

Т Р У Д О В Е

**на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание
и информационни технологии**

**Том IV, 2009
IV Студентска научна конференция**

PROCEEDINGS

**of the Student Scientific Society of the
State University of Library Studies
and Information Technologies**

**Volume IV, 2009
IV Student Scientific Conference**

Отговорен редактор:
проф. д.ик.н. Стоян Денчев

Редакционна колегия:
проф. д.п.н. Александра Куманова – главен редактор

Редакционна колегия:
доц. д-р София Василева – зам. редактор (секционна архитектура)
доц. д-р Светла Бойчева – зам. редактор (техническа редакция)

Съставители:
ас. Светла Шапкалова – секретар
ас. Теодора Генова – секретар
ас. Пламена Златкова – I-ва секция: Библиотекознание, библиография, книгознание (●)
ст. ас. Иглика Гетова-Златева – II-ра секция: Информационни технологии (●●)
ст. ас. Пламена Попова – III-та секция: Културно-историческо наследство (●●●)

Научна редакция (експерти):
ст.н.с. д-р Никола Казански
ст.н.с. д-р Ружа Симеонова
н.с. Диана Ралева
н.с. Татяна Дерменджиева
Марияна Максимова
Елена Недева

Езикова и графическа редакция:
Николай Василев
Боряна Апостолова

Графическа редакция:
Василка Стефанова

Техническа редакция:
ас. Ива Костова
ас. Пена Петрова
ас. Добри Бояджиев

Рецензенти:
доц. д-р Севдалина Гълъбова
проф. д.ф.н. Мария Младенова
проф. д-р Иван Попов
проф. д-р Димитър Христов

В оформлението на изданието са използвани репродукции на фрагмент с образа на Христос Спасителя от византийската мозаична икона от VI в. от църквата „Св. София“ в Истанбул („Христос между император Константин IX Мономах и императрица Зоя“); фреска („Книжниците“) от Боянската църква в София, миниатюра от ръкописната книга от XV в. „Книга за най-простите лекарствени средства“ на Матейус Платеарий и кадри от студентските форуми на СВУБИТ (IV научна конференция)

© Специализирано висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Издателство „За буквите – О писменехъ“, 2009

ISSN 1313-4566

Т Р У Д О В Е

**на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии**

Том IV, 2009

IV Студентска научна конференция

P R O C E E D I N G S

**of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies**

Volume IV, 2009

IV Student Scientific Conference

**Издателство „За буквите – О писменехъ”
София · 2009 · Sofia**

Managing Editor:
Prof. Dsc. Stoyan Denchev

Editorial Board:
Prof. Dsc. Alexandra Kumanova – Editor-in-Chief

Editorial Board:
Assoc. Prof. Sofia Vassileva, PhD – deputy editor (section design)
Assoc. Prof. Svetla Boycheva, PhD – deputy editor (technical editing)

Compilers:
Assist. Prof. Svetla Shapkalova – Secretary
Assist. Prof. Teodora Genova – Secretary
Assist. Prof. Plamena Zlatkova – Ist Section: Library Studies, Bibliography, Book Studies (●)
Assist. Prof. Iglia Getova-Zlateva – IInd Section: Information Technologies (●●)
Assist. Prof. Plamena Popova – IIIrd Section: Cultural and Historical Heritage (●●●)

Scientific Editors (Experts):
Assoc. Prof. Nikola Kazanski
Assoc. Prof. Ruzha Simeonova
Res. Assoc. Diana Raleva
Res. Assoc. Tatyana Dermendzhieva
Mariyana Maximova
Elena Nedeva

Language and graphical editing:
Nikolaj Vasilev
Boryana Apostolova

Graphic design:
Vasilka Stefanova

Technical editing:
Assist. Prof. Iva Kostova
Assist. Prof. Pepa Petrova
Assist. Prof. Dobri Boyadzhiev

Reviewers:
Assoc. Prof. Dr. Sevdalina Galabova
Prof. Dsc. Maria Mladenova
Prof. Dr. Ivan Popov
Prof. Dr. Dimitar Christozov

*„Не научим ли нищо,
то и следващият свят
ще е същият като сегашния –
с все същите граници и
все същите оловни тежести,
които трябва да преодоляваме.”*

Ричард Бах

৫২

৬

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

TABULA GRATULATORUM

**СИСТЕМАТИЗИРАН ХРОНОЛОГИЧНО-АЗБУЧЕН
БИБЛИОГРАФСКИ СПИСЪК
НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА
СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО НА УНИВЕРСИТЕТА**

*В чест
на 60-годишнината
на Държавния библиотечарски институт –
днес: Специализирано висше училище
по библиотекознание
и информационни технологии
и 8-та годишнина
от избирането на
проф. Стоян Денчев
за Ректор*

2005

1. Величкова, Л. Културната антропология като космос на знанието : [Рец. за кн.: Културна антропология : Как да разбираме себе си и другите : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо. – С., 2000.] // И з д а т е л (В. Търново). – 2005, N 2-3, с. 116-119.

2. Драганов, И. Двадесетият век на България – хронология : [Рец. за кн.: България XX век : Хроника / Състав. Таня Николова, Милен Куманов. – С., 2004.]// Тр. СВУБИТ, Т. 4, 2005, с. 473-477.

3. Найденова, И. Царските колекции на България – нашият имидж пред Европа : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Къöseва. – С., 2004.]// Издател (В. Търново). – 2005, N 2-3, с. 113-115.

4. Трифонова, В. Ценен справочник, допълващ нашите исторически познания : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Къöseва. – С., 2004.]// Тр. СВУБИТ, Т. 4, 2005, с. 465-471.

2006

5. Ангелова, Р. и др. За живите и безсмъртните : [Студенти от Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. : Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] / Р. Ангелова, К. Пешина, Л. Дукова // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

6. [Андреева, К. и др.] Информационно разнообразие на света = Information diversity of the world : Предварителна планировка на II Студентска науч. конф. и изложба на СВУБИТ, зала „Тържествена“, 19 май 2006 / К. Андреева, М. Полихронова, В. Янакиева. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

7. [Андреева, К. и др.] „Не съд за знание, а пламтящ факел“ : Създаване на Студентско научно общество в Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена“, 19 май 2006 / К. Андреева, М. Полихронова, В. Янакиева. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

8. Борисов, Б. Информационното разнообразие на света : Есе на II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. // Наука, 2006, N 5, с. 39-40. <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

9. Борисов, Б. Информираност и антитероризъм : Финансови и култ. аспекти. // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 325-341.

10. Везирова, К. Съвременна научна конференция за модерния музей : [Рец. за кн.: Модерният музей – модели за адаптация : Докл. и науч. съобщения на Нац. науч. конф., посв. на 120-год. на музейното дело в Габрово, Габрово, 14-15 окт. 2003 г. / М-во на културата ; Нац. ц-р за музеи, галерии и изобраз. изкуства ; Ист. музей – Габрово ; Състав. Красимира Чолакова ; Науч. ред. Евгений Сачев ; Ред. Добромир Търновски. – В. Търново, 2004. // Издател (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 32-33.

11. Виганова, Т. Картографиране на историко-археологически обект – нов подход в представянето на резервата „Сборяново” : [Рец. за кн.: Сборяново = Sborjanovo : Ист.-археол. резервати = Historical and Archeological reservation : [Картография] / Община Исперих, Ист. музей – Исперих ; Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ; Прев. Нели Петрова. – Пловдив, 2002. – Посв. на 20-год. от разкриването на Свещарската царска гробница]. // Издател (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 36-37.

12. Владимирова, Н. Бъдещето на инфосферата : [Втора] II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Информационно разнообразие на света”. // З а б у к в и т е : Кирило-Методиевски вестник, N 23, септ. 2006, с. 2.

13. Владимирова, Н. Информационно разнообразие на света : [Втора] II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Не съд за знание, а пламтящ факел”. // Н а у к а, 2006, N 4, с. 74-75.

14. Владимирова, Н. Информационно разнообразие на света : „Не съд за знание, а пламтящ факел” : [II Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. „Информационно разнообразие на света”]. // Б и б л и о т е к а, 2006, N 3-4, с. 60-61.

15. Владимирова, Н. „Не съд за знание, а пламтящ факел” : Втора Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., 19 май 2006. // Издател (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 25-26.

16. Владова, С. Справочник – каталог по царските колекции : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Къосева. – С., 2004.] // Б и б л и о т е к а, 2006, N 2, с. 52-54.

17. [Врайков, Ю.] Академично посвещение : Завещание към човечеството на проф. А. Айнщайн : [Публ. на фрагм. от „Основи на теория на относителността”, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., 22.12.2006 г.] // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

- 18. [Георгиев, И. и др.]** Разположение на залата на СВУБИТ : Аранжировка на Тържествената акад. церемония по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 22.12.2006 / И. Георгиев, В. Меродийска ; Консултант С. Янев. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.
- 19. [Георгиев, И. и др.]** Тържествена академична церемония по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 22.12.2006 : Стеногр. / И. Георгиев, В. Меродийска. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.
- 20. Георгиева, Н.** Образованието е сила : Историогр. на Акад. церемония [по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г., Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 22.12.2006 г.] // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.
- 21. Димандиева, С.** Библиографоведският контекст на енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 583-586.
- 22. Ефтимова, С.** Библиотерапията и децата. Как да се използват приказките? // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 563-572.
- 23. Ефтимова, С.** Масовата комуникация – архитект на човешкия свят : Нов труд – компендиум по медийна психология с насоченост на справочно издание : [Рец. за кн.: Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите : Въвед. в медийната психология. – С., 2004.] // И з д а т е л (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 30-32.
- 24. Ефтимова, С.** Проф. Тодор Боров (1901-1993) : [Моделиране на единно оформление на експонати за ...]. // М у з е й на съвременната българска духовност : Витрина N 5 / СВУБИТ. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.
- 25. Конярска, И.** Първо комплексно историко-културно изследване : [Рец. за кн.: Долината на розите и тракийските владетели = The Valley of Roses and Thracian Rulers : Албум / Община Казанлък, Ист. музей „Искра” – Казанлък ; Текст Георги Китов, Косьо Зарев, Евтимка Димитрова ; Състав. Косьо Зарев, Валентин Денев. – Пловдив, 2001.] // И з д а т е л (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 38-39.

26. Кръстева, Р. и др. Историография на създаването на Студентското научно общество на СВУБИТ : II Студентска науч. конф. и изложба „Информационно разнообразие на света” ; Епиграфи: „Не съд за знание, а пламтящ факел”; „Първорастението ще бъде” (Й. В. Гьоте) / Р. Кръстева, К. Андреева, М. Полихронова. // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 603-618.

27. Кърва, А. Опит за броене : [Военни реликви на Руско-турската освободителна война]. // В с и ч к о з а о р ъ ж и я т а, 2006, N 2, с. 6-7.

28. Лозанов, П. Концептуална картина на книгознанието в България : По енцикл. „Българска книга” (С., 2004.) // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 579-582.

29. Луканов, М. Учредени и връчени от ректора нови стипендии на студенти в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

30. Панайотова, Б. Ново изследване на древния град – албум за стария Несебър : [Рец. за кн.: Старият Несебър : Албум / Община Несебър ; Ист. музей – Несебър ; Текст Жана Чимбулева, Димитър Съсилов ; Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев ; Худож. Ал. Гьошев. – Пловдив, 2004.] // И з д а т е л (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 39-40.

31. Пелтекова, Ц. Personalia в хуманитаристиката с книговедски аспект. Представителност в енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 587-596.

32. Симеонова, С. Библиотекоевски контекст на енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

33. Стоименова, Д. Визуални пространства в енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) // Тр. СВУБИТ, Т. 5, 2006, с. 597-602.

34. Стоянова, В. Електронна представителност на академично издателство : Върху примера на издателство „Проф. Марин Дринов” към БАН. //

<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

35. Сюлемезов, И. Съществен труд за история на българската цивилизация : [Рец. за кн.: Българската цивилизация : [Систематиз. хронол. енцикл.] / А. Стаматов и др. ; Под общ. ред. на Ал. Фол. – С., 2005.] // И з д а т е л (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 33-34.

36. Трифонова, В. и др. [Втора] II Студентска научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света” („Information diversity of the world”) : [Публ. на фрагм. от материалите на форума, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., зала „Тържествена”, 19.05.2006 г.] : Стеногр. / В. Трифонова, И. Драганов, И. Найденова. // <<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

37. Трифонова, Г. Интердисциплинарен книговедско-библиотекоевдски контекст на енциклопедията „Българска книга” : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] // И з д а т е л (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 27-29.

38. Трифонова, Г. и др. „От словото се ражда слово” : [Академична среща – час по „Методика на научните изследвания” на студентите в Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. със състав. на енцикл. „Българска книга”]. / Г. Трифонова, С. Симеонова. // <<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

39. Христова, И. Общофилософска терминологична култура на книговедската сфера в България : [На основата на енцикл. „Българска книга” (София, 2004) ; Кирило-Методиевски вестник „За буквите”, N 21, ноември 2005 ; Прогр. „Книгата и „безкнижната” цивилизация : III Нац. науч. конф. с междунар. участие, 31 окт.-ноем. 2005.] // <<http://www.svubut.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

40. Цветкова, Ц. Нов съществен принос по народния календар : [Рец. за кн.: Български традиционен календар : Ил. енцикл. / БАН. Центр. библ. на БАН и др. ; Вера Маринкова и др. ; Ред. Маргарита Василева. – Пловдив, 2004.] // И з д а т е л (В. Търново), 2006, N 1-2, с. 35-36.

41. Шапкалова, С. Информационна картина на Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски” : [Постановка на проблема. I. Подход; II. Същност; III. Фактология; III. 1. Фондове; III. 2. Каталогизи и картотеки; III. 3. Читатели; IV. Обобщение] ; Епиграф „Ex tempore” [Прев. от лат.: Изхождайки от момента, от дадените обстоятелства]. // Т р. С В У Б И Т, Т. 5, 2006, с. 259-276.

42. Шапкалова, С. Феноменология на Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски” в контекста на идеята и реалността „информационна среда” : Международ. науч. конф. „Глобализация, дигитализация, достъп и опазване на културното наследство”, София, 8-10 ноември 2006 г. = Phenomenology of the Library or the Theology Faculty of the St. Kliment Ohridski University of Sofia in the context of the idea and the reality of „Information environment” : Intern. sci. conf. „Globalization, Digitalization, Access and Preservation of Cultural Heritage”, Sofia, 8-10 November 2006. // <<http://www.slim.emporia.edu/globenet/Sofia2006/Index.htm>>.

2007

43. Божилова, В. Нестинарството в „Ритъмът на времето” : [Рец. за премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния научно-докум. филм: Ритъмът на времето (Нестинарство: Информационна карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: проф. Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режикура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков; Ред.: Никола Казански, Антон Даскалов; Консулт.: проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виieviорка (Париж), проф. Франческа Брези (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). – София : БУЛФИЛМ, 2007. – DVD. – Вариант: 2007: редуц.: на англ. ез.] // К о м п а с (Бургас), N 7, 9 окт. 2007, с. 8. <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

44. Бояджиев, Д. Фотосесия на III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

45. Бунева, Т. Сравнителна характеристика на съвременни български масови универсални периодични издания : Списания „Блясък” и „Story”, или За изработване на стратегия срещу вълната „жълта” преса. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

46. Владимирова, Н. От информация към знание = From information to knowledge : [Науч. съобщение на III Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.] // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

47. Владимирова, Н. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба [„От информация към знание” – 18.05.2007 г.] на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // *И з д а т е л* (В. Търново), 2007, N 3/4, с. 61-63.

48. [Владимирова, Н.] [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” = From information to knowledge : [Анонс]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

49. [Владимирова, Н.] [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание” = From information to knowledge : [Регламент за участие]. / <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

50. Владимирова, П. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов” : На основа на фонда от неговите плакати ; Епиграф: „Театърът е място за човешко общуване. В него се формира обществената съвест” (Виктор Юго). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

51. Владимирова, П. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов” : (На основа на фонда от неговите плакати) ; Епиграф „Театърът е място за човешко общуване. В него се формира обществената съвест” (Виктор Юго) : Дипл. работа / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. ; Науч. ръководител ... А. Куманова ; Рец. ... С. Денчев. [CD-ROM]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

52. Георгиев, И. и др. Дипломирането : Прохождане в големия път на живота / И. Георгиев, В. Меродийска. // *Т р. СВУБИТ*, Т. 6, 2007, с. 569-572.

53. Ефтимова, С. Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Доп. на персоналията към витрина N 5 на проф. Тодор Боров – ученик на титуляра в Музея на съвр. бълг. духовност / СВУБИТ. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

54. Ефтимова, С. Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Нов информ. блок в персоналната витрина N 5, посветена на проф. Тодор Боров в Музея на съвр. бълг. духовност / СВУБИТ. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

55. Ефтимова, С. Психологически потенциал на приказката. // Тр. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 483-489.

56. Иванова, С. Панорама на издателските форми в енциклопедия „Българска книга“ (С., 2004). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

57. Игнатова, Е. Предпочитани типове художествена литература от студентската читателска аудитория : Библиотечно-информ. център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

58. Корчева, И. От информация към знание : [Трета] III Студентска науч. конф. и изложба на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. // И с т и н а – Veritas, N 7 (1404), авг. 2007, с. 1, 7.

59. Корчева, И. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – пред пресъздадените от студентите образи на Св. Св. Кирил и Методий, папа Адриан II, Св. княз Борис I в присъствието на Негово Превъзходителство и Високо Преосвещенство Архиепископ Джузепе Леанца и Апостолическия екзарх Негово Високо Преосвещенство Епископ Христо Пройков ; Епиграф „Ave verum corpus Dei“ . // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

60. Корчева, И. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : [Синтез. информ.] // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

61. Меродийска, В. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : II. София. Обща ист. скица. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

62. [Меродийска, В.] С повишен рейтинг : По случай връчването на дипломите на бакалаври и магистри, випуск 2006, 22.12.2006. // З а б у к в и т е : Кирило-Методиевски вестник, N 25, май 2007, с. 2.

63. Найденова, И. Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (ABHB) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] // И з д а т е л (В. Търново), 2007, N 3/4, с. 66-68.

64. Пашова, Я. За социологията като инструмент за разбиране на себе си и другите [: Рец. за кн.: Appelbaum, Richard P. et al. Sociology : [Textbook] / R. P. Appelbaum, William J. Chambliss. – New York : Harper Collins College Publ., 1995.] // Т р. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 563-568.

65. Симеонова, С. Библиотекоевдски контекст на енциклопедия „Българска книга” (С., 2004.) //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

66. Стоянова, В. Електронна представителност на издателство : Върху примера на Акад. изд. „Проф. Марин Дринов” към БАН. //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

67. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии „От информация към знание“ („From information to knowledge”), Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. : Историография и метаинформ. картина ; Епиграф „E pluribus unum” / И. Корчева и др. //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.
Други авт.: Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева.

68. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знание“ („From information to knowledge”) : Историография и метаинформ. картина, Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. ; Епиграф „E pluribus unum” / И. Корчева и др. // Т р. СВУБИТ, Т. 6, 2007, с. 573-576.
Други авт.: Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева.

69. [Трета] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии „От информация към знание” („From information to knowledge”), Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. : [Публ. на фрагм. от материалите на форума] : Стеногр. / И. Корчева и др. //
<<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.
Други авт.: Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева.

70. Христова, А. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : III. Около най-старата сграда : Превратности. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

71. Христова, А. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : IV. Сердика – Средец – София. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

72. Христова, Е. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : V. София след 1878 г. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

73. Христова, Е. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : VI. Панорама на София : Съвременен маршрут. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

74. Христова, И. Общофилософската терминологична култура на книговедската сфера в България : [Преглед на енцикл. „Българска книга” (С., 2004), в. „За буквите”, прогр. на III Нац. науч. конф. с междунар. участие „Книгата и „безкнижната” цивилизация”]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

75. Ценкова, Б. Приключенията на малките еднорогчета Каси, Кови и Младши : Коледна вълшебна приказка в четири части. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

76. Цонков, Л. Информационно-технологично обезпечение на научен форум : III Студентска науч. конф. и изложба „От информация към знание” на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. ; Епиграф „Какво е внедряване? Това е борба...” (Рудолф Дизел). // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

77. Чончев, Г. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : I. Встъпление. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

78. Чончев, Г. Културно-информационна панорамна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : VII. Обобщение. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

79. Шапкалова, С. Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски” и нейните читатели : Постановка. Ист. скица. Фондове. Каталози и картотеки. Ползватели. Обобщение ; Епиграф „Разбираш ли това, що четеш?” (Деян (8:30)). // Б и б л и о т е к и – четене – комуникации. – В. Търново, 2007, с. 184-197.

2008

80. Александров, А. Александър Александров : Авторски азбучен каталог на картини върху платно / Науч. ръководител: проф. д.п.н. Александра Куманова ; Рец.: ст.н.с. д-р Никола Казански (N 289). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I--I, 2008, с. 465-490.

81. Александров, А. Фреймова структура на художествено творчество : Автопортретни черти (N 177). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 385-387.

82. Алексиев, О. Романът „Изворът” на Айн Ранд – един вдъхновяващ разказ за цената да бъдеш себе си [: Рец. за кн.: Ранд, Айн. Изворът : Роман. – София : Изток – Запад, 2006.] (N 83). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 87-90.

83. Алексиев, О. Романът „Изворът” на Айн Ранд – един вдъхновяващ разказ за цената да бъдеш себе си [: Рец. за кн.: Ранд, Айн. Изворът : Роман. – София : Изток – Запад, 2006.] (N 249-83). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I--I, 2008, с. 306-309.

84. Ангелов, С. Историко-културно изследване на църквите „Св. София” и „Св. Георги” : По монографията на проф. Богдан Филев [: Рец. за кн.: Филев, Богдан. Софийската църква „Света София”. Софийската църква „Свети Георги”. – София, 2004.] (N 175). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 375-381.

85. Ангелов, С. Историко-културно изследване на църквите „Св. София” и „Св. Георги” : По монографията на проф. Богдан Филов [: Рец. за кн.: Филов, Богдан. Софийската църква „Света София”. Софийската църква „Свети Георги”. – София, 2004.] (N 275-175). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I---I, 2008, с. 377-383.

86. Ангелова, Р. Пътеводител на Алма Матер [: Рец. за кн.: [Тодорова, Цвета.] Музей на Софийския университет „Св. Климент Охридски”: Пътеводител = Muzeum of the St. Kliment Ohridski University of Sofia : A guide. – София, 2006.] (N 106). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 151-153.

87. Ангелова, Р. Пътеводител на Алма Матер [: Рец. за кн.: [Тодорова, Цвета.] Музей на Софийския университет „Св. Климент Охридски”: Пътеводител = Muzeum of the St. Kliment Ohridski University of Sofia : A guide. – София, 2006.] (N 270-106). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 364-366.

88. Ангелова, Р. и др. За живите и безсмъртните : Учебен час по „Методика на научните изследвания” / Р. Ангелова, К. Пешина, Л. Дукова (N 207). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I---I, 2008, с. 94-96.

89. Ангелова, С. Антифони : Класификационни построения : По едноименната статия на Ст. Кожухаров от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 75). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 59-60.

90. Ангелова, Я. Информационна картина на природата : Опит за приближаване към филос.-религ. пространство на Петър Дънов, Вивиан Кроули, Силвър Рейвън Улф и други мислители на XX-XXI в. (N 82). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 79-86.

91. Ангелова, Я. Информационна картина на природата : Опит за приближаване към филос.-религ. пространство на Петър Дънов, Вивиан Кроули, Силвър Рейвън Улф и други мислители на XX-XXI в. (N 219-82). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I---I, 2008, с. 153-160.

92. Апостолова, Л. Българите в световните хроники 1912-1925 г. [: Рец. за кн.: ... : Т. 1 / Състав. Стоян Райчевски. – София, 2004. (N 86). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 96-98.

93. Апостолова, Л. Българите в световните хроники 1912-1925 г. [: Рец. за кн.: ... : Т. 1 / Състав. Стоян Райчевски. – София, 2004. (N 252-86). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 315-317.

94. Архитектурният облик на центъра на София – спомени и предизвикателства / С. Спасова и др. (N 166). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 335-339.

Други авт.: В. Томова, В. Инджова, А. Бояджиева.

95. Афура, Я. Информационна картина на електронния сайт на бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе (www.eic.gousse.bg) (N 128). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 105-106.

96. Бакалска, А. Електронна картина на фирма за проектиране, изграждане, системна интеграция и поддръжка на комплексни информационни системи – „Стемо” (www.stemo.bg) (N 139). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 257-258.

97. Баренска, Г. Икономически и политически справочник на град Враца [: Рец. за кн.: Райкински, Иван. Враца между двете световни войни : Икон. и полит. живот / Изв. на музеите в Северозападна България. – Враца, 2007.] (N 103). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 143-144.

98. Баренска, Г. Икономически и политически справочник на град Враца [: Рец. за кн.: Райкински, Иван. Враца между двете световни войни : Икон. и полит. живот / Изв. на музеите в Северозападна България. – Враца, 2007.] (N 269-103). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 362-363.

99. Богданова, Д. Светомир Тодоров Иванчев : Кратка биографична скица и системно-структурна картина на трудовете му и литературата за него : По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 189). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 433-435.

100. Богданова, П. Обещание към българския читател за незабравими търсения чрез „кораба на светлината” [: Рец. за кн.: Каталог 2003-2007 / Изд. „З. Стоянов”. – София, 2005. – 128 с. : с репрод.] (N 98). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 128-130.

101. Богданова, П. Обещание към българския читател за незабравими търсения чрез „кораба на светлината” [: Рец. за кн.: Каталог 2003-2007 / Изд. „З. Стоянов”. – София, 2005. – 128 с. : с репрод. (N 264-98). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 347-349.

102. Божилов, Д. Защо Константин-Кирил получава прозвището „Философ” : Над страниците на „Кирило-Методиевска енциклопедия” (N 117). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 193-194.

103. Божилова, В. Научно-документален филм на СВУБИТ „Ритъмът на времето” : Информ. карта на нестинарството като отразена в историографията културна трансмисия : [Рец. за премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния научно-докум. филм: Ритъмът на времето (Нестинарство: Информационна карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: проф. Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режисура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков; Ред.: Никола Казански, Антон Даскалов; Консулт.: проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виевиорка (Париж), проф. Франческа Брези (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). – София : БУЛФИЛМ, 2008. – DVD. – Варианти: 2007: редуц.: на бълг. и англ. ез.; 2008: разшир.: на бълг., рус., англ.] // Б и б л и о т е к а, 2008, N 2, с. 58-59.

104. Божилова, В. Научно-документален филм на СВУБИТ „Ритъмът на времето” : Информ. карта на нестинарството като отразена в историографията културна трансмисия : [Рец. за премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на едноименния науч.-докум. филм: Ритъмът на времето (Нестинарство: Информационна карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: проф. Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режисура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков; Ред.: Никола Казански, Антон Даскалов; Консулт.: проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виевиорка (Париж), проф. Франческа Брези (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). – София : БУЛФИЛМ, 2008. – DVD. – Варианти: 2007: редуц.: на бълг. и англ. ез.; 2008: разшир.: на бълг., рус., англ.] (N 287). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 418-422.

105. Борисов, Б. Пътят към знанието [: Есе] (N 158). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 297-300.

106. Борисов, Б. Пътят към знанието [: Есе] (N 232-158). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 214-217.

107. Борисова, М. Великденската традиция (N 167). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 340-344.

108. Бошнаков, Б. Комуникация без граници – онлайн-представянето на фирма „Интертелеком България” (www.intertelecom.bg) (N 145). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 269-270.

109. Братанова, З. Нетрадиционни религиозни движения в България (N 205). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 485-488.

110. Бунева, Т. Сравнителна характеристика на съвременни български масови универсални периодични издания (сп. „Блясък” и сп. „Story”) [: Рец. за списания NN 5, 2007] (N 109). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 164-167.

111. Бунева, Т. Сравнителна характеристика на съвременни български масови универсални периодични издания (сп. „Блясък” и сп. „Story”) [: Рец. за списания NN 5, 2007] (N 222-109). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 168-171.

112. Василева, С. Информационна скица на електронния сайт на Издателска къща „Slavica Publishers” („Славика Пъблишърс”) (www.slavica.com) (N 149). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 277-278.

113. Везирова, К. Съвременна научна конференция за модерния музей : [Рец. за кн. : Модерният музей – модели за адаптация : Докл. и науч. съобщения на Нац. науч. конф., посв. на 120-год. на музейното дело в Габрово, Габрово, 14-15 окт. 2003 г. / М-во на културата ; Нац. ц-р за музеи, галерии и изобраз. изкуства ; Ист. музей – Габрово ; Състав. Красимира Чолакова ; Науч. ред. Евгений Сачев ; Ред. Добромир Търновски. – В. Търново, 2004.] (N 285). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 412-414.

114. Величкова, Л. Биографична скица на чешкия княз Болеслав II (X в.) : По статията на Г. Сотиров от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 193). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 446-447.

115. Величкова, Л. Културната антропология като космос на знанието : [Рец. за кн.: Културна антропология : Как да разбираме себе си и другите : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо. – С., 2000.] (N 237). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 237-242.

116. Величкова, Р. Обща културологична скица на вторични документи по тема хирургия за информационно подпомагане на студенти : На базата на електронния каталог на книги на Нар. библиотека „Иван Вазов”, гр. Пловдив (N 125). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 222-226.

117. Величкова, Р. Обща културологична скица на вторични документи по тема хирургия за информационно подпомагане на студенти : На базата на електронния каталог на книги на Нар. библиотека „Иван Вазов”, гр. Пловдив (N 229-125). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 201-205.

118. Величкова, С. Информационно-културна карта на кинологията в Европа (N 162). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 317-321.

119. Венкова, Д. Американският учен медиевист от полски произход проф. Хенрих Бирнбаум : Фреймово третиране на персоналия от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 190). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 436-439.

120. Веселинова, В. Информационна картина на електронния сайт на Delaware international (www.delin.org) (N 132). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 243-244.

121. Витанова, Т. Картографиране на историко-археологически обект – нов подход в представянето на резервата „Сборяново” : [Рец. за кн.: Сборяново = Sborjanovo : Ист.-археол. Резервати = Historical and Archeological reservation : [Картография] / Община Исперих, Ист. музей – Исперих ; Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ; Прев. Нели Петрова. – Пловдив, 2002. – Посв. на

20-год. от разкриването на Свещарската царска гробница.] (N 284). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 410-411.

122. Владимиров, В. Информационна картина на електронния сайт на Издателска къща „Слънце” (www.sluntse.com) (N 138). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 255-256.

123. Владимирова, Н. Културологична историографска платформа на интелектуално-технологичното осигуряване на научен форум : III студентска науч. конф. и изложба „От информация към знание”, 18.05.2007 г., Специализ. висше училище по библиотекознание и информ. технол. (N 178). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 388-391.

124. Владимирова, П. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов” : На основата на фонда от неговите плакати (N 186). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 415-425.

125. Владимирова, П. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов” : На основата на фонда от неговите плакати : Дипломна работа / Науч. ръководител: проф. д.п.н. Александра Куманова ; Рец.: проф. д.ик.н. Стоян Денчев (N 288). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 423-464.

126. Власакова, М. Фреймова картина на научноизследователски справочно-информационен текст : Статията на Александър Милев „Папа Адриан II” : По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 196). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 454.

127. Врайков, Ю. Аварската съдба – поглед към миналото, прозрение в бъдещето : Размисли върху страниците на „Кирило-Методиевска енциклопедия” (N 71). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 49-51.

128. Вучкова, А. Ценно издание по операционни системи [: Рец. за кн.: Иванов, Иван и др. Операционни системи : Ч. 3 : UNIX, LINUX, WINDOWS : Учебник / Иван Иванов, Петър Стойков. – София, 2006.] (N 157). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 295-296.

129. Вучкова, А. Ценно издание по операционни системи [: Рец. за кн.: Иванов, Иван и др. Операционни системи : Ч. 3 : UNIX, LINUX, WINDOWS : Учебник / Иван Иванов, Петър Стойков. – София, 2006.] (N 271-157). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 367-368.

130. Генадиева, Д. Вторичнодокументална картина на „Публикации на Института за литература 2005 г.” [: Рец. за кн.: Публикации на Института за литература за 2005 г. : Библиогр. бюл. / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – София, 2006.] (N 92). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 112-113.

131. Генадиева, Д. Вторичнодокументална картина на „Публикации на Института за литература 2005 г.” [: Рец. за кн.: Публикации на Института за литература за 2005 г. : Библиогр. бюл. / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – София, 2006.] (N 258-92). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 331-332.

132. Георгиев, Г. Системна картина на електронния сайт на фирмата за компютърни, софтуерни и охранителни системи „ДЕЛФИН-3” (www.dolphin-3.bg) (N 142). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 263-264.

133. Георгиева, Н. Фреймовото построение на статията на Боряна Вълчева „Абецедар” : По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 67). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 37-40.

134. Георгиева, Р. Информационна картина на електронния сайт на компанията за интернет услуги „Юрокапитал Битекс” (www.bitex.com) (N 130). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 239-240.

135. Георгиева, Ц. Регионален исторически музей, град Враца : Каталог [: Рец. за кн.: ... / Състав. Георги Ганецовски и др. ; Предг. и общ. ред. Иван Райкински. – Враца, 2004.] (N 100). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 134-135.

136. Георгиева, Ц. Регионален исторически музей, град Враца : Каталог [: Рец. за кн.: ... / Състав. Георги Ганецовски и др. ; Предг. и общ. ред. Иван Райкински. – Враца, 2004.] (N 266-100). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 353-354.

137. Гетова-Златева, И. Електронните сайтове на фирмите на информатизацията в България : Към проблема за създаването на техен електронен регистър (електронна библиотека) (N 127). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 233-234.

138. Гетова-Златева, И. Електронните сайтове на фирмите на информатизацията в България : Към проблема за създаването на техен електронен регистър (електронна библиотека) (N 231-127). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 212-213.

139. Гнафакис, Д. Съвременна диалогична концепция за културно-информационната феноменология на библиотеките [: Рец. за кн.: Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности : Библиотеките през XXI век. – София, 2006.] (N 102). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 139-142.

140. Гнафакис, Д. Съвременна диалогична концепция за културно-информационната феноменология на библиотеките [: Рец. за кн.: Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности : Библиотеките през XXI век. – София, 2006.] (N 268-102). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 358-361.

141. Гонев, Г. Плащания чрез кредитни карти : Разпространение сред населението (N 155). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 289-291.

142. Градева, А. Вторичнодокументална картина на публикациите на Института за литература [: Рец. за кн.: Публикации на Института за литература : Библиогр. бюл. : Т. 1- / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – София, 2000- .] (N 93). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 114-116.

143. Градева, А. Вторичнодокументална картина на публикациите на Института за литература [: Рец. за кн.: Публикации на Института за литература : Библиогр. бюл. : Т. 1- / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – София, 2000- .] (N 259-93). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 333-335.

144. Дамяновска, С. Изкуствоведски и информационни аспекти на колекцията „Фунев” към отдел „Скулптура” на Градска художествена галерия – Мездра : Опит за проучване (N 172). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 363-368.

145. Делева, Н. Фреймова картина на статията на Куйо Куев „Арий” : По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 197). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 455-456.

146. Дешлиева, С. Информационна картина на екологичното образование за опазване на околната среда : На базата на електронния и систематичния каталог на Нар. библиотека „Иван Вазов”, гр. Пловдив и Текущата нац. библиография на България, Серия 1/ 2001-2004; Серия 5/ 1997-2004 (N 122). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 204-207.

147. Дешлиева, С. Информационна картина на екологичното образование за опазване на околната среда : На базата на електронния и систематичния каталог на Нар. библиотека „Иван Вазов”, гр. Пловдив и Текущата нац. библиография на България, Серия 1/ 2001-2004; Серия 5/ 1997-2004 (N 227-122). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 187-190.

148. Дикова, Т. Не съд за знания, а пламтящ факел : [... Акад. епифания „Да се наречеш българин”, представена на 1.11.2008 г. в Нац. дворец на културата] / [Фотогр. **С. Пелова**]. // А з Б у к и : Нац. седмичник за образование и наука, 2008, N 44, с. 11.

149. Димандиева, С. Библиографоведският контекст на енциклопедия „Българска книга”: [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – София, 2004.] (N 244). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 271-274.

150. Димитров, Б. Електронно изследване на сайт на художник (www.thelotuseater.com) (N 134). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 247-248.

151. Димитров, Е. Информационна картина на музикалната култура на съвременното българско общество (N 170). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 357-360.

152. Димитров, Е. Информационна картина на музикалната култура на съвременното българско общество (N 235-170). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 230-233.

153. Димитров, З. Информационно-феноменологичен модел на електронния сайт на българската издателска къща „Делта Плюс“ (www.deltaplus.net) (N 150). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 279-280.

154. Димитрова, А. Диалогът като комуникация : Профили от гледна точка на подчинения (N 176). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 382-384.

155. Димитрова, А. Диалогът като комуникация : Профили от гледна точка на подчинения (N 236-176). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 234-236.

156. Димитрова, К. Въздействието на танците върху човешкия организъм (N 200). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 464-469.

157. Дичева, Д. Системна картина на електронния сайт на телекомуникационен оператор „Орбител“ (www.orbitel.bg) (N 136). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 251-252.

158. Драганов, И. Двадесетият век на България – хронология : [Рец. за кн.: България XX век : Хроника / Състав. Таня Николова, Милен Куманов. – София, 2004.] (N 238). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 243-247.

159. Драганов, И. Светите братя Кирил и Методий – българи или гърци? А това ли е най-важното? : Културол. постановка на проблема (N 118). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 195-196.

160. Драков, М. Информационна картина на сайта на фирма за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания“ (www.btc.bg) (N 129). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 237-238.

161. Ефтимова, С. Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Доп. на персоналията към витрината на проф. Тодор Боров – ученик на титуляра в Музея на съвр. бълг. духовност, Витрина N 5, СВУБИТ (N 181). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 400-402.

162. Ефтимова, С. Академик Никола В. Михов (1877-1962) : Нов информ. блок в персоналната витрина [N 5], посветена на проф. Тодор Боров в Музея на съвр. бълг. духовност, СВУБИТ (N 182). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 403-404.

163. Ефтимова, С. Масовата комуникация – архитект на човешкия свят : Нов труд – компендиум по медийна психология с насоченост на справочно издание : [Рец. за кн.: Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите : Въвед. в медийната психология. – София, 2004.] (N 280). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 398-401.

164. Ефтимова, С. Работа с приказките : Постановка. Механизми. Използване. Функции. Обобщение (N 183). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 405-410.

165. Жабова, Г. Информация за интернет доставките за масовия потребител – културно-ценностен портрет (N 156). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 292-294.

166. Желязкова, К. [и др.] „Ритъмът на времето” или феноменологията на автентичния танц върху огъня в Българи : Филмът за нестинарството дойде при „извора” след странстване по света / К. Желязкова [, В. Божилова] [: Рец. за посещението на 3.06.2008 г. на научноизслед. колектив на едноименния научно-докум. филм: Ритъмът на времето (Нестинарство: Информационна карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: проф. Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режикура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков; Ред.: Никола Казански, Антон Даскалов; Консулт.: проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виieviорка (Париж), проф. Франческа Брези (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). – София : БУЛФИЛМ, 2008. – DVD. – Варианти: 2007: редуц.: на бълг. и англ. ез.; 2008: разшир.: на бълг., рус., англ.] // К о м п а с (Бургас), N 1971, 6-8 юни 2008, с. 8.

167. Живков, И. Информационна картина на електронния сайт на фирмата – доставчик на интернет (www.kuzelnet.org) (N 151). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 281-282.

168. Заркова, З. Нов брой на списание „Пламяк” (N 3/4 за 2007 г.) : Интердисциплинарна панорама (N 90). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 107-109.

169. Заркова, З. Нов брой на списание „Пламяк” (N 3/4 за 2007 г.) : Интердисциплинарна панорама (N 256-90). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 326-328.

170. Иванов, В. Нова книга за съкровищата на българските ханове [: Рец. за кн.: Добрев, Иван К. Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон [: Лингв.-историогр. изследване]. – София, 2005.] (N 173). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 369-371.

171. Иванов, В. Нова книга за съкровищата на българските ханове [: Рец. за кн.: Добрев, Иван К. Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон [: Лингв.-историогр. изследване]. – София, 2005.] (N 273-173). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 371-373.

172. Иванова, В. Проект за изложба с работно заглавие „Златото на синовете на северния вятър Борей” (N 204). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 483-484.

173. Иванова, П. Електронна картина на първия телекомуникационен оператор от ново поколение в България „НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ” (www.nexcom.bg) (N 131). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 241-242.

174. Иванова, С. България в чуждата литература (Булгарика) [: Рец. за бюл.: България в чуждата литература (Булгарика) 2001: Год. указ. – София, 2004.] (N 95). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 119-121.

175. Иванова, С. България в чуждата литература (Булгарика) [: Рец. за бюл.: България в чуждата литература (Булгарика) 2001: Год. указ. – София, 2004.] (N 261-95). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 338-340.

176. Иванова, С. Панорама на издателските форми в енциклопедия „Българска книга“ : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.] (N 245). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 275-282.

177. Игнатова, Е. Предпочитани типове художествена литература от студентската читателска аудитория : Библиотечно-информ. център на СВУБИТ (N 120). / Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 199-201.

178. Игнатова, Е. Предпочитани типове художествена литература от студентската читателска аудитория : Библиотечно-информ. център на СВУБИТ (N 226-120). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 184-186.

179. Йонов, Ц. Системна картина на електронен сайт на фирмата за информационни и комуникационни услуги „Гювеч“ (www.gbg.bg) (N 140). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 259-260.

180. Йончовска, Й. Енциклопедия по изкуство на западноевропейската ръкописна книга (V-XVI в.) : Към въпроса за красотата на информацията [: Рец. за кн.: Искусство западноевропейской рукописной книги V-XVI вв. : Ил. енцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.] (N 85). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 93-95.

181. Йончовска, Й. Енциклопедия по изкуство на западноевропейската ръкописна книга (V-XVI в.) : Към въпроса за красотата на информацията [: Рец. за кн.: Искусство западноевропейской рукописной книги V-XVI вв. : Ил. енцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.] (N 251-85). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 312-314.

182. Йорданова, М. Системна картина на електронния сайт на интернет доставчика „ЮНАЙТЕД НЕТ“ ООД 2003 (www.unitednet.bg) (N 143). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 265-266.

183. Йотова, П. Принос върху култовата архитектура и изкуство в Североизточна България [: Рец. за кн.: Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX в.). – София, 2006.] (N 179). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 392-396.

184. Йотова, П. Принос върху култовата архитектура и изкуство в Североизточна България [: Рец. за кн.: Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX в.). – София, 2006.] (N 276-179). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 384-388.

185. Козарева, А. Вторичнодокументална картина на руската емиграция в България: 1878-2006 [: Рец. за кн.: Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – София, 2006.] (N 94). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 117-118.

186. Козарева, А. Вторичнодокументална картина на руската емиграция в България: 1878-2006 [: Рец. за кн.: Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – София, 2006.] (N 260-94). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 336-337.

187. Конярска, И. „...Вечен спомен за християните” [: Рец. за кн.: Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – Велико Търново, 2006.] (N 180). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 397-399.

188. Конярска, И. „...Вечен спомен за християните” [: Рец. за кн.: Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев. от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – Велико Търново, 2006.] (N 277-180). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 389-391.

189. Конярска, И. Първо комплексно историко-културно изследване : [Рец. за кн.: Долината на розите и тракийските владетели = The Valley of Roses and Thracian Rulers : Албум / Община Казанлък, Ист. музей „Искра” – Казанлък ; Текст Георги Китов, Косьо Зарев, Евтимка Димитрова ; Състав. Косьо Зарев, Валентин Денев. – Пловдив, 2001.] (N 282). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 405-407.

190. Корчева, И. За камъните, по които стъпваме : Ценно ново издание, постъпило в Библиотечно-информ. център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. [: Рец. за кн.: Иванов, Теофил и др. Ulpia Oescus = Улпия Ескус : Римски и ранновизант. град : [Моногр.] : Т. 1. – София, 1998.] (N 174). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 372-374.

191. Корчева, И. За камъните, по които стъпваме : Ценно ново издание, постъпило в Библиотечно-информ. център на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. [: Рец. за кн.: Иванов, Теофил и др. *Ulpia Oescus = Улпия Ескус* : Римски и ранновизант. град : [Моногр.] : Т. 1. – София, 1998.] (N 274-174). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 374-376.

192. Корчева, И. По следите на миналото : Един съвр. поглед върху група археол. обекти от Кюстендилския регион (N 169). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 351-356.

193. Костадинова, А. Разделното хранене в полза на болните от диабет [: Практ. таблица] (N 163). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 322-328.

194. Костадинова, Н. Картография на новите информационни технологии [: Рец. за кн.: Нови информационни технологии в образователния процес : Сб. от науч. докл. и съобщ. на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. : Науч. семинар, проведен в Долна баня на 31 март – 1 април 2006 г. – София, 2006.] (N 101). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 136-138.

195. Костадинова, Н. Картография на новите информационни технологии [: Рец. за кн.: Нови информационни технологии в образователния процес : Сб. от науч. докл. и съобщ. на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. : Науч. семинар, проведен в Долна баня на 31 март – 1 април 2006 г. – София, 2006.] (N 267-101). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 355-357.

196. Костова, И. Сигурност на информацията и учебните материали. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008, с. 324-333.

197. Костова, И. Сигурност на информацията и учебните материали. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008 [CD-ROM].

198. Костова, И. Сигурност на информацията и учебните материали (N 212). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 126-134.

199. Крушев, Т. Електронна картина на фирма за индустриални продукти в областта на информационните технологии (www.comelsoft.com) (N 152). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 283-284.

200. Кръстева, Р. и др. Историография на създаването на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : Втора Студентска науч. конф. и изложба „Информационно разнообразие на света” / Р. Кръстева, К. Андреева, М. Полихронова (N 206). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 85-93.

201. Кърджалийска, С. Панорама на четенето в читалнята за обществени науки на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” (N 105). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 149-150.

202. Кьосева, М. и др. Пътят на светлината : Солун – Метеора – Охрид [: Впечатление от едно пътуване] / М. Кьосева, В. Аначкова, Ц. Николова (N 187). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 426-431.

203. Ланзов, Г. Историко-културен преглед на техносферата през призмата на фототехниката (N 160). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 305-310.

204. Ланзов, Г. Историко-културен преглед на техносферата през призмата на фототехниката (N 233-160). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 218-223.

205. Латовска, Е. Справочно-информационно издание на Българската академия на науките [: Рец. за кн.: Справочник 2006 : БАН. – София, 2006.] (N 91). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 110-111.

206. Латовска, Е. Справочно-информационно издание на Българската академия на науките [: Рец. за кн.: Справочник 2006 : БАН. – София, 2006.] (N 257-91). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I---I, 2008, с. 329-330.

207. Лозанов, П. Концептуална картина на книгознанието в България [: По енцикл. „Българска книга”. – София, 2004.] (N 241). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 258-261.

208. Луканов, М. Системно-структурна културологична картина на Багдадския халифат : По „Кирило-Методиевска енциклопедия” (N 195). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 450-453.

209. Маринова, Т. Тютюнът и влиянието му върху хората : Защо хората пушат? [: Емпирично наблюдение] (N 165). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 331-334.

210. Матеева, И. Феноменология на библиотеките [: Рец. за кн. : Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в бълг. кн. : Нац. науч. конф., 22-23 ноем. 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил и Методий”. Кат. „Библиотекознание и масови комуникации” ; Нар. библ. „П. Р. Славейков”. – В. Търново, 2006.] (N 88). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 101-104.

211. Матеева, И. Феноменология на библиотеките [: Рец. за кн. : Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в бълг. кн. : Нац. науч. конф., 22-23 ноем. 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил и Методий”. Кат. „Библиотекознание и масови комуникации” ; Нар. библ. „П. Р. Славейков”. – В. Търново, 2006.] (N 254-88). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 320-323.

212. Меродийска, В. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : Сердика – Средец – София (N 77). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 64-67.

213. Меродийска, В. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : Сердика – Средец – София (N 216-77). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 142-145.

214. Миленков, В. Системна картина на електронния сайт на мобилния оператор „Globul Cosmote Group” (www.globul.bg) (N 141). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 261-262.

215. Минева, Е. Българистика (Bulgaria) [: Рец. за бюл.: Българистика = Bulgaria : Информ. бюлетин / Центр. библиот. БАН, Съвет за чуждестр. българистика. – София, 2006.] (N 96). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 122-124.

216. Минева, Е. Българистика (Bulgaria) [: Рец. за бюл.: Българистика = Bulgaria : Информ. бюлетин / Центр. библиот. БАН, Съвет за чуждестр. българистика. – София, 2006.] (N 262-96). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 341-343.

217. Минчева, Я. Електронна картина на фирма за внос и предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jagcomputers.com) (N 148). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 275-276.

218. Мисиркова, Л. Българската християнска архитектура от времето на Първото българско царство : Ист.-култ. и съвр. оценка (N 184). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 411-412.

219. Митрова, В. Информационна картина на граждански дела – Софийски районен съд, 33 състав, месец август 2006 г. (N 124). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 218-221.

220. Михайлова, А. Паралелни светове и творци на вселени в „Хрониките на Амбър” на Роджър Зелазни : Кратък анализ и някои паралели в творчеството на други автори и различни митологии (N 108). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 157-163.

221. Младенова, М. Първо музикално изследване на явлението попфолк [: Рец. за кн.: Димов, Венцислав. Етнопопбумът : Изслед. – София, 2001.] (N 171). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 361-362.

222. Младенова, М. Първо музикално изследване на явлението попфолк [: Рец. за кн.: Димов, Венцислав. Етнопопбумът : Изслед. – София, 2001.] (N 272-171). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 369-370.

223. Младеноска, Б. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на Европейския иновационен център (ЕИЦ) за България (www.irc.bg) (N 154). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 287-288.

224. Момирски, Н. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за информационни технологии за ефективно управление на България „CIO” (www.cio.bg) (N 153). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 285-286.

225. Найденова, И. Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (АВНВ) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] // И н ф о р м . б ю л . н а Ц е н т р . б и б л . н а Б А Н, 2008, N 4, с. 25-27.

226. Найденова, И. Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (АВНВ) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] (N 192). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 442-445.

227. Найденова, И. Уникално издание на международната ретроспективна библиография [: Рец. за кн.: Annual bibliography of the history of the printed book and libraries (АВНВ) : Vol. 1- . – The Hague, 1970- .] (N 278-192). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 392-395.

228. Найденова, И. Философска картина на възгледите на слависта и ориенталиста Рудолф Абихт (R. Abicht, 1850-1921) : По статията на Румяна Златанова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 119). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 197-198.

229. Найденова, И. Царските колекции на България – нашият имидж пред Европа : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Кюсева. – София, 2004.] (N 239). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 248-251.

230. Ненкова, Н. Фреймова картина на писателя-изследовател Любен Каравелов : Към въпроса за формиране на гражд. общ. съзнание у нас (N 116). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 190-192.

231. Никова, М. Фреймова структура на справочно-информационен текст : Разделът „Текуща нац. библиография” от „Пътя към книгите” на Т. Боров (N 111). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 171-173.

232. Николов, Х. Информационно изследване на електронния сайт на Европейската централна банка (European Central Bank) (www.ecb.int) (N 144). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 267-268.

233. Николова, М. Археологията – глас от миналото или поглед към бъдещето (N 201). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 470-473.

234. Николова, Р. Нов брой на „Museum” – списанието на Софийския университет [: Рец. за сп.: Museum : Изд. на Музея на СУ „Св. Климент Охридски” / Авт. и състав. Цвета Тодорова ; Компютърен дизайн Мирослав Богданов. – София, 2006, N 5.] (N 89). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 105-106.

235. Николова, Р. Нов брой на „Museum” – списанието на Софийския университет [: Рец. за сп.: Museum : Изд. на Музея на СУ „Св. Климент Охридски” / Авт. и състав. Цвета Тодорова ; Компютърен дизайн Мирослав Богданов. – София, 2006, N 5.] (N 255-89). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 324-325.

236. Павлова, Р. Информационна картина на електронния сайт на Българската асоциация по информационни технологии (БАИТ) (www.bait.bg) (N 135). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 249-250.

237. Панайотова, Б. Кирило-Методиевски вестник „За буквите : О писменехъ” [: Рец. за: ... – N 25, май 2007.] (N 188). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 431-432.

238. Панайотова, Б. Ново изследване на древния град – албум за стария Несебър : [Рец. за кн.: Старият Несебър : Албум / Община Несебър ; Ист. музей – Несебър ; Текст Жана Чимбулева, Димитър Съсилов ; Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев ; Худож. Ал. Гьошев. – Пловдив, 2004.] (N 283). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 408-409.

239. Пантева, С. Управление на информационните ресурси на историческия музей [: Рец. за кн.: Иванов, Д. ... – София, 2006.] (N 99). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 131-133.

240. Паунова, Й. Фреймова информационна картина на детската игра „С какво се хранят животните?“ (N 164). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 329-330.

241. Пашева, И. „Азбучна молитва” на Константин Преславски : Историогр. и филос.-културол. дискурс (N 72). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 52-53.

242. Пашева, И. „Азбучна молитва” на Константин Преславски : Историогр. и филос.-културол. дискурс (N 214-72). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 137-138.

243. Пашова, А. Синтез на културолого-феноменологична интерпретация на богомилската книжнина : По едноименната статия на Д. Ангелов от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 73). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 54-56.

244. Пашова, Я. За социологията като инструмент за разбиране на себе си и другите [: Рец. за кн.: Appelbaum, Richard P. et al. Sociology : [Textbook] / R. P. Appelbaum, William J. Chambliss. – New York : Harper Collins College Publ., 1995.] (N 248). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 300-305.

245. Пелова, С. Фотосесия на VI национална конференция с международно участие на СВУБИТ „България в културното многообразие на Европа”. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

246. Пелтекова, Ц. Фреймова структура на справочно-информационен текст : Разделът „Библиография на библиографията” от „Пътя към книгите” на Т. Боров (N 112). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 174-176.

247. Пелтекова, Ц. Фреймова структура на справочно-информационен текст : Разделът „Библиография на библиографията” от „Пътя към книгите” на Т. Боров (N 223-112). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 172-175.

248. Петлева, Ц. Personalia в хуманитаристиката с книговедски аспект. Представителност в енциклопедия „Българска книга“: [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – София, 2004.] (N 246). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 283-291.

249. Петров, Р. Здравеопазването в България 1944-1952 г. [: Рец. за кн.: Константинов, Никола. ... – София, 2006.] (N 97). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 125-127.

250. Петров, Р. Здравеопазването в България 1944-1952 г. [: Рец. за кн.: Константинов, Никола. ... – София, 2006.] (N 263-97). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 344-346.

251. Петрова, Л. Принос за комуникациите в библиотеката [: Рец. за кн.: Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката : [Моногр.] / Прев. от пол. ез. – София, 2006.] (N 194). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 448-449.

252. Петрова, Л. Принос за комуникациите в библиотеката [: Рец. за кн.: Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката : [Моногр.] / Прев. от пол. ез. – София, 2006.] (N 279-194). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 396-397.

253. Петрова, П. и др. Многоагентни системи за сигурност и защита на информацията / П. Петрова, В. Йоцов. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008, с. 114-121.

254. Петрова, П. и др. Многоагентни системи за сигурност и защита на информацията / П. Петрова, В. Йоцов. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008 [CD].

255. Петрова, П. и др. Многоагентни системи за сигурност и защита на информацията / П. Петрова, В. Йоцов (N 211). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 118-125.

256. Пиперкова, Ц. Моделиране на вторичния документален поток на литературата по международна икономика : Върху примера на Градска библиотека „Стоян Дринов”, гр. Панагюрище (N 123). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 208-217.

257. Пиперкова, Ц. Моделиране на вторичния документален поток на литературата по международна икономика : Върху примера на Градска библиотека „Стоян Дринов”, гр. Панагюрище (N 228-123). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 191-200.

258. [Ралева, А.] В начало беше Словото [: Проспект на Тържествената Акад. церемония „В начало беше Словото” по случай 1 ноем. 2007 г. – Деня на будителите в Нац. дворец на културата / СВУБИТ, Изд. „З. Стоянов”, Нац. ц-р за книгата при М-во на културата, V нац. науч. конф. с междунар. участие „Кирилицата и духовността на европейската информационна цивилизация”]. // З а б у к в и т е : Кирило-Методиевски вестник, N 27, май 2008, с. 2.

259. Риджалска, П. Историко-географска карта на кирило-методиевската книжнина : По статията на Ив. Добрев „Аквилейска патриаршия” от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 74). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 57-58.

260. Савчева, Л. Българските празници, отразени в изданието „Българска възрожденска книжнина” [: Аналит. репертоар 1806-1878 : Т. 1] / Състав. Маньо Стоянов. – София, 1957. (N 104). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 145-148.

261. Савчева, Л. Българските празници, отразени в изданието „Българска възрожденска книжнина” [: Аналит. репертоар 1806-1878 : Т. 1] / Състав. Маньо Стоянов. – София, 1957. (N 220-104). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 161-165.

262. Симеонов, Б. Информационна скица на електронния сайт на фирмата за планиране на маркетингови кампании и управление на логистичните процеси „SAP” (www.sap.com/bulgaria) (N 147). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 273-274.

263. Симеонова, С. Библиотекоевдски контекст на енциклопедия „Българска книга“ : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Гергова. – София, 2004.] (N 243). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 267-270.

264. Симеонова, С. Интелигибилна мрежа от ключови думи в съдържанието на „Пътя към книгите“ на Т. Боров : Към въпроса за езика на произведението (N 115). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 186-189.

265. Соколов, В. Системна картина на електронния сайт за информационни и комуникационни услуги на bol.bg (www.bol.bg) (N 146). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 271-272.

266. Спасов, Х. Видеонаблюдателни охранителни системи. Ролята им в предотвратяване и разкриване на престъпления и охрана на общ. ред : Панорама на типовете места, които следва да бъдат снабдени и оборудвани с видеонаблюд. устройства (N 161). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 311-317.

267. Спасов, Х. Видеонаблюдателни охранителни системи. Ролята им в предотвратяване и разкриване на престъпления и охрана на общ. ред : Панорама на типовете места, които следва да бъдат снабдени и оборудвани с видеонаблюд. устройства (N 234-161). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 224-229.

268. Стефанова, Д. Обща картина на литературата по история за ученици : Върху примера на Училищна библиотека „Съзнание“ – с. Синитево (N 126). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 227-232.

269. Стефанова, Д. Обща картина на литературата по история за ученици : Върху примера на Училищна библиотека „Съзнание“ – с. Синитево (N 230-126). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 206-211.

270. Стилианов, Т. Академична епифания за Деня на народните будители [, представена на 1.11.2008 г. в Нац. дворец на културата]. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>.

271. Стоименова, Д. Визуални пространства в енциклопедия „Българска книга” : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – София, 2004.] (N 247). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 292-299.

272. Стоичков, С. Методология и изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас : Панорама на електронните сайтове по широк спектър от областта на информ.-комуникативната сфера. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008, с. 135-141.

273. Стоичков, С. Методология и изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас : Панорама на електронните сайтове по широк спектър от областта на информ.-комуникативната сфера. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008 [CD-ROM].

274. Стоичков, С. Методология за изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас : Панорама на електронните сайтове по широк спектър от областта на информ.-комуникативната сфера : Емпирично изследване (N 209). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 103-109.

275. Стоянова, Д. Полифункционалност на културно-историческото наследство : История. Етнография. Мултимедия (N 159). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 301-304.

276. Стоянова, С. Фреймова структура на текстови фрагмент : От „Пътя към книгите” на Т. Боров, с. 125-128 (N 113). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 178-182.

277. Стоянова, С. Фреймова структура на текстови фрагмент : От „Пътя към книгите” на Т. Боров, с. 125-128 (N 224-113). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 176-180.

278. Сюлемезов, И. Съществен труд за история на българската цивилизация : [Рец. за кн.: Българската цивилизация : [Систематиз. хронол. енцикл.] / А. Стаматов и др. ; Под общ. ред. на Ал. Фол. – София, 2005.] (N 281). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 402-404.

279. Таланов, Д. Репертоарът на група „Гранулом“ : За концерта в клуб „Три уши“ на 17.01.2007 г. (N 185). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 413-414.

280. Тодоров, В. Национален славистичен събор в България [: Рец. за кн.: Научни приноси : Език, литература, история : Докл. и науч. съобщ., изнесени на I науч. конф. на тема „Славянският свят – вчера, днес и утре“, София, 14-15 април 2006 г. / Слав. д-во в България ; Състав. Михаил Виденов и др. – София, 2006.] (N 87). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 99-100.

281. Тодоров, В. Национален славистичен събор в България [: Рец. за кн.: Научни приноси : Език, литература, история : Докл. и науч. съобщ., изнесени на I науч. конф. на тема „Славянският свят – вчера, днес и утре“, София, 14-15 април 2006 г. / Слав. д-во в България ; Състав. Михаил Виденов и др. – София, 2006.] (N 253-87). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 318-319.

282. Тодоровски, К. Информационна картина на издателска електронна фирма Софтпрес ООД (www.soft-press.com) (N 137). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 253-254.

283. Трифонова, В. Приносите на Георги Баласчев (1869-1936) за медиевистиката и археологията : По „Кирило-Методиевска енциклопедия“ – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 121). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 202-203.

284. Трифонова, В. Публикации в чужбина на авторски книги и колективни сборници на дейци от България за периода след „нежната“ революция по проблеми на хуманитаристиката : Емпирично вторичнодокум. наблюдение по сведения на базата данни „Булгарика“ на Нар. библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“. // <http://www.svubit.org> <http://192.168.1.210/>.

285. Трифонова, В. Ценен справочник, допълващ нашите исторически познания : [Рец. за кн.: Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Кьосева. – София, 2004.] (N 240). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 252-257.

286. Трифонова, Г. Интердисциплинарен книговедско-библиотекоски контекст на енциклопедията „Българска книга“ : [Рец. за кн.: Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – София, 2004.] (N 242). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 262-266.

287. Трифонова, Г. Стратификация на научноизследователското творчество на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008, с. 73-78.

288. Трифонова, Г. Стратификация на научноизследователското творчество на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008 [CD-ROM].

289. Трифонова, Г. Стратификация на научноизследователското творчество на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (2005-2008 г.) (N 208). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 97-102.

290. Трифонова, Г. Фреймова картина на справочно-библиографските институции на информатизацията : По „Пътя към книгите“ на Т. Боров (N 110). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 168-170.

291. Урманова, З. Учителят Петър Дънов : Поглед върху неговите филос. съчинения (N 168). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 345-350.

292. Урманова, З. Учителят Петър Дънов, или култът към светлината (N 107). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 154-156.

293. Урманова, З. Учителят Петър Дънов, или култът към светлината (N 221-107). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 165-167.

294. Халачева, Т. Фреймова картина на статията на Петър Илчев и Боряна Велчева „И“ : По Т. 2 на „Кирило-Методиевска енциклопедия“. – София, 1995. (N 68). // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 41-44.

295. Христова, А. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : Около най-старата сграда : Превратности (N 76). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 61-63.

296. Христова, А. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : Около най-старата сграда : Превратности (N 215-76). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 139-141.

297. Христова, А. и др. Старобългарската азбука и византийското културно влияние : Полагане на основите й / А. Христова, Е. Христова (N 70). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 47-48.

298. Христова, А. и др. Старобългарската азбука и византийското културно влияние : Полагане на основите й / А. Христова, Е. Христова (N 213-70). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 135-136.

299. Христова, Е. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : Панорама на София : Съвр. маршрут (N 79). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 71-72.

300. Христова, Е. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : София след 1878 г. (N 78). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 68-70.

301. Христова, Е. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : София след 1878 г. (N 217-78). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 146-148.

302. Христова, З. Фреймова структура на библиографски фрагмент : От „Пътя към книгите” на Т. Боров, с. 125-128 (N 114). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 183-185.

303. Христова, З. Фреймова структура на библиографски фрагмент : От „Пътя към книгите” на Т. Боров, с. 125-128 (N 225-114). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 181-183.

304. Христова, Н. Технологиите – иновационен комплекс в информационното пространство [: Рец. за кн.: Върбанова-Денчева, К. Интелектуални комуникации и съвременни технологии : Алтернативи пред науч. библ. – София, 2003.] (N 84). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 91-92.

305. Христова, Н. Технологиите – иновационен комплекс в информационното пространство [: Рец. за кн.: Върбанова-Денчева, К. Интелектуални комуникации и съвременни технологии : Алтернативи пред науч. библ. – София, 2003.] (N 250-84). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 310-311.

306. Христова, Т. Запознати ли са младите българи с културно-историческото наследство на България (N 203). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 481-482.

307. Христов, Д. и др. Процеси и модели на информиране / Д. Христов, С. Толева-Стоименова. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008, с. 87-96.

308. Христов, Д. и др. Процеси и модели на информиране / Д. Христов, С. Толева-Стоименова. // С б о р н и к на Младежко иновационно и информационно общество АБ, год. II, 2008 [CD-ROM].

309. Христов, Д. и др. Процеси и модели на информиране / Д. Христов, С. Толева-Стоименова (N 210). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I---I, 2008, с. 110-117.

310. Цветков, Г. План за развитие на културния туризъм в област Враца (N 202). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 474-480.

311. Цветкова, З. Проф. Роже Бернар : Кратка биограф. скица и системно-структурна картина на осн. му трудове и лит. за него : По статията на Мери Филипова-Байрова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 198). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 457-460.

312. Цекова, Г. Информационна картина на електронния сайт на компанията – доставчик на комплексни решения в областта на информационните технологии „Лирекс БГ“ (www.lirex.com) (N 133). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 245-246.

313. Цветкова, Ц. Нов съществен принос по народния календар : [Рец. за кн.: Български традиционен календар : Ил. енцикл. / БАН. Център. библи. на БАН и др. ; Вера Маринкова и др. ; Ред. Маргарита Василева. – Пловдив, 2004.] (N 286). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 415-417.

314. Ценкова, Б. Историко-културна и философска феноменология на апокрифите : По едноименната статия на Д. Петкова от „Кирило-Методиевска енциклопедия“ – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 69). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 45-46.

315. Цолова, И. Историческа картина на живота и делото на Св. Ангеларий – изтъкнат ученик на славянските първоучители : По едноименната статия на А. Милтенова от „Кирило-Методиевска енциклопедия“ – Т. 1 : А-З. – София, 1985. (N 191). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 440-441.

316. Чернева, П. Електронна картина на представителството на американската корпорация за компютърни технологии APPLE COMPUTER, INC. (NASDAQ: AAPL, LSE: ACP) за България (www.apple.bg) (N 199). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 461-463.

317. Чончев, Г. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : Встъпление ; Обща ист. скица (N 80). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 73-76.

318. Чончев, Г. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : Встъпление ; Обща ист. скица (N 218-80). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 149-152.

319. Чончев, Г. Културно-информационна карта на София – столицата на България : Един ден от живота на Студентското научно общество на СВУБИТ : Обобщение (N 81). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 77-78.

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

ИНФОРМАЦИЯТА КАТО ОБЩЕСТВЕНА ЦЕННОСТ

(Уводни думи на отговорния редактор)

Съвременното глобално информационно общество все повече страда от закономерна криза на ценностите, изразяваща се в:

- разрушение на традиционните ценностни ориентации и норми на обществен живот, които имат за резултат нарушаване на обществените връзки между хората, тяхната отчужденост и оттам нарастване на отрицателните обществени явления;
- снижаване престижа на образованието и културата и утвърждаване на потребителска идеология, водеща до социална пасивност и нравствен негативизъм;
- процес на дезинтеграция в международните отношения и подриване устоите на националната културна идентичност, което се проявява в засилване на етническите вражди, тероризма и религиозния фанатизъм;
- пряка опасност от унищожаване биологическите условия за живота на Земята и физическото самоунищожение на човека поради екологични катастрофи или генетично израждане.

Поради всичко това наш дълг като информационни специалисти и личности е:

- да усвоим и прилагаме морално-етичните норми, изповядвани от човечеството чрез различните философски и религиозно-ценностни системи през вековете;
- да изучаваме, пазим и развиваме нашите народни традиции, обичаи и добродетели, които са ни съхранили през изпитанията на времето;
- да прилагаме професионалните си и общокултурни знания и умения не само за личен напредък, но и за национално и общочовешко съхраняване и издигане;
- да помним винаги, че информацията е обществена ценност от най-висш порядък, която може да бъде използвана както като ускорител на социалното развитие

и нравственото усъвършенстване, така и за подхранване на пагубни екстремистки, противоестествени и нихилистички идеи, движения и дейности.

Информационните специалисти изпълняват изключителната роля на **хранители, пазители, разпространители, медиатори и творци на човешкото знание и мъдрост.**

Нека си спомним, че във всички велики древни цивилизации кандидатите за жреци (често явяващи се успоредно и **архитекти на инфосферата – библиотекарите и библиографи**) са били подлагани на най-трудни изпитания не само и не толкова за оценяване на техните знания, а най-вече и преди всичко за проверка на техните **нравствени качества и морални устои, явяващи се двигател на внедряването в обществения живот на откритията и напредъка...**

Темата на днешната – **IV Студентска научна конференция на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) „ИНФОРМАЦИЯ – ЛИЧНОСТ – ЗНАНИЕ”** е в трасето именно на **общественозначимата научноизследователска ценност, която определя личността на учения като генератор и двигател на феноменологичната трансформация на информацията в знание в името на социокултурния напредък.**

Заслужава висока обществена, научна и методологична оценка идеята, че студентите в СВУБИТ, намиращи се в епицентъра на личностното си изграждане като настоящи и бъдещи архитекти на инфосферата, са избрали този кардинален проблем за тема на своя ежегоден научен форум.

Забележително е, че днешният студентски форум е посветен на националния празник на българската просвета и култура и на славянската писменост – 24 май, на 130-годишнината от Освобождението от османско иго и на 100-годишнината от обявяването на независимостта на България – **събития, в ознаменуването на които нашият ВУЗ има национално отговорна гражданска позиция.**

Като пожелавам успех на всеки един участник и на научната конференция на СВУБИТ като цяло, бих искал да сме убедени, че **без личността на боравещия с информацията – информацията е безмислена, мъртва; личността е тази, която трансформира информацията в знание.**

На добър час, колеги!

И България, и светът принадлежат на личностите; и знанието принадлежи на тях! А достигането до вярната стойностна и обществено значима информация е **пътят към знанието.** Информацията е гаранция за **движението като ценностен процес във вярната посока** – и за личността, и за обществото. Съвпадането на личностния и обществения вектор на **информационната социокултурна траектория** е сърцевина на **гражданското общество в действие.**

Откривам **IV Студентска научна конференция на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии на тема „ИНФОРМАЦИЯ – ЛИЧНОСТ – ЗНАНИЕ”.**

Проф. д.ик.н. Стоян Денчев

Т Р У Д О В Е

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

**ЗА ТОМ IV НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО
ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ
ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ
И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

(Вместо предговор от съставителите)

I. Традиции:

Дъга

Том IV на Трудовете на Студентското научно общество (СНО) при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) е замислен като изцяло посветен на IV Студентска научна конференция и изложба на СНО при СВУБИТ „Информация – личност – знание” – „Information – person – knowledge” (16.05.2008 г.).

Историографската логика на форумите на СНО при СВУБИТ (и съпътстващите ги интелектуални изяви) са плод на еволюцията ѝ на проведените четири научни конференции и изложби, детайлно описани в сравнителен дискурс в статията „За научноизследователското творчество на Студентското научно общество и неговите I-IV конференции – За Том II: Избрани публикации (Вместо предговор от съставителите)” (публ. на с. 36-78 на *цит. изд.*) [1]:

I: „Професионална реализация – XXI век” – „Vocational realization – XXI century” (17.10.2005 г.) (9 доклада: NN 1-9);

II: „Информационно разнообразие на света” – „Information diversity of the world” (19.05.2006 г.) (57 доклада: NN 10-66);

III: „От информация към знание – „From information to knowledge”
(18.05.2007 г.) (139 доклада: NN 67-205) [2];

IV: „Информация – личност – знание” – „Information – person – knowledge”
(16.05.2008 г.) (84 доклада: NN 206-290 – 289-373 (първата от посочените двойки арабски цифри съответства на *публ.* по Т. II, а втората – по *наст.* Т. IV на СНО при СВУБИТ).

Срв. и: прил. в Т. II (с. 39) и в наст. публ. (с. 53-54.) Таблица: Стратификация на изследванията на Студентското научно общество (СНО) при СВУБИТ (2005-2008 г.) [3].

Подготвяната пълнотекстова база данни на първите четири научни форума на СНО при СВУБИТ е уникален архисъвременен ресурс по методология на информатизацията у нас по стратегическия системен комплекс на информационното моделиране (със съответно справочно-информационно осигуряване):

1. **интердисциплинарни изследвания;**
2. **изследвания по актуални теми на съвременето;**
3. **историко-културни изследвания;**
4. **изследвания на традиционно публикувани издания;**
5. **изследвания на електронни публикации.**

Предприетото моделиране на пълнотекстова база данни на изследванията на членовете на СНО при СВУБИТ позволява достигането до **обобщени знания** по целия спектър на **информационно-технологичната сфера – и традиционна, и електронна**, разглеждана като диалектически единно социокултурно цяло с принадлежащите му вектори (**исторически – евристичен – футуристичен**).

II. Структура: Отвес

Традиционно поддържащият се във вид на база данни **Систематизиран хронологично-азбучен библиографски списък на публикациите на членовете на Студентското научно общество при университета – TABULA GRATULATORUM** [4], отразяващ появилите се в публичното пространство изследвания към 1 май 2009 г. (момента на финализиране на кумулативния етап на подготовката на изданието) във вид на свод от **319 номинации** [5], служи за интродукция към **Том IV**.

Същинската част на **Том IV** (публикации на студенти под NN 290-374) се открива с **уводните думи на отговорния редактор на изданието – Ректора на СВУБИТ проф. Стоян Денчев „Информацията като обществена ценност”**, прозвучали за първи път по време на **Пленарното заседание на IV Студентска научна конференция и изложба на СНО при СВУБИТ „Информация – личност – знание” – „Information – person – knowledge” (16.05.2008 г.)**.

Разделът „Синтез” чрез публикацията на проучването **„Информационна картина на феномена „личност”: Социално-психологически и онтологичен дискурс (Емпирично изследване и теоретично обобщение на СНО при СВУБИТ)”** и отразява

**СТРАТИФИКАЦИЯ НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА
НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО (СНО) НА СВУБИТ (2005-2008 г.)**

**КОНФЕРЕНЦИИ И ИЗЛОЖБИ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО
ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ
И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

I: „Професионална реализация – XXI век” – „Vocational realization – XXI century” (девиз: „Una voce” – „С един глас”) (17.10.2005 г.) (9 доклада: NN 1-9);

II: „Информационно разнообразие на света” – „Information diversity of the world” (девиз: „Non vas, sed fax flammans” – „Не съд за знание, а пламтящ факел”) (19.05.2006 г.) (57 доклада: NN 10-66);

III: „От информация към знание – „From information to knowledge” (девиз: „E pluribus unum” – „От многоото единото”) (18.05.2007 г.) (139 доклада: NN 67-205);

IV: „Информация – личност – знание” – „Information – person – knowledge” (девиз: „Alis inserviendo consumer” – „Служейки на другите, изгарям”) (16.05.2008 г.) (85 /84 + 1/ доклада: NN 206-290 – 289-374).

**Таблица
(Начало)**

Поредна научна конференция на СНО	Общо количество на докладите / Поредни номера	Проблематиката на докладите						
		Интердисциплинарни изследвания	Актуални теми на съвремие	Историко-културни изследвания	Изследване на традиционно публикувани издания		Изследване на електронни публикации	
					Поредни номера	Поредни номера	Поредни номера	Поредни номера
1	2	3	4	5	6	7		
I	9	2 (22,22 %)	8 (88,88 %)	2 (22,22 %)	9 (100 %)			
17.10.2005 г.	NN 1-9	NN 2, 8	NN 1-7, 9	NN 1, 5	NN 1-9			

Таблица
(Край)

	I
ИИ	18.02.2008 г.
	II
ИИ	18.02.2007 г.
82	VI
ИИ 288	18.02.2008 г.

* Приведените след знака „+“ стойности обозначават включените в съответния пореден том (чийто номер е тъждествен на научен форум) на СНО при СВУБИТ на публикации на студенти, специално появяващи се в изданието във връзка с паметни дати, годишнини, юбилей...

достигнатата дедукция в резултат на изследването на емпиричния свод от определения, дадени по време на протеклия **конкурс на IV Студентска научна конференция и изложба на СНО при СВУБИТ „Информация – личност – знание”**, състоял се в даване на **ТОЧНО – КРАТКО – ИЗЧЕРПАТЕЛНО ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФЕНОМЕНА „ЛИЧНОСТ”** (самите определения – във вид на самостоятелен **раздел с цит. назв.** – са *публ.* в края на основния корпус на *наст.* том – *вж:* с. 457-478).

Съпътстващият *цит.* проучване **обилен графичен материал** е ценен изворов ресурс по **емпирично наукознание и лаборатория на научното творчество** и той може да бъде използван за **многообразни социокултурни цели в други изследвания**, както и в **специализиран сравнителен дискурс**.

Включеното *тук* изследване – плод на **творческото сътрудничество на преподавателите и студентите при СВУБИТ** – вече е получило и апробации на национален и международен научен форум [6].

Публикацията „Интелектуалец и морал (Размисли на един библиотекар след аутодафе)” естествено завършва раздела. **Нейната особена ценност за СНО при СВУБИТ се заключава във факта, че изказаните тук мисли са споделени от ст.н.с. д-р Никола Казански за първи път именно в открит диалог със студентите в СВУБИТ на IV Студентска научна конференция и изложба на СНО – в процеса на обсъждане на резултатите от конкурса за определение на феномена „личност” [7].**

В раздела **„Около Трудовете на СНО при СВУБИТ”** е даден израз на вниманието на нашата общественост към *изд.*

Изпитвайки дълбоко морално удовлетворение от ценността на избрания път, намерила отзвук в публикацията на директора на издателството **„За буквите – О писменехъ” – преподавателя в СВУБИТ доц. д-р Бонка Хинкова [8]**, съставителите поставят особен акцент и на оценките на:

- директорката на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” (НБКМ) проф. д.ф.н. Боряна Христова, която в писмо до Ректора на СВУБИТ проф. д.ик.н. Стоян Денчев дава израз на оценката на Трудовете на СНО при СВУБИТ, разпратени от НБКМ до чуждестранните ѝ партньори, сред които са Конгресната библиотека – Вашингтон; Университетската библиотека на Чикагския университет – Илинойс; Народната библиотека – Белград; Националната библиотека – Букурещ; Университетската библиотека – Краков; Руската държавна библиотека – Москва; Руската национална библиотека – Санкт Петербург;

- сътрудниците на НБКМ – рецензията на Полина Симова (специалист от Национална ISBN агенция при НБКМ): за Том I [9];

- специалистите от Българската академия на науките (БАН) – н.с. Диана Ралева (Институт за литература при БАН): за проблематиката на Т. I-II [10];

- редколегиата на печатния орган на Министерството на науката и образованието в. „Аз Буки” – водещата журналистка по проблемите на

университетското образование **Татяна Дикова**: за изданието на **Том I** и Академичните интерактивни интертекстуални изяви на **СНО при СВУБИТ** – плод на дедукцията на студентските изследвания [11].

С поместването в **Том IV** на работата на студента на **СВУБИТ Тервел Стилиянов** (I курс, ред. – спец. ББ) (2008 г.), „Светът принадлежи на най-добрите (Интелектуално събитие в живота на Младежко иновационно и информационно общество (МИИО) АБ и Студентското научно общество при СВУБИТ)“ логично се финализира разделът „Около Трудвете на СНО при СВУБИТ“, защото тази публикация е посветена на удостоверяването с отличие за най-добро изследване на студента от **СВУБИТ Светлозар Стоичков** на 10.12.2008 г. на **Втори национален форум на МИИО АБ** [12].

Разделът „Около оформлението на публикациите на СНО при СВУБИТ“ включва материали на редакционната колегия на **Том IV**, отнасящи се до регламента за участието на студентите с публикации в изданието:

- образец на заявка за участие на ежегодните конференции на университета;
- регламент за участие... ;
- бележки към изискванията за библиографското оформление.

Поместването в **Том IV** на „Азбучния списък на заглавията (и техните интернет адреси и електронна поща) на актуални за България периодични и продължаващи чуждестранни издания (По сродните интердисциплинарни области библиография – библиографознание – книгознание – архивно дело – библиотекознание – информатика – информационни технологии)“ [13], апробиран първоначално във връзка с изследванията, представени на **II Студентска научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света“ („Information diversity of the world“)** (София, 19 май 2006 г.), след което този списък влиза постоянно в основния информационен кръгзор на СНО при СВУБИТ, е направено като се изхожда от позицията, че неговият свод е ресурс, обезпечаваш всеобхватност на електронните търсения на студентите на базата на **методологичен подход, продължаващ линията на библиографския пътеводител, заложен от проф. Тодор Боров** [13].

Публикациите на студентите, докладвани на **IV Студентска научна конференция и изложба на СНО при СВУБИТ „Информация – личност – знание“ (NN 290-373)**, са групирани по възприетата в изданието форма на представяне на изследванията в **трите секции, които в обобщен вид отразяват интелектуалната архитектура на университета, учебно-педагогическия и извън аудиторния научна изследователски процес**:

- I-ва секция: **Библиотекознание, библиография, книгознание (•)**;
- II-ра секция: **Информационни технологии (••)**;
- III-та секция: **Културно-историческо наследство (•••)**.

Прозвучалата по време на **IV Студентска научна конференция и изложба на СНО при СВУБИТ** и специално подготвена за нея **Академична интертекстуална епифания „ДА СЕ НАРЕЧЕШ БОЛГАРИН“ (Homo scribens – Пишещ човек)“** не се помества в *наст. Т. IV*; тя е *публ. в: Т. II на Трудвете на СНО при СВУБИТ (вж с. 521-542 на цит. изд.)*.

Основният корпус на **Том IV** (самите студентски изследвания: NN 290-373) на **Трудове на СНО при СВУБИТ** е финализиран от раздела „IN MEMORIAM”.

В него отдаваме почит на отбелязваната през 2009 г. **65-годишнина от рождението на книговеда с възрожденски дух и поета, преподавателя на СВУБИТ доц. д-р Петър Парижков (10.02.1944 – 13.03.2007).**

Давайки израз на владеещата ни позиция, че **школа се изгражда съвсем не само с отстояване на отношенията**

УЧИТЕЛ–УЧЕНИК,

но и на принадлежащите им вектори

**(УЧИТЕЛ–УЧИТЕЛ
и
УЧЕНИК–УЧЕНИК),**

в частност, тук публикуваме посветения на светлата памет на доц. д-р Петър Парижков превод на български език на знаменитите стихове на арменския поет **Аветик Исаакян**, преведени от **Борис Пастернак**. . . Тези стихове отразяват **вечната връзка – на делата чрез паметта – на живота следа в съвременниците, в съзнанието и душите на потомците** . . .

В контекста на изложената позиция е публикувано и изследването на студентките **Ралица Ангелова, Кристина Пешина, Лидия Дукова** (II курс, ред. – спец. КК) (2007 г.) „**За живите и безсмъртните (Учебен час по „Методика на научните изследвания”**) (N 374) [14], в което е описан и съхранен духът на участието на доц. д-р **Петър Парижков** в делото на СНО при СВУБИТ . . .

Настоящият интелектуален масив на публикациите в Том IV е представен чрез справочно-информационен апарат към изданието във вид на база данни (NN 1-374), чиято методика детайлно е описана във въспителните бележки към съответните структурни части на този апарат – и в *наст. том*, и в *предх. изд.* на **Трудове на СНО при СВУБИТ (Т. I-II):**

- **Именен показалец;**
- **Показалец на рецензираните книги, произведения и изследваните институции;**
- **Показалец на изследваните електронни сайтове;**
- **Показалец на ключовите думи.**

Направеното разширение в информационната база на втория показалец (**Показалец на рецензираните книги, произведения и изследваните институции**) и включването на четвъртия (**Показалец на ключовите думи**) в **Том IV** са следи от концепцията за оптимизиране на изданието в интелектуално справочно-информационно отношение.

Анотиранията съдържания на български, руски и английски език и ключовите думи към публикациите (NN 289-374) правят *цит.* изследвания на достатъчно детайлно и едновременно с това синтезирано панорамно ниво наблюдаеми от пръв поглед като единна информационна система – система на изданието, отразяваща реалната многомерна и постоянно трансформираща се информационна среда.

Ш. Екип: Линия на хоризонта

Съставителството на настоящия том е дело на обединяващите се около концепцията „информационна среда“ (проф. д.ик.н. Стоян Денчев) [15]:

- проф. д.п.н. Александра Куманова – обща планировка;
- доц. д-р София Василева – секционна архитектура;
- доц. д-р Светла Бойчева – техническа редакция;
- ас. Светла Шапкалова – ранжиране;
- ас. Теодора Генова – вътрешнотекстово езиково ранжиране (на латиница);
- ас. Пламена Златкова – I-ва секция: Библиотекознание, библиография, книгознание (•);
- ст. ас. Иглика Гетова-Златева – II-ра секция: Информационни технологии (••);
- ст. ас. Пламена Попова – III-та секция: Културно-историческо наследство (•••).

Научната редакция на тома е осъществена с участието на следните специалисти в библиотечно-библиографската информационно-комуникативна сфера:

- ст.н.с. д-р Никола Казански – Централна библиотека на Българската академия на науките;
- ст.н.с. д-р Ружа Симеонова – Български исторически архив при Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“;
- н.с. Диана Ралева – Институт за литература при Българската академия на науките;
- н.с. Татяна Дерменджиева – Национална ISBN агенция при Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“;
- Марияна Максимова – Направление „Библиографско и информационно обслужване“ при Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“;
- Елена Недева – Направление „Национална библиография“ при Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“.

Общата езикова и графическа редакция на изданието е резултат от усилията и компетентността на писателя – литературния критик Николай Василев, системно участващ с прецизност и отдаденост във финализирането на първите научноизследователски произведения – първите стъпки на начинаещите неوفити, направени в сферата на текстописа на подготвяните за публикация творби.

За финализирането на изданието дял в неговата графическа редакция имат Василка Стефанова и Боряна Апостолова.

Първичната **техническа редакция** на публикациите е плод на работата на:

- доц. д-р **Светла Бойчева**;
- ас. **Ива Костова**;
- ас. **Пепа Петрова**;
- ас. **Добри Бояджиев**.

В изграждането на **показалеца на ключовите думи** е от значение работата на ас. **Ива Костова** и ас. **Събина Ефтимова**.

Справочно-библиографският апарат на Т. IV (показалците) е резултат от усилията и на студентките **Десислава Симеонова** (I курс ББ – 2008/2009 г.) и **Боряна Николова** (II курс КИН – 2008/2009 г.).

Въвеждането на **Трудовете на СНО при СВУБИТ** във вътрешната електронна страница на университета <<http://local.svubit.org>> (*преди*: <<http://www.192.168.1.210/>>) е резултат от работата на ас. **Добри Бояджиев**.

Анотираното съдържание на български език на Т. IV е дело на ас. **Ива Костова** и ас. **Пепа Петрова**. Тук със звездичка (*) са обозначени отличените студентски работи, което намира аналогичен израз на отражение и в **Именния показалец**.

Преводът на руски и английски език на анотираното съдържание на тома е на **Александра Куманова** и **Румяна Манчева**.

Коректорската работа по изданието е продукт на личности, овладели тънкостите в посочената област на най-авторитетните институции на съвременната информатизация у нас – **Цветана Найденова** (Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“) и **Маламка Щерева-Стойчева** (Централна библиотека на Българската академия на науките).

Екипът на изданието изразява своята **особена благодарност към всички преподаватели на СВУБИТ, съдействали на студентите за появата на първите им публикации**.

Специална благодарност издателският екип на **Том IV на СНО при СВУБИТ** изказва към **рецензентите на този том**, оптимизирали го чрез системното си конструктивно делово отношение към него – и в **научноизследователско**, и в **морално-етично естество** – и в процеса на **изграждането му (критерийност)**, и във **финализирането му (резултатност)**, – доц. д-р **Севдалина Гълъбова**, проф. д.ф.н. **Мария Младенова**, проф. д-р **Иван Попов**, проф. д-р **Димитър Христов**.

Цитирана литература и бележки

1. **За** научноизследователското творчество на Студентското научно общество и неговите I-IV конференции – За Том II: Избрани публикации (Вместо предговор от съставителите) / **А. Куманова** и др. // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 36-78. – Други авт.: **С. Шапкалова**, **Т. Генова**, **П. Златкова**, **И. Гетова-Златева**, **П. Попова**.

Срв.: **За** изследователя, науката и информационната реалност – за Трудовете на Студентското научно общество (Вместо предговор от съставителите) / **А. Куманова** и др. // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 19-30. – Други авт.: **С. Шапкалова**, **Т. Генова**, **П. Златкова**, **И. Гетова-Златева**, **П. Попова**.

2. **Трудове** на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : I-III Студентски науч. конф. : Т. I. / Отг. ред. **С. Денчев** ; Глав. ред. **А. Куманова** ; Състав. **А. Куманова** и др. ; Науч. ред. **Н. Казански** и др. ; Езикова и граф. ред. **Н. Василев**. – София : За буквите – О писменехъ, 2008. – 612 с. : с ил. – Други състав.: **С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова** ; Други науч. ред.: **Р. Симеонова, Д. Ралева, Т. Дерменджиева, М. Максимова** ; Рец.: **С. Гълъбова, М. Младенова, И. Попов, Д. Христозов**. – Именен показалец ; Показалец на рец. книги и изследв. институции ; Показалец на електрон. сайтове.

3. **Трудове** на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : I-IV Студентски науч. конф. : Избрани произведения : Т. II. / Отг. ред. **С. Денчев** ; Глав. ред. **А. Куманова** ; Състав. **А. Куманова** и др. ; Науч. ред. **Н. Казански** и др. ; Езикова и граф. ред. **Н. Василев**. – София : За буквите – О писменехъ, 2008. – 652 с. : с ил. – Други състав.: **С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова, Е. Недева** ; Други науч. ред.: **Р. Симеонова, Д. Ралева, Т. Дерменджиева, М. Максимова** ; Рец.: **С. Гълъбова, М. Младенова, И. Попов, Д. Христозов**. – Именен показалец ; Показалец на рец. книги и изследв. институции ; Показалец на електрон. сайтове.

4. *Лат. – букв.*: **Списък на поздравяващите.**

5. *Срв.*: състоянието на *цит.* списък към 1 януари 2008 г.: включени са **72 номинации** (: 2005-2007 г.: NN 1-72): **TABULA GRATULATORUM** : Систематизиран хронол.-азб. библиогр. списък на публ. на членовете на Студентското науч. о-во на университета / Състав. **А. Куманова** ; Науч. ред. **Н. Казански** ; Библиогр. ред. **Д. Ралева, М. Максимова**. // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 7-16. – 72 ном. назв. – Посв.: *В чест на 58-год. юбилей на Държ. библиотечарски инст. – днес: Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. и 6-та год. от избирането на ... С. Денчев за Ректор.*

Към 1 ноември 2008 г. в посочения списък са включени **223 номинации** (: 2005-2008 г.: NN 1-223): **TABULA GRATULATORUM** : Систематизиран хронол.-азб. библиогр. списък на публ. на членовете на Студентското науч. о-во на университета / Състав. **А. Куманова** ; Науч. ред. **Н. Казански** ; Библиогр. ред. **М. Максимова**. // Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. II, 2008, с. 7-32. – 223 ном. назв. – Посв.: *В чест на 59-год. юбилей на Държ. библиотечарски инст. – днес: Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. и 7-та год. от избирането на ... С. Денчев за Ректор.*

6. **Денчев, Стоян и др.** Информационна картина на феномена „Личност“: Социално-психологически и онтологичен дискурс : Емпирично изследване и теоретично обобщение на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : Докл. на ежегод. науч. семинар на СВУБИТ (Хисаря, 28.03.2008 г.) / Стоян Денчев и др. – Под печ.

Други автори: Александра Куманова, Пламена Златкова, Елена Игнатова, Мария Никова.

Срв. и: **Златкова, Пламена.** Информационна картина феномена „личност“: Социално-психологически и онтологически дискурс на счастья : [Докл. на науч. електронна конф. на Тулск. държ. унив. „Счастливые страницы в истории человечества и повседневной жизни людей“ (23.04.2009 г.)].

7. *Срв. с предварителната публ. на авт.:* И з д а т е л (В. Търново), 2008, N 3-4, с. 29-32.

8. [**Хинкова, Б.**] Издателство „За буквите – О писменех“ с повече от 60 книги : [И за Тр. на Студентското научно общество на СВУБИТ: I-III Студентски науч. конф. Т. I.]. // *З а б у к в и т е* : Кирило-Методиевски вестник, N 29, ноември 2008, с. 25.

9. **Симова, Полина.** Научен форум на младите изследователи на инфосферата (Енциклопедично-справочно издание с интердисциплинарен характер, насочено към широк кръг читатели). // Библиотека, 2008, N 5/6, с. 95-96.

10. **Ралева, Диана.** Трасета за кирилицата в съвременното информационно пространство (Т. I-II на Трудовете на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии) / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Нац. дворец на културата; Дирекция „Книга и библиотечно дело“ при Мин. на културата. // България в културното многообразие на Европа: VI Нац. науч. конф. с международно участие – София, 1.11.2008. – Под печ.

11. **Дикова, Т.** Не съд за знания, а пламтящ факел : [Том I на Тр. на Студентското научно общество на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. като квинтесенция на научноизследователската дейност на студентите в калейдоскопа на I-IV научни конференции. Библиогр. списък от 223 публикации на студенти на СВУБИТ в специализирания науч. печ. Акад. епифания „Да се наречеш българин“, представена на 1.11.2008 г. в Нац. дворец на културата]. // *А з Б у к и* : Нац. седмичник за образование и наука, 2008, N 44, с. 11 ; [Фотогр.: **С. Пелова**].

12. *Срв. с предварителната публ. на авт.:* <<http://www.local.svubit.org/2009/03/08/open-da>>.

13. **Денчев, С. и др.** Азбучен списък на заглавията (и техните Интернет адреси и електронна поща) на актуални за България периодични и продължаващи чуждестранни издания (По сродните интердисциплинарни области библиография – библиографознание – книгознание – архивно дело – библиотекознание – информатика – информационни технологии) / **С. Денчев, А. Куманова**; *Посв. се на апостола на планет. библиогр. сфера ... Т. Боров и 105-год. от рожд. му.* // Издател: Науч. сп. за кн. / Великотърн. ун-т „Св. Св. Кирил и Методий“; Специализ. висше уч-ще по

библиотекознание и информ. технол. (В. Търново). – 2006. – N 1-2, с. 15-21. – Библиогр.: 105 ном. назв. – Публ. и в: <<http://www.svubit.org>>.

14. *Срв. с публ. на авт. в:* **Т. II на Трудовете на СНО при СВУБИТ (N 207).**

15. **Денчев, С.** Информационна среда за трансфер на технологии = Information environment for technology transfer [: Глобални проблеми: Анализ и управление: Науч. моногр.: Кн. 1-]: Кн. 1 [: Закономерности, свързани с категорията информационна среда] / Колеж по библиотекознание и информ. технолог. ; [Науч. ред.: Д. Христов]. – София : З. Стоянов, 2003. – 167 с. : [5] фиг. ; [7] форм. ; [1] табл. на идентификац. код. на нац. станд. – [Библиогр. : 292 ном. назв.: на кирилица: NN 1-52; на латиница: NN 53-292.]

Срв. и: [Денчев, С.] III. Подпомагане на обучението и развитието на студентите. // [Денчев, С.] Отчет за дейността на СВУБИТ за периода 2004/2005 – 2005/2006 учебна година. – София, 2007, с. 19.

Вж и.: Денчев, С. Прозрачност и независимост : Акад. слово при откриването на новата 2008-2009 учебна година. // **З а б у к в и т е** : Кирило-Методиевски вестник, N 29, ноември 2008, с. 24.

[Денчев, С.] III. Подпомагане на обучението и развитието на студентите. // [Денчев, С.] Отчет за дейността на СВУБИТ за периода 2004/2005 – 2005/2006 учебна година. – София, 2007, с. 19.

Вж и.: Денчев, С. Прозрачност и независимост : Акад. слово при откриването на новата 2008-2009 учебна година. // **З а б у к в и т е** : Кирило-Методиевски вестник, N 29, ноември 2008, с. 24.

Срв. и: [Денчев, С.] III. Подпомагане на обучението и развитието на студентите. // [Денчев, С.] Отчет за дейността на СВУБИТ за периода 2004/2005 – 2005/2006 учебна година. – София, 2007, с. 19.

Вж и.: Денчев, С. Прозрачност и независимост : Акад. слово при откриването на новата 2008-2009 учебна година. // **З а б у к в и т е** : Кирило-Методиевски вестник, N 29, ноември 2008, с. 24.

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

СИНТЕЗ

**ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА НА ФЕНОМЕНА „ЛИЧНОСТ“:
СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИ И ОНТОЛОГИЧЕН ДИСКУРС**

**(Емпирично изследване и теоретично обобщение на
Студентското научно общество при Специализираното висше
училище по библиотекознание и информационни технологии)**

В това изследване са отразени сведенията, установени по време на работата на **IV Студентска научна конференция „Информация – личност – знание“ („Information – person – knowledge“)** на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (**СВУБИТ**) (София, 16.05.2008 г.).

Резултатите от изследването са апробирани в детайлен вид на научния семинар на университета (Хисаря, 28.03.2009 г.).

Чрез настоящите редове е осъществена дедукция на изследването, която **лингвистично обосновава закономерностите на възприятието на феномена „личност“ в социалния контекст на разбирането на значимостта на това понятие...**

По време на работата на софийския форум (**16.05.2008 г.**) постъпиха **64 определения на**

феномена „личност”, дадени от студентите (и преподавателите) на СВУБИТ, до които те са достигнали в процеса на разработка на научните си изследвания.

В продължение на година събраните определения етапно се изследват – в качеството им на **системен многомерен обект**. Тази работа се осъществява от няколко (четири) независими екипа във връзка със стремежа да се избегне субективността в оценката на първичния информационен масив.

Аспектите, по които се моделират екипите, са следните взаимнопрепокриващи се и отразяващи се специфично един в друг равнопоставени признаци:

- философски;
- науковедски;
- информационен;
- емпиричен.

Взаимнопрепокриващите се гледни точки на описаните екипи обезпечиха в съвкупност възможността за **системен обхват на събраните емпирични данни**.

Осъщественото наблюдение позволява да се обобщи (данните се поднасят в закръглени стойности):

1. Ключовите понятия, предмет на емпиричното изследване, са извлечени от общо **64 определения**, дадени от студентите (и преподавателите) за понятието „личност”. В изследването се проявява стремежът да се открият и оценят всички индивидуално сформулирани определения, т.е. анализирани са **100% от представените определения** (64 на брой) (самите определения са *публ.* в края на *наст.* том – *вж:* стр. 457-478).

2. В процеса на изследването се формираха 114 на брой ключови понятия. Едно от понятията („служене на другите”) е израз, който се наложи да бъде разделен на две съставни части – отделни думи („служене” и „другите”), за да стане възможно определянето на вида на тези думи. Ето защо броят на изследваните понятия е **115**. (Исходните данни са поднесени в **Табл. 1. Ключови думи**).

3. Изводи от проведеното емпирично изследване:

3.1. Изследвани са 115 ключови понятия, които се разпределят в следните **граматически категории:**

- **съществителни имена** – 96 (83 %);
- **прилагателни имена** – 12 (10 %);
- **глаголи** – 4 (4 %);
- **местоимения** – 3 (3 %).

3.2. Установените данни са представени в **Табл. 2. Разпределение на използваните ключови думи по граматически категории.**

3.3. Графичното представяне на разпределението е показано в **Графиката към Табл. 2.**

3.4. Направен е анализ на използваните ключови думи по **общественозначими**

и индивидуалнозначими характеристики спрямо граматическите категории. От този анализ могат да се синтезират следните обобщения:

- от общо 115 ключови понятия 26 имат **общественозначими характеристики на личността** или 22,6 %; а индивидуалнозначими характеристики се съдържат в 56 понятия или 48,7 % от общия брой;

- **съвпадения между обществено- и индивидуалнозначими характеристики** има в 33 ключови думи, което е 28,7 % от общия им брой;

- **най-голям дял – като граматическа категория – имат съществителните имена**, които са използвани за индивидуално значими характеристики – 45 на брой от общо 56 или това са 39 % от общо използваните ключови думи.

3.5. Данните по направения анализ в обобщена и синтезирана форма са представени в

Табл. 3. Разпределение на използваните ключови думи по граматически категории и характеристики (общественозначими и индивидуалнозначими), а графичното представяне на материала е направено в **Графиката към Табл. 3.**

3.6. Всички ключови понятия са използвани общо 288 пъти. От **Табл. 4. Честота на ключови думи в масива** и **Табл. 5. Честота на използваните понятия**, както и от графичното представяне на данните на **Графиката към Табл. 5**, се вижда, че една ключова дума („избор“) се среща в 14 определения, а „влияние“ – в 12 определения; две ключови думи („човек“ и „управление“) се срещат в 11 определения и т.н. По една ключова дума се среща в 66 определения. Това е реална и сигурна индикация за творческия подход на студентите, който са използвали при решаването на поставената задача.

3.7. Ключовите понятия могат да се разграничат и според **езика**, на който са написани:

- „**обикновен**“ (**е**) – 28 думи и или в 25 % от случаите;
- **научен** (**н**) – 20 понятия или 18 % от масива;
- **философски** (**ф**) – 54 термини (47 %);
- **религиозен** (**р**) – 12 определения (10 %).

На описаната **информационна картина** е погледнато като на **интегрално цяло**.

От езикова гледна точка феноменът „личност“ в създадената и структурираната информационна база е определен чрез:

- **същности (съществителни)** (: безсмъртие; визия; възгледи; възможност; генокод; единство; морал ...) в 96 ключови думи, или в 83 % от данните;

- **определения (прилагателни)** (: дейна; добродетелна; уверена; световна...) в 12 понятия – 10 %;

- **действия (глаголи)** (: въздейства; възприема; подготвя се; проявява се...) в 4 понятия – 4 %;

- **принадлежност (местоимения)** (: аз; ние; те) в 3 определения – 3 %.

Ранжирането и селектирането на събрания материал по определянето на феномена „личност“ показва, че в съвременната лексика на преден план сред **качествените интерпретации** се извеждат **същности**; на втори – **действия**; на трети – **определения** и на четвърти – **местоимения**.

Обобщения:

1. Феноменът „личност“ детерминира интегрално разглежданата социокултурна структура на живота;

2. Действията на личността са имплицирани чрез (от) нейната същност (: безсмъртие; визия; възгледи; възможност; генокод; единство; морал ...);

3. Определенията за действеността на личността показват качествени характеристики (: въздейства; възприема; подготвя се; проявява се...);

4. Твърде ограниченото използване на местоименията при определянето на феномена „личност“ обрисова социокултурен климат на информационната среда, в който, изразявайки се обобщено, следва да се стимулира въздействието между обществено- и индивидуално-значими характеристики.

**Проф. д.ик.н. Стоян Денчев
Проф. д.п.н. Александра Куманова
Ас. Пламена Златкова
Ас. Елена Игнатова
Мария Никова**

Таблица 1
(Начало)

Ключови думи

Ценности	N	Определение	Обществено-значими характеристики	Индивидуално-значими характеристики	Обществено- и индивидуално значими характеристики
2	1	3	4	5	6
аз	1	местоимение			+
безсмъртие	2	съществително	+		
взаимодействие	3	съществително			+
визия	4	съществително			+
влияние	5	съществително			+
воля	6	съществително		+	
възгледи	7	съществително		+	
въздействие	8	съществително			+
възможност	9	съществително		+	
възприемане	10	съществително			+
генокод	11	съществително		+	
готовност	12	съществително		+	
грижа	13	съществително		+	
дейна	14	прилагателно		+	
добродетелна	15	прилагателно		+	
достойнство	16	съществително		+	
другите	17	местоимение	+		
духовен	18	прилагателно		+	
душевност	19	съществително		+	
единство	20	съществително			+
емоционален	21	прилагателно		+	
жертвеност	22	съществително		+	
живот	23	съществително			+
жизненост	24	съществително		+	
загадка	25	съществително			+
заложба	26	съществително		+	
заслуги	27	съществително			+
защита	28	съществително			+
идентичност	29	съществително		+	
избор	30	съществително			+
изграждане	31	съществително			+
индивид	32	съществително		+	
индивидуалност	33	съществително		+	
инструмент	34	съществително			+
интелект	35	съществително		+	
интереси	36	съществително			+
качества	37	съществително		+	
контролиращ	38	прилагателно			+
лице	39	съществително		+	
личност	40	съществително		+	
любов	41	съществително		+	
мироглед	42	съществително		+	
мисъл	43	съществително		+	
мнение	44	съществително			+
морал	45	съществително			+

Таблица 1
(Продължение)

2	1	3	4	5	6
навици	46	съществително			+
направление	47	съществително			+
насока	48	съществително			+
неконвенционалност	49	съществително			+
необятност	50	съществително			+
неповторим	51	прилагателно		+	
ние	52	местоимение	+		
носител	53	съществително	+		
нравственост	54	съществително		+	
образ	55	съществително			+
образование	56	съществително	+		
общество	57	съществително	+		
общуване	58	съществително			+
особен	59	прилагателно		+	
отговорност	60	съществително			+
отстояване	61	съществително			+
поведение	62	съществително		+	
полезност	63	съществително			+
постижение	64	съществително			+
потенциал	65	съществително		+	
принос	66	съществително			+
принципи	67	съществително		+	
произведение	68	съществително	+		
промяна	69	съществително	+		
процес	70	съществително	+		
проява	71	съществително	+		
разбиране	72	съществително	+		
развитие	73	съществително	+		
разгръщане	74	съществително	+		
разум	75	съществително		+	
световен	76	прилагателно	+		
светоусещане	77	съществително		+	
свободен	78	прилагателно		+	
свят	79	съществително	+		
себеотдаване	80	съществително		+	
себепознаване	81	съществително		+	
сила	82	съществително		+	
служене	83	съществително	+		
способност	84	съществително		+	
средство	85	съществително	+		
субект	86	съществително	+		
съвест	87	съществително		+	
съвкупност	88	съществително	+		
съдържание	89	съществително		+	
създава	90	глагол	+		
съзидание	91	съществително		+	
съзнание	92	съществително		+	
сътворявано	93	прилагателно	+		
съхранение	94	съществително	+		

Таблица 2

Разпределение на използваните ключовите думи
по граматически категории

Грамматическа категория	Честота	Проценти
глагол	4	4 %
местоимение	3	3 %
прилагателно	12	10 %
съществително	96	83 %
Общо	115	100 %

Графика към Таблица 2

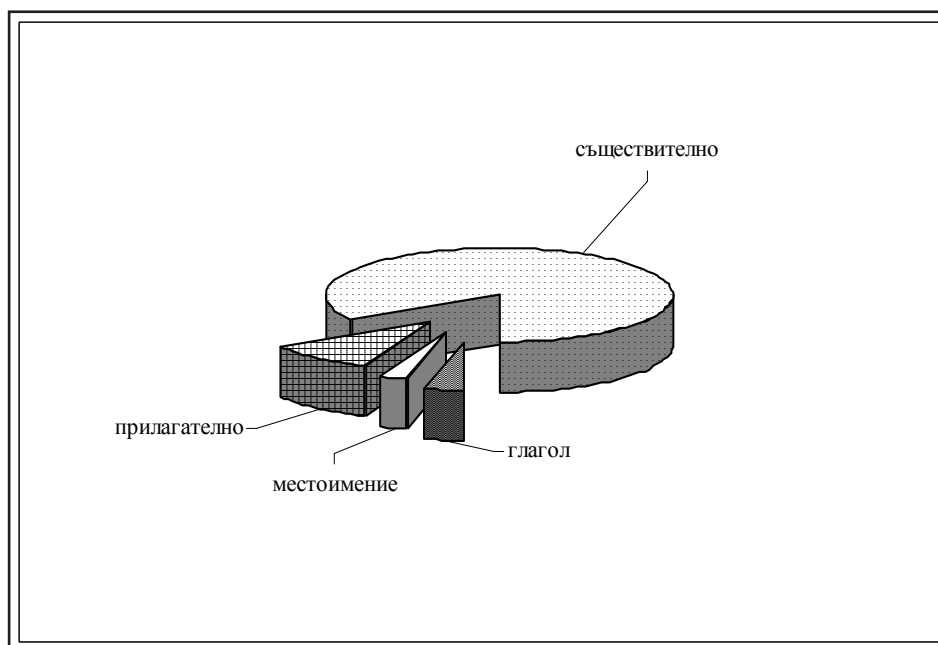

Таблица 3

**Разпределение на използваните ключовите думи
по граматически категории и характеристики
(общественозначими и индивидуалнозначими)**

Грамматическа категория	ОЗХ	ИЗХ	ОИЗХ	Общо
глагол	2	2		4
местоимение	2		1	3
прилагателно	2	9	1	12
съществително	20	45	31	96
Общо	26	56	33	115
В проценти	22,6 %	48,7 %	28,7 %	100,0 %

Пояснение: ОЗХ – Общественозначими характеристики
 ИЗХ – Индивидуалнозначими характеристики
 ОИЗХ – Обществено- и индивидуалнозначими характеристики

Графика към Таблица 3

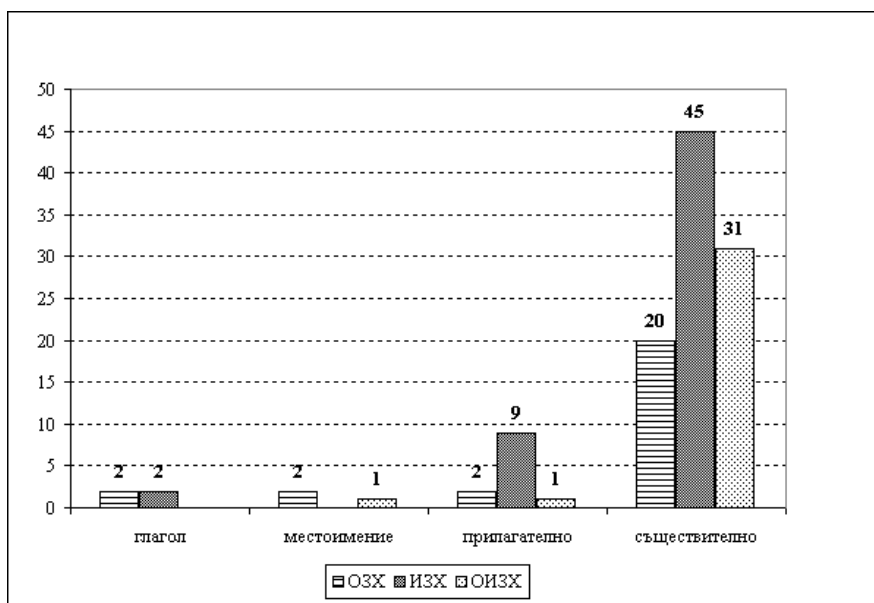

Таблица 4
(Начало)

Честота на ключовите думи в масива

N	Ценности (ключови думи)	Честота на ключовите думи в масива
1	2	3
1	избор	14
2	влияние	12
3	управление	11
4	човек	11
5	личност	9
6	развитие	9
7	воля	8
8	качества	8
9	субект	8
10	ценност	8
11	съзнание	7
12	уникален	7
13	духовен	6
14	емоционален	5
15	изграждане	5
16	индивидуалност	5
17	свободен	5
18	аз	4
19	възможност	4
20	индивид	4
21	насока	4
22	умение	4
23	характер	4
24	цел	4
25	взаимодействие	3
26	дейна	3
27	живот	3
28	интелект	3
29	интереси	3
30	мисъл	3

Таблица 4
(Продължение)

1	2	3
31	поведение	3
32	принципи	3
33	възприемане	2
34	достойнство	2
35	душевност	2
36	контролиращ	2
37	любов	2
38	мнение	2
39	неповторим	2
40	носител	2
41	отговорност	2
42	светоусещане	2
43	способност	2
44	средство	2
45	усъвършенстване	2
46	уча	2
47	черти	2
48	безсмъртие	1
49	визия	1
50	възгледи	1
51	въздействие	1
52	генокод	1
53	готовност	1
54	грижа	1
55	добродетелна	1
56	другите	1
57	единство	1
58	жертвеност	1
59	жизненост	1
60	загадка	1
61	заложба	1
62	заслуги	1
63	защита	1
64	идентичност	1

Таблица 4
(Продължение)

1	2	3
65	инструмент	1
66	лице	1
67	мироглед	1
68	морал	1
69	навици	1
70	направление	1
71	неконвенционалност	1
72	необятност	1
73	ние	1
74	нравственост	1
75	образ	1
76	образование	1
77	общество	1
78	общуване	1
79	особен	1
80	отстояване	1
81	полезност	1
82	постижение	1
83	потенциал	1
84	принос	1
85	произведение	1
86	промяна	1
87	процес	1
88	проява	1
89	разбиране	1
90	разгръщане	1
91	разум	1
92	световен	1
93	свят	1
94	себеотдаване	1
95	себепознаване	1
96	сила	1
97	служене	1
98	съвест	1

Таблица 4
(Край)

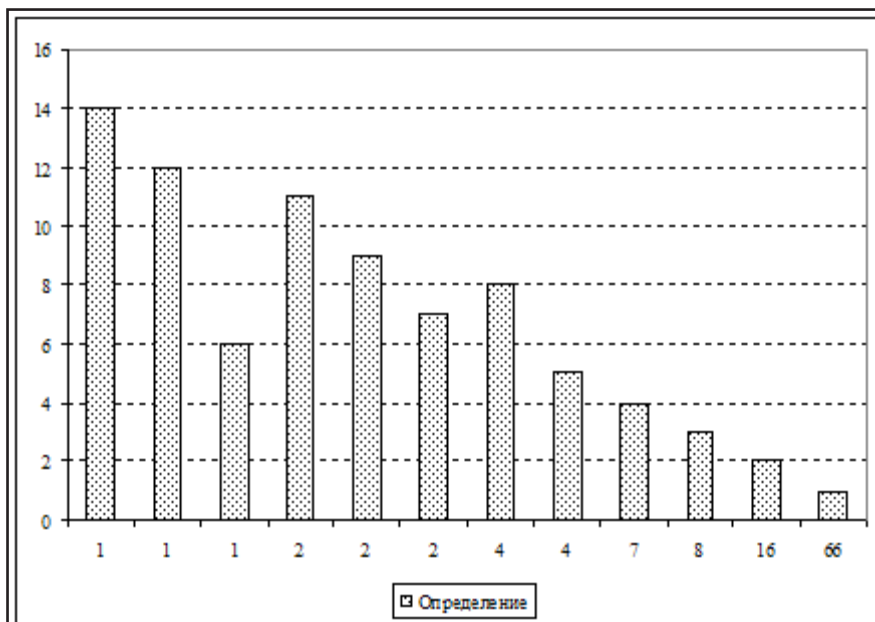
1	2	3
99	съвкупност	1
100	съдържание	1
101	създава	1
102	съзидание	1
103	сътворявано	1
104	съхранение	1
105	съчетание	1
106	съществувам	1
107	същност	1
108	творец	1
109	темперамент	1
110	уважение	1
111	уверена	1
112	узряване	1
113	ум	1
114	упражнявам	1
115	феномен	1

Таблица 5

Честота на използваните понятия

Понятия	Определение	Общо използвани понятия
1	14	14
1	12	26
1	6	32
2	11	54
2	9	72
2	7	86
4	8	118
4	5	138
7	4	166
8	3	190
16	2	222
66	1	288

Графика към Таблица 3

Трудове на Студентското научно общество при
 Специализираното висше училище
 по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
 of Library Studies and Information Technologies*
Volume IV, 2009

ИНТЕЛЕКТУАЛЕЦ И МОРАЛ*

(Размисли на един библиотекар след аутодафе**)

*„For out of olde felde, as men seyth,
 Cometh al this newe corn fro yer to yere;
 And out of olde bokes, in good feyth,
 Cometh al this newe science that men lere.” [1]*

Geoffrey Chaucer. The Parliament of Fowls, lines 22-25.

Искам да ви разкажа една история. На сър Томас Бодлей (1545-1613 г.) все не му вървяло. Като всеки беден благородник той се отдал отначало на ратни дела, но още в първото сражение куршум от мускет раздробил капачката на коляното му и той останал куц до края на дните си. После, отнемайкъде, си опитал късмета на попрището на търговията, но и тук много скоро загубил всичко. Отчаян, сключил уговорен брак с една вдовица, доста по-възрастна от него. Тя се оказала обаче много, много богата. А това в английското кралство значи нещо. Или всъщност значи почти всичко. Както се казва в английския израз „the tables turned on him”, тоест той бил вече на белия кон.

И тогава, за всеобщо учудване, отишъл в Оксфордския университет и казал на ректора, че

мечтата му е да стане интелектуалец. Като уверение за това си намерение той подарил огромна сума, с която била изградена прочутата и до днес Бодлеанска библиотека. В двора на същата сега има паметник на сър Томас на кон.

Право да си кажа не знам защо ви разказах точно тази история, но повярвайте ми, много исках това. Може би все пак защото самият аз съм библиотекар. И винаги съм мечтал да бъда интелектуалец.

Повод за този отзив са предишните ми участия в дискусии на в-к „Култура“ („В очакване на Гог и Магог“ N 14, 1991; „Размишления с компютър на шията“ N 31, 1993 и „Нова морална философия“ N 34, 1993). Но смелост да изкажа своето скромно мнение ми вдъхна забележката на проф. Богдан Богданов, че в България се чувства особена липса на медиатори между високите интелектуалци и широката публика. Ако не друго, то поне в битността ми на библиотекар, волю или неволю, съм бил именно някакъв медиатор. Между средствата на писмената комуникация и читателя. Между текста и дискурса. Между Хипертекста и Метадискурса. Това последното може би на шага...

И така, ще се опитам да ситуирам проблема според моето библиотекарско виждане и интелектуален житейски опит.

Ако за един интелектуалец е възможно да каже, че не може да се даде точно определение на понятието „интелектуалец“, то за един библиотекар това е непростимо. Ето защо отварям добрия стар „New English Dictionary“ (London, 1932; Ed. E. Baker) и намирам еднозначно определение, че интелектуалците са „най-просветените хора в дадена страна“. Да-а, значи не просто най-знаещите и сведущи, а даже най-просвет(л)ените, тоест почти осенени свише с някакво особено знание за нещата в частност и за света като цяло. Искам да ви уверя, че именно така възприемат интелектуалците широката публика, от доматопроизводителя /Боже, каква дума! до уважаемата готвачка, която у нас обикновено управлява държавата.

Също така държа да ви помоля да повярвате: хората никога не са и помисляли, че не трябва да има интелектуалци. Те просто са питали „А този учен добър ли е или лош?“. Тук възниква малък оксиморон, който ще се опитам да изясня. Под „добър и лош“ обикновено се подразбира това дали е достатъчно, както казват французите „docte“ (начетен, изкусен – тоест нещо като **Доктор** Фаустус) или е, по думите на един истински руски академик, „ученый с большой дороги“ (демек пладнешки мошеник). Но заедно с това и даже повече от това, те се интересуват просто дали е добронамерен или злонамерен. Именно на този втори, чисто **морален** смисъл ще си позволя да се спра по-обстоятелствено.

Според мен хората винаги са усещали инстинктивно, а също и поради горчивия си опит, какво изключително важно значение има за тях именно моралният облик на интелектуалеца. Всъщност, известно е, че с термина „интелигент“ се обозначава интелектуалец, изповядващ и отстояващ (като професионалист и като личност!) определена морална идея или философия.

Проблемът за „sittliches Bewubtsein“ (моралното съзнание) на интелектуалеца е един вечен проблем с екзистенциално значение.

Винаги е имало Мелхиседек и Симон Магът, Карл фон Осиецки и д-р Менгеле, Николай Иванович Вавилов и Трофим Лисенко.

Но по-сложен е въпросът, когато той се бори със собствените си слабости и заблуди (волни или неволни), както упоменатия Доктор Фауст или един Мартин Хайдегер.

Интелектуалците са своего рода „dream-makers” или вещици. В тях хората привиждат магове, които разказват приказки и даже правят чудеса. Те са твърде нужни на човека, който винаги ще бъде *bestia cupidissima rerum novarum...* [2]. Затова те са готови да им простят известна, дори голяма доза повседневна житейска „непотребност” и „ненужност”.

Но в повече от това и над това те се явяват за тях „gate-keepers” или „хранители древностей”. Съзнателно или не, обществото им е вменило да съхраняват тайната на Миналото, да охраняват дверите на Ада (или Рая), да бъдат пазители на Философския камък и блюстителите на Морала. Въпреки всичките им недостатъци и слабости само те могат да изпълнят тази първозданна роля. Всеки техен опит да дезертират или да злоупотребят с нея води до фатални последствия – както за самите тях, така и за обществото като цяло. Изобщо, в известна степен, презрението към високата култура или образно казано „горенето на книги” е варварски, но искрен начин за изразяване на разочарование от неизпълнението на този техен върховен дълг. Актуалните днес Хари Потър и Властелинът на пръстена са съвсем неслучайни и дълбоко мотивирани явления в нашето иначе крайно демистифицирано, демитологизирано и в последна сметка дехуманизирано битие.

Големият екзистенциален проблем е, че тази свръхчовешка задача е легнала върху така или иначе обикновени хора. И то даже не само простосмъртни, но и често пъти доста грешни във всяко едно отношение. Независимо от това или именно поради това те са обречени да съблюдават особено строго Морала. Точно следването на този морал ги издига в очите на хората и ги проваля при неговото флагрантно или даже леко престъпване. Висшата мисия на интелектуалеца е не само да бъде „Homo sapiens”, „Homo faber”, дори „Homo ludens”, а преди всичко „**Homo moralis**”. Хората очакват от него не само чудодейни играчки, но и напътствия за тяхното сглобяване, разглобяване и безопасна употреба. А такава инструкция може да се преподаде, възпита и отстоява само и единствено с личен пример и пряко (съ)участие. Моралът може да бъде само и единствено жив пример, а не мъртва буква.

А сега да се върнем при нашите овце (крадци) и да видим какво е положението. Тук на ум ми идва максимата на Кристиан Йохан Хайнрих Хайне:

*Selten habt ihr mich verstanden,
Selten auch verstand ich euch;
Nur, wo wir im Kot uns fanden,
Da verstanden wir uns gleich. [3].*

Нека все пак се опитаме да се видим в контекста на историята. Винаги е имало сложни, трудни и често трагични времена, в които е била в сила максимата „Erst kommt das Fressen, dann kommt die Moral” [4].

Съзнавайки напълно, че „Nul simplex sigillum veri est” [5], ще се опитам да напомня на българските интелектуалци тяхното реално положение в съвременния свят,

като използвам перифраза на едно от предсказанията на Делфийския оракул:

*Пеласгийският Аргос има по-добра земя,
Тесалия има по-добри коне,
Лакедемон има по-добри жени,
Халкис има по-добри мъже;
Аргос има още по-добри мъже;
Но вие, мъже на Егион [интелектуалци на България]
не сте трети или четвърти или дванадесети;
вие даже не влизате в сметката.*

Хората не винаги могат да преценят, а често и не се интересуват, дали и доколко интелектуалците са „учени“, макар винаги да съществува съмнението, че те често злоупотребяват с това знание. Или пак от „Фауст“:

*Ала там какво съзирам?
Пак не се ли аз намирам,
де брадати люди разни
мамеха ме с думи празни.
Нос заболи в книга стара
лъжсеха ме в надпревара,
куха реч без срам редяха,
Мен и себе си моряха.*

Искат или не, интелектуалците са заели мястото на изчезналата аристокрация / при нас преди повече от 500 години/. Не случайно и сега е толкова силен синдромът „le bourgeois-gentilhomme“ (буржоата-благородник) и всички успели хора се стремят да придобият „les lettres de noblesse“ (патент за благородничество) под формата на дипломи или титли. Това обаче ги задължава да спазват определен рицарски кодекс на честта. Един интелектуалец не може да си позволи да бъде такъв само на работното си място или само от време на време, когато е в настроение за това. Той не може и не трябва да бъде д-р Джекил през деня и мистър Хайд през нощта. Такова нещо не само доматопроизводителят, но даже и Мефистофел не би го одобрил (поне вътре в себе си).

Съществуването на **симонията** е особено отблъскващо именно в интелектуалните среди. И докато например в политиката това е правило – там длъжностите се дават по целесъобразност или по заслуги, а рядко по пригодност, то сред интелектуалците това е все едно да обявиш шерифа на Нотингам за крал Ричард Лъвското сърце.

Андрей Райчев справедливо напомня за иманентно присъщата „браминска“ (охранителна) функция на интелектуалците. Те наистина помагат на хората да не се чувстват съвсем или напълно „entrückt von den Gütern“ [6]. Но как да приемем на сериозно някои от тях с доста странно поведение, облекло и държане. И с явно съмнителен Морал. Да, разбира се, че това е сигурно проява на духовна разкрепостеност и даже епатирането на обществото е част от правилата на интелектуалното свето представление. Но при това се иска много, твърде висок вкус и

стил. Да си представим, че свещенослужителите започнат да се явяват в храмовете или извън тях в клоунски дрехи или закичени с оръжие и в същото време проповядват благопристойност, мир и добротолубие.

И точно при интелектуалците, колкото са по-фрапантни изключенията, толкова те са по-брилянтни потвърждения на правилото. Визирам например Йохан Волфганг фон Гьоте като ръководител на тайните служби на Ваймарския херцог, академик Андрей Сахаров като създател на водородната бомба при Сталин, Андре Малро като министър на културата при генерал Шарл дьо Гол и пр.

Виж, един домагопроизводител може преспокойно да бъде каквото си иска. Даже и Уилям Фокнър от Йокнапатофа. Това няма да промени неговите домати – те са или добри, или лоши. И последното не може да се прикрие от никого и от нищо.

Апропо, ако има наистина несправедливо предубеждение спрямо българските интелектуалци, то е, че те са мързеливци или по-точно прикрити лентяи. Това хорско мнение идва вероятно от времената, когато съществуваше циничната поговорка „Учи (чедо), за да не работиш“. За съжаление и тук трябва да се има предвид, че всяка крушка си има опашка. Ако следваме например Лев Николаевич Толстой, бихме могли да стигнем до идеята, че много (ако не и всички) от проститутките са морално чисти и духовно извисени личности. Проблемът е как да се обясни това на хората така, че те да го повярват поне малко. Между впрочем, някои от терористите на черния 11 септември са завършили елитни университети, ако и не непременно Оксфорд. Но съгласете се, че не върви никак „белите якички“ да бъдат мръсносиви или кървавочервени.

Не може тези, от които се очаква да учат на Морал, да бъдат понякога първите, които го нарушават, повече или по-малко прикрито. В този ред на мисли бих препоръчал на всеки интелектуалец да препрочита (даже и в превод), от време на време, писмото на Емил Зола в защита на капитан Алфред Драйфус („J'accuse – Lettre a Monsieur Félix Faure, Président de la République“, 1898).

Що се отнася лично до мен, то аз съм се стремил да следвам едно кредо, крепящо се на три кита (е, има и една лисица – тази от „Малкият принц“, но за нея няма да стане реч сега): „Мисията на библиотекаря“ от Хосе Ортега и Гасет, „Вавилонската библиотека“ от Хорхе Луис Борхес и фразата на ескуайър Уилям Шекспир „My library is my duchy“ [7].

Накрая се осмелявам да пожелаая на българските интелектуалци, такива, каквито са и доколкото ги има, да следват девиза:

„In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus altem caritas“ [8].

Бележки

* *Назм.* есе е спонтанно провокирано от обсъждането на резултатите на конкурса „ТОЧНО – КРАТКО – ИЗЧЕРПАТЕЛНО ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФЕНОМЕНА „ЛИЧНОСТ““, състояло се по време на IV Студентска научна конференция и изложба на Студентското научно общество при СВУБИТ „Информация – личност – знание“ –

„Information – person – knowledge” (16.05.2008 г.), и за първи път прозвучалите в него мисли са споделени пред студентската аудитория на университета по време на *цит.* форум. (*Срв. с публ. и в: Издател* (В. Търново), 2008, N 3/4, с. 29-31.)

Авторът (1951, Свищов) – научен редактор на **„Трудовете на Студентското научно общество при СВУБИТ”**, е завършил дипломация и библиотекарство в София. Работи в Централна библиотека на БАН от 1977 до днес. След 24 май 1989 г. е бил на поклонение в библиотеките на Лондон, Оксфорд, Кеймбридж, Единбург, Париж, Лисабон, Копенхаген, Женева, Брюксел, Рим, Брюге, Флоренция, Букурещ, Москва, Киев, Тел Авив, Йерусалим, Истанбул, Техеран, Шираз, Язд, Исфахан... – *Бел.: Н. В.*

** Порт.: auto da fe – „акт на вярата”: **1. ист.** публично изгаряне на еретици и на техните книги през Средновековието; **2.** публично изгаряне на книги, картини и други ценности, обявени от фашистките режими за опасни; **3. прен.** изгаряне, унищожаване. – *Бел.: Н. В.*

1. И както от старите ниви, казват хората,

идва цялото това зърно, година след година;

Така и от старите книги, с благата вяра,

идва цялото ново знание, което човек придобива.

(**Джефри Чосър.** Парламента на глупците). – *Прев. от староангл.: Н. К.*

2. „Звяр, жаден за нови неща” (лат.).

3. Рядко вие ме разбирахте,

още по-рядко ви разбирах аз;

сега, когато сме в л - - на до шия,

разбрахме се напълно и още как. – *Прев. от нем.: Н. К.*

4. „Първо е кльопачката, а после морала” (Б. Брехт. Опера за три гроша). – *Прев. от нем.: Н. К.*

5. „Никое опростяване не е свидетелство за вяност” (лат.).

6. „Изоставени от боговете” (нем.).

7. „Библиотеката е моето херцогство”.

8. „В необходимостта единни, в съмненията (спора) свободни, във всичко останало – милостиви” (лат.).

Ст.н.с. д-р Никола Р. Казански

ТРУДОВЕ
*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
 по библиотекознание и информационни технологии*
Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция
 ∞
PROCEEDINGS
*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
 and Information Technologies*
Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

**ОКОЛО ТРУДОВЕТЕ
 НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО
 ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ
 ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ
 И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

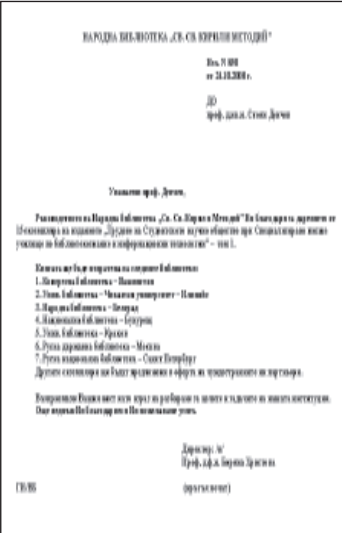
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ”
 Изх. N 850 от 24.10.2008 г.
 (Препис)

ДО
проф. д.ик.н. Стоян Денчев

Уважаеми професор Денчев,

Ръководството на Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” Ви благодари за дарението от 15 екземпляра на изданието „Трудове на Студентското научно общество при Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии” – том 1.

Книгата ще бъде изпратена на следните библиотеки:
 1. Конгресна библиотека – Вашингтон;

2. Университетска библиотека – Чикагски университет – Илинойс;
3. Народна библиотека – Белград;
4. Национална библиотека – Букурещ;
5. Университетска библиотека – Краков;
6. Руска държавна библиотека – Москва;
7. Руска национална библиотека – Санкт Петербург.

Другите екземпляри ще бъдат предложени в оферта на чуждестранните ни партньори.

Възприемаме Вашия жест като израз на разбиране за целите и задачите на нашата институция.

Още веднъж Ви благодарим и Ви пожелаваме успех.

Директор: /п/

Проф. д.ф.н. Боряна Христова

(кръгъл печат)

*Трудове на Студентското научно общество при
 Специализираното висше училище
 по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
 Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
 of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

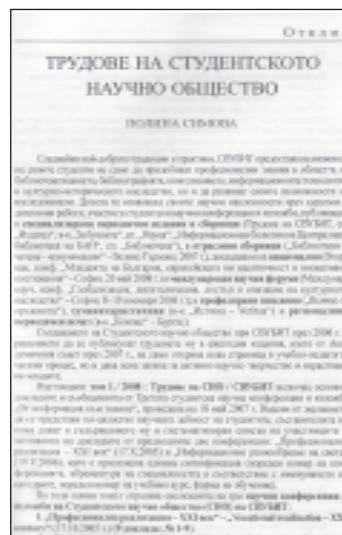
НАУЧЕН ФОРУМ НА МЛАДИТЕ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ НА ИНФОСФЕРАТА

**(Енциклопедично-справочно издание с интердисциплинарен
 характер, насочено към широк кръг читатели)**

Симова, Полина. Трудове на Студентското научно общество [: Рец. за кн.: ...]. // Библиотека. – 2008, N 5-6, с. 95-96.

Трудове на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : Т. I : I-III Студентски научни конференции / Отг. ред. С. Денчев ; Глав. ред. А. Куманова ; Състав. А. Куманова и др. ; Науч. ред. Н. Казански и др. ; Езикова и граф. ред. Н. Василев. – София : За буквите – О писменехъ, 2008. – 612 с. – Други състав.: С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова ; Други науч. ред.: Р. Симеонова, Д. Ралева, Т. Дерменджиева, М. Максимова. – Показалци : Именен ; На рецензираните книги и изследваните институции ; На изследваните електронни сайтове. – Рец. : С. Гълъбова, М. Младенова, И. Попов, Д. Христовоз.

Следвайки най-добрите български и световни традиции и практики, СВУБИТ предоставя възможност на своите студенти не само да придобиват

професионални знания в областта на библиотекознанието, библиографията, книгознанието, информационните технологии и културно-историческото наследство, но и да развиват своите възможности на изследователи в областта на инфосферата. Досега студентите извяваха своите научни наклонности чрез курсови и дипломни работи, участие в студентски научни конференции и изложби, публикации в **специализирани периодични издания и сборници** (*Трудове на СВУБИТ*, сп. „Издател” , в-к „За буквите”, сп. „Наука” , „Информационен бюлетин на Централната библиотека на БАН”, сп. „Библиотека”), в **отраслови сборници** („Библиотеки – четене – комуникации” – Велико Търново, 2007.), докладвани на **национални** (Втора нац. конф. „Младежта на България, европейската ни идентичност и иновативни постижения“ – София, 20 май 2008 г.) и **международни** (Международ. науч. конф. „Глобализация, дигитализация, достъп и опазване на културното наследство” – София, 8-10 ноември 2006 г.) **научни форуми**; в **профилирани списания** („*Всичко за оръжията*”), **хуманитаристичния** (в-к „*Истина – Veritas*”) и **регионалния** (в-к „*Компас*” – Бургас) **периодичен печат**.

Създаването на Студентско научно общество при СВУБИТ през 2006 г. и решението да се публикуват трудовете му в ежегодни издания, взето от Академичния съвет през 2007 г., не само открива нова страница в учебно- педагогическия процес, но и дава ясна заявка за активно научно творчество и израстване на младите специалисти.

Настоящият **том I / 2008 : Трудове на СНО / СВУБИТ** включва основно докладите и съобщенията от Третата студентска научна конференция и изложба „От информация към знание”, проведена на 18 май 2007 г. Водени от желанието да се представи по-цялостно научната дейност на студентите, съставителите на тома дават в съдържанието му и систематизиран списък на участниците и заглавията на докладите от предходните две конференции: „Професионална реализация – XXI век” (17.X.2005 г.) и „Информационно разнообразие на света” (19.V.2006 г.), като е приложена единна сигнификация (пореден номер на конференцията, абривиатура на специалността в съответствие с именуването на катедрите, пореден номер на учебния курс, форма на обучение).

По този начин томът отразява еволюцията на три **научни конференции и изложби на Студентското научно общество (СНО) при СВУБИТ**:

I: „Професионална реализация – XXI век” – „Vocational realization – XXI century” (17.10.2005 г.) (9 доклада: NN 1-9);

II: „Информационно разнообразие на света” – „Information diversity of the world” (19.05.2006 г.) (57 доклада: NN 10-66);

III: „От информация към знание – „From information to knowledge” (18.05.2007 г.) (139 доклада: NN 67-205).

Вътрешната структура на тома е по научноизследователски секции:

- I-ва секция: **Библиотекознание, библиография, книгознание (•)**;
- II-ра секция: **Информационни технологии (••)**;
- III-та секция: **Културно-историческо наследство (•••)**.

Стремежът към повишаване на справочно-информационната стойност на изданието довежда и до включването на Систематизиран хронологично-азбучен

библиографски списък на публикациите на членовете на Студентското научно общество при СВУБИТ Tabula Gratulatorum 2005-2007 г.

Насочеността на научните разработки на студентите, както се вижда от представения том, е към рецензиране на справочно-енциклопедични и академични издания – български и чуждестранни, както и на електронните сайтове на институциите и фирмите на информатизацията. Вниманието на студентите е фиксирано върху съвременните методи на информационния фрейм и системно-структурната решетка на информационното моделиране – архисъвременни методи на модерната теория на научната информация. Присъстват и голям брой стартиращи изследвания по различни предмети и теми с преобладаващо хуманитарна проблематика, но има и отделни изследвания от областта на естествените науки (касаещи вторичнодокументалното информационно обезпечаване на хирургическата сфера, например и др.). Интересни са публикациите, посветени на технологичните аспекти на информационното моделиране. Всички изследвани документи са представени според приетите стандарти на описание. Показани са умения при библиографирането на документи и оперирането с база данни – и традиционни, и електронни.

Публикациите на студентите са получили научна редакция още в процеса на подготовка от водещи специалисти в библиотечно-библиографската и информационно-комуникативната сфера от Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии, Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“, Университетската библиотека, Българската академия на науките. Колективът съставители е направил и тясно отраслова първична редакция, осъществена от младите асистенти на СВУБИТ, което е повишило научната стойност на изданието.

Интригуващо допълнение в тома са включените резултати от проведения на Третата конференция конкурс „Информация: точно – кратко – изчерпателно определение“. Събраните определения са уникален емпиричен материал по теория на научната информация.

По своята концепция, съдържание, научен апарат и библиографско оформление томът надхвърля параметрите на традиционен сборник с научни публикации на студенти, превръщайки се в **енциклопедично-справочно издание с интердисциплинарен характер, насочено към широк кръг читатели – професионалисти и хора с интереси към социокултурната информационна среда в България като част от планетарната инфосфера.**

Не на последно място следва да се отбележи и заслугата на Издателство „За буквите – О писменехъ“ за цялостното оформление на изданието, изработено с професионализъм и естетически вкус.

Полина Симова

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ТРАСЕТА ЗА КИРИЛИЦАТА В СЪВРЕМЕННОТО ИНФОРМАЦИОННО ПРОСТРАНСТВО

**(Т. I-II на Трудовете на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище по библиотекознание
и информационни технологии)**

Трудове на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : Т. I : I-II / Отг. ред. С. Денчев ; Глав. ред. А. Куманова ; Състав. А. Куманова и др. – София : За буквите – О писменехъ, 2008.

Т. I. – 612 с.

Т. II. – 652 с.

Универсалните, интердисциплинарни по своето съдържание, Томове I-II на Трудовете на Студентското научно общество (СНО) при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) обхващат **целия спектър на съвременното знание** като акцентират вниманието на читателската общественост върху **разреза библиотекознание,**

библиография, книгознание – информационни технологии – информационни фондове на културно-историческото наследство.

Посоченото разнообразие от **научно-практически и информационни комплекси** едновременно обхваща и прецизно отразява не само секционната диференциация на ежегодните научни форуми на СНО при СВУБИТ, но и вътрешната интелектуална архитектура на катедрите, учебните курсове и програмите на СВУБИТ.

Представяната **панорама на информационно-практическото знание в началото на XXI в.** в разглежданото издание, пулсираща с ритъма и вибрациите на постоянно изменящия се свят (което личи от избраната стратегия) студентите-изследователи да се насочват към **рецензиране на най-интересните издания от справочно-енциклопедичния, научно-монографичния и комплексно-проблемно ориентиран актуален традиционен и електронен печат**, е забележително явление на научната култура у нас.

На страниците на Томове I-II на Трудовете на СНО при СВУБИТ четем публикации, които ни отвеждат в бъдещето със своята насоченост да оперират с произведенията на **галактиките на Гутенберг и Маклюън** като с принципно единна **инфосфера – на словото, комуникациите, информацията и знанието.**

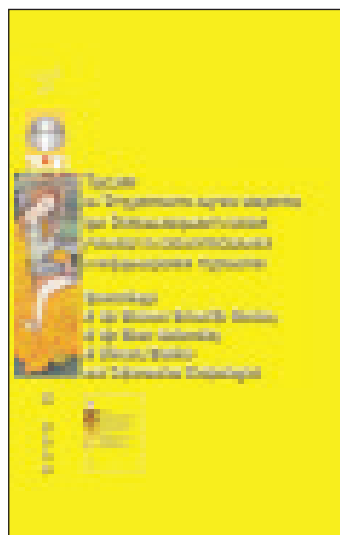
Футуристичният заряд на изданието достига по-далеч от боравенето на неговите автори със **съвременните информационни технологии** като продължение на **традиционните печатни комуникации.** Този очевиден научен потенциал с категоричност **гради модерната информационна среда** чрез прилагане на **съвременни научни методи** за анализ не само на днешното **състояние на информационните реалии**, но и на интерпретация на **информационни феномени, чието зараждане се корени назад във вековете...**

Проблемите на кирилицата – графемната система на азбуката, с която си служим, е в центъра на вниманието и на двата вече публикувани тома.

Настоящата панорама не се заключава в детайлното анализиране на проблемите на кирилицата, на които са посветени статиите в Т. I-II на изданието, а представлява опит да представи **синтезирана информационна картина по разглеждания комплекс (проблемите на кирилицата) в границите на съвременното информационно пространство.**

Внимателното запознаване с публикациите, поместени в Т. I-II на Трудовете на СНО при СВУБИТ, показва, че тук се наблюдават **изследвания, които оперират с модерната фреймова методология – теорията на информационните решетки, позволяваща на достатъчно филигранно равнище да се представят информационните факти, първичните, вторичните документи, метасистемните и философските конфигурации в информационното моделиране:**

- Нели Георгиева (Фреймово построение на

статията на Боряна Велчева „Абецедар” (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 67);

- **Татяна Халачева** (Фреймова картина на статията на Петър Илчев и Боряна Велчева „И” (По Т. 2 на „Кирило-Методиевска енциклопедия”. – София, 1995.) (N 68);

- **Мая Власакова** (Фреймова картина на научноизследователски справочно-информационен текст: Статията на Александър Милев „Папа Адриан II”) (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” –

Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 196);

- **Николина Делева** (Фреймова картина на статията на Куйо Кувев „Арий” (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 197).

При създаването на синтезирани и богати във фактологично отношение биографични скици на историческите дейци е използван ефективно инструментариумът на фреймовата методология:

- **Илонка Цолова** (Историческа картина на живота и делото на Св. Ангеларий – изтъкнат ученик на славянските първоучители (По едноименната статия на А. Милтенова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” –

Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 191);

- **Лора Величкова** (Биографична скица на чешкия княз Болеслав II (X в.) (По статията на Г. Сотиров от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 193).

Особено ефективно е приложението на теорията на информационните решетки в изследвания, разкриващи биобиблиографската същност на персоналии на учени-медиевисти и слависти, в които е направен опит да бъде описана концептуалната картина на съответния учен:

- **Илияна Найденова** (Философска картина на възгледите на слависта и ориенталиста Рудолф Абихт

(Abiht, R., 1850-1921 г.) (По статията на Румяна Златанова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 119);

- **Валентина Трифонова** (Приносите на Георги Баласчев (1869-1936) за медиевистиката и археологията

(По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 121);

- **Десислава Богданова** (Светомир Тодоров Иванчев: Кратка биографична скица и системно-структурна картина на трудовете му и литературата за него (По „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 189);

- **Деница Венкова** (Американският учен-медиевист от полски произход проф. Хенрих Бирнбаум (Фреймово третиране на персоналия от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 190);

- **Златина Цветкова** (Проф. Роже Бернар: Кратка биографична скица и системно-структурна картина на основните му трудове и литературата за него (По статията на Мери Филипова-Байрова от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 198).

Определена част от изследванията третират комплексно историко-културния и философския дискурс на феноменологията на средновековната ни книжна и литература:

- **Александра Христова, Евелина Христова** (Старобългарската азбука и византийското културно влияние: (Полагане на основите ѝ) (NN 70, 213-70);

- **Бианка Ценкова** (Историко-културна и философска феноменология на апокрифите (По едноименната статия на Д. Петкова от „Кирило-Методиевска енциклопедия”. – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 69).

- **Аделина Пашова** (Синтез на културолого-феноменологичната интерпретация на богомилската книжнина (По едноименната статия на Д. Ангелов от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 73);

- **Ива Пашева** („Азбучна молитва” на Константин Преславски: Историографски и философско-културологичен дискурс (NN 72, 214-72).

В редица случаи самата работа с източник от типа на фундаменталното справочно-енциклопедично издание „Кирило-Методиевска енциклопедия” – един от признатите в света за най-добър сред справочниците по проблемите на кирилицата, което студентите изучават в пряката си учебна и изследователска дейност, става основа за есеистични обобщения от информационно-културологично естество:

- **Даниел Божилов** (Защо Константин-Кирил получава прозвището „Философ” (Над страниците на „Кирило-Методиевска енциклопедия”) (N 117);

- **Ивайло Драганов** (Светите братя Кирил и Методий – българи или гърци? А това ли е най-важното? (Културологична постановка на проблема) (N 118);

- **Юлий Врайков** (Аварската съдба – поглед към миналото, прозрение в бъдещето (Размисли върху страниците на „Кирило-Методиевска енциклопедия” (N 71);

- **Митко Луканов** (Системно-структурна културологична картина на Багдадския халифат (По „Кирило-Методиевска енциклопедия”) (N 195).

Теорията на класификациите е послужила в някои случаи да бъдат направени класификационни построения на различни феномени (антифоните), описани в „Кирило-Методиевска енциклопедия”:

- **Северина Ангелова** (Антифони: класификационни построения (По едноименната статия на Ст. Кожухаров от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 75).

Използвайки модерното историографско информационно картографиране, са постигнати добри резултати в изследвания, посветени на картографиране на кирило-методиевската книжнина:

- **Поля Риджалска** (Историко-географска карта на кирило-методиевската книжнина (По статията на Ив. Добрев „Аквилейска патриархия” от „Кирило-Методиевска енциклопедия” – Т. 1 : А-З. – София, 1985.) (N 74).

Целите на настоящото представяне не позволяват тук да описваме различни проблеми на кирилицата, които се повдигат от многобройните публикации в Т. I-II на Трудовете на СНО при СВУБИТ, свързани с различни аспекти на книгознанието от типа на изследването:

- **Пламен Лозанов** (Концептуална картина на книгознанието в България : (По енцикл. „Българска книга”. – С., 2004.) (N 241).

Представената картина на цитираните публикации в Т. I-II на Трудовете на СНО при СВУБИТ позволяват да се направят следните изводи:

1. очевидно е умелото представяне на справочно-енциклопедичните издания –

историографски фундамент на кирилицата като информационен феномен на миналото и съвременното ни;

2. приложението на теоретичните информационни модели (на фрейма, картографирането, класификацията) – универсални средства за интерпретация на кирилицата като съвременен информационно-културологичен комплекс;

3. трасетата на кирилицата получават модерно третиране – дело на младите изследователи, осъществено с любов и вдъхновение в творчески контакт с техните преподаватели.

Естествен е изводът: Т. I-II на Трудовете на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии е издание, което няма аналог у нас като справочно-информационно и библиографско ниво на универсален синтез на информационно моделиране.

Именно това издание поражда съвременни трасета за кирилицата, които са сред авангардните методологии в днес изграждащото се информационно пространство.

Н.с. Диана Ралева

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

НЕ СЪД ЗА ЗНАНИЯ, А ПЛАМТЯЩ ФАКЕЛ

Дикова, Т. Не съд за знания, а пламтящ факел : [... Акад. епифания „Да се наречеш българин“, представена на 1.11.2008 г. в Нац. дворец на културата]. // А з Б у к и : Нац. седмичник за образование и наука, 2008, N 44, с. 11 ; [Фотогр.: **С. Пелова**].

223 публикации в специализирания печат от 2005 г. насам и четири научни конференции, като петата е в процес на подготовка – това е само част от впечатляващата дейност на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СНО при СВУБИТ. – Бел. на ред. – Н. В.). За символ на това творчество може да се приема засаденото преди години лаврово дърво, което отлично вирее в самото сърце на университетската библиотека. Ние не делим науката на наука за малки и големи – с тези думи започна разговора моята любезна домакиня проф. Александра Куманова, която по академична линия се е ангажирала със задачата, уверява ме, изключително приятна и стимулираща – да ръководи бъдещите изследователи. Научните доклади, изнесени на първите

три издания на университетските студентски форуми, са събрани във впечатляващия първи том, който съдържа и систематизиран, хронологично-азбучен библиографски списък на публикациите, и в който към 1 януари 2008 г. са включени 72 номинации. Специалното му издание с твърди корици вече може да се намери и във всички университетски, национални и градски библиотеки, а така също и далече извън пределите на България – във всички библиотеки, с които Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ има договори за научен и библиотечен обмен. Само просветената личност може да приеме сладкия, но опасен плод на науката, защото е въоръжена със силата на информацията и е защитена от доспехите на морала – с тези уводни думи се обръща към младите си колеги отговорният редактор на изданието, ректорът на СВУБИТ проф. д.ик.н. Стоян Денчев.

По трудния път на изследователя студентите правят първите си крачки с научната си конференция, проведена на 17 октомври 2005 г. По зададената предварително тема „Професионална реализация – XXI век“ те подготвят 9 доклада. Най-активни са второкурсниците и третокурсниците, а темите на трудовете им са в един широк диапазон, провокиран от личностни предпочитания: от националната сигурност и културно-историческото наследство и опазването му, през професията на библиотекаря и въобще въпросите на професионалната реализация до значението на книгите в съвременния свят. Година по-късно, във Втората студентска научна конференция „Информационно разнообразие на света“ участие взимат студенти от първи до четвърти курс, а броят на научните разработки е 57! За да достигне той цифрата 139 на третата научна конференция на тема „От информация към знание“. Вътрешната структура на Том 1 е по научноизследователски секции: „Библиотекознание, библиография, книгознание“; „Информационни технологии“; „Културно-историческо наследство“.

В момента се подготвя за публикация научното творчество на студентите от проведената през тази година Четвърта конференция на СНО при СВУБИТ – „Информация – личност – знание“, на която бяха изнесени 84 доклада, разказва проф. Куманова. Тя уточнява, че към 10 октомври т.г. систематизираният хронологично-азбучен библиографски списък на публикациите на членовете на СНО достига 220 номинации.

Установените резултати от сравнителния анализ показват, че ако през 2005 г. интердисциплинарните изследвания представляват 22.22% от целия докладван от студентите масив от самостоятелно подготвени от тях научни изследвания, то през 2006 г. този процент нараства на 59.50%, за да достигне до 74.16% през 2007 г.

През 2008 г. процентът на тези изследвания е 54.76%. Вече може да се

говори и за систематичност, с която голяма част от студентите участват в ежегодния си научен форум. Това предполага не само успешна дипломна работа, но и сериозна заявка за бъдеща дисертация и по-нататъшна реализация на попрището на науката – идеал за академично израстване, към който се стреми всяка уважаваща себе си университетска общност, убедена е проф. Куманова.

Изданието с трудовете на наши студенти е плод на научноизследователска дейност, извършвана в СВУБИТ във взаимодействие със специалистите от Българската академия на науките, Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ и Софийския университет „Св. Климент Охридски“, продължава тя. А научните конференции както на студентите, така и на техните преподаватели, се превръщат в истински интелектуални събития, на които в духа на съвременните интертекстуални четения се съединяват знаменитото минало с настоящето и чрез запомнящи се сценични прояви. Така например на тазгодишната студентска конференция бе пресъздадено сътворяването на Паисиевата история – „Да се наречеш болгарин“.

Петата студентска научна конференция, която ще се проведе през май 2009 г., ще бъде посветена на ценностите и информацията и за нея младите изследователи подготвят отново визуализация на идеята, че ценностният геном на един народ е неговият език.

Идеята за студентските научноизследователски прояви и организирането на нашите млади колеги в научно общество не бяха администрирани отгоре, отговаря на въпроса ми за предисторията проф. Куманова. Разбира се, ректорът на висшето училище често споделял с тях мнението си, че едно академично общество е такова и чрез изявите и проявите на интересите на своите членове, включително и на най-младите. След спонтанната идея и провеждане на първата научна студентска конференция членовете на Академичния съвет препоръчват на колегията да подпомогне в научен аспект студентската проява и под формата на научни ръководители да стимулират развитието ѝ.

Втората научна студентска конференция е и поводът да се учреди СНО. Студентите сами подготвят създаването му, а в специално написания за целта Манифест изрично подчертават, че като архитекти на съвременния информационен свят искат да сплотят усилията си за обединяване на различаващите се форми в единството на разнообразието.

СНО е вид консолидиране на научните занимания на нашите студенти и форум за изява на техните усилия, продължава проф. Куманова и уточнява, че студентската научна организация дава самочувствие на младите колеги, които участват и в редица национални и международни научни студентски прояви. Символично младата аудитория, заедно със своите

преподаватели, засажда лаврово дърво. Днес то расте в едно от тихите кътчета на университетската библиотека – далече от суетата на ежедневието и блясъка на светлината, но сред естествената среда на проявите на духовността.

В нашето висше училище не делим науката на такава за големи и за малки, емоционално обяснява проф. Куманова. В СВУБИТ науката е факел, който естествено се предава от поколение на поколение, като по този начин се създава школа със свой почерк и звучене, убедена е тя.

Последната изява на СНО бе на 1 ноември т.г. – Денят на народните будители. Студентите откриха VI Национална научна конференция на СВУБИТ с международно участие с пресъздаването на историческата сцена „Да се наречеш българин“.

Татяна Дикова

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

СВЕТЪТ ПРИНАДЛЕЖИ НА НАЙ-ДОБРИТЕ

(Интелектуално събитие в живота на
Младежко иновационно и информационно общество АБ
и Студентското научно общество при СВУБИТ)

Стилиянов, Т. Светът принадлежи на най-добрите [: За удостояването с отличие за най-добро изследване от студента на СВУБИТ Светлозар Стоичков на 10.12.2008 г. на Втори национален форум на Младежко иновационно и информационно общество (МИИО) АБ. // <<http://www.local.svubit.org/2009/03/08/open-da>>. – Публ. на фотогр. на форума / **С. Пелова**.

На 10.12.2008 г. в зала N 7 на Националния дворец на културата (НДК) се състоя **Втори национален форум на Младежко иновационно и информационно общество (МИИО) АБ**. Под звуците на националния и студентския химн от името на председателя на формацията **д-р Румен Трифонов** в присъствието на държавници, ректори и студенти от водещите университети в страната бяха отличени най-добрите изследвания на студенти, представени на 20 май 2008 г. на **Първия национален форум на МИИО АБ**.

Сред наградените бе студентът от II курс на СВУБИТ **Светлозар Стоичков** – специалност

„Информационни технологии“ за изследването „**Методология за изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас: Панорама на електронните сайтове по широк спектър от областта на информационно-комуникативната сфера (Емпирично изследване)**“ [1]. Това изследване обобщава изследвания, направени от членовете на Студентското научно общество (СНО) при СВУБИТ, и:

- публикувани в неговия Том I (София, 2008) [2], които са получили системно обобщение на страниците на *цит. изд.* [3],

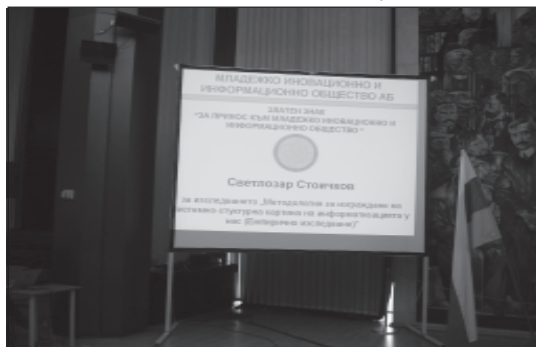
- опира се на панорама от специализирани проучвания, представяни в *наст. изд.* – Том IV (София, 2009) [4].

Вниманието на присъстващите в залата беше приковано от благодарствените думи на Светлозар Стоичков, който поиска думата и от трибуната благодари и на организаторите на форума, и на ректора на СВУБИТ за предоставяните възможности за творческо развитие на младите учени.

На въпроса към д-р Румен Трифонов, зададен от репортера на СНО, студентът, автор на настоящите редове (II курс, специалност „Библиотекознание и библиография“): „**Какви пожелания бихте отправили към СНО при СВУБИТ?**“, интервюираният отговори:

*„СНО при СВУБИТ
е много добра инициатива
за развитие и пример за младите хора в България,
които имат желание да се занимават с наука.
Професор Куманова –
като ръководител на СНО при СВУБИТ
получи лично от организаторите
почетния знак на член на
Втори национален форум на МИИО АБ.
Форумът е с цел запознанство
за установяване на контакти
и бъдещо сътрудничество.“*

Направената предварителна публикация за описваното тук интелектуално събитие в живота и на МИИО АБ, и на СВУБИТ, състояло се на 10.12.2008 г. в зала N 7

на НДК, която може да бъде видяна на вътрешната електронна страница на СВУБИТ <<http://www.local.svubit.org/2009/03/08/open-da>>, е съпроводена от поместването на фотографиите на художника на СНО при СВУБИТ София Пелова [5].

Цитирана литература и бележки

1. **Стоичков, С.** Методология и изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас : Панорама на електронните сайтове по широк спектър от областта на информ.-комуникативната сфера. // *Сборник на Младежко иновационно и информационно общество АБ*, год. II, 2008, с. 135-141.

Вж: **Стоичков, С.** Методология и изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас : Панорама на електронните сайтове по широк спектър от областта на информ.-комуникативната сфера. // *Сборник на Младежко иновационно и информационно общество АБ*, год. II, 2008 [CD-ROM].

Вж и: **Стоичков, С.** Методология за изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас : Панорама на електронните сайтове по широк спектър от областта на информ.-комуникативната сфера : Емпирично изследване (N 209). // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ*, Т. II, 2008, с. 103-109.

Публ. и в: Издател (В. Търново), 2008, N 3/4, с. 34-37.

Срв. и публ. на същия авт. в наст. изд.: (N 328).

2. **Бакалска, А.** Електронна картина на фирма за проектиране, изграждане, системна интеграция и поддръжка на комплексни информационни системи – „Стемо” (www.stemo.bg) (N 139). // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ*, Т. I, 2008, с. 257-258.

Бошнаков, Б. Комуникация без граници – онлайн-представянето на фирма „Интертелеком България” (www.intertelecom.bg) (N 145). // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ*, Т. I, 2008, с. 269-270.

Василева, С. Информационна скица на електронния сайт на Издателска къща „Slavica Publishers” („Славика Пъблишърс”) (www.slavica.com) (N 149). // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ*, Т. I, 2008, с. 277-278.

Веселинова, В. Информационна картина на електронния сайт на Delaware international (www.delin.org) (N 132). // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ*, Т. I, 2008, с. 243-244.

Владимиров, В.
Информационна картина на електронния сайт на Издателска къща „Слънце” (www.sluntse.com) (N 138). // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ*, Т. I, 2008, с. 255-256.

Георгиев, Г. Системна картина на електронния сайт на фирмата за

компютърни, софтуерни и охранителни системи „ДЕЛФИН-3” (www.dolphin-3.bg) (N 142). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 263-264.

Георгиева, Р. Информационна картина на електронния сайт на компанията за интернет услуги „Юрокапитал Битекс” (www.bitex.com) (N 130). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 239-240.

Димитров, Б. Електронно изследване на сайт на художник (www.thelotuseater.com) (N 134). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 247-248.

Димитров, З. Информационно-феноменологичен модел на електронния сайт на българската издателска къща „Делта Плюс” (www.deltaplus.net) (N 150). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 279-280.

Дичева, Д. Системна картина на електронния сайт на телекомуникационния оператор „Орбител” (www.orbitel.bg) (N 136). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 251-252.

Драков, М. Информационна картина на сайта на фирма за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания” (www.btc.bg) (N 129). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 237-238.

Живков, И. Информационна картина на електронния сайт на фирмата – доставчик на интернет (www.kuzelnet.org) (N 151). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 281-282.

Иванова, П. Електронна картина на първия телекомуникационен оператор от ново поколение в България „НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ” (www.nexcom.bg) (N 131). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 241-242.

Йонов, Ц. Системна картина на електронен сайт на фирмата за информационни и комуникационни услуги „Гювеч” (www.gbg.bg) (N 140). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 259-260.

Йорданова, М. Системна картина на електронния сайт на интернет доставчика „ЮНАЙТЕД НЕТ” ООД 2003 (www.unitednet.bg) (N 143). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 265-266.

Крушев, Т. Електронна картина на фирма за индустриални продукти в областта на информационните технологии (www.comelsoft.com) (N 152). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 283-284.

Миленков, В. Системна картина на електронния сайт на мобилния оператор „Globul Cosmote Group” (www.globul.bg) (N 141). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 261-262.

Минчева, Я. Електронна картина на фирма за внос и предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jarcomputers.com) (N 148). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 275-276.

Младеноска, Б. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на Европейския иновационен център (ЕИЦ) за България (www.irc.bg) (N 154). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 287-288.

Момироски, Н. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за информационни технологии за ефективно управление на България „CIO” (www.cio.bg) (N 153). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 285-286.

Николов, Х. Информационно изследване на електронния сайт на Европейската централна банка (European Central Bank) (www.ecb.int) (N 144). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 267-268.

Павлова, Р. Информационна картина на електронния сайт на Българската асоциация по информационни технологии (БАИТ) (www.bait.bg) (N 135). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 249-250.

Симеонов, Б. Информационна скица на електронния сайт на фирмата за планиране на маркетингови кампании и управление на логистичните процеси „SAP” (www.sap.com/bulgaria) (N 147). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 273-274.

Соколов, В. Системна картина на електронния сайт за информационни и комуникационни услуги на bol.bg (www.bol.bg) (N 146). // Т р. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. I, 2008, с. 271-272.

Тодоровски, К.
Информационна картина на

анализ на сайта на фирмата за интернет услуги „мегалан” (www.megalan.bg)” (N 333);

Васил Димитров. „Преглед на сайта на интернет доставчика FiberLAN (www.fiber-lan.com)” (N 334);

Калина Милева. „Профил-анализ на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на европейски иновационен център за България (www.irc.bg)” (N 335);

Теодор Иванов. „Системен анализ на сайта на фирмата за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания” (www.btc.bg)” (N 336);

Силвия Савова. „Общ поглед върху електронния сайт на българската online книжарница „books-bg.com” (www.book-bg.com)” (N 337);

Ирена Динева. „Скица на електронния сайт за мобилни технологии „Германос” (www.germanos.bg)” (N 338);

Ивайло Дечев. „Синтезиран поглед върху сайта за височинни спортове, алпинизъм и спелеология, спортове на открито, както и за спасителни акции при тези условия (www.petzl.com)” (N 339);

Светлозар Стоичков. „Феноменологична картина на електронния сайт за най-актуалните спортни новини (www.eurosport.com)” (N 340).

5. Загл. на фотогр., публ. и в наст. изд.:

1. Тържественото начало на Втори национален форум на Младежко иновационно и информационно общество АБ на 10.12.2008 г. (с. 85).

2. Името на наградения студент от СВУБИТ се изписа на екраните в зала N 7 на НДК (с. 86).

3. Благодарствено слово на Светлозар Стоичков пред МИИО АБ (с. 87).

4. Светлозар Стоичков благодари на Ректора на СВУБИТ проф. Стоян Денчев за възможността за научноизследователско творчество на студентите на университета (с. 88).

5. Удостоверението на Светлозар Стоичков, отличен за научноизследователско творчество от форума на МИИО АБ (с. 89).

6. Кадър от интервюто на председателя на формацията МИИО АБ д-р Румен Трифонов с репортера на СНО при СВУБИТ (с. 90).

Срв.: Стилиянов, Т. Светът принадлежи на най-добрите [: За удостоверяването с отличие за най-добро изследване на студента на СВУБИТ Светлозар Стоичков на 10.12.2008 г. на Втори национален форум на Младежко иновационно и информационно общество (МИИО) АБ. // <<http://www.local.svubit.org/2009/03/08/open-da>>. – Публ. на фотогр. на форума / С. Пелова.

Тервел Стилиянов

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

**ОКОЛО ОФОРМЛЕНИЕТО НА
ПУБЛИКАЦИИТЕ НА
СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО ПРИ
СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ
ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ
И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

**ЗАЯВКА ЗА УЧАСТИЕ НА
... СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА
НА СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ
ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ
И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

.....
студент ... курс редовно / задочно обучение

по специалност .....

Темата, по която ще бъде направено научното съобщение: .....

.....
.....
.....

- I-ра секция: **Библиотекознание, библиография, книгознание (●)**
- II-ра секция: **Информационни технологии (●●)**
- III-та секция: **Културно-историческо наследство (●●●)**

Моля, попълнете необходимите лични данни в **два формуляра** (единият от които е предназначен за Вас, а другият – за организаторите: **име, фамилия; учебен курс; форма на обучение** (редовно / задочно): подчертайте необходимото); поставете знака „плюс“ (+) в **квadratчето** ( ), предшестващо избраната от Вас секция.

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**РЕГЛАМЕНТ ЗА УЧАСТИЕ НА
... СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА
НА СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ
ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ
И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

1. Представяне на 5-10 min академично експозе по самостоятелно проведено научно изследване във вид на доклад, подготвен за публикация

2. Структура на устното експозе по доклада:

- 2.1. Формулировка на актуалността на темата на изследването;
- 2.2. Описание на обекта и предмета на изследването;
- 2.3. Характеристика на целта и задачите на изследването;
- 2.4. Сведения за научния метод на изследването;
- 2.5. Основни изводи (и/или препоръки) и оценка (класификация на наблюдаваната информационна реалност)

3. Оформяне на докладите за публикация в текстови файл в програма **MS WORD:**

- име на файла: **ABC-SP-N-z-2009.doc** :

ABC – първите букви от трите имена на автора/авторите, изписани с главни букви на латиница

SP – специалност (**BB** – за „Библиотекознание и библиография”, **IT** –

за „Информационни технологии”, KIN – за „Информационни фондове на културно-историческото наследство”)

N – учебен курс (поредна година, изписана с римска цифра)

z – индикация за задочна форма на обучение (въвежда се само от студенти със задочна форма на обучение; студенти, които са редовна форма на обучение, не въвеждат тази индикация)

... – календарна година на форума, на който ще бъде докладвано изследването;

- формат на страницата: **A4 File/Page Setup: Top: 3 cm; Bottom: 2 cm; Left: 2 cm; Right: 2 cm; Gutter: 0 cm**

- формат на текста: **Alignment: Left**

- шрифт: **Times New Roman, Font Size 12**

- отстъп за нов ред на абзац: **Format/Paragraph/Special: First Line By: 1,25 cm**

- заглавие на доклада: **Font Size 12**, главни букви, центрирано, **Bold**

- *един свободен ред*

- Име и фамилия на автора/авторите – **Font Size 12**, редовни букви, центрирано, **Bold**

- *един свободен ред*

- текст на доклада: **Font Size 12; подравнен – отляво; обем – до 6 страници**

Изисквания за символите:

- „долни” или отварящи кавички (,) въвеждат се от таблицата на символите (команда Insert/Symbol);

- „горни” или затварящи кавички (”) – въвеждат се от клавиатурата;

- „дълги” тирета (–) – въвеждат се от клавиатурата;

- „къси” тирета (-) – въвеждат се от клавиатурата

- при номериране се въвежда символа N (на латиница) вместо №

- *един свободен ред*

- **Цитирана литература и бележки** – на края на текста на доклада: **Font Size 10**,

пълно описание по БДС:

- БДС 17377-96. Библиографско цитиране

- БДС 17264-91. Библиографско описание аналитично

- БДС 15687-83. Библиографско описание на периодичните издания

- БДС 15419-82. Библиографско описание на книгите

- БДС 16764-88. Библиографско описание на графични издания

- *един свободен ред*

- **Ключови думи** (изхожда се от емпиричното ниво на съответното изследване, съотнесено с нивото на публикуваните токове на *Трудовете на Студентското научно общество при СВУБИТ*)

4. Оформяне на таблиците към изследванията, както и на графиките, схемите, фигурите, диаграмите – самостоятелни или към таблиците (срв. по-долу: 4 пункт) – във файл в програма MS EXCEL:

- име на файла: **ABC-SP-N-z-2009.xls** (аналогично на описания *по-горе* начин);
- всяка една таблица се записва в отделен лист (sheet) на файла като поредността на таблиците се записва в името на листа **Table** (името на листа се въвежда на латиница) с арабски цифри;

Пример: Таблица 1 се записва под името Table_1; **Таблица 2** се записва под името Table_2 и т.н.; следва да се има предвид, че един файл в **MS EXCEL** може да има до 256 отделни листа (sheets), като страниците (формат А4) в един лист на практика са неограничени, защото всеки един лист се състои от 65536 реда и 256 колони;

- формат на страницата: **A4 File/Page Setup: Top: 3 cm; Bottom: 2 cm; Left: 2 cm; Right: 2 cm; Gutter: 0 cm**

- **оформяне на таблицата:**

- на първия ред на листа в най-дясната колона на страницата над заглавието се въвежда видът на представяните данни (**Таблица, Графика, Схема, Фигура или Диаграма**), следван от интервал и арабска цифра, (ако съответните графични материали са повече от един за публикацията: **Таблица 1, Таблица 2 и т.н.**), дясно подравнен

- *един свободен ред*

- заглавие на таблицата, центрирано спрямо ширината (колоните) на таблицата

- шрифт **Times New Roman, Font Size 10**, редовни букви, **Bold**

- *два свободни реда*

- шапка на таблицата (анетка): шрифт **Times New Roman, Font Size 10**, редовни букви, **Bold**, хоризонтално и вертикално центрирани; колона, която съдържа поредни номера се обозначава с буквата **N** (въвежда се на латиница от клавиатурата)

- съдържание (тяло) на таблицата: шрифт **Times New Roman, Font Size 10**, редовни букви, подравняване отляво или центрирано за дадената колона съобразно спецификата на представяните данни; колоната с данните, представляващи поредни номера, следва да бъде центрирана

- оформяне на графичното представяне на данните към таблиците:

шрифт **Times New Roman, Font Size 10**, редовни букви, **Bold**

- на същия лист (sheet) по възможност под таблицата в най-дясната колона, дясно подравнено, се въвежда съответно една (необходимата) от следните номинации: **Графика към Таблица, Схема към Таблица, Фигура към Таблица, Диаграма към Таблица**

- *един свободен ред*

- позиционира се графичният обект; графичният обект не трябва да съдържа заглавие (неговото заглавие е изписано в посочения непосредствено *по-горе подпункт*), а само – легенда на представяните данни; шрифт на елементите в графичния обект: **Times New Roman, Font Size 10**, редовни букви

5. Оформяне на визуализиращите обекти (графики, схеми, фигури, диаграми; титулни страници и корици на книги; портали на електронни сайтове и т.н.), прилагани към изследванията (срв. по-горе: 4 пункт) – във файл във формат JPEG:

- име на файла **ABC-SP-N-z-2009.jpg** (аналогично на описания *по-горе* начин)
с допълнително разширение за поредността във вид на арабски цифри;

- над визуализиращите обекти (**Графика, Схема, Фигура, Диаграма**) се изписва

съответната номинация (Графика, Схема, Фигура, Диаграма) и самото ѝ заглавие (*срв. по-горе: 4 пункт*), а при сканиране на титулна, заглавна или друга страница на книга или възпроизвеждане на портала на електронен сайт – не е необходимо да се поставя заглавие.

6. Всички файлове на един и същи студент, подготвени за определен форум, се обединяват в обща електронна папка:

- име на папката: **ABC-SP-N-z-2009.doc** (*срв. по-горе: 3 пункт*)

- индивидуалната електронна папка (с принадлежащите ѝ файлове) се записва **върху два магнитни носителя (CD или дискети), които се надписват – всеки с подходящ маркер, аналогично на името на папката** (когато се използват дискети, надписите им следва да са върху съответните им етикети)

- двата надписани магнитни носителя се предават в **Програмния комитет на форума, като всеки от тях е вложен в кристален джоб, прихванат в канцеларска папка, в която** (след джоба, разположен като върхов водещ материал) **се намират в принтиран вид съответните съдържащи се в магнитните носители файлове.**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**БЕЛЕЖКИ КЪМ ИЗИСКВАНИЯТА
ЗА БИБЛИОГРАФСКОТО ОФОРМЛЕНИЕ
НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ПРЕДСТАВЯНИ
В „ТРУДОВЕТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО”
НА СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ
ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ
И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

Настоящото изложение е с **практико-приложна насоченост** и отразява в синтезиран вид **основните вторичнодокументални параметри на информационно моделиране**, възприети в обозначеното в заглавието на този текст издание, което е направено в два, частично отразяващи се един в друг, **фрагмента**:

- **I. МОДЕЛИ ЗА БИБЛИОГРАФСКО ОПИСАНИЕ (БДС; Типове примери);**
- **II. УНИВЕРСАЛНИ ЕНЦИКЛОПЕДИИ НА БЪЛГАРИЯ (Примери: Пълно и аналитично библиографско описание).**

Възприемането на **детайлизиран начин на библиографското описание** – на т.нар. **каталожно описание** – в изданието е предизвикано от класическото педагогическо правило, че филигранното запознаване с феномените (в случая – библиографското описание) е принципно отлична база за изпълнение на всички други изисквания, предявени от различни издания, именно защото в каталожното описание изпъкват отчетливо отделните елементи на това описание.

Вж и: публикуваните в превод на български език **международни стандарти** в сайта на **Българската библиотечно-информационна асоциация (ББИА)**:
<<http://www.lib.bg>>.

I. МОДЕЛИ ЗА БИБЛИОГРАФСКО ОПИСАНИЕ (БДС; Типове примери)

Избраната форма на представяне на третирания материал е по следния **модул**:

- **стандарт**;

-- **типове примери**:

--- **конкретни примери (ранжирани по вътрешната логика на представените типове)**.

- **БДС 15419-82**. Библиографско описание на книгите. – София : Държ. к-т за наука и техн. прогрес, 1982. – 56 с.

-- **на книга с един автор**:

--- **Льозер**, Франц. Силата на паметта : Тренировка и развитие на паметта. – София : Лабиринт, 1999. – 112 с. : с ил.

--- **Аладжов**, Живко Тончев. Паметници на прабългарското езичество. – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски и др., 1999. – 44, 71 с. : с ил. – (Библиотека Културно-историческо наследство)

-- **на книга с двама и трима автори**:

--- **Денчев**, Стоян Георгиев и др. Несигурност, сложност и информация : Анализ и развитие на несигурна информ. среда = Uncertainty, Complexity and Information. Analysis and Development of Uncertain Information Environment / С. Г. Денчев, Д. Г. Христов ; [Предг., науч. ред. Аврам Ескенази]. – София : Изд. З. Стоянов и др., 2004. – 175 с. : със сх.

В изд. означено кн. 2. – Библиогр. с. 159-174.

--- **Ангелов**, Димитър и др. Богомилството в България, Византия и Западна Европа в извори / Д. Ангелов, Б. Примов, Г. Батаклиев. – София : Наука и изкуство, 1967. – 235 с.

-- **на книга или сборник със съставител или повече от трима автори**:

--- **Българската цивилизация** / Атанас Стаматов и др. ; Под общ. ред. на Александър Фол ; Прев. Тодор Шопов = The Bulgarian civilisation / Atanas Stamatov et al ; Ed. in chief Alexsandar Fol ; Transl. Todor Sopov. – София : Тангра Таннакра Общобълг. фонд., 2005. – 368 с. : с ил.

Други авт.: К. Порожанов, Г. Бакалов, Г. Владимирова, П. Митев, Г. Марков. – Азб. показалец / Стефан Иванов.

--- **Нови** информационни технологии в образователния процес : Сб. от науч. докл. и съобщения от семинар на Специализираното висше у-ще по библиотекознание и информ. технологии, проведен в Долна баня на 31 март и 1 апр. 2006 г. / Състав. Бонка Хинкова. – София : За буквите – О писменехъ, 2006. – 164 с. : с табл., диагр.

Съдържа и За авторите. – Библиогр. след някои докл. ; Рез. на англ., рус. ез.

-- на многотомно издание:

--- **Арнаудов**, Михаил П. Очерци по българския фолклор : Т. 1-2. – 2. изд. – София : БАН, 1968-1969.

1. изд. Очерки по българския фолклор. – София, 1934. – 695 с. – Съдържа и При нестинарите в Странджа.

1. – 1968. – 352 с.

2. – 1969. – 719 с.

--- **Енциклопедия** България : [В 7 т.] / Ред. Владимир Ив. Георгиев – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН, 1978-1996.

Изд. Акад. изд. Проф. М. Дринов.

1. А–В. – 1978. – 826 с. : с ил., к.

2. Г–З. – 1981. – 768 с. : с ил., к.

3. И–Л. – 1982. – 864 с. : с ил., к.

4. М–О. – 1984. – 800 с. : с ил., к.

5. П–Р. – 1986. – 879 с. : с ил., к.

6. С–Ти. – 1988. – 671 с. : с ил., к.

7. Тл–Я. – 1996. – 723 с. : с ил., к.

-- на отделен том от многотомно издание:

--- **Пенев**, Боян. История на новата българска литература : Лекции в 4 т. : Т. 1. Начало на Българското възрождане / Под ред. на Пантелей Зарев, Иван Сарандев. – София : Бълг. писател, 1976. – 760 с., 1 л. : портр.

Съкр. бел. за авт. и библиогр. с. 577-684 ; Именен показалец.

- **БДС 17264-91**. Библиографско описание : Аналитично описание на съставни части от публикации в книжни материали. – София : К-т по стандартизация и метрология, 1992. – 40 с.

-- на част от том (събрани, избрани съчинения на един автор):

--- Бурмов, Александър Колев. Марин Дринов като историк на България. // *Избрани произведения в три тома* : Т. 1. – София, 1968, с. 314-326.

-- на част от книга (на един и същ автор):

--- Вакарелски, Христо. Нестинарството, игра по огън. // *Вакарелски, Хр. Етнография на България*. – София, 1974, с. 616-619.

-- на статия (без указано авторство), посветена на дадена личност (за него, за нея), в книга:

--- Паисий Хилендарски, йеромонах. // *Българска енциклопедия А-Я*. – София, 2002, с. 844.

--- Черноризец Храбър. // *Българска енциклопедия А-Я*. – София, 2002, с. 1287.

-- на отделно произведение в сборник:

--- Каралийчев, Ангел. Житената питка. // *Жива вода* : Из бълг. лит. класика за деца / Състав. Светлана Стойчева ; Ред. Пенка Вагова. – Будапеща : Фондация Про Скола Булгарика, 2007, с. 32-56.

-- на статия от сборник:

--- Горов, Горо. За фолклора на Странджа. // *Сборник за народни умотворения и народопис*, 1983, 57, с. 7-24.

-- на статия от списание:

--- Ганев, Гиньо. Българските читалища и родословните проучвания. // *Родознание*, 1996, N 3, с. 5-8.

-- на статия от вестник:

--- Петкова, Теменуга. Два кодекса – една цел. // *Култура*, N 21, 29 май 1998, с. 7.

- БДС 16764-88. Библиографско описание на графични издания. – София, 1988.

-- на каталог от изложба:

--- **Съкровищата** на средновековна България : Каталог на изложба в Археол. музей – Варна, 1 юни-30 септ. 2007 / Състав. и авт. Ваня Павлова. – [Варна] : Регион. ист. музей – Варна, б.г. – 87 с. : с цв. ил.
Библиогр. с. 83-85.

-- на албум:

--- **Кесякова**, Елена и др. Филипопол : Албум / Е. Кесякова, Димитър Райчев ; По идея на Владимир Дончев. – Пловдив : Нова принт, 2008. – 112 с. : с цв. ил.

-- на комплект картички:

--- **Живо** наследство 2008 : Да претворим традицията в бъдещето : [Комплект цв. картички] / Читалище „Просвета“ ; Координатор на проекта Д. Димова. – Бургас, [2008]. – 33 отд. л. в папка : цв. картички ; 15 x 10,15 см

- БДС 17377-96. Библиографско цитиране. – София : К-т по стандартизация и метрология, 1996. – 31 с.

-- на неперидични издания:

--- **Монова**, Илиана. Проблеми на поетиката на Димчо Дебелянов. София, 1990.

--- **Ран Босилек**. Незнаен юнак. София, 1989.

--- **Бележити** български физици. Биограф. очерци. Състав. П. Симова. София, 1981.

-- на периодични издания (списания, бюлетини, вестници):

-- (списания и бюлетини):

--- **Листопад**. Седмично списание. Ред. Д. Иванов. Год. 3. София, 1989, N 1.

--- **Бюлетин** за изобретения, търговски марки и промишлени образци. София, 1989, N 1-12.

-- (вестници):

--- **Литературен** глас. Седмичник за лит. и изкуство. Ред. Б. Митов. Год. 5. София, N 161-200, 24 септ. 2000 – 25 юни 2001.

- **Международен** стандарт за библиографско описание на електронни ресурси:

-- на DVD:

--- **Ритъмът** на времето (Нестинарство: Информационна карта) [DVD] : Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция проф. Стоян Денчев ; Сценарий Александра Куманова, Милен Куманов ; Режисура Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков ; Оператор Стефан Алтъпармаков ; Ред. Никола Казански, Антон Даскалов ; Консултанти: проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виевиорка (Париж), проф. Франческа Брези (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). – София : БУЛФИЛМ, 2008. – Редуц. версия на бълг. и англ. ез. 2007; Разшир. версия на бълг., рус., англ. ез. 2008. – Дигитално изд.

-- на компактдиск (CD) (кратко и пълно описание):

--- **Диагностични** указания за общопрактикуващи лекари [CD-ROM] / Прев. от англ. Веска Христова. – София : Нац. център за общ. здраве, 2008. – 104 с. (1,25 MB) : със сх. ; 12 см

Изд. е електронна версия на печ. изд., 2. изд. София, 2008.

--- **Куманова, А. В.** Введение в гуманитарную библиографию [CD-ROM] : Библиографовед. исслед. : Курс лекций по общ. библиографоведению : [Ч. I-II] / Гос. высш. инст. библиотековедения и информ. технологий (Болгария), Санкт-Петерб. гос. унив. культуры и искусств (Россия). – София : Гутенберг, 2007. – [1358 с.] (42,1 MB) ; 12 см

Изт.: Загл. екран ; Етикет ; Обложка. – Системни изисквания: Windows 98/2000/XP ; CD устройство. – Съдържа: 4 файла. – Дигитално изд.

Ч. I. Философско-научоведческая картина гуманитарного знания : Библиографовед. исслед. : [Курс лекций] / [С.-Петерб. гос. акад. культуры и искусств (Россия) ; Общ. ред. А. А. Соловьев ; Библиогр. ред. И. Л. Клим ; Худож. оформление и символика Н. В. Скородума ; Науч. консультанты: Я. Е. Белявский, Э. В. Соколов, В. А. Щученко ; Рецензенты: А. В. Мамонтов, В. П. Леонов, Г. В. Головки]. – Санкт-Петербург : ЛенНИИводоканалпроект, 1995. – 252 с. : 24 сх., 3 табл. – Библиогр. 510 [250 нум. и 260 ненум.] назв. – Посв. 75-летию Санкт-Петерб. Акад. культуры: „Alma mater – людям, сходящимся под ее куполами, удостоившимся принять, сохранить и передать истинный

дух человеческой культуры, посвящается это издание” ; Кн. е основа на Гл. П.
Соотношение проблем гуманитарного знания и специфики библиографической информации о нем [от дис. изслед. на авт., 1996 г.]

Ч. П. Библиографоведческая картина гуманитарной библиографии : Библиографовед. изслед. : Курс лекций по общ. библиографоведению / Гос. высш. инст. библиотековедения и информ. технологий (Болгария), С.-Петерб. гос. унив. культуры и искусств (Россия) ; [Науч. ред. А. В. Мамонтов ; Лит. ред. А. В. Кейв ; Библиогр. ред. И. Л. Клим ; Консультант изд. В. И. Велев ; Графич. дизайн, ред. И. А. Бикова ; Компьют. набор ризом Ц. И. Найденова, Т. В. Ал-Бахлул ; Худож. исполнение графики и графич. композиции, резюме В. В. Анков ; Худож. оформление и символика Н. В. Скородум ; Рецензенты: А. В. Соколов, С. Г. Денчев. – София : Гутенберг, 2005. – LXXIX, 417, DCIX с. : 3 граф. форми, 14 сх., 3 табл. – Библиогр. (1244 номер. и 865 неномер. назв. на 20 ез.) ; Показалци: системат.; предм.; ист.; геогр.; именен; на символите; на хуманит. измерения. – Посвещение: „Памяти профессора Александра Васильевича Мамонтова, соединившего современный уровень информационной культуры с традициями старых мастеров библиографии, – смиренно посвящается это издание” ; Кн. е основа на Гл. I. Соотношение проблем систематизации и классификации знания и его отражение в библиографической информации как интеллектуальной модели мира [от дис. изслед. на авт., 1996 г.]

--- **Високопланинска** безлесна зона на Национален парк „Централен Балкан” – Биологично разнообразие и проблеми на неговото опазване [Компактдиск] : Електронна версия / Ред. Теньо Мешинев, Алекси Попов ; Цифрова картогр. ГИС & Мултимедиен дизайн Стефан Рашков, Венцеслав Димитров ; Спонсор Амер. агенция за междунар. развитие. – [София] : Фонд. Бълг.-швейц. прогр. за опазване на биоразнообразието, 2000. – IX, 590 с. (33,9 KB) : цв. ; 12 см

Изт.: Загл. екран : Загл., Избор на език бълг., англ. – Дигитал. изд.

Съдържа и Национален парк Централен Балкан (обща карта) ; Атлас на допустимата употреба ; Атлас на растителността. – Библиогр. след отд. гл. – Системни изисквания: Netscape v.4.x /Internet Explorer v.4.x./Acrobat Reader ; Разделителна способност на екрана 800x600 / 1024x768. – Изд. по проект GEF за опазване на биологичното развитие на България на фирма ARD, USA.

-- на книга с приложение компакт диск (CD):

--- **Суон**, Том. [Делфи] Delphi 4 : Библия / Прев. [от англ.] Живка Матеева. – [София] : АлексСофт, 1999. – 996 с. : с ил. + CD-ROM

-- на електронни публикации (част от книга, статия, рецензия и др.)

--- **Пелова, С.** Фотосесия на VI национална научна конференция с международно участие „България в културното многообразие на Европа”. // < <http://www.local.svubit.org/2009/03/08/open-da>>.

--- [**Трета**] III Студентска научна конференция и изложба на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии „От информация към знание” („From information to knowledge”), Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол., Спортна зала, 18.05.2007 г. : [Публ. на фрагм. от материалите на форума] : Стеногр. / И. Корчева и др. // <<http://www.svubit.org>> <<http://192.168.1.210/>>. – 20.05.2008. – 24 с.

Други авт.: Н. Владимирова, Т. Бунева, А. Градева.

II. УНИВЕРСАЛНИ БЪЛГАРСКИ ЕНЦИКЛОПЕДИИ (Примери: Пълно и аналитично библиографско описание)

Възприетата форма на представяне на изложения материал е по следния модул:

- номерирани и дадени в азбучен ред заглавия на енциклопедичните издания;
-- азбучно подредени описания на статии от съответното издание.

1. Българска енциклопедия А-Я / Ред. Евгени Головински – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН и др., 1999. – 1236 с. : с ил.

Христо **Ботев**. // *Българска* енциклопедия А-Я. – София, 1999, с. 126.

Константин-Кирил Философ, Св. // *Българска* енциклопедия А-Я. – София, 1999, с. 525-526.

Методий, Св. // *Българска* енциклопедия А-Я. – София, 1999, с. 664.

Паисий Хилендарски, йеромонах. // *Българска* енциклопедия А-Я. – София, 1999, с. 588.

Черноризец Храбър. // *Българска* енциклопедия А-Я. – София, 1999, с. 1196.

2. Българска енциклопедия А-Я / Ред. Евгени Головински – глав. ред. и др. – 2. прераб. и разш. изд. – София : Изд. на БАН и др., 2002. – 1332 с. : с ил.

Христо **Ботев**. // *Българска енциклопедия А-Я*. – София, 2002, с. 145.

Константин-Кирил Философ, Св. // *Българска енциклопедия А-Я*. – София, 2002, с. 565-566.

Методий, Св. // *Българска енциклопедия А-Я*. – София, 2002, с. 714.

Паисий Хилендарски, йеромонах. // *Българска енциклопедия А-Я*. – София, 2002, с. 844.

Черноризец Храбър. // *Българска енциклопедия А-Я*. – София, 2002, с. 1287.

3. Енциклопедия А-Я / Ред. Владимир Ив. Георгиев – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН, 1974. – 975 с. : с ил., к.

Христо **Ботев**. // *Енциклопедия А-Я*. – София, 1974, с. 92.

Кирил, Св. и **Методий**, Св. // *Енциклопедия А-Я*. – София, 1974, с. 24.

Паисий Хилендарски, йеромонах. // *Енциклопедия А-Я*. – София, 1974, с. 588.

Черноризец Храбър. // *Енциклопедия А-Я*. – София, 1974, с. 937.

4. Енциклопедия България : [В 7 т.] / Ред. Владимир Ив. Георгиев – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН, 1978-1996.

Изд. Акад. изд. Проф. М. Дринов.

1. А–В. – 1978. – 826 с. : с ил., к.

2. Г–З. – 1981. – 768 с. : с ил., к.

3. И–Л. – 1982. – 864 с. : с ил., к.

4. М–О. – 1984. – 800 с. : с ил., к.

5. П–Р. – 1986. – 879 с. : с ил., к.

6. С–Ти. – 1988. – 671 с. : с ил., к.

7. Тл–Я. – 1996. – 723 с. : с ил., к.

Христо **Ботев**. // *Енциклопедия България*. – Т. 1. – София, 1978, с. 356-360.

Кирил, Св. и **Методий**, Св. // *Енциклопедия България*. – Т. 3. – София, 1982, с. 412-414.

Паисий Хилендарски, йеромонах. // *Енциклопедия България*. – Т. 5. – София, 1986, с. 28-31.

Черноризец Храбър. // *Енциклопедия България.* – Т. 7. – София, 1996, с. 454-455.

5. Кратка българска енциклопедия : В 5 т. / Ред. Владимир Ив. Георгиев – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН, 1963-1969.

1. А – Гера. – 1963. – 636 с. : с ил., к.
2. Гера – Квал. – 1964. – 656 с. : с ил., к.
3. Квант – Опере. – 1966. – 668 с. : с ил., к.
4. Опере – Строи. – 1967. – 660 с. : с ил., к.
5. Строи – Яя. – 1969. – 588 с. : с ил., к.

Христо **Ботев.** // *Кратка българска енциклопедия.* – Т. 1. – София, 1963, с. 278-279.

Кирил, Св. и Методий, Св. // *Кратка българска енциклопедия.* – Т. 3. – София, 1966, с. 34.

Пансий Хилендарски, йеромонах. // *Кратка българска енциклопедия.* – Т. 4. – София, 1967, с. 51.

Черноризец Храбър. // *Кратка българска енциклопедия.* – Т. 5. – София, 1969, с. 454-455.

6. Съвременна българска енциклопедия : В 4 т. / По идея и с ред. на Иван Габеров и Нейко Генчев. – 2. прераб. изд. – В. Търново : Елпис, 1994-1995. – (Енциклопедична поредица Елпис)

1. А – Данчов. – 1994. – 688 с. : с ил.
2. Дапсанг – Колумбия. – 1994. – 688 с. : с ил.
3. Колхоз – Очоа. – 1994. – 688 с. : с ил.
- 4а. Ошав – Танц. – 1994. – 608 с. : с ил.
- 4б. Тао – Яяти. – 1994. – 688 с. : с ил.
5. А – Я : Доп. и поправки, карти и прил. / Владимир Шумелов, Георги Кокеров. – 1995. – 640 с. : с ил., портр., сх.

Христо **Ботев.** // *Съвременна българска енциклопедия.* – Т. 1. – София, 1994, с. 358.

Кирил, Св. и Методий, Св. // *Съвременна българска енциклопедия.* – Т. 2. – София, 1994, с. 626-627.

Пансий Хилендарски, йеромонах. // *Съвременна българска енциклопедия.* – Т. 4а. – София, 1994, с. 16.

Черноризец Храбър. // *Съвременна българска енциклопедия.* – Т. 4б. – София, 1994, с. 517.

7. Съвременна българска енциклопедия А-Я / По идея и с ред. на Иван Габеров. – 4. прераб. изд. – В. Търново : Gaberoff, 2003. – 1434 с. : с ил.

Христо Ботев. // *Съвременна българска енциклопедия : А-Я.* – София, 2003, с. 133.

Кирил, Св. и Методий, Св. // *Съвременна българска енциклопедия : А-Я.* – София, 2003, с. 522.

Паисий Хилендарски, йеромонах. // *Съвременна българска енциклопедия : А-Я.* – София, 2003, с. 868.

Черноризец Храбър. // *Съвременна българска енциклопедия : А-Я.* – София, 2003, с. 1359.

**Проф. д.п.н. Александра Куманова
Марияна Максимова**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**АЗБУЧЕН СПИСЪК НА ЗАГЛАВИЯТА
(И ТЕХНИТЕ ИНТЕРНЕТ АДРЕСИ И ЕЛЕКТРОННА ПОЩА)
НА АКТУАЛНИ ЗА БЪЛГАРИЯ ПЕРИОДИЧНИ
И ПРОДЪЛЖАВАЩИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИЗДАНИЯ**

**(По сродните интердисциплинарни области библиография –
библиографознание – книгознание – архивно дело –
библиотекознание – информатика – информационни технологии)**

*„Weh! Weh!
Du hast sie zersturt,
Die schone Welt,
Mit mdchtiger Faust,
Sie stьrzt, sie zerfьllt.“*

J. W. Goethe. Faust : Tragdie. –
Т. 1-2. – Leipzig ; Drezden,
1961-1963. – Т. 1. – 1961, S. 69.

Денчев, С. и др. Азбучен списък на заглавията (и техните Интернет адреси и електронна поща) на актуални за България периодични и продължаващи чуждестранни издания (По сродните интердисциплинарни области библиография – библиографознание – книгознание – архивно дело – библиотекознание – информатика – информационни технологии) / **С. Денчев, А. Куманова**; *Посв. се на апостола на планет. библиогр. сфера ... Т. Боров и 105-год. от рожд. му. // Издател : Науч. сп. за*

кн. / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил и Методий“; Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. (В. Търново). – 2006. – N 1-2, с. 15-21. – Библиогр.: 105 ном. назв. – Публ. и в: <<http://www.svubit.org>>.

Настоящият списък е min възможна цялостна моментна компактна вторичнодокументална картина на чуждестранната за България панорама от периодични и продължаващи публикации от евро-американския ареал на планетата по информационно-комуникативния цикъл на знанието, до които има достъп у нас по сведения на Сводния каталог за чуждестранни периодични издания (Вж:

Чуждестранни периодични издания в България / Нар. библ. „Св. Св. Кирил и Методий“; Ред.: **В. Табакова, К. Бъчварова**; Общ. ред.: **Т. Николова**; Техн. ред.: **Н. Богданова**: [В 2 ч.: Ч. I-II]. – С., 1999-2001: Ч. I: Издания на кирилица. 1996-1998. – 1999. – 683 с.; Ч. II: Издания на латиница. 1999-2000. – 2001. – 348 с. –

Срв.: Чуждестранни периодични издания в България. 2001-2003: [В 2 ч.: Ч. I-II:] Ч. I: Издания на кирилица; Ч. II: Издания на латиница / Нар. библ. „Св. Св. Кирил и Методий“; [Отг. ред.: **Т. Николова**; Ред.: **Ел. Попиванова, К. Бъчварова, Н. Богданова и др.**] – [Нов. изд.] – С., 2005. – 424 с.).

Цитираните библиографски източници са първоначалната основа за съставянето на списъка, допълнен със сведения: както от личните архиви на авторите от чуждестранни периодични издания, така и в резултат от издирвания по международните универсални вторичнодокументални източници на информация (Вж:

Куманова, А. В. Введение в гуманитарную библиографию: [В 2-х ч.: Ч. I-II]. – Ч. II: Библиографоведческая картина гуманитарной библиографии: Библиографоведч. исслед.: Курс лекц. по общ. библиографовед. / Гос. высш. инст. библиотековед. и информ. технол. – Болгария; Санкт-Петербург. гос. ун-т культуры и искусств – Россия. – С., 2005, с. LV).

За базова стратегия на предприетото моделиране е избрана перспективната възможност за извършване на индивидуални информационно-комуникативни актове без посредници чрез средствата на съвременните информационни технологии.

Списъкът е представен в азбучно-хронологичен порядък на третирания в него материал от 105 номерирани названия и е предназначен за целите на учебно-педагогическия процес на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ).

Задачата му е – консолидиране на учебните дисциплини (и практики) около единния информационен ресурс на интердисциплинарното ядро от издания на инфосферата за текущо отражение на новостите, публикациите и други феномени в

областта на писмените комуникации чрез инструментариума на научната информация, очертаващ системното многообразие на информационното моделиране на планетата.

Появили се в края на XVII-XVIII в. чрез възникването на научноизследователските академии, свързани с тяхната дейност като първи **научни издания, периодичните публикации** и днес чертаят перспективите на научната информация, явявайки се интелигибилни трасета на инфосферата за многообразна аналитико-синтетична обработка на информацията.

Вторичнодокументалният израз на представените *тук* издания като *т р а с е т а* на библиографското равнище на инфосферата – традиционни и електронни – е вдъхновен от заложения **методологичен подход** в знаменития пътеводител – без аналог в България (!) (чуждестранни аналози: световнозначимите историографски шедьоври на библиографията като планетарна цялост: трудовете на **К. Геснер** /1545-1555 г./, **Ф. Лаббе** /1664 г./, **А. Тейсие** /1686 г./, **Е. Г. Пеньо** /1812 г./, **Ж. П. Намюр** /1832 г./, **Ю. Петцхолдт** /1866 г./, **Д. Пауър** /1870 г./, **Д. Сабин** /1877 г./, **Л. Вале** /1883, 1887 г./, **Ш. В. Ланглуа** /1896 г./, **А. Стейн** /1897 г./, **В. Грундтвиг** /1903 г./, **А. Г. С. Джозефсън** /1913 г./, **Г. Шнайдер** /1923-1936 г./, **Т. Бестерман** /1939-1940, 1965-1966 г./, **К. Р. Симон** /1941, 1963 г./, **Л.-Н. Малклес** /1950-1976 г./, **А. Тейлър** /1955 г./, **И. В. Гудовщикова** /1977 г./):

Боров, Т. Пътя (Разр. – наша. – С. Д., А. К.) към книгите : Увод в библиогр. / Посв. ... Никола В. Михов ... . – С. : Бълг. библиогр. ин-т „Елин Пелин”, 1942. – VIII, 156 с. – С. 137-146: Бел.; С. 147-156: Азб. указ. на кн.

Причината за установената аналогия между *цитираните* библиографски образци е в **троичния им корен на обхват и значимост за вторичнодокументалния свят**: 1) **планетарност**; 2) **историографичност**; 3) **класификационност**; описаният корен е сърцевина на **библиографската ретикюла (Gestalt-план) на инфосферата** (Срв.: **Куманова, А. В.** Суть информационной сетки : **Проф. Т. Боров.** // *Цит. съч.*, с. XVIII-XX; 165).

В раздела „Библиография на библиографиите” на *названия труд* на **Т. Боров** (*Цит. съч.*, с. 112-133) намираме особено актуалния и днес **методологичен синтез на вторичнодокументално трасиране, райониране, картографиране на инфосферата**. (*Сотр.*:

Cadastral map. // [**Harrod, Leonard Montague.**] **Harrod's librarians' glossary** : 9,000 terms used in information management, library science, publishing, the book trades and archive management / [Libr. of Congr. Cataloging-in-Publ. Data;] **Compil. by Ray Prytherch.** – 8th ed. – Aldershot, 1996, p. 101;

Taylor, Anne. Map; Maps and the library user. // *International Encyclopedia of Information and Library Science* / Ed. by **John Feather** and **Paul Sturges.** – L.; N. Y., 2003, p. 406-407; 407).

Именно феноменологията на *цитирания труд* на **Т. Боров** е фундаментът – **библиографски, концептуален, ментален** – на лекционния му курс „*Увод в науката*”. *Срв.*: „На новите послушници („студентите от всички факултети” „в по-напредналите културни страни” „в чужбина”. – *Т. Б. – Бел.: С. Д., А. К.*) във великия храм на науката се дават някои практически указания по използване (*Букв.*: използване. – *Т. Б. – Бел.: С. Д., А. К.*) на библиотеките и на книгите, и им се посочват основните помагала за научна работа – библиографиите, които слагат началото на организираност в научния живот и спасяват човечеството от много излишни лутания и безплодно pileене на време” (**Боров, Т. Цит. съч.**, с. 4).

Многообразните проблеми, които поставя „страшното развитие на книжното производство, и изобщо – разрастването на научния живот на света” (*Т. Б. – Бел.: С. Д., А. К.*), могат, според **Т. Боров**, да бъдат овладяни по две посоки (!), перспективни и в началото на ХХІ в. чрез характерната за този век постмодерна обединимост на всички трансформирани се една в друга сфери на битието (реалността) и познанието (реалността и съзнанието):

„1. Чрез организация, от национална към интернационална, на научния живот в света; и

2. Чрез библиографията, разбрана в най-широкия смисъл на думата.” – Боров, Т. Пак там, с. 12. (Подчерт. и разр. – наши. – С. Д., А. К.)

Историко-културната последователност на развитието на интердисциплинарното планетарно информационно моделиране – **информационно – знаниево общество** – е формулирана авангардно и футуристично преди повече от шест десетилетия от видния български учен – библиограф, книговед, хуманист **проф. Тодор Боров** – със световна известност и блестяща академична осведоменост по международното ниво на установяване на връзки в информационната реалност: **„библиографията ни създава или поне ни сочи най-сигурните пътища към безкрайния мир на книгите, а значи – към знанието. <... > Разбира се, книгите не са единичните извори на човешкото знание, още по-малко – на човешкото познание. Но в тях лежи заключен един огромен прекрасен мир, в който заслужава да можем да влезем и да се движим свободно и сигурно.”** – **Боров, Т. Цит. съч.**, с. 133. (*Подчерт. – наше. – С. Д., А. К.*)

Авангардно и футуристично и днес продължава да звучи приведената тук формулировка на **проф. Тодор Боров** – както за съдържанието (интердисциплинарност) на информацията, така и по отношение на софтуерния инструментариум на информационното търсене (съставяне, съхранение, разпространение на информация) в съответствие с троицния корен на вторично-документалния свят: **планетарност – историографичност – класификационност на информационната реалност.**

Четири милиарда години – почти толкова, колкото е възрастта на земната кора, са били необходими на етнобиогеоценоза (термин: **Л. Н. Гумилъв**) за появата на

сцената на историята, преди четиридесет хиляди години, на Homo sapiens sapiens (по-нататък: Homo sapiens), в ДНК на когото е записан миграционният път на популацията, четен чрез нивото на генетиката, като комплексно знание за информационните процеси на реалността (природата) и съзнанието (мисленето). Притежаващ висш разум с голямо развитие на центровете за асоциация и способност към обобщения, Homo sapiens'ът, именно преди четиридесет хиляди години, започва продължаващото и днес изследване на системните порядъци на живота (реалността и съзнанието), които изучава, търсейки информация, и търси информация, изучавайки ги – сърцевина на (хуманитарната) планетарната информационно-комуникативна сфера и феноменология на всеки единичен информационно-комуникативен акт в нея.

Науката

(= „стрелата, която надминава целта <...>, стрелата, която не я достига” –

понятия: **М. дьо Монтен**)

и

библиографията

(= „попадения в целта” –

понятие: **Д. С. Лихачов**) –

„почвата, върху която расте съвременната култура”

(**Д. С. Лихачов**)

картографират в (епистемологично – вторичнодокументално) системно, на различни, отразяващи се едно в друго, равнища, на единството на инфосферата (информационната картина на света), придържайки се към (феноменологичния) универсален логически порядък (на третиране на информационните реалии):

„**понятие – същност – структура – форма**”

А. А. Любищев),

извеждайки **културната реалност** (: символ) в системно-генетична (исторически-закономерна) планетарна – космическа – цялост над **физическата реалност** (: атом) и **биологичната реалност** (: клетка) като симетрични „форми на космогония” (термин: **В. И. Вернадски**), изразими чрез („вечни”, „извънвремеви” числени) съотношения – гледище, кристализирало и изразимо чрез възгледа: безпорядъкът е по-лош от несправедливостта (**И. В. Гьоте**).

Сред порядъците – физическа, биологична, културна – реалност на инфосферата (See: **White, L. A.** The evolution of culture. The development of civilization to the fall Rome. – N. Y., 1959; *срв.*: **Уайт, Л. [А.]** Науката за културата : Изследв. на човека и цивилизацията / Прев. от англ.: **Б. И. Николов**; Предг.: **Е. В. Михайлова**. – С., 1988.) информационното моделиране на връзки обхваща равнища на: фактите (I), първичнодокументалната (II) и вторичнодокументалната (III) информация; на метасистемите (IV) и философските картини (V).

Вторичнодокументалната информация на популацията Homo sapiens днес чрез универсалните международни библиографски източници (на информация) трасира инфосферата на съответно – библиографско – равнище и като културологично, и като реално феноменологично информационно-комуникативно цяло, моделирайки я ментално широкоаспектно в (окултурена системна) **информационна среда** (термин: **С. Г. Денчев**) на планетата.

Чрез периодичните и продължаващите издания (на планетата) (разглеждани като системно цяло, библиографски структурирана информационна среда) наблюдаваме **интердисциплинарно картографиране** (*See: Op. cit. Ibid.*), **пътя** (*Вж: Боров, Т. Цит. съч. Пак там.*) на човешкото познание, кумулирани и генериращи информационно-комуникативната сфера, – света, в който „**можем да влезем и да се движим свободно и сигурно**” (**Боров, Т. Цит. съч. Пак там.**).

Описаната феноменология на вторичнодокументално трасиране на инфосферата е **онтология на информационната среда**, защото „Човекът разширява Пътя (*Срв.: интеракции: системен елемент: концепция на С. Г. Денчев*), а не Пътят разширява човека.” (**Конфуций** / прев.: **В. В. Малявин**), защото не съществува друго разстояние освен това, което интелектът не може да обхване „да обхване чрез феноменалната си способност естествено системно да вписва в единно многомерно цяло изкуствено разделените времена и пространства на общия дом, общото дело (термини: **Н. Ф. Фьодоров**) – планетата Земя, обвита от **мембраната** (*лат.: membrana*) – **памет** (*лат.: memoria*) на интелигибилното цяло **ноосфера** (термин: **В. И. Вернадски, П. Тейяр де Шарден, Е. Леруа**) – **семиосфера** (термин: **Ю. М. Лотман, Т. А. Сибийк, У. Еко**) – **инфосфера** (термин: **Р. С. Гиляревски и др.**).

Глобално доминиране или глобално лидерство (термин: **З. Бжежински**) структурира нови, трансформиращи се на планетарно равнище, научно-практически информационни ресурси (области на дейност), сред които през XXI в. се откроява със синкретизма си трансдисциплината в постмодерния неокласически парадигмален контекст на знанията **наука за информирането** (термин: **И. Коен**), резонираща в съответни периодични публикации.

Събирайки в единство разпиляните информационни реалии от различни аналитико-синтетични порядъци на документалния свят (*Срв.:*

Й. В. Гьоте. – *Вж: Цит. епиграф на настоящото изложение.* – *Срв.* с прев. на Валери Петров: „**О, печал, / скръб и жал! / Погледни, погледни, / един свят в съсипни / разпилял се е тук. / Ти разби го с юмрук**” – Гьоте, **Й. В.** Фауст : Трагедия : В 2 ч. – С., 2001, с. 74.),

библиографската феноменология изгражда (възсъздава, възстановява) – на вторичнодокументално равнище (!) – интелигибилната цялост на инфосферата – мисия на историографските шедьоври (сред които на планетарно равнище на

разглеждане наблюдаваме и уникалния *труд* на **проф. Тодор Боров**).

Именно тази – **библиографска, концептуална, ментална** – феноменология на инфосферата прави възможна задачата за извличане на **хомологични (класификационни) редове на самите порядъци на системния информационно-комуникативен свят** (и на отделните негови информационни реалности, и на периодичните и продължаващите издания, в частност).

Цитираният уникален *труд* на **проф. Тодор Боров** е нишката на историографията (на библиографията), следвайки която, и откриваме инфосферните простори, и сами панорамно, в културолого-феноменологично значим смисъл, биваме открити и от тях, защото системност въобще е **задачата – наука – изкуство да се знае системното многообразие на света в съответствие с историко-културното му изражение**, защото системното знание трансплантира в битието **системна реалност** (*Срв.*:

„Знанието съществува, за да се разпространява.” – **Р. У. Емерсон**).

Така библиографията, подобно на ролята си в дотехнотронното общество, и в епохата на високите информационни технологии, се проявява – като

„нишката на Ариадна”, –

извеждайки

„на безсмъртните приличащия”
(**Омир** / прев.: **Ал. Милев, Бл. Димитрова**)

герой-преобразувател **Тезей** (*Разбирай: читателя, ползвателя на информацията* – *С. Д., А. К.*) от лабиринта (и ограниченията) на информационната среда в знаниевата системност (и диалогизма-компас: интеракционизъм) на инфосферата.

Така, с усилващо се от технотронната мембрана на инфосферата звучене, подсилено от **вечно зеленото** (символ: *лат.*: *viridis* – зелен; млад, цветущ, силен; *viriditas* – зеленина; *virido* – зеленея се, зелен съм; *нар. ез.*: „зелена улица”) **мастило**, с което сам неизменно пише, **методологичният подход на проф. Тодор Боров** (*срв.*:

Боров:

псевд.: символ: [в Изт. Азия:]

„дърво на живота”:

непоклатимост:

„вечно зелено”;

[в много древни култури:]

„мирова ос”;

„дърво на познанието”;

„Христовия кръст”)

НИ ВОДИ ОТНОВО

„до библиотекарство,
до ръководство на библиотеки,
на Българския библиографски институт <...>,
до книгознание <...>,
информатика <...>,
наукосзнание”

(**Боров, Т.** Живот с книги. Вместо оправдание <...>. // **Боров, Т.** Живот с книги. 1942-1972. – С., 1973, с. 8.), защото точно този подход е архисъвременната необходимост за многомерното информационно моделиране.

Приведеният *по-долу* списък е съставен към 30 януари 2006 г. по предложение на редколегиата на „Трудовете на Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии” – отговор на идеята за него на ректора на СВУБИТ **проф. Стоян Денчев** – в съответствие с целите на операционализация и оптимизация на индивидуалния информационно-комуникативен акт в учебно-педагогическия процес (ефективно академично пребиваване в инфосферата) в съвременен и футуристичен трансдисциплинарен знаниев аспект.

През летния семестър на учебната 2005-2006 г. списъкът многократно е използван в самостоятелната научноизследователска дейност на студентите на СВУБИТ, резултатите от която са докладвани от тях на II-та студентска научна конференция и изложба „Информационно разнообразие на света” („*Information diversity of the world*”) (София, 19 май 2006 г.), след което този списък влиза постоянно в основния информационен кръгзор на Студентското научно общество при СВУБИТ.

1. Альманах библиофила / Санкт-Петерб. об-во библиофилов. – 1929- . – Санкт-Петербург.
<publisher@nlr.ru>

2. Библиография : Науч.-практ. журн. – 1933- . – Москва.
До 1992, кн. 2: Загл.: Сов. библиография.
<http://www.bookchamber.ru> <bookch@postman.ru> <bci@aha.ru>

3. Библиотека. – 1923- . – Москва.
До 1991 г.: Загл.: Библиотекарь.
<http://www.liber.ru>

4. Библиотековедение / Рос. гос. библ. – 1952- . – Москва.
До 1992, кн. 6: Загл.: Сов. библиотековедение.
<http://www.rsl.ru>

5. Библиотекведение и библиография за рубежом. – 1958- . – Москва.
<<http://www.rsl.ru>>
6. Библиотечное дело. – 2003- . – Санкт-Петербург.
<<http://www.bibliograf.ru>> <bibliograf@inbox.ru> <info@bibliograf.ru>
7. Библиотечное дело и библиография : Библиогр. информ. – 1994- . – Москва.
<irgb@glas.apc.org>
8. Бюллетень международных научных съездов, конференций, конгрессов, выставок / ВИНТИ. – 1960- . – Москва.
<<http://www.viniti.ru>> <market@viniti>
9. Историко-библиографические исследования : Сб. науч. тр. / Рос. нац. б-ка. – 1990- . – Ленинград/Санкт-Петербург.
<publisher@nlr.ru>
10. Книга. Исследования и материалы. – 1959- . – Москва.
<<http://www.naukaran.ru>> <secret@naukaran.ru>
11. Книжное дело. – 1993- . – Москва.
<<http://www.akademkniga>> <bookreal@maik.ru> <bookman@maik.ru>
12. Книжное дело в России во второй половине XIX – начале XX века : Сб. науч. тр. / Рос. нац. б-ка. – 1988- . – Ленинград/Санкт-Петербург.
<publisher@nlr.ru>
13. Книжное обозрение. – 1966- . – Москва.
<<http://www.knigoboz.ru>>
14. Книжный бизнес : Журн. для профессионалов. – 1994- . – Москва.
<<http://www.eksmo.ru>> <osipova@drofa.ru> <td-shkolnik@mtu-net.ru>
15. Научно-техническая информация : Сер. 1 : Организация и методика информационной работы / ВИНТИ. – 1967- . – Москва.
<<http://www.viniti.ru>>
16. Научно-техническая информация : Сер. 2 : Информационные процессы и системы / ВИНТИ. – 1967- . – Москва.
<<http://www.viniti.ru>>
17. Реферативный журнал. Информатика : Отд. вып. / ВИНТИ. – 1963- . – Москва.
<<http://www.viniti.ru>> <market@viniti>

18. Слово. – 1936- . – Москва.
До 1989 г.: Загл.: В мире книг.
<<http://www.publist.com/search/show.asp?PLID=147088>>
19. Экспресс-информация. Информатика / ВИНТИ. – 1979- . – Москва.
<<http://www.viniti.ru>>
20. Abstract bulletin of the Institute of Paper Science and Technology. – 1930- . – Atlanta.
<http://www.elsevier.com/wps/find/journaldescription.cws_home/622262/description#description>
21. Advances in Computers. – 1960. – San Diego, Cal.
<<http://www.informatik.uni-trier.de/~ley/db/journals/ac/>>
22. Advances in Environmental Science and Technology. – 1969- . – New York.
<http://www.periodicals.com/stock_e/a/ttl01532.html>
23. Advances in Librarianship. – 1970- . – New York.
<<http://www.academicpress.com>>
24. American Libraries / ALA Bul. – 1907- . – Chicago, Ill.
<<http://www.ala.org/online/>>
25. American Reference Books Annual. – 1970- . – Englewood.
<<http://lu.com/showbook.cfm?isbn=1591581672>>
26. Annals of Library Science and Documentation. – 1954- . – New Delhi.
<http://eprints.rclis.org/view/journtitle/Annals_of_Library_Science_and_Documentation.html>
27. Annual Bibliography of the History of the Printed Book and Libraries. – 1973- . – Hague.
<<http://www.springer.com/sgw/cda/frontpage/0,11855,4-40361-69-33111014-0,00.html>>
28. BFB: Bibliotheksforum bayern. – 1973- . – Pullach b. München.
<<http://www.videoabend.de/abos/bibliotheksforum-bayern-bfb-abo.html>>
29. Biblio est-east / EU. – 1994- . – Brussels.
<http://europa.eu.int/comm/libraries/sb_europa/biblioest/index_en.htm>

30. Bibliografia analityczna bibliotekoznawstwa: informacji naukowej: Pismienictwo zagraniczne. – 1951- . – Warszawa.
<wyd.sbp-portal@wp.pl> <sprzedaz_sbp@wp.pl>
31. Bibliografia wydawnictw ciaglych. – 1960- . – Warszawa.
<<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=16>>
32. Bibliografia zawartosci czasopism. – 1947- . – Warszawa.
<http://www.kioskonline.pl/product_info.php?cPath=30&products_id=1068>
33. Bibliotekarz. – 1934- . – Warszawa.
<<http://ebib.oss.wroc.pl/sbp/biblkarz.htm>>
34. Bibliothek Forschung und Praxis. – 1977- . – Mьnchen.
<<http://www.hdg.de/pdf/Zeitschriften.pdf>>
35. Der Bibliothekar. – 1946- . – Berlin.
До 1949 г.: Загл.: Der Volksbibliothekar.
<<http://www.hdg.de/pdf/Zeitschriften.pdf>>
36. The Book Collector. – 1952- . – London.
<<http://www.thebookcollector.co.uk/>> <info@thebookcollector.co.uk>
37. The Bookseller. – 1858- . – London.
<<http://www.thebookseller.com>>
38. Borsenblatt fьr den Deutsche Buchhandel. – 1934- . – Leipzig.
<<http://www.hdg.de/pdf/Zeitschriften.pdf>>
39. Borsenblatt fьr den Deutschen Buchhandel. – 1945- . – Fr/M.
<http://www.boersenblatt.net/template/b3_tpl_home/>
40. Bulletin analytique de documentation politique, economique et sociale contemporaine. – 1946- . – Paris.
<http://www.docufin.fgov.be/websedsdd/intersalgr/studiedienst/bib/pdf/revues_2002_08.pdf>
41. Bulletin d'informations / Assoc. des bibliothecaires Francais. – 1956- . – Paris.
<http://www.abf.asso.fr/rubrique.php3?id_rubrique=32> <ph.gascuel@hol.fr>
42. Bulletin du Bibliophile. – 1834- . – Paris.
<<http://perso.wanadoo.fr/sun.evrard/volantes/bulletin-biblio.htm>>

43. Imprimatur. – 1930- . – Hamburg.
<<http://www.tomfolio.com/bookdetailssu.asp?b=36481&m=220>>
44. Informing Science : The International Journal of an Emerging Discipline:
Ist SITE. – 1997- . – Vol. 1, N 1. – Santa Rosa.
<<http://inform.nu/>>
45. Information Science Abstracts. – 1966- . – New York.
<http://www.virtualref.com/_verifier/142.htm>
46. Information Technologies and Libraries. – 1982- . – Chicago, Ill.
До 1982 г.: Загл.: Journal of Library Automation.
<<http://www.ala.org/ala/lita/litapublications/ital/italinformation.htm>>
47. Innovation and Technology Transfer / EC. – 1980- . – Luxembourg.
До 1982 г.: Загл.: Journal of Library Automation.
<<http://www.cordis.lu/itt/itt-en/home.html>>
48. Intellectual Property Journal. – 1984- . – Scarborough, Ont.
<<http://www.innovationlaw.org/English/Library-Acquisitions—I.html>>
49. International Journal of Intelligent Systems. – 1986- . – Chichester, Sussex.
<<http://www.informatik.uni-trier.de/~ley/db/journals/ijis/>>
50. Journal of Experimental and Theoretical Artificial Intelligence. – 1989- . –
London.
<http://www.library.northwestern.edu/sel/ejournals/sel_list_j.html>
51. Journal of Information Technology Education: JITE. – 2002- . – Vol. 1, N 1. –
Santa Rosa.
<<http://jite.org/>>
52. Knizni znacka. – 1994- . – Praha.
<<http://www.exlibrisweb.cz/casopis.htm>>
53. Kniznice a informacie. – 1991- . – Martin.
До 1991 г.: Загл.: Kniznice a vedecke informacie.
<<http://www.neografia.sk>> <neografia@neografia.sk>
54. Knjiga. – 1953- . – Ljubljana.
<http://www.publist.com/search/show.asp?PLID=163803&PAGE=mn#data_top>
55. Knjiznica. – 1957- . – Ljubljana.
<<http://revija-knjiznica.zbds-zveza.si>>

56. Kniznica. – 2000- . – Martin.
<<http://www.snk.sk>> <Kniznica@snk.sk> <budinska@snk.sk>
57. Koenyv es koenyvtar. – 1958- . – Debrecen.
<<http://konyveskonyvtar.lib.unideb.hu>> <<http://www.lib.unideb.hu>>
<office@lib.unideb.hu>
58. The Library: The Transactions of the Bibliographical Society. – 1889- . – London.
<<http://www.bibsoc.org.uk/library.htm>> <jnl.orders@oup.co.uk>
59. Library and Information Science Research. – 1979- . – Norwood, NJ.
<http://www.proquest.co.uk/products/ch_titlelists.html>
60. Library Journal. – 1876- . – New York.
<<http://www.brodart.com>> <<http://www.books.mcgraw-hill.com>>
<rebecca_seger@mcgraw-hill.com>
61. Library Quarterly. – 1931- . – Chicago.
<<http://www.journals.uchicago.edu/LQ/home.html>>
62. Libri: Int. libr. rev. – 1951- . – Copenhagen.
<<http://www.saur.de>> <CustomerService_Saur@csi.com>
63. Libri e riviste d'Italia. – 1950- . – Roma.
<<http://www.um.es/biblio/revistas/cathemero-julio2001.pdf>>
64. LISA. Library and Information Science Abstracts. – 1950- . – London.
<<http://www.csa.com/factsheets/lisa-set-c.php>>
65. Media, Culture and Society. – 1979- . – London.
<<http://mcs.sagepub.com/>>
66. Media Perspektiven. – 1970- . – Fr/M.
<<http://www.ard-werbung.de/mp/>>
67. Modern Russian Literature and Culture: Studies and Texts. – 1979- . – Berkeley, Cal.
<<http://www.berkslav.com/#S1>>
68. Narodni knihovna. – 1963- . – Praha.
До 1990 г.: Загл.: Zpravodaj statni knihovny CSR.
<<http://full.nkp.cz/nkkkr/NKKR.html>>

69. NATO Advanced Science Institutes Series. Ser. I: Global Environmental Change / North Atlant. Treaty Org. – 1991. – New York etc.
<<http://atlantis.ncmr.gr/abbrevno.htm> <<http://www.csa.com/factsheets/supplements/zoorecssl.php#n>>
70. New Library World. – 1898- . – London.
До 1971 г.: Загл.: Library World.
<<http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContainer.do?containerType=Journal&containerId=10796>>
71. New Review of Academic Librarianship. – 1995- . – London.
<<http://www.tandf.co.uk/journals/titles/13614533.asp>>
72. Newsletter of the IFLA Section on Document Delivery and Interlending / Int. Fed. of Libr. Assoc. A Institutions. – ... - . – Güttingen.
<<http://www.ifla.org/VII/s15/index.htm#Newsletter>>
73. Newsletter of the IFLA Section of National Libraries / Int. Fed. of Libr. Assoc. A Institutions. – ...- . – Copenhagen.
<http://www.ifla.org/VII/s31/index.htm#Newsletter>>
74. Newsletter of the IFLA Section on Serial Publications / Int. Fed. of Libr. Assoc. A Institutions. – 1983- . – Rittsburgh, Pa.
<<http://www.ifla.org/VII/s16/index.htm#Newsletter>>
75. Pamietnik literacki. – 1902- . – Warszawa.
<<http://www.ibl.waw.pl/index.php?strona=211>>
76. Papers of the Bibliographical Society of America. – 1907- . – New York.
<<http://www.bibsocamer.org/Papers/default.htm>>
77. Personal Computer world. – 1978- . – London.
<<http://www.pcw.co.uk/> <letters@pcw.co.uk>
78. Poradnik bibliotekarza. – 1949- . – Warszawa.
<<http://ebib.oss.wroc.pl/sbp/poradnik.htm>>
79. Prace Instytutu bibliograficznego. – 1964- . – Warszawa.
<<http://www.bn.org.pl/index.php?id=5&swydaw=5>>
80. Prace Instytutu Podstaw informatyki / Pol. Akad. Nauk. – 1927- . – Warszawa.
<<http://www.lib.cas.cz/www/evip/EVIP-P.HTM>>
81. Przegl.Ńed biblioteczny. – 1927- . – Warszawa.

<http://ebib.oss.wroc.pl/sbp/przegląd_bibl.html>
<przeglądbiblioteczny.iinsb@uw.edu.pl>

82. Przewodnik bibliograficzny. – 1945- . – Warszawa.
<<http://www.piasa.org/library/periodicals.html>
<<http://www.lib.cas.cz/www/evip/EVIP-P.HTM>>

83. Readers Digest : Almanac A. Yearbook. – 1968- . – Pleasantville, N. Y.
Парал. изд. на др. ез.
<<http://www.readersdigest.co.uk>>

84. Readers Digest: Brit. ed. – 1939- . – London.
Парал. изд. на др. ез.
<<http://www.5poundcoin.com>>

85. Reader's Digest: USA ed. – 1922- . – Pleasantville, N. Y.
Парал. изд. на др. ез.
<<http://www.readersdigest.co.uk>>

86. Reader's Guide to Periodical Literature. – 1900- . – New York.
<http://www.lib.utc.edu/guides/d/D1_readersgd.pdf>

87. Schéma et schematization. Revue de schématologie et de bibliologie. – 1971- . – Paris.
<<http://ssb.artemis.jussieu.fr/ssb>> <estivals.ssb.aib@wanadoo.fr>

88. School Library Journal : The Mag. of Childrens. Young adult and School Librarians. – 1954- . – Philadelphia, Pa.
<<http://www.brodart.com>>

89. The UNESCO courier. – 1948- . – Paris.
<<http://www.unesco.org/courier>>

90. UNESCO List of Documents and Publications. – 1975- . – Paris.
<http://unesdoc.unesco.org/ulis/search_form.html>

91. UNESCO Sources. – 1989- . – Paris.
Изд. и на фр. ез.: Sources UNESCO.
<<http://unesdoc.unesco.org/ulis/srcs.html>>

92. UNESCO Statistical Yearbook. – 1952- . – Paris.
<<http://www.uis.unesco.org/statsen/statistics/yearbook/YBIndexNew.htm>>

93. UNEVOC INFO / UNESCO. – 1994- . – Paris.
<<http://www.unevoc.unesco.org/publications/public01.htm>>

94. UNIDO Links / United Nations Industr. Development Organization. – 1967- . – Vienna.

До 1994 г.: Загл.: UNIDO Newsletter.

<<http://www.publist.com/search/show.asp?PLID=164672>>

<<http://www.worldcatlibraries.org/wcpa/top3mset/c9496f02f7c9ebf6.htm>>

95. Western Humanities Review. – 1947- . – Salt Lake City, Ut.

<<http://www.webdelsol.com/WHR/>> <whr@mail.hum.utah.edu>

96. Western Journal of Communication. – 1992- . – Salt Lake City, Ut.

<<http://www.csufresno.edu/comm/wjcpolicy.htm>>

97. World of Learning. – 1947- . – London.

<<http://www.worldoflearning.com>>

98. World Literature Today. – 1927- . – Norman, Okla.

<<http://www.ou.edu/worldlit/wlt/>>

99. World Press Review. – 1961- . – New York.

<<http://www.worldpress.org/>>

100. World Science Report / UNESCO. – 1993- . – Paris.

<http://www.unesco.org/science/publication/eng_pub/wsren.htm>

101. World Statistics in Brief. Statist. Pocketbook / Dep. of Econ. and Social Affairs. – 1960- . – New York.

<http://www.libfl.ru/koi/SBNIK/1997_3/ECO_D.HTM>

102. World Views. – 1996- . – Oakland, Cal.

<<http://worldviews.igc.org/wvpub.html#QUARTERLY>>

103. Writer. – 1887- . – Boston, Mass.

<<http://www.writermag.com/wrt/>>

104. Written Communication. – 1984- . – Thousand, Cal.

<<http://www.sagepub.com/journal.aspx?pid=24>>

105. Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie. – 1953- . – Fr/M.

<http://www.klostermann.de/zeitsch/zfb_b_hmp.htm>

Проф. д. ик. н. Стоян Денчев
Проф. д. педаг. н. Александра Куманова

ТРУДОВЕ

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

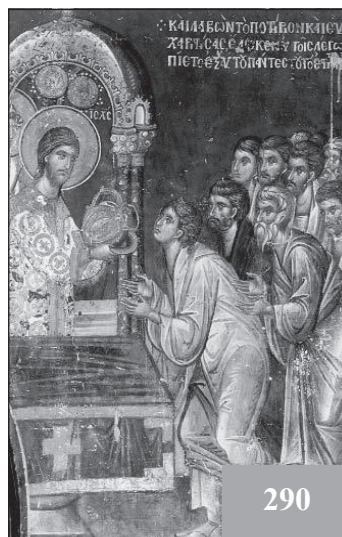
**IV СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ
И ИЗЛОЖБА „ИНФОРМАЦИЯ – ЛИЧНОСТ – ЗНАНИЕ”**

**ИСТОРИЧЕСКА СКИЦА НА „АЗБУЧНА МОЛИТВА”
ОТ ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ
И ФИЛОСОФСКА КАРТИНА НА АКТУАЛНОСТТА Й ДНЕС**

Елисавета Димитрова

Най-старият запазен препис на творбата „Азбучна молитва” е руски от XII в. Поради трагичните обстоятелства в българската история голяма част от книжовното ни наследство е унищожено или загубено за поколенията. Но има произведения – запазени преписи – в чужбина. В руските книгохранилища са открити най-много старобългарски ръкописи в оригинал или препис на руски език от старата българска книжнина.

На първото стихотворение, известно досега в старобългарската литература – „Азбучна молитва”, са открити няколко десетки преписи и всички те са в руска редакция. По-известни от тях са: Синодален превод (от XII в.), Псковски препис (от 1494 г.), Воскресенски препис (от XV-XVI в.), два Волоколамски преписа (от XVI в.), Соловецки препис (от XVI в.) и др. [1].

290

Творбата е написана на език, който само специалистите могат да четат и разбират днес. Съвременният читател може да се запознае с нея в новобългарски преводи. (За съжаление, при превод, независимо от старанието на преводача, очарованието на художественото произведение се губи в известна степен.)

Днес притежаваме малко данни за онази епоха и за нейните естетически концепции, тъй като в Средновековието не е съществувала литературната критика. Налага се да изхождаме от характера на самата литература и от произведенията на средновековното изкуство. Като прозорец към далечното ни минало старобългарската литература ни дава възможност да опознаем живота на хората от онова време и да добием представа за творческите способности на българския народ.

Старобългарската литература е създала свой художествен свят и своя поезика, която носи собствени жанрови и стилни особености. Писателите ѝ са овладели до съвършенство изкуството на езика и създават творби, които са забележителни със своето езиково майсторство, в които широтата на погледа, дълбочината на мисълта и поетическият полет намират блестящ израз.

Р. Якобсон, който разглежда старобългарската поезия в статията си „Стихотворные цитаты в великоморавской агиографии”, споделя, че акростихът е непознат поетичен жанр в Средновековието и посочва неговото място в най-древните славянски паметници [2].

Старобългарската литература е най-старата славянска литература и е с най-високи постижения – според П. Шафарик, който още в средата на XIX в. говори за разцвета ѝ, а науката определя този период като „Златен век на българската книжнина” [3]. И макар днес да не разполагаме с цялото книжовно богатство от онова време, то и малкото останали творби ни говорят красноречиво за забележителни творчески личности и за богата литературна традиция.

Философска картина на творбата ще направя върху четирите ѝ редакции [4], които намерих, тъй като считам, че макар и близки като преводи, всяка от тях допълва целостта на оригиналната творба.

Според исторически и литературни източници след покръстването България е арена на религиозни борби и прения между езичници, християни, еретици, евреи, мохамедани... [5]. Авторът, осъзнал човешката си ограниченост и че не би могъл сам да успее във вече започнатото дело на своите учители – дело благородно и велико, космично дело, се обръща в молитва към Всевишния.

Трудно е за човек с материалистично виждане да проумее гледната точка на автора, който зад видимите неща вижда невидими реалности, точно толкова реално съществуващи, колкото и видимите. Дълбоките идеи на творбата водят своите корени от християнската философия. Тези идеи – вечни и широкоспектърни, са актуални и днес, както е актуално и християнството. Съвременният свят също отразява тези две визии за нещата.

Написана от дълбоко вярваща и посветена на мисията си личност, тази древна молитва се докосва до въпроси, твърде актуални и за съвременния човек. Вярата или неверието – въпрос според мен със съдбоносни последици. Защото от решението му зависи начинът, по който човек би насочил и устроил живота си в зависимост от моралните ценности, които избира:

*Ръце нагоре аз безспир въздигам,
от Тебе да получа ум и сила,
защото на достойния Ти сила даваши
а всяко естество – лекуваши
От фараонско ме спаси лукавство
и дай ми херувимски ум и мисъл!*

За човека, за когото Бог е само „историческа отживелица”, „опиум на народите”, „утеха за невежите”, това мислене е абсурдно, безпочвено, дори вредно и опасно. Атеистът разчита на своята наука, култура, разум и житейски опит. Отклонението от тези норми на мислене за него е опасно навлизане в света на имагинерните неща, които са недоказуеми и отклоняващи от правилната посока.

Истина е, че злоупотребите с християнската идеология са не малко и с ужасни последици. Но истина е също, че автентичното християнство (изрично подчертавам – *автентичното!*) е дало на света най-великите идеи на хуманизма, където насилието, кръвопролитията, злоупотребата, манипулациите и утопичните проекти са непознати. Истинската християнска религия защитава принципа на любов към ближния, което включва: милосърдие и състрадание, вяра, помощ, милост и т.н. Християнството е дало най-истинския и реалистичен път за нравствен възход на човечеството – личното усъвършенстване на всеки човек чрез помощ свише. Авторът дълбоко е усещал хуманността на християнската философия. Виждаме неговата убеденост, че там където християнството се практикува в съгласие с оригиналните библейски идеи, има нравственост, хуманизъм, има стабилност, култура и прогрес.

*На шестокрилите приел мощта,
Аз на Учителя си следвам пътя
Следващ делото и Неговото име,
Ще изясня Евангелското слово!*

Хуманизмът – като концепция – не може да бъде затворен в историческа рамка. Той се развива и получава все ново и ново историческо съдържание. Това не е само интерес към човека и личността, а стремеж към по-висок идеал от морален и социален характер.

Хуманизмът на старобългарската литература се изявява не само със защитата на славянската култура, но и със създаването на славянската писменост, с делото на писателите от онази епоха, чийто устрем е към просвета и напредък.

*Словото, Коего ще бъде за благо на всички,
Живеещи в Твоите заповеди,
Защото е голям светилник на живота.
Законът Ти, светлина в пътеките! (по Притчи 6: 23).*

Аксиома в историята на човечеството е, че културно развитие не може да се осъществи без преход от устна към писмена реч, защото писмеността е могъща сила за

просвета и напредък. Тя е необикновена придобивка в битието на народите. Всички древни общества са я окачествявали като божествена намеса в живота им. „Древните египтяни са приписвали създаването на писмото на бог Тот. Вавилонците са възхвалявали бог Набу, син на Мардук, който бил считан също за бог на човешката съдба. Старата еврейска традиция приема Моисей за създател на писмеността. Гръцките митове свързват писмото с Хермес и с други божества. Старите китайци, индийци и други народи също приписват на писмеността божествен произход” [6]. Създаването на българската азбука не се отличава от тази световна историчност. Неизвестният автор на „Солунската легенда” приписва на Бог появата на славянското писмо.

Възникването на писмеността разделя историята на народите, обособява нови периоди, поставя началото на нови епохи.

Тази поема-молитва е дълбок израз на вечните човешки потребности. Тя се докосва до фундаментално понятие „закон”.

Знам, Законът Твой е жив светилник...

Представен в Библията чрез Десетте заповеди – универсални и уникални – Божият закон е незаменим, актуален и днес, независимо от епохата, културата и възгледите на обществото. Валиден и необходим за благоденствието на човечеството през всички времена. Какъв ли щеше да бъде човекът днес – залутан и объркан в търсенията си между доброто и злото, ако съобразяваше живота си с този Закон?

В историческия контекст на творбата визираме масово покръстване на българския народ (според исторически източници, то е повече политически акт, отколкото духовен), но от духовното излъчване на тази молитва е видно, че не това има предвид авторът. Той говори за онова истинско покръстване на човека и на народа, което е плод на искрената му вяра, желание и решение да живее според висшите морални стандарти на християнството. Да обича доброто заради самото добро и да вярва в един Бог на любовта и справедливостта. Авторът се врича на *този Бог* в доживотна вяроност. „Към кръщение се устремиха всички желаещи да се нарекат Твои хора.”

Според Библията кръщението е свещен Завет между Бог и човек. Но струва ми се, че авторът акцентира и върху свещеното право на собствена воля и избор, защото уточнява, че не „всички” изобщо, а само „желаещи да се нарекат...”

Християнското покръстване се практикува и днес. То е плод на човешката мисъл и възгледи. Защо този въпрос е актуален и днес? Защото все още са валидни думите на Христос: „Ако някой повярва и се кръсти, ще бъде спасен, но ако не повярва, ще бъде изгубен” (**Марк** 16: 16) И заръката на Господ е: „Идете и научете всички народи, и кръщавайте ги в името на Отца, Сина и Светия Дух” (**Матей** 28: 19).

Авторът вярва във възхода на славянското племе, защото „Словото (...) помощ ще даде на всички”. Тази вяра се основава върху възможностите и силата на автентичното християнство, чийто резултат е: „народ нов – вечно слава ще въздава”. Народ, живеещ по Божите предписания и носител на нова хуманна нравственост, на възвишена култура и прогресивна мисъл. Този начин на живот, според автора, означава

отдаване на слава на Бога. Елементарно е схващането, че Бог има нужда от нашите хваления. Свещеното Писание е далеч от всяка елементарност на човешката ограниченост и невежество. Възхвала на Бога е новият човек, с неговия хуманен и разумен начин на живот, който носи прогрес и благоденствие на този свят.

Иван Вазов споделя, че там, където Библията се знае, злините са случайни, а добродетелите са траен спътник на човешкия живот!

Автентичното християнство не е абстракция, съдейки дори само по идеите на „Азбучна молитва“. Авторът се съобразява с невидимите реалности, като „върви по дирята на учителите“: „...следвайки името и делата им, ще направя явно Евангелското слово“. Християнската философия е модел на божественото мислене и действие, следвайки този модел, човек ще се развива и ще успява.

Целта, посоката и ценностите са в основата на човешкия просперитет и днес.

Реални личности със своята вяра и християнски дела в полза на човечеството и неговия прогрес са станали жив пример за християнска нравственост и са допринесли изключително много за развитието на обществото. Авторът държи да следва техния пример. Те са доказали, че библейските идеи са нещо реалистично, че са адекватни на нуждите на живота и успешно ги разрешават!

Цитирана литература

1. **Райков, Д.** Българите и България в старата руска книжнина. – София, Български писател, 1983, с. 14.
2. **Якобсон, Р.** Стихотворные цитаты в великоморавской Агиографии. // Slavistica revija, Любляна, 1957, кн. 3-4, с. 111-118.
3. **Шафарик, П.** Rozkvet slovanske literatury v Bulgarsku. // Casopis Ceskeho muzeuma, 1848, XXIII, с. 5-7.
4. **Азбучна молитва** / Константин Преславски ; Прев. от старобългар. :
  - **Харалампиев, Ив.** // За буквите – О писменехъ, бр. 27, 20 април-май 2005, с. 7.
  - **Попдимитров, Ем.** Поетичен превод със спазване на акростиха. // <<http://www.pravoslavieto.com>>. – 17.12.2007. – 9 с.
  - **Иванова, Кл.** // <www.litclub.com/library/stara/konstantin/molitva.htm>. – 15 август 2001. – 18 с.
  - **Христов, К.** // К. Кюев. Христоматия. – 1974, с. 41-43.
5. **Динев, П.** Похвала на старата българска литература. – София, 1988, с. 398.
6. **Дирингер, Д.** Алфавит / Пер. с англ. – Москва, 1963, с. 31

290 „Азбучна молитва“ / Константин Преславски – християнска философия: анализ

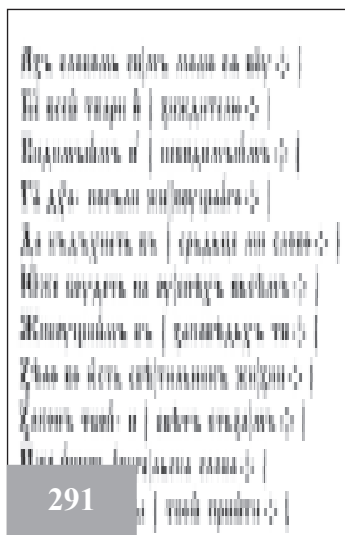
**КОНЦЕПЦИЯТА НА ЕПИСКОП
СВ. КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ
(Коментар на произведението „Азбучна молитва”)**

Наталия Янева

„Азбучна молитва” е една от първите творби, написани на старобългарски книжовен език. Тя представлява поетично произведение в стил на декламационна поезия с религиозен характер. Написана е във формата на азбучен акростих [1] –

дълбоко и искрено изразяващ почитта и преклонението на автора пред Бога и Светите братя Кирил и Методий, които цял народ „На Светата Троица – хвала въздава ...днес, век веков”.

„За авторството на „Азбучна молитва” е имало спорове, но днес е установено, че тя е дело на Епископ Св. Константин Преславски – ученик на равноапостолите и създател на книжовна школа. Предполага се, че творбата е написана в периода 893-894 г. като поетично въведение към превода на неделните Евангелски проповеди, включени в сборника „Поучително Евангелие” [2]. Разпространението на „Азбучна молитва” в Русия е много широко. До днес [3] там са съхранени в различни типове сборници 38 преписа, по-известни от които са: Синодален превод (от XII в.), Псковски препис (от 1494 г.), Воскресенски препис (от XV-XVI в.), два Волоколамски преписа (от XVI в.), Соловецки

препис (от XVI в.) и др. [4] Значителна част от преписите на творбата са свързани с включването ѝ в сборник, допълнение към Тълковната палея „За началото на славянската писменост”, поради което тя е определяна за творба на Св. Кирил. Най-старият запазен препис на „Азбучна молитва” е от XII в.

Оригиналното заглавие на творбата е „Пролог за Христа, отмерен на тълкуванието на Светото Евангелие, написан от Константин”, но за удобство и краткост е прието тя да се нарича „Азбучна молитва”, защото всеки стих, записан на глаголица, започва с поредната буква от азбуката, което е пораждало трудности при транслитериранието на творбата на български език. Днес съществуват няколко превода, от които на поетите Емануил Попдимитров [17] и Кирил Христов [18], на изследователите проф. Клементина Иванова [19] и проф. д.ф.н. Иван Харалампиев [20] и други (вж: **Прил. 1-4**).

„Азбучна молитва” съдържа характеристиките на един от най-важните средновековни жанрове – молитвата. Тя е молба – обръщение към Бога. Най-често в молитвата си човекът изповядва своите съкровени желания, мисли, стремежи, болки и страдания с надеждата, че по-висши от човешките сили ще му помогнат.

Настоящият коментар има за цел да проследи преклонението и възхитата на автора от Бога като Творец на всяко добро и Учител, както и от учителите – творци на писменото слово, неговото отношение, стил и поведение спрямо великата осъщественост чрез азбуката. Самата поема е уникална по отношение на стилового структуриране на текста и личностната позиция на автора. Безкрайната му възхита и коленопреклонение са отразени във всеки стих и макар че творбата е само кратко поетично въведение на „Поучително Евангелие” носи достойна по обем сила и ценност да бъде обект на самостоятелно анализиране. За съжаление, малцина литературоведи старобългаристи са изследвали в конкретика самата поема. Дори в областта на химнографията няма отредено достойно място на „Азбучна молитва”, макар че смело мога да я нарека първи химн, написан в прослава на буквеното слово като еманация на Бога. „Азбучна молитва” разглеждам като откровение на епископ Константин Преславски, вдъхновено от красотата и силата на словото и възможностите, разкриващи се чрез приобщаването на довчерашия безкнижен народ на „славянското племе” към християнските духовни ценности.

Творбата съдържа 40 стиха, а това е числото, което има свещен смисъл за цялата християнска култура и символно значение в Библията.

В Стария завет Мойсей води евреите 40 години през пустинята до Обетованата земя, Господ пости 40 дни в пустинята, отдаден на молитви преди да започне да проповядва и изцерава, възкръсналият Христос се възнася на небето 40 дни след разпъването на кръста – за вярващия човек, то има особено значение и се свързва с преход, обновление, пречистване, ново начало, просвещение.

Четиридесетте стиха на творбата могат да се разделят на четири части от почти по 10 стиха. Всяка част съдържа свое послание, което допълва цялостния ѝ молитвен характер.

Първата част е молитвеното обръщение (1-11 стих) – тук авторът се стреми да измоли от Бога вдъхновение и сили, за да осъществи делото си.

Втората част показва стремежа на новопокръстените да станат истински

християни, позовавайки се на всемогъществото на Бога (12-22 стих). От 23 до 32 стих се визира молбата към Бога да избави автора от злото и скръбта и да го извиси до божественото, тъй като творецът започва своето произведение, следвайки пътя на учителите си.

Образното разделяне на текста се основава на символиката на числото 4, свързано в християнската култура с четирите страни на кръста и с броя на каноничните евангелия. В този случай четирите части на текста символично заместват акта на прекръстването, който задължително финализира всяка молитва.

Възхвалата към Светата Троица в последната част на творбата се слива с финала ѝ. Изложеното позволява да се направи следният коментар:

Душата, същността на човека (Азът), остава насаме с Бога, издигайки сърцето и ума си в молитва към Него.

Авторът ни прави съпричастни на изключително интимен акт – на молитвена, сакрална единеност на лирическият герой с Бога – създателя на всичко видимо и невидимо, който е навсякъде, защото е Господ – Дух и всичко изпълва.

„Аз се Богу моля с тия думи” да изпрати и в сърцето ми пламенното Слово, т.е. да го изпълни със Светия Дух – третата ипостас на Бога, който се е явил, спускайки се над главите на учениците Христови в деня на Петдесетница, във вид на огнени езици и те започнали да проповядват учението на християнската вяра (на различни езици) [6]. Тогава мнозина са повярвали и са се кръстили.

Именно затова е създадена творбата – да може и авторът ѝ да придобие умението да проповядва мъдро и ясно християнството на народа си, за слава на въплътеното Слово (втората ипостас на Бога), но и за да се утвърди новопокръстеният народ в правия път на християнското просвещение чрез Божия закон.

Според автора на „Азбучна молитва”, Бог чрез Закона Си е „живият светилник” – за единение, за придобиване на „Евангелския дар възжаждан” на знание, мъдрост и вяра. Творбата е създадена за нравствено възраждане чрез изпълняване на Христовите заповеди, за братска обич и всеопрощаваща любов, придобиване на добродетели, за духовно възрастване и спасение на „славянското племе” чрез „милостта на кръста”, т.е. доброволната саможертва на въплътеното Слово – Господа Исус Христос, който ни изкупи всички, и да тръгнем в „пътеки от светлина нетленна”.

Словото – писмената не обдаряват само един човек, но чрез техния дар се моли и обединява целият народ. „Ето в прави път да тръгнат всички (живи в Твоята заповед пречиста)” – авторът се моли за цялото „славянско племе”, за обединяване на славянската общност с мъдростта на Божия промисъл за спасение на „все твари живи”, осъзнавайки, че славянската азбука е Боговдъхновена и свещена, че е Божествен дар за всички, защото „В начало беше Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото” [7] и чрез нея – Азбуката! – се осъществява невидимата връзка с Бога. Обединяват Бог-Творец с творението си – човека.

Духът е, който животвори, и Той дава начало на духовно съзерцание – душата в единение на съзнанието, мисълта и сърцето. Съкровената човешка мисъл-молитва-звук на „Аз”-а се облича в разбираеми символи-букви. Азбуката е намиране и утвърждаване на пътя не само към Бога – „Аз съм пътят и истината и животът” [8], но и единение на Бога чрез Словото в молитва като негова еманация, свързваща вярата

и Словото в едно. В описаната връзка е спасителният „дар“ за избавяне от мрака на езичеството и сърцевината на милостта за опрощаване на греховете.

Просветеният, вярващ и проповядващ Словото Христово смирено изповядва своята немощ и моли Светата Троица: „Отче, Сине и Пресвети Душе“ – да го опази от тъмните сили и „фараонската злоба“, да закриля духа му и просвети ума му.

Раждането на молитвените слова в душата на Св. Константин Преславски слива човешката емоция с жеста на тялото: „Ръце въздигам да получа мъдрост...“.

Поетичният „Аз“ се слива с интелектуалния, емоционалния, душевния и духовния и се единява чрез Божествения дар на словото със самото Слово.

„Херувимската сила“ е необходима, за да успее творческо-духовният „Аз“ да преодолее интелектуално-логичния на „горда злоба фараонска“, защото „с вяра виждаме“ и да не презира духовно немощния, който все още не е познал светлината на знанието, силата и мъдростта на Божието слово.

Азбуката е светлината, която създава свящото Евангелско слово, а то носи в себе си „истината, която ще ни направи свободни“ [9-16].

За пореден път авторът на „Азбучна молитва“ признава своята немощ и изповядва силата, славата и чудесата на „Царя на царете“ и заявява, че ще „опиша чудесата Твои вдъхновено“, „шествайки пак по пътя славен, що учителите двама вечно юнни начертаха ...“. Със същите тези славянски букви – дар от Бога, той ще запише с думи за поколенията духовната история и въздигането на народа си, приел чрез Светото кръщение Божествената благодат, вярата и просветил се със Божественото слово на Учителя.

Тук бихме могли да разгледаме и Бог-Творец като учител, и Св. Кирил като създател на азбуката. И в двата случая има обвързаност с Бога като вдъхновител и творец, и в двата случая финалният стих е благодарствен и изпълнен с прослава и преклонение: „На Светата Троица прослава, всяка възраст ней хвала въздава и народът мой, Отца и Сина и Светия дух възвеличава...“. Защото делото на славянските просветители е свято и буквите са свети, създадени от свят човек, по свят Промисъл, за да се въздава непрестанно слава, благодарение и поклонение на Единния Бог в Троица сега и всякога во веки. Амин!

Като типична християнска молитва и тук има възхвала, благодарение и прошение, завършващо с Амин, т.е. – да, така да бъде! Словото е цел на молитвата, но е и средство за проповед.

„Евангелският дар“ – светлината на Словото, което просветлява ума, душата храни и стопля сърцето“ на всяко поколение българи досега и занаяд звучи като химн на тържествуващата и изпълнена с радост и благодарност поетична душа на автора.

От факта, че народът ни е духовно приобщен към Бога и има собствена писменост, която да просвещава и храни всички, които желаят да придобият знание и мъдрост, произтича непреходността на разглежданата творба.

„Азбучна молитва“ е изпълнена с възвишен молитвен дух и яснотата, че сам Бог осветява и направлява живота на новопокръстения български народ и го води към спасение и вечен живот, изявявайки себе си чрез Словото – азбуката, благодарение на Животворящия Дух – ценност, която изповядваме и до днес.

Аз се Богу моля с тия думи:

Бележки и цитирана литература

1. Поетична творба, в която при вертикален прочит се образува послание – азбуката, използва се и като тайнопис.
2. „Азбучна молитва” е поместена след предговора в проза, от който научаваме, че Св. Константин Преславски е създал „Учително евангелие” по поръка на Св. Наум – един от славянските апостоли и ученик на солунските братя, който е организиран книжовния живот след пристигането на оцелелите ученици на Светите братя от Моравия в България.
3. Според възгледа на проф. К. Куев.
4. **Райков**, Божидар. Българите и България в старата руска книжнина. – София, 1983, с. 14.
5. Ректор на Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий”.
6. **Деян**. 2 : 3-4. // Библия. – София, 1995, с. 1328.
7. **Иоан** 1 : 1. // Библия. – София, 1995, с. 1297.
8. **Иоан** 14 : 6. // Библия. – София, 1995, с. 1317.
9. **Куев**, К. Старобългарски текстове. – София, 1974, с. 108-110.
10. **Куев**, К. Азбучната молитва в славянските литератури. – София, 1974, с. 362.
11. **Соболевский**, А. И. Древние церковнославянские стихотворения конца IX – начала X вв. // Библиограф. – 1892, N 8, с. 379-381.
12. **Якобсон**, Р. Стихотворные цитаты в великоморавской Агиографии. // Slavistica revija. – Люблина, 1957, кн. 3-4, с. 111-118.
13. **Георгиев**, Е. Две произведения на Свети Кирил. – София, 1938, с. 43-156.
14. **Джамбелука-Коссова**, А. Старобългаристика. – София, 1979, с. 26-33.
15. **Джамбелука-Коссова**, А. Възстановим ли е текстът на Азбучната молитва? – София, 1978, с. 52-65.
16. Кирило-Методиевска енциклопедия [: В 4 т. :] Т. I : А-З. – София, 1985, с. 50-53.
17. Професор. **Попдимитров**, Ем. Поетичен превод със спазване на акростиха. 1933. // <<http://www.pravoslavieto.com>>. – 17.12.2007. – 2 с. – *Прил. 1.*
18. Професор. **Христов**, К. Азбучна молитва. Константин Преславски [: Поет. прев.]. // <<http://www.pravoslavie.ru/archiv/simvolika/simvol.html>>. – 15 авг. 2001. – 2 с. – *Прил. 2.*
19. **Иванова**, Кл. Св. Константин Преславски – „Азбучна молитва” [: Прев. от старобълг. ез.]. // <<http://www.slovo.bg/showwork.php3?AuID=47&WorkID=670&Level=3>>. – 17.12.2007. – 3 с. – *Прил. 3.*
20. **Харалампиев**, Ив. Св. Константин Преславски – „Азбучна молитва” [: Прев. от старобълг. ез.]. // За буквите – О писменехъ, бр. 27, 20 април-май 2005, с. 30. – *Прил. 4.*

АЗБУЧНА МОЛИТВА

Константин Преславски (IX в.)

Аз се Богу моля с тия думи:
Боже на творението всяко и създателю
на света и видим, и невидим,
Господ Дух прати, животворящия,
за да вдъхне във сърце ми слово,
което помощ ще даде на всички,
живеещи по твоите наредби.
Защото е светило ярко на живота
законът твой и светлина по пътя (по Притч. 6:23).
Който думите евангелски жадува,
моли той и даровете твои да получи.
Лети сега и племето славянско
Към кръщение се устремиха всички,
желаещи да се нарекат твои хора.
Милостта ти, Боже, молят крепко.
Но подай ми днес обилно слово,
Отче, Сине и Пресвети Душе,
на мене, който моля те за помощ!
Ръце нагоре аз безспир въздигам,
от тебе да получа ум и сила,
защото на достойния ти сила даваш,
а всяко естество — лекуваш.
От фараонско ме спаси лукавство
и дай ми херувимски ум и мисъл,
о, Троице, пресвята и пречестна,
във радост превърни ти мойта мъка
да почна с мъдрост здрава да описвам
премногого ти чудеса предивни.
На шестокрилите приел мощта,
аз на Учителя си следвам пътя,
Следващ делото и неговото име
ще изясня евангелското слово,
възхвалям Троицата в божество [единно],
която всяка възраст възхвалява,
млад и стар със своя си разсъдък.
Народ нов вечно слава ще въздава
Отцу и Сину, и Светому Духу,
на него чест и крепост, и прослава,

Кирил Христов [18]

АЗБУЧНА МОЛИТВА

Константин Преславски (IX в.)

Аз се Богу моля с тия думи:
Боже на творението всяко и създателю
Вна света и видим, и невидим,
Господ Дух прати, животворящия,
Дза да вдъхне във сърце ми слово,
Екоето помощ ще даде на всички,
Жживеещи по твоите наредби.
Защото е светило ярко на живота
Законът твой и светлина по пътя (по Притч. 6:23).
ИКойто думите евангелски жадува,
Имоли той и даровете твои да получи.
ЪЛети сега и племето славянско!
Към кръщение се устремиха всички,
Лжелаещи да се нарекат твои хора.
Милостта ти, Боже, молят крепко.
ННо подай ми днес обилно слово,
Отче, Сине и Пресвети Душе,
Пна мене, който моля те за помощ!
Рръце нагоре аз безспир въздигам,
Сот тебе да получа ум и сила,
Тзащото на достойния ти сила даваш,
Ва всяко естество — лекуваш.
ФОт фараонско ме спаси лукавство
Хи дай ми херувимски ум и мисъл,

Приложение 3
(Край)

Го, Троице, пресвята и пречестна,
Пъв радост превърни ти мойта мъка
Цда почна с мъдрост здрава да описвам
Чпремногого ти чудеса предивни.
Ш На шестокрилите приел мошта,
Щаз на Учителя си следвам пътя
Ѡ Следващ делото и неговото име
Ѳ ще изясня евангелското слово,
възхвалям Троицата в божество [единно],
която всяка възраст възхвалява,
млад и стар със своя си разсъдък.
Народ нов вечно слава ще въздава
Отцу и Сину, и Светому Духу,
на него чест и крепост, и прослава,
от всичко дишащо и сътворено,
за всички векове и навеки. Амин!

Клементина Иванова [19]

АЗБУЧНА МОЛИТВА

Константин Преславски (IX в.)

Аз слово молитвено Богу въздавам:
 Боже на всякоя твар и създател на
 Всичко незримо и зримо, аз моля те,
 Господа-духа прати, животворния,
 Да вдъхне в сърцето ми слово, което
 Еднакво ще бъде от полза на всички,
 Живеещи вярно по твойте закони.
 Законът ти, Боже, е ярък светилник
 И лъч светлина е за всеки по пътя
 Към свящото слово и твойта награда.
 Лети към възход и славянското племе.
 Молитвите кръстни за твоята милост
 Навред се разнасят. Ръце аз въздигам.
 О, Боже, дари ме със слово пространно
 Премъдрите твои дела да опиша.
 Разсей ми скръбта, превърни я във радост.
 Със мисъл и ум ме дари херувимски.
 Трисветите стъпки на двамата братя
 Учители наши, аз следвам сега. И
 Факел ще сторя словата евангелски,
 Хвала ще въздам на пресвятата
 Троица.
 Цени и възпява я всякоя възраст –
 Чеда и бащи, беловласи и млади.
 Широко отворил очи, се въздига
 Щастливо с възхвали народ нов и ето –
 Юдол доброцветна на бъдеще светло
 Яснее пред него сега и вовеки.

Иван Харалампиев [20]

291 „Азбучна молитва” / Константин Преславски – концепция:
 анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ВЛИЯНИЕТО НА НАУЧНОТО ДЕЛО НА ПРОФЕСОР ИВАН ДУЙЧЕВ

(По въпроса за информационното моделиране на проблематиката на докладите, посветени на учения на Международната научна конференция „Сто години от рождението на проф. Иван Дуйчев”)*

Елизабет Недева

292

Изданието „Сто години от рождението на проф. Иван Дуйчев” – публикация на международна научна конференция, е плод на усилията, осъществени от Центъра за славяно-византийски проучвания (ЦСВП) „Проф. Иван Дуйчев” към Софийския университет „Св. Климент Охридски” и Варненска и Великопреславска митрополия. Провела се от 5 до 7 октомври 2007 г. във Варна под патронажа на ректора на Софийския университет проф. д.ф.н Боян Биолчев, Негово Светейшество Максим, патриарх български, и Светия синод на Българската православна църква със съдействието на фондациите „Елена и Иван Дуйчеви”, „Тракия” и „Българи”, както и на Регионалния исторически музей – Варна, филиала на Археологическия институт при БАН в Шумен и община Варна.

Форумът се провежда на заседания в четири

секции „Литература и изворознание”, „История”, „Археология и изкуствознание”, „Ръкописната традиция на Балканите”.

В амбициозната научна програма на конференцията взимат участие бележити учени и млади специалисти от десет страни – Ватикана, Германия, Гърция, Израел, Италия, Македония, Русия, САЩ, Сърбия и Турция, както и от България. Личността на проф. Иван Дуйчев едновременно привлича и вдъхновява всички тези учени, които го определят като истински „майстор на детайла”.

В отделните изследвания се изтъква изключителният принос на проф. Иван Дуйчев в световната наука – в историята, археологията, естествознанието, университетската архивистика, изворознанието и литературата. Автор на повече от 1000 студии, ученият е сред архитектите на българската историческа наука, изградил концепция за нашето Средновековие.

Внимателният преглед на посочения в заглавието източник позволява да бъдат изведени следните предмети на информационно моделиране, наблюдавани в мрежата от параметри: „научни секции” (I. Литература и изворознание, II. История, III. Археология и изкуствознание, IV. Ръкописната традиция на Балканите), „метасистеми” (А – архивистика, Б – източникознание, В – археология, Г – история, Д – литература, Е – естествознание, Ж – религия) и „поредност на публикациите” (1-37).

Наблюдението е синтезирано по следния ризоматичен начин, изграден от пресичащите се полета на установената **фактология; заседания по секции; метасистеми, наблюдавани в творчеството на проф. Иван Дуйчев:**

- Фактология (проблематика на докладите по теми /посочените автори са взети от цитирането им в названия вестник):

1. „На историка Иван Дуйчев” / акад. Васил Гюзелев (I) [А, Г, Д, Е, Ж];
2. „Приносът на Иван Дуйчев в световната наука” / проф. Петър Шнайдер (I) [А, Г, Д, Е, Ж];
3. „Категориите „вечност” и „време” в аспектите на сакрализацията във византийската традиция” / проф. д-р Михаил В. Бибииков (I) [А, Г, Д, Е, Ж];
4. „Средата” на Томичовия псалтир” / проф. д-р Райнер Щихел (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];
5. „Наследството на манастира „Св. Сава” в православната църква” / проф. д-р Джоузеф Патрик (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];
6. „Пътуването на Катарино Зен в Константинопол” / проф. Д-р Джанфранко Джираудо (I) [А, Г, Д, Е, Ж];
7. „От Александрия до Балканите: за Тайната книга на Енох” / д-р Север Войку (I) [А, Г, Д, Е, Ж];
8. „Византийски хроники, преведени в България – проблеми на рецепцията” / ст.н.с. д-р Вася Велинова (I) [А, Г, Д, Е, Ж];
9. „Византийското интелектуално и научно наследство в Средновековна България” / доц. д-р Цветана Чолова (I) [А, Г, Д, Е, Ж];
10. „Монасите и книгите във Византийската империя” / д-р Анна Б. Ванкова (I) [А, Г, Д, Е, Ж];
11. „Съчиненията по естествознание в научното дело на Иван Дуйчев и

състоянието на съвременната проблематика, приносят му в университетската архивистика” / ст.н.с. д.ф.н.Анислава Милтенова , доц.д-р Адриана Нейкова (I) [А, Г, Д, Е, Ж];

12. „Произведения и творци от Късното средновековие в България и Сърбия” / ст.н.с. д-р Снежана Ракова (I) [А, Г, Д, Е, Ж];

13. „Средновековният български превод на Свети Григорий Сианит и разпространението му в славянския свят” / д-р Олег А. Родинов / (I) [А, Г, Д, Е, Ж];

14. „Дигитализацията – част от превантивната консервация на ръкописи” / Румяна Дечева, Никифор Харалампиев (I) [А, Г, Д, Е, Ж];

15. „Манастира на Георги Синкел Български в Преслав” / проф. Казимир Попконстантинов, гл. ас. Росица Костова (II) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];

16. „Племето севери” / ст.н.с. д-р Павел Георгиев (II) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];

17. „Интерпретация на факти за българското въстание при царуването на Никифор Трети” / проф. д-р Дийн Шинкел (II) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];

18. „Furta sacra” в Първото българско царство” / д-р Срджан Пириватрич (II) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];

19. „Светогорската обител Ватопед и нейните метоси в Ахтопол и Цариград” / проф. д.и.н. Кирил Павлиянов (II) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];

20. „Събора в Сердика през 343 година и последствията му за арианството на Балканите” / д-р Иван Копилов (II) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];

21. „Нови изворови сведения за моливдовула на константинополския патриарх Макарий” / гл. ас. д-р Елена Костова (II) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];

22. „Динамиката на селото във византийска България” / н.с. д-р Албена Миланова (II) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];

23. „Нови Солунски евлогии с изображенията на св. Димитър и „разцъфнал кръст” / ст.н.с. д-р Константин Тотев (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

24. „Образът на България и българите в православната полемика срещу католицизма през XI-XVII век” / д-р Ангел Николов (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

25. „Летописната книга на Митрополитската църква в Самоков” / н.с. Иван Патев (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

26. „Изображението „Бог Вседържител”; поява и развитие на идеята в библейския текст; усвояване в изобразителното изкуство” / проф. д-р Николай Шиваров (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

27. „Изображението на Христос в цял ръст в стенописите на разрушената църква в Иваново” / проф. д-р Патрик Льокак (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

28. „Йерусалимията – знака за поклонничеството” / ст.н.с. д-р Костадинка Паскалева (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

29. „Палеологовата икона с Разпятието Христово” / д-р Александра Трифонова (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

30. „Ciklus Patrona” в Хилендарската църква „Св. Сава Сръбски” / д-р Зоран Ракич (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

31. „Лихнидско-Охридския духовен център в Плаощник” / д-р Владо Маленко (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];

32. „Иконографски характеристики и историческото значение на живописата в

- църквата „Св. Троица” в Бераг” / н.с. д-р Ралица Русева (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];
33. „Средновековните църкви в епископския град Моровиц” / д-р Кирил Трайковски (III) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];
34. „Ръкописната традиция на Балканите” / проф. д-р Аксиния Джурова / (IV) [А, В, Г, Ж];
35. „Допълнения към състава и датировката на Карадимовия (Шопов) псалтир” / ст.н.с. Елена Коцева (IV) [А, В, Г, Ж];
36. „Българските псалтири от XIV век” / ст.н.с. Елисавета Мусакова (IV) [А, В, Г, Ж];
37. „Две непроучени старопечатни четвроевангелия на йеромонах Лаврентий” / н.с. д-р Мария Полимирова (IV) [А, В, Г, Ж].

- Заседания по секции:

- I. „Литература и изворознание” (3, 6, 7-14) [А, Г, Д, Е, Ж];
- II. „История” (15-22) [А, Б, В, Г, Д, Е, Ж];
- III. „Археология и изкуствознание” (4, 5, 23-33) [Б, В, Г, Д, Е, Ж];
- IV. „Ръкописната традиция на Балканите” (34-37) [А, В, Г, Ж].

- Метасистеми, наблюдавани в творчеството на проф. Иван Дуйчев:

- А. архивистика [I, II, IV] (3,6-37);
- Б. източникознание (изворознание) [II, III] (4, 5, 15-33);
- В. археология [II, III, IV] (4, 5, 15-37);
- Г. история [I, II, III, IV] (1-37);
- Д. литература [I, II, III] (3-33);
- Е. естествознание [I, II, III] (3-33);
- Ж. религия [I, II, III, IV] (1-37).

Проведеното изследване чрез достигнатото в него моделиране от автора на настоящите редове показва **рационалния интелигибилен способ за изграждане на съвременен справочно-информационен апарат по обобщаващи изследвания, свързани с творчеството на персоналията (проф. Иван Дуйчев).**

Достигнатото моделиране е подходящо далеч не само за изследването на едно издание, а и за опериране с широка палитра от публикации на учения.

Като пример тук ще посочим, че най-голямото монографично издание на проф. Иван Дуйчев са избраните му трудове в три тома [1], към което има голям интерес днес. За неговите трудове се появяват рецензии [2] и статии, сред които особено характерни са тези на Центъра за славяно-византийски проучвания (ЦСВП) [3, 4].

Не са рядкост биобиблиографските публикации, посветени на проф. Иван Дуйчев [5].

Цитирана литература

* Във връзка с формулировката на заглавието на разглеждания научен форум, посветен на 100-годишнината от рождението на акад. Иван Дуйчев, навсякъде в текста авторът се придържа към възприетата форма (проф.)

1. **Дуйчев**, Иван Симеонов. Избрани произведения : В 3 т. : Т. 1. Византия и славянският свят / Иван Дуйчев ; Подбор, ред. [с предг.] Иван Божилов. – С. : Анубис, 1998-1999.

2. **Илиев**, Илия Г. Две емблематични книги [: Рец. за кн.: Дуйчев, Иван Симеонов. Избрани произведения : В 3 т. : Т. 1.] // *К у л т у р а*, XLIII, N 14, 9 апр. 1999, с. 4.

3. **Минчева**, Калина. Да изберем общността, не различията : Международ. науч. симпозиум „Византия и славяните”, посветен на 20-год. от създаването на ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев” към СУ „Св. Климент Охридски” (12-14 май 2006). // *К у л т у р а*, N 23, 16 юни 2006, с. 8.

4. **Велинова**, Вася. България спаси делото на Кирил и Методий, а то спаси България : [Интервю с] Вася Велинова, зам.-директор на Центъра за славяно-византийски проучвания „Иван Дуйчев” към СУ. // *С е г а*, IX, N 108, 11 май 2006, с. 15

5. **Данков**, Евлоги. Един век от рождението на академик Иван Дуйчев : Акад. Иван Дуйчев (1907-1986) и традициите на бълг. средновековна култура : Духовна култура и образование в бълг. средновековие. // *Образование*, XVI, 2007, N 2, с. 74-91.

292 Иван Дуйчев – Международна научна конференция „Сто години от рождението на ...”, Варна, 5-7 октомври 2007 г. – доклади: информационно моделиране на проблематиката

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ИСТОРИОГРАФСКА ПАНОРАМА НА ДЕЛОТО НА ПРОФЕСОР ГАВРИЛ КАЦАРОВ

(По енциклопедия „България” – Т. 3. – София, 1982, с. 377)

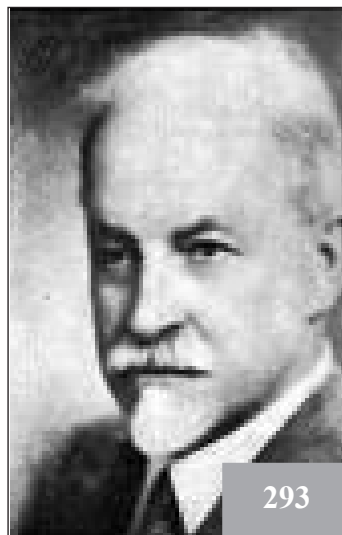
Нина Янкова

Гаврил Илиев Кацаров е роден в град Копривщица на 4.10.1874 г. Бъдещият учен завършва класическа филология и стара история в Лайпцигския университет. Впоследствие той специализира в Берлинския университет.

Първоначално Г. Кацаров работи като доцент (1900-1904 г.); от 1904 г. завежда катедрата по история и археология на източни и класически народи в Софийския университет „Св. Климент Охридски” (СУ). През периода 1915-1918 г. той е ректор на Алма Матер.

Г. Кацаров работи изключително в областта на античната история на Тракия и Македония, поставяйки основите на тракологията, което го прави един от най-признатите учени в областта на религията и историята на древна Тракия. Оставил е богато творчество както за старата българска история, така и за археологията и етнографията. Негови са заслугите за въвеждане на няколко нови специалности в СУ, сред които са: стара история, класическа филология и археология.

Личността на Г. Кацаров се радва на голям

интерес от страна на изследователите от близкото минало и днес, за което свидетелстват множеството статии, цитирания на трудовете му и четения в негова чест. Такива са „Втори академични четения в памет на проф. Гаврил Кацаров” [1].

Макар и епизодични, публикациите, появяващи се под титела на археологическото дружество, създадено от Г. Кацаров, представляват съществен съвременен интердисциплинарен информационен ресурс [2].

Като авторитетен учен и изследовател на старата история на Македония и Тракия, Г. Кацаров е цитиран многократно в голям обем от статии, свързани с произхода на Македония и предполагаемата ѝ народностна връзка с елините [3-6].

Не само забележителните изследвания на Г. Кацаров в сферата на историята и археологията са от особена историографска ценност днес. Изключителни по качество са и преводите му от старогръцки език, които се публикуват и преиздават до днес [7]. Свидетелство за интереса към творчеството на учения е и появата в наши дни на избрани съчинения на трудовете му, публикувани в Университетското издателство „Св. Климент Охридски” [8].

От изложеното се вижда, че в голям брой статии и научни трудове съвременните автори се позовават на Г. Кацаров и неговите произведения. Множеството цитирания на творчеството му, незначителна част от които са посочени в настоящата публикация, говори за изключителния принос на учения в областите, с които той се занимава (етнография, история, археология).

Личността му оставя трайна следа в науката и е кардинална магистрала, по която преминават съвременните изследователи в областта на археологията и древната история.

Предлаганото по-долу изложение е фреймово моделиране на основните данни, свързани с биографични реалии из живота и делото на Г. Кацаров; първично-документални източници (монографии), появили се под перото му; специално са изтъкнати метасистемите на неговото творчество.

1. Биографична скица:

- роден на 04.10.1874 г. в гр. Копривщица;
- починал на 04.06.1958 г.;
- образование – класическа филология и стара история (Лайпцигския университет);
- специализира в Берлинския университет.

2. Монографични произведения, създадени от учения:

- „Принос към старата история на София” (1910 г.) (II);
- „Извори за старата история и география на Тракия и Македония” (1915 г.) (II);
- „Приноси към културната история на траките” (1916 г.) (II);
- „Пеония” (1921 г.) (I);
- „Цар Филип II Македонски” (1922 г.) (II);
- „България в древността. Историко-археологически очерк” (1926 г.);
- „Тракийската религия” (1936 г.) (I);
- „Избрани съчинения” (2004 г.) (I, II, III).

3. Метасистеми, наблюдавани в творчеството на учения:

- I. етнография;
- II. история;
- III. археология.

Представеното тук моделиране няма за цел детайлно разработване на проблематиката; то само очертава принципите и посоките на работа при създаване на персонална база данни, посветена на Г. Кацаров.

Цитирани източници

1. <<http://thracologia.org/publics.html>>. – 2.02.2008. – 28 с.
2. <<http://kkf.proclassics.org/history01.php>>. – 5.02.2008. – 7 с.
3. <<http://ziezi.net/cenov/makedonci/>>. – 15.02.2008. – 15 с.
4. <<http://makedonika.org/Bojdimi1.htm>>. – 9.02.2008. – 12 с.
5. <<http://ziezi.net/cenov/makedonci/>>. – 5.03.2008. – 20 с.
6. <<http://makedonika.org/Bojdimi.htm>>. – 4.04.2008. – 5 с.
7. <<http://theseus.proclassics.org/node/41>>. – 7.05.2008. – 12 с.
8. **Кацаров**, Гаврил. Избрани съчинения : Т. [1]- . – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2004- .

293 Гаврил Кацаров – фреймова картина – историография: анализ

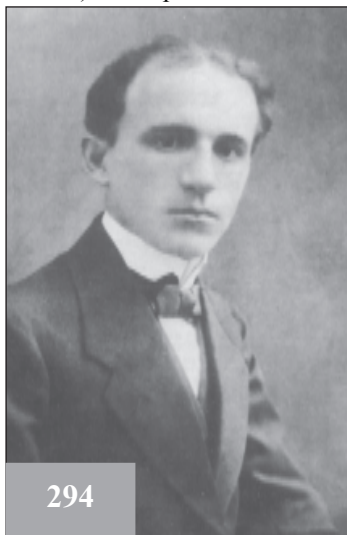
*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ПРОФЕСОР ПЕТЪР МУТАФЧИЕВ (1883-1943 г.)

(Биографична скица и черти на концепцията)

Стефка Стефанова

Петър Мутафчиев е виден български историк – медиевист и византолог, редовен член на БАН от 1937 г. Завършил е история и география в Софийския университет през 1910 г. Участник е в Балканската и Междусъюзническата война (1911-1913 г.) и в Първата световна война (1915-1918 г.) като запасен офицер. Награден е с

294

орден „За храброст – IV степен“ през 1917 г.

Петър Мутафчиев е доцент, професор и титуляр на катедрата по история на Византия и Източна Европа в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ до 1943 г., а през 1936 г. става декан на Историко-филологическия факултет. Особено ценни са биографичните книги, написани за Петър Мутафчиев от неговата дъщеря Вера Мутафчиева – историк медиевист и византолог [1].

Петър Мутафчиев работи в областта на средновековната българска и византийска история. Неговите научни трудове за развитието на българистиката, византологията и археологията получават детайлно изследване, в частност в приносите на Андриана Нейкова [2], както и на други учени.

Специализациите на Петър Мутафчиев са по византийска история и гръцка палеография в Института

по византология и новогръцка филология към Мюнхенския университет при проф. А. Хайзенберг като стипендиант на фонда „М. Дринов”. Петър Мутафчиев е автор на над 270 научни статии, студии и книги. Бил е главен редактор на сп. „Просвета” (1935-1943 г.). През периода 1910-1920 г. е уредник на отдел „Средновековие” на Народния музей в София. Почетен член на Българския археологически институт (1929 г.), на Полското историческо дружество и на научното дружество „Стефан Тиса” в Дебрецен (1938 г.). Член е на БАН от 1937 г. и на Полската академия от 1939 г. Получава първа награда за наука на фонд „Берлинов”, присъдена му от Управителния съвет на БАН през 1927 г.

Основните съчинения на Петър Мутафчиев са следните: „История на българския народ 681-1323 г.” (изд. 1943, 1986 и 1992 г.), „Книга за българите” (изд. 1987, 1992 г.), „Лекции по история на Византия” в 2 т. (изд. 1995, 2006 г.), „Лекции по история на културата” (1995 г.), „Изток и Запад в европейското Средновековие : Избрано” (изд. 1993, 1999 г.), „История на българския народ : От наченките на човешкия живот по нашите земи до Българското възраждане” (изд. 1995, 1998 г., в съавторство с Вера Мутафчиева).

Изследванията на Петър Мутафчиев имат за цел да представят политическите и географските условия и фактори, сред които протича средновековната история на българския народ. Чрез тяхното разкриване той се опитва да даде обяснение на явленията от политическата и културната история. Петър Мутафчиев е защитник на тезата за решаващата роля на Византия в българското средновековно минало. Той показва ролята на Балкана и на планините за запазването на българската народност и държава през Средните векове; опитва се да обясни взаимоотношенията между двата основни етнически елемента – прабългарите и славянските племена – това, което ги сближава и свързва в едно цяло. Главна цел на договора, сключен между Аспаруховите българи и славяните, е защитата на създадената обща държава. Според Петър Мутафчиев численото превъзходство на славяните довежда до асимилация на прабългарите. Териториалното разширение през ранното Средновековие представлява стремеж на славяните от България за обединение със съплеменниците им от другите области на Балканския полуостров и край Средния Дунав. Териториалната нестабилност на България през Средните векове се дължи в голяма степен на нейното географско положение и това на средновековните столици. Цариград привлича българите, но по суша този град е почти непревземаем. Плиска и Велики Преслав, разположени в североизточните български краища в близост до пътищата, които водят към Източна Тракия и Цариград, предопределят политиката на българските средновековни владетели – превземането на византийската столица. Същевременно тези столици са твърде отдалечени от вътрешността на Балканския полуостров. Концепцията си за неблагоприятното влияние на византийската култура за българското развитие Петър Мутафчиев утвърждава чрез факта за приемането на християнството у нас в средата на IX в. от Византия и извършването на литургиите и обредите на гръцки език. Поради непрекъснатите битки с империята българската държава не успява да обедини земите си. Петър Мутафчиев подчертава, че върху формирането на характера на българина през Средновековието голямо влияние оказват географските условия. Българската земя е разположена на кръстопътя между Изтока и Запада, Севера и Юга

на европейския континент. Българите са принудени да се бранят от нашествията на племена и народи, прииждащи от север и североизток: хазари, авари, маджари, руси, печенеги, татари и др.

Петър Мутафчиев е познавач не само на средновековната българска история, но също и на историята на Византия, и на другите балкански държави и народи. Цялостната концепция на Петър Мутафчиев се гради върху надценяването на значението на Византия за влиянието ѝ върху българската култура.

Цитирана литература:

1. Вера Мутафчиева показва тънката граница между личната биографична история, родовия спомен и общата парадигма на знанието в книгите си: „Разгадавайки баща си : Опит за биография на Петър Мутафчиев” (С., 1997.) и „Бивалици” (С., 2000.); *вж и*: <<http://prostormi.com/RArticles.jsp>>. – 15.02.2008. – 5 с.

2. *Вж* статията на В. Мутафчиева „Приносът на проф. Петър Мутафчиев към печатната изворова база на българската историческа наука”; *срв. с*: <<http://clio.uni-sofia.bg/BG/archivistika/SNejPri.pdf>>. – 1.02.2008. – 15 с.

294 Петър Мутафчиев (1883-1943 г.) – биографична скица – концепция: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

АКАДЕМИК АЛЕКСАНДЪР ТЕОДОРОВ-БАЛАН

**(Профил по „Кирило-Методиевска енциклопедия” –
Т. I : А-З. – София, 1985:**

Фреймова картина на справочно-информационен текст)

Лиляна Разсолкова

Предприетото тук **информационно моделиране** е опит да се пристъпи към **информационно картографиране на феномена – персоналията**, обозначена в заглавието на настоящия текст.

Структурните части на това изследване са следните:

**I. Информационно картографиране:
Планировка;**

II. Четене на фрейма;

III. Информационен източник.

I. Информационно картографиране: Планировка

Чрез метода на **фреймовата картина на справочно-информационен текст**, посочен фрагментарно в заглавието на публикацията и подробно в нейното изложение, тук се дава подробна (в границите на първо приближаване) картина на света на фактите, първичнодокументалната, вторичнодокументалната информация, метасистемната характеристика и философската картина на третираната информационна реалност (персоналията).

II. Четене на фрейма

II. 1. Свят на фактите

Академик Александър Теодоров-Балан (15.10.1859-12.2.1959) е роден в с. Кубей, Бесарабия. Завършва гимназия в София. Следва славянска филология в Лайпциг; завършва в Прага специализация по историческо езикознание (1884 г.). Доктор по философия на Пражкия университет (1884 г.). Гимназиален учител и служител в Министерство на народното просвещение (1884-88 г.). Хоноруван преподавател от 1888 г., редовен преподавател от 1889 г. по общославянска диалектология и по история на българския език във Висшето училище (*днес*: Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – СУ). Професор и титуляр на Катедрата по българска литература през 1893-1907, 1910-1934 г. Пръв ректор във Висшето училище (1889, 1896-1896, 1902-1903 г.). Редовен член от 1884 г. на Българското книжовно дружество (*днес*: Българска академия на науките). Действителен член на Българския археологически институт от 1922 г. Почетен доктор на СУ от 1939 г. Умира в София.

II. 2. Първичнодокументална информация

Академик Александър Теодоров-Балан посвещава повече от 200 публикации на литературни проблеми: „*Паисий Хилендарски. История славянобългарская. 1762*“, „*Софроний Врачански*“, „*Свети Климент Охридски в книжовния помен и в научното дирене*“, „*Кирил и Методий*“ и др.

От следосвобожденската литература по-специално внимание езиковедът отделя на творчеството на Иван Вазов, като подчертава реализма и народния му характер: „*Преглед на поетическата творба на Вазова*“ (// Периодическо списание. – 1900, кн. 61; 1902, кн. 3; 1905, кн. 66), „*Път за българската книжнина, осветлен върху основата на една поема*“ (Пак там. – 1922).

Ученият има особена заслуга за периодизацията на българската литература: „*Почетък на стара и нова българска книжнина*“ (1921), „*Откога да започваме новата си книжнина*“ (1933). Трудът му „*Българска литература*“ представя първото научно обобщение по проблематиката на литературно развитие в България от времето на Св. Св. Кирил и Методий до края на XIX в.

Академик Александър Теодоров-Балан превежда на български език творби от

славянски и немски поети и писатели.

Особено ценни са изследванията му „*Борба за съвременния правопис*” и „*Принос към историята на българския правопис*” (1924). Той е автор и на труда „*Принос към въпроса за българските носовки*” (// Периодическо списание, 1882, кн. 3).

II.3. Вторичнодокументална информация

II.3.1. Основни съчинения на ... Ал. Теодоров-Балан

Българска литература. – Пловдив, 1896.

Паисий Хилендарски. История славянобългарская, 1762. – Пловдив, 1898.

Софроний Врачански. За стогодишнината на новата българска печатна книга (1806-1906).

Български книгопис за 100 години : 1806-1905. – 1909.

Българска прослава на хилядо години от смъртта на Свети Климент Охридски и на хилядо години българска просвета. – София, 1916.

II.3.2. Литература за него

Стойков, Ст. Академик Александър Теодоров-Балан и българският език : По случай 95-годишнината му. // Български език, 1954, кн. 4.

Сборник в чест на ... *Ал. Теодоров-Балан.* – София, 1955.

II.4. Мегасистема

Академик Александър Теодоров-Балан е виден езиковед и библиограф, един от създателите на **българската филология**. В научното му дело централно място заема **книжовният български език и неговото съвременно състояние**.

Значими са заслугите на езиковеда и за **теоретичното изучаване на граматичния строеж на българския книжовен език, за изграждане на научна българска граматика**.

Граматичните трудове на учения с богатия си фактологичен материал и с точните си формулировки го представят като **един от най-добрите познавачи на българския език**.

Средоточие на творчеството на академик Александър Теодоров-Балан са **общоезиковедските и теоретичните проблеми**.

Ученият полага усилия за създаването на точна **българска граматична терминология**. В непосредствена връзка с грижите му за **устройството на българския книжовен език** са и заниманията му с **лексикология** и **лексикография**. Той допринася и за създаването на **български тълковен речник**.

Академик Александър Теодоров-Балан отделя специално внимание и на **обучението по български език в училищата**, плод на което са както неговите

оригинални и научно издържани **учебници** и **учебни помагала**, така и многобройните му статии и студии в различни вестници и списания.

II. 5. Философска картина на връзки между нещата

Академик Александър Теодоров-Балан има **изключителни заслуги не само за проучването, но и за цялостното изграждане на българския език, за неговото обогатяване и за запазване на народностната му основа.**

Чистотата на езика, неговата правилност, богатство и благозвучието му са основната грижа на учения. Борбата на академик Александър Теодоров-Балан за чистотата на езика се изразява не само в **отстраняването на чужди думи и изрази**, но и в **подбора на български по дух изразни средства**, във **вносяне на народни елементи от български диалекти.**

Ученият е **строител на съвременния български книжовен език, особено в сферата на словообразуването.**

Той е **един от първите български езиковеди, който прокарва граница между понятията „език“ като система и „реч“ като проява.**

III. Информационен източник

Александър Теодоров-Балан. // Кирило-Методиевска енциклопедия : Т. 1 : А–З / Гл. ред. Петър Динеков. – София, 1985, с. 439-441.

295 Александър Теодоров-Балан – фреймова картина – живот и творчество: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЛИЧНОСТТА НА ХРИСТО БОТЕВ

(Към въпроса за веруюто на поета)

Десислава Рагьова

Личността, животът и творчеството на Христо Ботев могат да бъдат изразени с една дума – борба. Борбата на Ботев се диктува от епохата, в която той живее – времето, когато България е под османско иго. Най-общите характеристики за тази епоха са националното робство, политическият гнет, социалната несправедливост. Прониквайки в особеностите на Ботевата епоха, следва да надникнем и в редица факти, изолирани на пръв поглед един от друг, за да разберем атмосферата, в която бъдещият поет и революционер се ражда и живее.

Робството, което към момента на появата на личността на Ботев на сцената на историята се проточва вече повече от четири века, е свързано с мрачния спомен за тежки мъки и страдания, за унищожени и избити хора във всеки род, всеки дом, всяко селище, за безкрайни неправди.

Престоят на младия Ботев в Русия и запознаването му с гражданския патос на руската литература и руската интелигенция, и особено с идеите на руските революционни демократи, правят още по-чувствителен социалният му поглед, както и още по-остра мисълта му.

Когато разглеждаме личността на Ботев като

296

плод на епохата, която го е създала, е съществено да се изтъкне нерадостната съдба и бедствието на семейството на бъдещия гений на националноосвободителната революция. Болестта и смъртта на бащата; грижите за многобройната челяд, които лягат изцяло върху плещите на майката в семейството, останала напълно без средства; единият от братята прекарва много години скован на легло, а най-големият, Христо, към когото в тези тежки моменти са обърнати с надежда очите на всички, живее немилнедраг в чужбина...

...В Румъния Ботев разгръща всичките си сили, огромния си талант на поет и писател, на журналист и публицист, посвещавайки се на освободителната борба. В разгара на подготовката на Априлското въстание – през 1875 г. Ботев е водач на революционното движение, редактор на в. „Знаме”. Той преодолява огромни трудности, но никога не изпада в униние и отчаяние. Той пише едновременно и стихове, и сатира, и публицистика. Всяко негово стихотворно произведение е незабравима следа в националната съкровищница на паметта, изграждаща устоите и мярката за национално самосъзнание в литературата ни: „Майце си” (1867 г.), „На прощаване” (1868 г.), „Към брата си” (1868 г.), „Елегия” (1870 г.), „До моето първо либе” (1871 г.), „Хайдути” (1871 г.), „Моята молитва” (1873 г.), „Хаджи Димитър” (1873 г.), „Обесването на Васил Левски” (1875 г.), „Символ-верую на българската комуна” (1871 г.) и „Смешен плач” (1871 г.) са върхове на манифестация на идеите на поета във формите на прозата.

Дълбокото съзнание на Ботев за трудността и трагизма на епохата, в която живее, е изразено многократно – както в поезията, така и в статиите му. Още в първите си обнародвани стихотворения той нарича себе си „злочестен скитник”, който среща само това, „що душа мрази” („Майце си”); душата му „в огън тлее” и сърцето му е „в люти рани” („Към брата си”). В „Елегия” поетът рисува поразителна картина на народните страдания: „глухо и страшно гърмят окови”; „кървава пот се лее над гробния камък; кръстът е забит в живото тяло на народа”, „ръжда разяда гложгани кости”...

Ботевите статии повтарят описаната картина: „Мрачна и жалостна е нашата история от попадането ни под турците, дори до днешните времена, тежък и възмутителен е животът на свободолюбивия някога български народ!” [1].

Още в ранната си поезия Ботев констатира трагизма на своето време: „мойта младост, мале, зелена съхне и вехне, люто язвена”, „аз веч тлея”, „мойта младост слана попари”. Но най-силно трагизмът е изразен в началото на „Борба”. Болката и протестът още по-мощно прозвучават в „Елегия” и „До моето първо либе”.

В „Елегия” иронията и сарказмът се превръщат в самопрезрение – за бездействието и празните надежди, с които се посрещат народните страдания, а в „До моето първо либе” решително се отхвърля поведението на безразличие към страданията; търсенето на смисъла на живота в личното, откъснато от народната съдба, щастие, което и става невъзможно.

Разкъсвана между вика и мълчанието, Ботевата лирика е взрив на мощния вик и мълчанието на стенещия народ. Такова е достигащото до нас послание, защото в кървавото царство на тирани, роби и борци достойният, творческият човек говори силно, изобличително и борбено, именно защото е достоен и не е в състояние да замълчи за състоянието на обществото [2].

През 1873 г. във в. „Независимост” е отпечатано стихотворението на Христо

Ботев „Моята молитва”. „Благословен Бог наш...” е подзаглавието на „Моята молитва”. Това е и възгласът – начало на богослужението в Православната християнска църква. Мотото завършва с многоточие, отвеждащо не толкова към незавършеността на цитата, колкото към внушението за недоизреченост, която предстои да бъде изказана. С подзаглавието, отвеждащо към конструкциите на библейските текстове, поетът ни насочва към християнския морал и ценностната система, в центъра на която е Бог. Но още от първата строфа Ботев се разграничава от утвърдените канони – „Не ти, що си в небесата” и точно определя мястото на своя Бог – „ти, що си в мен в сърцето и душата”.

...Всяка религия е образец на вяра. Сюжетите, персонажите в нея не се проверяват от разума. Те се възприемат от сърцето. Прозрял отказа да приеме като даденост каноните, лирическият герой в творбата разбира, че Богът в човека и Богът в небесата могат да бъдат два контрастни, полярни свята, когато социалната среда е нетърпима заради робството. По своята същност молитвата е обща и една за всички вярващи, но поетът има своя молитва, контрастираща на общата. Той заявява и чрез заглавието, и чрез съдържанието на творбата, че „моята” не е „нашата” молитва, но би могла да стане такава, защото тя е и молитвата на неговите „братя сиромаси”.

Мотивът за „молитвата” е взет от Ботев от Библията, но е разгледан в духа на едно ново, модерно общуване с библейския текст. Той отрича Бога („не ти, що си в небесата”) и в същото време го утвърждава („в мене, Боже, – в мен в сърцето и душата”). Всички библейски текстове доказват същото – Бог е навсякъде около нас и в душите на вярващите.

Както почти всички Ботеви стихотворения, „Моята молитва” започва с обръщение – „О, мой Боже, правий Боже!”. От осемнадесетте стихотворения на Ботев (без двете чисто сатирични), седемнадесет са изпълнени със страстни обръщения, преки или косвени. Но докато в много от неговите творби обръщението е изведено още в заглавието („Майце си”, „Към брата си”, „Ней”), в „Моята молитва” обръщението се наслаждава в първа, шеста, седма и осма строфи, а в останалите строфи е заменено с „ти”. Противоречиво е и раздвояването на Бога – Бога на Църквата и Бога на Разума.

В следващите пет строфи анафората „не ти” категорично ни убеждава в тази позиция. Единият свят е отречен, за да бъде утвърден другият – на разделянето. Очертаната още в първата строфа опозиция се разгръща в останалите строфи. Пет от тях побират Ботевото отрицание. Четири строфи са отделени за утвърждаването на авторовото верую. Богът в небето е победен от Бога в човека, защото поетът вярва в неограничените човешки възможности и издига в култ любовта и вярата си в човека [3].

Разбиранията на Ботев за значимостта на човешката личност са нови, непознати за литературната ни традиция. Преди Ботев никой от българските автори не е поставял така високо отделната човешка личност – съвкупност от чувства, потребности и стремежи, от сърце и душа. За човека и твореца Ботев най-важна е „любовта към ближния”, тя стои над „любовта към Бога”. Стои дори и над „любовта към отечеството”. „Наистина, най-голямата добродетел в света е любовта към отечеството, но какво да правиш, когато са малцина ония хора, които да разберат, че тази любов е основана на друга – на любовта към ближния.” [4].

И в личностен, и в национален аспект свободата е тази, без която е невъзможен

животът. За нея може и трябва да се жертва всичко. Това Ботево разбиране за свободата изпраща на два различни полюса Бога на Църквата и Бога на Разума. Първият учи робите „да търпят и да се молят”, храни ги „само с надежди голи”, зарязва в неволя сиромасите. А Богът в човека вдъхва „любов жива за свобода”, подкрепя „да се бори кой как може с душманите на народа”. Търпение, молитва, палене на свещи – това за Ботев са християнски принципи и ритуали, които няма да донесат свобода.

Пътят към свободата е друг – борба. От защита имат нужда слабите, онеправданите. Те напразно ще я търсят при пасивния Бог на Църквата.

Ботев обожествява човека, който може да стане богоравен чрез саможертвата, защото пътят на Христос към безсмъртието минава през саможертвата.

„Моята молитва” е най-религиозното стихотворение в българската литература. То е плод на просвещенско и модерно мислене, озарено от пламъците на едно „буйно сърце” [5].

Цитирана литература

1. **Ботев**, Христо. Избрани творби. – София, 1974, с. 5-12.
2. **Ботев**, Христо. Стихосбирка. – София : Нар. младеж, 1981. – 105 с.
3. **Ботев**, Христо. Стихове. – София : София Прес, 1982. – 85 с.
4. **Мирчева**, Татяна. Смях и плач в поезията на Христо Ботев. // Лит. клуб, N 71, 30 април 2004, с.10.
5. **Андреева**, Надежда. Молитвата на Ботев. // Лит. мисъл, 1999, N 2, с. 3-4.

296 Христо Ботев – личност; литературен анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ИДЕЙНО-ХУДОЖЕСТВЕНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА „ЕПОПЕЯ НА ЗАБРАВЕНИТЕ” ОТ ИВАН ВАЗОВ

(Към въпроса за естетиката на героизма)

Виолета Иванова

Древногръцкият философ Аристотел твърди, че поезията е по-сериозна и по-философска от историята. Може би затова някои от изключително емоционално пресъздадените в „Епопея на забравените” от Иван Вазов драматични моменти от българските националноосвободителни борби са оставили много по-ярка диря в отечествената ни културна памет, отколкото описаните от историците събития.

През призмата на Вазовото светоусещане на поет, гражданин и патриот, героите на Българското възраждане в неговата поетична интерпретация имат не само драматична съдба, но и величествен облик. Образите им придобиват измерения на една изключителност, която ги доближава до светостта на християнските мъченици и ги превръща в изкупителни жертви на българската свобода, подобно на героичните защитници на Термопилите.

В последната ода от цикъла „Епопея на забравените” националната героиня е възвисена от

297

личния избор към колективните примери на всеотдайност и саможертва. „Опълченците на Шипка” обобщава мъжеството на народа чрез подвига на неговите избраници – защитниците на заветния връх.

Още в началото, лирическият застъпник в лицето на поета подема гневна полемика с хулителите на България. Чрез градация в осемкратно повторената анафора „нека” не само се отхвърля клеветата, но се подготвя и читателят за възприемането на подвига на опълченците при отбраната на Шипченския проход. Описвайки този най-ключов и критичен момент от хода на освободителната Руско-турска война, Вазов разкрива невиджания дотогава героизъм и саможертва на опълченците.

Стихията на боя е експресивно предадена, като се обръща внимание на осъзнатата саможертва на защитниците на върха, която същевременно е и пречупена през съзнанието на всеки един от тях. Изразителният глагол „лазят” показва безпомощните опити на османските орди да достигнат „раите, ... пораснали с няколко века”. Пространственото разположение на участниците в боя носи допълнителна информация за техните мотиви – българите са орловци, а ордите са бесни от своето безсилие. Българите са високо на върха, символ на духовната им сила и възвишеност на идеала, докато турците „лазят” и съзнателно са снижени във фактически и преносен смисъл. Техният водач Сюлейман паша използва многовековната омраза към българите, за да мотивира подчинените си. Но въпреки това, поробителите не устояват под напора на опиянените от мисълта за свободата опълченци.

Изразителните епитети, градацията в тяхната употреба, емоционално обогатените хиперболи и сравнения разкриват готовността за саможертва и порасналото съзнание за историческото значение на битката срещу вековния поробител, с което българите посрещат смъртта. Опълченците се борят за свободата, за защитата на достойнството и честта на родината си и именно това ги мотивира. Думите на генерал Столетов ги призовават не към омраза, а към защита на великия идеал и целта, защото опълченците бранят родната земя и се жертват за избавлението от ужасите на многовековния гнет:

*...О, геройски час!
Вълните намират канари тогаз,
Патроните липсват, но волите траят,
Щикът се пречупва – гърдите остаят.*

Използваната хипербола подчертава изключителната героичност на опълченците, чиито сили са съсредоточени в последен отпор. Изпълненият с емоционален заряд момент на върховна жертва свидетелства за подвига на героите, когато борбата вече е за моралната победа:

*„Грабвайте телата!” – някой се изкряска,
И трупове мъртви фръкнаха завчаска
Кат демони черни над черний рояк,
Катурят, струпалят като живи пак!*

Използваното сравнение „кат демони черни” – красноречиво доказва въздействието, невиджано досега – „ведно да се бият живи и умрели”, което окончателно сломява духа на поробителите. Метонимията и метафората засилват въздействието и върху читателя, и подсилват идеята за всеотдайността и убедеността на опълченците: те умират, защитавайки българската чест. Динамиката и емоционалността на сраженията се увековечени от поетичния образ на планината.

Чутовният връх завинаги остава страж на безсмъртния подвиг на опълченците и тържествено пренася „от век на век” спомена за величавия им героизъм.

297 „Елопея на забравените” / Иван Вазов: естетика на героизма

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

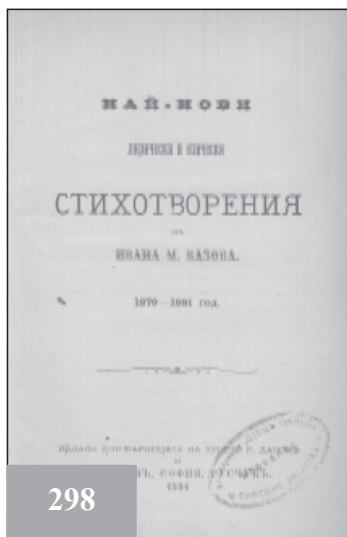
ЛИРИЧЕСКИЯТ КОД НА „ЕПОПЕЯ НА ЗАБРАВЕНИТЕ” ОТ ИВАН ВАЗОВ

**(Към въпроса за гражданския смисъл на понятията „трагизъм”
и „величие” в историята)**

София Пелова

Стихотворният цикъл „Епопея на забравените” [1], създаден от Иван Вазов, е едно от най-българските произведения. И това е така не само защото в него народният поет възсъздава делата, с които личностите – а всички те са били водачи на българския народ: Васил Левски, Георги Бенковски, Кочо Честименски, Братя Жекови, Тодор Каблешков, отец Паисий Хилендарски, Братя Миладинови, Георги С. Раковски, Стефан Караджа, Панайот Волов... – влизат в националната ни история, а и заради факта, че „Епопея...” пресъздава преди всичко утвърждаването на народностен дух, формиран във върхови за България исторически моменти.

Иван Вазов твори поетичния цикъл в Пловдив през 1884 г. Сборникът съдържа общо 12 оди – „Левски”, „Бенковски”, „Кочо”, „Братя Жекови”, „Каблешков”, „Паисий”, „Братя Миладинови”, „Раковски”, „Караджата”, „1876”, „Волов”, „Опълченците на Шипка” – сюжетно ориентирани

298

както към **индивидуалния подвиг**, така и към **колективната саможертва**, проявена в **борбата на българския народ за национално освобождение**.

В **темпорално отношение** цикълът структурира историческото време в три тематични ядра:

- **началото на Българското възраждане** („Паисий”),
- **различни, разнопосочни, но все възлови моменти от борбата на българския народ срещу османския поробител** („Раковски”, „Братя Миладинови”, „Караджата”),
- **Априлското въстание от 1876 г.** („Бенковски”, „Кочо”, „Братя Жекови”, „Каблешков”, „1876”, „Волов),
- **Руско-турската освободителна война от 1877-1878 г.** („Опълченците на Шипка”)[2].

Емоционалният подтик за написването на „Епопея...” е свързан преди всичко с болката на Вазов, породена от сблъсъка между идеалите на Българското възраждане – във формирането на които е участвал и самият той – и партизанските политически страсти, завладели умовете и сърцата на неговите съвременници. Всичко сякаш е забравено, забравена е саможертвата, забравени са строителите и пазителите на българския национален дух. Забравен е смисълът на едно **историческо време, което превръща населението, живеещо в нашите земи, в народ със своя история, със свои герои, със своя автентична народностна памет**.

Чрез „Епопея...” поетът Иван Вазов изяснява **гражданския смисъл на понятията „трагизъм” и „величие”**. Потопени в контекста на конкретното историческо време, тези понятия изтласкват етични принципи, отгледани в националната ни история. Величавите събития и герои, събрани в „Епопея...”, са на практика **своеобразен национален иконостас, ритуално обгръщащ цялото ни етническо самосъзнание**.

Тук няма компромиси, няма и спор. Народният поет е безапелационен в утвърждаването на имена, събития и факти, които само той – **поетичният законодател, въдворен от самия народ** – смята, че съграждат **национално достойнство**.

Затова нищо във времето и пространството на „Епопея...” няма значение. Тук истината не се ражда в спор, а се диктува от закономерностите на един осъзнат и все още непостигнат **лирически историзъм**.

Вазов рисува епизоди от българската история, Вазов е знаел, че идеалите на Българското възраждане са не просто забравени, те са стъпкани от неговите съвременници.

Но Вазов е знаел и нещо, за което никой не се е досещал в онова тъмно българско време.

Българското възраждане има начало – и то е при хилендарския монах.

Но защо одата „Опълченците на Шипка” – поставена на последно място в стихосбирката – сякаш няма край?

Едно **странно многоточие** отделя като с нож архитектуриката на цялата творба. Тук сякаш всичко се обръща наопаки:

*И турците тръпнат, друг път не видели
ведно да се бият живи и умрели,
и въздуха цепят със демонский вик.*

*Боят се обръща на смърт и на щик,
героите наши като скали твърди
желязото срещат с железни си гърди
и фърлят се с песни в свирепата сеч,
като виждат харно, че умират веч...
Но вълни по-нови от орди диваишки
гълтат, потопяват орляка юнаишки...
Йоце миг - ще падне заветният хълм.
Изведнъж Радецки пристигна със гръм.*

.....
*И днес Йоц Балканът, щом буря зафаща,
спомня тоз ден бурен, шуми и препраща
славата му дивна като някой ек
от урва на урва и от век на век!*

Тъкмо в това многоточие е скрита присъдата на **Иван Вазов**, тук е скрит и **лирическият код на цялата „Епопея...“**: многоточието е знанието на поета за едно несъстояло се докрай **Възраждане**.

В този смисъл „Епопея...“ е не просто лирическа възхвала на едно преживяно, състояло се историческо време – в тази книга се крият и написани, и ненаписани думи, които все още тровят сърцата ни.

Цитирана литература

1. **Вазов**, Иван. Събрани съчинения : В 22 т. : Т. 2. Лирика (1881-1885). – София, 1975, с. 59-105.
2. *Постановка и концепция: Н. В. – Бел.: А. К.*

298 „Епопея на забравените“ / Иван Вазов: българска история – лирически историзъм: лирически код: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

БИОГРАФИЧНА СКИЦА НА ЕЛИН ПЕЛИН И ОСНОВНИ ЧЕРТИ НА НЕГОВОТО ТВОРЧЕСТВОТО

(През призмата на повестта „Гераците“)

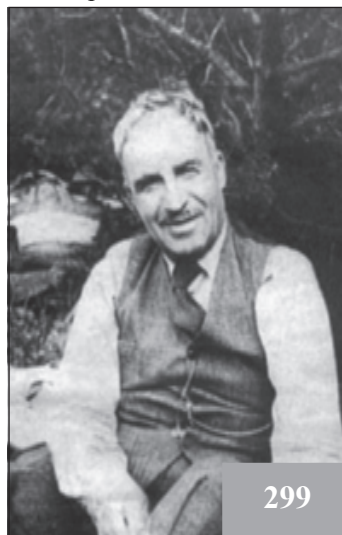
Анелия Шопова

Елин Пелин се ражда под името Димитър Стоянов на 18 юли 1877 г. като най-малкия от единадесетте деца в семейството. Той израства в среда, където образованието е на особена почит. Баща му редовно го снабдява с книги от пазара в града, където продавал вар.

В домашната библиотека на бъдещия писател присъстват „Рибния буквар” на д-р Петър Берон, „Под игото” на Иван Вазов, съчиненията на Христо Ботев и Любен Каравелов.

Елин Пелин завършва начално образование в родното си село Байлово, след което заминава да учи в първи гимназиален клас в София (1890-1891 г.), Златица, Панагюрище и Сливен (1892-1894 г.), където завършва днешните 5 и 6 клас. Макар че писателят не завършва гимназия, той страстно се увлича в четене, основно опознава българската и руската литература.

През 1896 г. Елин Пелин прави опит да влезе в Рисувалното училище. Рисуването, наред с четенето, е една от големите страсти на твореца. За съжаление,

299

обаче, не е приет и се връща в Байлово, където през следващите две години пише първите си разкази.

От есента на 1899 г. писателят се установява в София, притиснат от тежки финансови проблеми.

През 1903-1904 г. Елин Пелин издава списание „Селска разговорка” в Самоков. Той е сътрудник и на други списания. Участва в редактирането на вестник „Българин” (1904-1909 г.), вестник „Развигор” (1921-27 г., 1937 г.), редактира детските списания „Веселушка” (1908-1910 г.), „Чавче” (1913-1914 г.), „Светулка” (1904-1944 г., 1945-1947 г.), вестник „Пътека” (1933-1936 г.), член е на редколегиата на вестник „Септемврийче” (от 1945 г.).

По препоръка на проф. Иван Шишманов писателят започва работа като библиотекар в Университетска библиотека (1903-1907 г.), командирован е в Париж и Нанси, Франция (1906-1907 г.) заедно с П. К. Яворов, и става пазител в хранилището на Народната библиотека в София (1910-1916 г.), уредник в къщата-музей „Иван Вазов” (1924-1944 г.), където работи до пенсионирането си.

Елин Пелин става редовен член на БАН (1940 г.), председател на Съюза на българските писатели (същата година). През 1949 г. широко се чества 70-годишният юбилей на писателя в София. На 3 декември същата година завършва земният му път [1].

Повестта „Гераците” [2] на Елин Пелин е от принципно значение за определяне на творчеството на неговото творчество. В тази творба от 40 страници писателят е вложил съдържанието на цял роман. По драматизъм на стълкновенията, по яркост на обрисуваните персонажи и по единство на място – време – действие повестта „Гераците” е и своеобразна пиеса.

Смисловата натовареност в много от произведенията на Елин Пелин, както и в повестта „Гераците”, е свързана допълнително и с текстовете на Библията. В тази връзка е важно да се споменат специалните изследвания на Иво Братанов, установил и разгледал редица примери на интертекстуални връзки на повестта „Гераците” и Св. Писание. Той демонстрира най-ярко липсата на християнско начало (гони с неприлични думи и викове божиите пратеници – врабците, просящите и калугерите, „които страхливо се застъпват за своя мъничък дял от изобилната реколта” [3]).

Основните идеи, които прозират в творчеството на класика, са красотата на българския патриархален дух и утвърждаването на естетическия идеал за доброта, трудолюбие и свързаност със земята и рода.

С тѣга Елин Пелин рисува времето, когато старият дом на Гераците се разпада под тежестта на грубите обществени норми. Бащината любов и молбите на стария Герак не са в състояние да възстановят духовната връзка в рода на Гераците, която желязната логика на новите социални норми разкъсват.

Безпътният живот на Павел, у когото градът е убил любовта към земята, страданията на беззащитната Елка, съперничеството на Божан и лакомията му да купува имоти, разприте между тримата братя, които дори се бият пред очите на баща си, са неизбежни спътници на разрушителните сили на грубите материални ценности.

Няма да закъснее денят, когато в обширния двор на Гераците не ще остане и следа от патриархалната хармония. А големият кичест бор, под сянката на който

са израснали няколко поколения от рода, ще рухне отсечен в калта.

Хармоничният свят на любовта между мъж и жена, бащи и деца, братя и сестри е безвъзвратно изчезнал. Животът на всички, представлявал единен кръговрат от благодатна хармония, секва.

И в новия свят, където се губят патриархалните устои между хората, вече няма място за хармонични отношения [4].

Разпадането на родовия космос е епицентърът на концепцията на писателя:

„Любовта бяга от човешките сърца, хората не са вече братя” [5],

възкликва Елин Пелин с гласа на стария Герак.

Тези трагични думи отекват силно в сърцата ни и днес, защото в тях е заключена и мъката на нашето време, и мъката на всички времена, когато хората губят любовта на близките си. С тези мисли Елин Пелин е и виден наш съвременник, посочващ ни вечните морални ценности за климата в обществото и любовта като най-висша сред тях.

Цитирана литература

1. **Елин Пелин**. // Енциклопедия България. – София, 1981, т. 2, с. 73-79.
2. **Елин Пелин**. Гераците : Повест / Предг. Петър Пондев. – София, 1975, с. 102-142.
3. **Братанов, Иво**. За едно библейско влияние върху повестта „Гераците” [от Елин Пелин]. // Родна реч, 1997, N 6, с. 13-14.
4. **Добрев, Добрин**. „Гераците” на Елин Пелин : Повест за разрушената хармония. // <<http://liternet.bg/dobrev/geracite.htm>>. – 26.03.2008.
5. **Георгиев, Любен**. Класици в българската литература. – София, 1993, с. 253.

299 „Гераците” / Елин Пелин: анализ; Елин Пелин – биографична скица

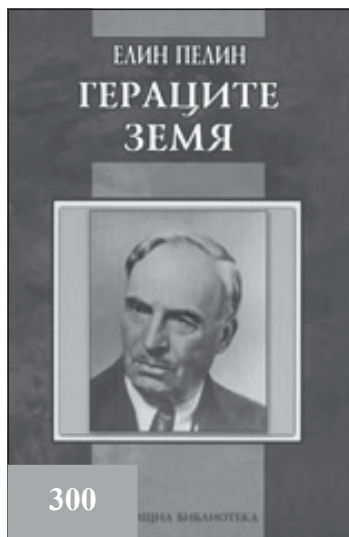
*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЧЕРТИ НА ДУХА В ТВОРЧЕСТВОТО НА ЕЛИН ПЕЛИН

(Към миогледа на българския селянин в повестта „Гераците“)

Ирена Иванова

Елин Пелин е един от най-големите белетристи в българската литература. Той е ненадминат майстор на късия разказ у нас. Неговите книги се ползват с голяма популярност.

С повестта „Гераците“ Елин Пелин получава признанието на литературната ни критика. Именно това негово произведение е често обект на съвременната литературна критика [1] и измерител на процесите на трансформация в българската литература [2].

Роден и израснал на село, авторът познава психологията, морала и нравите на българското селячество.

Семейството на Гераците се превръща в символ на българското общество от началото на XX в., когато жаждата за злато разрушава нравствената красота.

Елин Пелин рязко се противопоставя на духовното падение и се бори за запазването на човешината в живота. С повестта си творецът защитава по неповторим и силно вълнуващ начин

хуманизма в отношенията между хората и напомня, че моралът и богатата душевност са много по-значими в общочовешки план в сравнение с материалните облаги.

Поради идеите, заложи в повестта „Гераците”, творбата стои в редицата на най-ярките и стойностни произведения в българската литература.

В произведението са създадени незабравими образи и с изумителен реализъм картината на нашето село преди войните.

В света на Гераците Елин Пелин е въплътил не само истината за своето време, но и живи и трайни човешки черти, които ни карат да се вълнуваме заедно с неговите герои и да се интересуваме от тяхната съдба.

Читателят разбира мъката на стария Герак, който вижда как безвъзвратно се разпада неговият дом, където неочаквано ще изчезнат и доброто, и човешината.

Масшабен реалист, Елин Пелин създава пределно стегната сюжетна линия, изкристализирала чрез оживеността си от досега с фолклора и способна да очертае пътя на асоциациите от най-дълбинно естество, да пресъздаде трагизма на героите.

Красотата на българския патриархален дух се изразява в:

- голямата бяла къща, побрала няколко поколения;
- самотния кичест бор;
- полската работа;
- дядо Йордан Герака („пъргав и с добро и меко сърце”);
- баба Марга (грижи се за всичко, обича семейството си, но се държи строго с тях);

- Божан,

- Петър и Павел (синовете на баба Марга и дядо Йордан).

Изместването на нравствените ценности от битността на обществото е показано като привеждащо до егоизъм, низки цели, алчност и безскрупулност в отношенията.

Централна сред човешките съдби в повестта е драмата на стария Герак, който не може да проумее защо точно неговите деца трябва да бъдат жертва на социалната несправедливост.

Елка е естетическият идеал за жена в творчеството на Елин Пелин.

Тя е и физически, и духовно красива, нравствено чиста и извисена.

Драмата на Божан е отчуждението му.

В началото на повестта неговият образ е представен с позитивни черти. Петър е доказателство за несъвместимостта на волната природа и еднообразния земеделски труд. Павел изгубва интерес към всичко.

„Гераците” е повестта, която без аналог изразява мирогледа на българския селянин: връзка с космоса, земята и семейството; патриархалност, религиозност.

Изброените черти на мирогледа на българския селянин са и черти на духа в творчеството на Елин Пелин.

Цитирана литература

1. Българската литература през XX век. // <<http://slovo.bg/showwork.php>>. – 26.03.2008. – 54 с.

2. Добрев, Добрин. „Гераците” на Елин Пелин : Повест за разрушената хармония. // <<http://LiterNet.bg/d.dobrev/geracite.htm>>. – 26.03.2008. – 13 с.

300 „Гераците” / Елин Пелин: мироглед на българския селянин – феноменология на патриархалния дух

ОПИТ ЗА ДОКОСВАНЕ ДО СВЕТА НА ПЕЙО ЯВОРОВ

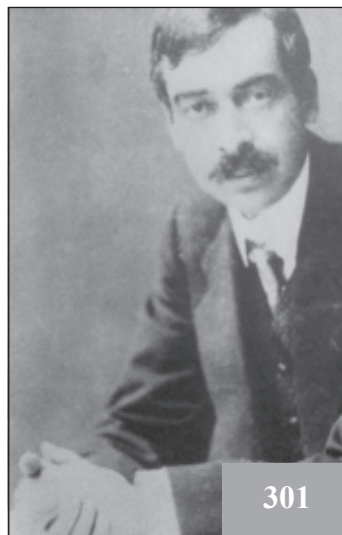
Таня Борисова

Пейо Тотев Крачолов (псевдоним Пейо Яворов) е роден през 1878 г. в град Чирпан. В Пловдив той записва гимназия (1887-1894 г.). Яворов завършва пети клас, връща се в родния град и прекъсва гимназиалното си образование. През 1893 г. е назначен в пощенска станция като телеграфист, а от 1901 г. е завеждащ четвърти телеграфопощенски клон в София. В началото на 1902 г. става редактор във в. „Дело”. П. Яворов умира при загадъчни обстоятелства на 29 октомври 1914 г.

Яворов е ярка и своеобразна личност, поезията му е характерна с чести и бурни смени на мрачни и светли настроения. Неговият душевен живот е крайно противоречив. За Яворов Никола Георгиев казва, че усилията на нашето литературознание да очертаят тази двуполност остро се сблъскват с не по-малкото усилие да се обхване пътят и творчеството му в тяхното единно цяло. Но именно тази негова особеност му помага да стане майстор на лирическата миниатюра.

През 1894 г., едва седемнадесетгодишен, Яворов печата две произведения във вестник „Глас македонски” – „Напред” и „Родопски заточеници”. През 1896 г. в сп. „Ден” излизат още две негови произведения – „Пролетна жалба на орача” и „През страничният зид”.

През 1899 г. Яворов става автор на още много

творби, между които са „Пролетна песен”, „Калиопа”, „Великден”, „Песен”, „Есенни мотиви” и др.

Пътят, който поема Яворов след 1930 г. е сложен и противоречив. Едно от тези противоречия е любовта му към Мина Тодорова.

В сърцето на поета се ражда любов, преживяла външни несъгласия и препятствия, но продължила до смъртта на любимата му през 1910 г. Това е най-трайната, силна и вдъхновяваща любов на Яворов. Мина е целият космос и светлина в живота на поета. Тази любов става извор на чудно поетическо вдъхновение, плод на което са стихотворенията, представляващи едно от най-високите достижения на любовната ни лирика: „Две хубави очи”, „Благовещение”, „Пръстен с опал”, „Обичам те”, „Молитва”, „Не бой се и ела”, „Ще бъдеш в бяло”.

Трагичната любов на Яворов към Лора Каравелова, която довежда до нелепата смърт на поета, ражда едно от най-хубавите стихотворения от любовния цикъл – „Стон” (На Лора).

Покрусата след Илинденското въстание бележи нов етап в развитието на поета. Лириката му добива нов облик, който се определя от засиленото влияние на естетиката на индивидуализма. Яворовата лирика се изпълва с мисловни конфликти.

В произведението „Маска” поетът пише: „Сврхъземните въпроси, които никой век не разреши, дълбаех сам”. Разпъван на кръст, измъчван от тези проблеми, той се стреми да създаде свой лирико-философски модел на света, търси скритата същност на нещата и явленията. Затова философската лирика на поета заема достойно място в нашата поезия. Рефлексивен, многозначен, идейно-емоционалният порив на Яворов ни завладява в творби като „Маска”, „Сфинкс”, „Зов”. Циклите „Прозрения” и „Шепот насаме” показват нови насоки на творческо развитие, бележат пътя на голямата поезия в българската литература.

Цитирана литература

1. **Цанева**, Милена и др. Учебник по литература. – София : Нар. просвета, 1983. – 207 с.
2. **Георгиев**, Никола. Анализи и наблюдения. // Литернет. – 13.07.2007. – 12 с.

301 Пейо Яворов: творчески профил – философска картина

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЩРИХИ КЪМ ЛИЧНОСТТА НА ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ

(По въпроса за естетиката на битовата поема „Коледари“)

Тервел Стилиянов

Пенчо Славейков е поет, мислител и културен мисионер. В нашата литературна история той заема мястото на радетел за навлизането на българската литература в нови идейно-естетически и емоционално-психологически сфери, за нейното приобщаване към широките кръгозори на общоевропейското културно пространство.

Творчеството на Пенчо Славейков носи белега на създаденото от духовен учител и воин в областта на философско-естетическите и нравствени идеи. Той оказва влияние върху развоя на българския духовен живот с въздействието на своите художествени творби, с многостранните си културни изяви, с цялото си обществено поведение и отношение към обкръжаващата го действителност, с личността си и духовното присъствие в епохата и в културната вечност на България.

Много от чертите на забележителната си личност Пенчо Славейков дължи на своя знаменит баща – възрожденския поет и деец Петко Р. Славейков. Не случайно една от най-съкровенията си поетични изповеди Пенчо Славейков назовава „Баща ми в мен“.

302

Творчеството на Пенчо Славейков е мост между възрожденското и новото време, то е обемно и многожанрово. Образът на автора е твърде сложен и противоречив, за да може цялото му идейно-философско и емоционално богатство да се изчерпят в настоящото щрихиране, очертано тук. Целият жизнен и творчески път на Пенчо Славейков е един мълчалив подвиг на себеовладяването и превъзможването в името на живота, народа и изкуството.

Поезията, както и цялото дело на Пенчо Славейков, са концентрирани в три сфери: училище – църква – политическа свобода. Именно към тях е обърнато и поетичното му творчество, отличаващо се с ярък индивидуален характер, съчетан с дълбока изповедност.

Пенчо Славейков не приема, че чертите на народния характер трябва да се променят с развитието на обществото. Той отвръща поглед от съвременността си, тъй като, според него, нейните ценности погребват патриархалната идилия.

Творчеството на Пенчо Славейков е изпълнено с емоционален заряд на изключително мъдра позиция за състоянието на българския дух. Верността към родната традиция е израз на висш човешки и граждански дълг на твореца. Тя е позиция за утвърждаване на хуманните нравствени стойности в живота на хората.

Разкривайки душата на народа и обаятелния образ на българката в произведенията си, поетът търси и намира нравствените ценности в бита, от които се възхищава. Именно тях той възпява в творчеството си.

Поетът вижда израза на националния характер на българина в атмосферата на един отминал живот. И тъй като е вещ психолог и проникателен художник, той успява да проникне в художествения свят на българина. Ценител на народната поезия, той подобно на своя баща, намира нравствени опорни точки във фолклорната традиция. Чрез романтичното си отношение към живата традиция в народността бит Пенчо Славейков възсъздава народния живот от патриархалното минало. С внушителна реалистична сила той разкрива автентични национални черти в характерите, които го привличат.

С тънък народностно-психологически усет поетът успява да утвърди физическите качества на българката и нейните духовни ценности, които са с непреходно значение. Тези ценности той така възплъщава в образи, разкривайки нравствено-психологическата същност и характер на българската жена, че те остават в съзнанието ни като съхранените женски образи от безсмъртните картини на Владимир Димитров - Майстора.

Една от най-ранните поетични творби на Пенчо Славейков, датирана от края на 80-те и началото на 90-те години на XIX в., е публикуваната в сборника „Епически песни“ битова поема „Коледари“. Творбата няма особено развита фабула, но изобилства от характерни за фолклорната традиция и устното творчество черти, както и за стила на литургичното построение **припевки**.

Изградена върху материал от български народни коледни песни и обичаи, битовата поема „Коледари“ превъплъщава по неподражаем и впечатляващ начин идейно-емоционалната атмосфера в българското патриархално семейство с характерния му колорит. Оригинална по композиция, творбата е изградена изцяло в автентичния жанр на **българската народна песен**.

Картините на бита, които Пенчо Славейков рисува в поемата „Коледари”, описанието на българската природа, лиричните отклонения и нескриваната субективна позиция на пиетет в авторската позиция, ни докосват по неповторим начин със своето звучене и ни разкриват нови качества и нови опорни точки. Тези опорни точки са във философската картина от историята на българския народ, където в центъра е човекът, третиран като вселенски субект, задвижен от способността му да обича. Именно поради това ключов е образът на жената – на българката. Майка, любима, пазителка на домашното огнище, тя е притегателният център, ключът към хармонията в народностната ценностна система.

Пенчо Славейков с благоговение и преклонение описва в творбата си „Коледари” образа на българската жена и нейните **духовни качества**:

- **любов** („Мило либе за милувка чека, лудо-младо! Нощ минава – младост не до века, лудо-младо! – превара голяма!”; „Нани, нанкай, рожбо мила, мало внуче, мал гидия! Майка ти е сън заспала – от сън сладък не буди я!”);

- **мъдрост** („Тъй да се честно име спомина, от рода, в рода чак до амина”);

- **трудолюбие** („Стопанска грижа и труд усилен – тям за награда и дар обилен”);

- **жертвоготовност** („Домакин за дом радей, домакия дома шета”);

- **религиозност** („Бъден празник да се слави с песен”).

Образът на българката с нейното душевно-духовно благородство, нравствената ѝ чистота, съдържаното ѝ достойнство, непоколебимата ѝ вярност в любовта и нейната устойчивост в страданията и несгодите е идейният и композиционният център на битовата поема „Коледари”.

Образът на българката и нейните черти в творчеството на Пенчо Славейков и днес ни привличат, защото красотата и любовта се сливат в едно и в идеите на твореца, и в уникалните човешки ценности, нужни за днешния ден.

Красотата на човешкия дух и обаянието на любовта са движещи сили в творчеството на Пенчо Славейков и днес ни привличат, зареждат и впечатляват като източник на нравствен заряд.

Изхождащ от описаната нравствено-етична и концептуална позиция, Пенчо Славейков чрез поемата „Коледари” ни поднася възможно най-пространна картина на народностния бит. Поради всеобхватните измерения на описаното гледище на автора разглежданата тук негова творба има не само завидна **художествено-психологическа цялост**, но и произтичащ от нея внушителен **сценичен характер**.

Коледуването като стар народен обичай, използван от Пенчо Славейков, синтезира и предава чрез характерните песни на коледарите и ответните им – на стопаните, на които коледарите гостуват – **трудова история на българския народ като вселенска ценност на хармонията, цикличността, повторемостта в битието и съзнанието**.

Певците в поемата „Коледари” са групирани по начин, характерен за народните ни песни. Тук Пенчо Славейков е използвал допълнително и поетичната универсална форма на древногръцката поезия с нейния говорещ хор (диалог в режим строфа – първа антистрофа, строфа – втора антистрофа).

В основата на достигнатия в поемата синтез лежи задълбочено и детайлно изследване на художественост, композиция и майсторство.

Пенчо Славейков, най-яръстният и най-атраактивният в българската литература отрицател на фалша и лицемерието в обществената позиция на твореца, изповядва и в поемата „Коледари” преклонение пред народността творчески гений. Невъзможността да бъде предадено на забравата „опълченското“ минало е изтъкната чрез произведението „Баща ми в мен”. Гласът на бащата като ехо на времето се извисява в творбата „Стига ми, това що имам”. Българската културна звучност е олицетворена и в произведението „На острова на блажените”. Затова и Славейков в критическите си статии брани идеята, че българското трябва и може да стане европейско, а европейското да стане българско.

Цитирана литература

1. **Славейков**, Пенчо. Избрани съчинения. – София, 1959, с. 8.
2. **Книга** на песните. Български народни песни / Отбор, ред. Борис Делчев. – София, 1961, с. 118.

302 Пенчо Славейков – портрет на личността; „Коледари” / Пенчо Славейков – естетика на поемата

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЛИЧНОСТ И ДЕЛО НА ПИСАТЕЛЯ НИКОЛАЙ ВРАНЧЕВ

**(По статията на Ангел Добриков
„Европеецът от Устово”, публикувана във
в. „Аз Буки”, бр. 42, 17-23 октомври 2007 г.)**

Гергана Йорданова

Литературният и просветен деятел Николай Вранчев (фамилия: Хаджичонев) е роден на 20 януари 1882 г. в Устово.

Личности като Николай Вранчев имат странната, но закономерна съдба да бъдат едновременно и признати, и недостатъчно оценени от съвременните интелектуалци.

Скромното на пръв поглед и „тихо” присъствие на лиричния изказ на Николай Вранчев в националните ни духовни нива на литературата в малкото му на брой художествени творби е потопено в загадъчния ореол на сантиментализма и меланхолията.

Влюбен завинаги в одухотворения свят на Родопите, Николай Вранчев обича и ревниво брани уникалното им фолклорно наследство. Самият той извършва теренни археологически проучвания, изучава и записва родопски народни песни, цени и носи с дълбока признателност в сърцето си най-свидните спомени за родния дом и своите близки.

Притегателната сила на село Устово подхранва неговото искрено преклонение към всичко, което го свързва с Родопите.

Очевидно Н. Вранчев се е сродил с народните идеи чрез своята преводаческа дейност, а чрез издателската си – едновременно е и просветител, и възпитател на своя народ.

Художествено-преводаческата, фолклорно-събирателската, историко-изследователската и публикационно-издателската дейност на Н. Вранчев за **справочно-информационните цели** е подходящо да бъде систематизирана по **раздели**:

- 1. Биографични сведения;

- 2. Преводи на художествени произведения;

- 3. Записване на автентичен фолклор:

- - родопски фолклор (II);

-- Серийни издания, публикувани от ... (I);

-- ученическа библиотека „Ралица” (IV);

-- детска библиотека „Забава и поука” (IV);

-- Периодични издания, на които е редактор – сп. „Мисъл” (III);

- 4. Метасистеми, наблюдавани в творчеството на писателя).

Представеното тук информационно моделиране е дадено в съответствие с **регикулата на описаните направления**:

1. Биографични сведения

- роден в село Устово на 20 януари 1882 г.;
- започва училище още на петгодишна възраст;
- началното си образование получава в Пловдивската мъжка гимназия;
- следва в Историко-филологическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”;
- продължава следването си в Лайпциг и Дрезден (1907 г.);
- преподава литература в Одринската гимназия „Д-р Петър Берон”;

- учителства последователно в Цариград, Солун, Севлиево и Пловдив.

2. Преводи на художествени произведения

- трагедиите „Перси и „Едип цар” от Есхил (1916 г.) (I);
- „Най-хубавото от песен за Ролана” (I);
- „Крал Лир”, „Прикования Прометей”, „Хамлет” и „Макбет” от Шекспир (I);
- „Фауст” от Гьоте (I);
- „Евгений Онегин” от Пушкин (I);
- „Илиада” и „Одисея” от Омир (I);
- „Тартюф” от Молиер (I);
- „Дон Кихот” от Сервантес (I);
- „Ад” от Данте (I);
- Първата му книга е „У дома : Писма от Средна Родопа” (1936) (I).

3. Записване на автентичен фолклор

- родопски фолклор (II);
- Серийни издания, публикувани от ...;
- ученическа библиотека „Ралица” (IV);
- детска библиотека „Забава и поука” (IV);
- Периодични издания, на които е редактор: Сп. „Мисъл” (III).

4. .Метасистеми, наблюдавани в творчеството на ...

- I. Художествено-преводаческа;
- II. Фолклорно-събирателна;
- III. Историко-изследователска;
- IV. Публикационно-издателска.

Предприетото информационно моделиране позволява в постигнатия чрез него свод „гостоприемно” (израз на Ш. Ранганатан [1]) да се включат многообразни

информационни реалии и свързани с живота и творчеството на писателя Николай Вранчев. Библиографското издирване посочва нарастващ интерес към личността му [2].

Цитирана литература

1. **Ranganathan, S. R.** The colon classificatio. – New York : New Brunswick, 1965. – 298 p.
2. **Примовски, Никола.** Човекът и писателят с европейски измерения : 120 г. от рождението и 50 г. от смъртта на Николай Вранчев. // Р о д о п и, 2003, N 1, с. 67-71.

303 Николай Вранчев – личност и дело

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**ПОГЛЕД КЪМ ДЕЙНОСТТА
НА ПРОФЕСОР Д.М.Н. Д-Р НИКОЛАЙ ЯРЪМОВ**

(На база на сп. „Хирургия”, Приложение на бр. 6, 2004 г.)

Христина Лазарова

На вниманието на научната общественост се предоставя информационна карта на упражняваната от персонала научно-практическа сфера в следните **информационни планове**:

- 1. **Биографични факти;**
- 2. **Първични документи;**
- 3. **Вторични документи;**
- 4. **Метасистеми;**
- 5. **Философска картина.**

Без да навлиза в детайли в назованите информационни планове, авторът на настоящите редове вижда своята **задача** единствено в разграничаването на посочените направления. Независимо от това той възприема като **свърхзадача** на това изложение опита да се пристъпи чрез него към проблема за установяването на **философската картина на връзки между нещата в концепцията на учения.**

1. Биографични факти

Проф. Николай Яръмов е хирург с голям принос в спешната хирургия, онколог, професор в Медицинска университетска болница „Александровска”, републикански консултант.

Той е роден на 18.12.1950 г.

През 1969 г. завършва с отличие VIII математическа гимназия в София.

Възпитаник е на Медицинския университет (МУ) в София и завършва образованието си там през 1977 г.

От 1977-1982 работи като хирург-ординатор в Окръжна болница – Силистра.

От 1982 г. Н. Яръмов е асистент в Катедрата по пропедевтика на хирургическите болести в Университетска болница (УБ) „Александровска” към МУ – София. През 1997 г. той защитава докторска дисертация. През 2001 г. получава званието професор.

Година по-късно и досега ученият заема длъжността главен редактор на сп. „Хирургия” – водещо издание в областта на специализирания медицински периодичен печат в България.

2. Първични документи

Към 2007 г. обемът на научните трудове на проф. Николай Яръмов надхвърля 500 заглавия.

Първата негова научна публикация е „Електроманометрични проучвания върху възможностите за стимулиране на дебелочревния мотилитет в спешната коремна хирургия”.

65 % от тях са свързани със спешната хирургия. Някои от учебниците, които той е написал, са „Коремна хирургия” (1990 г.), „Спешна хирургия” (1. изд. 1991 г.; 2. изд. 1998 г.) и др. Ръководството „Коло-проктология”, което излиза през 1998 г., също е дело на Н. Яръмов. Монографията „Усложнен колоректален рак” (2001 г.) до голяма степен е създадена на базата на собствения му изследователски принос в областта.

3. Вторични документи

[Когнитологична проскопия] [: Ч. I-III] / БАН; ВМИ, Мед. фак. – Унив. болница „Царица Йоана”, Клиничен ц-р по спешна мед., Клиника по спешна хирургия; Науч. д-во на хирурзите, сп. „Хирургия”; Водещ беседата, авт. на библиогр., предг. и бел. **А. Куманова**; Консултант **В. Велев**; Науч. ред. **М. Куманов**; Библиогр. ред. **Ц. Стайкова**; Лит. ред. и граф. дизайн **Ц. Найденова**; Ез. ред. **А. Даскалов**; Худож. на фотопортр. **А. Русев**. – София, 2004. – с фотопортр. – (Библиогр. на бълг. учени)(Портрети на учени в стила на интервюто). – Именен индекс, с. LV-LVI. – *Автограф: Aliis inserviendo consumor. – Посв. на Я. Д. Витебский, Н. Василев, В. Матеев, В. Янков. // Хирургия (София), 2004, с. I-LVI. – Прил.*

4. Метасистеми

Научно-практическата дейност на Н. Яръмов включва:

- обхващане в комплекс на етиологията, патогенезата, диагностиката, клиничната картина и оперативното лечение;
- третиране на изследваната система на човешкия организъм като част от целия организъм;
- прилагане на всеобхватен метод за всестранно изследване на патогенезата като основа за прецизна диагностика;
- стимулиране на естествените функции на човешкия организъм като цел на провежданата интервенция;
- съчетаване на класическите норми на хирургическото изкуство с най-съвременните технологични тенденции в развитието на медицинската област на знанието;
- довеждане на основните резултати от апробираното лечение върху обширна база от клинични наблюдения до публичност – до знанието на медицинската научна общественост с цел прилагането им за овладяване на изследваните заболявания.

5. Философска картина

Професията, която Н. Яръмов е избрал, определено е нещо повече от работа. Да лекуваш хората, да носиш отговорност за нечий живот трудно би могло да се определи като обикновено трудово ежедневие, започващо в 09:00 и завършващо в 17:00 часа, да речем. Да бъдеш лекар, означава и да споделяш болката на хората, и да ги лекуваш. Често обаче, хирурзи от ранга на проф. Яръмов се сблъскват не само с физическата болка на пациентите си, те стават свидетели и на психологическата борба с болестта, на желанието за живот. Хипократ определя тази професия като: „Най-благородното от всички изкуства”.

Най-важното за един лекар, владеещ изкуството на хирургическата операция, според проф. Н. Яръмов е: „максимална отдаденост на хирурга в хирургическото действие; максимална отговорност на хирурга пред Живота; максимална съпричастност на хирурга към страданието на пациента.”

Когато хирургът е отговорен, всеотдаен, съпричастен, се освобождава енергия, необходима по време на извършваната операция. Проявявайки тези качества в медицината, в работата си, хирургът става отговорен, всеотдаен и съпричастен и извън медицината. Това се превръща в част от неговата личностна характеристика, става част от неговото поведение във всяка сфера на живота.

За да бъде един хирург на висотата на проф. Яръмов, най-важното е да полага максимални усилия по пътя на лекуването, защото, както самият той казва:

„Това ми дава удовлетворение.”

Да бъдеш лекар, да бъдеш хирург е една от най-отговорните, може би най-отговорната професия. За нея трябва талант, сила, воля и преди всичко за нея

трябва да си истински човек. А проф. Н. Яръмов със сигурност притежава всяко едно от тези качества.

Той определя планетарните символи на медицината по следния начин – белия цвят, символизиращ цялата светлина и Червения кръст като „символ на света в неговата цялост, да не губим представа за цялата гама от нива, многообразие – на реалности и съзнанието – и в медицински, и в широк обществен план” [белия цвят];

- Да не преставаме да обхващаме и съпоставяме формите на битуване на явленията във всички посоки и равнища на разумност, с което ще съхраним пълнотата, диапазона на човешката природа [кръстът];

- Да не пренебрегваме живота в неговата ценностна природа на хармония в многообразието, разгръщаща цялата дъга на живота [червения цвят].

Да бъдеш лекар означава нещо много повече от това да прочетеш томовете медицински учебници. Със сигурност трябва да знаеш какво е това, искаш ли да го вършиш и защо го искаш. Съмнявам се, че човек, който е наясно с това, какво означават символите на медицината, не знае защо е посветил живота си на нея.

Ето от такива личности и професионалисти има нужда не само медицината, а всяка една сфера. България може само да се гордее с това, че има специалист като проф. Николай Яръмов.

6. Източници

Сп. „Хирургия” (Приложение към бр. 6, 2004 г.).

**304 проф. д.м.н. д-р Николай Яръмов – биографична скица;
информационна картина: феноменология**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ВОДЕЩИ ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА У НАС

Иван Караиванов

Поради различни причини, свързани най-вече с особеностите на осъществяващия се след 1989 г. преход в страната, трудно могат да се изведат строго научни признаци за класификация на съвременните пътнически агенции у нас.

Конкретните проблеми и трудности, които пречат за изграждане на научнообоснована типология и характеристика на пътническите агенции в България в съвременния етап от развитието на организаторската и посредническата дейност в туризма, могат да се определят и синтезират предимно по отношение на:

- липсата на системни статистически и друг вид наблюдения върху броя, динамиката и структурата на стопанските субекти в страната;

- невъзможността ясно и строго да се разграничи предметът на дейност на стопанските субекти;

- забавянето на процеса, свързан с лицензирането на туристическата дейност и невъзможността, по тази причина, да бъдат обхванати професионалните предприятия в областта на организаторската и посредническата дейност в туризма;

- постоянните промени в предмета на дейност и преобразованията в икономическите, правните и

организационни структури на стопанските субекти в страната.

Понастоящем у нас функционират различни по вид пътнически агенции, които могат да бъдат типологизирани и характеризирани, както по общоприети, така и по специфични за нашите условия признаци.

В зависимост от характера на търговската си дейност пътническите агенции у нас могат да се характеризират преди всичко като детайлисти или продавачи на дребно. [1]

По обема на своята дейност пътническите агенции в България могат да се отнесат предимно към категорията на малките предприятия.

Доста ограничен е броят на пътническите агенции у нас, които могат да бъдат отнесени към категорията на големите предприятия.

По профил на дейност пътническите агенции у нас се характеризират с голямо разнообразие. Бързо променящите се пазарни и икономически условия затрудняват процеса на тяхната специализация. В преобладаваща част от случаите предприятията осъществяват различна дейност в зависимост от наличието на едни или други пазарни възможности. [2]

Съществени изменения в развитието на организаторската и посредническата дейност у нас след 1989 г. настъпиха вследствие утвърждаването на частните пътнически агенции. Понастоящем те могат условно да се разграничат в няколко групи.

Към първата група се отнасят професионалните туроператори и посредници, които бяха създадени от бивши специалисти от системата на държавните туристически предприятия. Те са обикновено средни или малки стопански единици, които профилират дейността си в едни или други направления в зависимост от наследените предишни делови контакти с контрагенти от страната или чужбина.

Втората група включва пътническите агенции, създадени върху основата на натрупан капитал в други дейности. Целта им е да завоюват позиции в тази благоприятна за инвестиции област и да осигурят допълнителни възможности за увеличаване на положителните си финансови резултати.

Третата група е най-многобройната. Тя е формирана от дребни предприятия, образувани на основата на семейната собственост от лица с различна професия и квалификация. Включва предимно посредници или малки туроператори, които инцидентно организират пътувания с туристическа или търговска цел. Благоприятни възможности за функционирането на пътническите агенции от тази група създава обстоятелството, че за тях не се изискват големи инвестиции. В много случаи се използват за офиси дори жилищните помещения, оборудвани с минимум технически средства – телефон и факс апарат.

Четвъртата група (все още съвсем малобройна) е съставена от споменатите вече приватизирани държавни пътнически агенции.

Към типологията и характеристиката на пътническите агенции в България в съвременния етап от развитието им може да се добави едно ново за нашите условия явление. Става дума за създаването на агентури на големите чуждестранни туроператори (засега само германски) с дялово участие на български партньори. [3]

Връзките на българските пътнически агенции с контрагенти от чужбина

нормализират характера и структурата на организаторската дейност в туризма на нашата страна. Деловите контакти се простират вече не само на Изток, но и в редица други страни.

Цитирани източници

1. <www.pomagalo.com>. – 25.03.2008. – 5 с.
2. <www.tourism.bg>. – 3.02.2008. – 1 с.
3. <www.travelpartner.bg>. – 12.04.2008. – 3 с.

305 туризъм – тенденции и перспективи за развитие в България

ТРАНСМИСИИ НА ЗНАЧЕНИЕТО НА ЛИЧНОСТИТЕ НА СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ В СЛАВЯНСКИТЕ ПЕЧАТНИ КНИГИ ОТ XV-XVII В.

Ралица Михова

В информацията, която днес намираме за Св. Св. Кирил и Методий в старославянските печатни книги, откриваме пряка връзка със старата ръкописна книжнина на българи, руси и сърби, от която по-късните издатели и книжовници широко заимстват.

306

Вестите за светите братя се появяват рано – още към X в., когато за тях се пишат жития, служби и похвални слова. Тези писмени документи разкриват големия интерес към епохалното дело на славянските просветители. Дело, което още тогава се схваща като важно средство за културен възход и е предпоставка за интелектуално развитие, гаранция за опазването на народностното съзнание. То поражда чувство на гордост при съпоставка с културната история на други народи.

Известно е, че данни за делото на Св. Св. Кирил и Методий проникват широко в старославянската печатна книга, което допринася за неговото популяризиране. Най-ранното известие, познато за тях, е от края на XV в. – от 1495 г. Документът се намира в книгата „Псалтир с последования”, напечатана от

йеромонах Макарий в гр. Цетина (Черна гора) по нареждане на войводата Гюргя Черноевич.

Вестите за Св. Кирил са повече от тези за брат му Св. Методий. Причина за това, вероятно, е обстоятелството, че получилият прозвището „философ“ е бил известен през средните векове и е бил считан за действителния създател на славянската писменост. Податките за Св. Кирил са от датата 14 февруари – деня на неговата смърт, а за Св. Методий – 11 май.

В писмената печатна традиция се срещат две групи сведения – по-кратки и по-обширни. Първата група от посочените сведения свидетелства, че на определен ден (14 февруари, 11 май) се чества паметта им. Втората група – обширните, дава тропар [1] и кондак [2] за Св. Кирил Философ (това се отнася за XV-XVI в., когато тропар и кондак се печатат по-рядко). Те са публикувани в старопечатните славянски книги и често се срещат и в стари славянски ръкописи. Текстовете отразяват най-същественото от живота и делото на Св. Кирил Философ – мъдростта, която обикнал от младенческа възраст, заслугата му за просвещението на славяните. Тропарът и кондакът за Св. Кирил не се различават съществено от поместваните в славянските ръкописи. Двата текста се срещат и в други ранни печатни псалтири.

В настоящия момент – сведенията са по-обширни и акцентират върху това, че Св. Кирил е творецът на славянската писменост, а брат му е моравски архиепископ. Винаги, когато се говори за Св. Кирил, се визира и Св. Методий. За Св. Методий се говори в църковно-богослужбени книги, като той е посочен в качеството си на съратник на своя брат. Времето, когато живеят и творят Светите братя, е свързано с периода на царуване на византийския император Михаил III. Св. Кирил Философ се очертава като ръководна личност в творческия съюз на двамата братя, оставили дълбоки следи в живота на славянските народи. Поради факта, че за Св. Кирил повече се говори в исторически и граматически съчинения, на него се приписват произведения, които не е създал. Той не е единствено Философ, но и славянски учител. Това определение за него е извънредно важно, защото то се появява в едно и също време, когато е спорът за народността на славянските първоучители и за основата на езика, на който те са творили.

През XVI в. в славянската печатна книга навлиза и понятието кирилица, така както го разбираме днес. За неин творец книжовниците считат Кирил Философ, на чието име назовават буквите.

Едно от първите печатни издания, прославящо името и делото на славянския просветител Кирил, е създаденото още през X в. „Сказание за буквите“ от Черноризец Храбър. Бележитата творба прониква и в други, основно граматически, произведения, печатани предимно в Русия.

През Средните векове у славяните се заражда дълбока почит към Св. Св. Кирил и Методий, и поради това техните имена навлизат във всички области на славянската духовна култура – живопис, скулптура, музика, литература. Делото им вдъхновява видни културни дейци и общественици.

Славянската печатна книга първо се появява сред западнославянските народи – чехи, поляци, хървати, защото близо до тях възниква книгопечатането (Западна Европа). Печатната книга има преди всичко религиозен характер за славянските народи,

предназначена да обслужва Църквата, да бъде в помощ на многобройните духовни лица, да разпространява четиво сред грамотните люде [3-5].

Важно за славянските културни дейци е съдържанието на отделните фрагменти в нея, засягащи страниците от културната история на народа. Те не се ограничават само с установените църковни текстове – Евангелие, Апостол, Требник и Проповеди. Делото на Св. Св. Кирил и Методий не се задържа само в църковно-богослужебните книги, а бавно навлиза и в книги с по-светско съдържание – на първо място в учебната книжнина – ръкописна и печатна, но преди всичко в различните съчинения с граматически характер.

Не всички български просветители са еднакво застъпени в старославянските печатни книги. В тях най-често се говори за Св. Св. Кирил и Методий, Св. Иван Рилски, Св. Петка Търновска, но най-важно място заемат Светите братя.

Голяма част от старославянските печатни книги не могат да бъдат намерени днес в софийските библиотеки. Могат да се ползват на микрофилми само в Народната библиотека и Централната библиотека на БАН. Но широкото проникване и характерът на вестите за Светите братя в старопечатните книги, тяхната роля и значение в живота на българи, руси и сърби са от изключителна важност. Славянската печатна книга, особено от по-късния период, със своя общ черковнославянски език, с общата идеологическа целенасоченост, изиграва голяма роля в живота на южните и източните славяни – развива и укрепва идеята за славянско родство и единство, за славянска солидарност. В някои от старопечатните книги са поместени кратки исторически данни, чрез които се разграничават моменти от развитието на човечеството, посочен е и Св. Кирил Философ, като е подчертано неговото велико дело – създаването на славянската азбука и писменост.

Данните за Светите братя Кирил и Методий, намерили отражение в старославянските печатни книги през XV-XVII в., не само широко навлизат в славянската книга през следващите векове, но се обогатяват с ново съдържание.

Цитирани източници

1. *Срв.*: кратки месецословни, календарни бележки.
2. *Срв.*: къси химнични възхвали.
3. **Ангелов Б.** Ст. Кирил и Методи в славянските печатни книги от XV-XVIII в. Бележки. // *Боядинский, О. М.* Съчинения. – Москва, 1913, с. LXXIII.
4. **Каратаев, Ив.** Описание славяно-русских книг, напечатанных кириловскими буквами. Т. 1. – Санкт-Петербург, 1883, с. 1491.
5. **Кувев, К.** Черноризец Храбър. – София, 1967.

306 Св. Кирил и Св. Методий – отражение в славянските печатни книги от XV-XVII в.

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

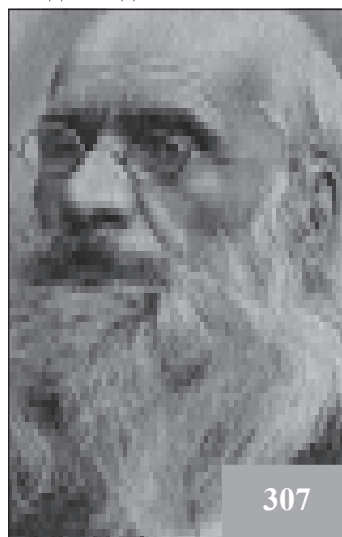
ДАРИТЕЛЯТ ИВАН ДОБРОВСКИ И НЕГОВОТО ДЕЛО – ЧАСТ ОТ ИСТОРИЯТА НА НАРОДНА БИБЛИОТЕКА „ИВАН ВАЗОВ” – ПЛОВДИВ

Овсанна Язджиян

Народна библиотека „Иван Вазов” – Пловдив е второто национално книгохранилище в България, регионален културен институт за четири области в страната с центрове Пловдив, Пазарджик, Хасково и Стара Загора. С богатия си библиотечен фонд Народна библиотека „Иван Вазов” – Пловдив подпомага научно-изследователската, преподавателската и учебната дейност.

Чрез свободния достъп, който библиотечното ръководство предоставя, ползвателите се доближават до уникалните фондове на библиотеката. Това я превръща в информационен център с национално значение. А фактът, че тя е първата депозитна библиотека в България, още от 1881 г., 16 години преди въвеждането на „Закон за депозиране на печатните произведения в народните библиотеки” (1897 г.), я прави незаменима за изследователите. Уникални по своята същност и съдържание са ръкописите върху пергамент и хартия, първите печатни български книги от XVI в. до края на XVIII в., възрожденската литература от 1806 г. до 1878 г., пълният репертоар на българската книга и периодичен печат.

Значимостта на даренията е не само за

региона, но и за страната и чужбина. Едно непознато, но впоследствие оказало се интересно име, привлече моето внимание – това на Иван Добровски.

Обект на изследването ми е личността на Иван Добровски, неговата учителска и издателска дейност, неговите библиофилски умения и не на последно място – значението на личната му библиотека за оформящия се фонд на Народна библиотека „Иван Вазов” – Пловдив. Като бъдещ библиотечен специалист за мен беше важно да изследвам дарението, формиращо едно структурно звено от общия фонд на библиотеката, акта на даряването, обработката, организацията, режима на съхранение и ползване, управлението му.

Целта на настоящото изследване е да направи анализ и характеристика на личната библиотека на Иван Добровски, дарена на Народна библиотека „Иван Вазов” – Пловдив. От анализа се очаква да даде по-цялостна представа за съдържанието и да очертае закономерностите в съхранението и ползването на документите в нея.

За разработване на задачите са използвани различни методи на изследване: групиране на документите по видове и по години и количествено-хронологичен анализ. Използвани са като източници годишници на библиотеката, служебния ѝ каталог, библиографски указатели, статии от научни конференции в библиотековедския печат по проблемите на даренията и специални фондове.

Проблемът за личната библиотека в системата на библиотеката като цяло е сам по себе си твърде интересен, но за библиотекознанието той има значение най-вече във взаимната връзка лична – обществена библиотека, която възниква при дарения или покупка на личните библиотеки.

Според мен е важно най-напред да поставим проблема за ценностните параметри на една лична библиотека. Връзката между личността и книжнината като цяло ни отправя към разсъждения за биографията на разглежданата личност. От една страна, стои мрежата от обстоятелства, формиращи жизнения път, а от друга – идеите, които е споделял и разпространявал.

Един от съществените въпроси за живота на Иван Добровски, върху който хвърля светлина неговият архив, е този какво е чел, кои книги са участвали в неговото морално и интелектуално развитие. Сведения получаваме от поръчаните и закупвани от него книги и съставените им каталози от 1859, 1874 и 1876 г. Преди да пристъпим към анализ на тези документи, ще се спрем на някои основни моменти от живота на Добровски, представляващи интерес за нас с оглед на поставената задача.

Иван Добровски е роден на 1 април 1812 г. в град Сливен. Баща му хаджи Добре се занимава с калпакчийство, а майката произхожда от заселили се в Сливен българи от будното старопланинско градче Жеравна. Първоначално Добровски учи в родния си град. По-късно става ученик на елинското училище на града при даскал Николаки, който от своя страна бил ученик на видния гръцки деец на Просвещението Неофит Дукас. След Руско-турската война от 1829 г. Добровски заминава за Одеса и Цариград, където работи като преводач и писар при различни търговци. През 1836 г. постъпва в прочутото за времето си училище на Теофинос Капридис на остров Андрос. До закриване на училището Добровски учи при видния гръцки деец заедно с още няколко млади българи, които по-късно играят централна роля в обществено-политическия и културен живот на българите, а именно: Стоян Чомаков, братята Никола, Димитър и

Иларион Михайлови (по-сетнешния Иларион Макриополски) и др. По-късно Добровски става учител в Сливен и на остров Самос. От този период датират неговите връзки с най-бележитите представители на българската интелигенция по това време – Георги С. Раковски, Константин Фотинов, Сава Доброплодни, Гавраил Кръстевич и много други. През 1850 г. във Виена той започва издаването на списание „Мирозрение“ в печатницата на Арменската Мъхитаристка Католическа Конгрегация. За пример му служи гръцкото списание „Логиос ермис“. От 1857 г. до 1859 г. Добровски учителства в елинското училище в Котел, където преподава български език, граматика, литература, аритметика, алгебра и география.

След 1859 г. Добровски се завръща в Сливен и се включва активно в движението за създаване на независима автокефална църква. През 1870 г. той подновява издаването на списание „Мирозрение“, този път в Букурещ. Публикува в българския печат разнообразни материали – преводи и оригинали. Неговите статии по българския църковен въпрос, по проблемите на образованието и обществените взаимоотношения свидетелстват за буден, демократично мислещ човек със собствена позиция по всички основни въпроси на тогавашното българско общество. След Освобождението на България Добровски се връща в родината и отсяда в Пловдив, където умира през 1896 г.

Друг аспект на взаимоотношенията личност – библиотека е възможността чрез анализ на личната колекция да разкрием интелектуалната биография на притежателя ѝ. Тук трябва да посочим две отправни точки за анализ.

От една страна, съдържателният анализ на колекцията да се основава на общата ценностна оценка за качеството на фонда ѝ – т. е. той да бъде сравнен с модела на една идеална колекция от книги в съответната тематична област.

От друга страна, съдържателният анализ може да бъде ориентиран и към търсене на опорите на интелектуалната биография на своя притежател. Численият и качествен състав на фонда може да очертае в най-общи линии „информационното поле“ на личността.

Първият каталог на Добровски е съставен от него през 1859 г. в Котел, където той учителства в гръцкото училище. В него са описани общо 67 издания. От тях 46 са на гръцки език, 13 на български, 7 на френски и едно на английски. Сред гръцките и българските заглавия по едно принадлежи на периодичните издания на гръцкия вестник „Босфорики телеграф“ и българското списание „Мирозрение“.

През април 1874 г. Добровски вече е в Цариград и се заема със съставянето на нов каталог на личната си библиотека, който той нарича „Списък предуготвителен на книгите ми“. Той обхваща 232 издания. От тях 69 са на гръцки, 70 на руски, 67 на български, 6 от които периодични издания, 21 на френски, 2 на румънски, 1 на сръбски, 1 на полски и 1 на английски език.

Две години по-късно, пак в Цариград през 1876 г., Добровски отново описва книгите си, като този път в каталога влизат 250 издания. За да изготви този каталог, той използва каталога си от 1859 г., въвеждайки някои липси и прегрупирайки книгите по народностна принадлежност на авторите, а след това добавя към тях и заглавията на новонабавените книги. Броят на гръцките книги става 68, на българските 90 (18 броя са периодичните издания), на руски 64, на румънски 2, на полски 1, на сръбски 1 и на английски 1.

До този момент вече обстойно са изучени библиотеките на наши възрожденци като Неофит Рилски, Васил Априлов, Найден Геров, Марко Балабанов, Неофит Бозвели и Любен Каравелов. Библиотеката на Иван Добровски е една от най-ранните и за нея също има много сведения, което, съпоставено с броя на българските книжовници по това време и техните колекции, е съизмерима единствено с тях.

Прелиствайки каталозите, изработени от Иван Добровски, оставаме изненадани от библиографското описание, което съставителят се е постарал да даде. Отделните книги са прецизно описани с име на автор, преводач или издател, със заглавие, място и година на издаване. Отразен е броят на томове от многотомните издания. Стриктно са отбелязани годината и мястото на издаване на различните публикации на едно и също заглавие. Внимателно съставеният каталог на Добровски ни улеснява много при идентификацията на отделните издания върху основата на съществуващите библиографии.

В каталога от 1859 г. Добровски прави опит да класира книгите по езиков признак, като ги разделя на гръцки, френски и славянски езици. В каталога от 1876 г. той разделя книгите по езиков признак на: новогръцки, старогръцки, руски, български, френски и „разни”, като взема предвид и етническата принадлежност на автора на изданието. Прави впечатление стремежът на Добровски да се доближи колкото се може повече до едно точно описание на книгите си чрез вътрешни поправки и преместване на отделни книги от един раздел в друг.

Особен интерес представляват нанесените бележки в каталога, които съдържат сведения за самата библиотека, комплектуването ѝ и за нейния притежател. В каталога си Добровски отделя вестниците от книгите и списанията. Описвайки различните вестници, съдържащи се в библиотеката му, Добровски дава интересни сведения за някои свои материали в периодичния печат, авторството на които доскоро бе неизвестно.

Подчертавайки достойнствата на каталозите на Добровски, ние искаме да изтъкнем, че те свидетелстват за важни личностни качества на своя съставител – качества, които ни помагат да го характеризираме като един от важните представители на възрожденската ни интелигенция. Освен безспорната прецизност на Добровски от оформлението на каталога личи и будността на съставителя му, както и неговата възискателност към книгата. Това впечатление се допълва и от личната му кореспонденция, в която набавянето на книги заема централно място. Във всички случаи, в които Добровски поръчва книги от Цариград, той настоява книгите да бъдат екземпляри от последните издания, а в случаите, в които една книга съществува и в Атина и в Цариград, той изрично иска да получи и атинското издание.

Сведенията от библиотеката на Иван Добровски ни дават основание да считаме, че той е типичният представител на българската интелигенция, от най-многобройната група на тази социална прослойка – учителите. Общите за Османската империя условия неминуемо слагат отпечатък и върху нея. Той не успява да получи образование в по-висше учебно заведение, а по време на своята най-активна дейност е принуден да се бори за осигуряване на насъщния с непрестанни усилия. Сравнително малката му библиотека е свидетелство за ограничените финансови възможности на учителя. Библиотеката на Добровски е свидетелство за характерното за българската

интелигенция съзряване с участието на гръцката култура и книга, както и за преориентацията на българските възрожденски дейци през втората половина на XIX в. към славянството. Анализът на каталозите ни дава възможност да обясним някои страни от творчеството на Добровски. Те илюстрират преломния момент в историята на нашия културен живот, когато българският език и книга вече са в състояние да задоволят духовните потребности на обществото ни преди Освобождението.

Използвана литература

1. **Алексиева, Ася.** Лични сбирки. // *Култура и общество* : Сб. : Т. 1. – 1992, с. 169-188.
2. **Данова, Надя.** Библиотека. // *Култура и общество* : Сб. : Т. 1. – 1992, с. 189-203.
3. **Данова, Надя.** Иван Добровски във Виена. // *Исторически преглед*, LIX, 2003, N 3-4, с. 149-197.
4. **Данова, Надя.** Един учител [Иван Добровски] в средата на XIX в. и неговата библиотека. // *Педагогика*, XIV, 2004, N 5, с. 95-102.

307 Иван Добровски – дарителство; Народна библиотека „Иван Вазов” – Пловдив: история

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**ЛИЧНОСТТА НА НИКОЛА САВЧЕВ
В СЪЗДАВАНЕТО И УТВЪРЖДАВАНЕТО
НА ЧИТАЛИЩЕ „РАЗВИТИЕ” В БЕЛОГРАДЧИК**

(На базата на читалищната библиотека)

Валя Миткова

*„Духовното изобилие е ключът
към материалното благополучие.”*

Соломон

Читалищата са тези културни огнища, в които се създават, съхраняват и развиват духовните традиции на българския народ. Те са феномен в световната

културна история и имат своето непреходно място като минало, настояще и бъдеще. Българското читалище е извор на родолюбие и възрожденска всеотдайност, без която не можем да вървим напред.

Избрах тази тема, защото е интересна и е важно да се научи историята на читалището и личностите, помогнали за създаването му.

Обект на това изследване е личността на Никола Савчев.
Предмет на изследването е животът и дейността на Никола Савчев.
Източникът на работата ми е фондът на библиотеката към читалище „Развитие” в град Белоградчик.

Метод на работата е синтезиране на литературата.

Целта ми е да опиша личността на Н. Савчев, да разкрия заслугите му за създаването и утвърждаването на читалище „Развитие”, гр. Белоградчик.

Никола Савчев Василев е роден в гр. Белоградчик през м. април 1870 г. Баща му Савчо Василев умира рано и го оставя сираче на шест години. Отгледан е от баба си Койна. Като най-възрастен Никола поема грижите за тримата си братя и трите сестри. Поради липса на средства се задоволява с основно образование и се самообразова, чете жадно оскъдната литература. Свързва се с учителите Михаил Кубадинов и Досю Негенцов. Отпечатани са негови стихотворения в сп. „Ново време”. Под псевдонима „Живко” написва осем очерци и разкази в „Демократичен преглед”, „Просвета” и „Пролетна заря”, статии в „Демократ” и „Радикал”. Написва стихотворна сбирка и комедия, четена пред Антон Страшимиров.

Кандидат за депутат е за XIV, XV, XVI Народно събрание и за V Велико народно събрание. Радва се на уважение и все по-големи успехи в борбата против политическата корупция.

Във всички избори взема активно участие, произнася речи почти във всички общини. Работи заедно с писателя Тодор Г. Влайков. Делегат е на много от конгресите на Радикалната партия до края на партийната система 1934 г. Член е на Висшия партийен съвет. През 1901 г. е председател на тричленната общинска комисия, дългогодишен съветник, член и председател на училищното настоятелство. Основател и председател е на благотворителното театрално дружество „Пчела”, като участва активно в театралния състав от 1888 г. до 1910 г. Понеже женските роли се изпълнявали от мъже, понякога играе комичните женски роли.

През 1893 г. с учителя Михаил Кубадинов, Иван Цеков и др. прогресивни интелегенти основават читалище „Развитие” в гр. Белоградчик. До края на живота си, с малки прекъсвания, Никола Савчев е председател на читалището. Организира художествената самодейност: театрална група, хор, оркестър. На патронния празник на читалището Цветница произнася тържествени доклади. За Нова година организира тържествени вечеринки с литературна част. Големи грижи полага за закупуване на първото „кино” /агрегат и кино-апаратура/, за набавяне на столове чрез дарения.

Активен член е на пчеларското и ловното дружество.

Огромната обществено-политическа дейност му създава авторитет в цялата околия и прогресивната интелигенция в страната. Освен с дядо Тодор Влайков и Антон Страшимиров общува с професорите Фаденхект, Венелин Ганев, Тодор Луканов, Димитър Станишев, Тодор Титуренко, Крум Бъчваров, Ячо Хлебаров и др.

Благодарение на личния си политически авторитет се застъпва за много преследвани от тогавашните власти политически дейци, като е спасил от смъртна опасност през 1923 г. Иван Петров от Дъбравка, Димитър Георгиев от Протопопинци, Борис Русинов от Върбовчец и др.

Пословични са нравствената чистота и благородство на характера му, които са

негов идеал и скъп завет за нас. Той пише: „Ако искаш да отмъстиш на този, който ти е направил някаква злина, използвай първия случай, който ще ти се отдаде, за да му направиш някаква добрина. С този благороден психически шок бъди сигурен ще въздействаш възпитателно на „врага”, а и ти ще се изкачиш с още няколко стъпала по стълбицата на хуманността”. Безпощаден е срещу политическата корупция и се стреми да посее в душите на хората добродетели.

За това в речите си, във фейлетоните смело критикува най-вече властниците. В Народното събрание поставя въпроси за произвола на полицейски началници, в пресата атакува самозабравилите се политици. Не е пощадил абсолютизма и на цар Фердинад, комуто посвещава фейлетони и статията „София трябва да заговори” /Две думи на провинцията/, в. „Радикал” – орган на Радикално-демократическата партия, год. IX, бр. 48, 09.03.1914 г. Призовава демократическите сили на борба, митинги, протести и манифестации в София и цяла България.

През 1904 г. е скромната му сватба с Тинка Христова Владева – учителка от гр. Плевен. Имат пет деца.

На Спасовден, на паметника на загиналите въстаници от 1850 лето, Никола Савчев произнася траурно слово и проства. Внезапно умира за благородни идеи, жадувал за истинска демокрация, благоденствие за българския народ, висока култура и духовно съвършенство, мир на земята.

Дядо Влайков пише тогава: „Никола Савчев бе съвестта на Белградчишката околия.”

В книгата за Видинския окръжен съд е вписано – Читалище „Развитие”, Белградчик, учредено 1893 г. с цел: „Да буди интерес към четене на книги и да способства за научно, просветно и естетическо развитие на хората, да разшири придобитата в училището грамотност.” Средствата за постигането на тези цели – „публични сказки и общодостъпни четения, вечеринки, утра, забави и театрални представления.”

Читалищните деятели в началото на ХХ в. са възприели като начална 1893 г. Този опит за създаване на читалище в гр. Белградчик се увенчава с успех и е факт повече от сто години. Двама от основателите на читалището са инициаторът Михаил Кубадинов от гр. Шумен и първият председател Иван Цеков.

От посочените сведения следва да се заключи, че първото читалище в гр. Белградчик е основано през 1884 г. и че е съществувало твърде кратко време. Войната със Сърбия през 1885 г. е причина това читалище да угасне. През 1887 г. се прави втори опит за отваряне на читалище. Но и двете читалища не са оставили никакви следи, че са съществували.

След тези два опита през 1884 г. и 1887 г. за създаване на двете читалища в града се ражда културно-просветно дружество, съществувало може би повече от десет години и оставило спомен и материални доказателства за своето съществуване. Това е театрално дружество „Пчела”. То е имало за цел да представя пиеси с участието на любители граждани, но прави опит да поддържа и читалня. Получавало е български и руски списания. Инициативата за поддържане на читалня не е имала успех. С приходите от театрални представления, дарения и други суми дружеството е успяло през 1893-1894 г. да си построи собствена театрална сграда. Така основаното и до днес

съществуващо читалище „Развитие” и театрално дружество „Пчела” поддържат културния живот в града.

За гр. Белоградчик е похвално обстоятелството, че в него е имало специална стилна театрална сграда още през 1894 г., а в столицата Народният театър е построен и открит едва през 1907 г. На горния ъгъл на триъгълния фронтон е било изобразено релефно следната скулптурна сцена: емблемата на дружеството „Пчела” /символ на трудолюбието и дейността/, поддържана над петострунна лира от двете страни на триъгълния фронтон от две красиви детски фигури /комбинирана идея от Библията и митологията/. Скулптурата е будела възхищението на всички с художествената изработка и вложената идея.

След явяването на читалище „Развитие” в културния живот на Белоградчик театрално дружество „Пчела” остава да съществува известно време само формално, като е използвало единственото си имущество – театралната сграда. Салонът е бил мебелиран с хубави, тежки завеси със златисти пискюли, по стените е имало големи художествени картини в бронзирани рамки. Там се срещали гражданите от по-висшата класа на града.

Както всички хубави културно-просветни инициативи и дружества, които в миналото загивали безславно, залязва и театрално дружество „Пчела” в Белоградчик. То съществува няколко години, строи хубава театрална сграда – гордост за малкия градец, но не успява да издължи заема, взет от банката и окончателно преустановява своето съществуване.

По всичко изглежда, че и след петнадесет години от Освобождението от турско робство в града не е имало местна интелигенция, която да създаде и поддържа читалище с по-дълготраен живот. През 1893 г. Михаил Кубадинов от гр. Шумен бил назначен за учител за една година в прогимназията в Белоградчик. Макар и чужд в града, той поел инициативата и през м. март 1893 г. в Белоградчик е основано и сега съществуващото читалище „Развитие”. Пръв негов председател е Иван Цеков – син на Цеко Панов, пръв председател на основаното през 1884 г. читалище „Съединение”. Основаното читалище поддържа читалня и библиотека в старата турска сграда, намираща се на мястото, където сега е построена сградата на полицията. То е лишено от редовни приходи, съществува анемично няколко години след основаването му и замира.

По инициатива на Никола Савчев, общественик и народен представител, читалището възстановява дейността си. За председател е избран инициаторът за възобновяването му. В него се открива читалня, в която били изложени за четене почти всички български списания и руското списание „Природа и люди”. Имало малка библиотека, в която се раздавали книги за прочит само на редовните членове, които плащали членски внос.

По време на Балканската война и Първата световна война читалищната дейност замира. От 1919 г. до 1922 г. читалището съществува самостоятелно. Но тъй като нямало никакви доходи, читалищното настоятелство било принудено да предаде имуществото и архива на общината. Читалището, вече като общинско, поддържало читалня и библиотека за ползване от гражданите.

Получавани са почти всички вестници и списания, издавани по това време,

устройвани са литературно-музикални вечеринки. Читалището съществува като общинско три години и десет месеца.

През ноември 1926 г. кметът на общината и пръв председател на читалище „Развитие” Иван Цеков поканил гражданите да вземат решение читалището да се отдели от общината и да функционира самостоятелно. Под председателството на Никола Савчев е взето решение за отделяне на читалището и от 10.11.1926 г. съществува самостоятелно. В читалнята са били поставени портретите на основателя на читалището Михаил Кубадинов от гр. Шумен, на първия председател на читалището Иван Цеков от гр. Белоградчик и на дългогодишния председател и крепител на читалището Никола Савчев от гр. Белоградчик. През 1929 г. по инициатива на кмета на общината Христо Мулафчиев театралната сграда „Пчела” е предадена за вечно ползване на читалището. Тази хубава сграда, която красеше площада, е съборена през 1958 г. и на същото място е построен сегашният културен дом, където сега се помещават читалището, театралният салон със сцена, киното и библиотеката.

През всички години и днес в читалището се развиват: библиотечна дейност, любителско и художествено творчество, културно-просветна работа, школи и курсове. Възрожденският порив към знания и свобода започва с книгите. Духовната стабилност на една нация се поддържа от народните обичаи, песни и танци.

Читалищните огънове горят повече от столетие. Те трябва да пламтят по-буйно, защото тяхната топлина е нужна на народа ни и трябва да се даде на тези, които имат необходимост от нея. Нека всеки, който се докосне до читалището, да отнесе в себе си онова духовно извисяване, което ни прави хора.

През годините на своето съществуване, чрез няколко поколения ентузиазирани деятели, читалище „Развитие” е работило за обществения и културния живот на гр. Белоградчик. Архивните документи пазят свидетелствата за изминатия път, за много от личностите, основали и градили читалищното дело. Ценни са и спомените на хората, отдали на читалището сили, време и чувства. Народно читалище „Развитие” има своята достойна история, има своето бъдеще, за което работят днешните читалищни дейци.

Използвана литература

1. **Дюлгеров, Иван** и др. Огнище в скалите. – Шумен : Изд. С. Николов и сие, 2003. – 80 с.

308 Народно читалище „Развитие”, Белоградчик – история; Никола Савчев – създател на Народно читалище „Развитие”, Белоградчик

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЛИЧНОСТТА НА ФОЛКЛОРНАТА ПЕВИЦА КРЕМЕНА СТАНЧЕВА ПРЕЗ ПРИЗМАТА НА НЕЙНИЯ РЕПЕРТОАР

Василка Христова

Обект на моето изследване е личността на народната певица Кремена Станчева, пред чийто талант се прекланям. Огромна е обичта и уважението ми към хората, които събират, съхраняват и предават на бъдното поколение нашия фолклор, защото от всичко, което е създал българският народ, няма нищо по-дълбоко и по-изразително от народната песен. Народната песен е обществено явление.

Тя запълва най-голяма част от музикалния живот на народа. За народната песен не се изисква специална подготовка. И най-негласовитият си тананика народни песни, които възприема неусетно още в люлката и от средата, в която живее. Във всяко село се срещат певци и певици, носители на високохудожествени образци на народни песни.

Една от тях е Кремена Станчева – известна изпълнителка на двугласни шопски народни песни. Тя започва да пее пред публика още на десет години, а преди да навърши двадесет постъпва в Ансамбъла за народни песни при Българското национално радио. Кариерата ѝ продължава в световноизвестния хор „Мистерия на българските гласове“;

който разнася славата на България по целия свят вече над 40 години. Народната певица дълги години е събирала и съхранила цялото богатство на песенния фолклор от шопския край, като същевременно предава наученото от нея на своите ученици.

Дългогодишното ни познатство, срещите и разговорите с Кремена ми дават основание да се чувствам горда за това, че съм българка и наследничка на фолклорното ни богатство, защото скромните наглед народни песни са нашата гордост и трябва винаги да ги ценим, а не да ги третираме като нещо мъртво и някак примитивно и селско.

Твърде показателно е това, че когато е трябвало да се реши коя единствена песен от фолклора на народите по света трябва да литне във Вселената на борда на американския спътник „Вояджър“, е избрана българската народна песен „Излел е Делю хайдутин“. Ето и признанието на самия Карл Сейгън в книгата му „За бъдни времена и същества“: „Когато Ломък за пръв път пусна възвишената „ария“ на българската овчарка, изпълнявана от Валя Балканска, за да я чуе Ан (Ан Дръян), тя бе обзета от спонтанен порив за танц. „Чуваш ли, скъпа? – каза той провлечено, наведен напред. – Това е Европа...“ [2].

Излиза, че тази народна песен не е само знак за България, но и за Европа. Трябва да го запомним, за да имаме още един довод за гордост, че сме българи.

С настоящото изследване си поставям за цел да представя личността на Кремена Станчева – нейното творчество, нейните песни, приноса ѝ за българската култура, защото именно чрез фолклора и ансамбъла „Мистерия на българските гласове“ България завоюва първото „Грами“ в своята културна история и показва на света, че е нация с изключително богати гласови възможности и тези гласове са притежание на професионални народни певици, доказали майсторството си.

Кремена Станчева е родена на 21 октомври 1941 г. в с. Ковачевци, Самоковско. Още от малка се оформя като певица и нейните предпочитания са към българските народни песни. Тя идва в София, за да учи в Икономическия техникум, като завършва и Висшия икономически институт в София. Едновременно с това става солистка на битово-вокалната група при Софийския градски народен съвет. През 1960 г. се явява на конкурс за хористка в Ансамбъла за народни песни при Комитета за телевизия и радио. За едно място се състезават триста кандидатки, но Кремена го спечелва убедително. Още същата година ансамбълът заминава на турне във Франция, където в град Ница тя спечелва грамота.

В ансамбъла започва задълбочена репетиционна и концертна работа. Там участва в дуети, триа, квартети. Няма песен, в която да не пее Кремена, независимо дали е шопска, родопска, тракийска, македонска или северняшка. Самобитният талант на певицата непрекъснато се развива под влияние на ансамбъла. Изтъкнатият акордеонист Тодор Бакалов казва следното: „Това е присъщо на големите дарования – те никога не спират на едно място. Търсят, горят, творят и вървят все нагоре. Кремена Станчева години наред тихо и скромно, без блясък, но за сметка на това с много любов и уважение към народните песни и голямо изпълнителско майсторство върви напред. Тя бе и си остана стилна шопска певица.“ [1].

Особено запомнящи са годините, през които тя пее в дует с Василка Андонова, друга самобитна шопска певица. Те пеят в професионален дует почти четиридесет

години. За кратко време записват много песни в Радио София, в телевизията, правят грамофонни плочи в „Балкантон”, а по-късно аудио касети и компакт дискове. Често участвуват в концертни програми и заемат достойно място в съзвездие на най-талантливите и любими изпълнители на българската народна музика. Стават най-ярки представители на шопския двуглас.

Двете певици се срещат в битово-вокалната група при Софийския градски съвет още през 1957 г. Открива ги един от радетелите на българската народна песен, добрият познавач на песенния ни фолклор Лука Епитроов.

Майсторството, с което изпълняват дуетите, е неповторимо. Идеална интонация и спяване, вродено чувство към паралелните секунди – **(интервал, съдържащ две степени, които имат едни и същи знаци, но едната е мажорна, а другата минорна)** [4], което е присъщо само на шопите. Те уважават първоизточника, защото пеят мелодиите така, както ги е създал народът.

Любовта към народните песни, към народното творчество и желанието да издирят и съхранят самобитното песенно изкуство сближава изключително много двете изтъкнати певици. Между най-известните им песни са „Леле свашке”, „Ерген деда”, „Пий, момче, вино” и особено „Момче дава злато за девока”. Записали са над петдесет шедьовъра на българския музикален гений в радиото, телевизията и „Балкантон”. Тези и много други песни се пеят от самодейците в цялата страна.

Най-майсторски пеят бавните народни песни, които са постоянен репертоар в програмата на „Мистерията на българските гласове”, като „Марко лаже моравска девока”, „Слънце грее”, „Ветар вее”, „Мало село”, „Трендафилчето...” с водещ глас на Кремена Станчева. Богатата им орнаментика и особеното тремоло вибрато – „тресеене”, както го нарича народът – те изпълняват неповторимо, виртуозно и с такава лекота, като че ли пеят нещо съвсем обикновено и просто и предизвикват възторга и учудването на хиляди слушатели, не само в нашата родина, но и в далечните страни и континенти. Предизвикват чувство на възторг както у фолклористи, музиковеди, професионални музиканти, певци и диригенти, така и у самите шопи.

Песните им нямат тактов показател, но те притежават една вътрешна пулсация, която двете певици чувстват великолепно. Тук проличава и усетът им за мярка. Те са безупречни при широките вокали, честите задържания на опорните тонове (точно толкова, колкото е необходимо), може би и високият интелект и образование – всичко това спомага за изисканото им музициране.

Но на първо място – любовта и уважението към българския музикален гений. Когато стане въпрос за Кремена Станчева, неволно се заговаря и за Василка Андонова, и обратно. Защото като солистки те са на сцената почти все заедно. Участвуват на концерти и самостоятелно, но силата, красотата и популярността им е в дуетите. Дуети, но не „терцаджийски”, а истински народни, прости и свършени – такива, каквито ги е създал българинът. И все пак бих искала да се спра отделно на творческия път на Кремена Станчева, която е не само отлична хористка и солистка в хоровия колектив на Ансамбъла за народна музика при Българското радио и телевизия, но е и глас от „Мистерия на българските гласове”.

„Мистерия на българските гласове” е името, с което става популярен женският вокален ансамбъл при Българското радио и телевизия след изключително успешния

албум *Мистерията на българските гласове. Част 2* от 1986/1987 г. (първата част излиза през 1975). След неговото издаване хорът става световноизвестен и прави турнета по цял свят. През 1997 година продуцентът Марсел Селие – собственик на търговската марка „Мистерия на българските гласове” разрешава единствено на хора на БНТ да носи това име. Хорът е основан през 1952 по идея на Георги Бояджиев. Първи диригент на състава е Борис Петров. Истинското израстване на състава е при композитора и диригента Димитър Динев.

С идването на Красимир Кюркчийски и Дора Христова хорът става един от най-добрите в България и започва концертни изяви по световните сцени. През годините се утвърждава като най-добрата българска вокална формация. Под диригентството на Дора Христова певиците пеят в едни от най-престижните концертни зали на Европа, Азия, Америка и Африка. /3/ Няколко пъти е номиниран за награда „Грами” и я получава през 1990 г. за албума „Le Mystere des Voix Bulgares. Volume 2”. А шопската песен – „Ерген дедо”, в обработката на Петър Льондев, става хит на европейските сцени. Няма турне, на което тя да не се изпълнява, при това от двете солистки на хора Кремена Станчева и Василка Андонова [3].

Вече над четиридесет и пет години заедно с ансамбъла народната певица разнася славата на България по всички кътчета на света. Силата на нейното излъчване, полетът на таланта ѝ, въздействието на нейните изпълнения превръщат всяка среща с публиката в творчески празник. Кремена Станчева активно се занимава с педагогическа дейност. Тя води майсторски клас по народно пеене в НБУ– София. Нейни ученици са Даниел Спасов и Милен Иванов, които след това стават и солисти на „Мистерия на българските гласове”. Също така води и курсове по народно пеене в България и САЩ. Вече почти десет години тя всяко лято води майсторски клас в Йейлския университет. В него е създадена фолклорна група „Славик”, която е с тридесетгодишна традиция в изучаването на български фолклор и отделя особено внимание на шопския двуглас. Последните години студентите посещават България, където на място се запознават с българските традиции.

Богатия си репертоар и любовта към народната песен Кремена Станчева предава на своите ученици и самодейни състави (две детски групи в кв. Симеоново – София, женска и две детски групи в читалище „Св. Иван Рилски” в с. Мрамор – София, самодейни колективи в кварталите на София – Бояна и Илиянци). Възпитаници на народната певица са приети в музикалните училища в Широка лъка и Котел. Една от тях е Бинка Добрева, която по-късно е приета в ансамбъла „Мистерия на българските гласове”. Учениците ѝ от квартет „Зора” към читалището в Мрамор печелят редица конкурси в страната, между които е и конкурсът „С песните на Надежда Хвойнева”. Женската група за изворен фолклор в същото село има направени записи във фонотеката на Българското национално радио. Много са и филмите за групите, излъчени по БНТ и някои от кабелните телевизии. Ученичката ѝ Рени Павлова е най-голямата гордост на Кремена Станчева, която продължително време е солистка на фолклорната група в Мрамор и след дълъг и упорит труд става солистка на Ансамбъла за народни песни и танци „Филип Кутев”.

Дългогодишната ѝ преподавателска дейност обогатява репертоара на групите, в които преподава, разучени и изпяти са над 150 песни, много от които от шопския

регион и от репертоара на Кремена Станчева като: „Леле, свашке”, „Слънцето е над заода”, „Гълъб гука”, „Прошета се бела Рада”, „Мома цвете брала” и много други. Шопските двугласни песни звучат много интересно – някак остро, даже пронизващо. Тези песни обхващат всички жанрове – старинни седенкарски, трапезни и особено жетварски песни, които са на един или два гласа. Едногласните песни са по-раздвижени, често с високо провикване в края на мелодията. Пестеливостта в двугласните песни намира пълна компенсация в другия вид шопски песни – речитативните. Те са едногласни, волни, започващи с богато орнаментирано възклицание – подготовка за слушателя, последвано от низходящо движение. Песента завършва обикновено с възклицания с богата орнаментика подобни на началните. По този стереотип на мелодическо развитие тук се пеят стотици стари, юнашки и исторически песни, наричани от народа „кралитарковски” или „сватовски” песни. Техни герои са легендарните момци – Момчил, Крали Марко, народният гений е възпял редица исторически личности – Христо Ботев, Стоян Войвода, Ангел Войвода, Гоце Делчев, Яне Сандански, Райна Попгеоргиева и други.

Голяма част от едногласните песни са местните жетварски песни. Те обрисуват трудовата дейност и занаятчийството – жътва, копан, оран, седенки, колари, абаджии, дерменджии и т.н. Тези песни носят в себе си желанието на народния гений да пее по повод на всяка трудова дейност. Те се пеят „по саме”, като се изпълняват най-често антифонно – една певица запява, друга ѝ отпява. Такива са предимно седенкарските припявки, които в шопския регион са на особена почит. Българските народни песни са най-значителният, най-разнообразният, най-художественият дял в българския фолклор. Голяма част от старите народни песни не са били записани и са били забравени. Песните възникват като вътрешна потребност на създателите – да дадат израз на своите преживявания и мисли.

Те са изпети в тъжни или радостни дни – на големи празници, на нивата, край стана. Техни творци са хора с поетически и музикален талант – певци, гуслари, гайдари, кавалджии. Народната песен се е създавала и развивала на село. Предавала се е от певец на певец, като са се получавали много и различни варианти. Така и Кремена Станчева, възприела от бабите си народната песен, неуморимо я предава на своите деца и внуци и на всички, които обичат народната песен.

Направените изследвания ми дават възможност да стигна до извода, че **българският фолклор е търсено преживяване в културния афиш на много страни. Доказателство за успеха на народните ни музиканти са многобройните им гастроли.** Навярно и поради това в изпълнението на българския фолклор има нещо божествено, свързано не само с багрите на красивите носии, но и с богатата духовност на българина, с магическата сила, която имат звуците и ритмите на българския фолклор. В едно магическо съчетание те въздействат на всеки човек. Затова българският фолклор е жизнен, приемат го с отворени очи и сърце хора с различна националност, от всички краища на света – и където има българи, и където няма българи.

Със способността си да съхраним обичаите, традициите, фолклора ние ще покажем, че сме здрава нация, здрав народ, който помни своето минало и знае своето бъдеще. Така, както в народните песни е закодирано миналото, така в нашите песни и танци е закодирано и бъдещето на България.

Нека да изпълним своя дълг, съхранявайки българския фолклор и нашата идентичност в името на България и в името на богатството и разнообразието на света.

Цитирана литература:

1. **Бакалов**, Тодор. Майстори на народната музика : Спомени. – София : Музика, 1988. – 130 с.
2. **Български** словесен фолклор : Народни песни и приказки. – В. Търново, 1993, с. 7.
3. **Божкова**, Елена. С пулса на Мистерията на българските гласове. – София, 2004, с. 119.
4. **Колев**, Цанко. Справочник по музика. – София, 1976, с. 43.

309 български певчески фолклор: Кремена Станчева – народна певица

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ХРИСТО БОТЕВ – ЧЕРТИ НА ЛИЧНОСТТА И ДЕЛОТО МУ

Надежда Кордова

Чрез настоящото изследване авторът си поставя задачата на базата на прегледа на **универсалните български енциклопедии** да изведе обобщен образ на чертите на личността и делото на гения на българския национален дух Христо Ботев.

Тук са използвани следните **универсални енциклопедии**:

I. Българска енциклопедия А-Я/Ред. Евгени Головински – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН и др., 1999. – 1236 с. : с ил.

II. Българска енциклопедия А-Я/Ред. Евгени Головински – глав. ред. и др. – 2. прераб. и разш. изд. – София : Изд. на БАН и др., 2002. – 1332 с. : с ил.

III. Енциклопедия А-Я/Ред. Владимир Ив. Георгиев – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН, 1974. – 975 с. : с ил., к.

IV. Енциклопедия България : [В 7 т.] /Ред. Владимир Ив. Георгиев – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН, 1978-1996.

Изд. Акад. изд. Проф. М. Дринов.
1. А–В. – 1978. – 826 с. : с ил., к.

V. Кратка българска енциклопедия : В 5 т. / Ред. Владимир Ив. Георгиев – глав. ред. и др. – София : Изд. на БАН, 1963-1969.
1. А – Гера. – 1963. – 636 с. : с ил., к.

VI. Съвременна българска енциклопедия : В 4 т. / По идея и с ред. на Иван Габеров и Нейко Генчев. – 2. прераб. изд. – В. Търново : Елпис, 1994-1995. – (Енциклопедична поредица Елпис)
1. А – Данчов. – 1994. – 688 с. : с ил.

VII. Съвременна българска енциклопедия А-Я / По идея и с ред. на Иван Габеров. – 4. прераб. изд. – В. Търново : Gaberoff, 2003. – 1434 с. : с ил.

Детайлното разглеждане на **персоналните статии, посветени на Христо Ботев** [1-7], позволява чрез метода на фрейма последователно да разграничим различните информационни планове на третираната личност:

1. **Фактологична информация;**
2. **Първичнодокументална информация;**
3. **Вторичнодокументална информация;**
4. **Метасистемна характеристика;**
5. **Философска картина.**

Тук авторът на този текст не се стреми към детайлна информационна картина, а се ограничава с това да пристъпи към принципното обособяване на изтъкнатите пластове.

1. Фактологична информация

- Рождено име: Христо Ботев Петков.
- Дата и място на раждане: 25.12.1848 г. в гр. Калофер в семейството на народния учител, книжовник и обществен деец Ботьо Петков.
- Завършва основното си образование в Калофер.
- През 1863 г. заминава за Русия, където постъпва като частен ученик с руска стипендия във II одеска гимназия.
- През 1865 г. напуска гимназията и се връща в България.
- През 1866 г. става учител в българското село Задунавка в Бесарабия.

- В началото на 1867 г. се завръща в Калофер, където замества болния си баща в училището.
- През есента на 1867 г. Ботев напуска Калофер.
- Установява се в румънския град Браила и работи в печатницата на Димитър Паничков.
- През лятото на 1868 г. се готви да замине с четата на Жельо войвода, на която бил секретар.
- През пролетта на 1869 г. става учител в българското училище в Александрия, а след това в Измаил, където остава до май 1871 г.
- На 10 юни 1871 г. заминава за Браила, където издава в. „Дума на българските емигранти“.
- През 1874 г. става учител в букурещкото българско училище.
- На 17 май 1876 г. четата му преминава в България в помощ на избухналото Априлско въстание. Четата му пленява австрийския параход „Радецки“ и застава капитана да я стовари на българския бряг до с. Козлодуй.
- На 18 май 1876 г. се води сражение на връх Милин камък.
- На 20 май 1876 г. четата стига до Врачанската планина, заема височините Камарат, Купена, Дългия зъбер и част от Околчица, където се води цял ден сражение с турските потери и с редовната турска армия.
- На 20 май 1876 г. привечер Христо Ботев е убит от вражески куршум в местността Йолковица във Врачанската планина.

2. Първичнодокументална информация

- Издадени произведения

- Песни и стихотворения. – 1875.
- Събрани съчинения в два тома. – 1958.
- ...

- Поезия

- „На прощаване“
- „Хайдути“
- „В механата“
- „Гергьовден“
- „Патриот“
- „Борба“
- „Моята молитва“
- „Майце си“
- „Към брата си“

-- „Хайдути”
-- „На прощаване”
-- „До моето първо либе”
-- „Пристанала”
-- ...

- Публицистика

-- „Символ-верую на българската комуна”
-- ...

- Сатира и фейлетони

„Смешен плач”
-- ...

- Периодика

-- в. „Дума на българските емигранти”
-- в. „Свобода”
-- в. „Будилник”
-- в. „Независимост”
-- в. „Знаме”
-- в. „Нова България”

3. Вторичнодокументална информация (Фрагмент от библиографски списък на литература за Христо Ботев)

1. **Благоев**, Д. Христо Ботев. Реч... – С., 1987.
2. **Христо Ботев** : Сборник по случай 100 г. от рождението му. – С., 1949.
3. **Воробъев**, Л. Христо Ботев. – М., 1953.
4. **Державин**, Н. С. Христо Ботев – поэт-революционер, 1847-1876. – М.-Л., 1948.
5. **Димитров**, М. Христо Ботев : Биография. – С., 1948.
6. **Димитров**, М. Христо Ботев : Идеи – личност – творчество. – 2 прераб. изд. – С., 1946.
7. **Лихачева**, Л. П. Христо Ботев. Био-библиогр. указатель. – М., 1960.

4. Метасистема

Христо Ботев е виден български революционер, поет и журналист, който променя представите на поколения българи за смисъла на саможертвата, сторена в името на националната свобода.

5. Философска картина

Христо Ботев е революционер-демократ и утопист-социалист. В основата си неговият мироглед е материалистически, но при тълкуване на историческото развитие допуска идеалистически отклонения. Неговият художествен метод е реалистичен, с подчертан елемент на революционна романтика. Главна тема в поезията на Христо Ботев е идеалът за свобода – национална и социална.

По време на следването си в Русия се запознава с руската литература и особено със съчинения на прогресивните руски писатели, на революционните демократи, и утописти-социалисти. По това време прави първите си литературни опити и установява връзки с руското революционно движение. През 1867 г., по време на престоя си в България, Ботев води революционна пропаганда сред младежта. На празника на славянските просветители Кирил и Методий той държи реч, насочена против турската власт и чорбаджиите.

През 1867 г. се установява в Браила и влиза в средите на българската революционна емиграция. През 1867 г. се готви да мине в България с четата на Жельо войвода. Ботев се среща с Васил Левски в една запустяла мелница край Букурещ.

В Браила участва в живота на Българското книжовно дружество и настоява за прогресивна линия на развитието му, сътрудничи с руски емигранти в Галац и е хвърлен в затвора за това. От 1874 г. се отдава напълно на комитетското дело. Той застава начело на привържениците на революционното действие в Българския революционен таен комитет и ръководи борбата за идейната чистота на революционната организация.

В своето поетично творчество Христо Ботев изразява настроенията на най-революционната част от народа. Той е бил убеден привърженик на „народната революция” и „радикалния преврат”.

Христо Ботев воюва не само срещу турския гнет, но и срещу българските чорбаджии. Ненавистта му е насочена и към консервативно настроените среди, които спъват освободителната борба.

Цитирана литература

1. **Христо Ботев.** // *Българска енциклопедия А-Я.* – София, 1999, с. 126.
2. **Христо Ботев.** // *Българска енциклопедия А-Я.* – София, 2002, с. 145.
3. **Христо Ботев.** // *Енциклопедия България.* – Т. 1. – София, 1978, с. 356-360.
4. **Христо Ботев.** // *Кратка българска енциклопедия.* – Т. 1. – София, 1963, с. 278-279.

5. Христо Ботев. // *Съвременна българска енциклопедия*. – Т. 1. – София, 1994, с. 358.

6. Христо Ботев. // *Съвременна българска енциклопедия* : А-Я. – София, 2003, с. 133.

310 Христо Ботев – живот; творчество: фреймово моделиране

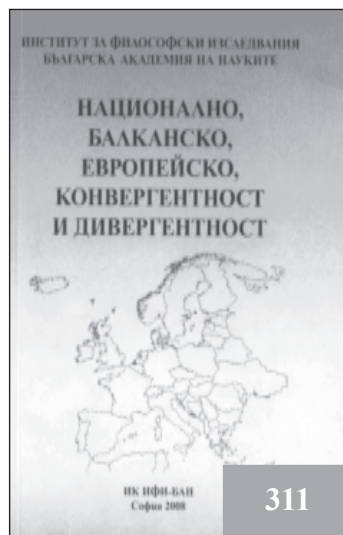
*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

КОМПЛЕКСЕН АНАЛИЗ НА ПРОБЛЕМИТЕ НА КОНВЕРГЕНТНОСТТА И ДИВЕРГЕНТНОСТТА

Севделина Симеонова

Национално, балканско и европейско –
конвергентност и дивергентност : [Сб.] / БАН, Инст. за
филол. изследвания. – София : ИК ИФИ-БАН, 2008. –
186 с.

В сборника „Национално, балканско и
европейско – конвергентност и дивергентност” са
събрани доработени материали от проведената на 11
май 2007 г. едноименна конференция. Предложената
тема на изследване придоби изключителна актуалност
през последните години – конвергентността
(приближаване, сходство) между държавите от Западна
и Източна Европа в контекста на европейската
интеграция и задълбочаването на интеграционните
процеси в Европейския съюз; дивергентността
(различията) между държавите на национален,
етнически, религиозен и икономически принцип.

Причините за наличието на тези две противоположни тенденции са разгледани още в увода на книгата „Национално, балканско и европейско – догонване, приближаване, раздалечаване” (с. 7-21) от автора Васил Проданов.

Съдържанието на сборника е структурирано в пет основни глави, разделени на подглави и техните деления:

- I. „Балканските модернизации” (с. 23-56);
- II. „Културни традиции и културна конвергенция” (с. 57-93);
- III. „Европеизацията и отношението индивидуализъм – колективизъм” (с. 94-116);
- IV. „България и българите в процеса на движение към Европа” (с. 117-156);
- V. „Балканите и геополитическият контекст на конвергенция и дивергенция” (с. 157-183);

Сборникът е финализиран с Приложение: „Идваме от миналото и отиваме в бъдещето” (с. 184-186) от Сергей Вачев – кмет на с. Калугерово, където е проведена и научната конференция.

Структурата на съдържанието е добре оформена и подредена, разкривайки ясно заглавията на отделните глави и подглави. След всяка глава има списък с използваната литература. Отразени са също и бележки под линия на следните страници: (с. 92-93; с. 116; с. 146; с. 156; с. 183). Събраните в сборника доклади са изнесени на проведената научна конференция.

Сложна и трудна е материята, поради което и сборникът е рядкост сред книгите по темата. В него българските учени споделят последните новости за балканското и европейското обществено развитие.

Предимство на сборника е, че още в увода са изложени етнически и демографски изследвания между балканските държави (с. 13-20).

Впечатление прави докладът на Христина Амбрева „Българският имидж в контекста на „балканското”, който представя чрез медиите – интернет и печат (с. 78-86), отношението към българския манталитет – за това как изглежда българинът днес в собствените си очи и в очите на чужденеца, което е изключително полезно, за да се отбележи каква е оценката за самите нас и, разбира се, мнението и отношението на чужденците за народа ни.

Открояват се и възгледите на Мюмюн Тахир в доклада „Културната конвергенция в обединена Европа и българските културни традиции” (с. 94-104), където авторът подчертава запазването на културната идентичност, нейното обогатяване и популяризиране, като същевременно отбелязва разликите в развитието на културните ценности в Западна и Източна Европа.

Като щрих от процеса на европеизация и културен прогрес на България в исторически план в сборника са засегнати възрожденските представи на знаменитите български творци Хр. Ботев и П. Р. Славейков (с. 117-121) и техните противоположни твърдения за европеизирането на държавата ни.

В последната глава са разгледани отношенията на балканските страни към тяхното разединение и към по-късното им обединение, очертавайки обективните фактори за това (с. 157-163). Обърнато е внимание и на политическите отношения на България с Русия и с Европа.

Наред с достойнствата на сборника могат да бъдат посочени и някои недостатъци. За съжаление отсъстват специални бележки за начина, по който е

съставен сборникът в детайли. Хубаво би било авторският колектив да бе помислил за направата на показалци, тъй като в сборника липсват такива, а те биха улеснили читателя при работа с него. Предлагам да се направят следните видове: Азбучен с имената на авторите на различните доклади; Азбучен с имената на авторите, отразени в литературата, а също и един общ показалец на цитиранията. Като несъвършенство може да се посочи и неясно представените препратки в пета глава, където трудно се разбира към коя група се отнасят те – към списъка с цитираната литература или към списъка на бележките под линия. Забелязва се и правописна грешка в заглавието на пета глава – думата „геополитическия” е дадена с кратък, вместо с пълен член.

Може да се заключи, че като цяло сборникът предлага информация по съществена и важна тема за прилики и разлики, факти и идеи, свързани с националното, балканското и европейското развитие. Издадената от Института за философски изследвания при Българската академия на науките книга предлага интензивни и ефективни комплексни изследвания по значими за науката и обществото проблеми.

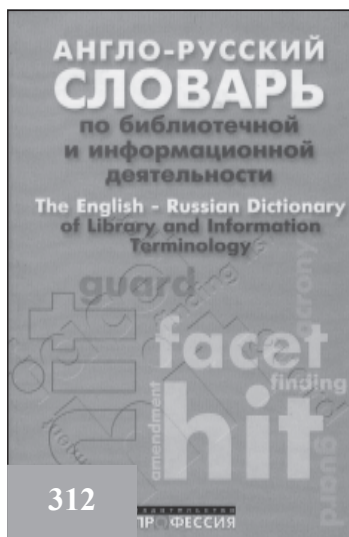
311 конвергентност; дивергентност – „Национално, балканско и европейско : Сб.” (София, 2008): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

КЛЮЧОВИ МОМЕНТИ ПРИ ТРАНСЛИТЕРИРАНЕТО НА РУСКО-АНГЛИЙСКО-БЪЛГАРСКАТА ВЕРСИЯ НА ТЕРМИНОЛОГИЧНИЯ „АНГЛО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ ПО БИБЛИОТЕЧНОЙ И ИНФОРМАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ”

(Санкт-Петербург, 2005)

Авторът на настоящия текст има честта да е сред преводачите на руско-английско-българската версия на „Англо-руския речник...”, който се създава

в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии като методологичен център на информатизацията у нас.

Без да се навлиза тук в детайлно изложение на проблематиката, по която се подготвя съответен предговор от съставителите на българското издание, обект на това изложение са няколко **ключови момента (1-5)**, характеризиращи транслитерането на български език:

1. Методологичното решение – всяка колона на речника да бъде обособена във вид на таблица, чрез която читателят да получава пределна яснота, е продиктувано от идеята за максимална обзримост на планировката на изданието.

2. Номерирането с арабски цифри в речника на представените в него термини става, като не се започва с 1, 2, 3 ...., а се слагат нули пред числата.

Пример: вместо термина, присъстващ под номер **00144** „аннотация”, същият да се представи под номер 144.

3. Поединично представяне на всеки руски термин (когато за едно и също понятие са дадени по повече от един).

Пример: при термина в руската версия под номер **00001** „азбука, буквар” („А”) извеждането на понятието „буквар” на български език на буква „Б” става, без да е необходимо да се дава препратка към буква „А”.

4. Изчистването на излишната допълнителна информация.

Пример: при термина под номер **00147** „анонимный автор” в речника са дадени повече от едно значения; за да се избегне натрупването на понятия на български език, посоченият термин се препраща на съответните букви.

5. Премахването на различните препратки от типа *см., вж* и т.н. в нови колони, след което се изтъква следващият термин.

Пример: при термина под номер **00186** препратката *см. armarian*, за да се обособи терминът в английската колона, не е необходимо той да се споменава в руската.

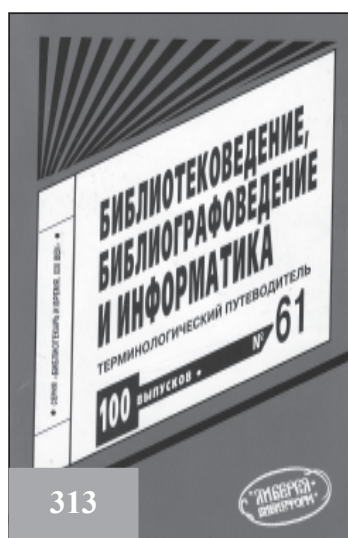
312 транслитериране – руско-английско-българска версия на терминологичния „Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности” (Санкт-Петербург, 2005): проблеми

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**БИБЛИОГРАФОВЕДСКИ ИЗМЕРЕНИЯ НА
ТЕРМИНОЛОГИЧНИЯ ПЪТЕВОДИТЕЛ
„БИБЛИТЕКОВЕДЕНИЕ,
БИБЛИОГРАФОВЕДЕНИЕ И ИНФОРМАТИКА”**

(Москва, 2007)

Мария Маджарова

Библиотековедение, библиографоведение и информатика : Терминол. путеводитель / Науч. ред. М. Г. Вохрышева ; Состав. И. Ю. Акифьева и др. – Москва : Либерея-Бибинформ, 2007. – 104 с. – Други състав.: В. С. Антимонова, Г. С. Белякова, Н. Н. Бирюкова, И. А. Богданова, М. Г. Бугаец, О. Л. Бугрова, М. Г. Вохрышева, Л. Н. Голенок, Л. Ф. Дыченко, Т. Н. Жаворонкова, А. С. Кочеулова, Г. А. Кузичкина, Л. П. Машенцева, А. С. Кочеулова, Г. А. Кузичкина, Л. П. Машенцева, Н. И. Семина, Н. М. Спирина, Т. Я. Туманова, С. В. Харитоновна, Л. Е. Чепелева.

Същината на **библиографията** в най-общ смисъл е **изучаването и описването на книги**. По-конкретно значение на термина „библиография” е обозначаването чрез него на **списък от книги**.

Приема се, че сериозните научни текстове

като монографии, публикации в научни списания, дисертационни и хабилитационни трудове задължително трябва да съдържат библиографски списъци на литература.

Известно е, че **теорията на библиографията** се занимава с въпросите за обекта, предмета и методите на библиографията. Самото научно-практическо цяло на библиографията може да бъде представено от следните ключови комплекси:

1. **Библиографски институции;**
2. **История на библиографията;**
3. **Теория на библиографията;**
4. **Практика на библиографията;**
5. **Организация на библиографията.**

Настоящият преглед на цитирания терминологичен пътеводител представлява **систематика на библиографоведските измерения, фиксирани от изданието.**

В шест разреза (1-6) авторът на настоящия текст представя поднасяната чрез пътеводителя библиографоведска проблематика:

1. **Библиографска продукция;**
2. **Видове библиография;**
3. **Библиографска дейност;**
4. **Библиографски език;**
5. **Справочен апарат;**
6. **Апарат на изданието.**

1. Библиографска продукция

Автобиблиотечен указател
Аналитична анотация
Библиограма
Библиографска карта
Библиографска продукция
Библиографско издание
Библиографски каталог
Краеведска картотека
Медиаграфия
Микрокарта
Микрофиш
Рекомендателна анотация
Рекомендателна характеристика
Система от библиографски пособия

2. Видове библиография

Национална библиография
Ретроспективна библиография
Специална библиография

Текуща национална библиография
Анотиран указател
Библиографски обзор
Нотография
Популярна библиография
Реален каталог
Реферат
Реферативен журнал
Серийно издание
Своден реферат
Справочно издание
Справочна анотация
Тематично библиографско описание

3. Библиографска дейност

Адресна библиографска справка
Аналитична анотация
База данни
Библиографска технология
Библиографска услуга
Библиографски метод
Библиографско издание
Библиографско обслужване
Водене на библиографски каталог
Елемент на библиографското описание
Научноинформационна дейност
Обзорна информация
Описание на изобретение
Периодично издание
Персонален библиографски указател
Реферативен журнал
Реферативно издание
Серийно издание
Сигнален библиографски указател
Система от библиотечни пособия
Състав на библиотечното пособие

4. Библиографски език

Библиографско описание
Език – предмет – рубрика
Ключови думи в езика
Кратко библиографско описание

Монографско описание
Състав на библиографското описание
Пълно библиографско описание

5. Справочен апарат

Автобиблиотечен указател
Анотиран указател
Библиографски указател
Краеведски библиографски указател
Научно-спомогателен библиографски указател
Национален библиографски указател
Номерационен библиографски указател Каталог – заглавие
Персонален библиографски указател
Сигнален библиографски указател
Топографски указател
Универсален текущ указател на краеведската литература
Указател – краеведски
Указател на библиотечните пособия
Указател на местния печат
Указател на цитираната литература
Универсален текущ указател на краеведската литература

6. Апарат на изданието

Главен каталог
Именен спомогателен каталог
Езиков спомогателен каталог
Каталог – библиографски
Каталог – заглавие
Каталог – местно издание

Представянето на систематизираната по-горе библиографоведска проблематика на страниците на наблюдавания терминологичен пътеводител я превръща в своеобразен **кадастър на библиографознанието** в началото на ХХІ в.

Ценността на този кадастър е в показаната чрез нивото на терминологичния пътеводител естествена негова вътъканост – чрез нивото на азбучното подреждане на материала – в семантичното цяло на библиографознанието, библиотекознанието и информатиката.

313 Библиотековедение, библиографоведение и информатика : Терминол. пътеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007) – библиографоведски измерения: кадастър

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**ИНФОРМАЦИОННО–ТЕХНОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ
В ТЕРМИНОЛОГИЧНИЯ ПЪТЕВОДИТЕЛ
„БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЕ,
БИБЛИОГРАФОВЕДЕНИЕ И ИНФОРМАТИКА”
(Москва, 2007)**

Надя Христова

Библиотековедение, библиографоведение и информатика : Терминологический путеводитель / Науч. ред. М. Г. Вохрышева ; Состав. И. Ю. Акифьева и др. – Москва : Либерея-Бибинформ, 2007. – 104 с. – Други състав.: В. С. Антимонина, Г. С. Белякова Н. Н. Бирюкова, И. А. Богданова, М. Г. Бугаец, О. Л. Бугрова, М. Г. Вохрышева, Л. Н. Голенок, Л. Ф. Дыченко, Т. Н. Жаворонкова, А. С. Кочеулова, Г. А. Кузичкина, Л. П. Машенцева, А. С. Кочеулова, Г. А. Кузичкина, Л. П. Машенцева, Н. И. Семина, Н. М. Спирина, Т. Я. Туманова, С. В. Харитонова, Л. Е. Чепелева.

Информационните технологии са неделима част от библиотекознанието и библиографията. Те улесняват работата на специалистите в информационно-комуникативната сфера и позволяват

на потребителите на информация да стигнат до необходими за тях услуги в следните разрез:

- 1. Институции;**
- 2. Информационни продукти;**
- 3. Библиотечно-информационни технологии;**
- 4. Ресурси и процеси;**
- 5. Електронен език;**
- 6. Културология;**
- 7. Компютърни науки.**

С настоящото изложение е достигнато огледално отражение на възприетите в наблюдаваното издание съкращения.

1. Институции

1. Агенции по информация.
2. АСОД (НОД).
3. ВИНТИ.
4. Виртуална СБА.
5. НАТИС.
6. ОИП.
7. Орган научно-техн. информации.
8. Российское объединение инф. ресурсов научно-техн. развития.
9. Центр анализа инф.
10. Центр по обмену инф.
11. Центр библиотечной сети.

2. Информационни продукти

1. Аудиовизуальное произведение.
2. Аудиовизуальные документы.
3. Библиографическое издание.
4. Гос. рубрикатор научно-техн. указателя.
5. Докум. ресурсы.
6. Инф.-поиск. тезаурус.
7. Инф. продукт.
8. Компьютерная книга.
9. Макротезаурус.
10. Мультимедийное электр. издание.
11. Спец. инф.-поисковый тезаурус.
12. Электр. книга.
13. Электр. издание.

3. Библиотечно-информационни технологии

1. Автоматизированное индексирование.
2. Автомат. информ. поиск.
3. Аскриптор.
4. База данных (БД).
5. Библиотечно-инф. сервис.
6. Вербальная информация.
7. Видеотека.
8. Виртуална информация.
9. Внутригос. обмен докум.
10. Внутрисистем. обмен.
11. Гипермедия.
12. Групповое библиогр. инф.
13. Индивид. информирование.
14. Конвентирование данных.
15. Лексикографическая база данных.
16. Массовое информирование.
17. Медиа.
18. Медиатека.
19. Метадата.
20. Научно-техн. информация.
21. Нормативно-техн. и техн. документы.
22. Пертинентность.
23. Правовое обеспечение АС.
24. Програмное обеспечение АС.
25. Поисковая команда.
26. Разпространение информации.
27. Сайт.
28. Свобода информации.
29. CD-ROM.
30. Семинарий.
31. Сервер.
32. Справочно-инф. обслужване.
33. Справочно-инф. фонд.
34. Средства библиогр. практической деятельности.
35. Средства междунар. инф. обмена.
36. Средства обеспеч. автом. инф. систем и их техн.
37. Стандарт.
38. Стратег. планирование.
39. Стратегия поиска.
40. Теория коммуникации.
41. Техн. обеспечение автомат. системы.

42. Фактографическая информация.
43. Фактографическая справка.
44. Фактографическое индексирование.
45. Экспрес-информация.
46. Электр. библиотека.
47. Электр. ресурсы.
48. Электр. диск.
49. Электр. каталог.
50. Эргоном. обеспечение автом. системы.

4. Ресурсы и процессы

1. Докум. инф. поискова с-ма.
2. Интернет.
3. Инф. безопасность.
4. Инф. инфраструктура.
5. Инф. продукция.
6. Инф. с-ма.
7. Инф. технология.
8. Инф. обеспечение автом. системы.
9. Конвентирование данных.
10. Корпоративные информ. системы.
11. Математ. обеспеч. автомат. системы.
12. Организ. обеспечение АС.
13. Правовое обеспечение АС.
14. Програмное обеспечение АС.
15. С-ма коммуникации.
16. С-ма научно-техн. информации.
17. С-ма управления базами данных.
18. Собственник документ. информации, инф. ресурсов, инф. продуктов и (или) средств. междунар. инф. ресур. обмена.
19. Собственник инф. ресурсов, инф. системы, технологий и средств их обеспечения.
20. Соц. инф.-коммуник. система, документная ком. система.(СИСК/ ДОКС).
21. Средства библиогр. практической деятельности.
22. Средства междунар. инф. обмена.
23. Средства обеспеч. автом. инф. систем и их техн.
24. Стратег. планирование.
25. Техн. обеспечение автомат. системы.
26. Трансформирование данных.
27. Универсал. передача данных и телеком.
28. Фактографическая база данных.
29. Фактографическая инф.-поисковая с-ма.

5. Електронен език

1. Докум. инф. поиск. язык.
2. Код.
3. Кодир. информации.
4. Коммуникац. канал.
5. Коэффициент ложной выдачи.
6. Коэффициент молчания.
7. Коэффициент полноты поиска.
8. Коэффициент точности поиска.
9. Коэффициент шума.
10. Пакетный поиск.
11. Портал.
12. Поиск на естественном языке.
13. Поисковая команда.
14. Поисковое предписание.
15. Поисковый образ.
16. Поисковый образ документа.
17. Поисковый термин.
18. Поисковый шум.
19. Полтекстовый поиск.
20. Сайт.
21. Сервер.
22. CD-ROM.
23. Формат.
24. Электр. диск.
25. Языки программирования.

6. Културология

1. Индивид. информирование.
2. Информатизация.
3. Инф. культура.
4. Инф. культура личности.
5. Инф. логистика.
6. Инф. потребность.
7. Инф. обеспечение.
8. Инф. общество.
9. Инф. поведение.
10. Инф. кадры.
11. Инф. запрос.
12. Инф. посредник.
13. Инф. сервис.

14. Информация.
15. Информкультура.
16. Коммуникация.
17. Лексическая единица инф.-поиск.
18. Логистика информационная.
19. Соц. коммуникация.

7. Компютърни науки

1. Информатика.
2. Инф. консалтинг.
3. Инф. мениджмент.
4. Инф. мониторинг.

Представената картина на нивото на информационно-технологичните проблеми на съвременната среда в разглеждания терминологичен пътеводител е нейна информационна скица.

**314 Библиотекостроителство, библиографостроителство и информатика :
Терминологичен пътеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав.
И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007) – информационно-
технологични проблеми: информационна скица**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**БИБЛИОГРАФСКО ИЗМЕРЕНИЕ НА ПУБЛИКАЦИИТЕ
НА СТАТИИТЕ ПО ПРОБЛЕМАТИКА „НЕСТИНАРСТВО”
ЗА ПЕРИОДА 1875-2008 г.**

(Историографски дискурс)

Гергана Трифонова

Настоящото изследване е етап от обширно **историографско проучване на литературата по нестинарството**, провеждано от внушителен по състав кръг от библиографи. Тези учени от формиращата се школа на инфосферата в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии, към която гравитират представители на всички институции на информатизацията у нас, благородно предоставиха на пишещия настоящите редове –

техен съмишленик и съавтор – свода от установените към 1 май 2008 г. **172 библиографски записа** по посочената в заглавието тема (124 на публикации в традиционен вид: NN 1-122 (+99а, 119а) и 48 публикации в електронен вид: NN 1-48).

Представеният библиографски списък е резултат от проучване на базите данни на Текущата национална библиография

на България в Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”. Той е плод на преглеждането de visu на внушителен първично- и вторичнодокументален информационен поток (традиционен и електронен).

За достигането на пределна краткост и обозримост на наблюдавания материал тук представяме неговата **хронологична скица**. За основа на подреждането са избрани **годините на публикации на наблюдаваните издания** (а не сведенията за първите им издания, тъй като работният етап на създаването на списъка е междинен).

Информационното моделиране е представено в два **разреза: публикации в традиционен вид (I); публикации в електронен вид (II)**, на чиято основа е изградено **статистическо обобщение (III)**, отразяващо **историографията (IV)** на проблема.

I. Публикации в традиционен вид

- 1875: 99
- 1876: 18
- 1891: 93
- 1898: 119
- 1899: 119
- 1903: 50
- 1906: 104
- 1912: 12
- 1917: 10
- 1924: 7
- 1934: 25, 34, 46, 74, 86, 98, 109
- 1935: 45, 83
- 1936: 66, 84
- 1937: 30, 77
- 1939: 42, 75, 76, 79
- 1940: 82, 120
- 1946: 33
- 1947: 119
- 1953: 5
- 1957: 2, 52
- 1965: 92
- 1966: 100, 121
- 1968: 87, 102
- 1969: 13
- 1970: 43
- 1974: 24
- 1975: 8, 64
- 1979: 99a, 118
- 1981: 65
- 1982: 111
- 1983: 11, 28
- 1984: 78, 97, 117

- 1987: 57
- 1988: 4
- 1989: 60
- 1990: 38
- 1991: 63
- 1992: 67, 110
- 1994: 49, 68
- 1995: 15, 54, 59
- 1996: 9, 29, 107
- 1998: 70, 81, 88
- 1999: 14, 69, 96, 114
- 2000: 20, 61, 72, 90, 103
- 2001: 27, 32, 73, 101, 106, 116
- 2002: 44, 53, 94, 95
- 2003: 3, 40, 47
- 2005: 1, 21, 26, 31, 62, 71, 80, 85, 89, 91, 105, 113
- 2007: 6, 16, 19, 22, 23, 35-37, 39, 41, 48, 51, 55, 56, 58, 108, 112, 115, 122
- 2008: 17

II. Публикации в електронен вид

- 2008: 1-48

III. Статистическо обобщение

- XIX в.: 4 публикации (1 в списание, 1 във вестник, 2 в монографии, сборници и албуми):
  - 1870-1879 г.: 2 публикации (1 във вестник, 1 в монографии, сборници и албуми);
  - 1890-1899 г.: 2 публикации (1 в списание, 1 в монографии, сборници и албуми).
- XX в.: 70 публикации (21 в списания, 23 във вестници, 26 в монографии, сборници и албуми)
  - 1900-1909 г.: 2 публикации (1 в списание, 1 в монографии, сборници и албуми)
  - 1910-1919 г.: 2 публикации (2 в списания)
  - 1920-1929 г.: 1 публикация (в списание)
  - 1930-1939 г.: 17 публикации (1 в списание, 15 във вестници, 1 в монографии, сборници и албуми)
  - 1940-1949 г.: 3 публикации (1 в списание, 2 във вестници, 1 в монографии, сборници и албуми)
  - 1950-1959 г.: 3 публикации (2 в списания, 1 в монографии, сборници и албуми)
  - 1960-1969 г.: 6 публикации (3 в списания, 3 в монографии, сборници и албуми)
  - 1970-1979 г.: 6 публикации (2 в списания, 4 в монографии, сборници и албуми)
  - 1980-1989 г.: 10 публикации (1 в списание, 2 във вестник, 7 в монографии, сборници и албуми)
  - 1990-1999 г.: 19 публикации (7 в списания, 4 във вестници, 8 в монографии, сборници и албуми)

XXI в.: 98 публикации (17 в списания, 28 във вестници, 5 в монографии, сборници и албуми, 48 в електронен вид)
- 2000-2008 г.: 98 публикации (17 в списания, 28 във вестници, 5 в монографии, сборници и албуми, 45 в електронни сайтове на български език, 3 в електронни сайтове на чужд език)

IV. Историографски синтез

Историографията на наблюдавания тук проблем – нестинарството – показва, че първите публикации се появяват още в навечерието на Освобождението на България – през 1875 г. Видният български поет П. Р. Славейков в сп. „Ден” (Цариград) [1] за първи път в публичното пространство огласява в **етнографски ключ** за битуването на загадъчния ритуал.

Украинско-българският историк с широк профил проф. Михаил Драгоманов в монографията си „Болгарскій разсазъ о сотвореніи міра, о Боге и діаволе”, публикувана през 1876 г., повдига същия въпрос от позициите на **школата на трансмисия на култури и вярвания** [2].

Подобно на П. Р. Славейков, други двама български изследователи – Ст. С. Русев („Сборник за нар. умотворения, наука и книжнина”, 1891 г.) [3] и С. Шивачев („Светлина”, 1898 г.) [4] подемат трактовката на нестинарството отново в **етнографски ключ** на анализ.

XX в. е обилен на интерес към нестинарството в посочения **етнографски аспект** – Т. Карайовов („Сборник за нар. умотворения, наука и книжнина”, 1903 г.) [5], А. П. Стоилов („Период. списание на Бълг. книж. д-во”, 1906 г.) [6]. Младият тогава бъдещ академик М. Арнаудов („Сп. БАН”, 1912 г.; „Сп. БАН”, 1917 г.) [7] привнася нов аспект на третиране на проблема, декодиращ **философско-религиозната му натовареност** („Бълг. турист”, 1924 г.) [8].

М. Марков („Веч. бург. поща”, 1936 г.) [9], К. Петканов („Бълг. реч”, 1936-1939 г.) [10], М. Шишкин („Православен мисионер”, 1940 г.) [11], Н. Гюлеметов („Народен турист”, 1946 г.) [12] проявяват интерес към нестинарството, бидейки докоснати от гледната точка на М. Арнаудов.

Противоположно на линията на М. Арнаудов (на философско-религиозната натовареност на феномена), нови изследвания, водени от идеята за **едностранно материалистично обяснение на явленията**, се появява нова жила от публикации: („Природа”, 1953 г. [13], „Наша родина”, 1957 г. [14], „Етнография на България”, 1974 г. [15], „Семейство и училище”, 1989 г. [16], „24 часа море”, 2001 г. [17]).

Психофизиологичният аспект на трактовка на нестинарството, поставен като обект на изучаване на медицината (психиатрията), в трудовете на лекаря философ Е. Шаранков („Психофизиологичен и патофизиологичен поглед върху огнеходството”, 1947 г. [18]) и развит в изследванията на лекаря учен (психиатър) проф. Н. С. Шипковенски („Българска клиника”, 1948 [19]), независимо от общата материалистична линия на анализ на нестинарството, намират отражение в публикациите на Н. Стефанова („Пламък”, 1968 г. [20]) и К. Ангелова („Пулс”, 1988 г. [21]).

Литературно-художественият ракурс на феномена на нестинарството става

естествената форма на интерпретация на неговата метафизичност в творчеството на българи („*Учит. дело*”, 1995 г. [22]) и чужденци („*Съвременник*”, 1996 г. [23]).

В калейдоскопа на **етно-природо-митологичното начало** са гледищата на Р. Нейкова („*Бълг. фолклор*”, 1998 г. [24]), Д. Радойнова („*Черноморски фар*”, 1998 г. [25]), „*Бълг. фолклор*”, 2005 г. [26]), В. Фол („*Камбаната*”, 1994 г. [27]), Ив. Бубалов („*Море*”, 2000 г. [28]).

В цитираната литература накрая на настоящата публикация са приведени пълните библиографски характеристики на посочените източници; втората от предшестващите ги цифри в кръгли скоби отразява поредния номер на публикацията в обемната историография (описана в началото на текста).

Използвана литература

1. (99.) **Славейков**, П. Р. (1875). Нестинарите // *Ден* (Цариград), N 11, 21 април, с. 5-6.
2. (18.) Болгарский разсказъ о сотвореніи міра, о Боге и діаволе, къ NN 1–2. // *Малорусскіе преданія и разказы* : Свод Михаила Драгоманова / Изд. Юго-зап. Отд. Императорского Рус. Геогр. Об-ва. – Киев : Типогр. М. П. Фрица, 1876, с. 429-434.
3. (93) **Русев**, Ст. С. Народни обичаи. От Лозенградско или Кърк-Клисийско (Одрински вилает). Нестинари. // *Сборник за нар. умотворения, наука и книжнина*, 6, 1891, с. 224-227.
4. (119а.) **Шивачев**, С. Нестинаре. // *Светлина*, 1898, № 12, с. 12-14 ; 1899, N 1, с. 3-4.
5. (50.) **Карайовов**, Т. Материали за изучаване [на] Одринския вилает. // *Сборник за нар. умотворения, наука и книжнина*, 19, 1903, с. 22-25.
6. (105.) **Стоилов**, А. П. Почитане на огъня. // *Период. списание на Бълг. книж. д-во*, 67, 1906, с. 68-85.
7. (10) **Арнаулов**, Михаил. Нови сведения за нестинарите. // *Сп. БАН*, 1917, N 8, с. 43-102
8. (7) **Арнаулов**, Михаил. Нестинарите и техните огнени тържества. (Старински обичаи от Странджа-планина). // *Бълг. турист*, 1924, N 5, с. 68-71.
9. (66) **Марков**, М. Нестинарството народна гордост. // *Веч. бург. поща*, N 2335, 8 юни 1936.
10. (84) **Петканов**, Константин. Българските народни хора. // *Бълг. реч*, 1936-1939, N 8-9, с. 279.
11. (120) **Шишкин**, Михаил. Нестинарски танци : Нестинарски танци в с. М.-Белово, в България : Нестинарски огнени игри в езическа Индия. // *Правосл. мисионер* (Пловдив), 1940, N 8, с. 482-495.
12. (33) **Гюлеметов**. Нестинарски танец в с. Българи. // *Нар. турист*, 1946, N 6, с. 10-15.
13. (5) **Ангелова**, Росица. Нестинарството – един изчезващ обичай. // *Природа*, 1953, N 4, с. 52-56.
14. (2) **Ангелова**, Росица. Игра по огън. // *Наша родина*, 1957, N 11, с. 23-25.

15. (24) **Вакарелски**, Христо. [Нестинарството, игра по огън]. // *Вакарелски*, Хр. Етнография на България. – София, 1974, с. 616-619.
16. (60) **Краев**, Георги. Нестинарството (Според традицията в с. Българи – Странджа планина). // *Семейство и училище*, 1989, N 4, с. 28.
17. (73.) Нестинари и Симеон събраха 5000 в Българи : Царската двойка се черкува в Царевския храм „Борис I”. // *24 часа море* (Бургас), N106, 5 юни 2001.
17. (95.) **Сватева**, Диана. Треска за огън в Българи : Дузина ентузиастки се впуснаха в жаравата извън сценария. // *24 часа море* (Бургас), N 108, 3 юни 2002.
17. (101.) **Станчева**, Бисерка. Сестри Ставреви откриват нестинарските игри в България. // *24 часа море* (Бургас), N 103, 31 май 2001.
18. (119.) **Шаранков**, Е. Нестинарството. Същност и прояви. Психофизиологичен и патофизиологичен поглед върху огнеходството. – София : Лекон, 1947.
19. **Шипковенски**, Николай. Мистични практики в светлината на неврофизиологията (ненаранимостта на Миран Дано). // *Българска клиника*, XIX, 1948, N 2, с. 108-111.
20. (102.) **Стефанова**, Невена. Нестинарски игри. Седем вариации на тема „Екстаз”. // *Пламяк*, 1968, N 9, с. 37-39.
21. (4.) **Ангелова**, Керана. Тема от всекидневието : Нестинарките. // *Пулс*, N 10, 8 март 1988, с. 3.
22. (54.) **Ковачев**, Живко. Нестинарка. [Стихотворение]. // *Учит. дело*, N 32, 18-24 окт. 1995.
23. (29.) **Грейвс**, Робърт. Нестинар. [Стихотворение] / Прев. от англ. Богдана Зидарова. // *Съвременник*, 1996, N 2, с. 5.
24. **Нейкова**, Ружа. Нестинарски свирни. Наблюдения върху ритъма. // *Бълг. фолклор*, 1998, N 4, с. 24-29.
25. **Радойнова**, Диана. Още една жена пое към нестинарската Голгота. // *Черном. фар* (Бургас), N 112, 8 юни 1998.
26. **Радойнова**, Диана. Прочити на нестинарството. // *Бълг. фолклор*, 2005, N. 2, с. 37-49.
27. **Фол**, Валерия. Украсата на нестинарските икони, звънчетата и „гласът на Бога”. // *Камбаната* : Бит, обред, мит : Год. на Етногр. музей (Пловдив), 1999, N 4, с. 23-29.
28. **Бубалов**, Иван. Обожественият танц на нестинарите. // *Море*, 2000, N 3-4, с. 18-20.

315 нестинарство – библиографски дискурс; историографски дискурс

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

БИБЛИОТЕКОВЕДСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ

Мартин Караиванов

Младенова, Мария. Библиотекознанието в България от Освобождението до средата на 40-те години на XX век : История, теория, практика [: Науч. изслед.]. – София : За буквите – О писменехъ, 2007. – 316 с. : с ил.

Изключително събитие е в такава тясна научна област като библиотекознанието да има цялостно изследване, каквато е наблюдаваната тук книга. Пред нас е един фундаментален труд за цяла историческа епоха в развитието на държавата ни. Разглежданата книга е предназначена за студенти и специалисти, но нивото на поднасяне на материала и неговата висока синтезираност го правят интересен и за всеки интелектуалец.

В шест глави се разглеждат условията и предпоставките за зараждането на

библиотекознанието у нас, контактите му с чуждестранното библиотекознание, законодателните и исторически проблеми от прохождането му до средата на 40-те години на XX в., ролята на периодичния печат през това време, визията, образованието и създаването на библиотечните кадри, изграждането на библиотечни фондове, съхраняването и организацията, каталогизацията и класификацията.

Насоките на библиотековедските изследвания у нас, очертани още в увода, библиографията, публикациите на авторката, именният и географски показалец, заключението са впечатляващ атестат за компетентността, познанията и положението труд от авторката. Тя много аргументирано ни представя отношението към библиотекознанието на първите ни държавници: Марин Дринов, Константин Иречек, Константин Величков, Иван Д. Шишманов и техните видни следовници: Стоян Аргиров, Стоян Чилингиров, Павел Орешков, Михаил Арнаудов и много други. Не са подминати съпътстващите специализирани списания: „*Читалище*”, „*Читалищни вестни*”, „*Училищен преглед*”, *Годишниците на Централната библиотека на БАН*.

В разглежданата книга е представена и картина на библиотечното дело в развитите западни страни, в които са следвали наши държавни, политически и културни дейци, както и регламентирането на библиотечното дело, нормативни актове, научно и публицистично творчество, организационен живот.

В своя труд М. Младенова проследява 66-годишен период (1878-1944 г.) от библиотекознанието.

Първата глава от разглеждания труд „Условия и предпоставки за зараждане на библиотекознанието в България” (с. 11-62) представлява обстоен и аналитичен исторически преглед на феномена от т.нар. негов доняучен етап (II хил. пр. н.е. до края на XVIII в.) – от появата на първите библиотеки до първите представи и опити за оформяне на библиотековедска мисъл и ролята на забележителни учени теоретици и практики в международен и национален мащаб (Магнус Аврелиус Касиодор, Исидор Севилски, Александър Теодоров-Балан, Любомир Милетич и др.).

Във втората глава на труда – „Общотеоретични, законодателни и исторически проблеми в българското библиотекознание” (с. 63-101) е проследена еволюцията в теорията на третираната област и проблемите на библиотечното законодателство в чужбина и перспективната регламентация у нас, когато библиотеките – частни и обществени (училища, читалища), са вече обект на научен интерес от страна на видни изследователи (Стоян Аргиров, Ячо Хлебаров, Тодор Боров и др.), утвърждаващи библиотекознанието като автентична наука на фона на забележителния общественоекономически развой на събитията от съграждането на страната.

Третата глава на книгата – „Ролята на периодичния печат за развитието на библиотекознанието от края на XIX до средата на 40-те години на XX век” (с. 102-160) разглежда библиотеките като мощен инструмент на самообразованието и развитието на личността, особено характерен по въздействащата си сила в ученическата и младежката възраст на индивида. Тук е изтъкната базовата функция на периодичния специализиран печат (сп. „*Училищен преглед*”, „*Читалище*”, „*Читалищни вестни*” и „*Българска мисъл*”).

В четвърта глава на труда „Визията за професията на библиотекаря, библиотечното образование и професионалното съюзяване” (с. 161-202) М. Младенова,

с присъщия си енциклопедично-исторически подход, проследява професията на библиотекаря, аналитичния му профил и появата на библиотечните организации („Българския библиотечен съюз“). Изтъкнати са високите изисквания за образование, манталитет и психически качества на библиотечния деятел от древността до наши дни.

Глава пета „Гледища за библиотечния „книжовен имот““ (с. 203-235) е насочена към материалната библиотечна база – изясняване на понятията „книжен имот“ и „библиотечен фонд“, начини и източници за комплектуване на библиотеките, каталогизиране и опазване на документалното им богатство, позволяващо извличане на статистически данни за търсени автори, литературни жанрове и категории читатели: пол, възраст, професия, заети книги на различни езици, както и за ползване в читални и в домашни условия.

Последната – шеста глава „Еволюция на търсенията в областта на каталогизацията и класификацията“ (с. 236-263) е с практическа насоченост. Каталогизацията и класификацията на библиотечния фонд са изследвани в максимално широк спектър. За целта в обсега на наблюдението на авторката са както отечествени (Петър Ненков, Иван Данов, Ячо Хлебаров, Тодор Боров), така и чуждестранни (Антонио Паници, Чарлз Джюит, Чарлз Кътър) библиотекарите. По този начин в центъра на внимание в книгата на М. Младенова са фокусирани най-характерните възгледи на практиците (М. Дринов, К. Величков, К. Иречек) и теоретичите (проф. Михаил Арнаудов, проф. Иван Шишманов) на библиографията. Специално внимание е отделено на фишовото картотекиране и жанровото профилиране на литературата.

Настоящата рецензия няма за цел да направи детайлен анализ на библиотековедската енциклопедия на проф. М. Младенова. Тя има единствено скромната цел да оповести на широката библиотечна общественост у нас, че вече съществува така необходимият ѝ ценен справочник.

Пред нас е истинска енциклопедия за библиотекознанието у нас за продължителен исторически период от време. Забележителното на този труд е в това, че в него българската и чуждестранната библиотековедска мисъл е разгледана като единен ментално-практически поток.

**316 библиотекознанието в България: история; теория; практика –
Библиотекознанието в България от Освобождението до 40-те
години на XX в. / Мария Младенова (София, 2007): рецензия**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ПРОЦЕСИ НА ОФОРМЯНЕ НА КНИГИТЕ И ПЕРИОДИЧНИТЕ СПИСАНИЯ

Красен Димитров

Георгиев, Лъчезар Георгиев. Композиция на книгата [: Изслед.]. – София : Star Way, 2007. – 123 с. : с ил., факс. – Библиогр. с. 119-120.

Монографията е посветена на проблемите на композицията и оформлението на книгата. Авторът използва специфичен термин във връзка с подредбата, форматирането, ошрифтяването и общия проект на изданието – **композиция**, който отвежда към интересни и впечатляващи наблюдения, полезни за бъдещия професионален издател. Без да е учебник, изданието е предназначено за студенти, преподаватели и читатели със специални интереси към книгата и теорията на книгоиздаването.

Авторът на разглежданата монография доц. д-р Лъчезар Георгиев е автор на 32 научни и художествени книги, на десетки статии и студии,

публикувани в научни списания и сборници. Голяма част от трудовете на учения са посветени на проучвания на книгоиздаването у нас. В момента той е преподавател по книговедските дисциплини в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – София; преподава специалността „Книгоиздаване”, катедра „Библиотекознание и масови комуникации” при Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий”. Лъчезар Георгиев е главен редактор на научното списание за книгата „Издател”.

В труда „Композиция на книгата” Лъчезар Георгиев представя **видовете издания** (периодичен печат, библиографии, художествена литература), които се различават по своите елементи и белези (вътрешни и външни). Описани са **процесите на оформяне на книгите и периодичните списания (подвързия, титулна страница, шрифт и др.)**. Показва се как корицата и калъфът на изданието следва да са оформени в единство с темата и идеята на произведението и композиционните му елементи (с. 6). В съответствие със съдържанието на печатните издания външното им оформление е желателно да предизвиква естетически асоциации у читателя.

Проблемът за оформянето на подвързията на книгата е застъпен обширно (с. 7-10). Добре композираната корица, благодарение на удачното ѝ проектиране, е от съществено полиграфическо и културологично значение (с. 10).

В разглежданата монография е достигната изключително висока степен на нагледност и възприемане на текста, което я превъзща в текстово-визуална енциклопедия по композиция на книгата. Използвани са фигури, различни образци на страници, шрифтове, рисунки и др.; дадени са примери за видовете показалци, факсимилета, емблеми, схеми, снимки; посочени са модели на преси за печат на книги.

Монографията е финализирана от именен показалец и използвана литература (20 неном. назв.). Срецащите се в труда препратки (две на брой!), за съжаление, са недостатъчни за справочник от разглеждания вид. Буди удивление наличието на русизми („обложка” – вместо „корица”; „футляр” – вместо калъф, с. 6).

Процесът на раждането на едно печатно издание е система от процедури по проектирането и композицията на книгата с нейните специфични съдържателни характеристики. Изобилието от примери, обобщения и оценки в тази книга правят изданието ценна практическа база за оформянето на книгата.

317 книгоиздаване – „Композиция на книгата“ / Лъчезар Георгиев (София, 2007): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

АНОТИРАНА ПЕРСОНАЛИЯ – ЕДНА МИНИАТЮРНА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ В ОБЛАСТТА НА КНИГОЗНАНИЕТО

Ася Иванова

Миланова, Магдалина. Лъчезар Георгиев : Биобиблиография / Състав. Магдалина Миланова. – В. Търново : Фабер, 2006. – 179 с. : с ил. – 748 номер. назв. ; Именен показалец ; Показалец на кн. и худож. произведения на авт. ; Геогр. показалец.

Персоналните библиографии са своеобразен професионален празник в живота на всеки учен и съответната научна гилдия. Те са признание за труда и усилията на научния работник в неговата професионална сфера. Описаните вторичнодокументални продукти са предназначени за студенти, книговеди, библиографи, библиотекари, работещите в сферата на книгознанието и за всички, които се интересуват от творческия път на дадената личност. Те са и ценни източници по история на науката и психология на научното творчество.

Биобиблиографията, посветена на доц. д-р Лъчезар Георгиев, е издадена по повод на 50-годишния му юбилей. Има за цел да разкрие на читателите неговите научни трудове, литературно творчество и публикации в периодичния печат, както и да посочи литературата за него. Плод е на дългогодишния труд на съставителката Магдалина Миланова.

В разглежданата биобиблиография доц. Л. Георгиев е представен чрез думите на директора на Регионална библиотека – Велико Търново „Петко Р. Славейков”, представяйки неговата личност и творческия му път.

Посоченият труд е структуриран в два раздела („Литература от него”, с. 15-126: NN 1-691 и „Литература за него”, с. 127- 135: NN 692-748), които разкриват творчеството и научната работа на персонала през годините на неговия професионален опит. В първия от назованите раздели Л. Георгиев е представен като автор на книги. Към изброените книги (30 назв.: NN 1-30, с. 15) има приложени библиографски описания на рецензии за тях („Следовници на великия скиталец”, с. 15; „Санта Инес”, с. 16; „Самотна птица”, с. 20; „Карина”, с. 23 и др.), а в литературните творби има разкази („Марципана”, с. 29; „Таласъм”, с. 31; „Заложникът”, с. 34 и др.), пътеписи, фейлетони, стихове; студии и статии („Свищов – книжовен център през Възраждането”, с. 39; „Общуването чрез книгата”, с. 46; „Пътеписна литература и издателска традиция”, с. 50 и др.); рецензии, предговори, послеслови, очерци. Представени са и литературните творби, на които той е съставител и редактор (83 назв., NN 573-656, с. 108), както и дипломни работи (34 назв., NN 657-691, с. 123), на които е рецензент. Някои от творбите са придружени с кратки анотации, по преценка на съставителя („Босненска рапсодия”, с. 17; „Литература и книгоиздателска традиция”, с. 23 и др.). Във втория раздел е поместена литературата за него („Резултати от литературен конкурс”, с. 127; „Нашенци заминаха за Крайна”, с. 131; „Българските книги ги няма в Европа”, с. 135 и др.).

Материалите са подредени в хронологично-азбучен ред. След двата основни раздела, посочени по-горе в настоящите редове, са отпечатани множество снимки на доц. д-р Л. Георгиев (с. 136 – на премиери на негови книги; с. 143 – на прием при президента Първанов през 2004 г. и др.), както и илюстрации към най-популярните му творби (с. 146 – от романа „Два пъти окачван на бесилото”, с. 149 – към разказа „Подводни рифове”, с. 157 – към новелата „На косъм” и др.).

Справочният апарат на биобиблиографията е изграден от именен показалец, показалец на книгите и художествените произведения на персонала и географски показалец.

За огромно съжаление на ползвателя на вторичнодокументалния указател, неговата съставителка не е изтъкнала едно от най-големите преимущества на разглежданата персоналия, а именно, че тя е анотирана. Множество от творбите и публикациите са придружени с обяснителни бележки, които ни дават яснота за даденото произведение. В труда се срещат както пределно информационни (например: с. 20 : N 14), така и разширени препоръчителни анотации (например: с. 24 : N 22), което ни улеснява в издирването. От съществено значение е, че в най-разширен вид са дадени анотациите на авторските книги, което говори за вещина при изграждане на стила на предприетото информационно моделиране.

Друго преимущество, което се забелязва в рецензираната тук библиографска

работа, са посочените библиографски описания на рецензии на отразените книги на доц. Л. Георгиев. Тези рецензии, погледнати като системно цяло, ни дават професионалната гледна точка на изследователите и критиците върху творчеството на персоналията.

Научният биобиблиографски труд за Лъчезар Георгиев е структуриран подходящо – в съответствие с изискванията на жанра, което намира израз и в съдържанието в края на книгата.

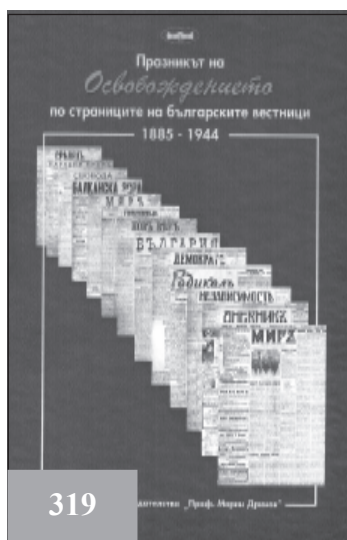
Разглежданата персоналия е миниатюрна енциклопедия на отразените в нея творби от и за Л. Георгиев през последните двадесет години.

318 Лъчезар Георгиев : Биобиблиография / Състав. Магдалина Миланова (В. Търново, 2006): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ, ОТРАЗЕНО В ПЕРИОДИЧНИЯ ПЕЧАТ

Александър Томов

Празникът на Освобождението по страниците на българските вестници 1885-1944 [Албум] / Състав. Лидия Чолпанова ; Снимки Иван Янчев. – София : Акад. изд. Проф. М. Дринов, 2008. – 249 с. : факс. – Посв. на 130-год. от Освобождението на България.

Истински подарък за 130-годишнината от Освобождението на България е разглежданата книга. Тя е резултат от подробното изучаване на целия свод на вестниците у нас за периода след Съединението на България (1885 г.) до 1944 г.

Впечатляваща е панорамата от прегледаните периодични издания:

- „Балканска зора“ (1890-1894 г.),
- „Воля“ (1911-1915),
- „България“ (1898-1921),

- „Демократ” (1905-1934),
- „Демократически сговор” (1923-1934),
- „Дневник” (1902-1944),
- „Държавен вестник” (1879-1944),
- „Заря” (1914-1944),
- „Знаме” (1924-1934),
- „Зора” (1919-1944),
- „Мир” (1894-1944),
- „Народни права” (1888-1932),
- „Независимост” (1921-1934),
- „Нов век” (1899-1911),
- „Пряпорец” (1898-1932),
- „Свобода” (1887-1920),
- „Свободно слово” (1904-1912),
- „Средец” (1884-1886).

Представените тук вестници са недостъпни. Те са в разпадащ се вид, макар че са отражение на историческия акт на Освобождението.

Пред нас е панорамата на внушаваща респект във всяка сърце огромна събирателна дейност.

Авторът на предговора на забележителния труд не се е подписал, което напомня за мисионерската съзнание на иконописните майстори.

Книгата съдържа Азбучен списък на вестниците.

Учудващо е че справочният апарат на представяния тук труд не е разработен в дълбочина. В подобно издание със справочно-информационна цел би следвало да има поне подобаващия му библиографски списък.

Препоръчвайки на четящата публика представяното тук издание, авторът на настоящите бележки смята за свой дълг високо да оцени и изтъкне особено високото технологично ниво на изданието, изискала специални усилия и внимание трудното сканиране на изброените вестници да е пред очите ни в отличен за работа вид.

319 български периодичен печат: албуми – Празникът на Освобождението по страниците на българските вестници 1885-1944 / Състав. Лидия Чолпанова (София, 2008): рецензия

ЗА РОДНОТО МЯСТО НА ОТЕЦ ПАИСИЙ

Борис Борисов

Паисий Хилендарски е смятан за пръв идеолог на Българското възраждане и народен будител. Според историците на хилендарския монах Паисий принадлежи заслугата за духовното възпламеняване на Българското възраждане и полагането на основите на новата българска литература.

Поколения българи са учили и знаят, че родното място на Паисий е град Банско. Това е и официалното становище на българските учени.

Но значимостта на Паисиевата личност подхранва непрекъснатия интерес на учените да установят родното място на българския възрожденец. За такава спорят няколко селища в България, но най-устойчиви остават твърденията за Доспей, Самоковско, Банско и Кралев дол, Пернишко.

На 17 март 2007 г. в Двореца на културата в Перник се организира кръгла маса на тема „Родното място на Паисий“. Представена е и едноименната книга на писателя Цанко Живков, в която авторът лансира тезата, че вероятното родно място на хилендарския монах е пернишкото село Кралев дол.

В кръглата маса взимат участие и други известни учени – паисиеведи, между които проф. Надежда Драгова, и задочно чрез приветствия – акад. Иван Радев, проф. д-р Георги Бакалов и др.

Хипотезите на учените за родното място на

Паисий се гледат на три аргумента – институциите на грамотност, достъпни по онова време за родените в Кралев дол; състоянието на книжовния живот в София през втората половина на XIII век и диалектните белези в езика на Паисий. Според редица учени езиковите данни са високонадежден критерий при решаване на проблема за родното място на Паисий. Защото са обективни факти, преки свидетелства, а не логически или косвени аргументи.

Доспей

Най-яръстният защитник на хипотезата, че Паисий е роден в Доспей, принадлежи на Иван Ненов. Той я защитава в своята книга „История за родното място на Паисий Хилендарски”.

Самият автор е роден в Доспей. Защитата на своята хипотеза г-н Ненов гради върху факта, че „най-старото, а и най-дълго време единствено предание, в което се говори за родното място на Паисий, е това за Самоковското село Доспей – непосредствено след Освобождението, в 1879 г. Още преди Освобождението именити наши възрожденци като Марин Дринов и Васил Друмев пишат, че Паисий е от Самоков. Когато говорят за Самоков, те имат предвид с. Доспей, защото то се намира само на два километра от Самоков...” (с. 13).

Авторът се опира на публикацията на Мария Деянова в сп. „Български език и литература” кн. 1, 2006, която застъпва мнението, че „пририльският говор“ на с. Доспей съдържа достатъчно много общи черти с Паисиевите „характерни диалектизми”.

Уточняването на родния говор на Паисий в рамките на доста сходните западни говори е сложна задача. Трябва да се вземе под внимание и историческият развой на говорите за повече от 270 години, и езикът на Паисиеви съвременници, особено на Йосиф Брадати, от когото вероятно се е учил, и ред други обстоятелства.

Банско

Банската теза се основава и на една изписка от Хилендарската кондика, която се е смятала за автентична. Тезата за Банско като родно място на Паисий се утвърждава най-вече от акад. Йордан Иванов. Той обнародва чернова на „Историята” през 1914 г., а след 24 г. обявява, че разполага с доста писмени съобщения, че Паисий е от Банско, които дължал на „младия ни книжовник Михаил Ковачев”.

Според проф. Н. Драгова Банско е родното място на Паисий, защото „... в Банско има метох на манастира и този метох реално, не по кондиката е построен върху бащината къща на хаджи Вълчо...” (с. 16). Тя се основава на преписа на „История славянобългарска”, на който е била експерт. Проф. Драгова твърди, че „преписка за Доспей няма” (с. 17).

Решението, че Банско е родно място на Паисий, определя като „силово” ст.н.с. д-р Петър Добрев, който изпраща писмено своите разсъждения за родното място на Паисий. Той се обосновава с особените диалектни думи, които съдържа Паисиевата

история. Според него диалектът, на който е написана „Историята”, не е този, на който се говори в Банско. Разсъжденията на д-р Добрев кореспондират със състоялото се през 1931 г. в БАН заседание, на което Веле Кралевски застава пред елита на тогавашната ни историческа наука в опит да го убеди, че Паисий е от Кралев дол.

Споровете продължават няколко дни. Накрая председателят на БАН, по това време проф. Васил Златарски, безпомощно отпуска рамене: „Щом не успяха историците, думата имат филолозите.

Езикът е най-сигурно доказателство за родното място на автора на „История славянобългарска”. Академиките Теодоров-Балан и Ив. Снегаров, и проф. Ст. Младенов въз основа на лексиката доказват, че авторът на „История славянобългарска” е роден в областта Палакария, ограничена от Витоша, Рила, пернишкото Голо бърдо – т.е. там, където е с. Кралев дол.

Кралев дол

Името на селото идва от легендата за Крали Марко, който бил толкова силен, че дори и в скалите оставял следи от ботушите си. А наличието на многовековна чешма, наречена „Паисиева”, както и факти за служението там на монах на име Паисий, който е имал брат, наречен Лаврентий, също дават основание на автора да твърди, че Кралев дол е родното място на Паисий.

Авторът на книгата „За родното място на Отец Паисий”, станала причина за дискусиата, твърди: „Най-голямото доказателство, че Кралев дол е родното място на Паисий, е езикът, на който той се обръща към своите слушатели и читатели.

Това е езикът на палакарийските и кралевдолските селяни.

Един тамошен учител, Веле Кралевски, пръв изследва тези податки и извади 240 думи от историята на Паисий, които са от кралевдолското наречие.

В текста на Паисиевата история не се среща нито една от банските! Банското наречие е много характерно, то е македонско и родопско, но не можеш да го объркаш с граовското”.

Защитата на хипотезата си за родното място на Паисий в Кралев дол авторът гради най-вече върху фактите, изнесени от Веле Кралевски, един от първите възпитаници на Софийския университет, дългогодишен литератор и училищен инспектор.

При посещения в родното си село Кралев дол той се натъква на интересно предание; цял голям род там се нарича Паисов, явно по името на духовно, а не светско лице.

От потомците на този род и от други селяни научава, че между Кралев дол и някои съседни села съществува отдавнашна и постоянна връзка с българските манастири в Атон. Група селяни са били там на гурбет, превозвали са стоки или са работели на манастирските строежи, градини и пасища. Някои от тях се покалугерявали и оставали там завинаги.

Така е станало с братята на кралевдолския свещеник поп Цветан, които станали монаси в Атон под имената Лаврентий и Паисий. Когато починал поп Цветан, на

четирийсетия ден дошли в Кралев дол двамата му братя монаси и отслужили парастас. Лаврентий си заминал скоро, а Паисий, понеже имал и свещенически сан, останал шест месеца в селото да служи, докато се намери друг свещеник.

През това време той въвел някои светогорски порядки в черковното служене, съградил и една чешма, която и досега се поддържа от Паисиевия род и се нарича Паисиевата или Калужарец (Калугерец) по местния говор.

Изглежда този Паисий е бил авторитетна и ярка личност, та след неговото заминаване целият им род вместо Поповци, взели да го наричат Паисов, Паисиете.

Като анализира и съпоставя всички тези факти, Веле Кралевски ги изнася във в. „Независимост“ (броя от 15.X.1923 г.) под заглавие: „Отец Паисий Хилендарски е родом от с. Кралевдол (Софийско)“. Привеждайки посочените от Йордан Иванов езикови особености на Паисиевата история, Веле Кралевски подчертава: „А тъкмо тия диалектични особености отличават наречието в с. Кралевдол“.

Близо 150 г. продължават споровете къде е роден и погребан Паисий, авторът на „История славянобългарска“. Хипотезите се отричат, нашумяват, потъват в забравата и след години отново излизат на повърхността като сензация. Кръглата маса „За родното място на Паисий“ е доказателство за това.

Използвана литература

За родното място на Отец Паисий : Стенограма от кръгла маса, проведена на 15 март 2007 г. в Двореца на културата, гр. Перник. – Перник, 2007.

320 Отец Паисий – кръгла маса „За родното място на Отец Паисий: Стенограма от кръгла маса, проведена на 15 март 2007 г. в Двореца на културата, гр. Перник (Перник, 2007): библиографски дискурс

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

НАСТОЛНО ЧЕТИВО ЗА ВСЕКИ БУДЕН БЪЛГАРИН

**(Универсално и местно измерение
на Априлската епопея 1876 г. в Стрелча)**

Севделина Димандиева

Стрелча – април 1876 г. : Сб. с ист. материали за участието на Стрелча и стрелчани в Априлското въстание 1876 г. / [Състав. Мариета Найденова и др.]. – София : Камея Дизайн, 2006 [2007]. – 216 с. : 16 портр., к., черт. – По случай 130-год.

За своето освобождение българският народ вдига много бунтове и въстания. Измежду тях Априлското въстание от 1876 г. е най-голямото, както по териториален обхват, така и по организация и подготовка. То е апогей на героичната борба за

национално освобождение и заема важно място в епохата на Българското възраждане.

Разглежданата книга е посветена на емблематичното участие на село Стрелча и стрелчани в Априлското въстание и е създадена по случай 130-годишнината на знаменитата епопея. Това превръща настоящото издание в едно изключително ценно настолно четиво

за всеки буден българин. Защото наистина значимо е това, което човек знае за съдбовните върхове на българското националноосвободително движение.

Сборникът е резултат от дългия и всеотдаен труд на авторите в областта на българската история, география, етнография и краезнание. Представен е огромен фактологичен материал – избрана публицистика за Априлското въстание (из „Световната съвест говори”, с. 85-88), публикувани текстове и статии от вестници и списания (в. „Селянин”; сп. „Военноисторически сборник”, с. 36; 120-124), откъси от исторически книги („История на Априлското въстание”, т. III; „Панагюрище и Панагюрският край в миналото”, книга II, с. 89; 148) и ръкописи (на Илия Бояджиев (1929-1994) „Участието на героична Стрелча в Априлското въстание”, с. 162-170), части от спомени и бележки на бележити личности (като Найдено Дринов; Мильо Балтов, с. 171-172; 182-188 и др.), дневници („Дневници на един бунтовник” – А. П. Шопов, с. 99-114) и др., които са един широк поглед върху културата, самосъзнанието и борбения дух по нашите земи по време на османското господство. Трудът е изключително ценен, тъй като са въведени множество уточнения в събраните статии (колоритни природни описания и разговори из селото; списък на дела и идеи за тяхното по-нататъшно развитие, с. 36-54; 162-170 и др.).

Книгата е предназначена за по-широк кръг читатели, които желаят да получат задълбочена представа за значимите събития и личности от историята на българското националноосвободително движение през втората половина на XIX в. Тя може да се ползва от студенти в университетите и колежите, преподаватели по история и краезнание, ученици от хуманитарните гимназии и изобщо всеки, който проявява интерес към историята на България. Увлекателният стил и опитът да се събере почти целият материал от Априлската епопея превръщат книгата в принос, дори за тясно професионалните търсения на много изследователи.

Структурата на наблюдаваната книга е под формата на списък, в който са дадени една след друга отделните статии, дописки и събраните исторически материали, без да са подредени по някакъв строго определен ред, без да са последователно номерирани или разделени на глави и пр. Въпреки тематичната свързаност на отделните текстове, тяхното структуриране е такова, че позволява всеки един от тях да се ползва самостоятелно. Събрани са общо 26 текста, оформени еднотипно, в които са включени темите за масовата подготовка на въстанието, четирите революционни окръга и участието на стрелчани, въстанието в Средногорието и Подродопската област, международния отзвук...

За съжаление, липсва уводна статия в началото на книгата, с което всъщност читателят бива лишен от всякакъв вид информация относно начина на структуриране на материала, с каква цел е събран той, какво е съдържанието му, с какво този материал би ни бил полезен, каква е позицията на авторите и т.н. Въвеждането на подходящ справочно-информационен апарат на сборника би улеснил читателите при по-конкретно издирване на данни за съответни личности и събития сред наличните документи.

В две от включените статии („Стрелча по пътя на борбата за свобода” и „Въстаническа чета в Средна гора след потушаването на Априлското въстание”, с. 16-35; 77-82) намираме препратки към бележки в края на документите (с. 33-35; 81-82),

чиито описания не са еднотипни – едни са по-детайлни, други не, с което се нарушава цялостното оформление на статиите и остава впечатлението за недовършеност.

В края на книгата са приложени снимки на бележити български революционери, паметници, карти и чертежи на местности, свързани със с. Стрелча и бойните действия по време на Априлското въстание (портрет на Васил Левски, Панайот Волов, Георги Бенковски, Тодор Каблешков, Иван Анг. Балтов; паметника в местността Оборище, където се е състояло Великото народно събрание – април 1876 г. и др., с. 201-216). Тези материали допълват и онагледяват текстовия корпус на сборника. Добро е решението визуализиращият блок на книгата да е концентриран във финала ѝ. За съжаление е фактът, че липсват съответни препратки от основния текст към цитираните тук нагледни материали, които да са в отделните статии и да насочват вниманието на читателя към снимките още по време на запознаването с текста. Желателно би било подаването на обяснителните текстове, придружаващи снимковия материал, да е еднотипно (портретите на В. Левски, П. Волов, Т. Каблешков и И. А. Балтов са дадени без допълнителни сведения; портретът на Г. Бенковски има уточняващата бележка: „ръководител на Априлското въстание – IV революционен окръг”).

На основата на богатия краеведски материал авторите на сборника „Стрелча – април 1876 г.” разглеждат универсалната идея за Априлското въстание като кулминация на Българското възраждане, като документално потвърждаваща се на базата на местния историко-културен информационен масив. Те си поставят за цел да разкрият как населението на Стрелча, въпреки варварските произволи и изтезания от страна на поробителите, успяват да запазят своето самосъзнание, да натрупат колосална национална енергия и да наберат такава историческа инерция, която му осигурява подобаващо успешно бъдеще.

Това, което прави разглежданата книга различна, е фактът, че тя, без да е учебник по българска история, сочи факти и данни, предлага отговори на исторически въпроси, преосмисляйки и обобщавайки Априлската епопея от 1876 г.

Смайващата дързост на априлци (и стрелчани сред тях!) и мъченическата им голгота полагат основите на съвременна България. Това най-голямо съдбовно събитие в новата ни история предопределя неговото силно респектиращо емоционално въздействие върху всички поколения – идея, на която служи рецензираната книга.

321 Априлското въстание 1876 г. – Стрелча – април 1876 г. : Сб. с ист. материали за участието на Стрелча и стрелчани в Априлското въстание 1876 г. / [Състав. Мариета Найденова и др.] (София, 2006 [2007]): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

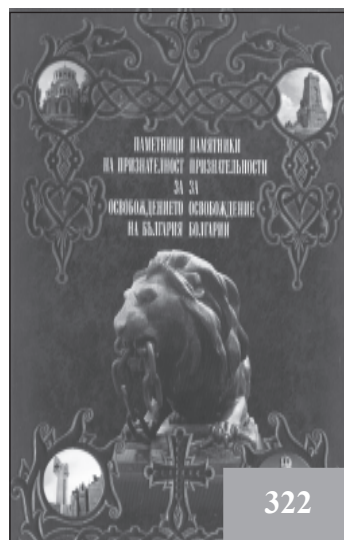
ЕНЦИКЛОПЕДИЯ ЗА ПРИЗНАТЕЛНОСТТА

Ива Калинова

Райчевски, Стоян. Паметници на признателност за Освобождението на България = Памятники признательности за Освобождение Болгарии [: Албум]. – София : Български бестселър – Национален музей на българската книга и полиграфия, 2004. – 239 с. : с ил.

Разглежданата книга „Паметници на признателност за Освобождението на България“ е публикувана на български и руски език. Представен е богат снимков материал, посветен на загиналите за Освобождението на България руски, румънски, финландски воители и български опълченци.

Албумът е структуриран в три части. В раздела „Признателност в слова и дела“ (с. 6-55) са показани паметните знаци от Руско-турската освободителна война, като общият брой на снимките е четиридесет и седем, шест от които са на знаменосци и

опълченци, а останалите са на използваните в битките вещи: джобен часовник на граф Н. П. Игнатиев (с. 35), поднос от Санкт Петербург от 1874 г., принадлежал на руския генералитет (с. 37). Вторият раздел „Мемориали, паметници и паметни знаци на Руско-турската война 1877-1878 г. и на загиналите за Освобождението на България руски, румънски и финландски воители и български опълченци” (с. 55-236) е изпълнен със снимки на паметници, посветени на загиналите (271 снимки). В този раздел снимките са групирани по градове, а градовете са подредени азбучно.

В началото е показан Арабаконашкият проход с кратко описание на архитектурата; паметникът „Цар Освободител” (с. 183), с описание на местоположението, архитектурата и материала, от който е изработен; храм-паметникът „Св. Александър Невски” (с.187), намиращ се в центъра на София; църквата „Св. Николай” в София и т.н. Снимките са цветни, като 11 от тях правят изключение.

Последният раздел на книгата – „Литература” (с. 236) – представя библиографски описания на 79 неномерирани названия на книги по темата.

Описана е архитектурата, събитията около паметниците, дадени са датата на основаването и името на самия основател, с еднотипни описания под всяка снимка. Трудът е изключително ценен в областта на историята.

В книгата липсва показалец, с помощта на който да намираме по-лесно и бързо търсения материал.

С дебелите си, твърди корици книгата ще се запази за десетилетия напред.

**322 Освобождението на България от османско робство 1878 г.
– Стоян Райчевски. Паметници на признателност за
Освобождението на България [: Албум] (София, 2004): рецензия**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

МЕМОАРИСТИКА ЗА ПРИЯТЕЛСТВОТО НА КНИГИТЕ

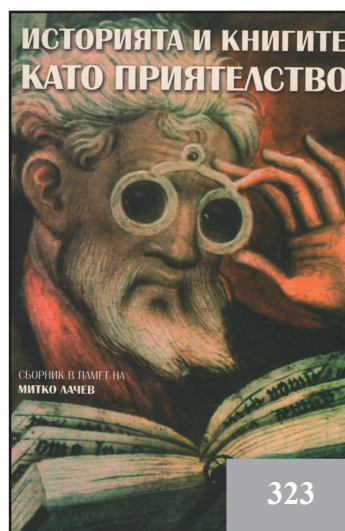
Здравка Христова

Историята и книгите като приятелство : Сб. в памет на Митко Лачев / Състав. Надя Данова и др. – София : Гутенберг, 2007. – 663 с. : с ил., табл.

Представената книга е сборник, издаден в памет на българския учен, историк и изследовател Митко Лачев.

Кратката, но синтезирана автобиографична справка за Митко Лачев (с. 11-12), композирана от съставителя на тома непосредствено след неговото съдържание (с. 7-9), въвежда читателя компетентно в детайлите на творческия път на учения.

В същинската си част сборникът има мемоарно естество. Цяла галерия от спомени за Митко Лачев се разгръща пред читателя. Сред авторите на тези документи срещаме имената на

Никола Робев (библиограф и архивист в НБКМ) и статията му „Спомен за Митко”, с. 20-39, Кирил Ставрев (ръководител на отдел „Ретроспективна библиография” в НБКМ, с. 631-637) и д-р Цви Керен (историк, с. 353-378; 640-641). Тези наши интелектуалци са познавали Митко Лачев и са работили с него.

Стагиите, посветени на Митко Лачев и създадени в негова памет от колегите му – историци, българисти, изкуствоведи, нумизмати, архивисти, археографи и библиотекари, са говореща карта за творческата лаборатория на човешките и професионалните взаимоотношения.

Ето личностната „топонимия” на картата на Митко Лачев: Николай Марков (с. 40-48), Ставри Топалов (с. 49-53), Димитър Стоименов (с. 54-55), Елисавета Мусакова (с. 56-68), Данчо Господинов (с. 69-80), Слободан Сречкович (с. 81-85), Васил Дамянов (с. 86-87), Айше Каяпънар (с. 88-103), Владимир Пауновски (с. 104-124), Стефка Първева (с. 125-146), Красимира Мутафова (с. 147-173), Снежана Ракова (с. 174-179), Светлана Иванова (с. 180-199), Надя Манолова (с. 200-205), Румен Ковачев (с. 206-217), Неделко Радосавлевич (с. 218-228), Зорка Иванова (с. 229-248), Орлин Събев (с. 249-272), Любомир Георгиев (с. 273-288), Бояна Минчева (с. 289-295), Росица Кирилова и Марлена Димова (с. 296-305), Светлана Дончева (с. 306-312), Недка Капралова (с. 313-333), Надя Данова (с. 334-341), Ирина Добрева (с. 342-352), Цви Керен (с. 353-378), Маргарита Добрева (с. 379-410), Светла Янева (с. 411-423), Ваня Рачева (с. 424-437), Благовеста Иванова (с. 438-461), Ружа Симеонова (с. 462-470), Никос Мердзимекис (с. 471-504), Димитрис Стаматопулос (с. 471-504), Маргарита Димова (с. 505-516), Христо Темелски (с. 505-516), Румяна Радкова (с. 517-540), Кети Мирчева (с. 541-582), Милкана Бошнакова (с. 583-601), Вера Бонева (с. 602-617), Катерина Крушева (с. 618-630), Кирил Ставрев (с. 634-636) и Борис Николов (с. 637-639).

В книгата са поместени снимки от оригиналния текст на *Черепишкото евангелие*, както и статия за него от Елисавета Мусакова (с. 64-65).

В „Историята и книгите като приятелство” е публикувана статия на Слободан Сречкович на английски език, която би било добре да бъде придружена с превод на български език (с. 81-85).

В сборника са посочени интересни исторически факти и събития за различни населени места в България, поради което наличието на географски показалец в него би подобрил справочно-информационното му изражение.

В отделни статии има представени автобиографични данни за някои учени и исторически лица, поради което възниква необходимостта от съответен азбучен показалец.

Интересно е публикуваното произведение на Митко Лачев в съавторство с Росица Кирилова и Марлена Димова – статията „Още един поглед към Софрониевия „Неделник” (с. 296-305).

Именно в посочената проблематика е епицентърът в творчеството на Митко Лачев.

В „Историята и книгите като приятелство” е поместена и статия на д-р Цви Керен на английски език (с. 353-378), която също е без превод на български, а в края на книгата е представена статия в памет на Митко Лачев от същия автор (с. 640-641).

В последната от цитираните тук публикации се разказват спомени.

Буди удивление фактът, че тези две статии – на един и същ автор! – са композирани на различни места в книгата, а би било целесъобразно те да следват вътрешната си логика на естествена свързаност и да са представени една след друга.

Всички текстове, поместени в книгата, са от различни сфери на **хуманитаристиката** (**история**: с. 81-85; 88-105; 125-146; 147-173; 180-199; 206-217; 218-228; 273-288; 306-312; 313-333; 334-341; 353-378; 379-410; 411-423; 583-601; 637-639, **литература**: с. 56-68; 69-80; 104-124; 174-179; 200-205; 289-295; 296-305; 438-461; 505-516; 517-540; 602-617; 618-630; 634-636, **археология**: с. 40-48; 54-55, **мемоаристика**: с. 20-39; 342-352; 424-437; 541-582; 631-633; 640-641, **библиотекознание**: с. 229-248; 249-272; 462-470; 471-504; **нумизматика**: с. 49-53; 86-87) и в пределите на всяка от посочените области вътрешно са подредени по **хронологичен принцип**, поради очевидния **интердисциплинарен статус на знанието** в началото на XXI в.

В края на разглеждания сборник са поместени резюмета на статиите, представени в него на английски, френски и немски език (с. 645-662).

Създаването и публикуването на книгата „Историята и книгите като приятелство” е начинание, породено от толерантността, колегиалността и приятелството в света на научните изследвания и информацията.

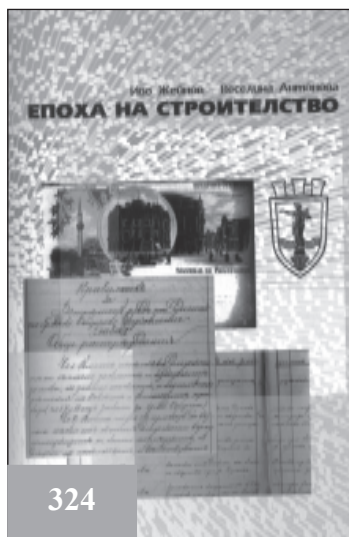
Изданието е ценно и полезно и от историческа гледна точка, и като практическа енциклопедия по професионална етика и лаборатория на научноизследователския труд в интердисциплинарната историческа наука.

323 книгознание – история на книгата – Историята и книгите като приятелство: Сб. в памет на Митко Лачев / Състав. Надя Данова и др. (София, 2007): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ВРАТА НА БЪЛГАРИЯ КЪМ ЕВРОПА

Венета Петрова

Епоха на строителство [: Сборник от решения на Общински съвет – Русе] / Състав. Иво Жейнов, Веселина Антонова. – Русе : Държ. архив, 2005. – 512 с. : с ил.

Как продължава животът в един български град в следосвобожденска България? Какво вълнува хората, живеещи в този град?

Отговорите на тези въпроси можем да намерим в книгата „Епоха на строителство”, която ни предоставя възможността да погледнем назад в миналото.

Представената тук книга отразява моралното наследство, което следва да ценим и от което си струва да се учим. В нея можем да прочетем как през първите десетилетия след Освобождението на България от турско робство общината и общинските

съветници взимат важни решения, които превръщат един ориенталски град в европейски.

Тук са публикувани документи от периода 1885-1895 г., който не е избран случайно. През посочените години са взети много и важни решения за оформянето на град Русе като съвременен и красив европейски град, по-късно наречен Врата на България към Европа. Авторите предлагат на нашето внимание автентичните текстове от решенията на общинския съвет. Така можем да вникнем в начина на мислене на тогавашните общински съветници, както и да се докоснем до живота, бита и нрава на русенци.

Книгата е полезна за съвременния човек, защото в нея са засегнати проблеми, актуални и днес. Тя съдържа списък на русенските окръжни управители и кметове за периода 1878-1899 г., разполага и с азбучен речник на остарели думи, както и снимки на град Русе преди благоустрояването му, копия на протоколи, правилници и проекти, издавани през годините.

В съдържанието намираме интересна информация за голяма част от решенията, взети от общинските съветници, по години. Книгата няма отделни глави, раздели или части, няма формулирани заглавия за посочената година, което е недостатък.

А ето и промените, направени през някои години от периода.

За 1885 г. (с. 7): Представените протоколи запознават читателя с взетите решения относно: начисляването на разряди на сарафите; построяването на приют за бедните в града; съставянето на опис на населението на града, домовете, църквите, джамиите, училищата, добитъка и др.; преработка на плана на гр. Русе поради неточности; отпразнуването на юбилея на Св. Св. Кирил и Методий, който съвпада с годишнина от смъртта на Св.Методий.

За 1886 г. (с. 43): Протоколите са номерирани. Протокол N 80 от 8 юли с.г. ни запознава с предложението на русенския градоначалник относно заведенията на Янко Зинберман и Димитър Гатев, които се посещават от развратни лица и от двата пола. Неговата молба е да се забрани на горепосочените лица да търгуват с питиета. Молбата е удовлетворена чрез издаване на постановление.

За 1888 г. (с. 73): Освен номера на протокола и дата, месец, година през която е създаден, вече се записват сесията и заседанието. Протокол N 21, Първа извънредна сесия, Десето заседание от 11 февруари 1888 г. Постановено е да се отпусне сумата от 1500 лв. за основаването на градска библиотека и за купуването на книги по списъка на дружество „Дунав”. Също така книгите, принадлежащи на градската библиотека, трябва да носят печат „Русенска градска библиотека” и дружество „Дунав” се задължава да набави всяка изгубена книга. Списъкът с книгите, принадлежащи на градската библиотека, трябва да бъде подписан от притежателя на сградата, в която се помещава дружество „Дунав”, с което се удостоверява, че обозначените в списъка книги принадлежат на градската библиотека. Градската библиотека се помещава в сградата на дружество „Дунав”.

За 1889 г. (с. 108): Протокол N33, Четвърта извънредна сесия, Първо заседание от 6 март с.г. Общинският съвет и русенският окръжен управител са обсъдили и решили да бъде махнат мекият камък, с който са покрити част от улиците на град Русе. На негово място да бъде постлан калдаръм от яки камъни. Посочената причина за

решението е, че град Русе „...по естественото си положение е красив и хубав, и колкото по положението си е изложен да се посещава ежедневно почти от множество европейци, толкова напротив той е лишен от пътища...”. За целта да бъде изтеглен заем от Българска народна банка, който да се изплати за десет години.

За 1890 г. (с. 162): Протокол N 88, Четвърта извънредна сесия, Второ заседание, 12 май с.г. се постановява, че град Русе, като европейски град е образец на другите и се нуждае от театър, където населението може да прекарва няколко часа през дългите нощи, вместо да ходи по кафенета и кръчми, където лесно можело да се развали.

За 1891 г. (с. 233): Протокол N 15, Първа редовна сесия, Четиринадесето заседание, 26 януари с.г. решено е да се поиска от Дирекцията на обществените сгради да командирова в Русе инженер за сметка на общината, който да направи план в най-кратък срок за построяването на пристанище.

За 1892 г. (с. 315): Протокол N 27, Трета редовна сесия, Пето заседание, 24 юли с.г. Предметът за разглеждане на заседанието е градският проект „За правилник за публичните файтони”. Този правилник определя разрядите на файтонджиите и съответно таксите, които те ще плащат и цените, на които ще извършват описаните в правилника услуги. Също така се определят облеклото и наказанията, които ще понесат, ако не спазват условията в правилника.

За 1893 г. (с. 380): Протокол N 16, Седма извънредна сесия, Първо заседание, 10 юни с.г. Кметът докладва пред общинския съвет, че бивши служители на общинското управление са хванати в злоупотреба при събирането на такси, вследствие на което са изправени на съд. Поради тази причина и за да не бъде общината на загуба, кметът предлага да се съберат всички кочани с квитанции и да се сравнят с издадени документи. По този начин ще се разбере с точно каква сума е ошетената общината, на каква стойност да бъде искът, който ще се заведе към провинилите се лица.

Не по-малко интересен е и правилникът за слугите в град Русе, издаден с протокол N 96 на 12 ноември 1893 г. В него са описани всички права и задължения както на слугите, така и на техните работодатели.

За 1894 г. (с. 414): Протокол N 7, Втора редовна сесия, Първо заседание, 2 март с.г. На това заседание са взети много решения, едно от които е N 12 – да се именуват всички градски улици, както и да се определят цените на местата на всяка улица за квадратен метър. Поместен е подробен списък на махалите, като е описано в коя махала, кои улици влизат и откъде започват и къде свършват. (Например, „ул. Войводовова” започва от митриза при къщата на Петко Пенчев, пресича улиците „Страхилова”, „Весела”, „Мосотва” и свършва до улица „Военна”, цялата по 5 лева.”).

Всички решения, взети от общинския съвет на град Русе, ни показват единствено желанието и стремежа на русенската управа да защити доброто име, което са си извоювали – името на един красив европейски град. Всички описани проблеми, по един или друг начин, вълнуват и съвременното общество. Можем да се гордеем с тези граждани, от които да се поучим как с много желание, душа и сърце да създадем един достоен европейски град.

324 община Русе: сборници от решения / Състав. Иво Жейнов, Веселина Антонова (Русе, 2005): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

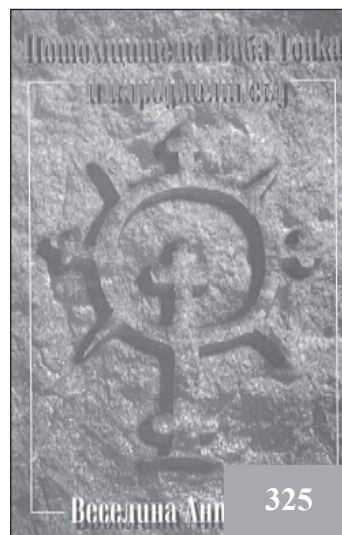
КНИГА ЗА РОДОСЛОВИЕТО НА БАБА ТОНКА ОБРЕТЕНОВА

Десислава Чолакова

Антонова, Веселина. Потомците на Баба Тонка и Народният съд. – Русе : Държ. архив, 2001. – 168 с. : с ил.

Книгата „Потомците на Баба Тонка и Народният съд” на Веселина Антонова представлява родова памет на наследничката на бележития възрожденски род Обретенови Лиляна Балканска чрез спомени и фотодокументален материал.

Тази памет не е просто интимен спомен, предаван от поколение на поколение, за предците, за неволите на рода или за достойнствата на отделните му представители. Родовата памет съдържа неписаната история на всеки род, но в нейната най-зряла и затова лаконична форма, придобила с течение на времето облика на художествен разказ.

Според народните схващания – човек без род е като дърво без корен. Историята на най-старите ни родове води началото си от Възраждането, поради прекъсването на държавността вследствие на петвековното османско иго и унищожаването на средновековните архиви. В този смисъл и спомените за Обретеновия род не правят изключение.

Данните за родоначалника Обретенов Ганов се свързват с известния Обретенов сборник – най-ранният документ за историята на рода.

Книгата съдържа 8 раздела – 7 цикъла (1 – Въведение, с. 3-7; 2 – Баба Тонка и родовата памет, с. 10-29; 3 – Черепът на Стефан Караджа, с. 30-45; 4 – Смъртта на Христо Ботев, с. 46-68; 5 – Тонка и Нико Просеничкови, с. 71-103; 6 – Превратът на 9 септември 1944 г. и съдбата на Просеничкови, с. 104-139; 7 – Ненко Балкански, с. 140-150).

Построена по хронологичен принцип, книгата разглежда последователно корените на родовете Обретенови и Тончеви и тяхната сходна съдба. Работата проследява жизнения път на майката героиня Баба Тонка и драматичната съдба на нейните синове и дъщери, взели дейно участие в националноосвободителните борби през епохата на Възраждането и завършва с трагичния край на внучката на баба Тонка – Тонка Просеничкова и съпруга ѝ Нико, убити след 9 септември 1944 г.

За написването на книгата авторката е използвала спомените на внучката на Ботеви четник Никола Обретенов. Изданието е богато илюстрирано със снимки и документи, свързани с прочутия род на Обретенови, както и с интервюта на журналисти със съратници на сина на Баба Тонка – Никола, направени през първата половина на XX век.

Книгата се основава на добро познаване на научната документация и литература върху разглежданите въпроси (между които и този за гибелта на Христо Ботев) и постига правдиво очертаване на личността на легендарната Баба Тонка и нейните синове и дъщери, дали достойно своя принос, а някои от тях и живота си, в борбите за национално освобождение през XIX век.

Единственият недостатък е в справочния апарат на изданието – няма именен показалец.

Несъмнено тази книга ще обогати книжнината, посветена на заслужилите дейци от историческото ни минало.

325 родословие: Баба Тонка Обретенова – Потомците на Баба Тонка и Народният съд / Антонова, Веселина (Русе, 2001): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ НА ТЕАТЪРА КАТО ДУХ НА ВРЕМЕТО

Цвета Пелтекова

Кортенска, Мирослава. Културен компас.
Посока : Балканите – Европа ; Личности, процеси,
диалог в края на XX и началото на XXI век [:
Фотомоногр.]. – София : Д-р Иван Богоров, 2006. –
348 с. : с фотогр.

Съотношението между изкуството и културата
са епицентърът на книгата на изкуствоведа Мирослава
Кортенска, посветена на театъра като социален
барометър на времето (*срв.* Въведение – с. 5-7).

Предлаганото изследване е фокусирано върху
търсенията на театралните творци и нагласите на
зрителите. Посочените пластове дават отправните
вектори на изследването и служат на неговия автор,
за да се разкрият процесите и личностите, изградили
новото лице на театралното изкуство през XX в. в

Европа. Драматурзите Самюел Бекет и Харолд Пинтър, режисьорите Питър Брук, Анатолий Ефрос, Еудженио Барба, Йежи Гротовски, Робърт Уилсън днес са класици от златния културен фонд на Европа, но в края на века са били новатори.

Изследването се състои от седем глави:

Глава първа. Другото измерение (посветена на Стоян Камбарев, Методи Андонов и Любен Гройс, с. 9-38);

Глава втора. Театралната критика – четвъртата власт на сцената (посветена на театралната критика и нейната роля в развитието на театъра, с. 80-99);

Глава трета. Посока: Балканите – Европа (посветена на състоянието на театрите, започвайки от България, Балканите и Европа в края на XX век, с. 104-161);

Глава четвърта. Ролите на балканския интелектуалец (посветена на Любиша Георгиевски, Горан Стефановски, Душан Ковачевич, с. 166-195);

Глава пета. Балканска сцена – културен пейзаж и специфични процеси в края на XX век (посветена на културните процеси и промените в края на XX век, с. 200-210);

Глава шеста. Културен компас (посветена на сравнителен анализ на различни конференции и културни събития, с. 212-251);

Глава седма. Театралните реформатори в края на XX век (посветена на драматурзите Самюел Бекет и Харолд Пинтър, режисьорите Анатолий Ефрос, Питър Брук, Еудженио Барба, Йежи Гротовски, Робърт Уилсън, с. 255-334).

Фотомонографията е изградена на базата на различни документи: откъси от дневници (Авиньон 2002 – фестивален дневник), критика (на Мирослава Кортенска), театрални обзори, различни доклади от фестивали и културни събития, откъси от монографии, студии, статии, интервюта, много фотографски материали и др.

Основната част на разглежданото изследване са персоналиите на режисьора Стоян Камбарев (с. 12-19), актьора и режисьор Методи Андонов (с. 21-23), режисьора Любен Гройс (с. 24-79), режисьора Любиша Георгиевски (с. 168-175), драматурга Георги Стефановски (с. 176-181), драматурга Душан Ковачевич (с. 182-187), драматурга Йован Чирлилов (с. 188-194), преводача Дритеро Аголи (с. 195-199), драматурга Самюел Бекет (с. 258-281), режисьора Анатолий Ефрос (с. 282-287), режисьора Питър Брук (с. 288-299), режисьора Еудженио Барба (с. 300-311), режисьора Робърт Уилсън (с. 318-327), драматурга Харолд Пинтър (с. 328-388).

Представените персоналии са богато илюстрирани със сцени от театралните спектакли, филмови премиери, снимки от лични архиви на разглежданите дейци на културата и самата авторка на книгата, което прави атрактивно разглежданото издание. Преобладават черно-белите фотографии, които днес се правят доста трудно. Равнопоставени са текстовите и визуализиращите фрагменти като цяло.

Освен посочените по-горе седем части на изследването книгата има въведение (с. 5-7), библиографски списък (с. 341, 28 ном. назв. на бълг., фр. и англ. ез.), бележки от библиографски характер (с. 342-344, 28 ном. назв. по отд. гл.). Особено ценно тук е, че с много вещина са подбрани важни критични рецензии по третираната проблематика: Уроците на Гройс. // *Везни*, 2005, N 3; Балканска сцена – културен пейзаж и специфични процеси в края на XX век. // *Съвременник*, 2002, NN 1-4; Фестивал по време на война или за „Охридско лято” 2001. // *Демокрация*, от 14.9.2001) и др. За съжаление самото библиографско описание в разглежданите фрагменти не е на нужната висота (в

определени случаи в представянето на научни сборници липсват данни за авторската отговорност – N 19 (с. 343); при списанията и вестниците, както и в аналитичните описания на материали от книги, не се дават сведения за конкретни страници. Възниква въпросът за авторството на цитираните работи на с. 342-344. Изброените тук бележки, отнасящи се към библиографското описание, характеризират и цитиранията под линия.

В книгата отсъства именов показалец, който би позволил лесно да се достига до всяко едно от имената на актьори, режисьори, драматурзи. Некачественото подлепване на тома е причина той да се разпада буквално при първото му разлистване, което пречи на същинския му замисъл да е фотоалбум, предполагащ многократно боравене с изданието.

Разглежданата книга пресъздава света на театъра като свят на творчество, създавано от личности. Театралните дейци, режисьорите, актьорите от страниците на книгата на Мирослава Кортенска са не само медиатори и генератори, но и творци на моделите на гражданското общество на нашето време.

Последният направен тук извод прави рецензираната книга важно четиво по театрознание и история на гражданското общество.

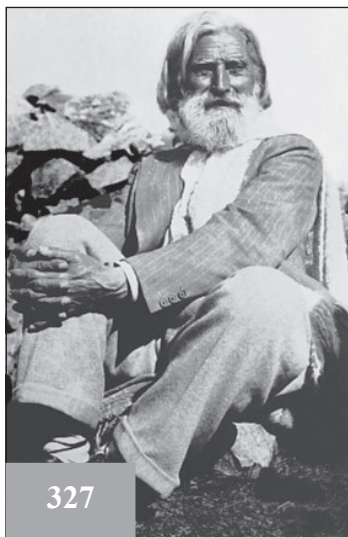
326 театър: културология: Балкани – Европа / Мирослава Кортенска (София, 2006): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

СИСТЕМНО-СТРУКТУРНА КАРТИНА НА ЛИТЕРАТУРАТА ПО ТЕМА „ДЪНОВИЗЪМ”

**(На база на Серия 1
на текущата национална библиография
за периода 1996-1999 г.)**

Цецка Врачева

Настоящата публикация е опит да се направи систематизация на посочената в заглавието проблематика по следната **информационна скица**:

- **I. Източник на изследването;**
- **II. Документална база на изследването;**
- **III. Обобщение на изследването.**

I. Източник на изследването:
Български книгопис : Серия 1.

Книги, нотни, графични и картографски издания : Месечен бюлетин / Нар. библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” ; Ред. колегия Гергана Ванчурова – глав. ред. и др. – София : Нар. библ. Св. Св. Кирил и Методий, 1996-1999.

II. Документална база на изследването

Представеният библиографски свод, в който са съхранени данните за авторската отговорност, посочени след косата черта (/), има **заглавие**:

ДЪНОВ, Петър Константинов

1. Абсолютна справедливост : Лекции 1-36 (15.101924-12.08.1925) / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 544 с. : със сх.
2. Акордиране на човешката душа / Учителят Петър Дънов. – София : Бяло Братство, 1999. – 234 с.
3. Благословен : [Беседи, изнесени] 1941-1942 г. / Учителят Петър Дънов. – София : АСК 93, 1998. – 430 с.
4. Божествен импулс : [Лекции, изнесени] 1937-1938 г. / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 726 с. ; със сх.
5. Буден ум и будно сърце : [Лекции, изнесени] 1941-1942 г. / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 340 с. : със сх.
6. Великата възможност : [Лекции, изнесени] 1941-1942 г. / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 336 с. : със сх.
7. Вечният порядък : [Лекции, изнесени] 1933-1934 г. / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 776 с. ; със сх.
8. Видяхме славата : Съборни беседи / Учителят Петър Дънов. – София : Алфа – Дар, 1999. – 167 с.
9. Възпитанието : [Беседи изнесени] 1940-1941 г. : Т. 2 / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 413 с.
10. Двете Божествени посещения : [Лекции изнесени] 1941-1942 г. / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 483 с. : със сх.
11. Единственото богатство : [Лекции изнесени] 1939-1940 г. / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 431 с. : със сх.
12. Запалена свещ : [Лекции изнесени] 1936-1937 г. / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 659 с.

13. Каго роди дете : [Беседи изнесени] 1940-1941, т. 1 / Учителят Петър Дънов. – София : АСК 93, 1998. – 346 с.

14. Любовта дава живот : [Беседи изнесени] 1938-1939 / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 615 с.

15. Любов / Петър Константинов Дънов. – София : Астрала, 1999. – 720 с.

16. Минало, настояще, бъдеще : [Лекции, изнесени] 1942-1943 г. / Учителят Петър Дънов. – София : АСК 93, 1998. – 379 с. : със сх.

17. Мисловен календар : Към човека от новото хилядолетие : Съвети за духовна трансформация / Петър Дънов ; Състав. Милка Кралева. – София : Кибеа, 1999. – 388 с. : с ил. , портр.

18. Наука за живота : [Лекции, изнесени] 1939-1940 г. / Учителят Петър Дънов. – София : Жануа 98, 1999. – 416 с. : със сх.

19. Оживяване : [Беседи и лекции] 1942-1943 : Т. 2 / Учителят Петър Дънов. – София : АСК 93, 1998. – 368 с.

20. По образ и подобие : [Беседи, изнесени] 1937-1938 г. / Учителят Петър Дънов. – София АСК 93, 1998. – 628 с.

III. Обобщение на изследването

Предложеният на вниманието на научната общественост дискурс е достигнат в посока на търсене на изражение по следните **структури на информационно моделиране**:

1. По **документална структура** представените източници са **книги**.

2. По **адресна структура** списъкът е **предназначен** за:

2.1. За **самообразованието** на:

- **ученици**;
- **студенти**;
- **учени**.

3. По **същностната – библиографска – структура** представеният свод е резултат от извършена **библиографска дейност – издирване**.

4. Видова структура: научно-информационна, с педагогическа насоченост или препоръчителна библиографска информация.

5. Функционална структура: за достигане на знание в обществото за философско-религиозното учение на Петър Дънов.

6. Съдържателна структура: философско-естетически дискурс на дъновизма.

7. Организационна структура: отбраният материал е систематизиран вътрешно по азбучен ред.

327 текуща национална библиография на България (1996-1999 г.) – системно-структурна картина на произведенията на Петър Дънов; Дановизъм

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009*

*Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМНО-СТРУКТУРНА КАРТИНА НА ИНФОРМАТИЗАЦИЯТА У НАС: ПАНОРАМА НА ЕЛЕКТРОННИТЕ САЙТОВЕ ПО ШИРОК СПЕКТЪР ОТ ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАТИВНАТА СФЕРА

(Емпирично изследване)

Светлозар Стоичков

В центъра на внимание е инструментарният методологичен когнитивен контекст на информационната социокултурна среда.

База на проучването е сравнителният анализ на електронните сайтове на фирмите на информатизацията у нас, установени по библиографски път.

Представена е комплексна методика за систематизиране на всеобхватен кръг от критерии на информационното моделиране с акцент върху метасистемната конфигурация на третираните сайтове (визия, операбилност, интерактивност, информационен интервал, цитираност, архитектура, контактни координати, продукти, адресат и др.).

Достигнатата **системно-структурна картина**

синтезира многообразни обществено значими цели и предоставя обобщени сведения за широк спектър от **феномени**:

- **софтуерни и хардуерни новини,**
- **мобилни комуникации,**
- **ИТ технологии,**
- **интернет услуги,**
- **консултативна дейност,**
- **телекомуникационна дейност,**
- **книгоиздателска дейност**
- **и т.н.**

Поставя се въпросът за изработване на естествена класификация на фирмите на информатизацията и създаване на техен електронен регистър (електронна библиотека).

Стадият на съвременната парадигма на познание – на интердисциплинарност и висока технологичност – трансформира **информационната наука в статус на методологична рефлексия**, която се явява мощен инструмент не само на информационно-комуникативното моделиране, но и на социокултурното изграждане. В посочената инструментарна връзка – **Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – водещ методологичен център на научноизследователските и образователните институции на информатизацията у нас**, системно и по многообразни методики за различни цели провежда анализ на електронните сайтове по широк спектър от областта на информационно-комуникативната сфера.

В рамките на редовния учебен процес и доизграждащия го научноизследователски акт, осъществяван от студентите по авангардните за вуза специалности „**информационни технологии**” и „**информационно брокерство**”, проявяващи склонност към самостоятелна издирвателска дейност, през 2006/2007 учебна година стартира проект за **системно изследване на фирмите на информатизацията у нас чрез изучаване на електронните им сайтове**. За основа на изследването бе взето изданието „*България : Фирмена енциклопедия : Кой какъв е в българския бизнес*” [1].

На базата на емпирично проучване на сайтове по цитираното фундаментално справочно-енциклопедично издание се направиха **комплексни профили по единна методика на описание** и с акцент върху **метасистемната конфигурация на предприеманото от отделните фирми информационно моделиране на интересуващите ни електронни продукти**.

Тези резултати бяха поднесени на ежегодната **Студентска научна конференция на вуза (18 май 2007 г.)** и в настоящия момент се намират под печат (**Трудове на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по**

библиотекознание и информационни технологии. Том I : I-III Студентски научни конференции. – София, 2008) [2] във вид на 28 емпирични изследвания (2008); направена е и обобщаваща публикация (2008) [3].

Изработената комплексна методика за систематизиране на изчерпателен кръг от критерии на информационно моделиране на електронните сайтове на фирмите на информатизацията у нас може да бъде представена чрез следния свод от признаци:

I. метасистема (съответстваща на информационно-комуникативния профил на сайта; визуализиращи материали);

II. операбилност (мобилност – лесно боравене със сайта);

III. интерактивност:

а) реални възможности за диалог;

б) форум ;

в) фиксиране на най-често възникващи въпроси във връзка с работата със сайта;

IV. информационен интервал (откога е последната въведена информация);

V. цитираност на сайта:

а) използваемост според търсачката AltaVista;

б) наличие на индикация във сайта за неговото цитиране);

VI. архитектура на сайта:

а) проста – достатъчно разгърната – сложна;

б) линкове;

VII. контактни координати:

а) връзка със създателите на сайта;

б) посочване на адреси на крайните производители и дистрибутори на информационните продукти;

VIII. продукти на информационно-комуникативната сфера, с които оперира сайтът:

а) електронни продукти;

б) електронни база данни;

в) софтуерни (програмни) продукти;

г) електронно оборудване;

д) социално-битова техника;

IX. адрес на сайта (адресат), към кого е насочен сайтът:

а) научно-техническа аудитория;

СИСТЕМО-СТРУКТУРНА КАРТИНА НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ ЕЛЕКТРОННИ САЙТОВЕ

Приложение

N	Адрес на сайта	Критерии за оценка										X
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	www.irc.bg	консултивна дейност	удобна	нуждаца се от подобрение	неизвестен	висока	опростена	ефективна връзка	база данни	масов потребител	липсва	
2	www.kaldata.com	софтуерни и хардуерни новини	на добро ниво	безупречна	непрекъснат	висока	сложна	ефективна връзка	електронни и софтуерни	техническа и масова аудитория	защитена	
3	www.fiber-lan.com	интернет услуги	пределно лесна	оплетена	неизвестен	минимална	опростена	ефективна връзка	електронни и база данни	масов потребител	липсва	
4	www.megalan.bg	интернет услуги	елементарна	оплетена	ежемесечен	висока	достатъчно разгърната	ефективна връзка	електронни и база данни	масов потребител	оптимална	
5	www.gbg.bg	ИП	лесна	оплетена	неизвестен	висока	разгърната	оптимална връзка	база данни	масов потребител	оптимална	
6	www.jarcomputers.bg	ИП оборудване	удобна и лесна	липсва	ежедневен	средна	достатъчно разгърната	регионална връзка	електронни и база данни	масов потребител	незащитена	
7	www.globul.bg	мобилни комуникации	удобна	оплетена	произволен	ниска	достатъчно разгърната	директна връзка	специализирани	масов потребител	средно ниво на защита	
8	www.germanos.bg	мобилно оборудване	удобна	достатъчна	редовен, но неопределен	нараставаща	достатъчно разгърната	ефективна връзка	специализирани	масово потребление	защитена	
9	www.btc.bg	телекомуникационна дейност	ефективна и удобна	липсва	ежедневен	ниска	достатъчно разгърната	ефективна връзка	електронни бази данни	масов потребител	липсва	
10	www.book-bg.com	книгоиздателска дейност	удобна	минимална	ежедневен	средна	разгърната	ефективна връзка	електронни и база данни	читатели на книги	средно ниво на защита	
11	www.eurosport.com	спортна	опростена	минимална	непрекъснат	завидна	разгърната	ефективна връзка	специализирани	спортна аудитория	улеснена и защитена	
12	www.petzi.com	спортна	лесна и удобна	оплетена	неизвестен	ниска	сложна	ефективна връзка	специализирани	спортна аудитория	липсва	

- б) масово потребление (в сферата на услугите);
X. регистрация в сайта (защитеност на въвежданите данни: лични и фирмени).

Посочените критерии позволяват да се даде **системно-структурна картина на нивото на информатизация у нас**.

Разглежданата **информационна картина** е едновременно и **пределно детайлна**, и **максимално уплътнена**, предоставяйки за многообразни обществено значими цели обобщени сведения за интересоващите ни феномени (фирмите на информатизацията) по широк спектър на информационно-комуникативната сфера (софтуерни и хардуерни новини, мобилни комуникации, ИТ технологии, интернет услуги, консултативна дейност, телекомуникационна дейност, книгоиздателска дейност, мобилни комуникации и т.н.) – както следва в приложеното подробно описание [4].

За по-голяма обзримост емпиричният материал на наблюдението е систематизиран в **Табл. „Системно-структурна картина на изследваните електронни сайтове”** (Срв.: Приложение, поместено в края на настоящата публикация.)

Систематизираният материал позволява да се направят следните изводи:

1. Метасистемните конфигурации на продуктите са консултативна дейност (N 1); софтуерни и хардуерни новини (N 2); интернет услуги (NN 3, 4); ИТ оборудване (N 6); мобилни комуникации (N 7); мобилно оборудване (N 8); телекомуникационна дейност (N 9); книгоиздателска дейност (N 10); спортна дейност (NN 11, 12).

2. Оперативността на масива от електронни сайтове е в границите от удобна (преобладаваща) (NN 1, 6-10, 12) до елементарна (N 4) и опростена (N 11).

3. Интерактивността на наблюдаваните сайтове е в следните вариации: нуждаеща се от подобрене (N 1); безупречна (N 2); ощетена (NN 3-5, 7, 12); липсва (NN 6, 9); достатъчна (N 8); минимална (NN 10, 11).

4. Информационният интервал на потока от сайтове е: неизвестен (NN 1, 3, 5, 12); непрекъснат (NN 2, 11); ежедневен (NN 6, 10); ежеседмичен (N 9); ежемесечен (N 4); редовен, но неопределен (N 8); произволен (N 7).

5. Цитираността на изследваните сайтове е: висока (NN 1, 2, 4, 5); ниска (NN 7, 9, 12); средна (NN 6, 10); минимална (N 3); нарастваща (N 8); завидна (N 11).

6. Архитектурата на наблюдавания поток от електронни сайтове варира в следния диапазон: достатъчно разгърната (NN 4, 6-9); разгърната (NN 5, 10, 11); сложна (NN 2, 12); опростена (NN 1, 3).

7. Контактните координати на сайтовете наблюдаваме в следните параметри: ефективна връзка (NN 1, 2-4, 8-12); оптимална връзка (N 5); директна връзка (N 7); регионална връзка (N 6).

8. Наблюдаваните сайтове оперират със следните продукти на информационно-комуникативната сфера: база данни (NN 1-6, 9, 10); електронни и софтуерни ресурси (N 2); специализирани технологии (NN 7, 8, 11, 12).

9. Адресатът на сайтовете е установим: масовият потребител на информация (NN 1-9); спортна аудитория (NN 11, 12); читатели на книги (N 10).

10. Формите на регистрация в сайтовете показват следните варианти: липсва (NN 1, 3, 9, 12); защитена (NN 2, 8, 11); незащитена (N 6); средно ниво на защитеност (NN 7, 10); оптимално ниво на защитеност (N 4, 5).

Предприетото моделиране прави възможно изработването на **естествена класификация на фирмите на информатизацията у нас**, която от своя страна открива **перспективи** не само за тяхното **проектиране** и **оптимизиране**, но и за **прогнозиране** и **социологизиране на информационните продукти** като ефективно социокултурно информационно цяло, стоящо на прага на създаване на **електронен регистър (електронна библиотека)**.

Чрез настоящата работа е апробиран критерният подход за универсална оценка на електронни сайтове, чрез които техните характеристики стават съпоставими и съизмерими.

Цитирани източници и бележки

1. България : Фирмена енцикл. : Кой какъв е в българския бизнес = Who is who in bulgarian business : Encyclopedia of 30 000 Top-companies and Institutes : 2006-2007 / Информ.-изслед. център „Интеридея” = Interidea Research and Publishing Centre ; Състав. Анастас Илиев – глав. ред. и др. – София, 2006. – 1098 с. : с цв. и черно-бели ил.

2. Сръв: Трудове на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии. Том I : I-III Студентски научни конференции. – София, 2008. – Под печ. – Цит. по-долу изследвания са приведени под поредните номера на публикациите им в посочения том: **Афура, Яна**. Информационна картина на електронния сайт на бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе (www.eic.rousse.bg) (N 128); **Драков, Мирослав**. Информационна картина на сайта на фирма за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания” (www.btc.bg) (N 129); **Георгиева, Радостина**. Информационна картина на електронния сайт на компанията за интернет услуги „Юрокапитал Битекс” (www.bitex.com) (N 130); **Иванова, Полина**. Електронна

картина на първия телекомуникационен оператор от ново поколение в България „НЕКСКОМ БЪЛГАРИЯ” (www.nexcom.bg) (N 131); **Веселинова, Ваня.** Информационна картина на електронния сайт на Delaware international (www.delin.org) (N 132); **Цекова, Гълъбина.** Информационна картина на електронния сайт на компанията доставчик на комплексни решения в областта на информационните технологии „Лирекс БГ” (www.lirex.com) (N 133); **Димитров, Богомил.** Електронно изследване на сайт на художник (www.thelotuseater.com) (N 134); **Павлова, Ралица.** Информационна картина на електронния сайт на Българската асоциация по информационни технологии (БАИТ) (www.bait.bg) (N 135); **Дичева, Десислава.** Системна картина на електронния сайт на телекомуникационния оператор „Орбител” (www.orbitel.bg) (N 136); **Тодоровски, Коста.** Информационна картина на издателска електронна фирма Софтпрес ООД (www.soft-press.com) (N 137); **Владимиров, Венцислав.** Информационна картина на електронния сайт на Издателска къща „Слънце” (www.sluntse.com) (N 138); **Бакалска, Анастасия.** Електронна картина на фирма за проектиране, изграждане, системна интеграция и поддръжка на комплексни информационни системи – „Стемо” (www.stemo.bg) (N 139); **Йонов, Цветомир.** Системна картина на електронен сайт на фирмата за информационни и комуникационни услуги „Гювеч” (www.gbg.bg) (N 140); **Миленков, Виктор.** Системна картина на електронния сайт на мобилния оператор „Globul Cosmote Group” (www.globul.bg) (N 141); **Георгиев, Георги.** Системна картина на електронния сайт на фирмата за компютърни, софтуерни и охранителни системи „ДЕЛФИИ-3” (www.dolphin-3.bg) (N 142); **Йорданова, Милена.** Системна картина на електронния сайт на интернет доставчика „ЮНАЙТЕД НЕТ” ООД 2003 (www.unitednet.bg) (N 143); **Николов, Христо.** Информационно изследване на електронния сайт на Европейската централна банка (European Central Bank) (www.ecb.int) (N 144); **Бошнаков, Божан.** Комуникация без граници – онлайн представянето на фирма „Интертелеком България” (www.intertelecom.bg) (N 145); **Соколов, Виктор.** Системна картина на електронния сайт за информационни и комуникационни услуги на bol.bg (www.bol.bg) (N 146); **Симеонов, Бранимир.** Информационна скица на електронния сайт на фирмата за планиране на маркетингови кампании и управление на логистичните процеси „SAP” (www.sap.com/bulgaria) (N 147); **Минчева, Яница.** Електронна картина на фирма за внос и предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jarcomputers.com) (N 148); **Василева, Славица.** Информационна скица на електронния сайт на Издателска къща „Slavica Publishers” („Славица Пъблишърс”) (www.slavica.com) (N 149); **Димитров, Захари.** Информационно-феноменологичен модел на електронния сайт на българската издателска къща „Делта Плюс” (www.deltaplus.net) (N 150); **Живков, Иван.** Информационна картина на електронния сайт на фирмата – доставчик на интернет (www.kuzelnet.org) (N 151); **Крушев, Тодор.** Електронна картина на фирма за индустриални продукти в областта на информационните технологии (www.comelsoft.com) (N 152); **Момироски, Ненад.** Информационна картина на електронния сайт на фирмата за информационни технологии за ефективно управление на България „CIO” (www.cio.bg) (N 153);

Младеноска, Биляна. Информационна картина на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на Европейския иновационен център „ЕИЦ“ за България (www.irc.bg) (N 154); **Чернева, Полина.** Електронна картина на представителството на американската корпорация за компютърни технологии APPLE COMPUTER, INC. (NASDAQ: AAPL, LSE: ACP) за България (www.apple.bg) N 159). – Сrv. бел. 3.

3. Гетова-Златева, Иглика. Електронните сайтове на фирмите на информатизацията в България : Към проблема за създаването на техен електронен регистър (електронна библиотека) (N 127). – Вж: бел. 2.

4. Милева, Калина. Профил-анализ на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на европейски иновационен център за България (www.irc.bg); **Вълчев, Калин.** Информационна картина на популярния електронен портал за новини и ревюта в областта на софтуера и хардуера (www.kaldata.com); **Димитров, Васил.** Преглед на сайта на интернет доставчика FiberLAN (www.fiber-lan.com); **Галова, Андриана.** Системен анализ на сайта на фирмата за интернет услуги „Мегалан“ (www.megalan.bg); **Михайлова, Людмила.** Панорама на електронния сайт на фирмата за информационни услуги „Гювеч“ (www.gbg.bg); **Станков, Станислав.** Поглед върху електронния сайт на фирма за внос и предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jagcomputers.bg); **Томова, Христина.** Системна картина на най-бързо развиващия се мобилен оператор в областта на комуникацията, връзката с обществото и информационните технологии (www.globul.bg); **Динева, Ирена.** Скица на електронния сайт за мобилни технологии „Германос“ (www.germanos.bg); **Иванов, Теодор.** Системен анализ на сайта на фирмата за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания“ (www.btc.bg); **Савова, Силвия.** Общ поглед върху електронния сайт на българската online книжарница „books-bg.com“ (www.book-bg.com); **Стоичков, Светлозар.** Феноменологична картина на електронния сайт за най-актуалните спортни новини (www.eurosport.com); **Дечев, Ивайло.** Синтезиран поглед върху сайта за височинни спортове, алпинизъм и спелеология, спортове на открито, както и за спасителни акции при тези условия (www.petzl.com).

328 фирми на информатизацията – електронни сайтове: методология, системно-структурна картина (естествена класификация, електронен регистър): анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА НА ПОПУЛЯРНИЯ
ЕЛЕКТРОНЕН ПОРТАЛ ЗА НОВИНИ И РЕВИЮТА
В ОБЛАСТТА НА СОФТУЕРА И ХАРДУЕРА
(www.kaldata.com)**

Калин Вълчев

В днешните времена, богати на заливаща ни отвсякъде информация и налагащи ежедневната употреба на компютри, непрекъснато се запознаваме с редица информационни реалии, необходими за нашата работа и свободното ни време. Постоянното усъвършенстване на програмните продукти довежда до честото им обновяване, което е свързано с проследяването на значително количество сайтове на софтуерни производители. Именно в това авторът на настоящото изследване вижда ценността на наблюдавания от него сайт <www.kaldata.com>.

Визията на сайта, съответстваща на информационния му профил, е на

изключително високо професионално ниво. Интерфейсът на продукта има за цел да представи пред погледа на посетителя на сайта в прегледен и информативен вид най-новото в областта на софтуерните продукти и хардуерните компоненти, като същевременно не отвлича вниманието с изобилие от визуални средства (особено така досадните флаш базирани анимации). Цветовата

гама е издържана стилово и еднородно и дава възможност посетителите да изберат цветова схема за опериране според предпочитанията си, като изборът е между три възможности (сиво, черно, синьо).

Операбилността на сайта е на добро ниво. Отделните категории новини тук са удобно разположени в категории – без да претоварват посетителите с прекалено много информация, същевременно се дава възможност за подробен прочит на представяния материал. Посетителят може да се информира от началната страница на сайта за съответните заглавия (на новините) в категориите „софтуер”, „хардуер”, „игри”, „IT”. При наличие на подходящ интерес от страна на потребителя към продукта е възможен достъп до съответните области. Заслужава да бъде отбелязано, че неопитният потребител трудно би се ориентирал от първото си посещение в сайта, във връзка с изобилието от информация в него. За чуждестранни посетители на сайта се предлага избор между интерфейс на руски и английски език.

Интерактивността на разглеждания продукт е поливариантна и доведена до съвършенство, налице са: а) реални възможности за диалог; б) наличие на форум; в) фиксиране на най-често възникващите въпроси във връзка с работата.

Именно форумът на сайта е един от най-популярните в българското интернет пространство и е мястото, където всеки, сблъскал се с някакъв компютърен проблем, може да потърси помощ от компетентни лица, членове на администрацията на сайта, както и от обикновените потребители. Тук е дадена възможност на всеки посетител да добави новина, която бива публикувана след одобрение от страна на администрацията и се осигурява допълнителен доход на хора, следящи чуждоезични сайтове по аналогична проблематика (софтуерна или хардуерна тематика). На практика се осъществява превод и публикуване на новини срещу заплащане. На въпросите, свързани с работата в сайта, както и на различните възникващи проблеми, е отделен специален раздел във форума.

Информационният интервал (последната въведена информация) е отличен – той е непрекъснат. Информацията се обновява редовно; нормалната практика е да се актуализира над десет пъти на всеки час. Съществено тук е да се отбележи фактът, че е редовна практика информацията за новоизлезли версии на различните софтуерни продукти да бъде публикувана, преди да се появи на официалните сайтове на съответните програми.

Цитираността на сайта по търсачката „AltaVista” е висока – 323 000 препратки. Този резултат обаче, изглежда незначителен, сравнен с индикираните от търсещата машина на „Google” 882 000 резултата.

Архитектурата на сайта (брой линкове) е сложна и достатъчно разгърната. Всяка от тематичните новинарски категории е обособена в отделна секция, както беше изтъкнато по-горе. Налице е електронен каталог с над 1200 отделни софтуерни продукта, разпределени в над 80 категории (офис пакети, антивирусни програми и др.). Във форума, който е като интерактивно допълнение към сайта, броят на отделните публикувани съобщения надминава половин милион.

Контактните координати за връзка със създателите на сайта (посочване на адреси на крайните потребители и дистрибутори) се осъществява чрез най-различни средства. На потребителите се предлагат няколко e-mail-a, според спецификата на

техните нужди, както и ICQ и твърде удобната връзка чрез лични съобщения във форума. Към всяка новина, свързана със софтуерен продукт, задължително се предлага препратка към основния сайт на неговия производител.

Продуктите на информационно-комуникативната сфера, с които оперира сайтът, са: а) електронни; б) софтуерни (програмни). Сайтът kaldata.com е ориентиран предимно към предлагане на информация относно най-новото и актуалното в софтуерната и хардуерната област. Предлагането е от индиректен тип, т.е. публикуват се новините в съответните категории, а потребителят е насочван чрез препратка към официалния сайт на дадения продукт.

Аудиторията на сайта е двупластова и от смесен тип: а) научно-техническа аудитория (специализирана); б) масов потребител. Тук могат да задоволят своя информационен глад както висококвалифицираните потребители, които ценят своето време, така и хората, навлизащи „едва сега” в света на компютрите. Последните ползватели, освен разнообразна информация, могат да намерят и решение на възникнали проблеми чрез форума на сайта.

Регистрацията в сайта и защитеността на личните и фирмените данни в него осигуряват свободен прочит на публикуваната информация. Всеки, желаещ да публикува своето мнение във форумната част, преминава през задължително регистриране като получава избрано от него потребителско име, защитено с парола. Нивото на защитеност на личните данни и предотвратяването на злоупотреби с потребителското име е на сравнително високо ниво, което до голяма степен зависи от избора на достатъчно сложна и трудна за разбиване парола.

Наблюденият в настоящото изследване сайт през своето четиригодишно съществуване се е доказал като един от водещите в българското интернет пространство. Темпът на актуализация на информацията в него е на много високо ниво и може да служи за образец на други сайтове от тази категория. За съжаление в определени моменти капацитетът на сайта не обезпечава едновременен достъп на всички желаещи и това довежда до неговата вторична временна „неработоспособност”. С изключение на последното, отбелязано тук, следва да се изтъкне, че сайтът заслужава като цяло най-висока оценка и той може да служи за образец на информационно моделиране.

329 компании за интернет услуги – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

СИСТЕМНА КАРТИНА НА НАЙ-БЪРЗО РАЗВИВАЩИЯ СЕ МОБИЛЕН ОПЕРАТОР В ОБЛАСТТА НА КОМУНИКАЦИИТЕ (www.globul.bg)

Христина Томова

Съвременният висок темп на нарастване на нуждите от комуникации поражда необходимостта от разширяване на пазара на нови мобилни оператори. Предвид високотехнологичния характер на този тип комуникиране се налага операторите да създават и поддържат професионално направени, достъпни и информативни сайтове.

Наблюдаваният в настоящото изследване сайт, притежаван от най-бързо развиващия се в България мобилен оператор „Глобул”, не прави изключение от общата тенденция и затова чрез тези редове се предлага една системна картина на начините и средствата, чрез които обществото бива уведомявано за предлаганите от фирмата специализирани услуги.

Визията на сайта, съответстваща на информационния му профил, обезпечава на потребителите едновременно богато информативен, но същевременно непретрупан във визуално отношение интерфейс, който отговаря напълно на съответния профил, характеризиращ сайта на един мобилен оператор. Самите визуализиращи материали са

свързани предимно с предлагането на различни услуги, както и с новини, посветени на развитието на компанията.

Операбилността на сайта е на сравнително високо ниво. Поради високата посещаемост на наблюдавания продукт от страна на различни членове на обществото с разнообразен възрастов и интелектуален профил, които влизат повече или по-малко редовно в него, с него се борави лесно и той едва ли би затруднил среднестатистическия потребител.

Интерактивността на сайта е по-скоро слаба. Цялостната ориентираност на сайта е в посока на отговаряне на различни въпроси на хората, които използват услугите на мобилния оператор. Основно в съдържанието е наблегнато на начините на употреба на мобилните услуги и свързаните с тях технологии. Имайки предвид обстоятелството, че от компанията собственик предпочитат пряката диалогова форма на общуване, изразяваща се в пряк контакт или по телефона, тук са счели за излишно да снабдят фирмения си сайт с форум или други възможности за индиректна комуникация. Интересно е да бъде споменато наличието на секция в сайта, ориентирана персонално към информирането на потребителя относно неговите фактури за дължими суми. Този раздел също е предназначен за изпращане на кратки съобщения и закупуване на разнообразно по форма дигитално съдържание.

Информационният интервал на продукта е превъзходен – информацията се обновява своевременно, съобразно текущите промоции, изразяващи се в продажбата на мобилни апарати и предлагането на различни по форма и продължителност индивидуални договори. Всякакви актуализации, свързани с промяна на тарифните планове, редактиране на общите условия по договорите и други се отразяват незабавно.

Цитираността на сайта по търсачката „AltaVista” е на средно високо ниво – 4230 препратки. Тук задължително трябва да се спомене регионалната насоченост на разглеждания сайт, която не излиза извън границите на България. Авторите на изследвания сайт са преценили като ненужна индикацията за цитираност в самия него, предвид високата посещаемост от страна на абонатите на мобилния оператор – настоящи и потенциални.

Архитектурата на сайта е на нужното ниво, с оглед предназначението му. Тук се предлага стандартна и достатъчно разгърната структура, предоставяща линкове към всички отделни секции и категории, които представляват интерес за посетителя.

Контактните координати за връзка с операторите на сайта се осъществяват посредством публикуване на необходимата информация за директна връзка между потребителите и доставчика на услугите, изразяващи се предимно в телефонни номера и електронни адреси.

Продуктите на информационно-комуникативната сфера, с които оперира сайтът, са тясно специализирани, свързани с предмета на дейност на оператора. Изразяват се в изобилие от мобилни апарати, продавани предимно комплектовани с различни по продължителност договори.

Аудиторията на сайта и неговата ориентираност са от типа, насочен предимно към масовия потребител, тъй като от фирмата собственик имат подчертан интерес от увеличаване на потребителите, ползващи техните услуги без оглед на тяхната образователна и професионална подготовка.

Регистрацията в сайта дава възможност на посетителите да създадат свое виртуално пространство чрез потребителско име и парола, чието основно предназначение е да се осведоми регистриралият се (потребител) за сумите, които той дължи за ползваните услуги. Няма основание да се предположи недостатъчна защитеност на личните и фирмените данни, но като цяло това би могло да бъде преценено единствено от съответните експерти по сигурността.

Наблюдаваният сайт е един стандартен по своя вид и функционалност информационно-осведомителен портал, предназначен да увеличи познанията на потребителите относно начините за употреба на техните мобилни телефони (клетъчни устройства), както и да ги запознае с технологичните новости. Сайтът е изграден професионално и предлага отличен начин за осведомяване на потребителите, когато последните търсят отговори на въпроси, свързани с предлаганите услуги.

330 фирми за мобилни оператори – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**ПОГЛЕД ВЪРХУ ЕЛЕКТРОННИЯ САЙТ НА ФИРМА
ЗА ВНОС И ПРЕДЛАГАНЕ НА УСЛУГИ
В СФЕРАТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ
(www.jarcomputers.bg)**

Станислав Станков

Динамично развиващият се свят на информационните технологии и телекомуникациите прави изключително интересни и ценни наблюденията върху ефективното развитие на електронните продукти в сферата на информационните и телекомуникационните услуги.

Метасистемата на разглеждания тук сайт е в сферата на информационните и телекомуникационните системи.

Визията на сайта е подходяща за неговата цел – да предлага продукти на най-новите технологии, а също така и новини в областта на информационните и

телекомуникационните технологии.

Операбилността на сайта е лесна и удобна. В него има търсачка, както и карта с магазините на фирмата. Сайтът разполага с онлайн магазин за купуване на предлаганите продукти. В него има версии на български и английски език.

Наблюдаваният електронен продукт няма достатъчно

възможност за **интерактивност**. Сайтът не разполага със система за диалог и в него няма форум.

Информационният интервал на сайта е много добър. Новините, продуктите и промоциите се актуализират всекидневно.

Цитираността на сайта според „AltaVista” е 17200.

Архитектурата на сайта е достатъчно разгъната: конфигуратор, карта на дистрибуторите по страната, анкета, онлайн магазин, ценова листа, валутен курс, ИТ новини, потребителски вход.

Контактите и координатите в сайта са засегнати на ниво връзка с фирмата и контакти на регионално ниво в страната. Връзка със сайтовете на производителите няма. Има връзка със създателите на сайта (упоменат е уеб сайт на фирмата).

Продукти на информационно-комуникативната сфера, с които оперира сайта са електронни бази от данни и хардуерни продукти.

Аудиторията на сайта е масовият потребител в сферата на информационните и телекомуникационните услуги.

Регистрацията в сайта е възможна както за обикновен потребител, така и за дилър на фирма. За съжаление в продукта отсъства защитеност на данните поради факта, че в него не се използва сертификат и връзката не е криптирана.

Оценявайки като цяло наблюдавания продукт, се налага изводът, че той е един добър електронен ресурс. За оптимизацията на този сайт е препоръчително :

1. да се използва SSL сертификат при регистрация и вход;
2. да се въведе връзка към сайтовете на производителите;
3. да се обезпечи действието на форум.

331 компании доставчици на информационни технологии – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**ПАНОРАМА НА ЕЛЕКТРОННИЯ САЙТ
НА ФИРМАТА ЗА ИНФОРМАЦИОННИ
И КОМУНИКАЦИОННИ УСЛУГИ „ГЮВЕЧ”
(www.gbg.bg)**

Людмила Михайлова

Универсалната информационно-комуникационна сфера разполага с електронни сайтове, които са индикация за степента на зрялост на реалните процеси на технологизация. Наблюденията на електронния сайт на фирма „Гювеч” са реална възможност да се изучи нивото на информационното моделиране у нас.

Метасистемите на настоящия сайт са в областта на информационните технологии и комуникационните услуги.

Визията на разглеждания сайт е изключително добре издържана. В продукта има необходимите визуализиращи материали, които допълват богатството на информацията.

Операбилността на сайта е изключително лесна. В него има множество препратки, които отвеждат потребителя към съответния тип информация. Сайтът съдържа

търсачка, улесняваща намирането на съответния тип данни, а също разполага и с карта.

Сайтът не дава възможност на потребителя да задава внезапно възникнали въпроси и няма форум, чрез който се интерпретират различни теми и проблеми.

Наблюдаваният продукт позволява връзка със създателите му и предпоставя възможност ползвателят да бъде информиран при възникнал проблем или въпрос. За съжаление липсват данни за срока на нововъведената информация в сайта.

Чрез електронната търсачка „AltaVista” се дава информация за цитируемостта на сайта, която е 90 100 цитирания.

Архитектурата на наблюдавания сайт е изключително богата и добре представена. Тя предоставя необходимия брой линкове, за да може потребителят бързо и лесно да намери нужната информация и достъпът до нея да е възможно най-пряк.

Обектът на настоящото изследване предлага и обратна връзка със съзателя на сайта и предоставя възможност на потребителя да задава въпроси или да посочва нередности, получени в процеса на работа. Това позволява подобрения в сайта и отстраняване на неточностите в данните, публикувани в него.

Сайтът на фирмата за информационни и комуникационни услуги „Гювеч” работи с огромна база данни, предоставяща най-точна и пълна информация.

За да може да се ползва специфична информация, различна от тази, която е за масовия потребител, сайтът дава възможност за регистрация и осигурява установена със закон защитеност на данните на потребителя.

Панорамата на наблюдавания сайт позволява на потребителя както да задоволи своите информационни потребности, така и да разнообрази ежедневието си с интересна, интригуваща и полезна информация. Тя може да бъде от сферата на бизнеса или за развлечение през свободното време.

Чрез направените наблюдения върху сайта на фирмата за информационни и комуникационни услуги „Гювеч” се добива реална представа за предимствата и недостатъците на осигурената информация. Сайтът помага на масовия потребител да намери бизнес информация, но и достатъчно интригуващи материали, които да го обогатят.

332 фирми за телекомуникационни услуги – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**СИСТЕМЕН АНАЛИЗ НА САЙТА
НА ФИРМАТА ЗА ИНТЕРНЕТ УСЛУГИ „МЕГАЛАН”
(www.megalan.bg)**

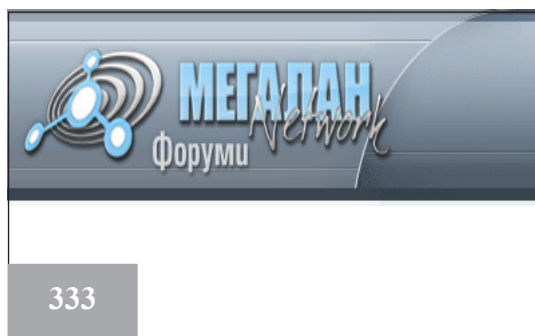
Андриана Галова

Предоставянето на интернет услуги е един от информационно-технологичните ключови ресурси на обществото и обезпечаването на електронните сайтове.

Метасистема на настоящия електронен продукт са именно интернет услугите.

Сайтът притежава изключително приятен графичен интерфейс с много визуализиращи материали и графики.

Самата заглавна страница на сайта, в която се съдържа и неговото име, привлича вниманието с атрактивен и променящ се графичен дизайн.

Този интерфейс е ефективен и удобен, но потребителят може да разгледа сайта единствено на български език.

На разположение са бутони за бърз достъп, но за съжаление няма търсачка. Няма и реални възможности за диалог.

Сайтът е лишен както от

форум, така и от чат. На потребителя се предлага меню, включващо най-често задавани въпроси.

Информационният интервал на продукта е ежемесечен.

Цитираността на сайта според проучването, направено от търсачката „AltaVista”, е 43900.

Архитектурата на сайта е достатъчно добре разгърната. Тук има препратки към няколко други сайта (компютърни клубове). Също така е обезпечена възможност за работа паралелно с kozel.net – фирма, която също е ориентирана в сферата на информацията.

Сайтът предоставя адрес за кореспонденция и телефони за връзка, както и контакт чрез e-mail и ICQ. По отношение на информационно-комуникативната сфера сайтът е ориентиран изцяло в електронната област.

Продуктът е предназначен за масовия потребител. Той оперира с възможности за регистрация, като защитеността на информацията се извършва според „Закона за защита на личните данни”.

Сайтът е предназначен за координиране на всички нови оферти, промоции, подобрения и промени в работата на потребителя с интернет компании. Така се предлага бърз достъп до световните мрежи, което е доста улеснено от организираността на сайта и възможността за лесна и приятна работа с него.

333 фирми за интернет услуги – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ПРЕГЛЕД НА САЙТА НА ИНТЕРНЕТ ДОСТАВЧИКА FIBER LAN (www.fiber-lan.com)

Васил Димитров

Целта на настоящия сайт е представяне на интернет услугите, които фирмата предлага на клиентите, както и помощна информация за абонатите ѝ.

Визията на сайта е подходяща за такъв тип електронни продукти – дизайнът е изчистен, като е оставена само минимално необходимата информация, без излишни рекламни елементи и интерактивни анимации.

Със сайта се работи лесно, тъй като той има меню в горната и в лявата му част, от което може директно да се достигне до почти всички подстраници.

В продукта присъства **онлайн връзка** с фирмата по въпроси или заявки за включване или техническа поддръжка.

Съществува и възможност за заплащане по електронен път чрез услугата ePay (плащане с дебитна или кредитна карта).

Липсата на форум в разглеждания сайт е недостатък, тъй като потребителите не могат да изказват и споделят мненията си за предоставените услуги. За съжаление в продукта няма и обособена секция за често задавани

въпроси, но почти всички такива са изведени в основното меню или в началната страница на сайта.

Разглежданата база има два помощни файла, достъпни за опериране – за настройките на интернет и възможните грешки, както и съвети за тяхното отстраняване.

Разположението на секцията за новини е добро информационно решение, но отсъстват конкретни дати за съответните събития и промоции, което може да въведе потребителите в заблуждение и те да са принудени да ползват стара информация.

Сайтът е индексирал 23 пъти в търсачката „AltaVista”, което е свидетелство за невисок рейтинг на продукта.

Архитектурата на сайта е опростена – сайтът е разгърнат на две нива – основна страница и съответни подстраници за всяка секция. В него присъства отделна секция за координати на фирмата, адреси, телефони и електронна поща на централните и кварталните офиси, както и работното им време. Тук намираме и данни за връзки към други интернет доставчици, които са партньори на фирмата „Fiber Lan”. Това позволява сравнение на предлаганите услуги.

Сайтът е предназначен за масовия потребител – както за начинаещи, които нямат познания в тази област, така и за по-напреднали потребители, които търсят отговори на съответните въпроси.

Като недостатък на разглеждания продукт следва да се изтъкне липсата на персонална регистрация на потребителите и информация за плащанията и количеството на изразходвания трафик.

Чрез представените критерии могат да бъдат направени изследвания и на други електронни продукти, чрез което е възможно да се създаде сравнителна картина на състоянието на електронното моделиране – една перспективна за България сфера.

334 фирми за интернет услуги – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**ПРОФИЛ-АНАЛИЗ НА ЕЛЕКТРОННИЯ САЙТ
НА ФИРМАТА ЗА КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИНОВАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ЗА БЪЛГАРИЯ
(www.irc.bg)**

Калина Милева

В съвременния свят човек трябва да бъде информиран за всичко. Това създава идеята за използване на консултантски услуги с цел улесняване на потребителя в информационната сфера.

Анализираният в настоящата публикация сайт е посветен на консултативната дейност в областта на международното коопериране и трансфер на технологии.

Мисията на Европейския иновационен център е да допринесе за повишаване на конкурентноспособността на българските фирми и тяхната готовност да отговорят

на предизвикателствата на пазарната икономика чрез трансфер на технологии.

Метасистемите на настоящия електронен продукт са: право, маркетинг, информационни технологии и услуги.

Настоящият електронен продукт съчетава във визията си опростеност и елегантност. Той не съдържа графични материали, но

целта на сайтът не е да привлече потребителя с интерфейс, а да даде коректна и точна информация в областта на консултативната дейност.

Интерфейсът на сайта е раздвижен. Операбилността на сайта е многофункционална. Падащите менюта избягват претрупаността на главните менюта и улесняват избора на потребителя. Сайтът разполага както с българска версия, така и с версия на английски. За улеснение на крайния потребител сайтът съдържа в себе си търсачка и карта. Електронният продукт е лишен от форум и качествен диалог (чат). Липсва фиксираност на най-често задаваните въпроси. Сайтът съдържа в себе си възможност за обратен контакт със създателите и организаторите.

Интерактивността на сайта като цяло не е на най-високо ниво и може да бъде подобрена чрез внедряването в него на такива опции като опериране на FAQ (често задавани въпроси).

Липсват данни за **информационен интервал** на въвежданата информация.

Сайтът е цитиран 1470 пъти в търсачката AltaVista. Цитиран е не само в български сайтове, но и в чуждестранни. Липсва индикация за посещаемост на сайта в самият сайт.

Архитектурата на сайта не е много разгърната, по-опростена е. Съдържа линкове към полезна информация.

Контактните координати са добре обозначени. Сайтът разполага с информация за електронна поща, телефони и адреси на създателите.

Тъй като електронният продукт не се занимава с търговия на техника, софтуер или хардуер и социално-битова техника, той не съдържа в себе си информация за такива продукти.

Сайтът е предназначен за обикновения потребител, защото информацията, която съдържа в себе си, е предимно консултативно-информативна.

Липсва възможност за **регистрация** в сайта.

Направеното дотук наблюдение показва не само възможността за активно оценяване на текущия електронен продукт, но и ефективната методика за оценка на други електронни продукти по зададените критерии. Сайтът дава пълна информация в областта на правото, маркетинга и трансфера на технологии.

335 фирми за консултантски услуги в сферата на информационните технологии; Европейски иновационен център – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**СИСТЕМЕН АНАЛИЗ НА САЙТА НА ФИРМАТА
ЗА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННИ УСЛУГИ
„БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ”
(www.btc.bg)**

Теодор Иванов

Телекомуникационната сфера е един от информационно-технологичните ключови ресурси на обществото за обезпечаването му с ефективни електронни сайтове. Поддържането на електронното пространство с виртуални обекти в областта на телекомуникациите е индикация за реалното навлизане на технологиите в обществения живот.

Като **метасистемна** конфигурация на настоящия електронен продукт се явява телекомуникационната област.

Сайтът притежава изключително удобен графичен интерфейс с много **визуализиращи материали**. **Операбилността** на сайта е ефективна и удобна. Потребителят може да разглежда сайта както на български, така и на английски език. Сайтът разполага с карта и търсачка.

За съжаление възможността за реална **интерактивност** на сайта не е голяма. Той е лишен от опции

за осъществяване на форум и за боравене с чат. На потребителя не се предлага меню, включващо най-често задаваните въпроси.

Информационният интервал на разглеждания електронен продукт е ежеседмичен. Обновяването на новините, свързани с фирмата и сайта, става в кратък интервал. За другите раздели няма информация за датата на последното обновяване.

Според търсачката „AltaVista” сайтът е цитиран 4240 пъти, което е едно реално добро цитиране.

Архитектурата на сайта е добре разгърната. В него са посочени връзки към структури, свързани с компанията.

Контактните координати са въведени за безплатни телефони и адреси за информация за предлаганите услуги на телекомуникационната компания, за рекламации и жалби, повреди, справка за месечни сметки и други. Предоставена е и карта на центровете за услуги на фирмата. Директна връзка със създателите на сайта няма.

Продуктите на информационно-комуникативната сфера, с които оперира сайтът, са електронни бази данни;

Не са добавени софтуерни продукти за използване от клиентите.

Сайтът предлага различни комуникационни системи като телефони, факсове и други.

Медията е насочена за масово потребление в сферата на услугите. Всеки потребител може лесно да получи информация за предоставяните услуги на компанията, за техните цени, за текущи промоции и други.

Сайтът не разполага с опция за регистрация. Всеки анонимен клиент може да получи информацията, която го интересува.

Сайтът е свободен за клиенти и много удобен за използване.

336 фирми за телекомуникационни услуги – БТК – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**ОБЩ ПОГЛЕД ВЪРХУ ЕЛЕКТРОННИЯ САЙТ
НА БЪЛГАРСКАТА ONLINE КНИЖАРНИЦА
„BOOKS-BG.COM”
(www.books-bg.com)**

Силвия Савова

В глобалната мрежа търговията с продукти на книгоиздателската дейност намира най-голямо приложение. Потребителите на електронните книжарници бързо и ефективно намират търсените от тях заглавия и могат да избират от огромен брой източници, както и да разглеждат мнения на други потребители относно даден продукт.

Типичен представител на споменатите продукти е онлайн книжарницата, чийто електронен сайт е посочен в заглавието на настоящата работа.

Метасистемата на сайта обхваща сферата на електронната търговия.

Сайтът не притежава достатъчно добра **визия**, което не привлича потенциалните потребители, а и не допринася за неговата конкурентна способност (отсъстват визуализиращи материали).

Оперативността на сайта е на високо ниво. Потребителят може да достигне лесно до информацията, от която се нуждае относно желания продукт или неговата наличност в книжарницата. Сайтът може да се ползва на български език.

Сайтът на разглежданата тук електронна книжарница не дава възможност на своите потребители за **диалог в реално време**; той не притежава и **форум**. Потребителят не само може да даде мнението си относно качеството на даден продукт, но и то да стане известно на останалите потребители.

Борбата с конкуренцията налага предлагане на най-новите продукти и е особено ценно, че **информацията** в сайта се обновява всеки ден.

Цитираността на продукта чрез търсачката „AltaVista” е висока – 19400 резултата.

Връзка със създателите на сайта може да бъде установена чрез посочения адрес на фирмата и телефона за контакт.

Аудиторията на сайта е такава, че всеки, който се интересува от книгопечатане, книгоиздаване и книгоразпространение, може да се обърне към него за информация.

Регистрацията в сайта е възможна.

Продуктът дава неограничени възможности за достъп до всякакъв вид литература, като с това той удовлетворява изискванията на потребителите в същата метасистема (електронната търговия), но пишещият настоящите редове се осмелява да даде някои идеи за ефективното му подобряване:

1. да се обезпечи възможност на потребителите за обратен контакт – форум;
2. да се подобри защитата на личната информация по време на регистрация;
3. да се усъвършенства визията.

Като цяло съществуването на разглеждания сайт говори за факта, че все още е жив интересът към книгата в оригинал.

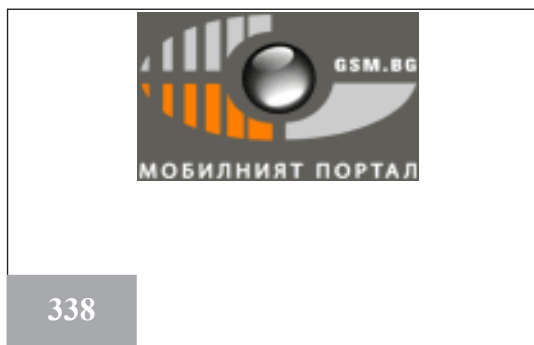
337 електронна книжарница – електронен сайт: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**СКИЦА НА ЕЛЕКТРОННИЯ САЙТ
ЗА МОБИЛНИ ТЕХНОЛОГИИ „ГЕРМАНОС”
(www.germanos.bg)**

Ирена Динева

Развитието на комуникациите в днешно време се движи не само към усъвършенстване на предаването на звукова информация на големи разстояния, но и към пренасяне на визуални данни до най-отдалечените точки на света. Това е един от проблемите за решаване, тъй като трансферите изискват боравене със сложни параметри. Постиженията в областта на разглеждания вид техника нарастват с много бързи темпове, в резултат на което на пазара всекидневно се появяват нови продукти. Ето защо значението на изследвания сайт е от изключителна важност, тъй като чрез него потребителите имат възможност да се информират за най-новите

предложения и промоции в тази област.

Метасистемата на настоящия електронен продукт се отнася до комуникационните технологии.

Още с влизането в сайта прави впечатление изключително оригиналната и добре организирана **визия**, разнообразна с подходящи графики и изображения. Тези фактори, съчетани с наличието на

карта на сайта, до голяма степен улесняват ориентацията и работата в него. Продуктът предоставя възможност за търсене на информация по зададени критерии (марка на продуктите, модел, параметри, цена и т.н.) и сравняване на няколко модела от предлаганите в него.

Прави впечатление, че при последното обновяване на сайта е въведена и търсачка, улесняваща намирането на информация, чрез задаване на ключова дума.

За съжаление сайтът не разполага с форум, но съществува възможност за задаване на въпроси (оплаквания и коментари), възникващи по време на работа, както чрез изпращане на съобщения, така и чрез безплатен телефон за клиенти.

Във връзка с предназначението на сайта се налага редовното му обновяване, за да може той да предоставя най-актуалната информация относно продукти, новини и промоции. Ето защо всеки месец се появява каталог на предлаганите чрез базата данни на фирмата електронни продукти, които се публикува в сайта.

Разглежданият тук сайт е предназначен за **широк кръг от потребители**, като аудиторията му се разширява от предоставената възможност да се използват два езика – български и английски. Той е специализиран относно продукти и услуги в сферата на телекомуникациите, предлагани от един от най-големите мобилни оператори за България.

„Germanos” е един от най-използваните сайтове за консултация по изброените проблеми, тъй като дава най-систематизираната и точна информация по третираната проблематика. Това се доказва от съществуващата точна статистика за броя на посещенията в него, направени за един ден.

Изследването по „AltaVista” показва, че той се цитира от 130 сайта, което е индикация за висок рейтинг.

Сайтът има **разгърната архитектура**, лесна за ориентация, с добре организирани дялове и звена. Той предлага възможност за достъп до сайтове на компании, партньори на фирмата и т.н. В него са посочени адреси на производители, сервиси и офиси, както и телефони за обратна връзка.

Сайтът предлага и **възможност за регистрация** в него, чрез която потребителите могат да получават актуални новини относно съответните продукти и услуги, предлагани във фирмата. Ценно е и обстоятелството, че изцяло се гарантира анонимност на въведените в сайта данни на клиентите.

„Germanos” е представител на една от най-големите вериги за телекомуникационни продукти и услуги в страната. Това до голяма степен предопределя качеството на сайта, който предоставя разнообразни услуги в предлагането на информация в разглежданата сфера. Именно това осигурява близост до клиента, което допринася за безупречното му обслужване.

Добрата организация, обогатената визия и качеството на информацията са предпоставка за лесното и ползотворно използване на сайта.

338 фирми за телекомуникационни технологии – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**СИНТЕЗИРАН ПОГЛЕД ВЪРХУ САЙТА
ЗА ВИСОЧИННИ СПОРТОВЕ, АЛПИНИЗЪМ
И СПЕЛЕОЛОГИЯ, СПОРТОВЕ НА ОТКРИТО
И СПАСИТЕЛНИ АКЦИИ ПРИ ТЕЗИ УСЛОВИЯ
(www.petzl.com)**

Ивайло Дечев

Съвременето все повече поставя човека пред необходимостта от бързо намиране и използване на информационни ресурси. Ето защо анализването на интернет сайтове е необходимо за развитието, усъвършенстването и разпространението на специфичните продукти и техники, свързани с тях.

Метасистемата, която отразява сайтът, е комплексът на спорта като екстремалност и свързани с нея спасителни операции в търговско-комерсиален аспект.

Визията на разглеждания тук сайт е много добра: тя е с достатъчно визуализиращи материали, но не дава съответна представа за красотата, за опасностите, възникващи при практикуването на височинна работа и екстремни спортове, а има за цел да представи екипировката за практикуването им и правилните техники, свързани с нея.

Операбилността – боравенето с горепосочения сайт – е лесна и удобна. Сайтът разполага с търсачка и подробна информационна карта.

Интерактивността на продукта е незадоволителна. В него няма форум за диалог (чат) в реално време, но той съдържа максимално детайлно описание на предлаганите чрез него продукти. Именно във връзка с описаното в сайта липсва опция за опериране FAQ (често задавани въпроси).

Информационният интервал на сайта е скрит от неговия интерфейс по комерсиални съображения.

Цитируемостта на сайта по търсачката „AltaVista” е 4160, което е свидетелство за висок рейтинг на потребителското обръщане (но за съжаление липсват аналогични данни в самия сайт).

Архитектурата на разглеждания електронен продукт е достатъчно разгърната, граничеца със сложна, но в никакъв случай боравенето с него не е трудно.

Контактните координати, посочени в сайта, обезпечават изискването за обратна връзка между създателите на сайта и потребителите му чрез електронна поща.

Продуктите, с които оперира сайтът, са строго профилираното оборудване за максимално справяне със ситуациите, възникващи по време на практикуването на височинна работа, спасителни акции, алпинизъм и спелеология.

Аудиторията на сайта е максимално широка. Тя включва всички групи хора, практикуващи описаните дейности.

Тъй като в сайта няма **регистрация**, то в него отсъстват лични и фирмени данни.

По разгледаните тук критерии следва да се направи заключението, че даденият електронен продукт съдържа в себе си необходимата информация и е удобен за използване.

339 височинни спортове; екстремни спортове; алпинизъм; спелеология – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ФЕНОМЕНОЛОГИЧНА КАРТИНА НА ЕЛЕКТРОННИЯ САЙТ ЗА НАЙ-АКТУАЛНИТЕ СПОРТНИ НОВИНИ (www.eurosport.com)

Светлозар Стоичков

Ефективното функциониране на едно общество е производно от организацията на труда на неговите членове и техния отдих. Рядкост са електронните продукти, които се отнасят едновременно към посочените два аспекта (труд – отдих). Не често се срещат в електронното пространство съответни специализирани сайтове, посветени на спортната сфера.

Разглежданият тук сайт <www.eurosport.com> има **метасистемна** конфигурация изцяло в областта на спорта, с което буди интереса на водещия настоящото изследване.

Графичният интерфейс на сайта е конструиран толкова прецизно, че още при пръв поглед и контакт с него той грабва окото на потребителя и го предразполага към лесна и приятна работа.

Операбилността на сайта е опростена дотолкова, че всеки потребител да работи безпроблемно с продукта без каквато и да е допълнителна специална подготовка.

Единственият критерий в процеса на работа със сайта е потребителят да владее английски език.

Интерактивността на сайта е сведена до минимум и се изразява единствено чрез поддържането на анкетни прозорци.

Информационният интервал на сайта – времето, през което материалът в него се обновява, е изключително добър: продуктът непрекъснато се обновява.

Базирайки се на е-нет търсачката „AltaVista”, **цитирането на сайта** е високо – 65 600 пъти, което е завидна рейтингова стойност. От гледна точка на създателите на сайта **ползваемостта** е важна, защото тя означава успех или провал на разглежданата електронна система.

За да бъде един електронен продукт, от типа на третирания тук, на високо професионално ниво, той следва да се разпознава и разбира от хората, за които е предназначен. Създателите на изследвания продукт са се справили блестящо със своята задача и именно поради това работата на потребителя със сайта доставя удоволствие и не напъга допълнително при боравене с него.

Архитектурата на сайта е достатъчно разгърната. Тя включва няколко рекламни банера и множество препратки от една секция към друга, което също допринася за опростяването на работата, тъй като информацията е класифицирана в различни секции – футбол, тенис, баскетбол и други видове спортове.

Контактните координати със създателите на сайта са разработени до такава степен, че те максимално улесняват потребителя, използващ сайта, в случай на възникнал проблем или въпрос. Те позволяват да се осъществи ефективна връзка с компетентно лице, което е в състояние да помогне или да напътства за отстраняването на един или друг проблем. Именно това е причината създателите на така прецизно сътворения интернет сайт да разделят контактните координати на няколко нива (категории), в зависимост от какво се интересува даденият потребител (user) – *technical assistance, questions about Eurosport television, internet editors, Eurosport commentators, Subscription services*. Публикуван е и адрес, и телефон за връзка с представителството на Eurosport, което се намира във Франция.

Сайтът е **адресиран** към многобройната интересуваща се от спорт аудитория, която може да намери най-актуалната спортна информация, поместена в него, както и да следи на живо новини от областта на тениса, баскетбола, футбола и други игри.

Регистрацията в сайта е улеснена и сведена до три стъпки (3 easy steps), които са лесни за изпълнение от потребителя, а личните данни, въведени по време на регистрацията, остават напълно недостъпни за външни лица. Регистрацията разкрива нови възможности за потребителя, дава му достъп до *Eurosport Community section* включваща: *blogs, chats, message boards, quizzes, games and other exclusive content*.

Подобни продукти, касаещи спортната сфера, в днешно време започват да се развиват и разпространяват интензивно в интернет пространството, тъй като именно те представляват все по-голям интерес за многобройната спортноориентирана аудитория.

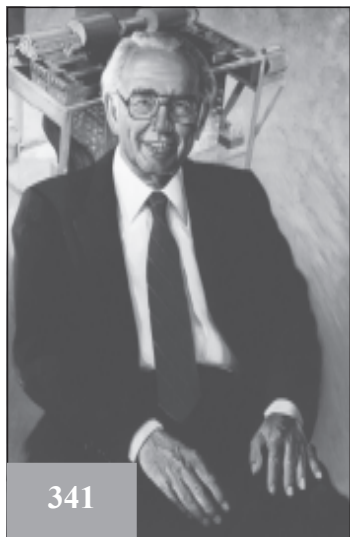
340 спортна сфера – електронни сайтове: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ДЖОН АТАНАСОВ – ИЗОБРЕТЯВАНЕТО НА КОМПЮТЪРА

Петър Гюров

Темата е актуална, тъй като в настоящето технологичната революция се изразява най-вече в развитие на информационните технологии. Темата също е актуална и заради интересната личност на изобретателя. Избрах тази тема, не само защото Джон Атанасов е с български произход, но и поради това, че винаги е подчертавал произхода

341

си и се е гордеел с корените на рода си. Обектът на моето изследване е личността на Джон Атанасов. Предметът на това изследване е изобретяването на архитектурата на компютъра, която е в основата на съвременните изчислителни машини. Източниците на тази работа са книги, електронни статии, периодични научни и културни списания за живота и дейността на Джон Атанасов.

Методът на тази работа е четене и извличане от източниците на информация за себепознанието на Атанасов, както и индукция на процесите и събитията, довели до изобретяването на компютъра.

Джон Винсънт Атанасов е роден на 4 октомври 1903 г. близо до Хамилтън, щат Ню Йорк. Неговият баща Иван Атанасов е български емигрант, роден в село Бояджик, Ямболско през 1876 г. Скоро след това, в разгара на Априлското въстание загива неговият

баща. В интервю за български журналисти през 1977 г. Джон Атанасов разказва: „Дядо ми Атанас – сърцат човек, се е бил срецу турците през април 1876 г. Турският аскер и башибозук опожарили бунтовното село, като извършили поголовно клане. Оцелелите изкарали на поляна вѐн от селото и ги пуснали да бягат към близката гора под залповете на палачите. Дядо тичал, носейки на ръце тримесечния си син Иван. Турски куришум настигнал дядо Атанас и го убил на място, а на невръстния му син одраскал темето. От осеяната с трупове поляна го измъкнала моята баба, която се престорила на убита. Цял живот баща ми Иван носеше този белег – неизличим знак за моето българско потекло. Тринадесетгодишен, баща ми останал сирак. Тогава вуйчо му Константин, загрижен за бъдещето на баща ми, решил да го вземе със себе си при едно свое пътуване до Америка. Вуйчото се завърнал по-късно, а Иван останал сам-самичък отвѐд океана, без нито една родна душа. Никак не му е било лесно да оцелее в онези трудни времена. Но баща ми беше ученолюбив и упорит. Макар първоначално да го готвели за свещеник, той успял да завърши колеж и университет и да стане електроинженер. Трябвало е всичко да постигне сам. Баща ми остана моят идеал. Предаде ми своята воля и оптимизъм. Завеца ми любовта си към науката и техниката. Това определи и моите научни интереси” [1, 2].

Майката на Джон Атанасов, Айва е учителка по математика. Семейството има осем деца: Джон, Еделин, Маргарет, Теодор, Ейвис, Реймънд, Мелва и Ървинг. Първото от тях майката дарява с двойното име Джон-Винсент и второто име се оказва пророческо, защото Винсент означава побеждаващ. „Майка ми, чието моминско име е Ива Люсена Парди, е от ирландско-френско потекло, от семейство на методисти. Дядо ѝ се е сражавал в Гражданската война между Севера и Юга. С баща ми се запознала, когато била млада учителка по математика, а той завършвал Академия „Колгейт”.”, разказва Джон [2].

Иван Атанасов следва задочно електроинженерство и работи по тази специалност на различни места в района на Хамилтън, включително и в северната част на щата Ню Джърси. Там, в градчето Линдхърст, шестгодишният Джон под ръководството на майка си се научава да чете, а след година постъпва в Пъблик скуул (училище фондация, посещавано предимно от деца на богати родители). Такива училища посещава и в градовете Остин, Брустър и Чикора (щат Флорида), където семейството се премества през 1912 г. След едногодишно пребиваване в Остин семейството се премества в Брустър. Иван Атанасов постъпва на работа във фармацевтична компания, която му възлага да построи електроцентралата в Брустър. Заедно с другите електрически съоръжения на мината за фосфати, бащата я поддържа цели десет години.

През 1913 г. Атанасови вече живеят в двуетажна дървена къща с електрическо осветление. Семейството си купува и първия автомобил.

Покрай баща си малкият Джон прави първите си стъпки в електротехниката. Синът е много горд, когато 9-годишен успява да открие и да поправи грешка в свързането на електрическата верига на лампата, предназначена да осветява задната веранда на дома: „Къщата ни бе първата в града, в която баща ми вкара електричество. Бях очарован и научих основното за електричеството. Дори помогнах на баща ми да оправи електрическата верига на терасата, където

лампите не светеха. Тогава той ми подари сметачна логаритмична линейка и с нея започнах да решавам прости задачи. Тази линия стана храна за ума ми. Това до голяма степен предопредели моите интереси към математиката.“ – споделя Атанасов. Малкият Джон е прочел доста от книгите в библиотеката на баща си (вярвал, че може да научи всичко чрез четене). Все пак никоя книга не му направила такова впечатление както упътването към сметачната линия Дицген и „чудодейно” улесняващата пресмятанята логаритмична таблица. Джон е заинтересуван от математическите принципи на операциите, извършвани с линейката, и от познанията за логаритмите. Това довежда до интереса му към тригонометричните функции. С помощта на майка си прочита учебника по алгебра за колежа на J.M. Taylor. В този учебник са включени начални познания по диференциално смятане, раздел за безкрайни редове и как се пресмятат логаритми. За няколко месеца любознателният 9-годишен младеж надминава нивото, на което се нуждае от помощ. През това време той научава от майка си за бройни системи, различни от десетичната, и ги изучава – най-вече двоичната бройна система [1, 2, 3].

Когато Джон трябвало да постъпи в гимназия, семейството се премества във ферма в Олд Чикора, Флорида. Завършва гимназията в Мълбъри за две години с отличие по науки и математика. След това решава, че иска да се занимава с теоретична физика. През 1921 г. влиза в университета на Флорида в Гейнсвил. Тъй като университетът не предлага програма по теоретична физика, той започва курсове по електроинженерство. По време на курсовете проявява интерес към електрониката и продължава с висша математика. Дипломира се като бакалавър по електроинженерство през 1925 г. Получава много предложения за работа, включително от Харвард. Приема това от Щатски колеж на Айова, защото това е първото предложение, което получава, а и заради репутацията на заведението по отношение на техниката и науките [3].

През юни 1926 г. Джон защитава магистърска степен по математика в Щатския колеж на Айова и Щатът го наема за учител по математика. В Медисън, Уисконсин Джон става докторант. Работата му върху дисертацията „Диелектрическа константа на хелия“ дава на Джон първите познания по сложни пресмятания. Той прекарва часове с калкулатора на Монро – една от най-модерните сметачни машини по това време.

След няколко тежки седмици на пресмятания за завършване на дисертацията си е осенен от идеята да изобрети по-добра и по-бърза машина за пресмятания. След защитата на доктората си по теоретична физика през юли 1930 г. той се завръща в Щатския колеж на Айова с убеждението да направи по-добра машина за пресмятания. Атанасов си спомня в мемоарите: „Такива пресмятания изискваха много седмици тежък труд с настолен механичен калкулатор от тип Монро – навремето единствения, с който разполагахме. Направи ми впечатление също, че процесът на апроксимиране на решението на частни диференциални уравнения изисква грамадно количество пресмятания – факт, който в края на краищата мотивира моята работа в областта на авто матичното изчисление.” [2].

През есента на 1930 г. става член на преподавателския състав към университета като асистент по математика и физика. С академичната си подготовка Атанасов чувства увереност да открие по-ефективен начин за пресмятане на сложните математически задачи от своята дисертация. През периода на експериментите си с вакуумни лампи и

опитите в областта на електрониката той е повишен в доцент и по математика, и по физика. През 1936 г. започва последния си опит за конструиране на малък аналогов калкулатор, използван за анализ на геометрията на повърхности. Атанасов вижда, че тази машина има същите проблеми като всички други аналогови устройства, където точността е зависима от работата на други части на машината [4].

Една зимна нощ на 1937 г., разочарован от множеството обезкуражаващи мисли, се качва на колата си и кара без конкретна посока.

Ето как сам Джон разказва: *„Идеята да конструирам машина, която да облекчи труда на учения при извършване на маратонски математически изчисления и решаване на система линейни алгебрични уравнения, ме завладя особено силно по време на работата ми над докторската дисертация. След защитата ѝ имах предложения да преподавам в различни университети, включително в Харвард, но предпочетох да се завърна в Еймс, където станах доцент по математика и физика. В Статистическия факултет на университета се намираше най-голямата по онова време система от машини за математически изчисления „Монро“ на Ай Би Ем, където прекарвах много часове. Първоначално заедно с Глен Мърфи конструирах малка аналогова изчислителна машина, но тя си остана с всички дефекти на аналоговия принцип. Един студен зимен следобед през 1937 година, след дълги безплодни размисления и изчисления, излязох да се разведря. Яхнах автомобила и се понесох със скорост над сто километра в час. Нямах никаква цел пред себе си, исках просто да забравя всичко, над което работех. Магистралата ме увлече. Приличах на автомобилен състезател, задминавах колите пред себе си, примамен от някакъв неясен мираж. Неусетно бях стигнал до река Мисисипи и навлязох в щата Илинойс. Спрях за едно питие в крайпътното заведение. В някакво прояснение мислите ми се подредиха и започнах набързо да записвам. Точно тогава достигнах до онези принципни решения, които и до днес са заложени в съвременните компютри. За компютъра трябваше да използвам постиженията на електрониката. Отказах се от индо-арабската десетична система, която дотогава се ползваше, и възприех двоичната, бинарна система на смятане.”* [2, 5].

Атанасов се убеждава, че запамятането на данните трябва да бъде отделено от изчислителните функции, а също и че методът на пресмятане трябва да е по-скоро цифров отколкото аналогов. Той стига и до извода, че за да отговаря на потребностите на научните изчисления, машината от нов тип трябва да има много по-голям обем на паметта от дотогавашните. Прави числени преценки за обема на паметта на най-големите съществуващи машини. А по това време даже липсва понятието „памет” – в употреба го въвежда Атанасов. В мемоарите си той пише: *„Като обръщам поглед към науката и техниката през 1936 г., бях се убедил, че на нова изчислителна машина би трябвало да има възможност да запамята много по-голям обем данни. Почти от началото наричах това „памет”. Думата ми изглеждаше естествена – както, предполагам, и на други хора... По онова време само бегло познавах делото на Бабидж и затова не ми беше известно, че той е наричал същото понятие store. Може би, ако знаех (за употребата от Бабидж), щях да я възприема, харесва ми „памет” с нейната аналогия с мозък.”* [2, 5, 6].

След като му отпускат 650 долара от Щатския университет на Айова през

март 1939 г., Атанасов се впуска в това вълнуващо приключение. Като помощник той наема талантливия аспирант по електроинженерство Клифърд Бери (Clifford E. Berry). През периода 1939-1941 г. те работят по създаването и усъвършенстването на ABC (Atanasoff-Berry Computer), както е наречен по-късно техният компютър. След началото на Втората световна война, на 7 декември 1941 г. работата по компютъра е прекъсната. Въпреки че Щатският колеж в Айова започва процедура по патентоване, компютърът им никога не е патентован [7].

През септември 1942 г. Атанасов постъпва в Морската артилерийска лаборатория във Вашингтон, където работи за отбраната. (Клифърд Бери работи в същата насока в Калифорния). Джон смята да работи няколко месеца или най-много няколко години за правителството, надявайки се после да се завърне като ръководител на департамент. Става ръководител на акустичното подразделение в Морската артилерийска лаборатория, длъжност, за която му плащат над 10 000 долара – максималната заплата за работа за правителството по това време. Той е натоварен със задачата да създаде компютър за американския флот. През същото време е включен в първия атомен тест в Тихия океан – проект, който той харесва изключително много. През 1948 г. при едно от отиванията си в Еймс Джон Атанасов е изненадан и разочарован от това, че компютърът Атанасов - Бери е махнат от сградата на физиците и разглобен. Нито той, нито Бери са били информирани, че компютърът ще бъде унищожен. Само няколко части от компютъра са запазени. Основоположените идеи на Атанасов били откраднати, използвани като строителни камъни в дизайна на следващите компютри. В действителност д-р Моукли (Mauckly) и д-р Екърт (Eckert) по-късно използват много от идеите на д-р Атанасов във военновременни изобретения за изчисляване на артилерийски траектории, наречени ЕНИАК. Дълги години двамата били обявявани за бащите на съвременния компютър [1, 6, 7].

Първото посещение на Джон Атанасов в България е през 1970 г. В мемоарите си пише: „През 1970 г. посетих за първи път бащината си родина. Ходих и в Бояджик, където се срещнах с роднините си. Прегръщяхме се, сякаш се връщах от друга планета. От времето, когато баща ми бе напуснал България, до моето завръщане бе изтекъл почти цял век. България щедро оцени моя научен принос, който тогава в САЩ не бе така широко известен.” [2].

През 1973 г., след продължителен съдебен процес, американският щатски съдия Ърл Р. Ларсън подписва решението си, в което обявява патента на ЕНИАК на Моукли и Екърт за невалиден и признава Атанасов за истинския изобретател на електронния цифров компютър [7].

Джон Атанасов повторно посещава България заедно със съпругата си през 1985 г., посрещнат най-сърдечно от българската общественост. Тогава в София издателство „Народна младеж” публикува неговата мемоарна книга „Началото” в превод на български. При това свое посещение видният учен бе удостоен и с орден „Народна република България” I степен. Признание за Джон Атанасов от страна на официална Америка дойде след удостояването му от президента Джордж Буш-баща с националния медал за технология на специална церемония в Белия дом на 13 ноември 1990 г. В своето слово при връчването на медала президентът подчерта българската връзка на учения: „Джон Атанасов винаги е подчертавал българския си произход.

Той се гордее с него и е образец на поведение за всеки." [1, 7].

Джон Атанасов почина на 91-годишна възраст на 15 юни 1995 г. в своя дом в Монровия. През 2000 г. посмъртно е удостоен с орден „Стара планина” I степен [1].

В настоящото изследване представих алгоритъма на себепознанието на личността на Джон Винсент Атанасов, чиито идеи, творчество и виждания промениха света изцяло. Въпреки че е почетен в края на живота си, включително с национален медал за технологии от президента Джордж Буш през 1990 г., много хора смятат, че Атанасов все пак никога не е получил цялото дължимо признание. Но историята още не е приключила, тъй като един проект в момента се подготвя в лаборатория в Айова (Iowa State's Aimes Laboratory). Целта му е създаване на точно копие на оригиналния АВС компютър. Историята не е приключила и по друга причина – заради обединяването на компютърните концепции, предложени от Атанасов с микроелектронната технология от физиката на кондензираната материя, която постоянно предоставя нови решения за разпространяващата се в света информационна и комуникационна революция.

Използвана литература

1. **България** – САЩ : 100 г. дипломация / Държ. Агенция за българите в чужбина, X, 2003, N 57. // <<http://www.aba.government.bg/bg/Ek/Archive/ek2003/ek2003-4/ek4-2003.pdf>>. – 12.03.2008. – 5 с.
2. **Вестник „Сера”** – електронно издание. // <<http://www.segabg.com/online/article.asp?issueid=936&sectionid=6&id=00010>>. – 12.07.2003. – 8 с.
3. **Калоянов, А.** Джон Атанасов – бащата на компютъра. – С. : Тангра – ТанНакПа, 2005. – 86 с.
4. **Boyanov, K.** John Vincent Atanasoff – The Inventor of the First Electronic Digital Computing. // International Conference on Computer Systems and Technologies – CompSysTech'2003. – 20.03.2008. – 7 p.
5. The **Atanasoff** Archives at Iowa State. // <<http://www.cs.iastate.edu/jva/jva-archive.shtml>>. – 8.04.2008. – 17 p.
6. **Atanasoff** Personal Papers at Iowa State. // <<http://www.lib.iastate.edu/arch/rgrp/13-20-51.html>>. – 12.04.2008. – 14 p.
7. **History** of Science and Technology – John Vincent Atanasoff. // European Pupils Magazine. – 26.06.2004. – 9 p.

341 Джон Атанасов – идеи: изобретяването на компютъра

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ДЖОРДЖ СОРОС – ЧОВЕКЪТ, КОЙТО РАЗБИ БАНКЪФ ИНГЛАНД

Живко Каменов Коев

Актуалност: Избрах този обект, защото Джордж Сорос е един от примерите за сбъдването на „американската мечта“ – човек, започнал съзнателния си живот като берач на ябълки на 18 г., за да достигне върха на кариерата си на 62-годишна възраст като един от най-богатите хора на планетата.

Обект: Обект на моето изследване е личността на Джордж Сорос, американски финансист, инвеститор и филантроп.

Предмет: Предмет на това изследване е денят, наречен Черната сряда (16 септември 1992 г.), в който Джордж Сорос спечелва повече от 1 милиард щатски долара и принуждава Банк ъф Ингланд (Английската национална банка) да се оттегли от Европейската парична система (EMS).

Източници: Източник на тази работа са интернет сайтове.

Метод: Метод на тази работа ще бъде индукцията – извличане на данни от различни източници.

Задачи:

1. Как се развива кариерата на Джорд Сорос до 1992 г.?

2. Какви са предпоставките за настъпването на Черната сряда?
3. Как Джордж Сорос печели прякора си „Човекът, който разби Банк ъф Ингленд“?

Джордж Сорос е роден през 1930 г. в Унгария в еврейско семейство. През 1947 г. семейството му емигрира с фалшиви документи в Англия, за да се спаси от репресиите на комунистическия режим. През 1948 г. Джордж Сорос се издържа, като бере ябълки и боядисва къщи [1], като в същото време на няколко пъти кандидатства неуспешно в London School of Economics. След като успява да влезе в университета, Джордж Сорос учи в класа на професор Карл Попър [2], чиято идея за „Отвореното общество и неговите врагове“ оказва огромно влияние върху Сорос. Завършва London School of Economics през 1952 г. и след неуспешни опити за кариера в банковата сфера, през 1956 г. Сорос се премества в САЩ, където започва да се занимава с финансови спекулации на борсата. През 1969 г. Сорос основава Quantum Fund. Благодарение на отличните му борсови умения и успешни спекулации, фондът увеличава капитала си с 3365% за следващите 10 години. През 70-те Джордж Сорос развива своята „теория за рефлексивността“ [3], с която предвижда събитията от 16 септември 1992 г., както и други големи колебания на финансовите пазари.

През 1979 г. Европейската икономическа общност приема Европейския валутен механизъм (European Exchange Rate Mechanism, ERM) с цел да се намалят колебанията в обменните курсове на европейските валути и да се постигне финансова стабилност в Европа [4]. Великобритания се присъединява към ERM през 1990 г. при курс 2,95 DM за лира стерлинг, приемайки задължението колебанията в обменния курс на лирата и валутите на останалите членове да не надхвърлят 6%. Така правителството се задължава да се намеси, ако обменният курс към марката достигне нивото от 2,778 DM за 1 лира. В същото време инфлацията във Великобритания е три пъти по-голяма от тази в Германия. Така, през септември 1992 г., докато американският долар се обезценява спрямо марката, той запазва стойността си спрямо лирата, а британското правителство е задължено да поддържа стабилен курс спрямо марката.

На 16 септември 1992 г. Джордж Сорос прави „къса продажба“ [5] на повече от \$10 милиарда за британски лири, принуждавайки Банк ъф Ингленд (Bank of England) да увеличи лихвите си или да промени обменния си курс спрямо останалите европейски валути. Английската банка се опитва да спре спекулациите, като повишава лихвите си от 10% на 12%, но въпреки последвалото обещание за увеличение до 15%, спекулаторите продължават да продават лири на изкуствено задържаната висока цена. Това принуждава Великобритания да обяви оттеглянето си от ERM, за да запази стабилността на валутата си. В този ден Банк ъф Ингленд губи повече от \$15 милиарда, докато Джордж Сорос реализира чиста печалба от \$1,1 милиарда, печелейки прякора „Човекът, който разби Банк ъф Ингленд“. По-късно, през 1997 г., по време на Азиатската финансова криза, Джордж Сорос повтаря същия механизъм спрямо някои азиатски валути, с което предизвиква икономическа криза в Малайзия, Индонезия, Филипините

и Сингапур, връщайки тези държави години назад в развитието им.

Всеки човек мечтае за своя Голям ден, но малко са хората, които успяват да го постигнат. Джордж Сорос е пример за това, как един човек, впрегнал цялата си енергия и умения в идеите и уменията си, може да постигне и най-големите цели. Благодарение на труда и амбицията си, Джордж Сорос се превръща в един от най-влиятелните хора в света – човек, който влияе на икономиките на цели държави и региони.

В края на 70-те години Джордж Сорос основава фондация „Отворено общество”, чрез която раздава милиарди за благотворителност в цял свят. Самият той казва, че финансовите му спекулации са само средство за добиване на необходимите финанси за развитие на идеята му за отворено общество. Агресията в бизнеса му и откритите критики към политиката в различни региони на света му печелят както симпатии, така и омраза.

Използвана литература

1. **Сорос**, Д. Теория на рефлексивността. – С, 1995. – (NY, 1994).
2. <<http://archive.salon.com/people/bc/2001/03/27/soros/index1.html>>. – 12.04.2008. – 5 п.
3. <http://en.wikipedia.org/wiki/Karl_Popper>. – 7.04.2008. – 1 п.
4. <http://en.wikipedia.org/wiki/European_Exchange_Rate_Mechanism>. – 11.04.2008. – 3 п.
5. <http://bg.wikipedia.org/wiki/Къси_продажби>. – 8.04.2008. – 3 с.
6. <http://en.wikipedia.org/wiki/George_Soros>. – 9.04.2008. – 2п.

342 Джордж Сорос – световна финансова система

**ОТКРИВАНЕ НА МОДЕЛА НА ДНК
(ДЕЗОКСИРИБОНУКЛЕИНОВАТА КИСЕЛИНА)
ОТ ДЖЕЙМС УОТСЪН И ФРАНСИС КРИК
И ЗНАЧЕНИЕТО Й ЗА ЧОВЕЧЕСТВОТО**

Росица Тодорова

Аз избрах да разгледам темата за значението на ДНК, защото е много актуална.

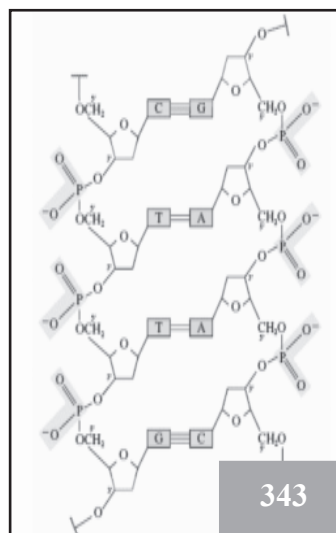
Дори да има много данни относно нейното значение и приложение, темата за ДНК си остава винаги актуална, защото разработването ѝ може да помогне за лечението на различни заболявания.

Обектът на моето изследване е значението на ДНК за човечеството.

Предметът на конкретното изследване е получаването на Нобеловата награда за физиология или медицина от откривателите на дезоксирибонуклеиновата киселина Джеймс Уотсън и Франсис Крик и значимостта на откритието.

Източници на информация за моето изследване са наличните учебници по биология и множеството интересни статии в Интернет.

Целите, които искам да постигна, са да представя в най-добър и кратък вид данните, да поднеса кратък и ясен анализ на същността на

343

проблема, да систематизирам информацията и представя виждането си относно темата, като се базирам на наличната информация.

За да разгледаме откритието на ДНК първо трябва да научим нещо повече за нейните откриватели.

Джеймс Д. Уотсън (на английски: *James Dewey Watson*) е американски ботаник.

Роден е на 6 април 1928 г. в Чикаго. Тъй като е надарено дете, още на 15 години постъпва в Чикагския университет и го завършва през 1947 г. През 1950 г. защитава дисертация в Университета в Индиана под ръководството на Салвадор Лурия. След защитата на дисертацията си заминава да специализира в Копенхаген при биохимика Херман Мълър, но през 1951 г. се премества в Кавендишката лаборатория на Кеймбридж, където по това време работи Франсис Крик. Между тях двамата се завързва много плодотворно сътрудничество.

Франсис Крик (на английски: *Francis Crick*) е британски физик и биохимик.

Роден на 8 юни 1916 г. в Нортхемптън, Англия. Учи в Юнивърсити колеж в Лондон и получава бакалавърска степен по физика през 1937 г. Започва да прави дисертация, но прекъсва поради войната. По време на войната работи като изследовател към Британското адмиралтейство във връзка с магнитните и акустични морски мини. През 1947 г. решава да се преквалифицира от физик в биолог. От 1947 до 1949 г. работи в Лабораторията Стренджуейз благодарение на стипендия от Медицинския научен съвет, а от 1949 постъпва в Кавендишката лаборатория на Кеймбридж. Там през 1951 г. пристига Джеймс Уотсън и двамата започват да работят заедно върху структурата на ДНК.

След известен период на лутания и неуспехи (описани увлекателно в книгата на Уотсън „Двойната спирала”), в началото на 1953 г. те представят своя двойновериден модел на структурата на ДНК (публикуван в сп. „Нейчър” на 25 април с.г.), който след това е потвърден експериментално от много учени.

Да разгледаме основните твърдения на откритието им.

Дезоксирибонуклеиновата киселина (ДНК) е нуклеинова киселина, която носи генетичните инструкции за биологическото развитие на всички клетъчни форми на живот и много от вирусите. ДНК понякога се нарича *молекула на наследствеността*, тъй като тя се наследява и се използва за разпространение на признаци. При възпроизводството тя се реплицира и се предава на потомството.

При бактериите и други прости клетъчни организми ДНК е разположена някъде из цялата клетка. В сложните клетки, от които са изградени растенията, животните и в други многоклетъчни организми, повечето ДНК е в хромозомите, които се намират в клетъчното ядро. Органелите – енергийни генератори, познати като хлоропласти и митохондрии, също носят ДНК, както и много вируси.

През 1953 г. Крик и Уотсън публикуват своя двойновериден спирален модел на структурата на ДНК и получават за откритието си Нобелова награда за физиология или медицина през 1962 г.

Въпреки че понякога ДНК е наричана „молекулата на наследствеността”, парчетата ДНК, както си ги представят повечето хора, не са единични молекули. По-скоро те са двойки молекули, които се преплитат като лиани, образувайки двойна спирала.

Всяка лианообразна молекула е ДНК верига: химически свързана верига от нуклеотиди, всеки от които се състои от захар, фосфат и един от четирите вида ароматно-въглеродородни „бази”. Тъй като нишките в ДНК са изградени от тези нуклеотидни елементи, те са полимери.

Понеже има четири вида бази, има и четири вида нуклеотиди, които често се обозначават като своите бази. Тези бази са аденин (А), тимин (Т), цитозин (Ц) и гуанин (Г).

Спиралата на ДНК може да приеме една от три леко различаващи се форми. За преобладаваща в клетките се счита „В“ формата, описана от Джеймс Уотсън и Франсис Крик. Тя е широка 2 нанометра и има дължина 3,4 нанометра на 10 базисни двойки (бд) от последователността.

Една верига ДНК съдържа гени – области, които регулират гените, и други области, които нямат функции или функциите им все още не са познати;

ДНК се състои от две нишки с връзки помежду им, които могат да се разделят подобно на цип;

ДНК кодира генетичната информация благодарение на четири „строителни елемента”, наречени бази: аденин, тимин, гуанин, цитозин. Те се обозначават съкратено като А, Т, Г и Ц и имат свойството всяка да „се чифтосва” само с една от останалите три бази: А+Т, Т+А, Г+Ц, Ц+Г; така че едно „А” на едната нишка от ДНК ще се „съеши” успешно само с „Т” от другата нишка.

Редът е от значение: А+Т не е еквивалентно на Т+А, както и Ц+Г не е едно и също с Г+Ц.

Тъй като са възможни само 4 комбинации, базите на едната от нишките са достатъчни, за да се опише последователността.

Откритието, което е от голямо значение за човечеството, носи Нобелова награда на своите откриватели.

Нобеловата награда за физиология или медицина се връчва всяка година на учени, допринесли за развитието на човечеството със забележителните си постижения в различни биологични науки.

Наградата се дава за открития в областта на медицината и човешката физиология, но развитието на биологията и сродните ѝ дисциплини води до разширяване на кръга от възможни постижения.

Съгласно последната воля на Алфред Нобел, наградата се връчва от Нобеловата Асамблея при Каролинския институт.

През 1901 г. е награден първият лауреат на Нобеловата награда за физиология или медицина, като традицията продължава ежегодно.

Значимостта на откритието на двамата учени е съществена за развитието на биологията, медицината и генетиката. Те успяват да докажат, че молекулата на ДНК има двойноверижна пространствена структура и е основната молекула на наследствеността.

Това откритие спомага за задълбочаване на знанията на учените и хората, и е от голямо значение за бъдещото откриване и лечение на редица заболявания. С откритието си двамата учени – Джеймс Уотсън и Франсис Крик остават в историята и хората винаги ще им бъдат признателни за труда и усилията им.

Цитирани източници

1. **Овчаров**, Владимир и др. Биология и здравно образование за 9 клас / Владимир Овчаров, Светла Евтимова. – София, 2003. – 123 с.
2. <<http://bg.wikipedia.org>>. – 5.03.2008. – 2 с.
3. <www.medicina.start.bg>. – 10.03.2008. – 5 с.

**343 дезоксирибонуклеинова киселина (ДНК) – модел – откриване:
изследване**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

„УИКИПЕДИЯ” – СВЕТЪТ НА СВОБОДНОТО ПОЗНАНИЕ

Николай Желев

„Уикипедия” е свободна многоезична електронна енциклопедия, създадена през месец януари 2001 г. Тя се развива от доброволци и в момента е най-голямата и най-бързо развиващата се в света енциклопедия, съдържаща версии на повече от 200 езика. Целта ѝ е да създаде и разпространява свободно справочно-енциклопедична информация с възможно най-високо качество до всеки човек на планетата на собствения му език.

В началото на месец декември 2003 г. се поставя началото и на „Уикипедия” на български език с идеята свободната справочно-енциклопедична информация, достъпна на български език, да се увеличава по обем и да се подобрява качествено. В момента българската „Уикипедия” е на 28-мо място по брой статии, съотнесена с всички „уикипедии”.

Информационната система „Уикипедия” е финансирана от софтуер от типа „уики”, наречен „Медия Уики”, който позволява на всеки да редактира дадена страница по всяко време и да види веднага своите промени („уики” означава „бърз” на хавайски език).

Едновременно с описаните тук особености е от извънредно значение и обстоятелството, че

344

посетителите могат да разгледат и старите версии на статиите, за да видят как са се развили.

Характерно за разноезичните версии на „Уикипедия“ е, че всички работят независимо една от друга. Съдържанието на всяка езикова версия не е обвързано със съдържанието на останалите версии и е в сила единствено правилото авторите на публикации да се придържат към общи политики, като например „неутрална гледна точка“. Важно е и това, че статии и изображения се взаимстват от различните версии на „Уикипедия“.

Медията се поддържа от едноименна фондация с идеална цел. Откакто е създадена „Уикипедия“ печели широка популярност и дава начало на няколко сродни проекта, сред които са: „Уикиречник“, „Уикицитат“ (сборник от известни цитати), „Уикикниги“ (електронни книги и учебници), „Уикиизточник“ (хранилище на исторически документи и книги, които са обществено достояние), „Уикиновини“, „Уикивидове“ (регистър на видове животни, растения, гъби, бактерии и др.).

„Уикипедия“ е портален тип сайт. Началната страница посреща посетителя с добре структурирана и подредена информация. Рубриките „На днешната дата през...“, „Знаете ли...“, „Избрана статия“ грабват посетителя от първия момент на контакта му с медията.

Съдържанието на „Уикипедия“ е групирано по теми (България, Светът, Природоматематически науки, Култура и изкуство и т.н.) като в пределите на всяка тема се наблюдава допълнително вътрешно логическо групиране. Например: темата „България“ съдържа следните подгрупи теми – разреза: „Българи“, „Градове и села“, „История“, „Култура“, „География“ и т.н.

Самата тема – разрез „История“ обединява в себе си такива подтеми като „Българските земи през Древността“, „България през Средновековието“, „България под османска власт“, „Трета българска държава“ и т.н.

Категориите, както и търсенето по ключова дума, улесняват потребителя на „Уикипедия“ бързо да открие необходимата му информация, също и неща, за които не се е досетил при първоначално търсене.

Статии в „Уикипедия“ често са цитирани и от масмедията, и в академични среди. Сред предимствата на „Уикипедия“ са нейното свободно разпространение, списване и широкият ѝ обхват на теми.

Редакторите на „Уикипедия“ са насърчавани да се придържат към политиката на „неутрална гледна точка“, съгласно която основните възгледи по даден проблем се обобщават, без да се извежда „единствена истина“.

Независимо от изтъкнатите особености на изданието, славата на „Уикипедия“ като достоверен справочник е оспорвана. Отворената ѝ природа позволява вандализъм, неточности, непридържане към приети интелектуални норми, ниско качество и прекомерно битуване на субективизъм. В сравнение с традиционните енциклопедии „Уикипедия“ е критикувана също и за системна пристрастност, отстъпление от достигнатия консенсус по въпроса за авторитетни гледища. В изданието се наблюдава липсата на конкретна авторска отговорност за статиите. В тези случаи текстовете се

променят постоянно с едно докосване до мишката, което прави изданието нежелан източник на информация за научни трудове.

Най-слабото място на „Уикипедия“, обаче, е липсата на общи критерии за качеството на материалите. Да спазваш стандарти при над 500 нови публикации дневно се оказва непосилна задача.

„Уикипедия“ се нуждае от критичен поглед и точно тук академичните среди в областта на информатизацията трябва да кажат своята дума, предавайки и опита, и знанията си.

Въпреки пъстрата картина от особености на изданието, „Уикипедия“ е прекрасно начинание. Тя е незаменим оперативен, информационен и образователен справочник за широк кръг от потребители. Така изградена и отворена към всички, тя бива „редактирана“ както от недоброжелателност, така и от некомпетентност.

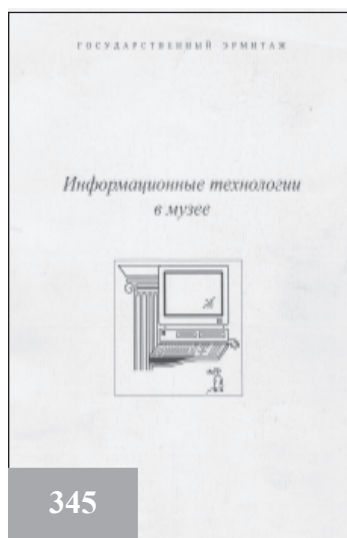
Необходимо е създаването на стратегия за границите на свободата ѝ, формирани от традиционната справочно-енциклопедична литература. Включваните статии е наложително да бъдат оценявани от експерти, които притежават съответната компетентност и етика. Коректността на информацията следва да е норма. Желателно е представители на академичната общност да одобряват статиите и да гарантират тяхната достоверност. По този начин „Уикипедия“ ще се превърне в работещ информационен ресурс на науката и културата.

344 електронни енциклопедии – Уикипедия: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ И МУЗЕИТЕ В ТРАСЕТО НА ВРЕМЕТО

Иван Халачев

Информационные технологии в музее /
Состав. Д. Ю. Гук и др. – Санкт-Петербург : Гос.
Эрмитаж, 2006. – 98 с.

Представяната книга е издадена с цел да обясни начина за намиране на приложение на информационните технологии в музеите. Тя ни запознава с процеса на навлизането им в музеите в Русия (след 1975 г.). В центъра на изследването е въпросът за причините, пораждащи приложението им и впоследствие – благоприятното влияние, което оказват технологиите за организацията на музейните сбирки и оптималното им възприемане от публиката.

Глава първа – „Терминологични проблеми на музейната информация” (с. 10-12) е посветена на въпросите, свързани със събирането, обработката, съхранението и разпространението на информацията

с акцент върху нейното **съдържание (смисъл!)**, а не просто с разглеждането на информацията като **база от данни**.

В глава втора – „Информационно-комуникационни технологии в музеите” (с. 13-17) се третира феноменологията на **рекламната дейност на музея** като съществен елемент от музеологията. Интересното тук е, че прекомерната реклама води до негативно отношение сред представителите на потенциалната публика на музеите; направен е изводът, че е необходим баланс.

Трета глава – „Радикално изменение на музеите чрез информационните технологии в сферата на културата” (с. 19-22) е посветена на използването на информационните технологии в музеите. Показано е, че технологиите **променят самата структура на работа в музеите**, начина на съхранение на информацията, връзките с обществеността и появата на огромна, непрекъснато растяща виртуална база от данни, обогатяваща съответния музей.

В глава четвърта – „Електронна информация за музея в събития и лица” (с. 30-44) **виртуалната база от данни по история** се третира като технология за представяне на събития и лица, свързани с музея и моменталния достъп до желаната информация. Чрез него се осъществява модерният електронен начин за опериране с музейните фондове.

Пета глава представя „Математически модел за посещаемостта на музеите” (с. 44-71). Тя е съсредоточена върху **подобряването на посещаемостта на даден музей** благодарение на информационните технологии.

Глава шеста – „Реставрация на източна живопис: Лингвистичен аспект” (с. 71-80) изцяло осветява ролята на **информационните технологии в поддържането** на посочените в заглавието ѝ обекти – **живописни творби в съответствие с направения им филологически анализ**. Разглежданият аспект е изключително актуален, защото голяма част от руските музеи имат проблеми с процеса на реставриране на произведения от колекциите си за източна живопис. Поради това синхронизирането на рутинния начин на изпълнение с навлизането на информационните технологии разкрива цяло ново направление в музейното дело.

Седма глава „Информационните технологии в археологическите изследвания” (с. 80-86) представя компютърните технологии като изключително перспективни средства за **същинските археологически изследвания и съхраняването на информацията за тях** във **виртуалната база от данни в музеите**, която лесно се допълва при осъществяването на нови открития.

В заключителната част на разглежданата книга са представени резюмета на статии на английски език (с. 95-98). Създаването на книгата „Информационните технологии в музеите” е начинание, породено от колегиалността и добрите отношения в сферата на културата и информационните технологии. Изданието е ценно и полезно като практическа енциклопедия, показваща добрата и силната страна на описаното взаимодействие, трасиращо магистрали на бъдещето.

345 информационни технологии в музеите – Информационные технологии в музеях / Состав. Д. Ю. Гук и др. (Санкт-Петербург, 2006): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

**НАУЧНО-ДОКУМЕНТАЛНИЯТ ФИЛМ
„РИТЪМЪТ НА ВРЕМЕТО” –
ИНФОРМАЦИОННА КАРТА НА КУЛТУРАТА**

(Нова разширена версия – София : СВУБИТ ; Булфилм, 2008)

Елисавета Димитрова

346

Ритъмът на времето (Нестинарство : Информ. карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. ; Продуцент, идея и концепция проф. Стоян Денчев ; Сценарий Александра Куманова, Милен Куманов ; Режикура Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков ; Оператор Стефан Алтъпармаков ; Ред. Никола Казански, Антон Даскалов ; Консулт. проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виевиорка (Париж), проф. Франческа Брези (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). – София : БУЛФИЛМ, 2008. – DVD. – Синтез. вариант на бълг. и англ. ез., 2007; Разшир. вариант на бълг., рус., англ. ез., 2008.

Завладян от мисълта да реконструира посланието на феномена нестинарство, както и да фиксира информационната му среда във възможна практическа (справочно-информационна) база за бъдещи проучвания, обширният авторски колектив учени от Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии създаде филм – „Ритъмът на времето: Информационна карта на културата”.

Като говореща карта-пътеводител по битието на културата, филмовият продукт ни превежда през образи и понятия на информационната среда с цел да проникнем в явното и неявното знание, да се докоснем до пластове на дълбинно-информационно моделиране, да видим тяхната космичност през следи от межкултурни синкретични връзки на предания, песни, игри и танци.

Филмът е посветен на създаването на информационна карта на нестинарството. Той разкрива тракийския орфизъм, пресемантизиран от християнството, и проследява трансмисията на религиозния култ, който е препокриващ се протоегипетския и протоиранския. Макар да не е религия, фолклорната нестинарска обредност в Странджа е вкоренена в християнската традиция чрез многообразни култови и верски натрупвания и въпросът дали тя ще се разбере, зависи от осмислянето на целия ѝ феноменологичен спектър, включвайки и религиозната ѝ одухотвореност. Без да осветява догматичната и етическа страна на култа, без да го реставрира и надстроява, авторският колектив се опитва да представи информационната среда на феномена в нейната системна цялост – биологична, физична и културна.

Във филма са представени и различни гледища на учени от страната и чужбина в опит да се узнае посланието на ритуала. Филмът е създаден чрез модерната интердисциплинарна концепция „информационна среда – интеракции – информационни фондове – информационни технологии”.

Изключително сполучливо в произведението е преодоляването на едностранния поглед към етнографския елемент на култа и неговата насоченост към атракция; изведени са антропологичните магистрали на духовното родство между пластове на културата. Обединявайки и разграничавайки физичните и идеалните свойства на битието в единна цялост, филмът ни разкрива кулминационното съпреживяване на космичността и преминаването на човека през вечността чрез катарзисния синкретизъм, представен в нестинарския обряд, „ЛЮБОВ – СМЪРТ – ОГЪН”.

Обрядът е системен и астрологически обоснован цикъл, в който, с ритмична бързина под звуците на уникален музикален съпровод от тъпани и гайди, нестинарите описват характерните оси на кръста и фигурите на летеж на птици в ритуалния танц. Човек и природа се обединяват в едно чрез вгълбено мълчание и над това мълчание се носи меден звън на сребърни звънчета и старинни монети, обкичващи ритуалните икони на нестинарите.

Така постепенно пред нас се разкрива смисълът на символите: жертвеният кръг на огъня олицетворява слънцето, луната и изначалния принцип на безкрайността, а ритуалното хоро е колелото на цикличността и кръговрата на природата.

Идеите на френския философ и литературовед Гастон Башлар са привлечени в концептуалната платформа на филма. Според него: „Любовта, смъртта и огънят се сливат в определен момент. Чрез своята саможертва в сърцето на пламъка, преходното

ни дава урок за вечност. Пречистването чрез огъня е гаранция за цялостно преминаване отвъд. Губиш всичко, за да спечелиш всичко!”

Гледайки филма, сякаш ставаме част от пресъздаваната чрез него космична повтаряемост. Светлината на жаравата, която разпръсква тъмнината и отдаваща топлина и излъчваща енергия, танцуващите върху нея хора, ни настройват да чувстваме ритъма на космическото дишане.

„Както за слънцето е трудно да се говори, така е трудно да се разкаже и за нестинарството” – отбелязва Кирил Епитропов, епитроп на с. Кондолово – едно от селата в Странджа, наред с други – с. Българи, с. Бродилово, с. Кости, с. Граматиково, фокусирани от обектива на фотокамерата.

И всичко това на фона на автентична музика и природни картини от Монс Астикус (Странджа планина), намираща се точно под птичето трасе Виа Понтика (Черноморския път – един от главните миграционни коридори на птиците от Европа към Африка). И красотата на меденичето – миниатюрното цветенце с огромно космично значение, посочващо залежи на медна руда, е възклицателният знак на тази колкото информационна, толкова и естествено-художествена поетична импресия!

Както кратката версия на филма (2007 г.) грабна вниманието на аудиторията, така и новата разширена интерпретация (2008 г.) е на път към публиката, до която ще стигне като специален дар на авторите до библиотеките на България.

346 Ритъмът на времето (Нестинарство: Информ. карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режисура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков. – София : БУЛФИЛМ, 2008. – DVD. – нестинарство: информационна карта – научно-документален филм: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ВСЕЛЕНАТА НА КУЛТУРАТА

**(Размисли за книгата на Евгений Сачев
„Социокомуникативна музеология”)**

Стилиян Стоименов

Сачев, Евгений. Социокомуникативна музеология. – София : Петексон, 2004. – 277 с.

Културата е необятното място за сливането на общочовешките ценности, добродетели, традиции и морал. Тя е мерител за психологията на нашето творчество и за живота в името на по-доброто бъдеще на идните поколения. Културата е движещата сила за създаването на творческото верую у човека, въздейства му и му помага да запази идентичността си. Психологията на тази велика духовна Академия е желанието на всеки един човек да стане по-одухотворен и по-мъдър в името на общочовешкия прогрес, за един по-добър свят, който да бъде основан на честността, добротата и взаимоуважението между хората.

В книгата на доц. д-р Евгений Сачев

„Социокомуникативна музеология” културното наследство е представено като неделима част от културата и включва моралните, естетичните и познавателните компоненти, връзката между минало и перспектива, диференциацията на обществото и неговото единство, социокултурните отношения на неговите членове. Авторът споделя виждането си, че културно-историческото наследство е съвкупно производство на духовни фактори. А те са тези, които отличават една нация от друга на базата на нейното културно-историческо наследство, защото всяка нация има своя идентична национална култура, а отгук и свое културно-историческо наследство.

Този феномен е неделима част от духовното развитие на дадена нация, на нейната история и бъдеще. Трудът на доц. Сачев съдържа много идеи, които, преплетени и пречупени през различни паралели и гледни точки, оказват голямо и интересно въздействие върху читателя, и му разкриват оригинални посоки на размисъл върху една сложна материя – културата.

Според автора, понятието „култура” изисква следните подходи: антропологичен, философски и социокомуникативен. Те определят какво е култура и как могат да си взаимодействат. Културата е древен и богат извор за бита, традициите и развитието на човека от древността до днес, още от зараждането си човешката цивилизация твори и съхранява сътвореното за бъдещите поколения. Така се развива и съвременната култура.

От една страна, човек философски осмисля своя живот, от друга страна и своята култура. Човешкият живот е именно културата, която той създава и твори през целия си земен път. От друга страна, културата въвежда човека във философски размишления за неговия житейски и земен път.

Философската дейност, която е свързана с културата, кара човек да твори и да се изразява чрез своята душа. Социокомуникативният фактор, паралелно с първите два, ни дава представа за това как един човек, един творец да представи своите мисли и виждания. Това става чрез една уникална същност и привилегия за човечеството в нашето съвремие: възможността човек да твори и да се изразява чрез своята душа. Творчеството по своята същност е култура, на която ние даваме възможност да се развива и съревновава с други виждания и нагласи на творческите среди по света. Културата е постоянно разширяващ се термин, който предизвиква много теории и хипотези, но според доц. Сачев в цитираната книга, културата е „свкупност от материални и духовни ценности, което съответства на „результативния подход”; като творческа дейност на човека („действен” подход); като специфичен способ на човешката дейност („технологичен” подход). Авторът изразява твърдението, че културата е разделена на два компонента, които по своята същност са уникални, защото така човешкото мислене става по-задълбочено и по-интуитивно за това как ще се развива културата на бъдещето и как културата ще бъде разбрана от поколенията. Тези два компонента са: 1. културно наследство: „Това е свкупността от изкуствените социални смисли (културни ценности), както овеществени (изделия), така и неовеществени (идеи) и 2. културна дейност: „Това е дейността по създаването, съхраняването, разпространението и усвояването на културните ценности” (с. 29). Според автора, културната дейност има три основни функции: 1. творческа (създаването на културните ценности); 2. социокомуникативна (съхраняване и

разпространение на създадените културни ценности) и 3. практическо-приложна (усвояването на културните ценности). От изложеното по-горе става ясно, че културата наистина е творчество на човека и за човека.

В областта на науката излизат много научни трудове, които представят пред обществеността различни подходи, но много рядко се появяват трудове с голямо научно и творческо съдържание и заряд, който да накара читателя да му обърне внимание, а оттук и да го прочете. Един такъв достоен по теоретичната си същност труд е книгата на доц. Евгений Сачев „Социокомуникативна музеология”.

347 музеология; култура – социокомуникативен подход – Сачев, Евгений. Социокомуникативна музеология (София, 2004): рецензия

ПОЛИТИЧЕСКО МОГЪЩЕСТВО И КУЛТУРЕН РАЗЦВЕТ НА БЪЛГАРИЯ ПРИ ЦАР СИМЕОН ВЕЛИКИ

Николай Ников

Темата за политическото могъщество и културния разцвет на България при цар Симеон Велики е актуална и днес. В исторически план се доказва идеята, че народът може да бъде обединен, когато е ръководен от силен владетел като Симеон Велики, олицетворяващ идеята за единство на светска и духовна власт.

Темата засяга подема на българската държава, нейния културен, политически и икономически напредък. Времето на цар Симеон I е велика епоха и блестящ полет на духа на българина.

През последното десетилетие на IX век управлението на българската държава се поема от цар Симеон Велики. Всестранно надареният владетел е третият син на княз Борис I Михаил. Борис I с цялата си дейност подготвя всестрания възход на България.

348

Приемането на християнската религия помага да се преодолее международната изолация и да се ускори формирането на българската народност.

Симеон е изпратен да учи в Магнаурската школа в Константинопол, където изучава до съвършенство класическите езици, гръцка литература и философия. Той е първият варварин, получил

названието „емиаргост“ – полугрък. Получава първите си уроци по славянско писмо и четмо от братята Кирил и Методий и вероятно това предопределя предаността му към славянската книжовност. Заедно с тях Симеон твори от самото начало. Към качествата му на дипломат, държавник, пълководец се добавя и виден книжовник. Част от своята неизчерпаема енергия той насочва към организаторска, поощрителна и особено към творческа дейност. Първоначално Симеон е подготвян да приеме монашески сан, но брат му Владимир Расате е свален от трона и той трябва да заеме неговото място. С поемането на короната, България вече има амбициозен, властен, високо културен владетел с широк замах, достоен продължител на делото на баща си цар Борис I. Цар Симеон Велики съчетава по рядък начин способностите на стратег – да планира, да предвижда и на тактик – да познава средствата за осъществяване на плана и начините да си служи с тях, притежава дързост и смелостта да реализира целите си. Съумява да съчетае цялата начетеност, която притежава и да я приложи в управлението си. Цар Симеон успява да улови повика на времето и с всяка своя изява, с всяко свое действие показва необикновеното, изключителното. Той концентрира в себе си способностите и стремежите на цял един народ, онова което оставя трайна диря в историческата памет и определя пътя на човечеството напред. Цар Симеон е един блестящ интелект, който надраства своето време.

Целта на темата е изясняването на мотивите, условията за политическо могъщество и културния разцвет на България при цар Симеон Велики. В началото на своето управление през 893 г. цар Симеон демонстрира желанието на народа да живее в мир. Външнополитическата обстановка, обаче, не позволява подобна позиция и той пристъпва към военни действия. Започва да води битки с цел разширяване границите на държавата и утвърждаване на външната и вътрешната политика. След 896 г. Симеон продължава политиката на своите предшественици. Към края на IX век повече от 30 крепости по Адриатическото крайбрежие признават властта на българския владетел и той поема управлението им. През 904 г. мирът, сключен между България и Византия, очертава границите на една обширна държава, която обхваща по-голяма част от Балканския полуостров.

След победата при Ахелой през 917 г. цялата външна политика на цар Симеон до края на живота му е подчинена на идеята за осъществяване на амбициозната му програма – влизане в Константинопол и създаване на българо-византийска империя. България става пълновластен господар на почти целия Балкански полуостров, но мечтата на Симеон никога не се осъществява. В сражението при река Ахелой проличава приемствеността в българското бойно майсторство. Българите определят времето и мястото на боя. Това е най-запомнящата се битка, която е водена от цар Симеон Велики. Показателни са думите на византийския историк Лъв Дякон, който минава по тези места повече от половин век по-късно и възмутено пише: „И сега още могат да се видят купища кости при Ахелой, където била посечена бягашата ромейска войска“.

По-голяма част от Симеоновото управление преминава във войни. С победите България издига международния си авторитет. Благодарение на военнополитическата активност завършва процесът на политическо, религиозно, културно и юридическо утвърждаване на българската държавност. Цар Симеон I оставя на наследниците си

обширна държава с граници на Черно, Егейско и Адриатическо море, от Коринтския провлак до Карпатите.

Външнополитическите успехи на цар Симеон I са съпроводени и с мащабна културна дейност. За нейния успех вече има необходимите предпоставки: утвърдено християнство, призната автокефална архиепископия, славянска книжовност, ускорено икономическо развитие в резултат на присъединените богати територии и нова мотивация, наложена от монотеистичната религия, което обединява двата народа и засилва връзките между тях. Настъпилият стопански подем осигурява необходимите материални и човешки ресурси. Симеон I се стреми да създаде богата материална култура, израз на имперската държавна идеология.

Днес от материалните ценности има само отломки и малко писмени исторически извори, в които е изказано възхищението от културния подем. Огледало на културния разцвет на Симеонова България става столицата Преслав. Идеята за единство на светска и духовна власт намира реализация в облика на Дворцовия град. Културните постижения на Симеоновата епоха са свързани с неговия „Златен век“. Съвременниците му говорят за великолепното му царуване. Те свидетелстват, че цар Симеон I стои на „златен престол“, свири на „златни струни“, със „златното“ си перо съставя книга, наречена „Златоструй“, съдържаща творби от раннохристиянски произход.

Освен този сборник, Симеон създава още два, които съдържат поучителни слова и проповеди на византийски богослови. Построява великолепна черква в Преслав, която е наречена „златна“. Тъй като през Античността и Средновековието златото е символ на съвършенство, българите схващат управлението му като епоха на истинско съвършенство и хармония, както в държавното, така и в църковното съзидание. Симеоновият век е бляскав, величествен и наистина „златен“.

Най-трайни следи от културния напредък остават произведенията на старобългарската книжнина. Тя има изключително важно значение в няколко направления. Християнството окончателно се утвърждава като идеология, етика, морал. Завършва формирането на българската народност. Старобългарската книжнина напуска границите на България. Тя се разпространява в съседна Сърбия, Влашко, Трансилвания, Молдова, Русия. Благодарение на нейното благотворно влияние другите славянски народи създават собствена литература. Това превръща България в духовен и книжовен център на Балканите.

Старобългарската книжнина се развива в духа на традициите, създадени от Кирило-Методиевите ученици. Представата ни за изкуство по времето на цар Симеон I ще бъде непълна, ако не споменем монументалната и миниатюрната живопис. През 1978 г. е открито Преславското съкровище, което е изключително богато на златни и позлатени предмети – копчета, халки, огърлици, диадеми, пръстени, апликации. Съкровището е още едно доказателство за забележителната култура през Симеоновата епоха.

С налагането на християнството и приемането на славянската писменост варварската жизненост и агресивност на славяните и прабългарите е облагородена от християнската философия. Геният на цар Симеон Велики успява да изведе начинанието на цар Борис I до непознати висини и да му създаде вековна устойчивост.

Благодарение на успешните Симеонови войни България се налага като водеща политическа и военна сила в европейския югоизток. По време на управлението си цар Симеон разширява териториално държавата ни.

Християнството, славянската писменост и византийската култура са основите, върху които цар Симеон Велики създава класическа и уникална българска култура. И макар че цар Симеон няма щастието на баща си цар Борис и сина си цар Петър – да бъде канонизиран от църквата за светец, той остава най-великият владетел, живял някога по нашите земи. Цар Симеон умира на 27 май 927 г. в подготовката за поредния си удар срещу Константинопол.

България при Симеон извървява собствен път на развитие. Държавата се утвърждава като неделима част от християнска Европа и в същото време националната българска култура има свое звучене, свой почерк, което я прави привлекателна и за другите славянски народи. Нейната цивилизаторска роля сред останалия славянски свят е неоспорима. С делата си цар Симеон Велики остава пример за подражание на редица български и чужди владетели.

Използвани източници

1. <www.bg.wikipedia.org>. – 12.03.2008. – 2 с.
2. <pomagalo.com>. – 8.03.2008. – 5 с.

**348 история – Златен век; цар Симеон Велики – политика;
култура: културологичен дискурс**

ПЛАТОН – ИДЕИ И ФОРМА НА ДЪРЖАВАТА

Любка Димитрова

Темата, която ще разгледам, е за създаването и формата на държавата като такава. Това е идея, която вълнува човечеството от дълбока древност.

Обект на моята работа е древногръцкият философ-идеалист Платон. Задачите, които си поставям, са да опиша личността Платон, представата му за „идеалната държава” и формите на държавата.

Платон е знаменит древногръцки философ. Той е живял в периода от 427 до

349

347 г. пр.Хр. в заможна аристократично семейство. Благодарение на това, че е от знатен род, той получава блестящо образование. Платон става ученик на Сократ още в младежките си години и изпитва към него дълбока любов и уважение. След смъртта на Сократ той напуска Атина. Пет години по-късно се завръща и купува местност, където създава свое училище, т.нар. Платонова Академия. Тя просъществува 900 години и е средище на наука и образование.

Идеите на Платон достигат до нас благодарение на произведенията, които е написал. Основното му съчинение – „Държавата” съдържа най-важните идеи по темата. Платон е бил идеалист и според него човек е трябвало да хваща идеите, а не да ги създава. Платон създава системата на обективния идеализъм. Платон решава идеалистически основния философски въпрос за отношението между духа и

природата, между мисленето и битието. Той смята мисленето и духа за първично, а битието, природата – за вторично и производно от него. На променливия свят на сетивните неща Платон противопоставя неизменния и неподвижен свят на истинското „битие”, разбираемо от него като свят на духовните същности – на идеите.

На идеите Платон подчинява и извежда от тях цялата конкретна действителност. Сетивните неща, учи Платон, са променливи и непостоянни – те възникват, променят се и изчезват. Тези неща служат за предмет на мнението, а не на истинското знание. Сетивните неща за Платон са само сенки на света на идеите, които са вечни и неизменни и които съставят предмета на истинското знание. Идеята е общото, отнасящо се до множество неща и явления, но схванато като особена природа, тъждествена със същността. Идеята е духовна, независима и отвъдна природа, принципът на определеността, обективната граница на качествено обособените неща. За Платон светът на идеите е постижим с усилие, което ни изтръгва от телесното и сетивното.

Платон е ученик на Сократ, заради когото се насочва към Спарта. Силно влияние върху него са оказали също и други известни древногръцки философи като Питагор, Парменид и Хераклит. От Питагор (възможно чрез Сократ) Платон е възприел орфическите елементи, срещащи се във философията му: религиозната насоченост, вярата в безсмъртието, в отвъдния свят, жреческия тон и всичко, което се затваря в образа на пещерата, а също и уважението си към математиката и пълното смесване на интелектуалното с мистичното.

От Парменид Платон е наследил убеждението в това, че реалността е вечна и извън времето и че от логическа гледна точка всяка промяна е илюзорна. От Хераклит Платон е заимствал негативната теория за това, че в чувствения свят няма нищо постоянно. Тази доктрина в съчетание с концепцията на Парменид довежда до извода, че знанието не може да бъде получено чрез органите на чувствата, а може да се постигне само с разума. Този възглед на свой ред се съгласува напълно с питагоризма.

Вероятно от Сократ Платон е наследил интереса към занимание с етични проблеми и тенденцията да търси по-скоро теологично, отколкото механично обяснение на света.

Как е свързано всичко това с авторитаризма в политиката?

Първо, тъй като Благото и Реалността са извън времето, най-добра ще бъде такава Държава, която стои най-близо до божествения образец и се характеризира с минимум промени и максимум статистическо съвършенство, а нейните управници трябва да са хора, които най-добре от всички разбират вечното Благо.

Второ, Платон, подобно на всички мистици, е твърдо уверен в правилността на своите убеждения, които може да предаде на другите само чрез влияние на примери от собствения си начин на живот. Питагорийците се стремели да установят управление на посветените и това всъщност е същото, което Платон иска. За да бъде човек добър държавен деец, трябва да познава Благото; това може да постигне само със съчетаване на интелектуално и нравствено възпитание. Ако хората, които не са получили такова възпитание, се допуснат до участие в управлението, те неизбежно ще го развратят.

Трето, необходимо е сериозно образование, за да се възпита добър управник по принципите на Платон. На нас ни изглежда неразумно настойчивото искане на

Платон да се обучи младия Дионисий, Сиракузки тиранин, на геометрия, за да се направи от него добър цар, но от гледна точка на Платон това е било нужно. Той бил достатъчно питагориец, за да смята, че без математика е невъзможно да се постигне истинска мъдрост. Този възглед води след себе си олигархията.

Четвърто, Платон, както повечето гръцки философи, подкрепял възгледа, че за постигането на мъдрост е необходимо свободно време, затова мъдростта не се среща при тези, които са принудени да работят, да изкарват средства за живот, а се среща при тези, които притежават независими средства, или при тези, които Държавата е освободила от грижата за своето препитание. Тази гледна точка всъщност е аристократична.

Платон казва, че във всяка държава има три групи хора. Първото съсловие са управниците. Те са носители на разума. Второто съсловие са воините. Те се грижат за държавата, като я пазят от външни и вътрешни врагове. Третото съсловие са производителите – земеделците и занаятчиите. Тяхната дейност е изключително необходима. Всяко едно от тези три съсловия притежава съответните добродетели. Управниците са носители на мъдростта.

Според Платон мъдростта се състои в познаването на благо и би допълнил това определение с теорията на Сократ, че нито един човек не греши съзнателно, от което следва, че всеки, който знае в какво се състои благо, постъпва правилно. Воините са носители на храброст, а производителите на умереност. Само отделни личности могат да съчетаят в себе си и трите основни добродетели. Такива хора притежават справедливост. Именно те трябва да стоят начело на държавата. Това според Платон са учените и философите.

Спарта е полисът, който се доближава максимално до идеала на платоновата държава и това се вижда от следните няколко примера. Основно изискване за правилното функциониране на полиса, според Платон, е разделението на труда – земеделецът да се занимава само със земеделие, занаятчията – само със занаята си, а войникът (стражата) – само със защита на полиса и поддържане на реда, т.е. с управлението. Стражите са значително по-малко в сравнение с останалата част от населението, тъй като „това съсловие, на което подобава да има знание да ръководи и управлява по природа, е твърде малобройно”.

Никакво смесване между отделните касти не е полезно за държавата, защото тогава нито един от тях не би си вършил работата добре. „Занимаването с много работи, казва Платон, и размяната на трите съсловия помежду им е най-голяма вреда за държавата и с пълно право би могла да се нарече престъпление”. Именно нарушаване границите на кастите е било причина според него идеалният обществен ред – аристокрацията, да се опорочи и да се превърне в тимокрация. За прякото управление на държавата се обучават най-добрите измежду стражите. Те трябва да станат мъдреци и философи, за да могат да ръководят с разума вместо със страстите си. Аналогично политическо устройство виждаме и в Спарта до V в. пр.Хр. Малобройното съсловие на спартиатите единствено притежава политически права в полиса. Всеки един от тях се занимава само с военно дело и физическа подготовка. Каквото и да е друго занимание е не само позорно, но и абсолютно забранено.

Другите две групи на илотите и периеките – основната част от населението на

Спарта, като брой, но не и по значение, се занимават само със земеделие, занаяти и търговия, а до оръжие се допускат само периеките и то като леко въоръжени помощни отряди. Спартиатите се обучават главно чрез физически упражнения, болнавите деца се убиват още в най-ранна възраст. Всички живеят в общи казарми още от 6-та си година. Имуществото им е общо и не се допуска никакво натрупване на богатство и лукс, като дори парите в Спарта, доколкото са необходими в междуполисните отношения, са от желязо.

Същите изисквания поставя и Платон за стражите в своята идеална държава. Абсолютно задължително според него за здравословното съществуване на обществото е общността на всяко имущество, включително жените и децата. Подборът на физически здравите деца, както и общото им възпитание, извършвано от държавата, също са необходими мерки за поддържане на управляващото съсловие. Допълнение към това е изискването на Платон за генетичен подбор на бъдещите родители. „Необходимо е – казва той, „най-добрите мъже да се събират обикновено в брак с най-добрите жени, а най-лошите мъже с най-лошите жени, като първите отглеждат поколение, а вторите не отглеждат”. (За тази цел Платон предлага сложна система за уж случаен жребий, който да се разиграва между гражданите, но да бъде фалшифициран от управляващите, така че да се създаде най-доброто поколение, без да се предизвикат бунтове.) Не е известно дали спартанците са достигнали до подобна идея, но няма сведения да е била осъществена на практика.

На пръв поглед има противоречие между обучението на спартанските младежи и изискването на Платон управляващите да бъдат философи. Когато описва подготовката им обаче, той набляга на физическите упражнения и науките на разума и изцяло отрича поезията, драмата или музиката. „Поезията, според Платон, е в състояние да вреди на почтените хора с изключение само на малцина”. Този възглед изцяло се застъпва и от спартанските традиции. При цялата си история Спарта оставя за поколенията един единствен творец и то на бойни, хвалебствени химни. По подобен начин и Платон отбелязва, че поети като Омир трябва да бъдат допускани в държавата, „доколкото са ценни техните поетични химни за боговете и възхваля на добрите люде”. Вижда се, че обучението на спартанските управници пряко следва препоръките на Платон, поне доколкото му е било възможно.

Ето накратко описанието на идеалното общество: „В добре уредената държава жените са общи, общи са и децата, а и цялото тяхно възпитание, както са общи заниманията им по време на война и мир. А пък царете им са мъже, превъзходни в областта на философията и във военното дело”. „Никой от войниците няма нищо собствено, а къщите са общи за всички”. „Никой нищо не трябва да притежава от тия имоти, но като опитни във война и като стражи да получават от другите възнаграждение за своята служба като пазачи във вид на храна за годината, а пък те самите да се грижат за цялата държава”. С това Платон ни дава буквалната картина на спартанското общество, както ни е познато от историческите извори. Единственото, което превръща платоновата държава в идеален модел, е съгласието и разумът, върху които се крепи неговото общество. Така например средството, което Платон вижда за осъществяване на съвършената държава, е убеждението и безропотното подчинение пред мъдростта на философите от страна на всички съловия и отделните граждани.

„Нима ако мнозинството от хората узнаят, че ние говорим за тях истината, ще се разсърдят на философите и не ще ли ни повярват, когато твърдим, че държавата в друг случай никога не би благоденствала, освен ако я нарисуват художници, които си служат с божествен пример?“ При законите в държавата „всички ще живеят в мир помежду си и няма опасност гражданите да въстанат едни срещу други“. Именно това съгласие не успяват да постигнат спартанците.

Изправени пред реалността, в която никой занаятчия не е напълно доволен от положението си, нито земеделецът е склонен да изхранва управляващите, нито стражите са съгласни да живеят без комфорт и имущество, те са принудени често да потушават бунтове и всяка година да извършват традиционно масово изстребление на илоти. Борбата между съсловията и несъгласието им относно правата и задълженията им съпътстват цялата спартанска история. Въпреки това, благодарение на запазената непроменена три века конституция на Ликург (легендарен спартански цар и законодател), Спарта успява за продължителен период да съхрани политическата си система. Максималното ограничаване на външното влияние, предотвратяването и на най-дребната промяна и нарушение на традициите, според Платон, гарантира на държавата благоденствие и разцвет. Това е и принципът, който Спарта следва в развитието си до V в. пр.Хр.

Идеалната държава на Платон в основните си елементи е в близко сходство със спартанското общество. Самият Платон обаче отбелязва, че дори и да е най-близко до неговия модел, то спада към типа управление, наречено тимокрация. Преходът от аристократичното общество на неговата идеална държава към тимокрацията в Спарта Платон отдава на смесване на различните съсловия и неправилно изчисление на подходящото време за оплождане на избраните брачни двойки. Това според него води до раждане на „неталантливи и нещастни деца“, които стават лоши управници, които не се грижат за доброто възпитание на следващите поколения.

Обществото губи традициите си. Вместо мъдреци поставя да го ръководят честолюбиви и дръзки хора. Стражите тайно се изкушават да трупат богатства и да живеят в лукс, докато накрая земеделците и занаятчиите поробват стражите и започват да вършат тяхната работа. Това е държавата при тимокрацията, каквато е и Спарта по времето, когато твори Платон. През този период гръцкият полис е в упадък. Резки промени настъпват в политическото устройство и цялостния ред, установен до този момент в Древна Гърция. Промените обаче засягат най-силно именно Спарта. Масово се разоряват спартиати, които в немислим до този момент съюз с периеки и илоти въстават срещу новозабогателите управници.

Опитите да се запази старият ред продължават дълго време и споменът за отминалото държавно устройство продължава да живее, но времето на старата Спарта безвъзвратно е отминало.

Според Платон съществуват пет реални форми на държавата. Основният критерий, по който той ги разделя, е в зависимост от това кой управлява държавата.

Първият тип е аристократичната държава. Тук властта е в ръцете на аристокрацията – те са най-умни, понеже са и най-богати. Тази форма е най-близко до идеалната форма на държавата. Недостатъкът е в това, че аристокрацията не може да се грижи за бедните.

Вторият тип реално съществуваща държава е тимокрацията. Тимокрацията е най-съвършената от несъвършените държави. Тук воините са участвали в управлението на държавата. „Управниците тимократи са се съгласили да установят частна собственост върху земята и къщите и да ги разделят помежду си, а тези, които до този момент са охранявали като свободни хора, са превърнали в свои роби.”

Третият тип държава е олигархията. Характерното за този тип държава е, че властта е в ръцете на най-богатите.

Четвъртият тип държава е демокрацията. Демокрацията е приятен и разнообразен обществен строй. В нея решенията се взимат от мнозинството. Платон има отрицателно отношение към демокрацията, защото според него мнозинството, което взема решения, не винаги е компетентно.

Петият тип държава е тиранията. Тиранията следва след демокрацията, когато някой в демокрацията успее да заграби властта и започне да я употребява за собственото си егоистично благо. Тук властта може да се поддържа с военно насилие.

Причината за смяната на формите на власт е в недостатъците им. Взаимовръзката между държавата и правото е съществен елемент в платоновото политическо учение.

Правото е част от обществения ред. Платон възприема позитивно-правните норми. Законодателната дейност е в ръцете на управниците, правните норми трябва да произтичат от справедливостта. Истинските справедливи закони за Платон са отражение на мъдростта.

Законът трябва да гарантира интересите на цялата общност. Идея на Платон е, че не трябва да се прилага принуда и насилие като средство за поддържане на обществения ред, а то трябва да става чрез просвещение и възпитание – „не наказание, а убеждение”. Общественият порядък трябва да се базира на вътрешното убеждение на всеки да се спазва обществения ред.

Използвани източници

1. <www.bg.wikipedia.org>. – 4.03.2008. – 2 с.
2. <www.legaltheory.org>. – 6.03.2008. – 5 с.
3. <www.pomagalo.com>. – 2.03.2008. – 5 с.

**349 древногръцка философия: идеална държава / Платон:
културологичен дискурс**

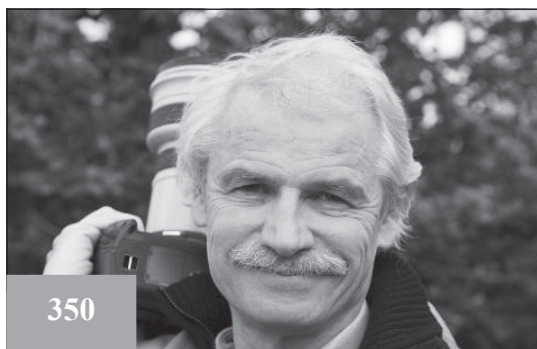
*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЗЕМЯТА ОТВИСОКО – ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА ФОТОГРАФА ЯН АРТЮС-БЕРТРАН

Мая Сапунджиева

Разглеждайки снимките на френския фотограф Ян Артюс-Бертран, не мога да не се замисля какво ще се случи със Земята, ако продължим така безцеремонно да унищожаваме естествената околна среда. Какво бъдеще осигуряваме на нашите деца. Като човек и любител фотограф не мога да остана безразлична към всичко това. Ян Артюс-Бертран със своите фотографии ни приканва да се замислим за бъдещето ни върху тази планета. Нека видим Земята през неговите очи и нека стигнем до неговите изводи, за да може всеки от нас да се опита да помогне, а не да вреди.

Фотографиите на Ян Артюс-Бертран са портрет на планетата и показват различните ѝ лица. Те са заснети от птичи поглед и са едно необикновено пътуване над места в целия свят, пътешествие през нашата реалност. Ян Артюс-Бертран вижда

350

разнообразието на природата и различните форми на живот. Вижда и човешкия отпечатък и посегателство върху естествената околна среда. Неговата фотография е портретна – нашата планета в анфас и профил сега – в началото на новото хилядолетие.

Снимките са рамкирани с думи и те са неразделна част от всеки кадър. Тук целта оправдава

използването на всички средства, а целта е да се провокира загриженост. Става дума за глобалните промени, които ни се случват в момента и за това, което те ще сторят на бъдещите поколения. Снимките му и не по-малко важните текстове, които ги придружават, ни приканват към размисъл за еволюцията на нашата планета и бъдещето на жителите ѝ. Експонираните изображения и думи носят посланието, че всички споделяме отговорността за бъдещето на нашата земя.

Фотографиите на Ян Артюс-Бертран са силно въздействащи, може би поради две причини. На първо място, разбира се, е визията. Разкрити са изумителни кътчета по света, видени „отвисоко” и скрили в себе си тайната на „орловия поглед”. „**Тухларна източно от Агра**” (Индия), „**Производствена градина на р. Сенегал**” (Мали), „**Памучни тъкани, съхнещи на слънце в Яйпур**” (Индия) и „**Пепел от дърво край планините Герохуи Конголи**” (Кот д’Ивоар) са една малка част от сякаш измислените и нереални места, които човек може да осмисли, само ако ги наблюдава отвисоко.

Втората причина е човешката намеса в развитието и живота на планетата **Земя**. Темата за Глобалното затопляне, вредните газови емисии на страните-гиганти, пагубните земетресения и всички останали „стихии” на нашия век не се натрапват по онзи изкуствен начин, който сме свикнали да усещаме във всички кампании, засягащи тези проблеми. Фотосите не те убеждават да водиш природосъобразен начин на живот, не те затрупват с цифри и суха статистика, нито пък крият в себе си някакъв вид пропаганда. Те отразяват това, което **Земята** търпи и понася, това, което ние хората ѝ причиняваме. Това, което **Земята** представлява днес. Образите на дядо и внуче „кацнали” на един клон над наводнената си къща в **Бангладеш** („**Наводнена къща южно от Дака**”) и останките след едно от земетресенията в **Турция** („**Земетресение при Гьолджук на брега на Мраморно море**”) не се нуждаят от допълнителна агитация и призови да опазим планетата си.

Посланието е стряскащо – при съвременния темп на потребление, производство и използване на природните ресурси Земята не би могла да просъществува задълго. „Имаме нужда от мащабни проекти, за да разбудим обществената съвест и да насочим вниманието към големите проблеми, свързани с опазването на околната среда и съществуващото социално неравенство, пред които всички сме изправени. Всеки един от нас е отговорен за екологичното състояние. Например всички имаме мобилни телефони и често ги сменяме. А за направата на един такъв телефон са необходими трийсет различни вида метали, които не могат да се рециклират. Трябва да си задаваме правилните въпроси, преди да консумираме каквото и да е”, казва Ян Артюс-Бертран.

Ян Артюс-Бертран е пряк свидетел на тези промени и иска да се обърне към колкото се може повече други очевидци – а това сме всички ние на тази планета. Той има да каже следното: повече от всякога темповете и начините, по които консумираме, произвеждаме и използваме ресурси, са нежизнеспособни в дългосрочен план.

Достигнали сме критичен етап в развитието си. Алтернативата е една – устойчиво развитие, с което да задоволяваме нуждите си в момента, без да правим компромиси с възможностите на бъдещите поколения. Идеята на Ян Артюс-Бертран е да се представят разнообразието, красотата и уникалността на планетата, за да бъде ценена и пазена по-добре чрез промяна към устойчиво развитие. Целта на устойчивото

развитие е да се създаде култура на консумиране и да се подобрят методите на производство, така че те да не замърсяват околната среда.

Кога най-накрая ще превключим веднъж завинаги на устойчиво развитие не зависи само от тези, които са на власт. Всеки един от нас играе своята важна роля в развитието на планетата. Всеки един от нас носи отговорността да действа. Всеки един от нас носи отговорността да се присъедини към една общност, която да повлияе на онези, които взимат решения от името на всички. Изложбите на Ян Артюс-Бертран само още веднъж демонстрират защо – заради реалната ситуация на Земята в момента. Географските координати на всяко заснето място канят и други ентузиастични да продължат започнатото със същата амбиция и правдоподобност.

Ян Артюс-Бертран призовава всички да компенсират негативния ефект, който работата им оставя в околната среда. През 2005 г. той основава организацията GoodPlanet.org, която има за цел да ограничи влиянието на човешките дейности върху климата и чиято амбициозна задача е да поощрява устойчивото развитие. Това е и основната цел на проекта Actioncarbone.org, благодарение на който всеки може да изкупи изхвърлените от него вредни емисии, като инвестира в залесяване и развитие на възобновяеми енергийни източници, с което Ян Артюс-Бертран се опитва да компенсира въглеродните емисии в резултат на човешката дейност.

Глобалното затопляне и последвалите промени в климата са феномен, причинен от модерния човек. Глобалното затопляне е процес, при който серия човешки дейности са довели до пресищането на атмосферата с газове, които поддържат високи температури на земята и водят до трайни промени в климата.

Да обръкаш природата не е толкова просто. Обикновено тя е факторът, който обръква. Нашата цивилизация изглежда е първата, която постига това.

Според доклада от февруари 2007 г. на Междуправителствената група по промените в климата (IPCC), която обединява световноизвестни учени и експерти и се финансира от ООН и Световната организация по метеорология, учените са между 90 и 95% сигурни, че глобалното затопляне се дължи на човешка дейност. След десет години промените в климата, причинени от парниковия ефект, ще са необратими. Дори да спрем парниковите емисии още днес, не само нашите деца, но и техните деца, ще живеят с ефекта от затоплянето.

„Сърцето във Френска Нова Каледония”, „Дървото на живота” в Национален парк Тсаво – Кения, „Окоето на Малдивите” от Атол, Северно Мале, Малдивия; „Лодка на брега на Закинтос” – Йонийски острови, Гърция; „Подводна растителност в река Лоара край Дигоан, Сона-е-Луар”; „Глетчери край планината Ит-Тиш в района „Исък-Кул” – Киргизтан; „Селище върху тиня в Тонгквил” – островите Самали, Филипините; „Кит край брега на полуостров Валдес” – Аржентина; „Малки лодки, заседнали във воден зюмбюл в Нил” – Египет; „Пепел от дърво край планините Горохуи Конгоа” – Буна/Кот Д’Ивоар; „Ято червени ибиси край Педерналес” – в делтата на Амакуро, Венецуела; „Островче в терасовидните оризови полета на Бали” – Индонезия и още какво ли не. Снимките са правени от височина от 30 до 3000 метра и могат да се видят грандиозни природни творения като връх Еверест, човешки творения като двете кули в Ню Йорк, разрушени при терористичния акт на 11 септември 2001 г., мъртвия град при атомната електроцентра в Чернобил, така и части от бита и ежедневието, видяни от

въздуха – пазар в центъра на Мексико Сити, детайл от сграда в Сао Пауло, багрилни вани и занаятчийници в Мароко или как работник си почива върху бали с памук. Освен на уникални природни красоти, има и снимки на разрушени от земетресения и пожари градове, на сметища, на гробище за танкове в Ирак, дори на кланица. Силното въздействие се постига не само благодарение на внимателния избор на подходящ сезон и атмосферни условия за снимане, но и заради другата гледна точка. Дори да сте били във Венеция, в Египет или другаде, не сте виждали как изглеждат от въздуха. Може би като ги видите, това ще ви накара да се замисляте повече върху всекидневните си навици, които трябва малко да промените, за да не вредите на природата.

Всеки човек запомня определени гледки, фотографира с ума си части от действителността и те остават задълго в паметта му и често изникват в съзнанието му. Може да са от моменти на близост с любимия човек, незначителни детайли от всекидневието или просто красиви места. Целта на фотографиите и изложбите на Ян Артюс-Бертран е да се покаже, че има такива места на планетата, и че те в повечето случаи са творения на природата. Тези места си струва да бъдат запомнени. Но тези места изчезват. „Не можем да се грижим добре за нещо, което не познаваме добре” – казва френският фотограф. И ни дава възможност да опознаем земята и да запомним части от нея, такива каквито те все още са.

А ето какво ни предстои: „До 2050 година Земята ще има близо 3 милиарда повече обитатели. По-голямата част от тях ще живеят в развиващите се страни. Икономиките на тези страни ще се състезават постоянно за позиции с тези на индустриалните държави в границите на екосистемата Земя”.

Чрез своите снимки, Ян Артюс-Бертран разкрива невиданата красота на планетата Земя и едновременно с това ни кара да се замислим за ролята на всеки един от нас в запазването на нейното бъдеще.

„Нямам никакви претенции фотографиите ми да са изкуство. Единствената ми грижа е да бъда съвестен очевидец за бъдещите поколения – казва авторът – и макар моето свидетелство да ни кара да се замислим върху собствените си отговорности, то определено остава оптимистично. Всеки един портрет, било на Земята или на нейните обитатели, се стреми да покаже най-доброто, за да докосне най-доброто в самите нас”.

Неговото „свидетелство чрез образи”, намерило израз в изложбата „Земята отвисоко”, е посветено на устойчивото развитие – процес, който позволява на човечеството да консумира не по-малко, а по-добре, да подобри условията на живот на сегашните жители на планетата и едновременно с това да подсури нуждите на бъдещето.

Затова Ян Артюс-Бертран подобно на десетте божии заповеди формулира десет стъпки, с които да помогнем на планетата. Ето ги:

1. Ходи пеша, върти педалите, ползвай градския транспорт или споделяй колата си.
2. Гаси лампите и други електрически апарати, когато не ги ползваш. Като гасиш електричеството, можеш да спестиш 200 евро годишно.
3. Посади дърво. Всяко засадено дърво набавя кислород за двама души до края на живота им.
4. Спирай чешмата, когато си миеш зъбите. Като оставяш водата да тече, изразходваш 9 литра за минута, или 26 000 литра вода на семейство годишно.

5. Къпи се по-експедитивно.
6. Купувай най-икономичните електроуреди.
7. Ползвай енергоспестяващи крушки.
8. Рециклирай хартия, алуминий, стъкло вкъщи и на работа.
9. Не ползвай само по веднъж пластмасовите и стъклените опаковки.
10. Замени токсичните препарати с екологично чисти.

И накрая ще обобща, че чрез своите фотографии, призови и цялостната си дейност, Ян Артюс-Бертран ни внушава, че спасението на планетата зависи и от самите нас. За да успеем да постигнем това, трябва самите ние да се променим, да променим навиците си, да мислим не само за момента и за себе си, а да гледаме напред и глобално.

Използвани източници

1. <www.edno.bg/index.php?page=news&id=923>. – 7.03.2008. – 2 с.
2. <www.netinfo.bg/?tid=40&oid=1097927>. – 9.03.2008. – 3 с.
3. <www.nezavisim.net/index.php?option=com_content&task=>>. – 2.03.2008. – 3 с.
4. <www.slovo.bg/litvestnik/index.php?ar=1353>. – 1.03.2008. – 2 с.
5. <www.yannarthusbertrand.com/>. – 7.03.2008. – 15 p.

350 околна среда – устойчиво развитие; фотографска изложба – методология / Ян Артюс-Бертран: феноменология

ТРАКИЙСКАТА КУЛТУРА В АНТИЧНАТА ЛИТЕРАТУРА

Ива Георгиева

В последните години все повече се говори за тракийската култура и оставеното ни от нея наследство. Но ако не бяха древногръцките писатели, поети, философи и историци, то сведенията ни за траките биха били нищожни за интерпретиране.

Елините описват не само себе си, но и своите съвременници.

Образът на Тракия като географски, културен и етносен топоним е представен в Омировия епос и запазилите се до днес логографии, исторически и философски съчинения. Поради това и въпросът, който се поставя тук, е: как е изграден образът на Тракия и тракийската култура в античната литература.

В Омировия епос „Илиада” траките излизат от анонимност и са съюзници на трояните (тъй като са от едно етнокултурно езиково семейство) и противници на ахеите, в първата война за преразпределение на пазари и контрол на морски пътища. Омир ги представя като смели и достойни воители, равни по храброст и блясък на ахеите.

Друг вид извори, където се открива образът на траките, са логографиите. Тук са и първите известни сведения за етнологията и митологията им.

В своята „История” древногръцкият историк Херодот (V в. пр.Хр.) наблюдава, описва, събира

сведения за траките в контактните зони. В гръцките колонии по тракийските крайбрежия културата носи белези, както на тракийската, така и на елинската. За Херодот траките заемат медиативно (посредническо) място между елините и „варварите“. Тукидид (V в. пр.Хр.) от друга страна се опитва да наложи дистанция между образа на Одриското царство и гръцкия полис.

При Есхил един от начините за обрисуване на различния образ на траките е посредством митологичната фигура на Орфей. Философите представят Тракия като земя на мъдростта, защото в древногръцката култура северът символизира мъдростта.

В комедийния жанр образът на тракиец често пъти бива осмиван, като един от предпочитаните похвати е подигравката с тракийския произход. Аристофан оприличава войските на тракийския цар Ситалк с облак скакалци. Представата на гърците за техните най-близки съседи се основава именно на понятието „пайдея“ (обучено и възпитано поведение). Тя на свой ред зависи и се проявява в мисловността, която пък се корени в добродетелите и ценностите. И оттук нататък, говорейки за култура и културни типове, ще се визира именно това възпитано и обучено поведение, а не културата, каквато я разбираме днес. Траките и елините имат различна култура – „различно обучено (основно чрез обредността) и възпитано поведение“ – според проф. Александър Фол.

Древните елини се самоидентифицират, сравнявайки се с траките, чрез най-близките си съседи обясняват и собствения си свят. До голяма степен елинската ценностна система се дефинира чрез опозицията на тракийската етносна система. Спокойно можем да кажем, че траките заемат онова място между елинския „космос“ и другите – варварите. За древността съществуват два основни типа култура – литературна (елини) и нелитературна (траки). Именно в това взаимоотношение литературно – устно може да се открие и взаимното влияние и проникване на двете култури една в друга, което води до близостта на едните и другите елити.

„Описваните в античната литература странности на траките са отражение на различната култура и поведение на техните най-близки и най-познати съседи“, според проф. Александър Фол.

Можем да обобщим, че представата за траките в античната литература всъщност е елинската представа за другостта, а не реален образ. Това означава, че използването на античната литература изисква *interpretatio thracica* (тракийска интерпретация), т.е. изворите да бъдат интерпретирани от тракийска гледна точка.

Използвана литература

1. Фол, Александър. Древната култура на Югоизточна Европа : Кратък курс лекции. – София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 1998. – 229 с.
2. Фол, Александър. Тракийската култура : Казано и премълчано. – София : Борика, 1995. – 126 с.
3. Фол, Александър и др. Траките / А. Фол, Валерия Фол. – София : Тангра ТанНакРа, 2005. – 208 с.

351 тракийска култура – извори; древногръцка литература: феноменология

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

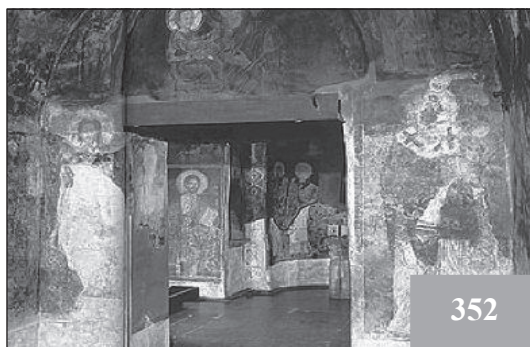
БОЯНСКАТА ЦЪРКВА – АРХИТЕКТУРА И СТЕНОПИСНА УКРАСА

Радослава Ангелова

Боянската църква е един от малкото достигнали до нас изцяло съхранени паметници на Средновековието, които свидетелства за изключителните постижения на монументалната българска архитектура и изящността на изобразителното ни изкуство. Изграждането на Боянската църква преминава през три строителни етапа, за да достигне днешния си вид.

В първоначален вид изграждането ѝ е започнато в края на X – началото на XI в. Следващият етап от построяването ѝ е в средата на XIII в., а последният – в средата на XIX в. Тази късновъзрожденска част на църквата е построена към западната фасада на средновековната сграда и не се отличава с особени архитектурно-художествени достойнства. Тя е издигната със средствата на местното население, за да се разшири обемът на храма. Нейната историческа значимост се заключава в това, че представлява един последен етап от развитието на паметника.

Издигането на първата, източната част на Боянската църква се свързва със съществуващата тук преди този период (X–XI в.) Боянска крепост.

352

Храмът, изграден от тухли, представлява малка, почти кубична кръстополна сграда, завършваща към изток само с една полукръгла абсида и снабдена с един-единствен вход от запад. Абсидата и страничните стени са прорязани само със съвсем тесен засводен прозорец. В четирите ъгъла на сградата са поставени правоъгълни стълбове, съединени с арки, върху които е закачен единственият купол. Барабанът е кръгъл, снабден с четири тесни прозорчета. Стените са изидани от червени тухли, чиито редове са разделени с дебел слой от вар, смесена със счукани тухли. Известно раздвижване на външния облик е постигнато чрез разчленяване на южната и северната фасада с по три псевдоконструктивни арки, средната от които е по-висока и едностъпална, а страничните – двустъпални. Скрытата им символика е да изобразят Христовото Разпятие. Олтарната част на храма вероятно е била отделена с мраморна преграда от ниски скулптурни плочи, поддържани от каменни колони.

През XIII в. старият храм е разширен с построяването на двуетажна втора част на църквата, пристроена откъм западната му фасада. Тази нова част се причислява към типа двуетажни църкви – гробници. Обновяването се извършва със средства, дарени от севастократор Калоян и съпругата му Десислава, управлявали Софийска област през този период. Сградата има смесен градеж – от камък и тухли. Двете части на църквата са обединени много сполучливо в един архитектурен обем, тъй като строителят на второто здание се е съобразил с композицията на източната сграда. Рядката двуетажна форма в конструкцията на църквата я причислява към известната серия от дворцови църкви – гробници, в които долният етаж е бил предназначен за погребения, а горният се е съединявал чрез специален вход с двореца. Гледана отвън, фасадата не загатва за вътрешното разположение на двата етажа. Общият вид на тази втора част, известна като Калоянова църква, се отличава с простота и хармонично равновесие.

Според ктиторския надпис двама светци са били избрани за патрони на църквата. В изписването на храма горният етаж е бил посветен на светия безсребърник Пантелеймон, а долният – на св. Никола, епископ на град Мина, известен с непримиримостта си към ересите и покровител на моряците.

Както вече обясних по-горе, Боянската църква се състои от две независими и разновременни части. На двете постройки отговарят и два стенописа.

Първият се намира в малката източна църква. Фреските, изписани през XI в., сякаш се прокрадват изпод стенописите от повторното изписване на храма.

Вторият е рисуван върху мазилката, покриваща първата живопис на по-старата църква, както и по целия обем на долния етаж на новопостроената от 1259 г. Между образите на тази втора живопис се намира надписът с датата, а именно на северната стена на Калояновата постройка, наред с портрета на съпругата му Десислава, под една от сцените от житието на Св. Никола Чудотворец. Местоположението на надписа, техниката, боите и палеографското сходство между него и надписите при образите на втората живопис позволява да се определи, че датира от 1259 г.

Боянската църква е ценна преди всичко с изключителните си стенописи. Подборът и разпределението на образите, акцентиранието върху една или друга сцена в рамките на канона, се обуславят както от епохата, така и от предпочитанията на дарителите, поръчали стенописната украса. Зографът е притежавал голям запас жизнени впечатления и завидна творческа смелост, даваща му възможност да

пресъздаде над 240 убедителни, действени и индивидуални изображения, самостоятелни или обединени в различни сцени, при които постига голямо разнообразие.

Малката по размери църква впечатлява с огромното количество стенописи, сред които безспорно най-голям интерес предизвикват изображенията на ктиторите севастократор Калоян и севастократорица Десислава, и на цар Константин Тих Асен и царица Ирина. Тези портретни изображения са изписани в цял ръст, с богати одежди, съответстващи на ранга им в йерархичната стълба на феодалното общество. Костюмите и жестовете на фигурите представляват интерес за етнографията, а също дават представа за модата и маниерите на средновековния човек, отразяват съвременния живот и материалната култура на българското общество. Фигурите се открояват ярко върху общия тъмен фон и според мнението на някои изследователи превъзхождат всичко създадено през този период. Те са плод на големия талант и високата култура на средновековния майстор.

Чувството за пропорция, ритъмът, ясният композиционен замисъл, виртуозната линия, играеща важна роля при моделирането на формата, както и декоративното петно, монументалност, рисунък, отличаващ се с точност, финес и грация – всичко това са белези, характеризиращи боянските стенописи.

Художникът съумява да вложи във всяко изображение нещо значимо и характерно, което с добавения хуманизъм вдъхва изключителна сила, но и мекота.

В началото на 2008 г. реставраторите на църквата проф. Григорий Григоров и Владимир Цветков откриха знаци за лика и подписа на смятаните за анонимен Боянски майстор. В една от нишите със стенописите от външната страна на църквата, под слой мазилка, реставраторите откриха автопортрет на зографа и името му, от което ясно се виждат буквите „В...ан“.

Световноизвестните стенописи на Боянската църква заемат изключително място в развитието на средновековната българска и европейска живопис и бележат един от върховете, до които достига изобразителното изкуство през тази епоха. Признанието за високата художествена и историческа стойност на тези стенописи е вписването на Боянската църква в Листата на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО на 26.10.1979 г.

Използвана литература

1. **Грабар**, Андре. Боянската църква. – 2. изд. – София : Наука и изкуство, 1978. – 195 с. : с ил.
2. **Христова**, Марияна. Боянската църква. – София : Борина, 1994. – 48 с. : с цв. ил.

352 българска средновековна стенопис и архитектура – Боянска църква: феноменология

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

БИОГРАФИЧНИЯТ РАЗКАЗ КАТО ПАМЕТ И НАСЛЕДСТВО

**(Социалната история на България 20-те – 80-те години на XX век:
Реконструкция по материали от личния архив на Боян Арсенков)**

Жулиета Арсенкова

Коренът на **рода Арсенкови** е от с. **Църнощица**, Босилеградско – Западните български покранини. Областта, представляваща сложна мозайка от планински ридове и долини, се отличава със сурова природа и изключително планински релеф. Дивата природа е дала на хората усещането, че ако не ѝ се подчиниш и съобразиш с нея, не е възможно да съществуващ. Най-старите поселници на този район са племето пеонци. После идват персийци, последвани от траките. През 809 г., със завземане на Средец от хан Крум, тук стъпват и се установяват българите. Оттогава, въпреки че през

Босилеградско са преминали византийци, печенеги, сърби и турци, този район се е считал за българска земя. След Освобождението на България от османско владичество през 1878 г. **с. Църнощица** попада в териториите на Княжество България, където е до Ньойския договор от 1919 г.

Годината е 1919. По силата на сключения следвоенен Ньойски договор от България са откъснати

части от Босилеградско. Границата разсича дворове, къщи, махали, гори и дори гробища. Някои попадат в България, други – в Югославия. Разделени са „брат от братя”, „баща от син”. Френският представител в международната комисия по очертаване на сръбско-българската граница полк. Ордъони признава, че „няма по-неестествена граница от тази, която игнорира всички географски и етнографски условия и затваря многохилядно население в лабиринт от безизходни клисури на изток от границата, а на запад – от непроходна крепост от планини”. Очертава се т.нар. от журналистите „черна граница”. На 6 и 7 ноември 1920 г. войскове формирования на Белград, без да дочакат международната комисия да направи окончателна корекция на границата, окупира западните български земи. **Селото Църнощица и родът Арсенкови остават в пределите на Сърбия.** През май на злощастната 1920 г., сред планините на западните покрайнини в семейството на Стоян и Стана **Арсенкови** се раждат близнаци – момче и момиче. Дали им едно и също славянско име **Боян и Бояна**. Кръстили ги в църквата на близкото село **Гложе**. Годините на живота им са съпроводени с безкрайни катаклизми.

След 1920 г. животът на българите в Босилеградско става непоносим. Чрез приетия Закон за защита на държавата не се признават националните малцинства и българите се принуждават да приемат сръбски имена и презимена. Забранява се говоренето на български език на публични места. Закриват се всички български училища и църкви. На населението в Западните покрайнини се налагат тежки данъци, реквизиции и глоби по всякакъв повод. Принудителният труд също се налага повсеместно. Липсата на пътища между Западните покрайнини и градовете във вътрешността на Сърбия и невъзможността да се поддържат връзки с България практически изолира населението и унищожава неговия поминък.

Стоян (моят дядо), след като няколко години се е борил да съхрани своя род, дом и семейство, през 1925 г. последва десетки хиляди души, които търсят подслон в пределите на родината-майка. Следващ имиграционната вълна с много напрежение и превъзмогнал страха от сръбските власти, поради факта, че много българи загиват на новата българо-сръбска граница „при опит за бягство”, тръгва на североизток – към родината. Натоварва своето семейство – съпругата Стана и четирите си деца Георги, Ирина и близнаците Боянка и **Боян** (моят баща) и поема през границата към България, почти до Дунав. Семейството достига и остава в с. **Букьовци (сегашния град Мизия)**. Построяват си дом. Може да се помисли, че вече животът ще потече в нормалното си русло, но изтощени от непрекъснатите нещастия и борбата за оцеляване родителите умират един след друг. Някой трябва да се грижи за децата, а няма достатъчно земя и работа в селото липсва.

През 1934 г., едва навършил 14 години, **Боян Арсенков пристига в столицата София** да търси прехрана и да помогне на своето семейство, останало в Букьовци. Успява да намери подслон в софийския кв. „Надежда”. Първите къщи на квартала са построени през 1906 г. На 1 януари 1924 г. „Надежда” се обособява като самостоятелна административна единица, а от септември 1936 г. става център на съставна община. Кварталът е кръстен от първите заселници в чест на княгиня Надежда, последното дете на княз (цар) Фердинанд I и княгиня Мария Луиза, сестра на цар Борис III. След 1920 г. тук пристигат много семейства от Западните покрайнини, привлечени от по-големите възможности за работа и наличие на парцели за

строителство на домове. **Б. Арсенков започва работа във фабриката „Пиперков & Цорна“.**

Икономиката на София по това време е в подем. Причина за това е изграждането на десетки фабрики и стотици по-големи работилници. В северните райони на столицата те са особено много. Тук още през пролетта на 1889 г., сред пусто и благостно място израства малка железопътна работилница. Наети са 62 работници, монтирана е малка парна машина, банциг, половинтонна вагрянка. Няколко ръчни макари и десетина крика допълват цеховата „механизация“. Поставено е началото на едно от най-големите предприятия на България, бъдещия жп завод зад гара София. През 1902 г. в близост до гарата е пусната в действие първата парна централа с две парни машини от 600 конски сили. Тя се е наричала тогава централа София. Именно наличието на централата определя появата на котлостроенето в България през 1920 г., когато се създава кооперация „НАПРЕДЪК-ПАРЕН КОТЕЛ“. През 1926 г. се основава фирмата „ПИПЕРКОВ И ЦОРНА“, която монтира и поддържа отоплителни инсталации за централно отопление на сгради. развитието на индустрията води след себе си и оформяне на нова социална прослойка за България – **работническа класа**. Именно с нея е свързан животът на **Боян Арсенков**. Зародилата се в централна Европа нова война приближава България. След присъединяването на **България** към Тристранния пакт, **Б. Арсенков е призован** в армията. Служи в **36. пех. Козлодуйски полк**. Съдбата и този път не го жали. Полкът му, в състава на **Първи окупационен корпус**, е изпратен в българските земи, в **Югославия**, района на гр. Ужице. Тук в края на 1943 г. е тежко ранен в гърдите. Евакуиран е в София. Лекарите успяват да спасят живота му и да го изправят на крака. След оздравяването и последвалото уволнение се връща отново във фабриката.

След национализацията през 1947 г. фабрика „ПИПЕРКОВ И ЦОРНА“ се обединява с кооперация „НАПРЕДЪК-ПАРЕН КОТЕЛ“ в Държавен котлостроителен завод „ГЕОРГИ КИРКОВ“. Тук протича изцяло неговият трудов живот до кончината му през 1985 г. Историята на завода е и негова история. Промените, настъпили в него, са промени и в неговия живот. Във всичко изградено в предприятието има негово участие. През 1950 г. са построени нови производствени цехове и административна сграда. Първата реконструкция е извършена през периода 1967-1970 г. Осем години по-късно е извършена по-значима реконструкция и предприятието вече организира цялостен монтаж на отоплителни и промишлени котли за нуждите на страната и за экспорт. Последната реконструкция на предприятието, в която той участва, през периода 1980-1985 г., съвпадна и с последните години от живота му.

Тук в столицата, първо в кв. „Надежда“, след това в кв. „Красна поляна“ и кв. „Гоце Делчев“ (днес: „Стрелбище“) изживява своя живот, като се отдава на двете си страсти – работата и семейството. Сложно е да се определи кое от тях е било на първо място, но считам, че това е семейството. А то не е никак малко. В годините, когато нормално е да имаш 2-3 деца, в семейство Арсенкови са десет (пет сина и пет дъщери). Първородната Станка е родена през 1950 г. Следват Александра, Валентина, Румен. Аз съм пета поред. След мен са Любомир, Тодор, Цено, Мариана и най-малкият Георги.

353 Боян Арсенков – персоналия; личен архив: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

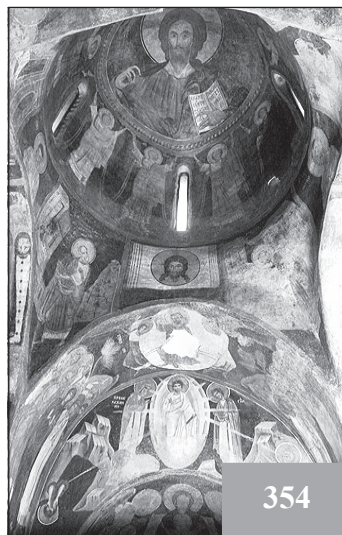
ЗНАЧЕНИЕ И СЪСТОЯНИЕ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО НА БЪЛГАРИЯ ДНЕС

Христо Тутунаров

България е една от най-старите държави в Европа и предлага на своите днешни обитатели необятни културни ценности от различен произход. Съвкупността им на българска територия изгражда културен синкретизъм, чиято симбиоза ги прави световен феномен.

Значението на културно-историческото наследство е многопластово, подобно на археологическите възможности, които предлага теренът на страната. Една огромна част от културното наследство се представя от музеите, читалищата и библиотеките. Ясно е, че те са с възпитателни и образователни функции. Възпитават духа, облагородяват човека и изграждат в него мъдрост, гордост, чест и родолюбие – изключително необходими за формирането на цивилизовано, културно и родолюбиво население с градивни интереси.

Читалищата в България са създадени в години на робство и лишения, като тяхното начало е поставено през далечната 1856 г. Днес заинтересоваността на държавата към тази типично

354

българска културна институция е занижена.

Вече 15 години се обмисля и избистря законът за културно-историческото наследство. През август 2005 г. бе проведено национално представително изследване, което включва индивидуална анкета с 68 музейни директори. За основен проблем те посочват остарялата и неадекватна законова база и ограниченията пред музеите да разполагат самостоятелно със средствата, които са спечелили от собствени дейности, като решението на казуса се крие в несъществуващия закон. Трудно е да повярваме, че някой има желание да съхрани българската култура и същевременно с това да не се грижи за нейното опазване, развитие и популяризиране в света. Една четвърт от музейните експонати нямат паспорти, а само 5% от имащите се съхраняват в електронен вид. По-малко от половината постъпващи експонати преминават през експертна оценка.

Повечето музеи са провеждали пълна инвентаризация за последен път преди 10 години. Резултатите са – голям брой липсващи културни ценности, а отсъствието на паспорти и документи обяснява статистическите данни, че едва 30% от тези престъпления са разкрити. Държавна политика в цивилизованите страни е стимулирането на интереса към културно-историческото наследство и неговото популяризиране – както сред своите граждани, така и пред чужденците. В България подобна стратегия е невъзможно да се осъществи, докато Министерството на културата няма комуникация и опити за съвместни действия с Агенцията за туризъм. Световна практика е възможността да се откриват частни музеи и при един добре изготвен и прилаган закон те биха били много полезни на държавата.

От една страна, да не ангажират държавния бюджет с разходи, дори да внасят средства в него, и от друга – множество колекции с различен произход и тематика да бъдат представени на българския и световния музеен потребител в нови модернизиранни и специално построени сгради или в стари реставрирани с частни пари сгради, паметници на културата, с необходимата техника за правилното съхранение и експониране на предметите. Трябва да се отбележи фактът, че 63% от сградите на музеите днес са построени преди 1945 г., а три четвърти от всички музейни сгради днес в България са строени с друга цел и впоследствие реконструирани. Повечето от тях имат неприветливи, дори отблъскващи фасади, заобиколени от неприятни гледки. Същото е състоянието на останалите сгради – паметници на културата, както и на повечето подобни паметници. И не става въпрос за малко значими постройки, изоставени на обезлюдени места, а дори и тук в столицата на България има огромни сгради като Старата баня например, изградена в архитектурния стил сецесион, която днес е забулена в дървета, с изпочупени прозорци, оградена от грозни ламарини, налепен с плакати, потънала в отпадъци и забрава.

Заобикалящата ни природа е част от културното наследство. Тя заслужава същото уважително отношение, както и недвижимите паметници на културата. Трябва да се изградят виртуални музеи на природното наследство, включващи най-редките видове в нашата страна и цялото общество да работи за нейното опазване и развитие. Самото общество представлява в най-общ смисъл исторически образувана съвкупност от хора, обединени от определени фактори. За да бъде изградено стабилно общество е необходимо да се обръща сериозно внимание на подрастващите. Британският музей

(British museum) например, разполага с добре структуриран сайт, включващ виртуален тур, онлайн магазин със сувенири и множество програми, целящи увеличаване на посещаемостта, независимо от факта, че музеят не се нуждае от реклама, защото неговата известност е световна. Особено внимание се обръща на децата и в случая образователно-възпитателната функция на музея се използва максимално. Предлагат се специални условия за посещения на групи деца от училища, както и деца със своите родители. За тях се предлагат специални екстри и възможност да учат в музея и дори да играят на атрактивни игри, обвързани пряко със социално-културното им израстване. И Британският музей не е новатор, а е част от световната музейна политика, която все още не е докоснала България. За съжаление виртуалният тур сред българските музеи е мит, програмите и желанието да се зароди интерес в подрастващите също, като по този начин се обособява един културен деструктивен процес, чийто резултат би бил една разединена маса от хора без идеали и ценности, на ниско културно ниво. Културното наследство трябва да разшири своя обхват и в него да влязат природните ценности, българският фолклор и специфични дейности от бита на древните обитатели на нашите територии. Така например в Япония майсторите на древни занаяти се определят като „живо национално богатство”. Би било прекрасно, ако в повечето български музеи има постоянни мултимедийни презентации на архитектурата от Първото и Второто българско царство. Атрактивната реклама неизбежно ще осигури привличане на огромен брой посетители, включително и чуждестранни.

Красотата и пищността на българските столици е впечатлявала императори и философи, съвременници на архитектурните ансамбли и вярвам, че ще имат силен ефект и днес.

Интегрирането на България в Европейския съюз (ЕС) е най-рационално и полезно да стане с културното ни наследство. Не трябва да бъдат забравени неоспоримите приноси на България към света. Точно това трябва да е лицето на страната ни. Малка страна, създадена от необикновени хора. Родина на жената, чийто глас обикаля в космоса, страна толкова хуманна и толерантна, че е единствена и неповторима. Срамно е, че една голяма част от паметниците на културата нямат дори информационни табели. Културно-историческата мрежа в страната трябва да действа синхронно, да съществува ясна, добре действаща комуникация и сътрудничество. Увеличаващите се археологически разкопки и множеството предстоящи реставрационни, укрепителни или други дейности в областта на културното наследство позволяват да бъдат организирани кратки посещения на ученици на терен, а дори и възможност за ниско платена работа за тях и студентите. От една страна това ще бъде финансово възможно, от друга – с неизмерим образователен принос за участващите. За подобни програми, както и за много други, ЕС отпуска средства и те трябва да бъдат усвоени. Финанси и сериозно внимание трябва да се обърне в сферата на културния PR, всяка една ценност, материална, природна или духовна е безполезна, ако остане в тайна, тя не служи на никого и за нищо. Според изследване по поръчение на Националния фонд Култура през 2005 г., гледането на телевизия и видео заема свободното време на над 54% от българите, а посещаването на културни институции е под 1%. И точно средствата за масова комуникация трябва да се използват, за да се рекламира културно-историческото наследство на местна почва. Получава се така, че

европейските телевизии имат по-голям интерес към културното ни наследство от българските национални медии. През 1996 г. немската телевизионна програма 3-Sat излъчи в най-гледаното време, в документалната поредица „Съкровищата на света”, филм за Боянската църква, произведен в ZDF. Обръща се огромно внимание на изображението на ктиторите Калоян и Десислава и на 12-годишния Исус, като в тези великолепни композиции германците откриват прехода от Средновековие към Ренесанс.

Дълг на държавата и обществото е непрекъснато да се стараем да се развиваме и да опазваме създаденото от предците ни.

Държавата трябва да създава условия за свободно развитие на науката, образованието и изкуствата и да ги подпомага. Неин приоритет е опазването на националното историческо и културно наследство според Чл. 21, Глава първа от Конституцията на Република България.

Използвани източници

1. **Сачев**, Евгений. Социомузейна култура и информационно общество. – София, 2006.
2. **Денчев**, Стоян и др. Държавна политика за културно-историческото наследство на България 1878-2005 : Лекции, док. / С. Денчев, С. Василева. – София, 2006.
3. **Конституция** на Република България : Приета на 12 юли 1991. – София, 1992.
4. **Културни** нагласи и потребление на културни продукти на българите / Нац. център за изучаване на общественото мнение. – София, 2005.
5. Факт маркетинг и социални проучвания. // Проблеми на музейното дело в България. – София, 2005.
6. **Интернет** медия БИГ.БГ. // <www.big.bg>. – 5.03.2008. – 2 с.
7. <www.britishmuseum.org>. – 7.03.2008. – 15 п.
8. <www.earthandman.org>. – 2.03.2008. – 7 п.
9. <www.ethnography.cc.bas.bg>. – 1.03.2008. – 3 с.
10. <www.historymuseum.org>. – 10.03.2008. – 10 с.
11. <www.militarymuseum.bg/scripts/isapivwb.dll>. – 11.03.2008. – 8 с.
12. <www.polytechnicmuseum.org>. – 7.03.2008. – 9 с.
13. <www.sghg.bg>. – 8.03.2008. – 6 с.

354 културно-историческо наследство – проблеми; виртуални музеи: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

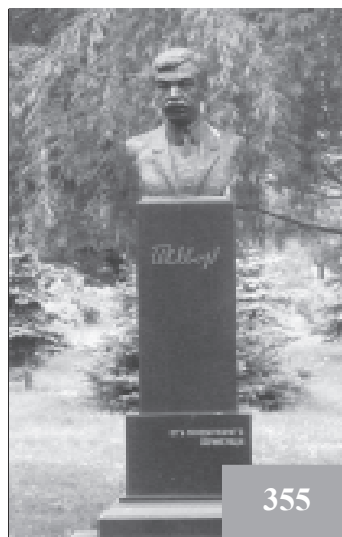
БЮСТОВЕ-ПАМЕТНИЦИ В БОРИСОВАТА ГРАДИНА В СОФИЯ

Марина Минева

*„Всред китната зеленина
на най-хубавата градина
на българската столица,
между образите на великите
българи и народни герои...”*

Инж. Иван Иванов

Когато на 3 април 1879 г. София е обявена за столица, в нея има само една градина, наречена „Александър II”, която се намира на мястото на днешната Градска художествена галерия (някога – Казиното) и е направена по инициатива на губернатора П. Б. Алабин и градския архитект Антон Колар. През първите месеци след Освобождението там вдигат ниска дървена ограда, засаждат цветя и храсти, проправят алеи, изграждат „кафене-къшк” за музиканти. Преди това тук се шири турски сарай, който изгаря преди Освобождението. По-късно докарват един стар топ, той гърми точно в 12 часа, „за да знаят гражданите, че вече е пладне, и да си хапнат и полежат”. По същото време и дълго след това градът има съвсем ориенталски облик и дори файтоните са повече за „фасон”, отколкото от нужда, защото градът започва с „Шарения мост” („Лъвов

мост”) и завършва с „Корубаглар” („Лозенец”).

По време на османското владичество на мястото на сегашната Борисова градина е била градската мера, наречена „Табията”. След Освобождението войсковите части на Софийския гарнизон провеждат учения, пак там са и тържествата в чест на Светите братя Кирил и Методий.

Изграждането на парка „Княз Борисовата градина” започва през 1882 г. с решение на Софийското градско общинско управление по инициатива на кмета Иван Хаджиенов (1.X.1881–29.IV.1883), който има амбицията да направи София „гиздава” като другите европейски столици. За построяването на градината той кани от Букурещ известния швейцарски лесовъд Даниел Неф. Първоначално са засадени акациев дървета, оформени са лехи с цветя, малко езеро и всичко е оградено с жив плет от дъб и глог. През 1886-1889 г. градината има площ от 30 хектара, с четири основни алеи. В югозападна посока до мястото на старото игрище „Левски” се засажда гората над него и се оформя голямото езеро.

През 1906 г. за управител на градските градини и паркове в София е назначен елзасецът Йосиф Фрай. Той е изключителен любител на цветята. Създава „Розариума”, както и многобройните цветарници и парници, отговарящи на тогавашните световни изисквания. През негово време градината получава и ново териториално разширение на юг от дъбовата гора до бул. „Княз Симеон Търновски” (сега бул. „Др. Цанков”). През своята дългогодишна дейност като общински градинар Йосиф Фрай превръща тогавашната градина „Княз Борис Търновски” в разкошен парк, който по красота и простор съперничи на дворцовите паркове в Евксиноград и Враня.

Към 1942 г. Борисовата градина заема площ от 90,5 хектара.

В развитието на Борисовата градина се очертават три качествено различни етапа, свързани с тримата автори – Даниел Неф (1882-1900), Йосиф Фрай (1906-1934) и Георги Духтев (1934-1944).

След 9. IX. 1944 г. Борисовата градина е преименувана на Парк на свободата. В него са изградени много места за културен отдих, като Летен театър, кино-естрада, танцова площадка, павилион за духов оркестър, където редовно се изнасяни безплатни концерти от видни наши и чужди музиканти. В южната част на парка, край бул. „Драган Цанков”, се изгражда атракционен кът, в който има павилион с криви огледала, стрелбище, люлки и др. В боровата гора, в красива беседка, Градската библиотека на съвета предлага на посетителите книги за прочит.

В общата композиция на парка са включени скулптурни произведения и мемориални паметници. От 1920 г. започва създаването на своеобразна открита галерия от бюстове-паметници на личности, свързани с революционната и културна история на страната ни, които придават на тази част от парка мемориален характер.

След XVIII в. в европейските страни се разпространява практиката в обществените градини да се включват бюстове на значими личности от военната и културната история на страната, а след Освобождението тази традиция се пренася в България и в много градове възникват малки или по-големи „галерии” на открито с бюстове на културни и революционни дейци от Възраждането и Освобождението. Такива паркове има още от началото на XX в. във Варна – Морската градина, Бургас и София.

Първият бюст в Княз Борисовата градина е поставен през 1920 г. Това е

мраморният портрет на Иван Вазов, подарен от Художествено-индустриалното училище по случай 70-годишния юбилей на поета. Изработен е от скулптора Жеко Спиридонов. На паметника има надпис: „Иванъ Вазовъ – отъ Художествено-индустриалното училище, 1920”. От края на 20-те до началото на 40-те години в парка са издигнати 18 бюста. По инициатива на МНП и с негови субсидии са създадени бюстове-паметници на Христо Ботев, Георги Бенковски, д-р Петър Берон, Г. С. Раковски, Любен Каравелов, П. Р. Славейков. Тази поредица се обогатява с още портрети по поръчка на недържавни, обществени организации. Комитетът „Бележити панагюрци и Панагюрско” осигурява изграждането на бюстове-паметници на Марин Дринов (копие от него е поставен и в Панагюрище) и на Нешо Бончев; Просветният съюз – този на Христо Д. Максимов, фондът „Любен Каравелов” – бюст на своя патрон със средства на учаци се в България. Портретът на П. К. Яворов е издигнат по инициатива на арменците в България, този на Добри Желязков-Фабрикаджията – от българските индустриалци. Кръгът на изобразените личности се разширява с включването на бюстовете на Константин Величков, Маестро Георги Атанасов, Хаджи Димитър, Васил Петлешков, ген. Стефан Тошев.

Отбелязването на заслугите на такива исторически личности с бюстове-паметници в Борисовата градина придобива широка популярност, дори става постоянна изява на българската общественост. През по-ново време към вече създадените са прибавени портретите на Гоце Делчев, Даме Груев, Димитър Талев, Георги Караславов, Емилиян Станев.

В началото бюстовете-паметници са разположени главно по една от централните алеи. Близо до входа откъм Орлов мост се намира паметникът на Иван Вазов. За разлика от повечето бюстове-паметници в Борисовата градина, които имат мемориален характер, той е издигнат приживе в чест на големия поет.

През 1929 г. в парка е поставен и създаденият предната година от Ж. Спиридонов бюст на Георги Бенковски. По стилистиката си той е по-близък към поредицата работи на скулптора във Варна от началото на века. Авторът успява да внесе нюанси, говорещи за характера на човека, за неговото дело, за времето, в което е живял. Трябва да се отбележат тънкостта на моделировката и изяществото на формата, така характерни за цялото творчество на Спиридонов. Постигнатото внушение е съзвучно с изсечените от двете страни на постаментата строфи от стихотворението „Бенковски” на Иван Вазов – *„Вървете да мрем, вставайте, робове, аз не щъ ярем!”*. *„Героят – юнакът с мисъл на челото, на подвига знаме, душа на делото”*. Бюстът е поръчан от МНП и както по-голямата част от паметниците в Борисовата градина е изработен от бронз и гранит.

Сред бюстовете в парка четири принадлежат на известния скулптор Иван Лазаров. Най-ранен сред тях е великолепият портрет на д-р П. Берон (1928). Динамичното състояние, остротата на погледа, а заедно с това стабилността на конструкцията пораждат усещане за духовната и физическата сила на големия радетел. В този портрет е въплътена личността на възрожденския просветител, педагог, естествоизпитател, лекар и философ, дълбоко свързан с европейската култура.

Една година по-късно Иван Лазаров, по поръчка на МНП, изпълнява бюста на Раковски. Силно изрязаният отстриани торс и издължените пропорции внасят

стремителност в композицията, единна с енергичната моделировка на лицето. Скулпторът подчертава в образа чертите на трибун. През 1936 г. Иван Лазаров излива бюст-памятник на Марин Дринов. Издигнат е по инициатива и със средства на комитета „Бележити панагюрци и Панагюрско”. От лицевата страна на паметника е изписано: „*Маринъ Дриновъ – Панагюрище (1838-1906) първи български ученъ историкъ, езиковедъ – строител на Нова България*”. Скулптурата се налага с масивността на формата, стабилност и със спокойствието, което внушава.

Последният от поредицата на Иван Лазаров е бюст-памятникът на писателя и просветния деец Христо Максимов, открит през 1940 г. На лицевата му страна има надпис: „*Христо Д. Максимов (1867-1902) Създател на народностното читалище Движение*”. Може да се каже, че Иван Лазаров е търсил в лицето на Максимов представата за висококултурния духовен интелегент на следосвобожденското време. Създаден е точен по своята типология образ на просветител със строг и същевременно благожелателен израз.

Друга група бюстове в парка принадлежат на още един голям наш скулптор – Андрей Николов. И четирите творби тук са изпълнени в течение на две години, непосредствено след завръщането му от Рим. През 1926 г. по поръчка на МНП, той създава бюст-памятник на Христо Ботев. В сравнение с последвалите го други паркови творби на същия автор той трудно може да бъде отнесен към успехите на скулптора. Тук не липсва изяществото на формата, но явният стремеж към идеализация на образа лишава портрета на поета-революционер от патоса, който притежават не само неговите стихове, но и широко популярните му документални изображения. Сред най-сериозните постижения на Андрей Николов в портретния жанр, а и изобщо сред произведенията, украсяващи парка, са бюстовете на Петко Рачов Славейков и Пенчо Славейков. Открити са през 1931 г. Бюстът на Каравелов е от бронз и гранит, издигнат със средства на учащите се в България, събрани чрез фонда „Любен Каравелов”. Пластиката на двата паметника на П. Р. Славейков и П. Славейков се отличава с характерната за Андрей Николов мекота, с незабележимите преходи между обемите. И в двата портрета се търси вгълбено състояние, духовната ориентация на изобразяваните. Същевременно те са твърде различни. В бюста на П. Р. Славейков е акцентирана гражданската, обществена страна на личността. Създаденият образ притежава активност, напрегнатост, директна насоченост към зрителя, подчертана от строго симетричната и лицева композиция. Едновременно в него прозира и драматичен нюанс, израз на умора.

Бюстът на Пенчо Славейков не е отворен така активно към зрителя. Леко приведената му глава, насоченият надолу поглед допринасят за внушението на особен микросвят. Това е един от най-интимните по своето състояние портрети в парка, отговарящ на своеобразието на поетическото творчество на модела.

През 1936 г. със средства на арменците в България е издигнат бюст-памятник на П. К. Яворов, изпълнен от скулптора Григор Агоронян. Пристигнал в България през 1921 г., той в продължение на четвърт век участва с портретни и фигурални творби в редица изложби. Сред неговите произведения най-голяма популярност получава именно бюстът на Яворов, повторен впоследствие още в три града. Образът на поета притежава външна сдържаност, съразмерност на общото решение, за което допринася

изящният полиран постамент с гравирен подпис на Яворов и посвещение.

Сред бюстовете в Борисовата градина изпъкват и създадените от Мара Георгиева портрети на Хаджи Димитър и генерал Стефан Тошев, през 1940 и 1941 г. В портрета на Хаджи Димитър на преден план е извадено епичното в образа на войводата. Освобожданието му от преходното, от всичко, което би могло да наруши вътрешното му спокойствие и сигурност, подчертават легендарността на Хаджи Димитър, осветена от поетичния талант на Христо Ботев.

В бюст-паметника на ген. Стефан Тошев скулпторката пределно заостря вниманието си върху конкретното в личността. Тя създава сложен образ, в който приповдигнатостта се преплита с умора, самочувствието – с леко позъорство. Почти невидим релеф маркира ордениите, детайлите на униформата. Това е един от „най-живите“ образи в парка, запазил атмосферата на своето време.

Още няколко бюста в парка се отнасят към края на 30-те г. на XX в. Сред тях са тези на Константин Величков, Васил Петлешков, Маестро Георги Атанасов. През 1937 г. по случай 100-годишнината на българската индустрия е открит бюст на Добри Желязков-Фабрикаджията, изпълнен от Стефан Пейчев. На лицевата му страна има надпис: *„Добри Желязков-Фабрикаджията, родоначалник на българската индустрия. Сливен (1800-1865). От българските индустриалци.“*

Издигането и тържественото откриване на тези паметници се е превръщало в събитие от живота на обществото. За такива тържества свидетелстват запазени във фонда на Марин Дринов протоколи. Един от тях гласи, че на 3.IV.1936 г. е изработена проектопрограма за отпразнуване откриването на бюста на Марин Дринов в Борисовата градина и че тържеството ще се състои в Народния театър.

Създаденото от големите български скулптори през споменатия период се оформя в традиция с важно възпитателно значение. С времето се появяват нови тенденции и в монументалното изкуство надделяват едромащабното монументално строителство и обобщената образна трактовка. Тази тенденция налага белега си и в подхода към бюст-паметниците, в уедряването на размера и намаляването на интереса към фино изработения детайл. Изключение представлява работата на Владимир Гиновски – бюста на писателя Димитър Талев, за който авторът използва мрамор. Той успява да постигне внушение за духовност, човешка сложност, многоплановост. Едрообработеният с длето торс подчертава финеса на пластиката на главата. Общата тенденция се потвърждава и от другата работа на Гиновски – бюста на Георги Караславов. Активността на образа, неговата напористост, еднопластовост отговаря на трезвостта и остротата на творчеството на писателя. Романтичната отсянка проличава в бюста на Емилян Станев, изпълнен от Димитър Бойков.

В началото на 80-те са издигнати бюстовете на Гоце Делчев (автор Илия Илиев) и на Даме Груев (автор Борис Гондов). Поставени близо един до друг, те добре се допълват като различни човешки характери, включени в общо дело – подчертаната открита героичност на Г. Делчев и вътрешната сила на учителя революционер Даме Груев. През 80-те години Паркът на свободата е обявен за паметник на културата. „Историческата галерия“ от бюстове през този период се обогатява с много нови скулптурни творби. Това са портретите на Захари Стоянов от Димитър Бойков, на Алеко Константинов от Борис Гондов, на Антон Страшимиров от Величко Минеков, на Елин

Пелин от Крум Дамянов, на Йордан Йовков от Валентин Стареев, на Димитър Димов от Б. Козарев, на Людмил Стоянов от Любомир Прахов и на Асен Златаров от Илиа Василев. С тях пространствената композиция на парка придобива по-голямо разнообразие, традицията, заложена още в началото на века, се обогатява.

След края на социалистическия период паркът си връща първоначалното име, но вече е изоставен на грижите на предизборни кампании, доброволци и рекламодатели. На 11 ноември 1994 г. с военни почести и водосвет е открит бюстът на Стефан Караджа. Инициативата е на Общонародния комитет „Васил Левски” и родовия комитет „Стефан Караджа”. Бюстът е реализиран безвъзмездно от скулптора Петър Плосков със спомоществанията на СГО, земяци на героя и фирми от страната и София. Последният открит бюст-паметник на територията на Борисовата градина е този на Николай Хайтов през 2005 г.

Освен вече изброените бюст-паметници в Борисовата градина има бюстове и на: Димчо Дебелянов, Цанко Прокопски, Филип Кутев, Тодор Александров, Иван Михайлов и други.

Днес много от бюстовете са надраскани, а други са откраднати и за идните поколения са останали само постаментите. Такава е съдбата на паметниците на композиторите Маестро Георги Атанасов и Панчо Владигеров. На други надписите са съвсем изронени и само предварителната подготовка може да помогне за разпознаването им.

Цитирана литература

1. **Бюстове** на видни обществени дейци и хора на изкуството и литературата. // *Сердика*, 1939, N 7, с. 5.
2. **Василева, С.** Приоритети на държавната политика в областта на културно-историческото наследство между двете световни войни. // *Трудове* на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технологии, 4, 2005, с. 273-282.
3. **Василева, С.** Тенденции в държавната политика за паметниците. // *Паметници, реставрация, музеи*, 2006, N 3, с. 34-37.
4. **Ганев, Н.** Паметниците на столицата София. – София, 1939.
5. **Иванова, В.** Бюстове – паметници в Парка на свободата в София. // *Промислена естетика и декоративно изкуство*, 1989, N 3.
6. **На** безсмъртния герой. // *Сердика*, 1940, N 1, с. 39.
7. **Райчев, М.** Музеи, старини и паметници в България. – София : Наука и изкуство, 1981.
8. **София** : Водач за ист. и култ. забележителности. – София : Наука и изкуство, 1959.
9. **Стоянова, И.** Парков резерват „Княз Борисовата градина”. // *Културно-исторически резервати в България*. – София : М-во на културата, НИПК, 2007.

355 исторически мемориални паметници – бюстове: Борисова градина – София; изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ОБРАЗИТЕ НА СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ В ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО ИЗКУСТВО

Костадинка Дойчева

*„О, преблажени отче Кириле... Облажавам многопресветлото ти лице...
Облажавам златозарните ти очи, чрез които се премахна за моите очи
неразумната слепота. Облажавам богодвижимите ти пръсти, чрез които се
написа скритата за мнозина Божия премъдрост и се откриха благоразумни
тайни”.*

Това са думи, казани за Св. Константин-Кирил Философ от неговия ученик Св. Климент Охридски. С подобни думи за него и за неговия брат Св. Методий говорят и други летописци и книжовници от европейското Средновековие.

Днес ние свързваме двамата братя и техните ученици със славянската писменост и свещената книга, с просветителската им дейност и културна роля. Книгата означава знание и всенародна просвета. Техният могъщ глас развенчава много заблуди и защитниците на „триезичната догма” приемат, макар и не без съпротива, че в храмовете на българския народ следва да се говори на роден език. Не случайно Светите братя са обявени от папа Йоан Павел II за небесни покровители на Европа. Описаното ни помага да разбираме, че значението на делото на Св. Св. Кирил и Методий

отдавна е надхвърлило рамките на националната и славянската историческа памет.

До днес не е открит ранен документ, който да свидетелства къде, кога и от кого са канонизирани славянските първоучители. Сред предположенията на различни автори е и това, че до края на IX в. светителският култ на Кирил и Методий е признат от Църквата, без да е имало за това някакво архиепископско или съборно решение. От IX-X в. датират и техните първи изображения, което дава основание на някои изследователи да твърдят, че двата процеса – поява на култ и иконография, вървят паралелно и са зависими един от друг.

Счита се, че първата икона на Св. Кирил е създадена в Рим непосредствено след смъртта му. Според „Пространното житие на Константин-Кирил Философ“ в църквата „Св. Климент Римски“ стават много чудеса. Римляните „като виждаха тези чудеса... все повече се привързваха към неговата светиня и ... изписаха икона над гроба му“. Това първо изображение днес не съществува, тъй като базиликата неколкократно е разрушавана и преустройвана. Сцените в базиликата, в непосредствена близост до гроба на Св. Кирил, са три. Първата се тълкува като „Император Михаил III изпраща Кирил с мисия при хазарите“. Втората изобразява „Епископ кръщава езичник“. Третата, разположена в притвора, където първоначално се предполага, че се намира гробът на Св. Кирил, е т.нар. „Частен съд на Кирил“.

В центъра на композицията е Христос, от двете му страни са застанали архангелите Михаил и Гавриил, до тях са Св. Андрей и Св. Климент, а на колене отляво и отдясно на Христос са Св. Кирил и Св. Методий. Образът на Св. Кирил-Философ е извънредно характерен – с продълговато слабо лице и силно прошарена къса брада и коса. Св. Методий е голобрад и държи съд за последно причастие. Стилът на стенописите – с малко грубия, но твърде експресивен рисунък, с монохромната гама, с преобладаващите тонове на охрата и червената боя, отвежда учените към IX в., а това им дава основание за предположения в посока на откриване индивидуалната прилика на образите с исторически лица.

Факт е, че за доста от ранните изображения на Св. Св. Кирил и Методий учените изразяват съмнения и несигурност: образите от иконите и стенописите наистина ли са на Светите братя? Това е спорен все още за науката въпрос.

Ранна традиция за изобразяването на Кирил и Методий има и сред източните славяни. Култът към славянските просветители присъства още в най-ранните руски ръкописи (например в „Остромировото евангелие“), а изписването им в Кириловия манастир в Киев показва, че почитта към тях намира отражение в църковната и в манастирската живопис.

Изображенията на Св. Св. Кирил и Методий могат да се открият в изкуството на всички славянски народи. Зараждането на култа към тях е в пряка връзка с върхови моменти от националното и културно развитие на всеки от тях.

Следва да се акцентира върху изображенията на Св. Св. Кирил и Методий в българските земи. Култът към Светите братя тук се заражда още през IX в. и се поддържа и утвърждава и през Средновековието. Това свидетелства за вероятно съществували, но недостигнали до нас, иконни и стенописни образци. За най-ранно от съхранените изображения на Св. Константин-Кирил в църковната живопис се счита това в църквата „Св. София“ в Охрид (XI в.).

Не будят съмнение у изследователите изображенията на двамата братя в Долнобешовишкия манастир от началото на XVII в. Те са представени в архиерейски одежди, редом с църковните отци Йоан Златоуст и Григорий Богослов.

Въпреки немалкото изображения на славянските просветители, намерени в пределите на историческа България, възниква впечатлението, че тези изображения са рядкост.

Изследователите изтъкват различни причини за това явление, но в българските научни среди за най-приемлива причина се счита посочената от А. Василев. Според него гръцкото духовенство, което си запазва през времето на робството контрола над църковната живопис, не допуска в православните храмове изрази на национални прояви, в ръководствата по живопис (ерминии) не е прието да се включват нерегламентирано националните светци на други православни народи. Освен това смяната през XIV в. на Студийския устав, в който са включени имената на Св. Св. Кирил и Методий, с Ерусалимския, в който имената им отсъстват, обяснява защо в проучените и издадени от А. Василев ерминии образите на Светите братя не фигурират.

Едва в периода на Българското възраждане изображенията на Св. Св. Кирил и Методий заемат своето заслужено място в църковната живопис. „История славяноболгарская”, в която Паисий отдава заслужена почит към делото на Светите братя, се оказва отправна точка в популяризирането на мисията им. Паисиевата история се „ражда” във време, в което българският народ се нуждае от самосъхранение и национална памет. Мнозина от грамотната част на населението я четат, препрочитат и преписват.

Създават се извънредно голям брой икони, стенописни композиции и графики с образите на Св. Св. Кирил и Методий. За да се обхване, този богат материал може да бъде класифициран въз основа на иконографските му особености. На основата на този принцип се обособяват няколко групи изображения.

Първата група обхваща най-ранните образи на първоучителите, когато двамата са рисувани поотделно. В „Стематография” на Христофор Жефарович (Виена, 1741 г.) са изобразени Св. Методий и сръбският архиепископ Ефрем. Методий е представен стар, с дълга брада, в архиерейски одежди и с корона на главата, с дясната ръка благославя, а в лявата държи затворена книга. През 1841 г. зографът Димитър Молеров от Банско рисува в параклиса „Св. Никола” в главната църква на Рилския манастир поотделно Св. Кирил, назован в надписа само с името си, и Св. Методий, наречен в надписа архиепископ Моравски. През същата година Захарий Зограф изобразява пак в главната църква на Рилския манастир Методий в група със Св. Неман и Св. Сава, архиепископ Сръбски. Според специалисти сред най-добрите изображения на Св. Кирил е стенописът на Иван Доспевски (1882 г.) в църквата „Св. Георги” в Кюстендил, където Кирил е представен изключително одухотворено в монашеско облекло, белобрад, с ръка на гърдите, пред маса, на която има разгърнат свитък с азбуката.

Втората група обхваща композиции, в които двамата просветители са заедно, обърнати обикновено в един към друг или в анфас. В тази група акцентът е поставен на заслугите и делото на братята. Те са изобразявани като създатели на азбуката (с разгърнат свитък на азбуката между тях), като покръстителите на българския народ

(в епископски одежди Св. Методий държи в ръка книга, а Св. Кирил – свитък), като просветители и свещенослужители (в архиерейски одежди, с корони на главите), като защитници на православието (символичният смисъл е изтъкнат чрез големия черен кръст в центъра на композициите).

В църквата „Св. Неделя” в Араповския манастир при Асеновград съществува единствен по рода си цикъл със сцени от живота и дейността на Св. Св. Кирил и Методий. Изписан е през 1864 г. от възрожденските майстори Георги Данчов Зографина и учителя му Алекси Атанасов. Изобразени са сцените: „Кирил и Методий превеждат славянската азбука”, „Кирил и Методий ръкополагат свещенослужител”, „Кирил и Методий ръкополагат свещеноинок”, „Кирил кръщава Борис”, „Методий проповядва”, „Кирил ръкополага първосвещеник”, „Кирил проповядва Христовото благовестие”, „Методий ръкополага свещенослужител”, „Погребението на Методий”, „Смъртта на Кирил”. Разбира се, присъства известна доза наивност в идейното и художественото тълкуване, но тя може да бъде оправдана от силното патриотично чувство у иконописците.

След направения най-общо и сбито обзор на част от изображенията на Св. Св. Кирил и Методий, ние можем да заявим като българи и като хора, че делото на Светите братя е уникално за нашата (славянската) история и трябва да го почитаме не само в Деня на празника. Хубаво е по-често да си спомняме какви хора са творили нашата история, хубаво е да пазим своята национална памет чиста и неопетнена, доколкото това е възможно. Не бих искала думите ми да прозвучат високопарно и пресилено и си давам сметка как ние, българите, често в стремежа си да се интегрираме в европейското и световното пространство, забравяме кои са корените ни, кое ни прави уникални в културно отношение... Нека запомним тези, които са оставили нещо голямо! Св. Св. Кирил и Методий са достоен „спомен” от историята на нашата култура и писменост.

Използвана литература

1. **Божков, А.** Изображенията на Кирил и Методий през вековете. – С., 1989. – 270 с.
2. **Жефарович, Хр.** Стематография. – Виена, 1741.
3. **Пандурски, В.** Поглед върху иконографията на св. св. братя Кирил и Методий. // *Духовна култура*, 33, 1953, N 5-7, с. 51-55.
4. **Пандурски, В.** и др. Кирил и Методий в Рим / В. Пандурски, С. Босилков. – С., 1970. – 115 с.
5. **Wilpert, J.** La pittura della basilica primitiva de San Clemente. – Roma, 1906. – 61 p.

**356 църковна живопис – образи на Св. Кирил и Св. Методий:
културологичен дискурс**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЛИЧНОСТТА ЦВЕТКО ПАНЕВ

Наташка Генинпанева

Ихтиман възниква в началото на турското робство след разрушаване на често споменавания през Средновековието град Щипоне (Стипонион). Следи от него се намират на три километра североизточно от града.

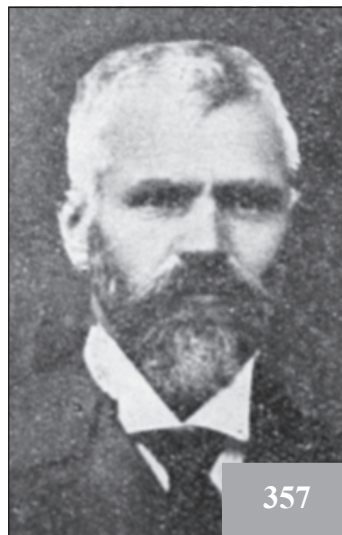
Описван е като малък турски градец, лишен от просветни огнища и грамотни хора. Но общото мнение на историци и пътешественици е, че Ихтиман още след завладяването добива чисто турски облик, а това оказва влияние на по-нататъшното му развитие като културен и икономически център.

През XVIII век Ихтиман поддържа тесни връзки с едно от най-известните културно-просветни огнища на Балканския полуостров – Хилендарския манастир. Това се потвърждава от т.нар.

„Хилендарски писмовник“ от 1782 г., който съдържа около 150 листа. Сред многобройните селища фигурират имената на Ихтиман, София, Копривщица и др. Този документ убедително потвърждава, че е поддържана духовна връзка и в Ихтиман има просветни и грамотни хора.

Възникването на килийните училища в България е сравнително продължителен процес. Килийното училище в Ихтиман е открито между 1825-1830 г.

Първото светско училище в България е открито през 1835 г. в Габрово от Васил Априлов.

Първото светско училище в Ихтиман е открито през 1862 г. от даскал Цветко Панев. Роден през 1836 г. в Ихтиман, той от малък проявява интерес към книгата и учението. Твърде рано останал без майка. Баща му го дал ратай при един местен чорбаджия. Обичал да го води често на църква. Владиката забелязал, че детето Цветко Панев проявява интерес към църквата и предложил на баща му да го изпрати да се учи в Цариград. Като чул за разговора между баща си и владиката, избягал и се скрил в село Живково при свои близки.

Цветко Панев завършва класното училище в Самоков и през 1857 г. става учител в Ихтиман. По-късно през 1864 г. учителства в село Ветрен, Пазарджишко, а през 1866 г. и 1867 г. е учител в Софийското класно училище. Тук главен учител е прочутият за времето си копривщенски просветител Веселин Груев. Между двамата се създава дружба. Благодарение на завидната упоритост и трудолюбие на двамата просветители класното училище в София заема първо място в страната. Повишил значително своята педагогическа подготовка, даскал Цветко Панев се завръща в Ихтиман с нови просветителски идеи и продължава с по-голям ентузиазъм своята учителска дейност. Работи две години в едно от най-уредените училища в България по онова време, той пренася организацията и методите на Софийското класно училище в Ихтиман.

Даскал Цветко Панев учителства в Ихтиман от 1857 до 1878 г. с малки прекъсвания.

Освобождението на България заварва Ихтиман с едно солидно и укрепнало основно училище.

Читалището в Ихтиман възниква една година след Освобождението. Негов основоположник също е даскал Цветко Панев. Учителят, който отхвърля църковното обучение и полага основите на светското образование в малкия и беден, но със запазени революционни традиции Ихтиман.

Потомък на Станоя Балабанов – борец против ангарията, на Генади Ихтимански – съратник и сподвижник на дякон Васил Левски, безпределно обичащ отрудения и достоен за уважение народ, даскал Цветко пренася в Ихтиман идеята за читалището. Подкрепен от шепа ентузиаста, той полага основите на читалище „Свестяване”.

Името на новосъздаденото читалище е в пълно съзвучие с призивите на Хилендарския монах, който ни остави „История славяноболгарская...” – първият писмен документ, призоваващ към национално осъзнаване, към съхраняване на род и език.

Настанено в една от стаите на „Свети Георгиевото училище” в съвсем скромна обстановка, читалище „Свестяване” полага основите и на първата в града обществена библиотека, разполагаща с няколко вестника и списания. Библиотеката започва да учи и възпитава хората, да ги зове към знания и борба за общо човешко щастие.

Следосвобожденската епоха има своите особености. Развихрят се политическите страсти, в общественния живот изплуват кариеризмът, борбата за власт, славолубието, угодничеството и други явления, отразили се неблагоприятно на дейността на читалището и тя заглъхва, за да се възстанови през 1895 г. под новото име на читалище „Слънце”.

Просветата на народа става основна цел, върховна нужда. Утвърден е и първият

устав. Активизира се дейността на читалището – водят се горещи спорове по научни, кооперативни, религиозни и други въпроси, подготвят се представления.

Читалището със своята дейност оправдава името си – да свети и топли душите на ихтиманци.

На 26 декември 1926 г. е открита новата сграда на читалището.

Даскал Цветко Панев става първият кмет на града, а до края на живота си (1911 г.) е училищен настоятел.

В богатия културен живот на читалището огромен принос имат: Димчо Дебелянов, Димитър Попов, Димитър Милчев, Гьончо Белев, Михаил Сестримски, Антон Шопов – един от първите ученици на Цветко Панев, актрисата Пенка Икономова.

Днес читалището е културното лице на града.

Още от зараждането е духовен център, а читалищните дейци са сред най-почитаните и известни хора в общината. Ихтиман успява да привлече и задържи младите хора.

Предимство на културния живот в града е и богатата етнографска колекция на историческия музей. Читалище „Слънце” съумява да съхрани традициите. Организирант се местни празници, има богат самодееен живот, действащи хорове, танцови състави, които участват във фестивали.

Читалищното ръководство работи с много ентузиазъм и високо чувство за отговорност пред гражданите.

Ихтиманското читалище има не само богато минало, то има и напрегнато настояще и още по-привлекателно бъдеще.

Всеки от нас, който днес се докосне до лъчите на „Слънцето”, се учи да познава себе си и да се самообразова. Да живее за другите и чрез тях да открие светлината в себе си.

Използвани източници

1. **Михов**, А. История на образованието. – Ихтиман, 1983. – 300 с.
2. **Периферната** община : Ресурси за местно развитие / Н. Тилкиджиев и др. – София, 2000. – 208 с.
3. [Сто] 100 години Народно читалище „Слънце” : Юбил. сб. / Състав. Веселина Гълъбова и др. – Ихтиман, 1989. – 196 с. : с табл.

357 читалищно дело; образование – Цветко Панев: персоналия: изследване

УНИВЕРСАЛНОСТ НА ХУДОЖЕСТВЕНИЯ ПРОДУКТ В ТЕКСТОВЕТЕ НА КАРЛО КОЛОДИ И ЕКРАНИЗАЦИЯТА НА УОЛТ ДИСНИ

Йоанна Паунова

Обект на това изследване е образът на Пинокио.

Предмет на подетия анализ е **емоционалната амбивалентност на образа,**

358

проектирана като литературна история от Карло Колоди и като екранизация на Уолт Дисни.

В качеството на **основни източници за осъществяване на анализа** се използват:

1. книгата на Карло Колоди;
2. филмът на Уолт Дисни.

За анализа на пишещия настоящите редове са привлечени и други наши и чуждестранни източници, цитирани в библиографията в края на изследването.

Методите, използвани в тази работа, са: анализът и синтезът на структуриране на художествената форма при интерпретацията на образа.

Заговорим ли за Пинокио на Карло Колоди и едноименния персонаж на Уолт Дисни, констатираме, че дървеното човече Пинокио е по-известно от своя

създател, но пък Уолт Дисни се радва на по-голяма популярност от героя си в пълнометражния анимационен филм.

Осмислянето на тази връзка между творци и художествен продукт е причина за избора на посочената тема.

Силата на художествените внушения и в книгата, и във филма са безспорни. Затова целта на тази разработка е не толкова да се противопоставят, утвърждават или отричат авторите и техният избор на форма за интерпретация на определена идейна концепция, колкото да се даде отговор на някои въпроси, скрити в контекста на зададената тема.

Защо все пак се връщаме назад във времето към творчеството на Карло Колоди и Уолт Дисни? Какво би могъл съвременният читател и зрител да изведе като принцип за себе си, за своите действия и отношение към света, от безсмъртното им творение „Пинокио“? Защото ние винаги търсим опора в достиженията на миналото – прецизираме го, осмисляме го и вървим напред. И в това е силата на двамата автори – в тяхната универсалност!

Така формулираните въпроси ще бъдат отправната точка за решаване на задачите, чрез които ще се постигне основната цел:

1. Издирване на подходяща информация за книгата и анимационния филм.
2. Съпоставка на литературен и иконичен образ.
3. Пинокио на Карло Колоди – литературен първообраз на анимационния филм на Уолт Дисни.
4. Нравствени послания, реализирани чрез словото и анимацията.
5. Амбивалентна значимост на творбите.

Една от визиите на доброто и злото и техните производни Карло Колоди реализира с магията на словото. Същата идея е проектирана и в анимационния филм на Уолт Дисни.

„Приключенията на Пинокио“ (1883) се превръща в едно от най-прочутите произведения в историята на детската литература и става първоизточник за други по-късни автори. Анимационният филм на Уолт Дисни за Пинокио е сред най-обичаните филми по целия свят, а Дисни печели „Оскар“.

И двете творби реализират един емоционален диалог с младото поколение – „Ако бъдеш смел, честен и добър, един ден ще станеш истинско момче от плът и кръв“ и „съвестта трябва винаги да те води“.

Не е далеч времето, когато Карло Колоди създава своя Пинокио, но поколения деца са израснали с приключенията на дървеното човече. Писателят не замисля творбата си като роман за деца.

Първоначално краят е алегоричен и разказът за човечето, направено от дърво, не завършва щастливо. Пинокио умира мъчително заради много грешки, които е направил. Но по молба на редактора, Колоди добавя главите от 16 до 36, в които Синята фея превръща дървеното човече в истинско момче.

Така първоначалната идея на автора се променя и в крайна сметка „Пинокио“ става роман за деца. „Приключенията на Пинокио“ започва да излиза в подлистник към „Детски вестник“ на 7.07.1881 г.

Приказната повест е написана през 1880 г., но е публикувана за първи път

в книга през 1883 г. с оригиналното заглавие „Pinocchio, storia di Burattino”.

Историята на Пинокио е измислена от автора само за една нощ, но в нея старият писател е вложил целия многоцветен блясък на италианската приказка и силата на собствената си фантазия и мъдрост. И това се оказва главната предпоставка за успеха.

Защо писателят избира приказката като жанр за своята книга? За да отговорим на този въпрос, трябва да имаме предвид времето, когато е създадена книгата. Авторът на „Пинокио” – вече 55-годишен, споделя скептицизма на определен кръг елитни интелектуалци, участвали активно в борбата за възраждането на нацията, и впоследствие отхвърлени от управляващите. От друга страна върху Колоди действа не само общото разочарование, но и личното недоволство на флорентинеца, който наблюдава непредубедено настоящето, тъй като съзнанието му е обърнато към традициите на тосканската култура.

Колоди не вижда себе си в новата култура, за чието установяване сам е съдействал. Желанието му да даде своя принос за обновяването на националния живот го кара по-скоро да съсредоточи писателския си интерес върху най-деликатната и чувствителна публика – тази на най-младото поколение.

Раждат се първите му книги за деца „Джанетино” и „Минуцоло”, насочени към една програма за обновяване на старите педагогически институции. Но тези творби са посветени на децата от висшите класи, които могат да имат отлични учители. На своите малки събеседници Колоди дава пълната си вяра с надеждата, че ще ги види склонни да приемат неговите мъдри поучения.

Така той иска да участва в създаването на един ръководен слой, способен да отговори на очакванията на Италия.

Но когато се ражда замисълът за „Пинокио”, духът на писателя е вече по-мрачен и по-безнадежден. Чисто педагогическите намерения вече не успяват да запълнят неговото откъсване от съвременността, както и добродушната ирония не може да му помогне да приеме действителността.

Със средствата на въображението Колоди протестира срещу разочарованията от историята, разкъсвайки мрежите от интереси, злоба, насилие, от които е изтъкан напредъкът на обществото. Тогава остава само приказката. И с приказката – стилизираното очертаване на един човешки пейзаж, в който ясно се разграничават чертите на една вечна Тоскана, издигната до символ на дейния и прости чък живот.

Приказката е смесица между реално и фантазно. За разлика от мита, тя съдържа художествена измислица.

Хитроумната вълшебна история провокира читателят сам да реши кое е добро и кое не. Принципите на справедливостта в митичния свят на книгата са въплътени в мъдростта на народните поговорки „който не работи, не яде”, „всяко нещо се заплаща” и др. Проектирани извън времето, те са елементи на народната нравственост.

В пътуването към миналото или към бъдещето на фантазията писателят ни води към животните, участници в събитията или съавтори на съдбата на човека. Лисицата, котаракът, говорещият петел, акулата, кукумявката – всяко от тях отразява един аспект, една възможна страна на нашата природа и според биологичната си характеристика повтарят една и съща роля: мъдрост, доброта или цинизъм. Символичното извисяване

или пропадане в едно или друго състояние е според изпитанията на отговорността от ежедневието.

„Приключенията на Пинокио” е поредица от смешни и трогателни истории с уж простичък, но всъщност брилянтно изплетен сюжет.

В цялата книжка, населена с маските на вечната комедия в сто различни действия, тържествува способността на Колоди да дава живот на неодушевеното: на едно парче дърво.

Връщайки се към детството, писателят прави главен герой не едно същество, а една играчка, в която детското въображение се е проектирало, превръщайки я в противоположност на нейния идеален притежател. Главният герой обаче вече принадлежи не на категорията „добри деца от добро семейство”, а на категорията „момче от улицата”.

Всяка негова постъпка е ръководена от неукротимия му стремеж към непослушание – израз на неприязънта на автора към законите и условностите на един свят, към който Колоди чувства, че не принадлежи.

Така една кукла – същество по начало лишено от собствена воля, се превръща в израз на едно детско желание за самоосъществяване при пълна независимост чрез авантюри, мечти, прищевки. Фантазията се развихря поредица от епизоди, находки, неочаквани обрати, които придават на разказа извънредно динамична структура, изразена ясно и подчинена изключително на средствата на говоримия език.

Едва получил образа си, Пинокио е вече по пътищата на света. Веднага се сблъсква с опасностите. Срещата му с действителността е неприятна, заслужено неприятна.

Още в началото на живота си куклата престъпва двата основни закона на обществото: верността към домашното огнище и почтеното чувство за спестовност. След петнадесет глави почти новороденият Пинокио, виновен, че е следвал твърде безотговорно желанията си за удоволствия, се намира сякаш в края на приключението си: обесен на едно дърво, той е близо до смъртта.

Играта на фантазията сякаш ще приключи с едно мрачно предупреждение: веселият създател на приказни ритми разкрива намръщения си моралистки песимизъм. Но Колоди не желае да приключи разказа в такъв момент: той продължава живота на куклата. В сблъсъка със смъртта побеждава жената. Синята фея поема в свои ръце съдбата на Пинокио и я насочва към добър край, тъй както нито татко Джемето, нито каквато и да било институция не са успели да направят.

Същевременно природата на куклата разкрива своята добра същност: дължината на носа от обикновен смешен атрибут се превръща в морален символ на отричането на лъжата.

Кризата в семейството, толкова дискутирана от културата на XIX в., намира разрешение при Колоди в повишената роля на жената.

Но главният герой трябва да се сблъска с още някои трудности – всяка грешка ще бъде последвана от наказание.

Накрая Пинокио ще докаже своята зрялост, признавайки закона на работата. Сигнали сме до последното, най-тежко изпитание – с труд и пот Пинокио печели мляко за болния си баща. Това е всекидневието, което трябва да се изживее. Куклата вече

приема напълно чертите на човек – момчето е подготвено, за да стане мъж, дървеното човече е получило заслужено общественото си издигане.

Така приказката за Пинокио се извисява до един малък съвременен мит: една история за сина на човека, стремящ се да постигне своята човечност.

Първият илюстратор на книгата „Приключенията на Пинокио“ (1883) е Енрико Мацанти. През 70-те години на XX век най-известни са илюстрациите на Роберто Иноченти и Марайа.

Детето чете за чудните приключения на дървеното човече Пинокио. Ред след ред, страница след страница то си представя, доколкото може, разказаното от сладкodomния писател. А всевъзможните, често невероятни герои, изобразени от художника, си стоят замръзнали в илюстрацията все в едни и същи пози, колкото и да е талантлив техният създател.

Но ето, че в началото на XX век художниците решават да раздвижат рисунката с помощта на наскоро изобретената киномашина. И не само да я раздвижат, но да я оживят напълно, т.е. да ѝ създадат зримо действащ и най-често динамичен характер. Така се ражда вълшебството, наречено анимация.

Възможностите на анимацията са безкрайни. За пръв път в изкуството всичко, което може да си въобрази творецът, което ражда надарената му фантазия, се пренася на екрана пред смаяния и очарован зрител.

Обикновено аниматорите подчертават, че анимацията им позволява да направят всичко онова, за което с другите видове кино не биха могли и да си помислят. Тя единствено е възможна да предаде зрим образ на неспокойната, бързоподвижна мисъл.

И най-добрите ѝ постижения почват винаги оттам, където свършват възможностите на другите изкуства.

В това отношение Уолт Дисни остава ненадминат и до днес пионер, новатор и притежател на едно от най-плодотворните въображения, които познава светът! Той създава Мики Маус и пълнометражния рисуван филм. Той измисля тематичните паркове и поставя началото на съвременните мултимедийни корпорации.

През целия си живот той се опитва да прави хората по-добри, като им разказва истории за животни. За добро или за зло, неговите нововъведения оформиха нашия свят такъв, какъвто го познаваме днес. Дейвид Лау, известният британски майстор на политическата карикатура, нарича Дисни „най-влиятелната фигура в графичните изкуства след Леонардо да Винчи“.

Причината за световната му популярност се крие в идеите, които винаги е проповядвал: въображение, оптимизъм и собствен път към успеха. Чрез творчеството си той е направил щастливи милиони хора от цял свят.

Времето между 1930 и 1940 г. е златният период в творчеството на Уолт Дисни. Тогава е и премиерата на мултипликационния филм „Пинокио“. Филмът печели „Оскар“ само за музика, тъй като по това време няма награди за анимация. Той си остава един от най-добрите анимационни филми за всички времена. Точно този великолепен филм е вдъхновил милиони деца по света да мечтаят и да следват съвестта и сърцето си.

Лайтмотивът на филма е: „И нека те води съвестта“. Това пее в припева на

песента щурчето Джимини за Пинокио. Децата бързо стават фенове на анимационния филм. Те се впечатляват от героите в него, оживено коментират действието, развивайки по този начин говора си, пеят песничката на Джимини, потропват в такт с музиката на филма, ръкопляскаат.

И това е най-голямото преимущество на анимационния филм въобще и на „Пинокио” на Уолт Дисни – обединяването възможностите на всички изкуства – литература, изобразително изкуство и скулптура, театър, музика, балет.

Синтезът от слово, рисунка и звуци преосмисля първообраза и дава най-пълно изображение на конкретната реалност. Ако в литературния текст основата е словото, то на екрана движението, действието е на преден план.

Чрез сложен комплекс от идеи, движение, картини и звуци Уолт Дисни изгражда един вълшебен свят, уж същия като в приказката на Колоди, но много по-осезаемо. Нека си припомним сцената, когато Джемето навива пружините на всички играчки и часовници, кара ги да пеят и да звънят, а Пинокио да танцува. Сякаш целият свят се изпълва с движение, музика, ритъм, живот. Ефектът е изумителен!

Подобно въздействие на напрежение и ужас съпреживяват децата и в момента, когато непослушните момчета се превръщат в магарета, а на Пинокио му израстват дълги космати уши и магарешка опашка.

Интересно е представена и една от най-решителните битки на представителите на двата лагера, когато злото е на път да вземе връх. Дъхът замира, щом зърнем огромната паст на още по-огромния кит Монстро, готов да погълне отново и Пинокио, и Джемето, и останалите герои.

Уолт Дисни винаги е предпочитал оптимистичната страна на живота, но както казва той: „аз съм достатъчно реалист, за да знам, че животът е по-сложен. Със смеха идват и сълзите, и в един филм трябва да има всичко, което го има в живота – драма, тъга и хумор”. В неговите късометражни филми наистина има всичко: отличават се с точна характеристика на действащите лица, напрегнат ритъм и неизчерпаем изобретателен хумор. Дисни избягва натуралистичното изображение на звука и цвета – в съответствие с настроението на героите се променят цветната гама и звуковият съпровод.

Светът на приказките е тайнствен, загадъчен и неизчерпаем.

Ето защо анимационните филми на Уолт Дисни отдавна са достигнали върховете на своята популярност. Със своя поучителен характер те развиват детската фантазия и го насочват към добро и справедливост. Те въздействат не само със силата на словото, но и на образите, музиката, ефектите, които са близки до детската емоционалност.

И тъй като анимацията е насочена предимно към детската аудитория и после към възрастните, тя има един отличителен белег – възпитателната функция. Затова трябва да се имат предвид някои особености във възприятията на малките деца – те не са способни да разграничават фантазията от реалността.

Децата безрезервно вярват в показаното на екрана. Така си създават свят на въображението, което е и най-прекрасната черта на детството.

Затова е от значение какви нравствени послания ще се адресират от екрана, как ще се поднесат многопосочните знания за заобикалящия ни свят.

Не са редки случаите на груба комерсиалност и чрез филма се издигат в култ агресивността, бездушието и правото на по-силния.

Не всяка екранизация на литературна творба е успешна. Безспорно Уолт Дисни е успешен!

Взаимопроникващата връзка между литературната творба и анимационния филм е очевидна – идеи, персонажи, възпитателен характер на художествения продукт.

Но нека се има предвид, че от съществено значение е читателят да се запознае с литературния герой преди филма, да усети магията на словото, да съумее да изгради сам представа за персонажите и да усети художествените послания на автора.

Все пак киното предлага готова визия за литературния герой такъв, какъвто го вижда художникът.

И ако съпоставим илюстрациите на италианските художници и тези на анимационния филм, ще разберем защо.

Използвани източници

1. Уолт Дисни живя с рисунките си. // <www.kino.dir.bg>. – 25.02.2008. – 15 с.
2. Мерджанова, И. Ключето, което винаги ще търсим. // *ЛИК*, 1977, N 1.
3. Милев, Н. Теория на елементите на киното. – София, 1998.
4. Михайловска, Е. Съвременното кино между литературата и телевизията. – С., 1979.
5. Пинокио. // <www.bg.wikipedia.org>. – 22.02.2008. – 32 с.
6. Спинацола, В. Тъжната лъжа за Пинокио. // *ЛИК*, 1977, N 1.
7. Филипов, Д. Уолт Дисни – владетелят на вълшебното царство. // *МИТ*, 1978, N 1.

358 приказки – „Пинокио” / Карло Колоди; анимация – Уолт Дисни: културологичен аспект

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ВЗАИМОТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ НЕРАВНОПОСТАВЕНИТЕ В ОБЩЕСТВОТО ДЕЦА В РОМАНА НА ЕРИХ КЕСТНЕР „АНТОН И ТОЧИЦА”

Юлия Недева

Избрах тази тема, защото ме впечатли красивото, искреното и по детски чисто, приятелство на двамата герои. Децата са предани един на друг, тяхната съвест не е покварена и се намират все още близо до доброто. Помагат си взаимно, борят се срещу несправедливостта. В тях се пробужда чувство за отговорност, да вярват в приятелството и да не унинат в трудни моменти, дори когато им е тежко, да отстояват пред изкушенията на леността и непочтените средства за утвърждаване на самите себе си.

Обект на моето изследване са личностите на Точица и Антон.

Предмет на това изследване са взаимоотношенията между двете неравнопоставени в обществото деца.

Методите на работа са проследяване и анализиране на отношенията между двете деца.

Целта е да опише взаимоотношенията на двамата герои. Да покаже човешките добродетели на децата, които са пример за поведение в живота.

Романът „Антон и Точица” е една извънредно забележителна, трогателна и вълнуваща история за две деца, които са свързани с вярно приятелство. В него се показва силата и красотата на истинското приятелство, разкриват се сложните взаимоотношения между децата.

Точица живее в къща с десет стаи, които ѝ се струват толкова много, че след като се е нахранила и докато стигне до детската стая, тя отново огладнява.

Бащата на Точица е директор, получава добра заплата и затова семейството може да си позволи собствена кола, гувернантка и готвачка. Тя не е лишена от нищо, живее без притеснения, не познава мизерията и бедността. Нейните родители са постоянно заети и не ѝ обръщат много внимание. Точица има с кого да си играе. Антон живее наблизо, а с него винаги е интересно. Тя силно се привързва към Антон и стават истински приятели. Антон умее много неща.

С такъв приятел можеш да се впуснеш в най-вълнуващо приключение. Той живее в една стара и грозна сграда на четвъртия етаж. От прозореца на кухнята им се вижда само един сив заден двор. Но различията в имуществено отношение не са пречка и децата не чувстват никаква разлика помежду си.

Основното в книгата е едно истинско приятелство между задоволената с всичко Точица и познаващия лишенията и бедността Антон. Децата са неразделни в игрите, заедно са в хубавите и трудните моменти. Помагат си един на друг. На много места в романа двете деца дават пример за искрените чувства, които ги свързват.

Театърът е любимото занимание на Точица. Той откроява забележителната ѝ способност да импровизира, да съчинява и разказва истории, да си фантазира невероятни небивалици, да привлича вниманието върху себе си. Всяко дете е уникално с безграничен и невъобразим потенциал от творчески възможности.

Вечер Точица и гувернантката ѝ се преобличат като бедни и продават кибрит на моста. С парите, които спечелват, помагат на годеника на гувернантката и на приятеля си. Тази тайна е едно огромно предизвикателство за кипящата от енергия героиня. Когато един недобронамерен приятел заплашва да разкрие това на баща ѝ, Антон се намесва и удря силна плесница на „лошото момче”. Тази постъпка е израз на искреното желание на Антон да я защити.

Антон също продава кибрит от другата страна на моста, за да спечели малко пари за храна на болната си майка.

Средата, в която живеят децата е различна, но това не пречи те да са заедно в игрите.

Една вечер родителите на момиченцето разбират тайната на малката кибритопродавачка и съучастничката ѝ. Двете изобщо не подозират, че са разкрити и тайната им вече не е тайна. Разигралата се сцена на моста прилича повече на кадри от филм. Бедно и окъсано облечената Точица е в прегръдките на изискано облечената си майка. Тя прекалено много е погълната от своя свят, в който има съвсем мъничко местенце за момиченцето ѝ.

Любовта и грижите за детето е разменила за приятни вечери със забележителни и влиятелни хора, за опери и театрални представления. Но въпреки това тя прегръща с обич и нескрито вълнение своята мъничка дъщеричка. Когато тръгват към колата, за да я приберат, тя хваща Антон за ръка, заедно да се качат в нея. Майка ѝ се възпротивява и го нарича просяк. Точица е обидена, защото това е най-добрият ѝ приятел и няма да го изостави.

За Антон животът е много по-различен и по-труден. Принуден е да продава вечер връзки за обувки, защото е притиснат от мизерията. Трябва да поеме върху крехките си детски рамене отговорността за семейството и дома, да се грижи за болната си майка, защото, ако тя не се храни редовно и добре, ще умре. Антон не се срамува и с ентузиазъм готви, сервира на майка си, вечер оставя до леглото ѝ парченца портокал. За това дете грижите и отговорността са прекалено големи и непосилни. Антон е много уморен и почти заспива в час по смятане.

Героят е прекалено чувствителен и горд, счита за недостойно да оправдава поведението си с болестта на своята майка.

Детството е най-ценното нещо на света, все едно какво е то – радостно или тъжно.

Възхищение предизвиква моментът, когато Точица отива да предупреди учителя на Антон, че майката на приятеля ѝ е тежко болна и той трябва да се грижи за нея. Тя иска да не се разбере, не желае да се хвали с постъпката си и да вика на висок глас, че е спасила някого. Учителят вече не хока момчето, любезен е с него и дори го кани на гости. Точица тайничко се радва. Награда за нея е самата постъпка и тя не се нуждае от благодарност.

Погълнат от грижи и задължения, Антон забравя за рождения ден на майка си. Този негов пропуск я наскърбява и разочарова. Детето разбира своята вина, дълбоко преживява майчино отгорчение. Той бяга от къщи, но неговата приятелка Точица му помага. С нейните пари купуват шоколад и картичка. А когато се връща вкъщи, разбира, че майка му го е търсила, тревожила се е за него и отдавна вече му е простила.

Когато Антон приготвя вечерята на болната си майка Точица се включва да помага. Тя с усърдие бърка яйцата, чак ръката я заболява. За да вдъхне сили на болната жена ѝ казва, че изглежда добре.

Човечността е основна добродетел и тя включва в себе си всички други ценни качества, правещи детето отговорна личност.

Друг силен момент в романа е, когато Антон предупреждава гувернантката, че в дома на семейство на Точица ще влезе крадец. Благодарение на него се предотвратява кражбата, злосторникът е заловен и наказан.

Но децата са си деца, играят заедно на театър, изпълняват ролите на гърбавия шивач и неговия син. Точица се подсеца и предлага да изиграят истинската случка с крадеца.

Такива са децата – те превръщат в детска игра и най-сериозната житейска случка, и в усмивка – най-опасната постъпка. Те осмислят, преживяват и изиграват приказните персонажи и събития през призмата на личния си опит и живот. Радостта от играта се крие във възможността на децата да опознават света.

Всичко си идва на място. В резултат на добрите отношения между малките

палавници, майката на Антон е поканена за гувернантка и двете деца ще живеят в голямата къща на семейството на Точица. И баща ѝ е безкрайно доволен от себе си, стоплен от благодарността в очите на своята малка дъщеря, за радостта, с която я е дарил.

Антон и майка му плуват в щастие, а Точица от радост подскача весела из стаята и издърпва ушите на добрия си приятел.

Образите на Антон и Точица са ми интересни, защото отношенията между тях са по детски чисти, искрени и приятелски. В тях се съдържа толкова житейска мъдрост, тяхната съвест не е покварена.

Детските сълзи съвсем не са по-дребни и често пъти са доста по-тежки от сълзите на възрастните. Децата са честни, дори когато това им причинява болка. Не бива да забравяме колко тъжни и нещастни могат да бъдат понякога децата. Въпреки че Точица живее в богато семейство и е задоволена, а Антон в бедно, лишен от много удоволствия, между тях съществува истинско приятелство. Необходимо е и уважение, каквото показват малките герои един към друг.

Нито четиридесет, нито петдесет години учение и трупане на опит не са равностойни на тънкото душевно съдържание, изпълващо първото десетилетие на човешкия живот. Детството е фарът в нашия живот.

Добродетелите на децата са чудесни примери за поведението в живота. Техният морал е кристално ясен, приложим като че ли за всекиго и всички: да бъдем честни, почтени, добри и каквото и да се случи да си помагаме.

Използвана литература

1. Кестнер, Ерих. Романи за деца. – София, 1982, с. 137-229.
2. Рачева, Бисерка. Литературни пространства. – София, 2003, с. 173-179.

**359 детска литература – „Антон и Точица” / Ерих Кестнер:
социално-психологически дискурс**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ИНТЕЛИГЕНТЪТ И РЕВОЛЮЦИОНЕРЪТ ДОКТОР ЖИВАГО

**(Опит за научно изследване
по едноименния роман на Борис Пастернак)**

Лилия Кулевска

Целта на настоящото изследване е да се извърши съпоставителен анализ на стилите форми и литературни прийоми на автора на романа Борис Пастернак, с оглед открояване на същностните качества на вложеното в главния герой двуединство: революционерът и интелегентът.

Според Фридрих Ницше има четири злини, от които човечеството трябва да се пази. Това са: войната, революцията, анархията и декаденсът. Те неведнъж са били фактори в човешката история и са се раждали от „злия гений“ на интелектуалците. Главна цел в романа „Доктор Живаго“ е именно убягващата пресечна точка на пътищата на революционера и интелектуалеца.

Революцията и доброто, което тя предвещава – несъмнено се оказва несъвместима с преживяванията, които тя поражда в душата на интелегента. Революцията безспорно е пожар – в добрия и лошия смисъл, ала пожарът не ражда

360

светлина, а дим. Интелигентът е символ на „огъня”, а революционерът – на „пожара”.

Лирическият герой доктор Живаго от едноименния роман на Борис Пастернак олицетворява типичната за руската интелигенция двойственост – между интелекта и революцията. На фона на романната действителност се открояват типажите на партизанина и интелектуалеца. Личността на доктор Живаго се раздвоява от две паралелни тенденции. От една страна, Гражданската война и въвлечането на цялото общество в нея, а от друга – хуманната мисия на руския интелектуалец, като творец на новото и прогресивното.

Юрий Андреевич е човек с твърди убеждения, в основата на които лежи възгледа за живота като висша ценност. Професията му на лекар засилва още повече хуманистичната насоченост, поставяйки я над борбата, революцията и противоборството. Повествованието е постоянно като че ли на границата между желанието за схватка и неспособността за жертвоготовност. Това е динамична стихия, чиито схватки доктор Живаго не приема, смятайки че така целият народ се обрича на нещастия и лишения. С множество художествени похвати Пастернак рисува централната драма на своя герой – беззащитността на творческата личност пред силите, разрушаващи живота.

Цялата човешка философия разглежда дилемата „добро – зло”. Човешкият прогрес е последователност от възходи и спадове, така както не съществува „вечен двигател” и път, който води все нагоре. Тук Борис Пастернак сякаш вече е успял да преодолее лиричното описание на прогреса при Лермонтов. Макар и „да възпяваме безумството на храбрите, храбростта доведена до крайност е фанатизъм”. Понякога човечеството плаща твърде висока цена за „едноминутния си скок към непреодолим връх”.

Самият писател е убеден, че интелигенцията от 20-те години на ХХ в. по-скоро не приема революцията, макар и като средство за по-добър живот. Доктор Живаго става свидетел на събитията около Октомврийската революция, но те остават някак чужди на неговата природа. Той ги възприема като нещо независимо от човешката воля, подобно на природните явления. Неговите размишления за революцията, на които сме свидетели на различни места в романа, показват че той не я вижда като „празник на угнетените”, а като „тежка и кървава” дияра в историята на Русия. Не случайно в творчеството на много съвременни изследователи Октомврийската революция се възприема като двузачно събитие, донесло известни свободи, но с цената на много пролята кръв и дадени свидни жертви.

Сам Юрий Андреевич възприема революцията като неизбежна даденост, а много други интелигенти руски умове я приемат възторжено като изход от света на лъжата, разврата и лицемерието. Едва ден след началото на революцията тъстът на доктор Живаго му споделя: „Помниш ли, когато снощи ти донесох листа с първите декрети. Това беше нечувана праволинейност. Тази праволинейност така покоряваше, че не беше за вярване. Такива пожелания със силна първоначална чистота може да има само в главите на техните създатели. За мен прозвуча йезуитски, защото още на другия ден видях как политиката се обръща наопаки. Тогава си казах – тази власт уж дето е за нас, май е против нас”.

В почти всички разсъждения на лирическият герой доктор Живаго за властта,

читателското внимание се насочва към причините за човешкото щастие. Това е философски въпрос, затова и размишленията му са философски: щастieto не може да се постигне и завоюва със сила. Всеки човек търси щастieto сам, защото то никога не идва наготово. Според Живаго е глупаво дори заради най-високите идеи да се жертва човешки живот. Революцията би имала някакъв смисъл, ако носените от нея бедни са минимални.

Главната действаща стихия в романа е стихията на революцията. Тук авторът се опитва да покаже, че главният герой не се стреми да повлияе на хода на събитията. Очертана е грандиозна цел – да създаде един нов свят, от който да започне ново летоброене. Революцията се разглежда и като откровение, и като „притаяване на дъха“, след което започва ново дихание. Революцията е и даденост, неподлежаща на обичайна преценка, от гледна точка на ежеминутен човешки интерес. Нейната неизбежност и непредотвратимост увлича в своя водовъртеж всеки човек, без да оставя място за неговата воля и личен избор.

Доктор Живаго е участник в революцията, но възприема себе си като „песъчинка, захваната от вихъра на бурята“. Човекът – песъчинка е хванат не просто от вятър, а от снежна вихрушка, пронизваща със студ човешкото тяло.

Неутралността на Юрий Живаго в Гражданската война е осигурена от неговата професия: той е военен лекар, т.е. официално неутрално лице по всички международни спогодби. Противоположност на Живаго е жестокият Антипопов-Стрелников, който активно се намесва в революцията на страната на „червените“. Стрелников е възплъщение на силната воля и на стремителното активно действие. С бронирания си влак той се движи с максимална скорост, безпощадно борейки се със всяка съпротива на революцията. Но дори и Стрелников се оказва безсилен да ускори или забави тържеството на събитията. От тази гледна точка и Стрелников е също толкова слаб, както и слабоволевият Живаго. В романа двамата са не само противопоставени, но и съпоставени.

Независимо от заблудите и временните блуждания в различни посоки – остава любовта към Русия, остава любовта към живота. И всичко това пречиства съзнанието и подсказва неизбежността на случващото се. Не веднъж Пастернак чрез своя герой разсъждава над смисъла на историческите събития, на които е жив свидетел. Той си задава философски въпроси: за живота и смъртта, за интелигенцията и революцията, и вечно търси причините, предизвикали бурните събития. Той ни кара да ги „чуваме“ и да ги приемаме като независими от добрата човешка воля. Той остроумно заявява, че никога не трябва да се стремим етически да оценяваме природните явления – дъжд, мъгла, виелица, защото никой и никъде не може нито да причини, нито да ускори подобни явления със свои лични усилия.

Историческите явления се усещат чрез човешкото съзнание, отваряйки пред нас път, по който да тръгнем без да се объркаме. Човешкото съзнание според Живаго е светлина, хвърляща своя лъч напред, като запален фар към пътуващ кораб.

В моментите на революционна екзалтация той убеждава себе си, че човек не може да бъде истински поет, без да е истински революционер. Все пак необходимо е революционерите да спазват известна мярка в изискванията и жестокостта си, което не винаги е така. Но Борис Пастернак забелязва, че докато в поезията всичко е наред,

в политиката нищо не върви. Всеки ден сред населението избухват смутове, които пречат на естествените стремежи на хората.

Същевременно намеренията на новата комунистическа революционна власт спрямо интелектуалците брутално се изясняват. Вдъхновявано от марксистката теза, според която културата трябва да бъде изключително работническа, правителството изгражда в цялата страна идеологически ядра, предназначени да образуват масите в „правилната посока“.

В романа Пастернак не обяснява, а само показва и рисува картини чрез думите на Живаго. Това, което той нарича „ход на историята“, на нас ни се представя по различен начин чрез живота на „растителното царство“. Представата на доктор Живаго за революцията е типична за интелегента. Той смята, че тя не е „зърно, лежало цяла зима под снега и буйно разцъфнало за два, три дни напролет“.

Ходът на историческото развитие прилича по-скоро на растежа на всяко живо същество – бавно, равномерно във всички посоки и хармонично. В тази на пръв поглед неподвижна застиналоост се извършва вечният растеж, вечната промяна и неусетният възход на историята на всяко общество.

Историята не е нещо видимо, както е видима растящата трева. Ето защо революциите, извършвани бързо и с големи крачки напред, се ръководят от едностранчиви фанатици и самозвани гении. Те за няколко часа или дни разрушават стария ред. И оставят след себе си дълги дни и седмици – понякога много години, поколения хора да страдат, опитвайки се да „догонят духа на времето“.

Използваните от Пастернак литературни похвати, превръщат творбата му в епопея, родееща се с лирическо стихотворение, показващо всичко наоколо през призмата на една висока интелектуалност.

Не случайно главният герой на романа Юрий Живаго е типичен интелектуалец, а не типичен революционер. Той е лекар и поет, защото вероятно според автора, поетът е вечен заложник на „плененото“ време. По този начин възгледите на Живаго за историческите революционни събития са всъщност поетични възгледи за вечността. Понякога той греши, приемайки временното за вечно.

През октомври 1917 г. доктор Живаго приема революцията с ентузиазъм, наричайки я „великолепна хирургия“. Но след като червеноармейците го арестуват през нощта, мислейки го за шпионин – той размишлява: „Бях настроен доста революционно, а сега си мисля, че насила нищо не можеш да вземеш“.

И точно тук Юрий Живаго „излиза“ от революционната игра, отказва се от медицината, премълчава за лекарската си специалност и не приема страната на нито един от враждуващите лагери. Живаго решава за правилно да бъде духовно независим човек и пред лицето на каквито и да било обстоятелства да бъде „самият себе си“.

Бидейки в плен при партизаните четири години, Юрий Живаго съвсем открито споделя с командира: „Когато ви слушам да говорите за преобразяване на живота, аз губя власт над самия себе си и изпадам в отчаяние.“

Животът се променя вечно, но от само себе си, а не се нуждае от вашите тълкувателни теории“. По този начин Юрий Живаго показва, че самият живот трябва да реши историческия спор: кой е прав и кой не.

Юрий Андреевич е възпитан в духа на руската наука, изкуството и стила на

живот от по-миналия век. Той носи добродетелите на великата руска класическа литература, според които се разграничава ясно кой може да бъде наречен герой и какво е неговото светоусещане.

Не веднъж доктор Живаго става жертва на повече колебания и съмнения, отколкото яснотата на лирическите събития. Тези колебания не са демонстрация на слабост, а са негова интелектуална и морална сила. Ако твърдим, че той няма воля, то би трябвало под воля да разбираме способността му без колебания да приема еднозначни решения.

Но навсякъде в произведението виждаме обратното – решимостта на неговия дух, да не се поддава на съблазънта на еднозначните решения, макар те да го спасяват за кратко от съмненията.

Чрез доктор Живаго Борис Пастернак се стреми да осмисли проблема на руската интелигенция, която в онези години е привикнала към мисълта за висшите ценности на всеки човек и на която са чужди отклоненията на идеите и техните извращенията.

Това е повествование през погледа на човек, който не иска да се намесва в братоубийствена война, комуто е чужда жестокостта и който желае да има нормално семейство, да обича и да бъде обичан, да лекува хората и да пише стихове.

Юрий Андреевич Живаго е син на разорен милионер, който се е самоубил. Майка му умира рано. Възпитаван е от дядо си, човек със свободно мислене, лишен от предубеждения. Дядо му притежавал дворянско чувство за равенство с всички.

Още в университета у Живаго се събужда любовта към философията и жаждата към поезията. Жени се за любимата си Тоня – дъщеря на професор и внучка на влиятелен фабрикант. Завършвайки блестящо медицина, става прекрасен лекар.

Междувременно в семейството се ражда син. Животът тече щастливо, но избухва войната. Юрий Андреевич заминава на фронта като лекар. Първата световна война, в която той е жив участник, е преддверие и източник на още по-кървави, страшни и преломни събития.

Героинята на романа Лариса разсъждава, че войната „е виновна за всички последващи нещастия за нашето поколение”. А един от болшевиките споделя: „Така, както усвоих занаята, така и изучих всичко за войната. Всяко дело се превръща за мен в страст. Обикнах и военното дело. Разбрах, че оръжието е сила, дори си помечтах сам да се превърна в сила”.

Тук виждаме, че въоръженият човек – това вече не е обикновен човек. И историята знае колко лесно стрелците се превръщат в разбойници. Когато се върнат от фронта и им приберат пушките, или се възвръщат към занаята си, или започват да безчинстват. Такава съдба е сполетяла и червения партизанин Памфил.

Страшно е, когато стремежът за свобода е придружен от жестокост, тогава избуява чувството за възмездие от стореното; живите участници като че ли губят ума си, преплитайки в сънищата си ту тревогата за жената и децата, ту налудничавото желание за героични революционни победи. И когато такъв боец се завърне в бащината къща и скръбно осъзнава, че е загинало цялото му любимо семейство – безумната му човешка любов се изражда в умопомрачаваща лудост.

Революцията, дори и да води до промени, винаги носи страдание и извиква

дълго отрицателни чувства, както в дните, така и в сънищата на въвлечените в нея.

Страшно завършва и животът на Антипов-Стрелников, бившия учител, доброволеца от Първата световна война. По време на Гражданската война той става военачалник и славата му се носи из целия Сибир и Урал. По-късно разочарованието го ожесточава, а революцията го въоръжава. Първоначално той е безстрашен, но скоро се разочарова и от революционерите. Тъй като не е партиец, водачите на революцията не го обичат. И за зла участ на съдбата, когато изпълнява своята роля, те го предават на съд.

Преживявайки няколко години след Гражданската война, той, както и Юрий Андреевич, не успява да се приспособи към новите условия. Трудно е за един бивш дворянин да се впише в революционния фон. Той повече не може да служи, защото се прискърбие установява, че никой не се нуждае от свежите му мисли и инициативи, а по-скоро изискват „унизителна словесна гарнитура“ за възвеличаване на мнимите революционери. Чувства се излишен и поради липсата на семейството му – Лара и неговата дъщеря Катенка – слагат край на живота си.

Размислите за революцията в романа „Доктор Живаго“ показват, че тя не е „празник на угнетените“, а тежка и кървава дияра в историята на Русия. От дистанцията на времето е много трудно да се каже какви са нейните приноси и в името на какво се е проливала човешка кръв.

Известно е обаче, че тя „прокарва“ водораздел между хората в страната и по този начин се ражда огромното руско емигрантство. Напускат я дори онези интелектуалци, които първоначално се отнасят възторжено към революцията и дори я приемат като неизбежна за онзи исторически период.

Двояко е и отношението на нашия герой доктор Живаго към революцията. Първоначално той честно изпълнява дълга си на лекар, полагайки еднакви грижи и за ранения партизанин, и за доброволеца от колчаковската армия. И в двамата той вижда страдащи хора. По този начин още веднъж се потвърждава централният лиричен проблем на Борис Пастернак – беззащитността на творческата личност и на човека като защитник, а не разрушител на живота.

За съжаление революцията и гражданската война отварят път на „животински“ инстинкти и пренебрегват законността, издигайки в култ насието. Доктор Живаго вижда и чувства, че революционните промени се съпътстват от пренебрежение към духовните ценности на човека.

Неправилно се величат идеите за материално равенство; разпределение на богатата по-равно и опит за обезличаване на личното мнение. Самият революционен процес връхлита интелегенцията и извежда на повърхността най-жалките отломки от тъмната страна на човешката душевност. Подобни „низки“ страсти се извеждат погрешно напред и се представят за нещо изключително.

Авторът възприема революционните събития като сложни явления и в своя роман разкрива тяхната противоречивост в емоционалното светоусещане на героите. Доктор Живаго е събирателен образ на руския интелегент и умира както голяма част от руските умове – „в губещ се въздух“.

Като че ли в цялото протежение на романа се показва как развитието на революцията е едно бавно, мъчително и постепенно „погребване“ на доктор Живаго.

„Докторът изведнъж почувства, че му прилошава. Преодолявайки обзелото го безсилие, стана от седалката и като задърпа нагоре-надолу дръжките на прозореца, се помъчи да свали стъклото. То не се поддаде на усилията му... С нечовешко усилие на волята, залитайки и едва пробивайки си път през тъпканицата между седалките, стигна до задната площадка... Стори му се, че полъхът на въздух го освежи, че може би още има надежда”.

Реализираната от Борис Пастернак тук метафора за „отсъствието на въздух” е показателна, че революцията понякога стига до безпътица и се превръща в своя противоположност. Заедно с революцията умира и една култура. Поетът умира, защото е невъзможно повече „да диша” и животът му е загубил смисъл.

Като тънка нишка в романа се прокрадва отказът да се участва в историята чрез нейните революционни промени. И е направен сполучлив метафоричен опит да се покаже как времето „създава оазис”, където битуват истински ценности – любовта, природата, свободата на духа и културата. Самата история, дори и да е път към истината, не се покрива с представата на човека за щастие. Историята има в запас времевата безкрайност, а за хората е отреден кратък срок – животът. Много е трудно човек да избере призванието си, без да разруши изконните си ценности, а те са прости: любов, смислен труд, природна красота и свободна мисъл.

У доктор Живаго постоянно се преплитат революционерът и интелигентът. Във фабулата на романа се прокрадва ту едната, ту другата тенденция, по подобие на релси за разминаване, се преплитат сюжетните линии.

Пресечните точки на интелигента и революционера се засичат на неочаквани места като железопътни коловози, и при най-малкото невнимание на машиниста се стига до катастрофа.

Героите на романа изпитват „огъня и жарта” на руската революция, която самият Пастернак е считал за повратно събитие в историята на XX в. Хората заемат различни позиции спрямо революционния метеж и от тази гледна точка се формират различни съдбовни пътища.

Пътят, който избира Живаго, не е път на радост от извършеното. Този път не го предпазва и от грешки, но само по този път трябва да върви достойният човек – художникът, лекарят, поетът. Юрий Андреевич остава сам със себе си. „Доктор Живаго” е роман, разказващ за изгубения идеал и за опита той да бъде намерен повторно. Това е едно напомняне на Борис Пастернак за „светлината и хармонията в условията на мъглата и вирхушката”.

Това лирично състояние на доктор Живаго е пресъздадено чрез един посмъртен разговор за „възвръщане към вечното начало”: „И въпреки че просветлението и освобождението, очаквани след войната, не дойдоха заедно с победата, както те си бяха представяли, но все пак предвестието за свобода се носеше във въздуха през следвоенните години и представляваше единственото им историческо съдържание. Състарените приятели до прозореца имаха усещането, че тази свобода на душата е дошла, че именно тази вечер бъдещето съвсем осезаемо присъства долу на улиците, че те самите вече са встъпили в това бъдеще и отсега нататък са в него. Обземаше ги щастливо разнежено спокойствие...”

Както добрият християнин покорно почита светостта и на *Ветхия*, и на *Новия*

завет, така и доктор Живаго едновременно вярва в революцията и симпатизира на революционерите. Същевременно като човек интелгент той трезво разсъждава, че промените трябва да стават без сила и са постепенно диктувани от човешката душевност.

Революцията е борба, а борбата взема жертви. И голямото изкуство на интелгента е как да преживее революцията – как да оцелее, без да побеждава в един свят, в който за победения място няма! За интелектуалеца остава най-тежката задача – как по време на революция да „изчисли моралната квадратура” на омагьосания кръг от революционни набези.

Основни изводи от направеното изследване:

- В разработката направихме успешен опит да открием личностните качества на лирическият герой доктор Живаго – от една страна революционерът, а от друга – интелгентът.

- Показахме как в динамиката на фабулата на романа „революционното” и „интелгентското” ту се преплитат, ту се противопоставят. В това се състои душевната драма на героя.

- Опитахме се да потърсим хоризонта на философското мислене на доктор Живаго, като в процеса на анализа поставихме акцент върху проекцията на революционното насилие върху здравия смисъл на човешката личност.

- В очите и съзнанието на интелгента революцията се приема и като обществена, и като лична драма, което в края на краищата води до загуба на смисъла на живота, а дори и до неговата кончина.

Използвана литература

1. **Канети**, Е. Пристъпи от думи. – София : Абагар, 2001.
2. **Лютов**, В. Русские писатели в жизни. – Москва : Урал, 1999.
3. **Ницше**, Ф. Веселата наука. – София : Унив. изд. Св. Кл. Охридски, 2003.
4. **Пастернак**, Б. Доктор Живаго. – София : Mediasat Group, 2005.
5. **Троя**, А. Пастернак. – София : Рива, 2007.
6. **Pasternak**, B. Lettres a mes amies franzaises. – Paris : Gallimard, 2000.

**360 съветска литература – „Доктор Живаго” / Борис Пастернак:
анализ**

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ВРЕДАТА ОТ НАРКОТИЦИТЕ И ТРАГИЧНИЯТ КРАЙ НА ЕЛВИС ПРЕСЛИ

Елена Димитрова

Броят на зависимите от наркотици се е увеличил значително през последното десетилетие. Моята цел е чрез следващия материал повече хора да научат за вредата от наркотиците и да се предотврати употребата им. Разбира се, че за да се разреши този проблем е нужно да се работи заедно с други последователи на идеята от целия свят. Млади хора, учители, родители, социални работници и всички, които се интересуват от темата, могат да научат за важни аспекти на дрогата. Трябва да си отговорим на някои въпроси, които смятам, че много хора си задават, но не знаят техния отговор. За да се проведе ефективна борба с наркотиците трябва обществото да е наясно с това какво е дрога, какво е наркотик?

Изборът на темата е обоснован от значението ѝ за младите хора и за техните родители. Те трябва добре да знаят за вредата им и последиците за човешкия организъм. Решението дали човек трябва да взема наркотици и по този начин да разруши живота си е лично негово. Важно е обаче да знае достатъчно за тези вещества, преди да направи своя избор.

Методът на подетото изследване е вкоренен в източниковедското проучване на

361

редица електронни сайтове по темата.

Обект на това изследване е жизненият и творческият път на „краля на рокендрола” – Елвис Пресли.

Предметът на изложението е фокусиран върху феноменологията на личността, достигнала върха на славата, погубила се заради наркотиците.

Нека следващият материал бъде полезен за онези, които още не са се докосвали до наркотиците. А онези, които вече са зависими и искат коренно да променят живота си, да намерят пътя за излизане от зависимостта.

Наркотиците са химични вещества, които променят физическите, психическите и социалните функции на човека. Самите наркотици не могат да се определят нито като добри, нито като лоши. Добър или лош е начинът, по който ги използваме. Някои от тях са нелегални, а други се използват в медицината. В определени етапи от техния живот, най-вече през детството и юношеството, хората попадат на различни видове наркотици. Това могат да бъдат цигари, алкохол, но най-често – приспивателни, марихуана, екстази, амфетамини, хероин, ЛСД, антидепресанти, анаболни стероиди или инхаланти. Пристрастяването е много лесно – когато ефектът на наркотика изчезне и не се приеме друга доза, тялото сигнализира чрез чувството за болка. Когато тялото започне да изпитва наркотичен глад, се появява физическа зависимост. За да се достигне същият ефект, организъмът се нуждае от все по-силна доза и постепенно се развива толеранс. Не само тялото, но и умът става зависим от наркотиците и възниква т.нар. психическа зависимост.

Защо известните личности започват да вземат наркотици? Някои мислят, че знаменитостите искат да експериментират като обикновени хора. Това е вярно, но мотивите биват различни. Те имат много пари и по-лесно могат да си набавят наркотици. Хората около тях може да пушат и това да им повлияе. Има много причини, които да провокират желанието и нуждата от наркотици. Само защото известните личности вземат наркотици не означава, че и обикновените хора трябва да започнат да се дрогираат. Толкова много знаменитости са починали от наркотици и това е всъщност заразителна болест. Но тези личности са модели за подражание на много млади хора, които биха направили всичко да приличат на своя любим певец или актьор. Те не осъзнават в какво се забъркват и скоро стават зависими.

Американската легенда Елвис Аарън Пресли (*Elvis Aaron Presley*) е роден на 8 януари 1935 г. в град Тюпълоу, щата Мисисипи в семейството на Върнън и Гладис Пресли. Майката е била бременна с близнаци, но едното момче умира шест часа след раждането. Елвис остава единствено дете в семейството и през следващите години се радва на изключителната любов на майка си. Той е хубаво, гальовно дете с малко момичешка хубост, което расте в най-обикновено семейство, едва свързващо двата края. Благодарение на енергичността си Гладис успява да възпита Елвис много добре и да му внуши солидни морални принципи. Така още в детството му тя залага възможността някой ден Елвис да стане „момчето на цяла Америка”.

Семейство Пресли всяка неделя посещават градската църква, където слушат религиозни химни (госпъл). По-късно Елвис споделя, че е научил много от изпълнителите на госпъл. Гласът му е открит доста рано – още на три години. По-късно в училище той впечатлява с таланта си да пее. За 12-ия си рожден ден получава за

подарък китара за 13 долара. Учи се от радиото и започва да свири, без да познава нотите. Тогава така правят повечето музиканти, които той слуша. През 1948 г. семейство Пресли се премества в Мемфис в щата Тенеси при все по-голяма бедност. Елвис започва да работи като разпоредител в кино. През лятото на 1953 г. отива в малкото звукозаписно студио Сън Рекърдс, ръководено от Сам Филипс, за да запише плоча за подарък на майка си. Изпява песента *My Happiness*.

Филипс е заинтересован от Елвис. Вика го през март и отново през юли 1954 г. Елвис записва песента на Артър Кръдъп *That's All Right Mama*, която веднага се превръща в хит. Постъпват толкова много поръчки за малката плоча, че Филипс се чуди как да ги произведе. През първите три седмици след излизането си плочата се продава в 15 хиляди бройки, което е голям успех за рамките на Мемфис и рекорд за Сън Рекърдс. През това време Елвис се прехранва, като кара камион. Засега не е спечелил нищо от музиката си. Опитите му да пробие в кънтри шоуто Гранд Ол Опри се провалят. Затова пък упоритият Сам Филипс го изпраща на друго кънтри шоу – Луизиана Хейрайд. Там Елвис пее няколко години и става известен.

Големите успехи започват през 1955 г. Негова плоча за Сън Рекърдс се изкачва до първо място в националната класация на Билборд за кънтри-енд-уестърн. През ноември 1955 г. Сам Филипс продава издателските и звукозаписните права на Елвис на голямата грамофонна фирма RCA-Victor за колосалната сума от 40 000 долара. Концертните му изяви също привличат все повече публика.

Освен това привлича вниманието на големи звукозаписни фирми и на по-значими мениджъри. Един от тях е „полковник“ Том Паркър, който успява да стане негов личен мениджър. Популярността му се увеличава от участия в телевизионни програми и в различни шоута, които се наблюдават от рекорден брой зрители. Интерес проявяват и филмовите компании. От август до октомври Елвис снима първия си филм *Love Me Tender*. Излизането на филма се превръща в сензация. Комбинацията с издадената четворна плоча се оказва извънредно печеливша. Той вече има екип от автори, които пишат песните му.

Първите четири албума на Елвис неизменно заемат първите места в класациите, където остават общо 29 седмици. Продават се в над 10 милиона броя.

В края на 1956 г. военните власти поканват Елвис на донаборна комисия и го оценяват като годен за военна служба. Елвис е могъл да избегне службата, но Паркър смята, че тя ще е полезна – от една страна ще покаже, че Елвис не се е главозамаял от успеха си, а от друга ще се привлекат нови, по-улегнали среди сред публиката. Елвис влиза в армията през март 1958 г. Благодарение на военната служба Елвис вече се приема като заслужил член на обществото.

Периодът 1960-1963 г. е много плодотворен за Елвис. Той е нетърпелив да продължи да записва и да снима. Опитва се и да навлезе в сериозното кино. Общо през цялата си кариера участва в 31 игрални филма. Много от песните в тях стават хитове и се пеят до днес.

Въпреки това успехите му намаляват. Интересът към него непрестанно спада. През 1967 г. Елвис се жени за Присила и се ражда дъщеря им Лайза-Мари.

Отношенията между тях не се развиват добре, което предвещава бъдещия разлив. Ето защо по идея на Паркър, Елвис решава да направи собствено телевизионно

предаване за Коледа на 1968 г. Излъчването на шоуто прави огромно впечатление на Америка и Елвис отново е на върха. Успехът го стимулира и той се впуска в многобройни записи. Издадените албуми са успешни, макар че не заемат високи позиции в класациите.

Друга промяна в имиджа на Елвис е появата му отново на сцената. От 30 юли до 28 август 1969 г. в Интернешънъл хотел в Лас Вегас той изнася общо 56 концерта пред 123 000 души, като пее енергични стари рокове и някои от новите си песни. Издаден е и първият концертен албум. Със същата страст, с която в началото на 60-те се впуска да прави филми, сега Елвис прави концерти. За 8 години до смъртта си през 1977 г. изнася над 1100 концерта пред 5,5 милиона зрители. През 1970 и 1972 г. Metro Goldwin Mayer заснема два музикални филма за концертите на Елвис, които привличат много зрители и се оценяват високо: „Elvis on Tour” през 1972 г. получава Златен глобус за най-добър документален филм. През 1971 г. Елвис е избран от консервативния младежки съюз в Мемфис за един от „десетте най-забележителни млади мъже на годината”. Тогава той е на 36 години.

И ако кариерата му отново върви добре, не е така с личния му живот. Присила го напуска заради един учител по карате. Това е сериозен удар за Елвис, но не може да се каже, че не е заслужен. Елвис определено не се проявява като добър съпруг с честите си любовни авантюри и постоянните си отсъствия.

През 1973 г. следва официален развод и наскоро след това той заживява с Линда Томпсън. По това време ексцентричният му живот коства много пари. Елвис стига до банкрут. Причините са две. Първата трябва да се търси в надминаващото вече всякакви граници разточителство на Елвис. Той притежава няколко десетки кадилака, собствен самолет и обича да прави огромни и скъпи подаръци на всички от обкръжението си. Разходите за медикаментите му, които редовно си доставя със самолет от Лас Вегас, се изчисляват на половин милион долара. Втората причина за банкрута е мениджърът му Паркър. Той свиква да живее по-люксово, отколкото може да си позволи и неизбежно се превръща в мошеник, тъй като парите, с които разполага, не са негови собствени.

През 1973 г. Паркър продава на RSA правата на Елвис върху всички записи с негови изпълнения, направени до 1972 г. срещу сумата от 5 200 000 долара и гаранция от 500 000 долара за период от седем години. Ако Паркър е смятал, че след тежкото заболяване през 1970 г., Елвис ще го надживее по силата на естествените биологични закони, той пак не е имал правото да си присвоява така „алчно” бъдещето му. А ако е предполагал тъкмо обратното – че Елвис ще се самоунищожи за кратко време с наркоманията си, то в такъв случай е действал още по-непочтено, тъй като е присвоявал наследството на едно невръстно дете – дъщерята на певица.

От 1973 г. започва нов залез на Елвис. Въпреки че музиката, която записва, не е лоша и в нея има много добри попадения, популярността му отново спада. Късните албуми отново не се продават така добре, а още повече – неизменно издаваните сингли. Само концертите продължават да привличат много хора и концертните зали винаги са пълни. Публиката не се смущава нито от вида на Елвис, който напълнява, нито от зачестилите моменти, когато губи гласа си или направи изгубва съзнание на сцената. Всъщност това не смущава и самия Елвис. Колкото и да

няма желание за нови студийни записи, той с желание продължава концертите си. Все пак студийните албуми са най-печеливши, така че RCA неизменно преследва своя изпълнител за нови сеанси.

През 1976 г. неудържимият упадък на Елвис продължава. Елвис отказва да работи в студио и затова към Грейсланд се отправя подвижна звукозаписна техника. Шестте нощи от 2 до 8 февруари се превръщат в истински кошмар. Екипът чака с часове, докато Елвис най-сетне се появи, той „често губи всякакъв контрол над себе си” и успява да осъществи едва дванадесет записа. От репертоара става ясно в какво душевно състояние се е намирал. Във всички провлачени песни, които изпява, се разказва за изгубената любов – „един мъж, един самотен мъж, който проигрва любовта си” стои в центъра на песента „Solitaire” на Седака, „лялото отмина, розите умряха” се казва в старата песен „Danny Boy”. Това, което продуцентите смятат за своенравничене на звезда, всъщност е безкрайна умора на Елвис от постоянни записи и концерти. Напрежението в работата му е толкова голямо, че той неизбежно се нуждае от стимуланти, успокоителни и приспивателни. Те стават част от живота му и постепенно го довеждат до разруха.

През март отново започват турнета. Едноседмичните или двуседмичните турнета се редуват с по-продължителни паузи, в които д-р Никопулос успява да стабилизира състоянието на Елвис поне дотолкова, че да може да се държи за микрофона. Програмите си той може да изпълни дори на сън, често това се случва в буквалния смисъл на думата. Понякога забравя текста на песни, които е пял стотици пъти, но все още очарова публиката – като смесица от музика и сензация. Но има моменти, в които отново е на такава висота, че дори и най-придирчивите музиканти го намират великолепен. Това по всяка вероятност се дължи на сполучлива и правилно дозирана комбинация от хапчета. С течение на времето Елвис се превръща в истински експерт по фармакология, той навсякъде мъкне със себе си американския лекарствен справочник.

Присила, с която Елвис отново поддържа нормални отношения, се опитва през май да го накара да се подложи най-сетне на истинско лечение от наркомания в една специализирана клиника в Сан Диего. Елвис не се съгласява. Личният му живот продължава да е объркан и несигурен. След Линда Томпсън, негова приятелка става Джинджър Алдън. Тя живее с него до последния ден от живота му.

Елвис умира на 16 август 1977 г. в дома си в Грейсланд, вероятно от свръхдоза приспивателни и успокоителни. Наркоманията на Елвис се е превърнала в предмет на национални разисквания и впоследствие обществеността естествено иска да узнае дали именно тя е директната или поне индиректната причина за смъртта му.

При токсикологичното изследване на тялото на Елвис се откриват осем до дванадесет различни наркотични вещества. Всичките са позволени и предписани от лекари медикаменти, които човек може да получи срещу рецепта в аптеката. Ето точно в това е работата. Ако болничните власти или държавното здравеопазване бе признало, че „предписаната от лекари” концентрация на валиум, квалуд, валмид, деморол, дилаудид – изброявам само най-важните – се намира в някаква причинна връзка със смъртта на Елвис, че от комбинирането на отделните дроги се е получило свръхдозирание, което е предизвикало или дори само би могло да предизвика спиране

на сърдечната дейност (поради парализа на дишането или нарушаване на кръвообращението), нещата щяха да засегнат не репутацията на Елвис, а тази на лекарската система в САЩ. И дори много повече – на фармакологичната индустрия, под чието давление се намира лекарската колегия.

Като се позовава на данни от официалните служби за наркотици, журналистът Лесли Смит пише в послеслова си към спомените на Марти Лейкър, че два процента от американските лекари не могат да устоят на комбинирания натиск на пациенти и лекарствени производители и действат като тези, които са предписвали рецептите на Елвис. Т.е. 10 000 „легални“ търговци на наркотици упражняват с относителна сигурност този доходен занаят на лекарска безотговорност. Само през 1977 г. са предписани два милиона пъти „легални“ наркотици с цел злоупотреба. Приходите, получени от стимуланти, обезболяващи и успокоителни средства, достигат няколкостотин милиона долара. Според Смит „случаите на спешна медицинска помощ вследствие усложнения с валиум са повече, отколкото при злоупотреба с хероин, кокаин и дори алкохол“.

Както при убийството на Джон Кенеди, жертвата е от такава величина, че ако истинските виновници бяха открити и предадени на съда, обвинението би се насочило срещу цялата система. Да вземем например концерна „Дюпон“ с неговия девиз „Химията прави живота по-красив“. Лекарите и след време не отстъпват нито на йота от обясненията си. Различията в становищата се премълчават. Стремещт е да се избягнат скандали – както при доклада за аутопсията на Кенеди.

Официалната причина за смъртта на Елвис остава един вид сърдечен инфаркт, но без да са установени достатъчно органични предпоставки за това. Впрочем в случая се използва един юридически ход – според законите на щата Тенеси, резултатът от аутопсията и смъртният акт се пазят в тайна в продължение на 50 години по желание на близките на покойника.

Три основни групи играят важна роля за формирането на съвременните проблеми, свързани с употребата на наркотици: *Инфекциозни заболявания*: инжектирането е най-честият начин на приемане на най-проблемния наркотик – хероинът, което често е свързано с използването на едни и същи прибори (спринцовки, игли и др.) от наркоманите. Това увеличава рискът от разпространение на инфекциозни заболявания като хепатит В, хепатит С, HIV, сифилис. *Маргинализация*: ниската средна възраст на приемане на първата доза и на пристрастяване води до напускане на училище, липса на професионална квалификация, безработица, умствени проблеми. *Престъпност*: Престъпното поведение е характерно за повечето наркомани. Нуждата от ежедневни дози ги кара да крадат, ограбват импулсивно и безскрупулно. Затова са считани за обществена заплаха. Други, водени от същите мотиви, започват да пласират наркотици. Престъпното поведение е основната причина за негативните реакции на обществото срещу употребяващите наркотици. Все повече хора разбират, че темата наркотици може да стане ужасяваща реалност и в техния семеен и приятелски кръг. Това вече не е ограничено за определени наркосцени и през последните години е навлязло все повече в ежедневните сфери като училището и работното място. Не само „твърдите“ нелегални дроги като хероин и кокаин са на челно място. Също и алкохолът – „световната дрога“, и определени медикаменти (най-вече успокоителни и възбудителни средства), които могат да се получат свободно или най-много срещу

рецепта, поради което се обозначават като „легални дроги”, правят юношите все по-лабилни и склонни към пристрастяване. Броят на търсещите съвет родители и близки непрестанно се увеличава. Според доклад, озаглавен „Състояние на проблема с наркотиците в Европа” 10% от хората до 35-годишна възраст използват наркотици, 5% от хората на възраст от 35 до 60 години са наркозависими. Това прави около 10 хил. системно употребяващи наркотични вещества. Между 315 и 330 хил. души в България са опитвали поне веднъж в живота си дрога, 15% от тях са на възраст между 18 и 24 години. За миналата година България се нарежда на 21-во място по употреба на канабис в Европа. Данните показват, че 35% от 70-те хиляди студенти у нас поне веднъж са го опитвали. 8% от бъдещите висшисти са пробвали амфетамини, а 4%-кокаин. В България е отчетен висок процент на смъртни случаи при хора под 25 години, предизвикани от употреба на наркотици. Как се лекува наркоманията, когато вече е на лице? Преди всичко е необходима системна разяснителна работа, за да се откажат болните от употребата на наркотици. Наркоманите не трябва да бъдат изолирани от обществото. Стремежът у тези болни да държат в тайна употребата на опиати се обяснява със страха им, че могат да бъдат обвинени или наказани с презрението на обществото. Ако не им се помогне навреме, може да се създаде порочен кръг – засилване на стремежа към наркотиците, което довежда до още по-тежки увреждания и до фатален изход. Направеното изследване показва, че нашите усилия трябва много повече от преди да се насочат към това да се попречи на развитието на пристрастеност и зависимост у нашите деца и юноши. На зависимите трябва да се помага по-бързо и ефективно, за да се предпазят от социална и здравословна деградация и ранна смърт в мизерията на пристрастеността. Междувременно ние знаем, че успешната превенция срещу пристрастеността трябва и може да започне много по-рано, отколкото досега се е предполагало. Родители и възпитатели обаче са поставени пред задачи, които не са съществували по-рано и за които няма примери в семейната традиция и преживяната собствена младост. Превенцията срещу пристрастеността касае всекиго, но най-вече родителите и възпитателите. Най-вече заради децата те трябва самите да станат активни, вместо да чакат държавните мерки.

Нека да направим света около нас малко по-добро и безопасно място за живеене!

Цитирана литература

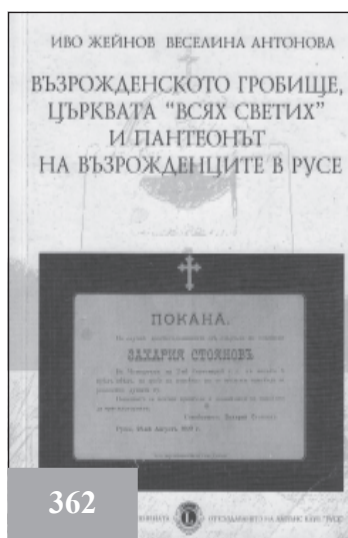
1. **Виле**, Ролф. Пристрастеност и дроги : Как да предпазим децата от тях. – София : ЛИК, 1998. – 132 с.
2. Елвис **Пресли** / Състав. Волфганг Тилгнер ; Прев. от нем. Елена Бирчева. – София : ДИ Музика, 1989. – 237 с.
3. **Уейл**, Ендрю и др. От шокола до морфина : Всичко, което трябва да знаете за променящи съзнанието дроги. – София, 2006. – 156 с.
4. <www.drugs.314c.com>. – 14.02.2008. – 15 p.
5. <www.perspective.bg>. – 13.02.2008. – 12 p.
6. <www.web.need.bg>. – 11.02.2008. – 3 с.

361 наркотици – зависимост; известни личности – Елвис Пресли: социокултурен дискурс

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЦЪРКВАТА „ВСЯХ СВЕТИХ” И ПРОКЛЯТИЕТО НАД РУСЕ

Марина Величкова

Жейнов, Иво и др. Възрожденското гробище, църквата „Всях Светих” и Пантеонът на възрожденците в Русе / Иво Жейнов, Веселина Антонова. – Русе : Държ. архив, 2006. – 224 с.

Авторите на разглежданата книга – историци – са се съсредоточили върху събиране на значимо по съдържание и обем количество от спомени на съвременници за престъпното събаряне за една нощ от комунистическата власт на русенската катедрала, принадлежаща към гробището „Всях Светих” и за неблагоприятията около проекта, строителството и откриването на Пантеона на възрожденците.

Те припомнят, че събитията около разрушаването на църквата „Всях Светих” в средата на 70-те години на XX в. са станали повод за създаване на

нов градски фолклор, за проклятие над Русе, което ще изчезне едва след възстановяването на храма.

Книгата е разделена на осем глави. Първата глава е „166-годишното русенско гробище” (с. 9-96). В нея се посочват причините, довели до вземане на решението за затваряне на старите гробища на град Русе. Публикуват се неизвестни досега факти за погребаните там стотици хиляди русенци, сред които са българските будители Любен Каравелов, Стефан Караджа, Хаджи Димитър, Захари Стоянов, Баба Тонка, Никола Обретенов и целият му род, Ангел Кънчев, Захарий Княжески, редица национални герои от епохата на Възраждането, стотици четници, опълченци, офицери и войници, участници във войните за обединение на Отечеството и строители на съвременна България.

Втората глава на книгата е озаглавена „Изграждане на църквата „Всях Светих” (с. 97-111). В средата на XIX в. назрява необходимостта от духовно развитие, елемент от което е построяването на църквата. Това става чрез изготвения план от майор Генко Кънчев на 27 април 1870 г.

До изграждане на църквата обаче се стига едва през 1886 г.

„Идейни проекти за Пантеона на възрожденците” е заглавието на третата глава на книгата (с. 112-129). През 1957 г. са учредени Инициативен и Организационен комитет за изграждане на Пантеона на възрожденците.

Обсъжда се идеята за завършване на Алеята на възрожденците, както и за поставяне на „портрети-бюстове” на възрожденци и антифашисти, живели и работили в Русе – Стефан Караджа, Никола Обретенов, Панайот Хитов и Любен Каравелов и антифашистите – Петър Стрелковски, Найдено Киров, Димитър Атанасов.

Четвъртата глава третира проблема за разрушаването на църквата „Всях Светих” (с. 130-148). На 28.09.1964 г. Епархийският съвет разрешава използването на храма занапред като Пантеон при условие, че останките на погребаните в него митрополити останат там.

Въпросът за изграждането на Пантеона на възрожденците се осветява в петата глава (с. 149-163). Прави впечатление, че строителството на този важен национален обект започва през 1977 г. и продължава и през следващата година при пълно отсъствие на обществена гласност („тихомълком” – както се изразяват авторите на книгата) без традиционния в такъв случай ритуал „първа копка”.

Тук специално се разглежда въпросът с разкопаването на гробовете и преместването на тленните останки на много български герои – Баба Тонка, Стефан Караджа, Панайот Хитов, Любен Каравелов, Ангел Кънчев, Захари Стоянов, Филип Тотю, Никола Обретенов, Панайот Волон и много други.

Шестата глава – третира въпроса за откриването на Пантеона (с. 164-170), станало по повод 100-годишнината от Освобождението на България.

Правителството решава Пантеонът да бъде открит от председателя на Държавния съвет и първи секретар на ЦК на БКП Тодор Живков, което се превръща във важно политическо и партийно събитие.

Седма глава разглежда първите опити за възстановяване на църквата „Всях Светих” на 28 май 1993 г. от 30-тина русенски граждани, създали Обществен съюз за възстановяване на църквата „Всях Светих” (с. 171-180). Тази инициатива получава

подкрепа и от Общинския съвет, който на 29.10.1993 г. гласува решение, с което отрежда терен за възстановяване на църквата в Парка на възрожденците.

Въпросите на християнизиранието на пантеона в Русе финализират книгата (с. 181-193).

Авторите Иво Жейнов и Веселина Антонова успяват през призмата на архитектурата и устройството на гробището да разгледат такива проблеми, които хвърлят повече светлина върху връзките между различни периоди от развитието на Русе.

Особено интересен е въпросът за смъртоносните епидемии в града, който изключително недостатъчно е изучен историографски.

Задачата на авторите особено се затруднява поради факта, че целият изследван исторически некропол днес не съществува след вероломното му унищожаване през XX век. За първи път именно в разглежданата книга е пресъздадена историята на комплекс от исторически обекти. Част от този комплекс е историята на еврейско гробище в Русе, където са положени останките на световноизвестните русенски фамилии Ардити, Канети, Вентура, Ково и други.

Русенските историци Иво Жейнов и Веселина Антонова поднасят факти за арменското, протестантското и английското военно гробище, където има жертви дори от Кримската война, за Католическото, Френското и Австро-унгарско гробища, за Съветското гробище и за местата на погребаните жители на дубровнишката колония.

Изследвания от типа на разглежданото са изключителна рядкост в нашето съвремие и появата им е свидетелство за откриване на нови посоки на историческата наука, облагородяваща обществото с това, че възстановява паметта като история на духа на народа ни.

362 църквата „Всях Светих“; Пантеон на възрожденците – Русе / Иво Жейнов; Веселина Антонова (Русе, 2006): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ИДЕЯТА НА СТОЯН ЗАИМОВ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА МУЗЕЙ НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ

Цветелина Николова

На втория конгрес на Поборнико-опълченските дружества на 18 август 1899 г. в София е основан комитет „Цар Освободител Александър II“. Основната му цел е построяване на паметник на освободителите в София и музей на Българското възраждане.

Новоучредената организация се председателства от видния възрожденец Стоян Заимов. На 5 ноември 1899 г. министърът на вътрешните работи д-р Васил Радославов утвърждава устава [1] на комитета.

От запазените в архива документи се вижда, че в състава му влизат Стоян Заимов, Христо Попов, Александър Людсканов – съветник на Върховния поборнико-опълченски комитет, инж. Стоимен Сарафов – началник на Техническия отдел при Министерството на обществените сгради, пътищата и съобщенията, руският дипломатически агент и генерален консул в България Ю. Бехметев, секретарят при Руското генерално дипломатическо агенство П. Боткин, Христо Басмаджиев и Иван Бобевски – опълченци, Лазар Стоянов – председател на Централното поборнико-опълченско дружество в

София, художниците Антон Митов и Иван Мърквичка, скулпторите Марин Василев и Борис Шатц, Петко Клисуров – преподавател в Рисувалното училище, Димитър Агура, Б. Райнов, Ив. Белинов, К. Провадилиев, В. Попов, Димитър Петров, С. Иванчев и др. [2].

В края на 1900 г. Комитетът издава Въззвание [3] към всички градски и общински кметове, в което се излага целта на организацията и ги приканва да създадат в общините си клонове на комитета. За кратко време в страната са изградени над 500 клона.

В края на 1901 г. Комитетът разпространява ново въззвание: „Освен паметника на Царя – Освободителя българският народ е длъжен да въздигне в чест на загиналите си борци музей на българското Възраждане и Освобождение. Народ, който не помни и не цени своите неустрашими борци, бива забравен от бога и от света” [4].

Лично Стоян Заимов се заема с издирването и събирането на материали за бъдещия музей, обикаляйки възрожденските центрове в цяла България. „Нека в това свято хранилище, Музея, се съберат, наредят и запазят всички ония неща, които са най-мили и най-скъпи за българските сърца – неща, които живо ще напомнят на бъдещите поколения епохата на Възраждането ни с нейните първи борци” [5].

На едно от първите си заседания през 1900 г. Комитетът взема решение да построи Инвалиден дом, състоящ се от два отдела, помещаващи се в отделни сгради: политико-исторически или Музей на българското Възраждане и освобождение, и пансион, даващ приют на поборниците и опълченците от войната [6], като с този акт българският народ засвидетелства своята признателност към загиналите [7]. Стоян Заимов посвещава по-голямата част от живота си за осъществяване на тази идея, като лично се заема със събирателската дейност, необходима за създаването на фондовете на бъдещия музей, но за съжаление мащабната инициатива, разработена от Комитета, не се осъществява.

За място на сградата на Музея на Българското възраждане е определено свободно петно между църквата „Св. София” и Руското императорско дипломатическо агентство [8].

В цитираното съчинение Георги Капчев се спира подробно на изготвената от Комитета програма, въз основа на която е обявен конкурс за проект на сградата на Музея, но неговият разказ спира до резултатите от първия архитектурен конкурс.

Според разпространената програма, главното изискване е проектът да бъде изготвен от български архитект или инженер и зданието да е проектирано в „български архитектурен стил” (член № 3 от Програмата), с тази цел в печата е обнародвана колекция „Български архитектурни мотиви”, изготвена от арх. Иван Козаров, която съдържа снимки на обществени сгради и църкви от различни български градове. Стойността на сградата е определена на 600 000 лв.

В залите на музея се предвижда да бъдат обособени няколко секции, които да включват колекции с различно съдържание: бюстове и статуи на герои от Освободителната война, употребявани от нашите бойци оръжия, униформи и носии на нашите воеводи и опълченци, знамената, под които са се сражавали, както и военните трофеи, картини със сюжети от войната, цялата книжнина от Възраждането. В останалите помещения се предвиждат канцеларии на Поборнико-опълченското дружество и жилища за няколко опълченци.

Самият конкурс се провежда на два етапа, в първия се представят анонимно проектите, като всеки има свое мото. Решено е да бъдат дадени пет премии на най-добрите проекти, в размер от 500, 450, 400, 350 и 300 лв.

От всички български архитекти, само девет предават свои проекти в определения срок – с девизи: „Звезда”, „Милин камък”, „Раковски”, „Влахернски врати”, „Палитра”, „Мирко”, „Festina lente”, „Шейново” и „Антемиус и Изидор”.

За оценяване на проектите е определено жури в състав: Александър Померанцев (професор по архитектура в Петербург), Христо Ковачевски и Н. Нешов (архитекти от Варна и Видин), Юрий Бахметев (руски дипломатически агент в България), Стоян Заимов, Николай Етер (първи секретар на руското дипломатическо агенство в София), инж. Стефан Сарафов (деловодител на Комитета), художниците Иван Мърквичка, Антон Митов и Петко Клисуров и скулпторите Марин Василев и Борис Шапц.

Според оценката на журито нито един от участниците не се е справил напълно с поставената задача. Въпреки всичко комисията предлага да се раздадат петте премии, предвид сложността на поставената задача. Първа награда получава проектът на арх. А. Начев с мото „Звезда”, втора награда е за проекта „Милин камък” на арх. Торньов, трета награда се дава на проект с мото „Раковски” на арх. Георги Козаров, четвърта награда – проект с мото „Влахернски врати” на арх. Никола Лазаров и пета награда – за арх. Васил Вълкович и проект „Палитра”. Към всеки един са отправени конкретни забележки от журито, които трябва да бъдат съобразени при втория конкурс (според програмата се провежда нов конкурс между петимата наградени). Във втория конкурс участват четири от проектите. Присъдени са две II-ри награди на арх. Никола Козаров и арх. А. Начев, които получават премии от по 1000 лева.

Решението на журито е след три месеца да се състои III-ти конкурс, в който да участват арх. Козаров и Начев. Поради липсата на средства и промяна в посоката на политическите възгледи, третият конкурс не се състоява. Комитетът насочва усилията си към строежа на паметника „Цар Освободител”. През 1901 г. мястото, определено за сградата на музея, е сменено поради това, че евентуалната бъдеща сграда ще закрива църквата „Света София”.

Въпреки неуспеха на начинанието, от него все пак се ражда една идея за откриването на архитектурно училище в столицата, което да даде нужните на страната ни специалисти, обучени в духа на богатите народни традиции.

Това, разбира се, не е единствената причина проектът на Стоян Заимов да остане неосъществен. Обещаната помощ от държавните институции така и не става факт. Подкрепата на двореца, благодарение на която са изградени къщите-музеи в Плевен и паметника на „Цар Освободител”, след „стоплянето” на българо-руските взаимоотношения изчезва. Комитетът „Цар Освободител Александър II” е принуден сам да търси средства за поддръжката на вече построените музеи и паметници.

Въпреки че инициативата на Комитета за създаване на музей на Българското възраждане не успява да се реализира, тя намира силна приемственост в държавната политика за културно-историческото наследство в периода между двете световни войни.

Създаването на национален Възрожденски пантеон се превръща в

последователна държавна политика, която се подкрепя от едни от най-талантливите ни писатели, скулптори, художници, композитори и други представители на изкуството и културата.

Използвана литература

1. **БИА**, Ф. 345, а.е. 2.
2. **Вебер**, К. Опити за съживяване – към началата на българската култура и паметта. // Балканистичен форум, 1999, N 1, 2, 3, с. 164.
3. **ВИМП**, Ф. Д–1, оп. 1, а.е. 445, л. 1-6; ВИМП, Ф. Д–1, оп. 1, а.е. 447, л. 11.
4. **Денчев**, Ст. и др. Държавна политика за културно-историческото наследство на България 1878-2005 : Лекции. Документи / Ст. Денчев, С. Василева. – С., 2006, с.102-123.
5. **Капчев**, Г. Признателна България. – С., 1907, с. 364.
6. **Недков**, С. История на музейното дело в България. – С., 2006, с. 129.
7. **Пантелеева**, А. и др. Из дейността на Комитета „Цар Освободител Александър II” / А. Пантелеева, В. Христова. // Изв. на музеите в Северозападна България, 1981, № 6, с. 234.
8. **Христова**, В. Документи за дейността на комитета „Цар Освободител Александър II (1899 – 1908 г.)”. // Изв. на Държ. архив, 37, 1979, с. 237.

363 Българско възраждане – музей; Стоян Заимов – идея: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

УЧИЛИЩЕТО В СЕЛО САПАРЕВО, КЮСТЕНДИЛСКА ОБЛАСТ

Милена Къосева-Китова

Сведения за развитие на учебното дело в с. Сапарево се откриват още през Средновековието. Затова свидетелства надпис на амвонната стена на гробищната черква „Св. Никола”, който гласи: „...*Да се знае кога дойдува даскал от Дупница 1753 лето*”. Това е и най-старото сведение за учебно дело в Кюстендилски окръг. Става ясно, че в това селце още по времето на Втората българска държава е имало училище и то се е помещавало в старата схлупена църквичка, която е била направена изцяло от дърво. Макар да не може да се установи с точност, тези данни показват, че в селото е имало грамотни хора още през 1753 г., а несъмнено и преди това.

Килийни училища са се помещавали и в частни къщи, обикновено в тази на учителя, който в повечето случаи е бил и свещеник. За килийно училище в с. Сапарево е използвана и Ляпурдовата воденица, оцеляла и след Освобождението, но не достигнала до нас.

В епохата на османското владичество килийното училище изиграва голяма роля в разпространението на българската книжовна традиция и придобиването на елементарна грамотност, въпреки религиозния дух на преподаване. През третото десетилетие на XIX в.,

се оформя възрожденско просветно движение, подпомагано от развитието на търговията и занаятите. Представителите на това движение имат за цел да постигнат ясен и достъпен метод на обучение, така че грамотността да не е привилегия на единици. Старата църковна „килийна наука” вече е недостатъчна – нужни са нови знания, които да бъдат полезни за живота на хората. Още през 60-те години на XIX в. еснафското сдружение „Св. Атанасий” в Сапарево е в състояние да организира и издържа финансово взаимно училище. Благоприятен фактор за появата на взаимно училище е липсата на турско население в селото. Голяма е заслугата и на еснафското сдружение, защото в него всички майстори и калфи по устав са били задължени да ограмотяват на четмо и писмо чираците си.

Точната година за появата на взаимното училище в Сапарево не е известна. Най-вероятно това е станало през последните две десетилетия на робството. Съществуват различни хипотези. Според Асен Меджидиев например, такова училище е съществувало още през 1824 г. Книгата на Христо Семерджиев „Самоков и Самоковско” дава сведения, че училищата в Сапаревобанския район са били закривани от турската власт и след това са откривани отново от Самоковската митрополия.

Старите хора в Сапарево днес разказват, че с идването си в селото, учителят Тодор Пумпаров донесъл известния „Рибен буквар” на д-р Петър Берон. Той използвал новия метод на обучение – взаимния, въведен за първи път от Неофит Рилски в Габрово през 1835 г. За кратко време хората в селото и околността започват да се ограмотяват и активността на желаещите да се обучават прогресивно нараства. Това разбира се, не се е харесало на турската власт в съседното село Баня. След тежък побой учителят Пампуров е изгонен от селото, но в народната памет остава написаното за него в летописната книга на с. Сапарево: „... Дошъл от Сърбия и въвел новото учение на бащин език. Ползувал „Рибния буквар” на Петър Берон и други светски книги. Бил много учен човек, но турците го подгонили и той напуснал селото”.

Доказателство за съществуването на взаимно училище в селото са и имената на много други учители, записани в летописната книга на училището, въведена през 1898 г.

През 1876 г. в с. Сапарево е построена първата училищна сграда, с три стаи. Тя е в непосредствена близост до възрожденската църква „Успение Богородично”. Двата обекта през 1993 г. са декларирани в НИПК като архитектурен комплекс. Фактът, че преди Освобождението в това село функционира българско училище, при знанието на турските власти, говори достатъчно красноречиво за активен духовен живот. Училището функционира пълноценно до 18.X.1908 г., когато по невнимание на училищния прислужник – Станке Булев, сградата изгаря почти напълно.

По инициатива на учителите и на цялото население, се взема решение да се построи ново училище. По това време кмет на селото е Начо Добрев, а главен учител – Владимир Филипов. Училището е открито на 1.XI.1911 г. През 1922 г. за нуждите на новооткритата прогимназия се отстъпва и построената общинска сграда. На 24.XII.1934 г. изгаря общинската сграда, а проблемът с обучението на учениците е временно решен с преминаването на двусменен режим.

Прави впечатление, че училищните сгради в Сапарево са унищожавани от пожари. Обстоятелствата принуждават общинското ръководство да вземе решение за

построяване на нова училищна сграда с 18 класни стаи. Планът за сградата е изработен от арх. Б. Жабленов. На обявения търг за получаване на право на строеж се явяват девет кандидати от различни краища на България. За предприемач-изпълнител е обявен Кирил Димитров от с. Трекляно. Поради жалба на двама от кандидатите за строеж обаче, търгът е отменен с доводите, че е произведен „преди изтичането на изискуемите от закона 15 пълни дни от обявяването му”.

Днес състоянието на училището е изключително деликатно. Броят на учащите е намалал драстично, което от икономическа гледна точка налага закриването на тази институция в селото и пренасочване на учениците към гимназията в град Сапарева баня, намираща се на километър и половина от селото. Това по никакъв начин не може да се приеме за най-удачна мярка в културната и образователна политика на общината, тъй като по този начин село с вековни културни традиции ще бъде обезличено и обречено на неграмотност. Училищният персонал ще бъде преквалифициран и пренасочен в други ресори, което намалява духовният потенциал на младите хора тук.

С цел запазване на вековните традиции в това населено място е необходимо кардинално преосмисляне на културната политика на община Сапарева баня и пренареждане на приоритетите в с. Сапарево с оглед съхраняване на културно-историческото наследство в региона, част от което се явява училищната институция в селото. В Държавния архив в град Кюстендил все още могат да се видят автентични документи, свидетелстващи за присъствието и функционирането на образователното дело в Сапарево, както и изключително интересният албум на учителите, преподавали в едно от първите училища в околията, а именно в село Сапарево.

Темата за училищното дело в общината и конкретно в село Сапарево, е изключително интересна и подлежи на следващи разработки.

364 училищно образование – история; с. Сапарево, Кюстендилска област: анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

РЕЦЕНЗИЯ ВЪРХУ КРАЕВЕДСКОТО ИЗСЛЕДВАНЕ НА СПАС ВУКОВ ЗА ИСТОРИЯТА НА СЕЛО САПАРЕВО

Милена Къосева-Китова

Село Сапарево се намира в подножието на северните склонове на Рила и е част от най-малката община в област Кюстендил – Сапарева баня. Предполага се, че е било заселено още в древността, поради стратегическото място – планински район с плодородна почва и наличие на минерални извори наблизо. Косвени сведения за този период се получават от намерените случайно хоросанови останки от зидове, делви и части от мозайки. По-късните заселници са славяните, а след падането на България под византийско робство вече има сведения, че селото се е казвало Българино.

През тъмните векове на османско подтисничество селото продължава да съществува и да се развива. В последните години от робството в него кипи интензивен социален и духовен живот. То е менило името си през вековете. Под името Сипарова е

известно в един турски документ [1] от 1576 г., в който се прави опис на джелепкешаните (овцевъди – Бел. авт.) в този район. След това селището носи името Сярово, поради наличието на минерални извори с високо съдържание на сяра. Има предание, което разказва, че по турско време минералната вода първоначално е изригнала край Сапарево, в местността „Бански

ливади”. (Сред местните е известна като „Банско ливаге” – *Бел. авт.*). Но те, поради страх от вулкан или заселване на турци около водата, са запушили извора с подръчни средства и водата е намерила ново място за извор – в днешната Сапарева баня, където сега има модерна сграда на обществена баня. С този факт се обяснява и липсата на турски заселници в селото, които поради естеството и географското положение на природния ресурс са се ориентирали в Сапарева баня, която по това време е била известна като село Баня.

По-късно, към края на миналия век, с. Сапарево става квартал на град Сапарева баня, но от 1994 г. е регистрирано отново като самостоятелна административна единица.

Регионът е богат на история и култура, но за съжаление не се радва на интерес от страна на изследователи и по тази причина има много малко писмени сведения, които визират миналото, пък и настоящето на Сапарево и Сапарева баня. Някога Константин Иречек е описал населението и атмосферата на с. Баня (днешната Сапарева баня), а от съвременниците ни, единствено бившият учител по география Васил Коритаров, като истински родолюбец, е събрал в седем краеведски издания всичко онова, което е могъл да намери като писмени сведения за своя край. В тях той прави обобщаващи анализи на цялата община Сапарева баня, в която се включват селата Сапарево, Овчарци, Ресилово и града.

Конкретно за с. Сапарево, по-задълбочени проучвания не са правени. Известни са три краеведски ръкописа, които са се предавали от ръка на ръка, но до нас достига единствено този на дядо Спас Вуков – родом от селото, който е участвал активно в културния и духовния живот на Сапарево и през 1976 г. решава да събере в една малка импровизирана книжка онези факти и събития, които са му били известни и на които той е станал свидетел.

Този ръкопис няма претенции за научна разработка, но съдържа изключително полезна информация за всеки, който прояви интерес към това населено място. Неговата книжчица „Сапарево през близката и далечна древност” (Сапарево, 2007) дава само първоначалната информация за историята, бита, нравите и духа на хората в селото. Самият Спас Вуков се е позовавал на книги на Асен Меджидиев, за да може наистина да има и доказателствен материал в писанията му.

Може би най-любопитният момент в този ръкопис е пресъздаването на една случка, на която той е пряк свидетел и се отнася до истинската съкровищница на селото, а именно културно-историческото наследство. В селото има няколко християнски храма, които са декларирани в НИПК, а гробищната църква „Свети Никола” от XII в. е обявена за паметник на културата с национално значение. Именно там, през 1930 г., както твърди дядо Спас като свидетел, е идвал историк от Виена – Лео Чорни, който се е интересувал от тази църква, за която и до днес се разказват легенди...

Историкът намерил железен прът зад олтара, който вероятно е артефакт и поискал да продължи своите разкопки. Но не получил съгласие и нещата останали така. Днес тази църква с достойна история е обречена на забравя и абсолютно престъпно отношение към нея [2]...

В своя труд Спас Вуков отделя голямо внимание на построяването на Сапаревската вада – едно огромно водонапоително съоръжение, чрез което хората с

голи ръце от билата на Рила са успели да захванат водата и да я докарат до селището. Вадата е готова на 26 август 1864 г. Конкретно за този етап от историята на селото в Държавния архив в Кюстендил има много налична и любопитна информация.

Не трябва да пропуснем факта, че село Сапарево още от древността „се слави“ със своя алкохолизъм. В Държавния архив в Кюстендил може да се види оригинална петиция срещу алкохолизма в селото от 1926 г. И Спас Вуков не е отминал проблема, като го упоменава в своето писание. Освен това той е и автор на пиесата „Мъжът се пропиля“.

Следва да обобщим, че макар и без статут на научно сведение, краеведският труд на Спас Вуков за с. Сапарево е изключително богат и ценен източник за позадълбочени изследвания и е достоен за следващи разработки, с които аз лично съм се заела и смятам да продължа делото му. Тъй като в ръкописа има много пропуски, които намерих при проучванията за селото, хронологията на данните не е последователна, ръкописът завършва в средата на миналия век, а оттогава досега има още много какво да се допълни, за да може с. Сапарево да има наистина своята истинска, научно обоснована, изчерпателна и достойна публикувана историческа книга.

Използвана литература

1. **Вуков**, Спас. Сапарево през близката и далечна древност. – [Сапарево, 2007].
2. **Коритаров**, Васил. От древна Германия до родовите корени на сапаревобанци. – София : Изд. авт., 2001, с. 127.

365 краезнание – история на с. Сапарево, Кюстендилска област – Спас Вуков / Сапарево през близката и далечна древност. (Сапарево, 2007); ръкопис: рецензия

ПОЕТИЧЕН ДИСКУРС НА НЕСТИНАРСКИЯ ФЕНОМЕН

Опит за философски прочит на стихотворения по темата

Соня Груданска

Грейвс, Робърт. Нестинар. // Съвременник, 1996, N 2, с. 5.

Ковачев, Живко. Нестинар. // Учителско дело, N 32, 18–24. X. 1995.

Стефанова, Невена. Нестинарски игри. Седем вариации на тема „Екстаз“. // Пламък, 1968, N 9.

Любен Каравелов, този наш виден възрожденски просветител, споделя: „Аз обичам народния живот с неговите песни и пословици, с неговите приказници и легенди, с неговите обреди и обичаи. Аз бих желал почти всякого да заведе в моето отечество и да му покажа нашите високи планини и гъстите букови гори, над които се вият тъмни облаци. Аз бих желал да покажа всекиму моя народ с неговите бели къщици, с неговите песни и с неговите празнични обреди“ [1].

Нестинарството е обичай, в който основен обреден елемент е играта по огън. Изпълнява се в някои села между Странджа и Черно море на празника на Св. Св. Константин и Елена (по-рядко по време на селските

сборове на храмовите празници). В празненството участва цялото селище, но в обредната игра само призваните – нестинарите. Това са един вид избраници на светеца – патрон на празника, „виждат” неговия образ, „чуват” гласа му, духът на светеца се вселява в тях, „прихваща” ги, от негово име те виждат в бъдещето, откриват тайни, съветват, мърмят. След ритуалите през деня, при залез слънце всички се връщат на мегдана, където заварват голям огън от струпани дърва. Под звука на гайдата и тъпана младите заиграват хоро. Когато огънят се превърне в жарава, започва и танцът на нестинарите върху нея [2].

Акад. М. Арnaudов отбелязва, че нестинарите при играта в огъня са „пророчески вдъхновени” и „обща е голямата почит, която се отдава на нестинарите, като божи угодници, праведници и светци...” [3].

Нестинарството, това изключително явление, този феномен, предизвиква и дава творчески подтик на някои поети да го отразят в слово.

Немският философ и писател Й. Г. Хердер определя лириката като пламенни чувства, изблик на дълбинните преживявания на духа. Но гледището за емоционалната експресивност е исторически ограничено, това е монизъм, отбелязва проф. Никола Георгиев и по-нататък обобщава: „лириката е най-противоречивото в смисъла и строежа си явление в словесното творчество на човека” [4].

Преди да пристъпим към опита за анализ на посочените лирически творби, нека отбележим още нещо от теоретичните постановки на Н. Георгиев в цитираното вече изследване: „Творбата изгражда образ на лирически човек, широкообхватен, движещ се от интимната единичност до общочовешкото, който е и „тук и там – навред”.

Видният представител на френския структурализъм Цветан Тодоров отбелязва, че „ние читателите, изхождайки от текста, изграждаме един въображаем свят...” [5].

От разнообразието на изказните типове в лириката се получава силно изповедно внушение.

Ще започнем с поетичния дискурс върху феномена нестинарство на блестящия писател и поет Робърт Грейвс. Това е един кратък, но труден за разбиране, много своеобразен „прочит”. Стихотворението е озаглавено „Нестинар” и по терминологията на Н. Георгиев от вече цитираната му книга, „лирическият говорител води изказа и представя човешки образи, които ще наречем с общото название „лирически герой”. В това стихотворение има и „лирически аз”.

Момчето нестинар е до една огнена жена и затова да е близо до нея, е все едно да е до огнището. Това момче, неопорочено, може да я докосва нея, жената и любовта, без те да го изпепелят.

Стигнали до третия и четвъртия стих: „с коша в ръка, да отбира от червено-златни цветове, да отминава, неразбрало, че цветята са пламък”, можем само да пренесем чудесните мисли на Н. Хайтов: „звук до звук не са вече два различни звука, а съзвучие: цвят до цвят, не са два цвята, а цветна мелодия, разказ за един човек, за една душа. Понякога само съобщение, чувство, понякога цяло философско откровение”.

И отново по Хайтов: червеното е галило (любов), а жълтото и оранжавото (злато) – хвалба и слава [6].

Момчето нестинар взима от любовта на жената, без да изгори, защото то още не разбира, „че цветята са пламък”, не разбира истинската любов, то е непорочно.

Но семантиката на „лирически аз“ е друга. Като по-зрял, той усеща вече силата на жената, нейната пламенност, станал е на въглен, стъпил в жаравата на изпепеляващата любов. Затова са и укорите ѝ за безразсъдство.

Както казва Ст. Сивриев във вече цитираната книга: „Щастливците в залеза им ги навестява и една любов, за да се усъмнят, че в живота си по-рано наистина са имали любов“.

На феномена нестинарство е посветено и краткото, но много емоционално стихотворение „Нестинарка“ на Живко Ковачев, писано в по-ново време, през 1995 г.

Обичаите и традициите внасят поначало устойчивост и стабилност в обществената действителност, съхраняват нейния статус, предпазват я от деформация и унищожение.

Образът на нестинарката при Ковачев е изграден във фолклорната ни традиция – „пристъпва ситно млада нестинарка“. Ризата е „бяла“, девойката е сравнена със „Зорница ярка“. Танцът ни отвежда към търсената космическа хармония, това е магия на самодива, въглените са пламтящи, а девойката „пленителна и трижди по-красива“. В тази лирическа творба е търсено и разкрито само езическото начало, огънят като екстаз на момичето, изпаднало в транс. Въздействието върху тълпата е зашемятаващо – „въздиха се отронва от гърдите на тълпата, трепетно замряла“. Открито е единението на хората, но едва ли случайно са наречени тълпа. Екстазният миг се стопява с изчезването на девойката.

В тази творба откриваме само обряда, лишен от дълбокия му символен характер. Стиховете са много емоционални, но лишени от философски смисъл.

Още първата част от седемте вариации на тема „Екстаз“ на Невена Стефанова е една завладяваща емоционална експресия, звучаща полифонично. Човешката, женската нестинарска душа, изгубена в многообразието на земния си път, търси Спасението. Произведението звучи като своеобразна поема, обединяваща и смесваща в себе си литературните родове: епичните моменти пренасят настоящето видение в миналото, лиричността съживява минало преживяване в сегашността, а драматизмът е толкова силно изявен, че звучи като едно напрегнато очакване на бъдещето.

Първата вариация започва с хронотоп – кръстосването на времето и пространството, за което и философи и литературоведи мислят като за неделимо свързани категории.

Лирическата героиня се пита в кого е повярвала най-напред. Тя тръгва от Дионисовите тържества, от хипнотичното лице на бога на творческите сили в природата, но и на виното и веселието.

В „Химните“ [7] бог Дионис е наречен „господар на звездите, тайнствен, ликуващ, неукротим, божество вековечно“, свързан е с огъня и игрите – „огнесъздаден“, „Скоколко в хората, блажени, ела ни за пълна наслада!“.

Празничната система „съдържа“ в себе си вечността и нормата: „Бумтяха тълпани, димяха жертвеници. Бягах. Цяла тръпнех“. Обредите и обичаите са от една страна – „Игрово представяне на мита“, средство за поддържане на равновесието във вселената, а от друга – поддържат жизнеността на човека и пъстротата на битието.

В тази първа вариация на „Екстаза“ лирическата героиня се персонифицира с образа на вакханка, но и с този на богиня Артемида – пазителка, властница на избуяващ

от земята огън, богиня – дарителка на светлина, убийца на млади еленчета. Последното й качество е многократно посочвано заради обредността й, при която в огъня се хвърлят млади зверчета. Опиянението, танцът и мъката завършват с напрегнато като лък очакване за бъдещето, „но само вятърът играеше с тетивата”.

Втората вариация е посветена на Орфей и орфизма. Феноменът на Орфей е да се жертва, в него се извършва връзката между Дионис и словото.

Героинята се превръща в „необузdana” тракийка, в „пантера”, „ожесточена” убийца на Орфей; изразена е тракийската орфическа вяра в безсмъртието след смъртта [8].

Огънят е където има любов и смърт – „Всичко бе като жарва”. Подлудяващият танц в края на тази вариация внушава идеята, че Вселената се движи от любовта и враждата.

Третата вариация, условно да я наречем „робство”, предизвиква асоциация с теоретичната постановка на Н. Георгиев, че „семантичната мрежа между думите <...> действа „подмолно” <...> в тази посока е и „смысловата смътност и недоизказаност”. Обреди и ритуали, търсещи въздействие върху слушателите, предпочитат по-особени, трудно разбираеми стилове – към това трябва да отнесем „завладяващите” сили на лириката. (с. 88-89) [9].

Внушението във финала на тази част е ясно, а то е пречистващата сила на нестинарския огън – „и мъката във огъня изстина”.

„Чрез лириката човешкият дух се домогва към своето многостранно търсено единство” [10].

Четвъртата вариация е огънят стихия, неговата пречистваща и извисяваща сила, пътя към Бога, към Христос, но героинята не търси потоци небесна милост. Стефанова рисува проникателно вътрешното просветление, но и противоречие. В тази част от лирическата творба е така нареченото при нестинарството „въвеждане на Бога във вярващия” за пречистване и спасение.

Героинята се разкъсва между вярата и съмнението, между любовта и беса. Би могла да се направи условна алюзия със стиховете на Дора Габе „непримирира си, съперница на своята съдба”.

Героинята търси спасението, търси истинския път, а той е само онзи, който тръгва от ума и сърцето. „Истинският път минава по правило през Разпятието и чак тогава става синьонебесен и вечен” [11]. Огънят в Християнството е израз на искрата божия, на любовта: „за него ще играя / в огненото ложе до зори / пияна”.

Петата вариация на тема „Екстаз” задълбочава още повече противоречивата същност на героинята. Тук и в следващите вариации проличава дори главната опозиция на соларното и хтоничното начало, присъща на индоевропейските митологии. Оттук и този феномен в календара, който определяме като „запазване на текста” и „загубване на кода” – според структуралиста Лотман. Той се изразява в запазване на обредните действия, свързани с даден празник, но загубване на техния дълбок смисъл [12].

Петата част е изпълнена с трепет и драматизъм, въведен е диалог, странен диалог между нестинарката-самодива, Свети Илия и бог Перун. Това смесване на езичество и християнство, на народни вярвания и суеверия подчертава, че сякаш някакъв страшен сън се превръща в истина.

Петата част ни отвежда към описанието на нестинарството от Ст. Шивачев (1898 г.) като „една секта, смес от езически и християнски обичаи и обреди” (*цит.* по М. Арнаудов) [13] и още едно описание – това на Христо Вакарелски [14], който стига почти до извода, че нестинарството е патологично състояние.

Финалът на петата част: „влез в огъня, във който цяла ще се претопи земята!” олицетворява космическата огнена стихия.

Пристъпвайки към размисли върху шестата вариация на преден план излиза мисълта, че значителна част от обредите е насочена към преодоляване на хаоса, възстановяване на Космоса и Хармонията, защото пътят към вярата в Бога е път към изгубената Хармония. Тук можем да търсим и ролята на игровото начало в народната култура. „... връзките и общите черти между играта и изкуството трябва да се търсят в тяхната двойствена природа в многоплановостта на поведението на участващите – изпълнителите присъствуват, както в реалната действителност, така и в една втора, условна реалност (игрова или художествена), която самите те създават – тази постановка на Лотман¹⁵, съотнесена към героинята в шестата вариация, означава, че нестинарката – вярваща ли, невярваща ли, иска да създаде и създава една втора реалност. Тя не изпитва болка, защото не за себе си, за другите влиза в огъня. Културният код контролира психофизичния. „Не пари жаравата, ако не слушаш / дъбравата как шепти страшни тайни. / Недей! Не пошепвай, че той е злодей! / Влизах в огъня пак със екстаз”.

Откриваме вгълбеното мълчание на нестинарката, „откъсването от земното и молитвата към Бога. Тя търси и иска да даде вяра на другите, на „народът безверен”. Това е нейното призвание, нейната съдба – да играе в огъня и търси вярата за хората.

Стигаме до седмата, най-противоречива, дори еретично звучаща вариация на тема „Екстаз”.

Нестинарката не търси милост от бога и светците. Тя захвърля иконите, но продължава да играе върху огъня. Огънят, трансмисия на култури! Героинята е вътрешно просветлена, но не мъдрост открива, а само страдание, човешко страдание – своето и на другите. Вътрешното ѝ просветление я отвежда до мисълта, че само страданието е вечно, защото някои са изсекли вековната гора и идолите, отрекли са светците и праведниците, отрекли са Св. Константин и Св. Елена. Боли я безверието, наранена е душата ѝ. Тя търси спасение в хората, чрез тях, те да я измъкнат от жаравата и болката. Когато човек няма вяра, болката е нетърпима – „не мога повече, боли, боли ...”. Човешкото съзнание е само развитие на духа (според немския философ Г. В. Ф. Хегел), а основателят на феноменологията Е. Хусерл отива по-далеч – „духовните същности”, дадени на човешкото съзнание, са независими от реално съществуващия свят и научен опит.

Поетичният дискурс на Невена Стефанова ни разкрива изключителността на нестинарския феномен. Думите са смислово натоварени, можем да търсим многозначност на образите.

Три лирически творби, три различни „прочита” на нестинарския феномен, но и в трите присъствува любовта – към Бога, към огъня, към човека. Това е може би единственото, което ги обединява. Във всичко друго нестинарският ритуал е „прочетен” различно, по свой начин – така е в лириката – поетът винаги казва нещо свое на света!

Използвана литература

1. **Арнаудов, М.** Български народни празници. Обичаи, вярвания, песни и забави през цялата година. – Велико Търново, 1996.
2. **Арнаудов, М.** Студии върху българските обреди и легенди : Т. 1. – София, 1971.
3. **Вакарелски, Хр.** Етнография на България. – София, 1974, с. 54-55, 616-619.
4. **Георгиев, Н.** Анализ на лирическата творба. – София, 1985, с. 33, 83-87, 99-109.
5. **Дяков, Томислав.** Митология, фолклор, литература : Ч. 2. – София, 2003.
6. **Дяков, Томислав.** Общи бележки за българската фолклорна култура. – София, 2002.
7. **Каравелов, Л.** // Свобода, бр. 51, 1872.
8. **Календарни празници и обичаи на българите.** // Енциклопедия / БАН. – София, 1996, с. 36.
9. **Лотман, Ю. М.** Структура... // Етнографски проблеми на народната духовна култура. – София, 1989, с. 140, 249.
10. **Митовете** по света : Енцикл. – София : Отворено общество, 1987.
11. **Орфей.** Химни. Аргонавтика / Прев. от старогръцки Георги Батаклиев. – Пловдив, 1989, с. 66, 94.
12. **Сивриев, Ст.** Искри от искри : Размисли, есета, публицистика. – Варна, 1975, с. 145.
13. **Тодоров, Цветан.** Поетика на прозата. – София, 1985.
14. **Фол, Валерия** и др. Огън и музика / В. Фол, Ружа Нейкова. – София, 2000.
15. **Хайтов, Н.** Разкази. – Пловдив, 1973, с. 23.

366 нестинарство – поетическа рефлексия (Робърт Грейвс; Живко Ковачев; Невена Стефанова): историографско изследване; философски анализ

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

НЕСТИНАРСТВО: КОНЦЕПЦИИ

**(Сравнително изследване на гледища на участник в обряда,
изследовател в тази област
и представител на Българската православна църква)**

Йорданка Илиева

Представеният тук подбор от характерни публикации по темата нестинарство в традиционни и електронни издания няма за цел да даде обзор на целия информационен поток. По-скоро тези материали са индикация за установяване на редица гледища за феномена от представители на различни социални среди.

Нестинарството е уникален обичай. Среща се само в някои села в Странджа планина. Най-близо до автентичния си вид е запазен в село Българи. Изпълнява се на

празника Св. Св. Константин и Елена (21 май). Танцът в жаравата е кулминацията на празника. В него участват всички селяни, но в обредната игра – единствено нестинарите.

Обредите с огъня в Странджа маркират смяната на слънчевия ход на сезоните. Календарът на нестинарите разделя годината на два периода по

позиция на слънцето – зима и лято. През зимата обрядът се изпълнява през първите дни, в които денят започва постепенно да нараства след зимното слънцестоене. От Св. Атанас до Св. Ефтим се играе на жаравата от священото огнище в конака. През пролетта – лятото обредността се спазва в дните преди и по време на лятното слънцестоене, до есенното равноденствие.

В книгата „Огън и музика” („Пророчески дар” и прихващане) Ружа Нейкова пише, че първото влизане в огъня е предхождано от ясновидения, съновидения и физическо страдание, което с влизането в жаравата и играта олеквало и пречиствало. Прихванатото състояние е описано като болка и страдание.

Изпадането в състояние на транс, при което се извършва танцът в жаравата, се нарича „прихващане” и един от специфичните симптоми на прихващане е падането на телесната температура. Нестинарите пребледняват, изстиват и имат вид на полумъртви. „Часът на освобождението” настъпвал със стабилизирането на психофизичното им състояние (и телесната температура).

Най-често „болестта ги прихващала” с приближаването на панаира (панагира) на Св. Св. Константин и Елена. В дните на светците тези прояви на „болест” били провокирани и от звука на тъпана и гайдите, от продължителността и интензивността на музиката. В състояние на транс или не, нестинарите вещаели от името на някой светец. Те добивали сила от различни светци – Св. Илия (който се смята за повелител на небесния огън), Св. Атанас, Св. Ефтим, Св. Богородица и др., но най-голяма сила придобивали от Св. Константин. В този обред самото отнесено състояние описано като „отвъден вид”, е форма на проникване и пребиваване на ничията земя, на общуване със светеца. Огънят изпълнява функцията на посредник между два свята – небесен и земен. С погасяването на жаравата се премахват болестите, злото, греховете.

Обрядът, при който се стъпва с боси нозе в жаравата е пречистващ. В своите дългогодишни проучвания и личните си наблюдения Р. Нейкова е убедена в искреността и вярата на нестинарката Веселина Илиева в тази традиция – „тя игра в жаравата до глезена – „кълчика”, която погази почти до пепел. Беше лед поледена, обзета от вяра и преклонение пред светците”.

Поради богоугодния си живот и дарбата да предсказват, нестинарите били уважавани от всички. Но имало и такива, които считали нестинарството за „шарлатания”, а самите нестинари за „халосани” (3, с. 156).

Според нестинарката Веселина Илиева нестинарството е вяра: „Аз вярвам, че ще ме запази светинята. Вярвам в Бог, но по един свой си начин” (1, с. 2).

То е тайна, има неща в него, които не трябва да се казват. „Основното е да знаеш, че има една сила, която те закриля. Когато правиш добро, то ще те пази дори в огъня”. Нестинарството не се предава по наследство.

Както Р. Нейкова, така и Веселина Илиева описва състоянието си преди влизането в огъня като мъка и й олеква само, когато „настъпи огън” (1, с. 3).

Всичко е психическа нагласа. „Нищо друго не съществува – само ти, огънят и природата” (1, с. 4). За нестинарката огънят е топлината, слънцето, земята, планетата, домашното огнище, човекът. Нестинарството е божи дар.

Има разминаване в гледните им точки за това дали нестинарството е религия. Веселина Илиева е на мнение, че то е религия, щом на процесията са иконите и

кръстът, присъства и свещеник (1, с. 3). Но според концепцията на Ружа Нейкова, нестинарството е подлагано на много политически и религиозни атаки. В миналото е имало период, в който то е било преследвано и забранявано. В книгата „Огън и музика” Р. Нейкова пише, че и в наши дни на панаира на Св. Св. Константин и Елена, както в Странджа, така и в Гърция, не присъства свещеник, но църковните настоятели са там.

В гледището на архимандрит Методий (сп. „Православен мисионер”, юни 1942) нестинарството е сравнено с „чудо” подобно на чудеса при игра в огъня на шамани, езически жреци, факири (2, с. 1), но чудо, дадено от лукавия. Според него „хвърлените в огъня мъченици и изповедници, а също така и влизащите по своя воля огнеиграчи, остават невредими благодарение на свръхчовешка сила”, но при едните тя е дадена от бога, а при другите от дявола. Той допълва, че тези „лъжепророци” ще се опитват да ги смайват, да грабват вниманието им с различни чудеса, но в основата им ще лежи безбожието.

Нестинарството е феномен, все още неразкрит, останал загадка. Преборил се с гоненията, както от страна на църквата, така и от страна на тоталитарната власт, той и днес продължава да съществува. Изучаването му е важно като знание за културните пластове.

Използвана литература

1. **Илиева**, Веселина. Изгаряме злото в огъня / Интервю на Румяна Емануилиду. // <www.slovesa.net>. – 15.03.08. – 2 с.
2. **Методий**, архимандрит. Нестинарските игри – езическа бесовщина. // Православен мисионер, юни 1942. ; <<http://www.hram-asenovgrad.com>>. – 4.05.08. – 5 с.
3. **Нестинари** играят в Странджа на Св. Св. Константин и Елена. // <www.slovesa.net>. – 17.02.08. – 3 с.
4. **Фол**, В. и др. Огън и музика. „Прихващане” и пророчески дар / В. Фол, Р. Нейкова. – София, 2000, с. 155-166.

367 нестинарство – концепции: интерпретация; историографски дискурс

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

НОВЕЛАТА НА МУЗИКОВЕДА И ПЕДАГОГА ТОДОР БАКАЛОВ „НЕСТИНАРКАТА”

Татяна Рангелова

*„Огънят, по който танцуват,
огънят, който гори в нас”*

Бакалов, Тодор Иванов. Нестинарката : Дъщерята на огъня : Новела. – София : Булгарика, 1995. – 63 с. : с ил.

В новелата „Нестинарката” авторът Тодор Бакалов се представя като много задълбочен и талантлив белетрист, който с третираната тук проблематика има

съществен принос за описанието на нестинарството в България. Неговото име може да се нареди до имена като П. Р. Славейков, направил първите описания на обичая нестинарски игри през 1866 и 1875 г., след него този обичай е наблюдаван и описван от С. Русев, Ст. Шивачев, Д. Маринов, М. Арнаудов и др.

Нестинарството в България е изследвано и описвано предимно

етнографски. Може би е настъпил моментът, в който този древен обичай трябва да се разглежда и като философски феномен.

Новелата „Нестинарката” е резултат от един експеримент. Авторът първо е бил нихилистично настроен, но увлечен от разказа на свой състудент за интересния обичай, при който хората стъпват и танцуват в жаравата, решава лично да отиде да се запознае с него.

Новелата е вдъхновена и от неговото красиво преживяване – голямата му любов с чаровната млада нестинарка. Не случайно той слага и подзаглавие „Дъщерята на огъня” – „огънят, по който нестинарката танцува и който гори в нея”.

Тодор Бакалов успява психологически честно, талантливо и убедително да ни представи това все още недостатъчно обяснено явление – нестинарските игри. Авторът умело ни въвежда в ритуала, проследява неговите корени, предава легендите, свързани с този мистериозен танц. Прави ни съпричастни на това забележително зрелище, познато почти само в България.

Читателят като че ли сам присъства на всички детайли от ритуала и най-важното, изпитва силното желание непременно да види на живо това изкуство, да се докосне до него и да го преживее с изпълнителите нестинари.

Хората, които играят по огъня или правят „прокоби”, „лекуват или врачуват”, почитат името на светците Константин и Елена. Те могат да бъдат мъже и жени, но главно жени, понеже те са по-податливи на внушения по силата на нервната възбудимост и чувствителност.

Особено място в обществото на нестинарите заема така нареченият „главен нестинар”, „пръв нестинар”, роля, изпълнявана най-често от жена.

Огънят, по който ще играят нестинарите, се прави на селския площад, където се изгарят няколко коли дърва, за да се образува жарава. Народът се събира на трапеза около огъня. Когато жаравата, дебела до 10-12 см, е вече готова и се засвири нестинарското хоро, прихванатите събличат горните си дрехи, събуват се боси и нагазват в огъня. В ръцете си държат иконата на Св. Константин и Св. Елена, вярвайки, че тези светци ги закрилят в този момент. Под звуците на гайдата и тъпана продължава нестинарският танц.

Някои от нестинарите имат способността да разкриват бъдещето, да пророкуват – например, за да оздравее този или онзи селянин, трябва да се заколи крава за курбан; за да не умрат децата на друг, също трябва да се извърши обред. Целта на обичая нестинарите обясняват с пожеланията „за берекет” или „за здраве”, тъй като „огънят погарял всички болести”.

Стъпвайки ситно-ситно, държейки иконата на светците, размахвайки ръце и издавайки звуци, нестинарите са извънредно впечатляваща гледка, която действа поразяващо на околните. След играта всички се разотиват, а нестинарите се връщат в конака, където оставят иконите и тъпана, измиват си ръцете и сядат да се хранят.

Нестинари стават мъже и жени, като обикновено те са от едни и същи родове. Те предават по наследство на синове и дъщери нестинарството.

Обща е вярата, че играчите по огън остават невредими – „защото ги закрилят светците Константин и Елена”. Даже дрехите им не се подпалвали. Без чудотворната икона не може да се танцува. Те вярват, че светецът от иконата дава сили за

издръжливост в огъня и зависи от праведността или грешността на нестинарката и какво е благоволенieto на светеца към нея. Вярва се, че играта осигурява плодородие и здраве на хората и добитъка.

Като добри християни нестинарите полагат големи грижи за чудотворните икони. Обличат ги в чисти, украсени с везмо ризи (калъфи). Окичват ги с гerdани, със сребърни и златни монети”.

Авторът прави опити да разбере защо не изгарят нозете на нестинарите и огънят не оставя следи по тях. Главното обяснение, което дава на това явление, е закрилата на иконата. Самите нестинари се отнасят към този въпрос като към тайнство. Науката също не може да даде обяснение, религията мълчи по този въпрос, може би защото го смята за езическо наследство. В миналото църквата е смятала, че нестинарите са свързани с нечисти сили, затова ритуалът е бил забраняван.

Новелата „Нестинарката – Дъщерята на огъня” събужда мистични мисли и вековни поверия. В повествованието авторът преплита и своето „греховно” и красиво преживяване – голямата му любов с чаровната млада нестинарка.

В заключение е важно да се акцентира на следния извод. Много силно впечатлява творческата изразност на автора Тодор Бакалов, който представя ритуала на нестинарството като неразгадана мистерия, силна вяра в чудотворни, наследени от дълбока древност тайнствени сили, неповторимо изживяване и зрелище. Не отрича явлението, напротив – опитва се да го изследва.

368 нестинарство – философия; художествена литература – Нестинарката / Тодор Бакалов (София, 1995): рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

НЕСТИНАРСТВО – ИНФОРМАЦИОННА КАРТА НА КУЛТУРАТА

**(Поглед към научно-документалния филм
„Ритъмът на времето” – 2008)**

Мария Сотирова

Идеята да се направи изследване на нестинарството като информационна карта на явното и неявното знание е смела и отговорна задача. Направеният научно-документален филм „Ритъмът на времето” с автори проф. Стоян Денчев и проф. Александра Куманова е не просто етнографско изследване, а усилие да се открие физическата, биологичната, културната и информационната среда в единство, което отразява знание, тайнственост и нещо повече – космичност. Във филма може да се видят и да се усетят преплетените пластове на тази тайнственост, духовните и материални взаимодействия, обгърнати от вярвания, ритуали, легенди, преминали през хилядолетията.

В този смисъл считам, че филмът „Ритъмът на времето” е много смел и научно-методологически доказан труд. Той разглежда времевата ос на планетарните културни трансмисии. Екипът на филма е привлечен от гледището на българския изследовател на

369

религиозните култове и фолклора акад. Михаил Арнаудов, виждащ също в нестинарите, посветени на тайна вяра жреци, изпълнени от висок дух пророци, повикани, за да приобщават към богатите на живота.

В първата част на филма „Дух Светий” (Любов: Интеракции) са показани главните характеристики на планината Странджа, богатата и разнообразна растителност, като е обърнато внимание на растението медениче, което е показвало от най-стари времена находища на медна руда и било известно дори на римляните. Разгледани са аналогии в пространството, извадени са онези ритуали, известни още от времето на тракийския орфизъм. Например „дионисовото” начало, което е олицетворение на „извънвремето начало на духа, животворящ живот”. По този начин е видно като предтеча на ипостасията на Дух Светий в учението на християнството за Светата Троица. Направена е и съпоставка за приемствеността на християнството от древни езически обреди и действия, преекспонирани в самото християнство.

Във втората част на филма „Огън” (Материя: Технология) е описан огънят като първата технология, овладяна от човека и неговото инициране – появата на техносферата като социосфера – антропосфера. Много умело във филма огънят е описан като субстракт – символ на нестинарството, израз на човешката грижа, осигуряваща – чрез магически действия и думи – здраве, приплод на храна и добитък. Показани са ритуални стъпки на нестинарите в жаравата, изтъпкващи я и сакралното им значение под музикален съпровод, носещ специален код.

В третата част „Слънце” (Енергия: Фонд) е разгледан периодът от Гергьовден до Димитровден (чиято астрономическа основа е кръговратът на съзвездие Плевяди: през ноември, когато то е „горе”, по него се съединява оста Небе – Земя; през май, когато то е „долу”, Земя – Преизподня. В средата на периода, когато съзвездие е „долу” се извършва нестинарското изтъпкване на жаравата, прикрепено при християнизацията към празника на Св. Св. Константин и Елена. Описана е и местността Влахов дол, която е свещено пространство за нестинарите, към нея се отправят ритуални шествия с икони, стига се до извора – аязмото, който според нестинари е проходът към Преизподнята.

Би било интересно, ако изследванията по нестинарство се насочат и в други части на света, не само в близките географски ширини, където е познато това уникално ритуално явление. Ще бъде полезно да се направи сравнителен анализ и да не се изследва само от етнографска гледна точка, а като явление – феноменално, свързано с космичността на преминаването на човека през вечността, в смисъл на духовно израстване. Необходимо е да се изследва специално въпросът за впитането на нестинарската обредност в християнството.

В описаната чрез настоящата рецензия връзка филмът „Ритъмът на времето” е смело и добре проучено изследване, което осмисля целия феноменологичен спектър на нестинарството, космичността му и неговия духовен статус.

369 нестинарство – философия; научно-документални филми: Ритъмът на времето / Стоян Денчев; Александра Куманова (София, 2008): информационна среда; информационна карта: рецензия

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

СТАТИИ ЗА НЕСТИНАРСТВОТО

**(Из централния и регионалния периодичен печат
от 30-те г. на XX в. до днес и свързани с наблюдавания
документален поток електронни публикации)**

Даниела Бояджиева

Представеният библиографски списък е плод от участието на автора в **работен етап по установяване на историографската информационна карта на нестинарството в писменото документално наследство** – широкомащабно интердисциплинарно изследване на СВУБИТ, консолидиращо усилията на учени от всички сфери на информатизацията у нас и в чужбина, обединени чрез методологичния инструментариум на концепцията „**информационна среда (информационни фондове по нестинарската проблематика – информационни технологии, корелиращи на нестинарската феноменология – интеракции, наблюдавани в историографията)**” (С. Г. Денчев).

Списъкът включва 71 заглавия на публикации по темата, появили се в **редовния централен и регионален периодичен печат в хронологичния**

интервал от осем десетилетия (от 30-те г. на ХХ в. до наши дни). Отразени са традиционни издания, но се срещат и електронни публикации.

Материалът е представен в строг азбучен ред и описанието му е осъществено de visu.

Библиографският списък съдържа 71 ном. назв. и има научно-информационен характер. Описаният корпус е част от изгражданата традиционна и електронна библиотека по нестинарството в Информационно-библиографския център на СВУБИТ.

Библиографски списък

1. **Ангелова**, Керана. Тема от всекидневието : Нестинарките. // П у л с, N 10, 8 март 1988, с. 3.
2. **Ангелова**, Росица. Игра по огън. // Н а ш а р о д и н а, 1957, N 11, с. 23-25.
3. **Ангелова**, Росица. Нестинарството – един изчезващ обичай. // П р и р о д а, 1953, № 4, с. 52-56.
4. **Ангелова**, Сия. Нестинари от Българи видяха себе си във филм : „Ритъмът на времето“ изследва уникалния обичай. // М о р с к и т р у д (Бургас), 17 окт. 2007, с. 12.
5. **Атанасова**, Донка. Самодиви берат росен, церят болни на Спасовден. // Б у р г а с д н е с, N 1828, 20 май 1999.
6. **Божилова**, Вили. Нестинарството в „Ритъмът на времето“. // К о м п а с, № 7, 9 окт. 2007, с. 8.
7. **Бубалов**, Иван. Магическите корени на планината. // М о р е, 2007, N 1-2, с.50-52.
8. **Бубалов**, Иван. Обожественият танц на нестинарите. // М о р е, 2000, N 3-4, с. 18-20.
9. **България** – целуната от Бога : Балканът – връх Ботев / Жана Димитрова и др. // С е д м. п о щ а, N 349, 13 окт. 2007, с. 1, 4.
10. **България** – целуната от Бога : Странджа – гробницата на Бастет / Жана Димитрова и др. // С е д м. п о щ а, N 352, 27 окт. – 3 ноем. 2007, с. 1, 4.
11. **Вчера** нестинарките не играха. // В е ч. б у р г. п о щ а, N 1737, 7 юни 1934.
12. **Гергинова**, Вася. Игра върху огън в село Мало Белово. // Б ъ л г. е т н о л о г и я, 2001, N 2, с. 100-103, 109.
13. **Група** чужденци за с. Българи днес заминаха : И проф. Жирар е с тях. // В е ч. б у р г. п о щ а, N 2663, 2 юни 1937.
14. **Гьошев**, Серги. Стълба за светци и хора. // А з б у к и, 2001, N 46, с. 14.
15. **Гюлеметов**. Нестинарски танец в с. Българи. // Н а р о д е н т у р и с т, 1946, N 6, с. 10-15.
16. **Денят** на нестинарското тайнство : Над хиляда гости от цялата страна : Едно дръзко посегателство на св. Синод, смут сред нестинарите. // В е ч. б у р г. п о щ а, N 1736, 5 юни 1934.

17. **Дикова**, Татяна. За науката граници няма : Седма поредна година Летен университет в Странджа. // *А з б у к и*, N 36, 5 септ. – 11 септ. 2007, с. 2.
18. **Дикова**, Татяна. По пътя на посветените. // *А з б у к и*, N 29, 18 септ. – 24 септ. 2007, с. 1, 10.
19. **Димитрова**, Петя. Патентоват нестинарството. // *Б у р г а с д н е с и у т р е*, N 3755, 5 юни 2007, с. 5.
20. **Дражева**, Цоня. Магическият обред върху жарава – преклонение в божествената сила на слънцето и огъня. // *Ч е р н о м о р с к и ф а р* (Бургас), N 95, 21 май 2007, с. 6.
21. **Емануилиду**, Румяна. „Изгаряме злото в огъня”. // *Е к*, 2003, N 5, с. 35-38.
22. **Желязкова**, Красимира. Европа финансира съхраняването и популяризирането на нестинарството. // *К о м п а с* (Бургас), N 1727, 5 юни 2007, с. 8.
23. **Заедно** с нея влезе в огъня и Тодор Йорданов. // *В е ч . б у р г . п о щ а*, N 3232, 6 юни 1939.
24. **Иванова**, Катя. Нестинарите или как се измерва неизмеримото.... // *И н т е г р а ц и я & р а з в и т и е*, 2002, N 1, с. 66-69.
25. **И** в други страни има нестинари. // <http://www.segabg.com/online/>. – 25.03.2008. – 3 с.
26. **Играта** в огъня : Интересът в цялата страна : Намаление и по железниците : От София се очакват над 1000 екскурзианти. // *В е ч . б у р г . п о щ а*, N 2030, 28 май 1935.
27. **Играта** на нестинарките буди голям интерес. // *Б у р г . ф а р*, N 3715, 4 юни 1934.
28. **Ингилизова**, Йорданка. Стихове на лекарка озвучават филм за нестинари. // *Ч е р н о м о р с к и ф а р*, N 188, 28 септ. 2007, с. 24.
29. **Кафтанджиев**, Николай. Из духовността на Дунавска България през VIII, IX и началото на X век с оглед на възникването на богомилството. // *Р о д о в о и м е н и е* (София), N 33, 13 авг. – 19 авг. 2007, с. 10.
30. **Керелезова**, Вера. Нестинари. // *Д у м а*, N 114, 21 май 2002.
31. **Колева**, Десислава. Магията на нестинарските игри. // *Б у р г . п о щ а*, N 207, 8 юни – 14 юни 2007.
32. **Колева**, Заря. Литературен космос или от Плиска до Рим заради блаженството от пътешествията и творчеството. // *А з Б у к и*, N 40, 3 окт. – 9 окт. 2007, с. 6.
33. **Костадинова**, Даниела. Нестинарско село посреща гости с ново кметство : Близо 2000 гледат игрите в Българи. // *М е с т е н 24 ч а с а* (Бургас), N 107, 5 юни 2007, с. 6.
34. **Краев**, Георги. Нестинарството (Според традицията в с. Българи, Странджа планина). // *С е м е й с т в о и у ч и л и щ е*, 1989, N 4, с. 28.
35. **Лапчева**, Добриня. Село Българи – Странджанският Олимп : Отново ще лумнат нестинарските огънове. // *Ч е р н о м о р с к и ф а р* (Бургас), N 106, 2 юни 2000.

36. **Леви**, Ирен. България село Българи. // П е т з в е з д и, 2005, N 5, с. 36-37.
37. **Марков**, М. Нестинарството – народна гордост. // В е ч. б у р г. п о щ а, N 2335, 8 юни 1936.
38. **Налбантов**, Стоян. Нестинарството и най-почитаните светци по Южното Черноморие. // М о р е, 1994, N 7, с. 25-27.
39. **Нестинари** и Симеон събраха 5000 в Българи : Царската двойка се черкува в Царевския храм „Борис I”. // 24 ч а с а м о р е (Бургас), N 106, 5 юни 2001.
40. **Нестинарките** в Българи : Интересът на учения свят. // В е ч. б у р г. п о щ а, N 1720, 17 май 1934.
41. **Нестинарските игри** в Бургаско : Тържествата в с. Българи, Ново Паничарево и Приморско : Въвеждането на нови нестинарки : Пристигнаха американци. // Б у р г. ф а р, N 5258, 3 юни 1939.
42. **Нестинарските игри** в с. Паничарево, Бургаско : След десетминутна игра в огъня – никакви следи от изгаряне. // В е ч. б у р г. п о щ а, N 3230, 3 юни 1939.
43. **Нестинарските игри** в с. Ново Паничарево. // В е ч. б у р г. п о щ а, N 2635, 4 юни 1937.
44. **Нестинарските игри**. // Ра б о т н и ч е с к о д е л о, N 26, 26 януари 1984.
45. **Нестинарските игри** : Св. Константин казал на баба Нуна да не играе повече. // В е ч. б у р г. п о щ а, N 3217, 16 май 1939.
46. **Нестинарството** – психологични аспекти. // И н с а й т, 2005, N 5, с. 41-43.
47. **Огненият** танец на нестинарите в с. Ново Паничарево, Бургаско : Играли са вчера трима души – жена, дете и старец. // Б у р г. ф а р, N 5559, 4 юни 1940.
48. **Огненият** танец на нестинарките в България : Присъствали са 1500 гости. Снощната игра : Ще има игра и днес. // Б у р г а с к и ф а р, N 4026, 4 юни 1935.
49. **Петканов**, Константин. Българските народни хора. // Б ъ л г а р с к а р е ч, 1936-1939, N 8-9, с. 279.
50. **Петков-Парорийски**, Илия. Древното и днешно нестинарство. // М о р е, 2005, N 7-8, с. 12-16.
51. **Питане** за нестинарския ритуал. // <<http://www.astrogalaxy.info/forum/>>. – 15.03.2008. – 3 с.
52. **Празникът** на нестинарките : Играта върху огъня. // Б у р г. ф а р, N 3711, 31 май 1934.
53. **Радойнова**, Диана. Още една жена пое към нестинарската Голгота. // Ч е р н о м. ф а р (Бургас), N 112, 8 юни 1998.
54. **Саристова**, Ана. Нестинарки зарязвали децата си заради магията на огъня. // М о р с к и т р у д, N 100, 22 май 2002.
55. **Сватева**, Диана. Треска за огън в Българи : Дузина ентусиасти се

впуснаха в жаравата извън сценария. // 24 часа море (Бургас), N 108, 3 юни 2002.

56. Село Българи – фолклорният резерват на Странджа :
Нестинарството побратимява две села. // Бургас днес и утре, N 1683, 10 март 1999.

57. Станчева, Бисерка. Сестри Ставреви откриват нестинарските игри в Българи. // 24 часа море (Бургас), N 103, 31 май 2001.

58. Стефанова, Татяна. Нестинарска разпра скандализира Българи. // Черноморски фар (Бургас), N 107, 5 юни 2000.

59. Стоичков, Румен. С. Българи – столица на нестинарството. // Европа, 2001, N 5, с. 59-60.

60. Стоичков, Румен. С. Българи столица на нестинарството. // <<http://www.euro2001.net/>>. – 17.04.2008. – 2 с.

61. Сърцето на Одриското царство. // Аз Буки, N 39, 26 септ. – 2 окт. 2007, с. 10-11.

62. Тазгодишните сеанси на Бургаските нестинарки. // Бургаски фар, N 3718, 8 юни 1934.

63. Танц върху жар. // <<http://www.az-jenata.com/>>. – 25.03.2008. – 1 с.

64. Тодоров, Тодор. Нестинарството в България от началото на 30-те до забраната му през 50-те години. // Бълг. музикознание, 1992, N 3, с. 3-19.

65. Фол, Валерия. Българо-турският влог в европейската цивилизация. // Аз Буки, N 38, 19 септ. – 25 септ. 2007, с. 8-9.

66. Фъртунов, Валентин. Човек на британското разузнаване е разкрил на Людмила Живкова гробницата на Бастет в Странджа. // <<http://www.bulpress.net/index.>>. – 30.02.2008. – 2 с.

67. Христова, Велиана. Нестинарството е вяра от огън и музика, огнеходството – ресторантска атракция. // Дума, N 221, 25 септ. 2007, с. 16.

68. Цъгов, Георги. С отговорност и грижа към нестинарските игри. // Странджа (Малко Търново), N 11, авг. 2001, с. 3.

69. Шивачев, С. Нестинаре. // Светлина, 1898, N 12, с. 12-14 ; 1899, N 1, с. 3-4.

70. Шишкин, Михаил. Нестинарски танци : Нестинарски танци в с. Мало Белово, България : Нестинарски огнени игри в езическа Индия. // Право сл. мислениер (Пловдив), 1940, N 8, с. 482-495.

71. Янчева, Катя. Урок по демокрация : Биофили и биофоби. // Аз Буки, N 28, 11 юли – 17 юли 2007, с. 8.

370 нестинарство – традиционна библиотека; електронна библиотека: библиография; централен периодичен печат – 30-те г. на XX в.; регионален периодичен печат – 30-те г. на XX в.; историография; информационна карта

Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009

Том IV, 2009
Процедура на студентската научна сесия на
Съюза на студентите на Университета
за Библиотечно-информационни технологии

**И ВЪЗКЪТ НА СЪВЕТА В ПОВДЪВ
ИСТОРИЯ НА МАКЕДОНСКИЯ
Едно претество без последните сто години**

Димитар Вайков

Съветът е един от основните институции в историята на македонската библиотека. Той е създаден през 1945 г. и е един от първите институции, които са създадени в страната след Втората световна война. Съветът е един от основните институции, които са създадени в страната след Втората световна война.

По съгласие на македонските библиотекарски организации

Въпреки че македонските библиотекарски организации са създадени през 1945 г., те са били един от първите институции, които са създадени в страната след Втората световна война. Съветът е един от основните институции, които са създадени в страната след Втората световна война.

важни моменти и документи от началото на музейното дело в Пазарджишка област:

„Преди 9 септември 1944 г. по инициатива на учители любители на читалищните и музейни дейности се създали сбирки – село Чепино към читалище „Кирил и Методий” от Петър Попатанасов и към читалището в Каменица от Христо Масларов, която сбирка е била унищожена при изгарянето на училището.

Непосредствено след 9 септември 1944 г. в първия брой на вестник „Чепинска правда” е поставена задачата за опазване на историческите ценности, свързани с борбата против фашизма, с цел създаване на музей на революционното движение в Чепинското корито.

През следващата 1945 г. по инициатива на учителя Костадин Ланджов е създадена музейна сбирка в основното училище в Лъджене. Разгърната е събирателска дейност и в читалището в с. Чепино.

След обединяването на фондовете на музейните сбирки от Лъджене и Чепино са поставени основите на Градски исторически музей през 1951 г.

По решение на ГК на БКП се действа за откриването на експозиция за патрона на града – народната героиня Вела Пеева. С писмо N 43000 от 28 август 1951 г. е изпратен списък до ОНС – Пазарджик за утвърдените музеи от Комитета при Министерство на културата. Под N 19 е записана „Къща-музей Вела Пеева”.

През 1952 г. е разкрита първата музейна експозиция в града в една стая в дома на Вела Пеева под надслов „Къща-музей”.

В информацията относно началото на музейното дело във Велинград са фиксирани дати и документи, които ни дават добра отправна точка за институционалното изграждане на музеите във Велинград и в област Пазарджик. Откроява се датата 28 август 1951 г., която можем да определим като рождена за музея във Велинград. Десетилетия наред тази дата се смяташе за утвърдена и определяше събитията от живота на музея.

Прави впечатление също, че акцентът в историческото наследство след 9 септември 1944 г. пада върху борбата с фашизма и т.нар. „революционно движение” (Денчев, Ст. и С. Василева, 2006).

Това важи с особена сила за Велинград, където единствената музейна институция за почти четири десетилетия е Къща-музей „Вела Пеева”. Не могат да се отрекват и успехите през този период.

Потокът посетители е огромен. Под това име музеят е един от 100-те национални обекта в България. Той влиза и в каталога „Музеите на света”. Наименованието му е навлязло в паметта на велинградчани и поставя въпроси за колективната памет на локалната общност.

Но да се върнем към цитираната историческа справка. Въпреки че носи заглавието „Историческа справка на Къща-музей „Вела Пеева” – гр. Велинград, окр. Пазарджишки”, тя съдържа информация за началото на музейното дело в региона. Тук откриваме неизяснени моменти, около които се оформят редица въпроси.

Без други отправни документи по това време, ние можехме само да адаптираме посочените в нея сведения към общите процеси на музейното дело в България. 20-те и 30-те години на XX в. са период на формирането на музейни сбирки, преди всичко в читалищата.

Подобна е историята на музея в Пазарджик, започнала в читалище „Виделина” през 1914 г.

От този период са първите стъпки с музейните сбирки в читалищата на Каменица и Чепино. Пионерите на музейното дело в Чепинския край – Христо Масларов и Петър Попатанасов, събират и поставят началото на фондовете в бъдещия музей.

Наистина инвентарните книги на музейните фондове на къща-музей „Вела Пеева” по обхват съответстват повече на един общоисторически музей. Има фонд „Археология”, фонд „Нумизматика”, фонд „Етнография”, фонд „История на капитализма”. Записаното в инвентарните книги разкрива предисторията на редица музейни предмети.

Част от тях – особено първите, бяха с предходни инвентарни номера. Явно е имало инвентариране на тези предмети в един начален общ фонд, значително по-рано от началната дата на някои от новите инвентарни книги – например за фонд „Етнография” е 1957 г. Вероятно това са събраните предмети, предназначени за градския исторически музей.

Въпреки ясно изразения акцент и насоченост в дейността на къщата-музей, през четирите десетилетия на нейното съществуване не са пренебрегвани и общо музейните фондове.

Благодарение на събирателската работа на работещите в музея те значително увеличават броя на инвентарните в тях музейни предмети, документи и снимки. Точно това позволява в поредния за страната ни преходен период трансформирането на къща-музей „Вела Пеева” в исторически музей.

Нова стъпка в музейното дело

Така стигаме до следващата писана история за музея във Велинград. Във връзка с изданието през 2002 г. енциклопедичен справочник „Чепино”, директорът по онова време Илияна Масларова подготвя кратка статия. Фиксирани са основните дати: „Исторически музей във Велинград – създаден (1951) от обединяването на музейни сбирки на учители ентузиастични и любители на старинни и музейни ценности; до май 1991 е мемориален – къща-музей „Вела Пеева”, с решение на Министерство на културата от май 1991 е Исторически музей с отдели: археология, етнография, история на България 15-19 век, нова и най-нова история, художествен фонд” (Енциклопедичен справочник „Чепино”, 2002, с. 128).

В статията се запазва сбитата информация за обединяването на музейните сбирки през 1951 г. в Градски исторически музей и известна неяснота за прехода към къща-музей през същата година. Дават се сведения за утвърдените големи фондове в Историческия музей, събрали повече от 17 000 експонати, както и новите мемориална и етнографска експозиции след промяната през 1991 г.

През 2004 г. във връзка с предстоящото юридическо регистриране на Историческия музей – Велинград, уредниците започват да търсят в Държавния архив – Пазарджик документи, свързани с неговото създаване.

Оказва се, че писмото на Министерство на културата от 1951 г. не е съхранено и в този архив. С писмо до архива на Министерски съвет потърсихме въпросното писмо, но се оказа, че то не се съхранява и там. Нещо повече, от наличните документи на отдел НИК към ГНС – Велинград също е трудно да се открият такива, които ясно и конкретно да посочват учредяването на музея в града.

Само като пример за ситуацията, ще посоча папка с документи фонд 42, опис 1, арх. единица 49. На л. 74 в плана на отдел НИК за м. септември 1951 г. точка VI бе озаглавена „Музеи“.

В същата папка на л. 90 можем да открием като раздел в плана на отдела за четвъртото тримесечие т. VIII – „Музейно дело“, а на л. 98 в следващия план отново като самостоятелна точка VII – отново „Музейно дело“.

Макар тези раздели да показват утвърденото вече място на музейната дейност в областта на културата, липсва следа за конкретния акт по учредяването на музея.

Във всички тези планове от края на 1951 до началото на 1952 г. като основна задача се поставя откриването на експозиция в дома на Вела Пеева.

Успоредно с изброените документи се откриваха и други, които проследяваха същностното изграждане на музейната институция във Велинград.

В един от тях е експозиционният план на бъдещата къща-музей (71, л. 6-10).

Предхожда го писмо от Окръжен народен съвет в Пловдив N IX – 1925 от 9.10.1952 г. В него се съобщава кой е специалистът, изработил експозиционния план: „Комитетът за наука, изкуство и култура е изработил цялостен план за оказване помощ на новите и преустройващи се музеи в цялата страна, при изработването на техните тематични и експозиционни планове.

Според този план за музеите във Велинград са определени: За музеен кът на Вела Пеева, научен отговорник Елена Бонева, асистент в Музея на революционното движение – София.” (71, л. 53)

От така проследените документи става ясно, че в началото на 1951 г. се поставя най-напред запитване, а след това и задачата за откриване на музеен кът на Вела Пеева. Встрани от вниманието остава съдбата на музейните сбирки в различните квартали на Велинград. И все пак те се появяват в три от документите, успоредно с основната за този момент задача. В друга папка откриваме решение на ГНС и доклад за създаване на музеен кът и определяне място за музейна сбирка. Поради значимостта му ще цитираме част от тяхното съдържание.

„Решение N 435 на Изпълкома на ГНС – Велинград, взето на 2 юли 1952 г. протокол N 37.

1. Одобрява доклада на „Просвета и култура“ при ГНС относно обзавеждане на къта на героинята „Вела Пеева“ ...

2. Определя помещение за музейна сбирка двете помещения в долния етаж на къщата на Иван Димитров Масларов...” (74, л. 131).

От другия документ – л. 132, става ясно, че усилено се работи по създаването на кът-музей „Вела Пеева“. За музейната сбирка, наред с проследената ѝ история, е защитена потребността от помещения за нейното съхранение и експониране.

Тези два въпроса от доклада на Костадин Ланджов, началник на отдел НИК, подготвят взетото решение на ГНС.

От юридическа гледна точка това решение е достатъчно за регистрирането на Исторически музей – Велинград. В същото време това е и единственият ясен документ, фиксиращ конкретен акт и конкретна дата за създаването на градски музей във Велинград. Последвалото обединяване на музейната сбирка и музейния кът с общ статут в Къща-музей „Вела Пеева” остава неясно.

Движението в тази посока е обяснимо от акцента, поставен в развитието на музейното дело в годините след 9 септември 1944 г. Но крайността в реализацията му повдига въпроси.

Ако погледнем строго фактологически, то предлаганото от документите е достатъчно. Но в тях има и допълнителна информация, която не можем да отменим. Още в докладната записка, предшестваща решението на ГНС, можем да видим една друга нагласа. Ето какво откриваме в обосновката за осигуряване на помещение за музейната сбирка:

„През 1946-1947 г. в прогимназията кв. Лъджене бе подет почин да се създаде музейна сбирка. Такава се събра, която през 1948 г. бе прехвърлена в читалище „Отец Паисий” – Лъджене.

Предметите на сбирката, заедно с тези от сбирката на читалище „Кирил и Методий” – Чепино, които сега са събрани на едно място, надминават 360 бр. Това е добра основа, за да може да се продължи работата по-нататък за обогатяване на самата сбирка и създаването на музей в града ни” (74, л. 132).

Написаното от Костадин Ланджов навежда на мисълта за лична съпричастност към усилията по събирането на старините. Това се потвърждава и от нашите допълнителни интервюта.

Както споделя неговата съпруга Венера Ланджова, желанието му и направеното от него за създаването на музей в града, са били много големи и недооценени.

Димитър Димитров (учител и активен деятел на читалището през 30-те и 40-те години) приживе разказва за направена от Костадин Ланджов скромна изложба от стари предмети на бита в читалище „Отец Паисий”.

Това ни кара да погледнем на написаното по друг начин. Въпреки ясно поставения акцент върху срочното създаване на кът в къщата на Вела Пеева, идеята за исторически музей във Велинград е жива и стои на вниманието.

Този извод се потвърждава от друг, по-ранен доклад на Костадин Ланджов. В набелязаното по изпълнението на плана за културната дейност в града през 1952 г. четем:

„Къща-музей – такава се създава в дома на Вела Пеева – кв. Каменица, ако и да не е в истинския смисъл на такава. Той по-скоро е музей-кът за героинята. Скиците са подготвени и скоро Изпълкома ще бъде сезиран с тях.

Музейни сбирки има 2 в града – кв. Лъджене и кв. Чепино. Те ще се обединят в една, за която ще трябва да се потърси специално помещение. С наличните музейни предмети и със събраните нови такива от музейния комитет и ученическите кръжоци ще се съберат горепосочените по план предмети. Същите ще бъдат основа на бъдещия краеведски музей в града” (74, л. 51).

Предложените през м. март две основни направления в музейната дейност са

реализирани три месеца по-късно, поне като решения на ГНС. Изграждането на самата музейна институция става за по-дълъг период. През него идеята за „краеведски музей на града“ остава дълго време нереализирана.

Нови насоки в проучването на историята на музейното дело във Велинград дава отчетът на читалището в Каменица, където има специален раздел, посветен на музея. Поради изключително важната информация в него, *по-надолу* се представя съдържанието на документа чрез съвременна орфография и минимална редакция.

Музейна сбирка

Въпросът за основаване на археологически музей при дружеството е повдигнат на общо събрание на 26 август 1907 г. (протокол N 10 от 26.VIII.1907 г.) от тогавашния секретар деловодител на д-вото Христо Ст. Масларов. На 14.IX.1909 г. наново повдигнат въпросът за музея в събранието, се реши да се открие археологически музей при д-вото. В същото събрание се избира за уредник Христо Ст. Масларов.

От основаването на музея до края на финансовата 1910 г. в него има 274 различни старинни експонати: монети, книги и др. Всички са подарени от различни лица.

През 1911 г. са постъпили 17 различни предмети, тъй като музеят до края на 1911 г. има 291 предмети.

Основаването и откриването на музея е утвърдено от министъра на народното просвещение със заповед N 93 от 15.I.1911 г.

През м. август с. г. е изпратен препис от правилника за утвърждаването на музея (N 28075 от 28.XI.1911 г.).

През м. май 1911 г. при отсъствието на уредника на музея идва Директорът на Народната библиотека – гр. Пловдив Дякович и взема 18 монети описани (инв. N 115, 117, 119, 120, 121, 124, 125, 126, 149, 233, 234, 236, 248, 254, 255, 256, 257).

Съдържанието на разглеждания документ (*вж: по-горе*) поднася многообразна конкретна информация.

Търсенето на други документи, които да потвърдят написаното в отчета на читалището, се увенча с успех.

Във фонд „Нова история“ на музея под инв. N 2956 се пази оригинален, напечатан като малка книжка, устав на читалището в с. Каменица.

На корицата на описвания документ е фиксирана ръкописно утвърдителната заповед от 1911 г., а в самото съдържание са въведени допълнителни членове за учредяването на музея като част от дружеството.

От Архива на Министерски съвет ни бе изпратен, след наше запитване, препис от заповедта на министъра на културата.

Изложеното *тук* съдържание на описаните два документа потвърждава написаното в отчета на читалището.

Ще обобщим синтезирано основните моменти в информацията:

1. Първата официална поява на идеята за музей е предложението на Христо Масларов от 1907 г.

2. Следва решение от 14 септември 1909 г. за учредяване на археологически музей към читалището в с. Каменица. (Това може да се приеме за рождена дата на първия музей в Северозападните Родопи, а защо не и в целия Пазарджишки окръг.)
3. Избран е и първият уредник на музея: инициаторът за създаването му Христо Масларов.
4. Пълноценният живот на новосъздадения музей е свързан със сбирката му от 274 „старинни експонати”, които за кратък период се увеличават до 291. (Срв.: събраните музейни предмети от новосъздадения етнографски музей в Пловдив) (Янков, 2007).
5. Следващият важен процес е формалното узаконяване на новосъздадения музей. (Стъпките са точни и покриващи се с тези на други музеи от първата половина на XX в.; една от тях е вписването на музея в структурите на читалището чрез устав и утвърждаването на промените в устава от Министъра на народното просвещение; за съжаление следващата стъпка към утвърждаването на правилника на музея е неуспешна).
6. Министерството препоръчва съществуването само на музейна сбирка към читалището. (Ако направим сравнение с Етнографския музей в Пловдив, то почти десетилетие по-късно е било достатъчно само приемането на правилник и неговото представяне в Министерството; в случая с музея в Устово (Смолян), например, представеният от Стою Шишков правилник е утвърден през 1937 г. от министър Николаев) (Родопски старини, 2005).
7. Взетите от Дякович през 1911 г. археологически находки от сбирката в с. Каменица за нуждите на Народната библиотека – Пловдив, е първата от дългата поредица връзки между музеите в Чепинско и Пловдив, които продължават вече сто години.

Размисли за връзките между музеите във Велинград и Пловди...

Първата връзка между музея в с. Каменица и този в Пловдив е еднопосочна. Част от събраните музейни предмети, можем да предположим най-атраktivните, отпътуват към по-големия и по-стария музей.

В написаното се чете нотка на неодобрение. И все пак началото е положено. Със същия характер е и следващата връзка през 1925 г.

Дали от страна на с. Каменица е стояла само общината или е намесена като институция музейната сбирка, не знаем.

Към археологическия музей в Пловдив отпътува колективната монетна находка и намерената сребърна купа от църковна утвар.

Различна е ситуацията през 1952 г. Равностойността на връзките между музеите в двата града се подкрепя от двустранния им характер. Етнографският музей – Пловдив подпомага прохождането на новосъздадения музей във Велинград. Този характер на връзките ще се запази, независимо от различния опит и обхват на двата музея.

Особено интезивни са тези връзки през последните десет години. Домакинството на Етнографския музей в Пловдив не е единствената причина, за да

посочим някои от многобройните проявления на тази комуникация между музеите.

Ще започнем с осигурените през 1998 г. 30 писани яйца от Чепинския край за колекцията на музея в Бърно, Чехия. Близките отношения на Етнографски музей – Пловдив с този музей, а и с нашия, са причината той да бъде посредникът.

Следват цяла поредица от успешни гостуващи изложби на разменни начала. Началото на тази серия е поставено с представянето на изложбата на Исторически музей – Велинград за писаните яйца от Чепинско (1999 г.). Последва връщането на „визитата” от Етнографския музей с „Кенето” (1999 г.). Особено атрактивно е представянето на изложбата „Когато бикините бяха кюлоты” във Велинград (2003 г.). Като част от програмата на Националната етнографска конференция през 2005 г. е представена съвместната изложба „Арумъните в България”.

Няма да бъде пълен списъкът от съвместни изяви, ако не споменем и работилниците за писани яйца за младите гости на музея в Пловдив. Тяхното начало бе поставено през 1999 г. с първите демонстрации на майсторките от Велинград и първите опити на учениците от Пловдив. Последваха ги работилниците за писани яйца през 2001 и 2002 г. Те много успешно създадоха плътност на общите прояви и дейност на двата музея.

Ползотворните връзки са не само част от историята на двата музея, но те носят духа и характера на съзиданието на музейното дело в страната. Затова те са интересни за всички, които се интересуват от неговото развитие през новата и най-новата ни история. Музеят като институция има свое място в утвърждаването на националната идея и националната държава (Erikson, 1997). Тъкмо тези функции стоят в основата на музейната мрежа в страната. Връзките между музеите в значителна степен подпомагат нейното изграждане.

...и за историята на един музей

Да се открият първите стъпки в музейното дело, неговото начало и развитие е съвсем естествен въпрос, пред който се изправят и музейните специалисти. Изследването му се вписва в проследяването на по-общия проблем за историята на културните институции на съответния район през новата ни история.

Проследяването на музейната история може да се разглежда и като стъпка към саморефлексията на институцията от страна на нейните представители. Тази своеобразна саморефлексия е доста актуална през последните години. Поредицата конференции започва с „Музеят – традиции и съвременност”, организирана от АЕК „Етър” (2005 г.), продължава с музейни четения „Музеят” в РИМ – Велико Търново (2006 г.), следват конференции в Хасково и Стара Загора, също посветени на проблемите на музеите.

Когато разглеждаме конкретния случай с музея във Велинград, не можем да отменим въпроса за причините, задържащи изграждането на институцията „музей” в Чепинско. Той се появява периодично от самото раждане на идеята за тази институция през 1907 г. Сякаш водещата личност при нейната реализация трудно среща разбиране в локалната общност. Това се потвърждава и от отсъствието на събитието в колективната

памет. Своеобразната „амнезия“ може би има обяснение в различни обективни и субективни доводи – от липсата на условия за налагането на институцията до идеологически обосновано табу. Недооценяването на потребността от музей от обществеността има за следствие липсата на следа в колективната памет. Гласно и негласно Христо Масларов е остракиран от обществения живот след 9 септември 1944 г., което се разпростира и върху спомена за дейността му по създаването на музея.

Годините на Балканските и Първата световна война също имат значение за забравата на акта на създаване на музея в Каменица. По подобен начин върху колективната памет въздейства и Втората световна война с последвалото я бурно десетилетие.

Следващият етап от развитието на музейното дело повдига въпроса за въздействието на идеологическите канони, наложени след 1944 г. Те определено повлияват при създаването и развитието на музея до 1989 г. През този период са реализирани основните експозиции за живота и делото на героинята Вела Пеева.

По това време е създадена материално-техническата база – разширението на сградата през 1967 г. и придобиването на няколко допълнителни постройки, служещи за хранилища на музейните фондове, което довежда до трайното възприемане на идеята за съществуването на музей в съзнанието на местната общност.

От този момент насетне музеят се превръща в неизменна част от културния живот във Велинградско, както благодарение на много активната дейност на работещите в него, така и на подкрепата, която им оказват органите на държавната и местната власт в лицето на различни институции и личности. В годините между 1967 и 1982-1983 г. експозициите търпят редица корекции. Това не винаги е ставало без вътрешни противоречия и опити за налагане на едно или друго мнение, на една или друга „клика“ от общественици, хора на деня, които са се опитвали да наложат своето мнение и виждания за това как трябва да изглежда музеят във Велинград.

В годините след 10 ноември 1989 г. музеят е под угрозата отново да бъде закрит. Този път по идеологически причини. Само съвременните действия на тогавашния директор и на музейните работници спасяват тази културна институция от повторно разрушаване. Въпреки многото трудности, породени от финансови и административни затруднения, все пак музеят успява да просъществува и да се развие.

Създадени са редица експозиции и са събрани множество материали, които формират новия облик на музея, но вече като общоисторически.

Не без значение е и сериозната и много активна дейност, която се развива през годините под формата на различни културни инициативи – чествания и конференции, гостувания в различни градове с временни изложби и показването на такива във Велинград, поддържане и съхраняване на специфични местни традиции и много други. Тук трябва да се добави постигнатото национално значение на музея.

През настоящата 2008 г. ИМ – Велинград отново е приет в списъка на 100-те национални обекта.

Използвана литература

1. **Административен** архив на Исторически музей – Велинград : Историческа справка на Къща музей „Вела Пеева” гр. Велинград, окр. Пазарджишки ; Заповед N 93 от 14 януарий 1911 г. на министъра на Министерство на народното просвещение.
2. **Денчев**, Стоян. и др. Държавна политика за културно-историческото наследство на България 1878-2005 : Лекции, док. / С. Денчев, С. Василева. – София : За буквите – О писменехъ, 2006. – 353 с.
3. **Държавен** архив – Пазарджик. Фонд 42, опис 1, а. е. 48, 49, 71, 74; Фонд 147к, опис 1, а. е. 2.
4. **Ланджова**, Венера. Интервю, записано на 18.03.2007 г. от Г. Куманов.
5. **Масларова**, Ил. Исторически музей – Велинград. // Чепино : Енцикл. справочник. – Велинград, 2002, с. 128.
6. **Недков**, С. Музеи и музеология. – София : ЛИК, 1998. – 327 с. : с табл.
7. **Родопски** старини / Ист. музей „Стою Шишков”. – Смолян, 2005.
8. **Ръвел**, Ж. Разказване и познаване : Употребите на разказа в историята. // История, разказ, памет. – С., 2001, с. 17-55.
9. **Янков**, Ан. Стою Н. Шишков – основоположник на Пловдивския етнографски музей / Научна конференция „Стою Шишков и българската народонаука”, Пловдив, 2007. (под печат)
10. **Eriksson**, An. Memory, History, and National Identity. // *Ethnologia Europaea*, 1997, 27, p. 129-138.

371 музейно дело; Исторически музей – Велинград: изследване

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

ЛЯТНА СТУДЕНТСКА ПРАКТИКА – РЕАЛНИЯТ ДОСТЪП ДО КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

**Диана Стоянова
Иван Костадинов
Виктор Пискулев**

Проектът „Тракия – кръстопът на цивилизации“

Разглежданият в настоящото представяне проект е по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и се съфинансира от Европейския социален фонд.

Партньори по проекта са: Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) – София, Регионален

372

исторически музей – Стара Загора, Исторически музей „Искра“ – Казанлък, Сдружение „Приатели на Старозагорския музей“.

Основната цел на проекта е свързана с опознаването, опазването и популяризирането на богатото културно-историческо наследство на Старозагорска област, акцентирание на проблемните области и обединяването на усилията на

разнородни институции за тяхното преодоляване.

В проекта участват студенти от специалност Културно-историческо наследство в СВУБИТ и студенти, специалност Културология от Софийския университет.

I етап на проекта: Студентско лято в Стара Загора и Казанлък 2008 – реалният достъп до културното наследство. Музейна, екскурзоводска и археологическа практика. Включва обхождане на културно-исторически забележителности, запознаване с материалната база и информационните фондове на културното наследство и с начините на неговото опазване и обезопасяване.

Методика на практическото обучение

Работа на археологически терен. Теоретична част – лекции за особеностите на теренната работа в градска среда; за античното наследство в града; основи на графичното и фотографското заснемане на археологически структури. Практически занимания – сортиране и почистване на керамика, обработка и анализ на дребни находки, полева документация, използване на специфичен инструментариум.

Екскурзоводска дейност. Във всеки обект се проведе въвеждащ професионален тренинг, създаде се основа за развитие на професионални компетенции и умения. Усвоиха се основни езикови изразни средства за изнасяне на екскурзоводска беседа – обръщения към туристите и информация, която трябва да бъде предавана, според вида на групата туристи;

Музейна фондова работа. Теоретични занимания – лекции „Постъпване, инвентизиране, систематизиране и отлагане на новопостъпили експонати във фонда”; „Същност на фондовата работа и видове музейни фондове”. Практически занимания – запознаване с музейните колекции и начините на тяхното комплектуване и съхраняване, работа с експонати, с инвентарна книга и справочна картотека. В реставраторското и консерваторско ателие се запознахме с методите на реставрация и консервация, със специфичния инструментариум за работа.

Културно-познавателни маршрути с учебна цел. Обход на праисторическите могили в района на Стара Загора – Азмашка, Берекетска, медни рудници, могила на Старозагорските минерални бани, могилата при с. Оряховица, мемориален комплекс „Бранителите на Стара Загора”. Обход на тракийските гробници в „Долината на Тракийските царе” – Оструша, Светицата, Голямата Арсеналка, Шушманец, Хелвения, Грифоните, които се нареждат сред най-сензационните и стойностни открития на съвременната българска археологическа наука и донасят световна известност на областта и на своите проучватели.

Посетихме археологическия резерват „Кабиле”, Музея в Сливен, запознахме се със сензациите на археологическо лято 2007 г. – златните находки от Далакова могила. С учебна цел посетихме Националния парк-музей „Шипка-Бузлуджа”, Етнографския комплекс „Етъра”, Калофер и Карлово.

Постигнати междинни резултати от реализацията на проекта:

Създаде се трайно общо впечатление на студентите за цялостната визия за развитието, управлението и социализацията на културно-историческото наследство в областта.

Провеждането на практиката в двата центъра на областта позволи на студентите да имат база за сравнение между организацията на дейностите в музеите в Стара Загора и Казанлък.

Тематични направления за сравнението са: туристическата инфраструктура, състоянието на музейните обекти, възможностите за достъп до тях, музейните колективи от гледна точка на владеене на чужди езици, възраст, мотивация и инициатива.

372 културно-историческо наследство: практика – Старозагорска област: Проект „Тракия – кръстопът на цивилизации“

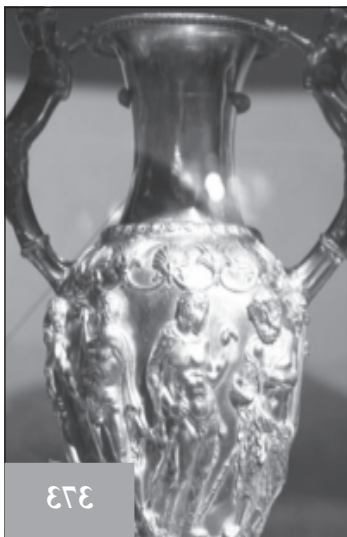
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IX, 2009

no diglomatsko znanje in informacionni tehnologije
Специализирано списание за библиотекарство
и информатикни технологии
Том IX, 2009

Trbove na študentskem znanstvenem društvu
Специализирано списание за библиотекарство
и информатикни технологии
Том IX, 2009

**„ТРАКНИ – КЪРСТОПЪТ НА ПЪВНАЦИНН,
ОРЛАНЗАРНАН ПО ПРОЕКТ
КАЛТАРНА МАРШЪЛЪН С АРЕНА ПЕЛ**

**Емилна Тръзванова
и Елена Крочева-Китова**

Възвръщането на олимпийския факел в България през 2008 г. е събитие, което е било от голямо значение за българския народ. Това е било първият път, когато българските граждани са имали възможност да участват в олимпийските игри. Това е било първият път, когато българските граждани са имали възможност да участват в олимпийските игри. Това е било първият път, когато българските граждани са имали възможност да участват в олимпийските игри.

С най-голям интерес и ентузиазъм от студентите се посрещаша културно-познавателните маршрути с учебна цел.

В съботните дни в хода на практиката се организираха **четири културно-познавателни маршрута** (последователно описани *по-долу*. – Бел. С. В.), с които се целеше да се посетят и опознаят обекти от национално значение, показващи различни видове културно-историческо наследство – археологическо, етнографско, национален възрожденски пантеон.

I-ви маршрут: 12 юли 2008 г.: „Пътуване към античността” – Стара Загора – Сливен – Национален археологически резерват „Кабиле”, близо до Ямбол. Извърши се посещение на Исторически музей – Сливен, къща-музей „Хаджи Димитър”, Национален археологически резерват „Кабиле”. Особено се впечатлихме от златните находки от тракийската епоха, открити в Далакова могила и изложени в експозицията на музея в Сливен, както и от музейната експозиция в резерват „Кабиле”.

Националният археологически резерват „Кабиле” се намира на 8 км северозападно от Ямбол. От 1972 г. там се провеждат редовни археологически разкопки, вследствие на което са разкрити руините на Кабиле – един от най-големите и значими градове в Древна Тракия, възникнал в IV в. пр.Хр. и продължил съществуването си до Средновековието.

Разкрити и експонирани са светилище и части от крепостни стени с порта от елинистическата епоха (IV-II в. пр.Хр.); укрепен военен лагер с прилежащите му обществени сгради и казарми от римската епоха (III-IV в.); римска баня с хипокауст, две раннохристиянски базилики, едната от които с многоцветни подови мозайки и други архитектурни останки от античния град.

Акрополът е открит върху скалистото възвишение Зайчи връх. Археологическият резерват „Кабиле” разполага със собствен музей, където е уредена постоянна експозиция за историческото развитие на античния град. В музея научихме, че името на градския център – Кабиле, се свързва с името на почитаната от траките богиня Кибела. Началото на организирания градски живот на това място се отнася към времето на Филип II и Александър Велики, за което свидетелстват монетните находки с образа на владетелите. В рамките на археологическия резерват е изградена и модерна археологическа база.

II-ри маршрут: 19 юли 2008 г.: „По стъпките на древните траки” – Стара Загора – с. Оряховица. Осъществи се посещение на тракийската гробница край селото и се организира пикник.

През 2004 г. на 5 км североизточно от с. Оряховица, в Попова могила, проф. Георги Китов открива тухлена тракийска гробница. Тя датира от IV век пр. Хр. Състои се от две помещения, двускатен покрив и дълъг коридор. Смята се, че това е една от най-старите тракийски гробници в България. На върха над селото е съществувала стара крепост, която е охранявала древния римски път, прекосяващ Средна гора.

III-ти маршрут: 26 юли 2008 г.: „Национални светини и места на паметта” – Казанлък – Шипка – Бузлуджа – Етъра – Казанлък. Извърши се посещение на храм-

паметник „Рождество Христово”, с. Шипка, Национален парк-музей „Шипка-Бузлуджа” и Архитектурно-етнографски комплекс „Етъра” – най-големият музей на открито в България.

Храм-паметникът при с. Шипка е издигнат през 1885-1902 г., по проект на известния руски архитект Александър Померанцев. Впечатлява с островърхите си блестящи позлатени кубета и архитектурен стил, типичен за руските църкви. Вътрешната украса на храма – стенописи, зографски творби и иконопис, е дело на едни от най-талантливите и прочути руски и български художници и архитекти – Николай Ростовцев, арх. Ал. Померанцев, проф. Антон Митов и др. Към забележителностите на храма принадлежат и 17-те камбани, най-голямата от които е с тегло почти 12 тона.

Една от най-известните в България исторически местности, превърната в мемориален комплекс и място за поклонение, е **Национален парк-музей „Шипка-Бузлуджа”**. Историческите паметници и места, намиращи се там, отдавна са национални светини. Идеята за изграждането и издигането им се заражда веднага след Освобождението през 1878 г. и се реализира в продължение на почти един век.

Шипка и Бузлуджа придобиват значението на символ на приемствеността в националноосвободителните движения за свободата на Отечеството, символ на паметта за едни от най-величавите и съдбоносни събития в съвременната българска история.

През периода 1922-1934 г. на връх Столетов е издигнат един от най-величествените паметници в чест на руските воители и българските опълченци, загинали в Руско-турската освободителна война. Известен е като **Паметника на Свободата или Паметника Шипка**. Формата му наподобява средновековна бойна кула и впечатлява с големия бронзов лъв, символ на възраждащата се българска държавност.

В приземния етаж на паметника, под мраморен саркофаг, се съхраняват костите на загиналите в отбраната на Шипка герои. На останалите 7 етажа е уредена експозиция, която включва богата колекция от ордени и медали, снимков и документален материал, оръжие. Там се намира копие на Самарското знаме.

От последната площадка се открива великолепен панорамен изглед към възстановки на бойни позиции, батареи, землянки, паметници, братски могили и възпоменателни плочи, свързани с отделни епизоди от петмесечната отбрана на прохода. Шипка и Бузлуджа придобиват значението на символ на приемствеността в националноосвободителните движения за свободата на Отечеството, символ на паметта за едни от най-величавите и съдбоносни събития в съвременната българска история.

Природните забележителности в района и историческите събития се преплитат, за да се превърнат в една от най-големите туристически забележителности. **АЕК „Етъра” експонира архитектурното и етнографско наследство чрез средствата на съвременната музеология. В експозицията са** показани традиционни за габровския регион занаяти и бит, предлагат се атракции за туристите, национални кулинарни специалитети.

В двайсет и две занаятчийски работилници на Етърската чаршия, майстори занаятчии демонстрират народни занаяти от Габровско. Малките калдъръмени улички,

каменните чешми, тътена на мелниците, газовите лампи, часовниковата кула, старите къщи пресъздават духа на българското Възраждане.

IV-ти маршрут: 2 август 2008 г.: „В сърцето на Подбалкана” – Казанлък – Карлово – Калофер – Казанлък. В родните места на най-известните ни възрожденци и революционери – Васил Левски и Христо Ботев посетихме: къща-музей „Васил Левски”, паметника на Васил Левски в Карлово, църквата „Св. Богородица”, къща-музей „Христо Ботев” в Калофер, Музея на образованието в Калофер, паметника на Христо Ботев.

Историята на подбалканските градчета Карлово и Калофер през дългото чуждо владичество е пълна с имена на харамии, хайдути и бунтовници.

През първата половина на XIX в. Карлово и Калофер, както и всички наши подбалкански градове, достигат своя разцвет. В тях процъфтяват занаяти като гайтанджийство, тепавичарство, бояджийство. Калоферските занаятчии и търговци търгували с Цариград, Виена, Одеса, Браила. Неслучайно са го наричали „Алтън Калофер” (Златен Калофер).

Историческият музей в Карлово се намира до площад „Васил Левски”. Сградата, в която се помещава, е построена през 1871 г. и е била Петокласно мъжко училище. Днес тя е един от най-представителните архитектурни паметници в града на Апостола от епохата на българското Възраждане.

В своето 100-годишно съществуване Историческият музей е съхранил във фондовете си стотици паметници на културата от древността до наши дни. В Калофер, в реставрираната сграда на даскал Ботьовото училище, на първия етаж е уредена художествена галерия с творби, посветени на Калофер и Христо Ботев, а вторият етаж е оформен като **Музей на образованието**.

Този модел за студентско обучение, на първо място, беше едно неповторимо преживяване за нас, което със съчетаването на теоретични и практически методи, повиши знанията, уменията и интереса ни към културно-историческото наследство, мотивира ни към едно по-задълбочено участие в разрешаването на проблемите по организацията, управлението и опазването на наследството.

373 културно-историческо наследство: практика – Старозагорска област: Проект „Тракия – кръстопът на цивилизации”

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

IN MEMORIAM

**НА 65-ГОДИШНИНАТА
ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА ПЕТЪР ПАРИЖКОВ
(10.02.1944 – 13.03.2007)**

**АВЕТИКИСААКЯН
(1875-1957)**

**БОРИС ПАСТЕРНАК
(1890-1960)**

Превод: А. К.

Щом от сърдечната ми рана,
Оживял филиз на розата поникне,
И от страна далечна мил приятел
С поклон над моя гроб притихне,

До мен по розата в сърцевината –
По цветната ѝ жила – сълзите му
Ще се втекат. И капчица ще стигне
Раната ми да затвори на часа.

*Трудове на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии
Том IV, 2009
Proceedings of the Student Scientific Society of the State University
of Library Studies and Information Technologies
Volume IV, 2009*

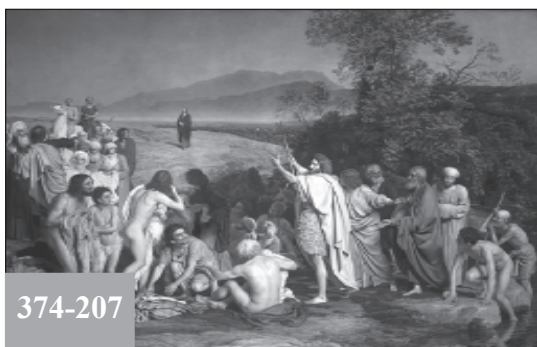
ЗА ЖИВИТЕ И БЕЗСМЪРТНИТЕ

(Учебен час по „Методика на научните изследвания”)

**Ралица Ангелова
Кристина Пешина
Лидия Дукова**

На 6 януари 2006 г. (Богоявление) в Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (СВУБИТ) се състоя открито публично представяне на подготвените от студентите рецензии по енциклопедия „Българска книга”.

Рецензирането на актуални справочно-енциклопедични издания от студентите на СВУБИТ е вече добре възприета традиция след успешните опити от учебната 2004-2005 г., когато рецензиите на младите изследователи на изданието: „България XX век.

374-207

Хроника” (С., 2004) (N 238. – Бел.: А. К.); „Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки” (С., 2004) (N 239. – Бел.: А. К.); „Културна антропология” / Р. Крейпо (С., 2000) (N 237. – Бел.: А. К.); „Sociology” / R. Appelbaum, W. Chambliss (N. Y., 1995) (N 248. – Бел.: А. К.) и др. получиха не само блестящи отзиви, но бяха и публикувани.

Автори на новите научноизследователски работи са студентите от II курс „Библиотекознание и библиография” и IV курс „Книгознание и книгоразпространение” от учебната 2005-2006 г. Рецензиите са разработени в часовете по „Методика на научните изследвания”, водени от д.п.н. Александра Куманова. Изпълнението на същинската работа е осъществено в творчески контакт със студентите в извънаудиторно време.

За основа на изследванията служи специален кадастър, създаден от самите студенти по енциклопедия „Българска книга” (раздели: I. Книгознание; II. Библиотекознание; III. Библиографознание; IV. Издателства. Издания. Издателски къщи. Издателски фирми; V. Институции и организации. Органи на управление системата на книгоиздаването; VI. Нормативна система; VII. Personalia; VIII. Разни).

Написаните рецензии, имащи един и същи обект – „Българска книга”, – третираат различни негови предмети – сърцевина на изследване, което се вижда от заглавията (посочени са и имената на авторите):

- Визуални пространства в енциклопедия – „Българска книга” / Димитринка Стоименова;
- Интердисциплинарен книговедско-библиотековедски контекст на енциклопедията „Българска книга” / Гергана Трифонова (*срв.*: N 242. – Бел.: А. К.);
- Общофилософската терминологична култура на книговедската сфера в България / Ива Христова (IV TG 39. – Бел.: А. К.);
- Библиотековедски контекст на енциклопедия – „Българска книга” / Севделина Симеонова (N 243. – Бел.: А. К.);
- Библиографоведският контекст на енциклопедия – „Българска книга” / Севделина Димандиева (N 244. – Бел.: А. К.);
- Концептуална картина на книгознанието в България (по енциклопедия „Българска книга”) / Пламен Лозанов (N 241. – Бел.: А. К.);
- Електронна представителност на академично издателство (върху примера на издателство „Марин Дринов” към БАН) / Виолета Стоянова (IV TG 34. – Бел.: А. К.);
- Personalia в хуманитаристиката с книговедски аспект (представителност в енциклопедия „Българска книга”) / Цвета Пелтекова (N 246. – Бел.: А. К.);
- Панорама на издателските форми в енциклопедия „Българска книга” / Светла Иванова (N 245. – Бел.: А. К.);
- Визуални пространства в енциклопедия „Българска книга” / Димитринка Стоименова (N 247. – Бел.: А. К.).

За рецензенти на научните изследвания на студентите бяха поканени изтъкнати специалисти в информационно-комуникативната сфера у нас от Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” (НБКМ):

- ст.н.с. д-р Ружа Симеонова (отдел „Портрети и снимки” при Български исторически архив;
- н.с. Татяна Дерменджиева (Агенция ISBN);
- библиографа Мариана Максимова („Bulgarica”).

Представянето на рецензиите се състоя в присъствието на водещите специалисти на СВУБИТ:

- доц. д-р Мария Младенова – декан на Библиотечно-информационния факултет;

- доц. д-р Петър Парижков – ръководител на катедра „Книгознание и книгоразпространение” (днес: „Книга и общество”).

На срещата присъстваха и други видни специалисти от НБКМ и ЦБ на БАН, преподаватели и студенти на СВУБИТ.

Своеобразно въстъпление бе демонстрирането на репродукцията на знаменитата картина на руския академик живописец Александър Иванов (получил званието академик на студентската скамейка!) „*Явяването на Христос на народа*” („*Явление Христа народу*”) (1856 г.), с която бе обърнато внимание на публичния акт на изследователската, преобразяваща действителността, дейност. Контекстът на показването на това платно бе свързан не само с деня на срещата (Богоявление), но, преди всичко, с психологическо наблюдение върху персонажите – лицата им, на които са изобразени недоверие, скептицизъм, ирония ... – ситуация, която младият учен следва да разбира. Рецензентите на изследванията на студентите акцентираха върху избора на предмет на третиране като научна феноменология, от която зависи успешното финализиране на творческия акт. Беше наблегнато на конструктивния подход, приложен в изследванията – метода на научния кадастър като инструментариум за постигане на всеобхватност, обективност и многостранност на отразявания обект. Доц. д-р Мария Младенова акцентира вниманието на форума върху мисионерския характер на изследователския труд в нашето общество. Тя се обърна към д.п.н. Александра Куманова с молба да пристъпи към превода на български език на току-що пристигналата рецензия от Русия на енциклопедия „Българска книга” от видните учени ст.н.с. Ю. А. Лабинцев и д-р Л. Л. Шчавинска.

Д.п.н. Александра Куманова обобщи, че очевидно, евангелското изречение за това, че пророците не са признати в родината си, се опровергава, тъй като първите рецензии за „Българска книга” идват именно от родината на произведението – от студентите на СВУБИТ.

Доц. д-р Петър Парижков продължи мисълта за мисионерския дух като отражение на идеята, че тя е съпътствала „безсмъртните българи” (които наблюдаваха от експонираните портрети в 206 аудитория на СВУБИТ, в която протичаше срещата). Той пожела на младите изследователи вдъхновението на френските енциклопедисти – книжовници и българските възрожденци – апостоли на книжовността.

В заключение се стигна до интересни решения: рецензиите на младите изследователи да бъдат предоставени за публикация на вниманието на редколегиите на „Трудовете на СВУБИТ”, сп. „Издавател” и „Библиотека”; по възникващи въпроси по енциклопедия „Българска книга” самите студенти да систематизират изводите си и да получат от съставителя на изданието проф. Ани Гергова експертно интервю по третираната проблематика.

374-207 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – учебно-педагогически процес – извънаудиторна работа със студентите: „Методика на научните изследвания”: феноменология (интерактивност); методология (кадастър); историография (6.01.2006 г.)

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

ЛИЧНОСТ:

**ТОЧНО – КРАТКО – ИЗЧЕРПАТЕЛНО
ОПРЕДЕЛЕНИЕ**

**РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНКУРСА
НА IV СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ**

Александра Куманова

Жертвено благородното СЛУЖЕНЕ НА ДРУГИТЕ
(като при Левски!)
е ДЕЙСТВИЕТО – сърцевината на СЪТВОРЯВАНОТО от личността.
ДЪЛГЪТ за личността е ТАМ,
където се ОБИЧА ТОВА, в което се ВЯРВА,
което се РАЗБИРА.
ОСЪЗНАВАНЕТО на това ЗАЩО ЖИВЕЕШ
СЕ ПРЕВРЪЩА В ПСИХИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ
(и си в състояние да понесеш почти всяко КАК ЖИВЕЕШ,
разширявайки сърцето и душата си,
развивайки ума си до вместимост на целия свят).

Личността е толкова по-значима,
колкото в нея се вбира категорията „НИЕ” (а не „АЗ”),
чрез проявите на която самата тази личност
е квинтесенция на говорещото битие –
на любовта и майсторството –
величествения смисъл на закона на живота.
Етиката е учението за личността,
защото центърът на нравствения живот е в личността –
в нейната изначална ДУХОВНОСТ,
проявявана под формата на СЪВЕСТ. (1)

Александрина Христова

Една от най-важните характеристики на индивида е това,
че той е поставен в условията на социално взаимодействие
с другите индивиди посредством езика.
Тези две обстоятелства откриват свършено друга линия
на психично развитие в сравнение с всички други висши животни.
Индивидът се ражда, но личността се изгражда.
Особена страна в характеристиките на личността е и това, че тя възниква
във взаимодействието на индивида с другите хора.
На тази основа човешкият индивид започва да вижда
в другите себе си, започва да се съотнася с другите така, както
и другите се съотнасят с него.
Това вглеждане в другите като в огледало поставя началото
на нов тип психично развитие на индивида и това
е личностното развитие.
Затова личността е ново качество
в психичното развитие на човека.
Такова разбиране за личността произлиза
от теорията за дейността. (2)

Александър Александров

Личност –
Интелектуален,
Чувствителен,
Неконвенционален,
Особен,
Световен,
Творец. (3)

Андреана Галова

Личност – отделният човек
със своите индивидуално
изявени интелектуални, емоционални,
физически и волеви качества.
Личност е само човекът, тъй като той притежава съзнание
и представлява субект.
Психическите свойства на личността
са характерът, темпераментът,
способностите, интересите
и склонностите на човека. (4)

Анелия Шопова

Човешкият индивид не се ражда личност.
Той се ражда с общочовешки заложби,
между които особено важна е възможността
да стане личност в своя жизнен път.
Личността е аза на индивида като автор на жизнено дело.
За да стане индивидът личност, от него се изисква
да притежава преди всичко умения за сложни волеви действия.
Пълноценното личностно качество е особено постижение
на част от човешките индивиди.
Личността се заражда от интегралното действие
на субектния блок на психиката в широк жизнен контекст.
Личността е инструмент, средство за проектиране
и реализация на индивидуално жизнено дело. (5)

Анига Банкова

Всеки сам за себе си тълкува това понятие
и в същото време всеки човек се стреми
да се утвърди като личност.
Личност е човек,
който е значим, който съществува
и със своето съществуване допринася за развитието
на обществото.
Не е лесно обществото да те обяви за личност,
за това се изискват съответни заслуги и принос.
Всеки е човек, но не всеки е личност. (6)

Ася Благоева

Личност – това е субект, който
е в състояние сам да избира своите цели
и сам да насочва своето поведение като по този начин
управлява своя живот
и влияе върху света около него.
Личността възниква по-късно в индивидуалното
развитие на човека.
Индивидът се ражда, но личността
се изгражда.
Особена страна в характеристиките
на личността е и това,
че тя възниква във взаимодействието
на индивида с другите хора. (7)

Ася Иванова

Всеки човек се развива и обучава в хода
на своето съзряване
и по този начин се оформя като личност,
носеща белега на своето време.
Учейки се, ние откриваме своите възможности
за духовно и емоционално издигане.
Нагрупаният житейски опит и трудностите,
с които се сблъскваме всеки ден, постепенно
ни водят до личностно усъвършенстване и израстване
в скалата на собственото си развитие,
формиращата обществената скала.
За да се оформим като индивидуалност и завършена
личност ние трябва да изминем дълъг път
на духовно и интелектуално израстване –
УЧЕНЕ. (8)

Боряна Велева

Личността е ново качество
в психичното развитие на човека.
Такова разбиране за личността произлиза
от теорията за дейността.
Педагогическата психология изследва развитието
и формирането на личността на основата на тези две теории.

Но към личността и за личността има
и други подходи и концепции,
които също трябва да бъдат взети под внимание. (9)

Ваня Каменова

Личност е отделният човек със своите
индивидуално изяви интелектуални,
емоционални и волеви качества.
Личност е само човекът, тъй като притежава съзнание
и е субект на отношенията.
Духовният облик на личността се формира
в практическата дейност и общуването с другите хора.
Някои учени придават на наследствено -
биологичния фактор решаващо значение
за формиране на личността. (10)

Васил Димитров

Всеки човек е личност.
Личността сама по себе си е в разбиранята
на съответния човек за живота и света,
както и в личното му достойнство
и моралните му ценности. (11)

Весела Иванова

Личността е биологичен и ментален субект,
способен сам да управлява живота си
посредством уникалното си схващане за света. (12)

Виолета Коцева

Човешкият индивид не се ражда личност.
Той се ражда с общочовешки заложи, предоставя му
се възможност да развие част от тях
и да се изгради като личност в рамките на своя жизнен път.
Личността е активна инстанция.
Всеки нормален човешки индивид в зряла възраст е личност.
Личността може да бъде отъждествена

с произведение на изкуството,
нещо неповторимо.
Човекът е най-голямата загадка в света
не като социално същество, а като личност.
Достойнството на човека е личността у него,
само личността има достойнство. (13)

Виолета Сиракова

Личност, с една дума, според мен означава индивидуалност.
Като хора ние сме еднакви биологически,
но всъщност сме много различни, различни душевно.
Точно тази ни разлика характеризира всеки един от нас.
Защото една личност се определя от характера,
от мислите и действията,
въобще от всичко, което мисли,
прави или не прави всеки от нас,
а точно това представлява индивидуалността. (14)

Георги Христов

Личност – съвкупност от добри и лоши черти на човек. (15)

Гергана Йорданова

Личност – това е аза на индивида
като автор на жизнено дело.
За да стане индивидът личност, от него се изисква да притежава
преди всичко умения за сложни волеви действия. (16)

Гергана Трифонова

Личността е индивид, осъзнал собствената си свобода,
способен сам да избира
целите и поведението си.
Личността управлява сама собствения си живот
и влияе на света около себе си.
Индивидът гради
своята същност въз основа на своя генокод
и на връзките си със света. (17)

Денислава Цветкова

Личност – човекът като индивид
с присъщите му духовни навици.
Човекът от гледище на характера и
според общественото поведение. (18)

Десислава Кръстева

Всеки човек е личност,
защото всеки е носител на своя,
уникална съвкупност от психични особености,
те са специфични за него и го отличават от другите. (19)

Десислава Рагъова

Личността е уникалната субектна форма,
в която човек съществува.
Човек се отделя от другите хора
със своето, само на него присъщо съзнание,
възприятие, разум, свободен избор и отговорност. (20)

Диана Дойчева

Личност е човекът от гледище на характера,
поведението, общественото си положение,
човека като индивид, лице с присъщите му духовни качества. (21)

Евелина Миленкова

Всеки човек е това, което е, единствен и неповторим, нещо повече,
всеки от нас е личност.
Личност със свои интереси, възгледи и ценности,
със свое собствено светоусещане.
В днешно време представите за това
какво всъщност значи понятието
„личност” като че ли са малко изкривени
през призмата на замъгленото съзнание на българина.
Защо, обаче, се получава така?
Защо едни смятат, че Бойко Борисов е личност,

а други твърдят убедено:
„Васил Левски – той е единствената истинска личност,
при това с главно „Л“?
Ние трябва не само да се чувстваме личности,
но и да бъдем такива – при всеки един контакт с ближния,
при всеки „допир“ с душата на другия. (22)

Елизабет Недева

Да бъдеш личност означава способност
да проявяваш себе си смело,
без заобикалки, без страх, а единствено със страх и нежелание
да бъдеш „без личност“, т.е.,
да „избледнееш“.

Личността е човекът, но не е сам по себе си
(или „за себе си“),
а какъвто той е за нас, за другите, какъвто се представя пред нас.

Всеки човек е личност, доколкото проявява себе си
навън и реализира на „дело“ възможности и способности.
В този смисъл човек „става, а не се ражда личност“.

Единственото, което е „зложено“ и дадено
на „все още не станалия човек“
и на „все още не станалата личност“,
е Божията искра,
нетленната душа
с всичките ѝ възможности,
която Бог ни е дал заедно с живота,
а всичко останало вече зависи от самия човек
и от свободата, с която той разполага.

Съответно личността се развива успоредно
с душевността на човека, тъй като и двете
водят до прояви навън
на „вътрешните съкровища“
(или: на изключителната нищета и бедност) на душата,
т.е. до развитие на личността, доколкото и каквато
я „имаме“, или по-скоро „сме“.

Но понеже личността
е лицето на душата,
а също и на човека, то неизбежно душевният живот
налага своя отпечатък върху нея
и това лице строго
и точно съответства на основата,
от която израства. (23)

Елисавета Димитрова

Личността е мислеца и дейна,
успяваща винаги,
защото е осъзнала необходимостта
да живее пълноценно!
Има характер и изградена ценностна система,
притежава принципи и позиции,
според които живее.
Добродетелта и съвестта са нейно „аз“.

Личността умее
да защитава позициите си.
Личността е уверена,
защото познава себе си,
уважава достойнствата си
и има правилна самооценка!

Човекът се ражда, а личността се възпитава!
„Ти ме роди, но ти ми даде
и светлото, що в теб блестеше,
ти и човека в мен създаде,
ти два пъти ми майка беше!“

Иван Вазов (24)

Ива Калинова

Всеки човек се ражда и живее,
но не всеки успява да стане личност.
За да стане личност, човекът трябва да изчете много,
но личността не се формира
само с четене.

Животът, ден след ден, ни учи на всичко.
Жизненият път е изпъстрен със събития и случки,
от които можем да се учим. (25)

Ивайло Дечев

Личността е проява на индивидуалността на всеки човек,
който притежава волята да прави онова,
което смята за редно и полезно за обществото и за себе си.

Но той трябва винаги
да осъзнава огромната отговорност,
свързана с това негово качество. (26)

Илияна Младенова

Личността на човека се произвежда от обществените отношения,
но не като процес на въздействие,
а като процес на взаимодействие.

Културно-историческият подход към личността
изисква да се подчертае, че тя е продукт от овладяването
на материалните и духовните дейности на обществото,
но не пасивно, не като процес на въздействие,
а като процес на активно отношение на индивида
към продуктите на дейността на обществото
и на присъщите ѝ социален тип взаимоотношения.

Загова всяка обществена дейност,
в зависимост
от нейните предметни характеристики,
създава психично поле
за формирането на личността. (27)

Илияна Тонева

С „личността“ се занимават не само философите,
психолозите, изследователите, учените, хората на изкуството –
за личността си е мислил или разговарял всеки от нас.

Самото понятие се употребява ежедневно
и в него се влага различен смисъл –
както в зависимост от контекста на употреба,
така и поради факта, че повечето
от нас под понятието „личност“
разбират най-различни неща.

Смисловата или съдържателната наситеност
на думата „личност“ зависи от множество фактори и
в резултат на това, много често, даже само двама души,
разговарящи на тази тема, могат да стигнат до безкраен
и неплоден спор, просто защото за всеки
от тях думата „личност“ има различно значение,
т.е. всеки я разбира по своему. (28)

Ирена Динева

Личността е проява на съчетаването
и противоречието на биологичното
и духовното начало у човека. (29)

Ирена Трифонова

„Личност – това е субект,
който е в състояние сам
да избира своите цели и сам
да насочва своето поведение,
като по този начин управлява своя живот
и влияе върху света около него”.
В психологията личността се дефинира
като сложно/комплексно образувание,
което възниква по-късно
в индивидуалното развитие на човека. (30)

Калин Вълчев

Личност е човек, способен
да управлява живота си и да упражнява
влияние върху света около него,
било то в позитивен или негативен аспект; човек,
контролиращ поведението си и явяващ се
в състояние да избира целите си по свое усмотрение,
без да се влияе в значителна степен
от мнението на заобикалящите го. (31)

Калина Милева

Всеки човек е личност. Живея –
следователно съществувам.
Съществувам – следователно съм личност.
Личността се проявява у хората като възможност
да вземат решения сами,
както и уменията им да мислят,
да чувстват и да действат съзнателно.
Съзнанието е сърцевината на личността. (32)

Кристина Цветкова

Личност – това според мен е човек,
от когото се изисква да притежава
преди всичко умения за сложни
волеви действия, да има собствени постижения.

Мащабът на личността се определя
от величината на жизненото дело,
което индивидът успее да създаде.
Човек, за да бъде личност,
трябва да създаде нещо,
което да бъде оценено правилно
от останалите хора
и да бъде доволен от това,
което е постигнал
или да се старае да го подобри.
Неговото дело или дела в такъв случай трябва
да бъдат общозначими.
Човек не се ражда личност,
но има тази възможност в жизнения си път.
Това зависи както от самия него,
така и от обстоятелствата,
възникващи около него.
Такъв човек трябва да притежава силна воля
и желание за успех,
да притежава силно развит интелект
и хуманни ценности. (33)

Людмила Михайлова

Личността дава възможността на отделния индивид
да избира и съхранява своята ценностна система.
В борбата за опазването ѝ
той пренарежда своите приоритети,
за да определи мястото си във вечния стремеж
на човека към безсмъртие. (34)

Людмила Николова

Много са факторите,
които определят човека като личност,
но най-важното,
което характеризира личността, е любовта.
Присъствайки в живота на човек в една или друга форма,
именно любовта е движещата му сила
и тя е тази,
която го оформя
като личност. (35)

Майа Цветкова

Личност – това е субект,
който е в състояние
сам да избира своите цели и сам
да насочва своето поведение,
като по този начин управлява своя живот
и влияе върху света около него. (36)

Мария Мирчева

Личност – това е всеки един човек със своята идентичност,
изразяваща се в уникалната душа и менталност.
Тя се гради на базата на вътрешното и външното аз.
Всяка отделна личност е незаменима
и е дала неповторима философска картина
в непрекъснатия поток на живота! (37)

Мартин Караиванов

Личността не се ражда, тя се създава от Бога.
Личността е Божия идея и Божия замисъл.
Самата личност е ценност.
Единството и ценността на личността не съществуват
без духовното начало.
Духът конструира личността, носи и просветление,
превръща личността независимо от природните закони. (38)

Милена Ерандицова

Личност – това е субект, който е в състояние сам да избира
своите цели и сам да насочва своето поведение, като
по този начин управлява своя живот
и влияе върху света около него. (39)

Мирослава Йорданова

Личността е човек, който притежава уменията сам
да изгради своите ценности.
Една личност трябва да има свои принципи и

да държи на тях.
Всеки човек трябва да има собствено мнение за нещата,
а не да подлежи на натиска на други хора. (40)

Надя Шаламанова

Личност – това е субект, който е в състояние
сам да избира своите цели
и сам да насочва своето поведение,
като по този начин управлява своя живот
и влияе върху света около него.
Не всички хора могат да бъдат личности,
тези, които не осъзнават своята индивидуалност,
не могат да бъдат. (41)

Найденка Найденова

Личността е субект, който е в състояние сам да избира
своите цели и задачи, сам да насочва своето поведение,
като по този начин управлява своя живот
и влияе върху света около него.
Личността е инструмент, средство за проектиране
и реализация на индивидуално жизнено дело.
Според мен личността трябва да бъде силна и свободна.
Човек има право да оценява своето поведение и емоции
и да отговаря за техните последствия пред себе си
и пред обществото. (42)

Наталия Янева

Опит за определяне на понятието ЛИЧНОСТ,
защото сама по себе си тази категория е необятна
и не може да бъде поставена в тесните рамки на едно определение!
Човекът е образ и подобие божие –
ипостас (лице),
което има свободна воля да взема разумни решения,
волево да ги отстоява и изпълнява,
с високо морално-етични качества и принципи.
Личността е отражение на необятността,
любовта и жертвеността на първообраза и отношението
и свободата спрямо другите –

готовността за взаимност и себеотдаване,
а не егоизъм и себелюбие.
Непрекъснат стремеж към себепознаване
и усъвършенстване,
запазвайки възможността да се удивява като малко дете.
Личността е духовната индивидуална същност на човека,
онази „...дълбочина на сърцето” (Пс. 63),
която е непостижима и необятна,
но може да бъде изявена само на фона на околните
(обществото).

Всеки човек сам по себе си е личност,
но само който е значим за другите,
се изявява като такава, и само който е готов наистина
„...да положи душата си за своите приятели...”

(Йоан 15: 13-15),

защото няма любов по-голяма от тази!

В заключение:

Личността е субект
с разумна воля на избор,
собствено мнение,
готовност да отстоява принципите си
и начина на живот и поведение, независимо
от обстоятелствата, изпълнен с взаимност,
любов и жертвена готовност към другите,
непрестанно стремящ се към усъвършенстване
и развитие, значим за околните (обществото),
съхранил в себе си детското простосърдечие
да се радва и удивява и чието сърце
е необятна бездна от всеопрощаваща любов! (43)

Наташка Генинпанева

Човек, носител на определени нравствени черти.

Прочут.

Със свои индивидуални качества.

Само човек е личност, защото притежава съзнание,
представя субект. (44)

Нина Янкова

Личност –

човек, който има уникално мислене и поглед за света. (45)

Петя Стоянова

Личността е една малка част от огромния свят.
Всеки от нас е единствен по рода си не само заради своята същност,
способности, генетични заложи, произход, интереси,
но и заради начина, по който вижда
и разбира света около себе си –
това ни прави личности.
Не е необходимо да си световноизвестен или
да живееш в голяма и силна страна,
за да дадеш идея, която би могла
да тласне света още по-напред в развитието му.
И Айнщайн е смятан за луд,
но неговата теория за относителността
е едно от великите открития на човечеството.
Ето защо е важно човек да вярва в себе си
и във възможностите си,
да се гордее с това,
което е и с това, което знае и може –
то го прави уникален.
Дълг на всеки един от нас като личности
е да не прекъсваме връзката с род и родина,
да не забравяме кои сме и откъде произлизаме,
независимо в кой край на света се намираме.
Мисълта е нещо индивидуално,
тя дава свободата на човек да разсъждава,
да философства и да намира свой собствен смисъл
в заобикалящия го свят, да се определя като личност.
По думите на Жан-Жак Русо ние се раждаме
два пъти: веднъж –
за да съществуваме и втори път –
за да живеем.
Личността е тази,
която живее. (46)

Ралица Кавъркова

Личност – това е човек, който сам е постигнал
и изградил живота си, така че да бъде добре за него,
а в същото време и останалите да го виждат
и оценяват като такъв. Личност е всеки човек,
който е наясно със себе си и има собствено мнение
за всичко и за всеки, без да се влияе от когото и да било. (47)

Светла Стоянова

Личност е субект, който е в състояние
сам да избира своите цели и сам да насочва
своето поведение, като по този начин управлява
своя живот и влияе върху света около него.
Личността се създава от обективните обстоятелства,
чрез цялостната дейност.

Първата изходна основа на личността
е богатството на връзките, на индивида със света.
За възникването и осъществяването на такива връзки
са необходими две условия:
1. Оръдие за общуване,
върху основата
на членоразделната реч,
2. Социален тип общуване
с други хора. (48)

Светлана Колева

Личност – всеки човек е личност,
личността се изгражда през целия съзнателен живот.
Чрез гледищата си човек формира личността си. (49)

Светлозар Стоичков

Личност е човекът като индивид,
лице с присъщите му духовни качества. (50)

Светослав Нанчев

Личността е човек, който може
сам да избира целите и насоките си,
да ги защитава и да се бори за тях.
Чрез своя мироглед да променя света около себе си
и да определя своя път в живота.
Изграждането на личността
е процес на съзидание.
Това е път, който всеки човек извървява,
за да достигне до себе си и другите.
Личността е качествено развитие
в психическия аспект на индивида. (51)

Севделина Димандиева

Всеки човек се ражда
като биологичен индивид –
с всичките си физически белези и потребности.
Личността е човешкият индивид,
носител на определена съвкупност
от социални качества и опит.
Личността не е застинала състояние,
тя се разгръща, развива се, обогатява се,
но е развитие на един и същ пребъдващ субект.
Тя трябва да изгражда себе си, да се изпълва
с универсално съдържание,
да постига единство в цялостността
в продължение на целия си живот. (52)

Силвия Савова

Съчетанието на визията
и умственият потенциал,
с които даден човек въздейства на останалите,
се именува личност. (53)

София Пелова

„Всеки човек е това, което е –
единствен и неповторим”.
Нещо повече –
всеки от нас е личност.
Личност със свои интереси, възгледи и ценности,
със свое собствено светоусещане.
Човекът е личност,
защото има лични качества,
които са уникални
в сравнение с всички останали земни твари
и на друго място –
уникални спрямо другите му себеподобни.
Личността се грижи
преди всичко за себе си, а егоистът –
само за себе си.
Личността се грижи за себе си,
за да бъде полезна за общото. (54)

Станислав Станков

Личност – това е субект,
който е в състояние
сам да избира своите цели
и сам да насочва своето поведение,
като по този начин
управлява своя живот
и влияе върху света около него. (55)

Стефка Стефанова

Личност е човек с широк мироглед,
който умее да отстоява позициите си,
но също така може да изслуша,
разбере
и възприеме
и друга гледна точка,
различна от неговата собствена. (56)

Събина Ефтимова

Човек, който не се страхува
да бъде свободен. (57)

Таня Борисова

Личност е човек,
способен да избира своите цели
и да насочва своето поведение така,
че да направлява хода
на собствения си живот,
както и да влияе и върху света,
в който живее,
утвърждавайки по този начин
своето неповторимо присъствие в него.
Човек не се ражда личност –
личност се става в хода на живота,
на общуването с другите
и на решаването на разнообразните задачи,
които изникват пред нас. (58)

Таня Крайнева

Личността е човек,
който има свои права
и задължения и се придържа към тях.
Човек, който може сам
да подреди пирамидата
на ценностната си система.
Личност е този,
който умее да постига целите
в живота си,
като се придържа към принципите си. (59)

Татяна Крънева

Личността е висша форма
на индивидуалност,
а това ще рече здраво разумно разбираща се реалност,
каквато представлява всеки конкретен човек,
да се развива
в процеса на взаимоотношението със света и себе си.
Главното в тази насока е усилието за постигане
на по-високо равнище на „аза“
и външната действителност.
За да си личност се иска да не допускаш душата ти
да се превърне в пустиня,
в която всички извори са пресъхнали.
Човек е длъжен да поддържа великолепието,
многообразието,
цъфтежа
и въобще живота на ефирната духовна субстанция,
каквато представлява човешката душа.
И особено душата на развития,
на достигналия себе си човек,
душата на здравата и богатата
ЛИЧНОСТ. (60)

Теодор Иванов

Всеки един човек е уникален,
защото всяка една личност
сама по себе си е различна.

Като личност човекът притежава
свободна воля,
която му дава възможност
сам да избира своите цели
и сам да насочва
своето поведение
и по този начин да управлява своя живот
и да влияе върху света около него. (61)

Христина Лазарова

Когато човек идва на този свят,
с неговото първо проплакване идва
и неговата възможност да
се изгради като личност.
Защото личностите не се раждат,
те се изграждат.
Изграждайки своята личност,
човек намира
и своето място в обществото.
Сред великите личности в света смело можем
да наредим името на Александър Македонски,
който е един от най-успешните пълководци в историята.
Когато човек се ражда,
има пред себе си възможност
да се превърне в личност,
уважавана от обществото или дори оставаща
в историята като, например Александър Македонски.
Има и друга възможност, разбира се, –
да се превърне в аутсайдер,
отхвърлен от обществото. (62)

Христина Томова

Личността е онази човешка характеристика,
която определя дали даденият човек
е в състояние да контролира живота си
и да оказва влияние върху заобикалящите го.
Сърцевината на личността
е духовният аспект на човека.
Духовният облик на личността
се формира

в практическата дейност
и общуването с други хора,
контакти с медиите и намесата
на информационните технологии
в човешкото съзнание, над които именно
съзнанието управлява контрол.

Личността определя
и развитието,
и узряването
на феномена „планетарен човек”. (63)

Цвета Пелтекова

Личност е човек,
който работи много и упорито,
за да постигне целите си
и когато се обърне назад,
да каже, че няма от какво
да се срамува и за какво да за съжалява. (64)

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ

Настоящият показалец – както и останалите два (*вж по-надолу*) – е създаден в съответствие с планировката на тома (*срв.: ЗА ТОМ IV НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (Вместо предговор от съставителите)*) във вид на оперативна справочно-информационна база данни към изданието като цяло (Т. I-IV).

Тук са кумулирани срещаните имена на автори и персоналии (лицата, на които са посветени тези работи) от корпусите на Т. I-IV на изданието:

- Систематизиран хронологично-азбучен библиографски списък на публикациите на членовете на Студентското научно общество на университета, включени в Т. I (към 1 януари 2008 г.: **72 номинации**: 2005-2007 г.: NN 1-72), Т. II (към 1 ноември 2008 г.: **223 номинации**: 2005-2008 г.: NN 1-223), Т. IV (към 1 май 2009 г.: **319 номинации**: 2005-2009 г.: NN 1-319) – **TABULA GRATULATORUM** (отразяването на материалите от този източник по Т. I е дадено чрез абревиатурата **I TG**, по Т. II – **II TG**, по Т. IV – **IV TG** /следвана от съответния идентифициращ пореден номер, обозначен с арабска цифра/);

- I-IV Студентски научни конференции на СВУБИТ (I: NN 1-9; II: NN 10-66; III: NN 67-205; IV: NN 206-290 – 289-373), с което е фиксирана интелектуалната тежест на настоящото издание като изразител на творческия потенциал на младите изследователи – създатели на самостоятелни концептуално изградени изследователски произведения;

- изследването на студентките Ралица Ангелова, Кристина Пешина, Лидия Дукова (II курс, ред. – спец. КК) (2007 г.) „За живите и безсмъртните (Учебен час по „Методика на научните изследвания“) (N 374-207), включено в основния корпус на Том IV на Трудовете на СНО при СВУБИТ в раздела „IN MEMORIAM”, посветен на отбелязваната през 2009 г. 65-годишнина от рождението на книговеда с възрожденски дух и поета, преподавателя на СВУБИТ доц. д-р Петър Парижков (10.02.1944 – 13.03.2007) (предходната публикация на изследването е поместена под N 207 на Т. II: Избрани публикации на СНО при СВУБИТ.

Във връзка с изтъкнатото намерение – intentio – на съставителите на изданието – срещашите се в тома имена на автори на публикации, които не са студенти, но също така и на такива, които изграждат служебни публикации – от типа на „ЗА ТОМ IV НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (Вместо предговор от съставителите)”, както и отнасящите се до общите изисквания към оформлението на изданието („ОКОЛО ОФОРМЛЕНИЕТО НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО ...” – „ЗАЯВКА ЗА УЧАСТИЕ НА ...” и „РЕГЛАМЕНТ ЗА УЧАСТИЕ НА ...”, – в показалеца /посочените имена/ не са отразени. Но авторизираните публикации от описваните групи са представени в показалеца като препратките са направени към съответните страници (с.) на тома.

По този начин публикациите, явяващи се резултат от дедукцията на макроструктурата на съответните Студентски научни форуми от типа на представените в общите раздели на Т. IV „СИНТЕЗ”, „ОКОЛО ТРУДОВЕТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО...”, както и поместените в раздела „ОКОЛО ОФОРМЛЕНИЕТО ...” („БЕЛЕЖКИ КЪМ ИЗИСКВАНИЯТА ЗА БИБЛИОГРАФСКОТО ОФОРМЛЕНИЕ НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ПРЕДСТАВЯНИ В „ТРУДОВЕТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО” ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ” и „АЗБУЧЕН СПИСЪК НА ЗАГЛАВИЯТА (И ТЕХНИТЕ ИНТЕРНЕТ АДРЕСИ И ЕЛЕКТРОННА ПОЩА) НА АКТУАЛНИ ЗА БЪЛГАРИЯ ПЕРИОДИЧНИ И ПРОДЪЛЖАВАЩИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИЗДАНИЯ (По сродните интердисциплинарни области библиография – библиографознание – книгознание – архивно дело – библиотекознание – информатика – информационни технологии)”, чиито автори са наблюдаващите отблизо творчеството на младите неопити съвременни архитекти на инфосферата – в показалеца са отразени (след обозначението за поредния форум и том – IV се изписват конкретните страници /с./ от този том).

Имената на преподавателите и консултантите от информационно-комуникативната сфера, участвали в ръководството на публикуваните изследвания на студентите, също не са включени в настоящия показалец; изключение от това правило е направено само за случаите, когато тези личности и/или техни произведения:

а) са обект на студентското творчество (след името на автора на публикацията следва препратка: *Вж ... за него; за нея*);

б) са рецензенти на публикациите (дипломни работи, автобиблиографски произведения и др.) (по аналогичен на предходния описан начин);

в) са съавтори на публикуваните произведения (след името е посочено: *съавт.*; изтъкнати са научните степени и звания).

Посочването на имената на студентите – автори и на представените в изданието както дипломни работи и автобиблиографски произведения, така и на включените публикации, резултат на съавторството на студенти и преподаватели, в раздел „Перспективи”, в показалеца е сигнифицирано чрез **IV Студентска научна конференция при СВУБИТ (IV)**, на която специално е отбелязано качеството на тези изследвания. Именно така е издържан основният принцип на изданието – то да представлява отражение на интелектуалното творчество на студентите, наблюдавано през призмата на **научните форуми на Студентското научно общество на СВУБИТ**.

(Поддържаната информационна база от сведения за участието на преподавателите и консултантите от информационно-комуникативната сфера, участвали в ръководството на публикуваните изследвания на студентите, се предвижда в бъдеще да бъде отразена чрез специален показалец, към публикуването на който съставителите и редакторите на изданието се въздържат в настоящия момент, водени от обстоятелството, че именно самите те са основният интелектуален кръг тук.)

В пределите на всяка персоналия на първо място са посочени собствено **авторските работи** – първоначално по пореден номер, съставен от арабски цифри, съответстващ на **TG**, а след това – по поредност на всяка от четирите **(I-IV) Студентски научни конференции**, придружен също от **съответен номер от арабски цифри, отговарящ на поредността на изследването**.

Непосредствено след авторските произведения на едно лице – по посочената методика – са представени явяващите се негови (на лицето) произведения в **съавторство (съавт.)**.

Публикациите, посветени на едно или друго лице, са отразени с предшестващите съответните обозначения (когато последните са дадени на кирилица): *за него; за нея – обобщено: de eodem (за същия*, когато тези сведения са преведени на латиница), като са въведени допълнително и *препратки (Вж – See)* – към имената на авторите, с посочване на номерата на съответните работи.

Въведени са персонални рубрики за редакторите (с обозначението: *за него; за нея*) на фундаментални справочно-енциклопедични издания от типа на „Кирило-Методиевска енциклопедия” (Т. 1-4. – С., 1985-2003.) (*срв.: Показалец на рецензираните книги и изследваните институции*), изследвани от младите учени.

С *курсив* са изведени свещеническите звания и монашеските достойнства на духовенството, както и титлите, посочващи аристократическото достойнство на лицата, отразени в показалеца.

В свода са включени и имената на видни дейци на културата и науката, изтъкнати чрез цитиране на техни мисли, посочени в качеството на **епиграфи към публикациите**.

Възприета е следната единна форма на отражение на сведения: например,

Гьоте, Й. В. (Goethe, J. W.) за него [епиграф], след което е дадена препратка към произведението, в което е използван съответният епиграф. Основание за това решение е фактът, че епиграфите са същински ключ към дешифриране на мотива, с който е написана съответната работа.

Съдържащите се имена на лица, срещани в текстовете на самите публикации, в показалеца не са включени, за да се избегне излишното му натоварване.

В пределите на всяка персоналия – за целите на максимално компактно справочно-информационно опериране и многоаспектна обзримост на отразявания чрез именния показалец обемен масив от данни – по единна **информационна решетка** във вид на **цифрово-буквен индекс** са дадени (чрез което е издържано **единство на сигнификацията на публикациите в изданието**):

1. **поредният номер** (представен от **римска цифра**), съответстващ на поредността на **студентския форум (I-IV, изведен в bold)**;

2. **абривиатурата** (дадена в съответствие с възприетите към момента на провеждане на тези форуми обозначения на **специалността на студента** по именуването на съответните катедри на университета:

- **ББ** – Библиотекознание и библиография;

- **К0** – Книга и общество (*предшестващо назв.: КК* – Книгознание и

книгоразпространение);

- **ИТ** – Информационни технологии;

- **ИБ** – Информационно брокерство;

- **КИН** – Информационни фондове на културно-историческото наследство)

(срещат се и други съкращения: ред. – редовно [обучение]; зад. – задочно [обучение]; маг. – магистратура);

3. **поредният номер** (представен от **римска цифра**), съответстващ на **учебния курс на студента**. Отличените работи са изтъкнати, като са отбелязани със звездичка (*).

Вътрешно във всяко **персонално гнездо** на показалеца се наблюдават **две групи данни**: по **съответните (I-IV) TG** и по **поредните (I-II, IV) томове** (като във всеки конкретен случай на първо място са изведени тези, които свидетелстват за първата поява на авторството на лицето в пределите на масива).

В настоящия показалец са отразени и сведенията от **терминологичните конкурси, провеждани по време на студентските научни форуми на СВУБИТ**, което е достигнато по **единен модул** в края на съответната персоналия (**римската цифра** препраща към **поредния том**, а заключената в **кръгли скобки арабска цифра** – към **поредността на определението в масива**).

За достигане на пределна лаконичност тук са пропуснати вербалните уточнения, които следва да се подразбират (*по-надолу* са **подчергани** чрез произволен пример):

Терминологичен дискурс:

- информация I (1);

- личност IV (1).

- Абихт, Рудолф** (Abicht, R.) *за него*
Вж Найденова, Илияна
 I 119; II TG 174;
 IV TG 227
- Адриан II** (Hadrian II), *papa за него*
Вж Власакова, Мая I 196;
 II TG 109;
 IV TG 126;
 Корчева Ива I TG 55
- Айнаджиев, Свилен**
 II – ББ – IV I 49
- Айнщайн, А.** (Einstein, A.) *за него*
Вж Врайков, Юлий
 I TG 17; II TG 17;
 IV TG 17
- Александров, Александър**
 III – ББ – III* I 177;
 II TG 80; IV TG 81;
 IV – ББ – IV* II 289;
 IV (3)
- Алексиев, Огнян**
 III – ИТ – I* I 83;
 II 249-83;
 II TG 81; IV TG 82-83
- Аначкова, Веселка**
съавт. III – КИН – IV* I 187;
 II TG 156;
 IV TG 202
- Ангеларий**, *монах за него*
Вж Цолова, Илонка I 191;
 II TG 220;
 IV TG 315
- Ангелов, Димитър** *за него*
Вж Пашова, Аделина I 73;
 II TG 185;
 IV TG 241
- Ангелов, Станислав**
 III – КИН – II* I 175;
 II 275-175;
 II TG 82; IV TG 84-85
- Ангелова, Радка**
 III – ББ – II* I 106;
 II TG 83; IV TG 86-87;
съавт. II 270-106
- Ангелова, Ралица**
 II – КК – II* II 207;
 IV 374-207;
съавт. I TG 5; II TG 5;
 IV TG 5, 88
- Ангелова, Северина**
 III – ББ – I I 75;
 II TG 84;
 IV TG 89
- Ангелова, Яна**
 III – ИБ – I I 82;
 II 219-82;
 II TG 85;
 IV TG 90-91
- Андреева, Кремена**
съавт. I TG 6, 7, 26;
 II TG 6, 7, 26;
 IV TG 6, 7, 26, 200;
 II – ББ – IV* I 25;
 II 206
- Апостолова, Людмила**
 III – ББ – II* I 86;
 II 252-86;
 II TG 86; IV TG 92-93;
 I (29)
- Арий**, *презвитер за него*
Вж Делева, Николина
 I 197

- Арсенков, Боян** *за него*
Вж Арсенкова, Жулиета
 IV 353
- Артюс-Бертран, Ян** *за него*
Вж Дойчинова-Сапунджиева, Мая
 IV 350
- Атанасов, Джон** *за него*
Вж Гюров, Петър
 IV 341
- Атанасова, Илонка** *за нея*
Вж Цветкова, Ц.
 I TG 40; II TG 40;
 IV TG 40
- Агила** *за него*
Вж Иванов, Владислав
 I 173; II 273-173
- Афура, Яна**
 III – ИБ – III* I 128;
 II TG 88;
 IV TG 95;
 I (48)
- Байраков, Димитър**
 IV – КИН – маг. IV 371
- Бакалов, Г.** *за него*
Вж Сюлемезов, Илиян
 I 56
- Бакалска, Анастасия**
 III – ИБ – II* I 103;
 II TG 89; IV TG 96;
 I (2)
- Баласчев, Георги** *за него*
Вж Трифонова, Валентина
 I 121;
 II TG 203;
 IV TG 283
- Банкова, Анита**
 IV (6)
- Баренска, Гергана**
 III – ББ – II* I 103;
 II 269-103;
 II TG 90; IV TG 97-98;
 I (14)
- Бернар, Роже** (Bernard, R.) *за него*
Вж Цветкова, Златина
 I 198; II TG 217;
 IV TG 311
- Биелски, Миечислав** (Bielski, M.)
за него
Вж Конярска, Ива
 I 180; II 277-180;
 II TG 149; IV TG 187
- Бирнбаум, Хенрих** (Birnbaum, H.)
за него
Вж Венкова, Деница I 190;
 II TG 104; IV TG 119
- Благоева, Ася**
 IV (7)
- Богданов, Мирослав** *за него*
Вж Николова, Ромина
 I 89; II 255-89;
 II TG 179;
 IV TG 234, 235
- Богданова, Десислава**
 III – ББ – IV I 189;
 II TG 91; IV TG 99
- Богданова, Петя**
 III – ББ – II* I 98;
 II 264-98;
 II TG 92;
 IV TG 100-101;
 I (35)

- Божилов, Даниел**
 III – ББ – IV I 117;
 II TG 93; IV TG 102;
 I (16)
- Божилова, В.**
 II TG 43, 94;
 IV TG 43, 103-104;
съавт. II TG 136;
 III – ББ – III II 287
- Болеслав II (Boleslaw), княз за него**
Вж Величкова, Лора
 I 193; II TG 101;
 IV TG 114
- Борис I, княз за него**
Вж Корчева, Ива
 I TG 55
- Борисов, Борис**
 I TG 8, 9; II TG 8, 9, 95;
 IV TG 8, 9, 105-106;
 II – ИБ – II* I 48;
 III – ИБ – III* I 158;
 II 232-158
- Борисов, Борис**
 IV – ББ – IV IV 320
- Борисова, Михаела**
 III – КИН – II* I 167;
 II TG 96; IV TG 107
- Борисова, Таня**
 IV – ББ – I IV 301
 IV (58)
- Боров, Тодор за него**
Вж Ефтимова, Събина
 I TG 24, 50, 51;
 II TG 24, 53, 54;
 IV TG 24, 53, 54, 161, 162;
 I – КИН – III* I 19, 181, 182;
- Никова, Мария I 111;
 II TG 176; IV TG 231;
- Пелтекова, Цвета
 I 112; II 223-112;
 II TG 186;
 IV TG 246-247;
- Симеонова, Севделина
 I 115; II TG 194;
 IV TG 264;
- Стоянова, Светла
 I 113; II 224-113;
 II TG 199; IV TG 277;
- Трифонов, Гергана
 I 110; II TG 205;
 IV TG 290;
- Христова, Здравка
 I 114; II 225-114;
 II TG 213;
 IV TG 302-303
- Ботев, Христо за него**
Вж Кордова, Надежда
 IV 310;
 Рагъова, Десислава
 IV 296
- Бошнаков, Божан**
 III – ИБ – III I 145;
 II TG 97; IV TG 108;
 I (6)
- Бояджиев, Добри**
 I TG 44; II TG 45;
 IV TG 44
- Бояджиева, Албена**
съавт. III – КИН – II* I 166;
 II TG 87; IV TG 94
- Бояджиева, Даниела**
 IV – КИН – маг.* IV 370
- Братанова, Зорница**
 III – КИН – III I 205;

- II TG 98;
IV TG 109
- Бунева, Таня**
I TG 44;
II TG 44, 99;
IV TG 67-69, 110-111;
III – КИН – II* I 109;
II 222-109;
съавт. I TG 57–58;
II TG 67-69
- Вазов, Иван** *за него*
Вж Иванова, Виолета IV 297;
Пелова, София IV 298
- Василева, Гургана**
II – ББ – IV* I 28
- Василева, Маргарита** *за нея*
Вж Цветкова, Ц. I TG 40;
II 286
- Василева, Славица**
III – ИБ – III* I 149;
II TG 100;
IV TG 112; I (42)
- Везирова, К.**
I TG 10; II TG 10;
IV TG 10, 113;
II 285
- Велева, Боряна**
IV (9)
- Величкова, Лора**
I TG 1; II TG 1, 101;
IV TG 1, 114-115;
III – ББ – IV I 193;
II 237
- Величкова, Ралица**
III – ББ – IV* I 125;
- II 229-125;
II TG 102;
IV TG 116-117
- Величкова, Светла**
III – ИБ – I* I 162;
II TG 103; IV TG 118
- Велкова, Силвия**
II – ББ – IV* I 27
- Велчева, Боряна** *за нея*
Вж Георгиева, Нели
I 67; II TG 114;
IV TG 133;
Халачева, Татяна
I 68; II TG 208;
IV TG 294
- Венкова, Деница**
III – ББ – IV I 190;
II TG 104; IV TG 119
- Веселинова, Ваня**
III – ИБ – III* I 132;
II TG 105; IV TG 120;
I (9)
- Виденев, Михаил** *за него*
Вж Тодоров, Васил
I 87; II 253-87;
II TG 201;
IV TG 280
- Витанова, Теодора**
I TG 11; II TG 11;
IV TG 11, 121;
II – КИН – II* I 54;
III – КИН – II* II 284
- Владимиров, Венцислав**
III – ИБ – III* I 138;
II TG 106;
IV TG 122; I (11)

- Владимиров, Кирил**
II – ББ – IV* I 50
- Владимирова, Надя**
I TG 12–15, 45–47;
II TG 12-15, 46-49, 107;
IV TG 12–15, 45–47, 46-49,
67-69, 123;
III – КИН – III* I 178;
съавт. I TG 57–58;
II TG 67-69;
IV TG 67-69
- Владимирова, Паулина**
I TG 48, 49;
II TG 50, 51, 108;
IV TG 50-51, 124-125;
III – ББ – IV* I 186; II 288
- Владислав III Варненчик**
(Wladyslaw III Warnenczyk) *крал за него*
Вж Конярска, Ива I 180; II 277
- Владова, Силвия**
I TG 16; II TG 16;
IV TG 16
- Власакова, Мая**
III – ББ – IV I 196;
II TG 109; IV TG 126
- Врайков, Юлий**
I TG 17; II TG 17, 110;
IV TG 17, 127;
III – ББ – I* I 71
- Вранчев, Николай за него**
Вж Йорданова, Гергана IV 303
- Вучкова, Анна**
III – ИТ – I* I 157;
II 271-157;
II TG 111;
IV TG 128-129
- Вълчев, Калин**
IV (31)
- Вълчева, Нелма за нея**
Вж Генадиева, Даниела
I 92;
II 258-92;
II TG 112;
IV TG 130;
Градева, Антоанета
I 93;
II 259-93;
II TG 120;
IV TG 142, 143
- Вълчева, Стоянка**
II – ББ – IV* I 31
- Върбанова-Денчева, К. за нея**
Вж Христова, Надя
I 84; II 250-84;
II TG 214;
IV TG 304, 305
- Галова, Адриана**
IV (4)
- Ганецовски, Георги за него**
Вж Георгиева, Цветана
I 100;
II 266-100;
II TG 116;
IV TG 135, 136
- Генадиева, Даниела**
III – ББ – II* I 92;
II 258-92;
II TG 112;
IV TG 130, 131;
I (17)
- Генинпанева, Наташка**
IV (44)

- Георгиев, Георги**
 III – ИБ – III I 142;
 II TG 113; IV TG 132;
 I (13)
- Георгиев, Иво**
съавт. I TG 18, 19;
 II TG 18, 19, 52;
 IV TG 18-19, 52
- Георгиева, Нели**
 I TG 20; II TG 20, 114;
 IV TG 20, 133;
 III – ББ – I* I 67
- Георгиева, Радостина**
 III – ИБ – III* I 130;
 II TG 115; IV TG 134;
 I (38)
- Георгиева, Цветана**
 III – ББ – I* I 100;
 II 266-100; II TG 116;
 IV TG 136
- Гергова, Ани** *за нея*
Вж Ангелова, Р. и др.
 I TG 5; II TG 5;
 IV TG 5;
 Димандиева, Севдалина
 I TG 21; II TG 21;
 IV TG 21; II 244;
 Иванова, Светла
 II 245;
 Лозанов, Пламен
 I TG 28; II TG 28;
 IV TG 207; II 241;
 Пелтекова, Цвета II 246;
 Симеонова, Севделина
 II 243;
 Стоименова, Димитринка
 II 247;
 Трифонова, Гергана
 II 242
- Гетова-Златева, Иглика**
 (ст. ас.)*
 I 127; II 231-127;
 II TG 115;
 IV TG 137-138
- Гнафакис, Диляна**
 III – ББ – II I 102;
 II 268-102;
 II TG 118;
 IV TG 139-140;
 I (19)
- Гонев, Георги**
 III – ИТ – I I 155;
 II TG 119;
 IV TG 141
- Горкиева, Цветана**
 I (46)
- Горман, Майкъл** (Gorman, M.) *за него*
Вж Гнафакис, Диляна
 I 102;
 II 268-102;
 II TG 118;
 IV TG 139, 140
- Градева, Антоанета**
 III – ББ – II* I 93;
 II 259-93;
 II TG 120;
 IV TG 67-69, 142-143;
съавт. II TG 67-69; IV TG 67-69
- Грашева, Л.** *за нея*
Вж Ангелова, Северина I 75;
 Богданова, Десислава I 189;
 Божилков, Даниел I 11;
 Величкова, Лора I 193;
 Венкова, Деница I 190;
 Власакова, Мая I 196;
 Врайков, Юлий I 71;
 Георгиева, Нели I 67;

- Делева, Николина I 197;
 Драганов, Ивайло I 118;
 Луканов, Митко I 195;
 Найденова, Илиана I 119;
 Пашева, Ива I 72;
 Пашова, Аделина I 73;
 Риджалска, Поля I 74;
 Трифонова, Валентина I 121;
 Халачева, Татяна I 68;
 Христова, Ал. и др. I 70;
 Цветкова, Златина I 198;
 Ценкова, Бианка I 69;
 Цолова, Илонка I 191
- Грозданов, Емилиян**
съавт. IV – СУ, право, маг.* IV
 373
- Груданска, Соня** маг. КИН
 IV – КИН – маг. IV 366
- Гьоте, Й. В.** (Goethe, J. W.) *за него*
[епиграф]
Вж Кръстева, Росица и др.
 I TG 26; II TG 26;
 IV TG 26;
 II – ББ – IV II 206
- Гьошев, Ал.** *за него*
Вж Панайотова, Биляна
 I TG 30; II TG 30;
 IV TG 30, 238;
 II 283
- Дамяновска, Светла**
 III – КИН – II* I 172;
 II TG 121; IV TG 144
- Делева, Николина**
 III – ББ – IV I 197;
 II TG 122; IV TG 145
- Денев, Валентин** *за него*
Вж Конярска, И.
- I TG 25; II TG 25;
 IV TG 25;
 II 282
- Денева, Елха** *за нея*
Вж Козарева, Антония
 I 94; II 260-94;
 II TG 148;
 IV TG 185, 186
- Денчев, Стоян**
 (проф. д.ик.н.)
 I TG 49;
 II TG 43, 51, 94, 136;
 IV TG 166; I, с. 17-18;
 II, с. 33-34; II 287, 288;
съавт. IV, с. 63-76;
 IV, с. 121-136
- Денчев, Стоян** *за него*
 I, с. 7; II, с. 7, 492;
 IV, с. 7
Вж Божилова, В.
 II TG 43, 94;
 IV TG 43, 103, 104;
 II 287;
 Димитрова, Е. IV 346;
 Желязкова, К. II TG 136;
 IV TG 166
- Дечев, Ивайло**
 IV (26)
- Дешлиева, Стоилка**
 III – ББ – IV* I 122;
 II 227-122;
 II TG 123;
 IV TG 146-147
- Джумпарова, Виктория**
 II – ИБ – I I 44
- Дизел, Рудолф**
 (Diesel, R.) *за него* *[епиграф]*

- Вж* Цонков, Лъчезар
I TG 69;
II TG 76;
IV TG 76
- Дикова, Татьяна
IV, с. 93-96
- Димандиева, Севделина
I TG 21; II TG 21;
IV TG 21, 149;
III – ББ – II* II 244;
IV (52)
- Димитров, Богомил
III – ИБ – III* I 134;
II TG 124;
IV TG 150;
IV (5)
- Димитров, Васил
IV (11)
- Димитров, Емил
III – КИН – II* I 170;
II 235-170;
II TG 125;
IV TG 151, 152
- Димитров, Захари
III – ИБ – III I 150;
II TG 126;
IV TG 153;
I (21)
- Димитров, Красен
IV – ББ – IV* IV 316
- Димитрова, Албена
III – КИН – II* I 176;
II 236-176;
II TG 127;
IV TG 154-155
- Димитрова, Евтимка *за нея*
Вж Конярска, И.
I TG 25;
IV TG 25;
II 282
- Димитрова, Елена
IV – ББ – III IV 361
- Димитрова, Елисавета
IV – ББ – I* IV 290, 346;
IV (24)
- Димитрова, Катя
III – КИН – III I 200;
II TG 128; IV TG 156
- Димов, Венцислав *за него*
Вж Младенова, Марчела
I 171; II 272-171;
II TG 169;
IV TG 221-222
- Динева, Ирена
IV (29)
- Диневков, Петър *за него*
Вж Ангелова, Северина I 75;
Богданова, Десислава I 189;
Божилков, Даниел I 11;
Величкова, Лора I 193;
Венкова, Деница I 190;
Власакова, Мая I 196;
Врайков, Юлий I 71;
Георгиева, Нели I 68;
Делева, Николина I 197;
Драганов, Ивайло I 118;
Луканов, Митко I 195;
Найденова, Илиана I 119;
Пашева, Ива I 72;
Пашова, Аделина I 73;
Риджалска, Поля I 74;

- Трифонова, Валентина I 121;
Халачева, Татяна I 67;
Христова, Ал. и др. I 70;
Цветкова, Златина I 198;
Ценкова, Бианка I 69;
Цолова, Илонка I 191
- Дисни, Уолт за него**
Вж Паунова, Йоана IV 358
- Дичева, Десислава**
III – ИБ – III* I 136;
II TG 129;
IV TG 157;
I (18)
- Добрев, Иван К. за него**
Вж Иванов, Владислав
I 173;
II 273-173;
II TG 139;
IV TG 170-171;
Риджалска, Поля I 74;
II TG 191;
IV TG 259
- Дойчева, Диана**
IV (21)
- Дончева, Йолита**
II – ББ – IV I 66
- Драганов, Ивайло**
I TG 2, 36;
II TG 2, 36, 130;
IV TG 2, 36, 158-159;
II – ББ – III* I 14;
III – ББ – IV* I 118;
съавт. I TG 36;
II TG 36;
IV TG 36; II 238;
I (23)
- Драков, Мирослав**
III – ИБ – III* I 129;
II TG 131;
IV TG 160;
I (31)
- Дудин, Филип**
I – ИБ – II I 7
- Дуйчев, Иван за него**
Вж Недева, Елизабет
IV 292
- Дукова, Лидия**
II – КК – II*;
съавт. I TG 5; II TG 5;
IV TG 5, 88;
II 207;
IV 374
- Дънов, Петър за него**
Вж Ангелова, Яна
I 82;
II 219-82;
II TG 84;
IV TG 89;
Врачева, Цеца
IV 327;
Урманова, Зоя
I 107, 168;
II 221-107;
II TG 206-207;
IV TG 291-293
- Елин Пелин за него**
Вж Шопова, Анелия IV 299;
Иванова, Ирена IV 300
- Ерандицова, Милена**
IV (39)
- Ерменкова, Магдалена**
II – ИБ – I* I 46

- Ефтимова, Събина
 I TG 22–24, 50–51;
 II TG 22–24, 53–55, 132–134;
 IV TG 22–24, 53–55, 161–164;
 I – КИН – II I 8;
 II – КИН – III* I 19, 59;
 III – КИН – III* I 181–183;
 II 280;
 IV (57)
- Жабова, Галя
 III – ИТ – I I 156;
 II TG 135;
 IV TG 165
- Жекова, Яна
 I – ИТ – II I 4
- Желязкова, К.
съавт. II TG 136;
 TG 166
- Живков, Иван
 III – ИБ – III* I 151;
 II TG 137;
 IV TG 167;
 I (24)
- Заимов, Стоян *за него*
Вж Николова, Цветелина
 IV 363
- Зарев, Косьо *за него*
Вж Конярска, И.
 I TG 25;
 II TG 25;
 IV TG 25, 189;
 II 282
- Заркова, Златка
 III – ББ – II* I 90;
 II TG 138;
 IV TG 168–169;
 II 256–90; I (22)
- Захаријева, Весела
 II – ББ – IV I 21
- Зелазни, Роджър (Zelazny, R.) *за него*
Вж Михайлова, Анка
 I 108;
 II TG 168;
 IV TG 220
- Златанова, Румяна *за нея*
 (ас.) *Вж* Найденова, Илиана
 I 119;
 II TG 174;
 IV TG 228
- Златкова, Пламена
съавт. IV, с. 63–76
- Иванов, Владислав
 III – КИН – II* I 173;
 II TG 139;
 IV TG 170–171;
 II 273–173
- Иванов, Димитър *за него*
Вж Пантева, Стела
 I 99; II 265–99;
 II TG 182;
 IV TG 239
- Иванов, Иван *за него*
Вж Вучкова, Анна
 I 157; II 271–157;
 II TG 111;
 IV TG 129
- Иванов, Румен *за него*
Вж Корчева, Ива I 174
- Иванов, Теодор
 IV (61)
- Иванов, Теофил *за него*
Вж Корчева, Ива I 174;

- П 274-174;
 П TG 150;
 IV TG 190-191
- Иванова, Ася**
 IV (8)
- Иванова, Весела**
 IV (12)
- Иванова, Веселина**
 III – КИН – II I 204;
 П TG 140;
 IV TG 172
- Иванова, Виолета**
 IV – ББ – I* IV 297
- Иванова, Ирена**
 IV – ББ – I* IV 300
- Иванова, Климентина** *за нея*
Вж Ангелова, Северина I 75;
 Божилев, Даниел I 11;
 Драганов, Ивайло I 118;
 Пашева, Ива I 72;
 Халачева, Татяна I 67
- Иванова, Мариела**
 II – ИБ – I* I 42
- Иванова, Полина**
 III – ИБ – III* I 131;
 П TG 141;
 IV TG 173
- Иванова, Светла**
 I TG 52; П TG 56;
 IV TG 56, 174-176;
 II – КК – IV* I 34;
 П 245;
 I (36)
- Иванова, Силвия**
 I TG 52;
 III – ББ – II* I 95;
 П TG 142; П 261-95;
 IV TG 174-175
- Иванчев, Светомир** *за него*
Вж Богданова, Десислава
 I 189; П TG 91;
 IV TG 99
- Игнатова, Елена**
 I TG 53; П TG 57, 143;
 IV TG IV TG 57, 177-178;
 II – КК – III* I 18;
 III – КК – IV* I 120;
 П 226-120;
съавт. IV, с. 63–76
- Илиева, Йорданка**
 IV – КИН – маг. IV 367
- Илчев, Петър** *за него*
Вж Халачева, Татяна I 68;
 П TG 208;
 IV TG 294
- Инджова, Веселина**
съавт. III – КИН – II* I 166;
 П TG 87; IV TG 94
- Йонов, Цветомир**
 III – ИБ – III I 140;
 П TG 144; IV TG 179;
 I (47)
- Йончовска, Йоана**
 II – ББ – I* I 10;
 III – ББ – II* I 85;
 П 251-85;
 П TG 145;
 IV TG 180-181

- Йорданова, Гургана**
IV – ББ – I* IV 303;
IV (16)
- Йорданова, Милена**
III – ИБ – III I 143;
II TG 146; IV TG 182;
I (30)
- Йорданова, Мирослава**
IV (40)
- Йорданова, Таня**
II – ББ – IV I 24
- Йотова, Поля**
III – КИН – III* I 179;
II 276-179; II TG 147;
IV TG 183-184;
- Йоцов, Владимир**
(доц. д-р) *IV
съавт. II 211;
IV TG 253-254
- Кавъркова, Ралица**
IV (47)
- Казански, Никола**
IV, с. 77-82
- Казански, Никола за него**
(ст.н.с. д-р)
Вж Александров, А.
II 289; IV TG 80;
Божилова, В.
II 287;
IV TG 103-104;
Димитрова, Е.
IV 346;
Желязкова, К.
II TG 136;
IV TG 166
- Калинова, Ива**
IV (25)
- Каменова, Ваня**
IV (10)
- Каравелов, Любен за него**
Вж Йончовска, Йоана I 10;
Ненкова, Невелина I 116;
II TG 175; IV TG 230
- Караиванов, Иван**
I – ББ – I IV 305
- Караиванов, Мартин**
IV – ББ – IV* IV 316;
IV (38)
- Кацаров, Гаврил за него**
Вж Янкова, Нина IV 293
- Кенарова, Албена**
II – ББ – IV I 32
- Кестнер, Ерих за него**
Вж Недева, Юлия IV 359
- Св. Св. Кирил и Методий за тях**
Вж Дойчева, Костадинка IV 356;
Драганов, Ивайло II TG 130;
IV TG 159;
Михова, Ралица IV 306
- Китов, Георги за него**
Вж Конярска, И. I TG 25;
II TG 25; IV TG 25;
II 282
- Китова, Милена**
Вж Къосева-Китова, Милена
- Кишиловска, Малгожата**
(Kisilowska, M.) за нея
Вж Петрова, Лора

- I 194; II 279-194;
II TG 188; IV TG 251-252
- Кожухаров, Димо** *за него*
Вж Панайотова, Биляна
I TG 30; II TG 30;
IV TG 30; II 283
- Кожухаров, Стефан** *за него*
Вж Ангелова, Северина
I 75; II TG 84;
Божилов, Даниел I 11;
Драганов, Ивайло I 118;
Пашева, Ива I 72;
Халачева, Татяна I 68
- Козарева, Антония**
III – ББ – II* I 94;
II 260-94;
II TG 148;
IV TG 185-186;
I (3)
- Колева, Светлина**
IV (49)
- Колоди, Карло** *за него*
Вж Паунова, Йоана IV 358
- Константин Преславски** *за него*
Вж Пашева, Ива I 72;
II TG 184; IV TG 241-242;
Димитрова, Елисавета IV 290;
Янева, Наталия IV 291
- Константин-Кирил Философ**, *монах*
за него
Вж Божилов, Даниел I 117;
II TG 93; IV TG 102;
Драганов, Ивайло I 118;
II TG 130; IV TG 159
Корчева, Ива I TG 55;
II TG 59;
IV TG 67-69
- Константинов, Никола** *за него*
Вж Петров, Росен
I 97; II 263-97;
II TG 187;
IV TG 249-250
- Конярска, Ива**
I TG 25; II TG 25;
IV TG 25, 187-189;
II – КИН – II* I 55;
III – КИН – III* I 180;
II TG 58-60, 149;
II 277-180, 282
- Кордова, Надежда**
IV – ББ – III IV 310
- Корчева, Ива**
I TG 54-56;
II TG 150-151;
IV TG 58-59, 67-69, 190-192;
III – КИН – II* I 169, 174;
съавт. I TG 57-58;
II TG 67-69; II 274-174
- Костадинов, Иван**
съавт. IV – КИН – маг. IV 372
- Костадинова, Анна**
III – ИТ – I* I 163;
II TG 152;
IV TG 193
- Костадинова, Нора**
III – ББ – II* I 101;
II 267-101;
II TG 153;
IV TG 194-195;
I (34)
- Костова, Ива**
(ас.) *IV
II 212;
IV TG 196-198

- Коцева, Виолета**
IV (13)
- Крайнева, Таня**
IV (13)
- Крейпо, Ричли Х.** (Сраро, R.) *за него*
Вж Величкова, Лора I TG 1;
II TG 1; IV TG 1;
II 237
- Крик, Франсис** *за него*
Вж Тодорова, Росица IV 343
- Кроули, Вивиан** (Crowley, V.) *за нея*
Вж Ангелова, Яна I 82;
II 219-82;
II TG 85;
IV TG 90-91
- Крутилин, Зоя** *за нея*
Вж Цветкова, Ц. I TG 40
- Крушев, Тодор**
III – ИБ – III* I 152;
II TG 154; IV TG 199;
I (44)
- Крънева, Татяна**
IV (60)
- Кръстева, Десислава**
IV (19)
- Кръстева, Росица**
III – ББ – IV* I 23;
II 206;
съавт. I TG 26;
II TG 26;
IV TG 26, 200
- Куев, Куйо** *за него*
Вж Делева, Николина I 197;
II TG 122; IV TG 145
- Кулевска, Лилия**
IV – КК – III* IV 360
- Куманов, Милен** *за него*
Вж Драганов, Ивайло
I TG 2, II TG 2;
IV TG 2; I 14; II 238
- Куманова, Александра**
(проф. д.п.н.)
съавт. IV, с. 63-76;
IV, с. 110-120;
IV, с. 121-136;
I (1); IV (1)
- Куманова, Александра** *за нея*
Вж Александров, А. II 289;
Божилова, В. II TG 43, 94;
IV TG 43, 103, 104;
II 287;
Владимирова, П. II 288;
Димитрова, Е. IV 346;
Желязкова, К. II TG 136;
IV TG 166
- Куцаров, Виктор**
II – ИБ – I I 43
- Куцеков, Мариан**
II – ИБ – I* I 38
- Кърджалийска, Стефка**
III – ББ – II* I 105;
II TG 155; IV TG 201
- Кърова, А.**
I TG 27; II TG 27;
IV TG 27
- Къосева, Милена** (Къосева-Китова,
Милена)
съавт. III – КИН – IV* I 187;
IV – КИН – маг. IV 364, 365,
373;

- II TG 156;
IV TG 202
- Кьосева, Цветана** *за нея*
Вж Найденова, Илияна
I TG 3-4; II TG 3-4;
IV TG 3-4;
II 239
- Лазарова, Христина**
IV – ББ – I* IV 304;
IV (62)
- Ланзов, Георги**
III – ИБ – I * I 160;
II 233-160;
II TG 157; IV TG 203-204;
- Латовска, Евдокия**
III – ББ – II * I 91;
II 257-91;
II TG 158;
IV TG 205-206;
I (20)
- Леанца, Джузепе**, *архиепископ за него*
Вж Корчева, Ива
I TG 55; II TG 59;
IV TG 59
- Лозанов, Пламен**
I TG 28; II TG 28;
IV TG 28, 207;
II – КК – IV I 36;
II 241
- Луканов, Митко**
I TG 29
III – ББ – I I 195;
II TG 159;
IV TG 29, 208
- Максимова, Марияна**
съавт. IV, с. 110-120
- Маргарова, Яна**
II – ББ – IV* I 51
- Маринкова, Вера** *за нея*
Вж Цветкова, Ц.
I TG 40; II TG 40;
IV TG 40
- Маринова, Теодора**
III – ИТ – II* I 165;
II TG 160;
IV TG 209
- Матева, Боряна** *за нея*
Вж Витанова, К.
I TG 11; II TG 11;
IV TG 11; II 284
- Матеева, Илиана**
III – ББ – II* I 88;
II 254-88;
II TG 161;
IV TG 210-211;
I (25)
- Мацева, Светла**
II – КИН – III I 63
- Меродийска, Виолета**
I TG 59-60;
II TG 61-62, 162;
IV TG 18, 19, 52, 61-62,
212-213;
III – ББ – I* I 77;
съавт. I TG 18, 19;
II TG 18, 19, 52;
IV TG 18, 19, 52;
II 216-77
- Метанова, Красимира**
II – ББ – IV* I 26
- Методий**, *архиепископ за него*
Вж Драганов, Ивайло

- I 118;
Корчева, Ива
I TG 55; II TG 59;
IV TG 59
- Механджийска, Даниела
II – ИБ – I* I 41
- Мехомийски, Димитър
I – КИН – II I 1
- Милев, Александър *за него*
Вж Власакова, Мая
I 196; II TG 109;
IV TG 126
- Милева, Калина
IV (32)
- Миленков, Виктор
III – ИБ – III I 141;
II TG 163; IV TG 214;
I (12)
- Миленкова, Евелина
IV (22)
- Милтенова, А. *за нея*
Вж Цолова, Илонка
I 191; II TG 220;
IV TG 315
- Милтенова, М. *за нея*
Вж Кенарова, А. I 32
- Минев, Валентин *за него*
Вж Витанова, К.
I TG 11;
II TG 11;
IV TG 11;
II 284;
Панайотова, Б.
I TG 30; II TG 30;
IV TG 30; II 283;
- Цветкова, Ц.
I TG 40; II TG 40;
IV TG 40
- Минева, Елена
III – ББ – II* I 96;
II 262-96;
II TG 164;
IV TG 215-216
- Минчева, Гергана
II – ББ – IV I 22
- Минчева, Яница
III – ИБ – III* I 148;
II TG 165; IV TG 217;
I (49)
- Мирчева, Мария
IV (37)
- Мисиркова, Любомира
III – КИН – III* I 184;
II TG 166; IV TG 218
- Миткова, Валя
IV – ББ – II IV 308
- Митрова, Виолета
III – ББ – IV* I 124;
II TG 167; IV TG 219
- Михайлова, Анка
III – КИН – II* I 108;
II TG 168;
IV TG 220
- Михайлова, Живка *за нея*
Вж Витанова, К. I TG 11;
II TG 11;
IV TG 11;
II 284

- Михайлова, Ина** *за нея*
Вж Конярска, Ива
 I 180; II 277-180;
 II TG 149;
 IV TG 187-188
- Михайлова, Людмила**
 IV (34)
- Михов, Никола В.** *за него*
Вж Ефтимова, Събина
 I TG 50-51;
 II TG 53-54, 132-133;
 IV TG 53-55, 161-164;
 I 181-182
- Михова, Ралица**
 IV – ББ – I* IV 306
- Младенова, Илиана**
 IV (27)
- Младенова, Марчела**
 III – КИН – I I 171;
 II 272-171;
 II TG 169;
 IV TG 221-222;
- Младеноска, Биляна**
 III – ИБ – III* I 154;
 II TG 170;
 IV TG 223; I (4)
- Момироски, Ненад**
 III – ИБ – III I 153;
 II TG 171; IV TG 224;
 I (4)
- Мутафчиев, Петър** *за него*
Вж Стефанова, Стефка IV 294
- Найденова, Илиана**
 I TG 3, 36; II TG 3, 36,
 63, 172-174;
- Найденова, Йонка** *за нея*
Вж Генадиева, Даниела
 I 92; II 258-92;
 II TG 112;
 IV TG 130-131
- Найденова, Найденка**
 IV (42)
- Найденова, Цветанка**
 II – ББ – IV I 37
- Нанчев, Светослав**
 IV (51)
- Недева, Елизабет**
 IV – ББ – I* IV 292;
 IV (23)
- Недева, Юлия**
 IV – ББ – II IV 359
- Ненкова, Невелина**
 III – ББ – IV* I 116;
 II TG 175;
 IV TG 230
- Нешева, Елена**
 II – ИБ – I* I 45
- Никова, Мария**
 III – ББ – III* I 111;
 II TG 176;
 IV TG 231;
съавт. IV, с. 61-74;
 IV – ББ – IV* IV 312
- IV TG 3, 36, 63, 225-229;**
II – ББ – III* I 15;
III – ББ – IV* I 119, 192;
съавт. I TG 36;
II TG 36;
IV TG 36;
II 239, II 278-192; I (26)

- Николов, Христо**
 III – ИБ – III I 144;
 II TG 177; IV TG 232;
 I (45)
- Николова, Людмила**
 IV (35)
- Николова, Мирела**
 III – КИН – II I 201;
 II TG 178; IV TG 233
- Николова, Ромина**
 III – ББ – II* I 89;
 II TG 179; IV TG 234-235;
 II 255-89;
 I (40)
- Николова, Светлина за нея**
Вж Ангелова, Северина I 75;
 Богданова, Десислава I 189;
 Божилев, Даниел I 11;
 Величкова, Лора I 193;
 Венкова, Деница I 190;
 Власакова, Мая I 196;
 Врайков, Юлий I 71;
 Георгиева, Нели I 67;
 Делева, Николина I 197;
 Драганов, Ивайло I 118;
 Луканов, Митко I 195;
 Найденова, Илияна I 119;
 Пашева, Ива I 72;
 Пашова, Аделина I 73;
 Риджалска, Поля I 74;
 Трифонова, Валентина I 121;
 Халачева, Татяна I 68;
 Христова, Ал. и др. I 70;
 Цветкова, Златина I 198;
 Ценкова, Бианка I 69;
 Цолова, Илонка I 191
- Николова, Таня за нея**
Вж Драганов, Ивайло
 I 14; II 238;
- Николова, Цветелина**
 I TG 2; II TG 2;
 IV TG 2
- Николова, Цветелина**
 II – КИН – III* I 61
съавт. III – КИН – IV* I 187;
 IV – КИН – IV* IV 363
 II TG 156; IV TG 202;
- Павлова, Десислава**
 II – КИН – III* I 62
- Павлова, Ралица**
 III – ИБ – III* I 135;
 II TG 180; IV TG 236;
 I (39)
- Пансий Хилендарски за него**
Вж Борисов, Борис (IV ББ. ред.)
 IV 320
- Панайотова, Биляна**
 I TG 30; II TG 181;
 IV TG 30, 237-238;
 II – КИН – II* I 58;
 III – КИН – III* I 188;
 II 283
- Панев, Цветко за него**
Вж Генинпанева, Наташка
 IV 357
- Панова, Десислава**
 II – ББ – IV I 20
- Пантева, Стела**
 III – ББ – II* I 99;
 II 265-99;
 II TG 182;
 IV TG 239; I (43)
- Пастернак, Борис за него**
Вж Кулевска, Лилия
 IV 360

Паунова, Йоанна

III – ББ – I* I 164;
II TG 183; IV TG 240;
IV 358

Пашева, Ива

III – ББ – I I 72;
II 214-72;
II TG 184;
IV TG 241-242

Пашова, Аделина

III – ББ – I I 73;
II TG 243

Пашова, Яна

I – ББ – III I 2, 9;
II – ББ – III* I 17;
II 248;
II TG 64;
IV TG 64, 244

Пелова, София

IV – ББ – I* IV 298;
IV (54)

Пелтекова, Цвета

I TG 31; II TG 31, 186;
IV TG 31, 246-248;
II – ББ – II I 13;
III – ББ – III* I 112;
II 223-112; 246;
IV (64)

Пенев, Стефан

II – КИН – III I 64

Петканова, Д. *за нея*

Вж Ценкова, Бианка
I 69; II TG 219;
IV TG 314

Петкова, Елизабет

II – ИБ – I* I 47

Петров, Росен

III – ББ – II* I 97;
II 263-97;
II TG 187;
IV TG 249-250

Петрова, Лора

III – ББ – III I 194;
II 279-194;
II TG 188;
IV TG 251-252;
I (28)

Петрова, Нели *за нея*

Вж Витанова, К.

I TG 11;
II 284;
II TG 11;
IV TG 11

Петрова, Пепа

(ас.) *IV

IV TG 253-255;
съавт. II 211

Петрова, Силвия

I – ББ – III I 3

Пешина, Кристина

II – КК – II * II 207;
съавт. I TG 5;
II TG 5;
IV TG 5, 88;
IV 374

Пиперкова, Цветанка

III – ББ – IV* I 123;
II 228-123;
II TG 189;
IV TG 256-257

Пискулев, Виктор

съавт. IV – КИН – маг. IV 372

- Платон** *за него*
Вж Димитрова, Любка
 IV 349
- Полихронова, Мария**
 II – ББ – IV* I 29
съавт. I TG 6, 7, 26;
 II TG 6, 7, 26;
 IV TG 6, 7, 26, 200;
 II 206
- Попова, Анна**
 I – КИН – II I 5
- Попова, Боряна**
 II – КИН – III I 65
- Порожанов, К.** *за него*
Вж Сюлемезов, Илиан
 I 56
- Пресли, Елвис** *за него*
Вж Димитрова, Елена IV 361
- Пройков, Христо**, *архиепископ*
за него
Вж Корчева, Ива
 I TG 55;
 II TG 59;
 IV TG 59
- Рагъова, Десислава**
 IV – ББ – I* IV 296
 IV (20)
- Разсолкова, Лиляна**
 IV – ББ – I* IV 295
- Райкински, Иван** *за него*
Вж Баренска, Гергана
 I 103;
 II 269-103;
 II TG 90;
 IV TG 97-98
- Георгиева, Цветана**
 I 100; II 266-100;
 II TG 116;
 IV TG 135-136
- Райчевски, Стоян** *за него*
Вж Апостолова, Людмила
 I 86; II 252-86;
 II TG 86;
 IV TG 92-93
- Ралева, Андрея**
 II TG 190;
 IV TG 258
- Ралева, Диана**
 IV, с. 88-92
- Ралева, Диана** *за нея*
 (н.с.)
Вж Геннадиева, Даниела
 I 92; II 258-92;
 II TG 112;
 IV TG 130-131;
- Градева, Антоанета**
 I 93;
 II 259-93;
 II TG 120;
 IV TG 142-143
- Рангелова, Силвия**
 I (41)
- Ранд, Айн** (Rand, E.)
 (псевд. на А. Розенбаум) *за нея*
Вж Алексиев, Огнян I 83;
 II 249-83;
 II TG 81;
 IV TG 82-83
- Риджалска, Поля**
 III – ББ – I I 74;
 II TG 191;
 IV TG 259

- Рожков, Сергей** *за него*
Вж Козарева, Антония
 I 94; II 260-94;
 II TG 148;
 IV TG 185-186
- Розенбаум, Алиса**
Вж Ранд, Айн (Rand, E.)
 I 83
- Савова, Силвия**
 IV (53)
- Савчева, Луиза**
 III – ББ – II* I 104;
 II 220-104;
 II TG 192;
 IV TG 260-161;
- Сачев, Евгений** *за него*
Вж Везирова, К.
 I TG 10;
 II TG 10;
 IV TG 10;
 II 285
- Серкеджиева, Калина**
 II – ББ – IV I 53
- Симеон Велики, цар** *за него*
Вж Иванов, Владислав
 II 273-173;
 Ников, Николай
 IV 348
- Симеонов, Бранимир**
 III – ИБ – III* I 147;
 II TG 193;
 IV TG 262;
 I (7)
- Симеонова, Д.**
 I TG 33
- Симеонова, Севделина**
 I TG 32, 38, 61;
 II – ББ – II* I 12;
 III – ББ – III* I 115;
 II TG 32, 38, 65, 194, 243;
 IV TG 32, 38, 263-264;
съавт. I TG 38; II 243;
 IV – ББ – IV* IV 311
- Симова, Полина**
 IV, с. 85-87
- Симова, Ралица**
 II – ИБ – I* I 40
- Сиракова, Виолета**
 IV (14)
- Славейков, Пенчо П.**
Вж Стилиянов, Тервел IV 302
- Соколов, Виктор**
 III – ИБ – III I 146;
 II TG 195;
 IV TG 265
- Сорос, Джордж** *за него*
Вж Коев, Живко IV 342
- Сотиров, Г.** *за него*
Вж Величкова, Лора
 I 193
- Спасов, Христо**
 III – ИБ – I I 161;
 II TG 196;
 IV TG 266-267;
 II 234-161
- Спасова, Соня**
съавт. III – КИН – II*
 I 166; II TG 87;
 IV TG 94

- Стаматов, А. за него**
Вж Сюлемезов, Илиян
 I TG 35;
 I 56;
 II TG 35;
 IV TG 35;
 II 281
- Станков, Станислав**
 IV (55)
- Станчева Кремена за нея**
Вж Христова, Василка IV 309
- Стефанова, Деяна**
 III – ББ – IV* I 126;
 II TG 197;
 IV TG 268-269;
 II 230-126
- Стефанова, Стефка**
 IV – ББ – I* IV 294;
 IV (56)
- Стоицова, Толя за нея**
Вж Ефтимова, Събина
 I TG 23; II TG 23;
 IV TG 23; II 280
- Стилиянов, Тервел**
 IV – ББ – I IV, с. 97-103;
 IV 302
- Стойков, Петър за него**
Вж Вучкова, Анна I 157
- Стоименова, Димитринка**
 I TG 33; II TG 33;
 IV TG 33, 271;
 II – КК – IV I 35;
 II 247
- Стоименова, Мария**
 II – КИН – III* I 60
- Стоименова, Миглена**
 II – ББ – IV I 52
- Стоичков, Светлозар**
 IV – ИТ – I* II 209;
 IV TG 272-274;
 IV (50)
- Стоянов, Маньо за него**
Вж Савчева, Луиза
 I 104; II 220-104;
 II TG 192;
 IV TG 260-261
- Стоянова, В.**
 I TG 34, 62;
 II TG 34, 66;
 IV TG 34, 66
- Стоянова, Диана**
 III – КИН – I I 159;
 II TG 198;
 IV TG 275;
съавт. IV – КИН – маг. IV 372
- Стоянова, Петя**
 IV (46)
- Стоянова, Светла**
 III – ББК – III* I 113;
 II 224-113;
 II TG 199;
 IV TG 276-277;
 IV (48)
- Съсилов, Димитър за него**
Вж Панайотова, Биляна
 I TG 30;
 II TG 30;
 IV TG 30;
 II 283
- Сюлемезов, Илиян**
 I TG 35; II TG 35;

- IV TG 35, 278;
II – КИН – II* I 56; II 281
- Таланов, Димитър**
III – ББ – III I 185;
II TG 200; IV TG 279
- Теодоров-Балан, Александър за него**
Вж Разсолкова, Лиляна IV 295
- Тодоров, Васил**
III – ББ – II* I 87;
II 253-87;
II TG 201;
IV TG 280-281;
I (10)
- Тодорова, Цвета за нея**
Вж Ангелова, Радка I 106;
II 270-106; II TG 83;
IV TG 86-87;
Николова, Ромина I 89;
II 255-89;
II TG 179; IV TG 234-235
- Тодороски, Коста**
III – ИБ – III* I 137;
II TG 202; IV TG 282;
I (27)
- Толева-Стоименова, Стефка**
(гл. ас.) *IV;
IV TG 308-309;
съавт. II 210
- Томова, Веселина**
съавт. III – КИН – II* I 166;
II TG 87; IV TG 94
- Томова, Христина**
IV (63)
- Тонева, Илияна**
IV (28)
- Трифенова, Валентина**
I TG 4, 36; II TG 4, 36;
IV TG 4, 36, 283-285;
II – ББ – III* I 16;
III – ББ – IV* I 121;
II TG 203-204;
IV TG 283-285;
съавт. I TG 36; II 240;
I (8)
- Трифенова, Гургана**
I TG 37; 38; II TG 37;
IV TG 37-38, 286-290;
I – ББ – II I 11;
III – ББ – III* I 110;
II TG 205; IV TG 290;
IV – ББ – IV* II 208, 242;
съавт. I TG 38; II TG 37, 38;
IV TG 37, 39, 286-290;
IV – ББ – IV* IV 315;
IV (17)
- Трифенова, Ирена**
IV (30)
- Търновски, Добромир за него**
Вж Везирова, К. I TG 10;
II TG 10; IV TG 10;
II 285
- Улф, Силвър Рейвън (Wolf, S. R.) за нея**
Вж Ангелова, Яна I 82;
II 219-82; II TG 84;
IV TG 89
- Уотсън, Джеймс за него**
Вж Тодорова, Росица IV 343
- Урманова, Зоя**
III – ББ – II* I 107, 168;
II 221-107;
II TG 206-207;
IV TG 291-293

Филипова-Байрова, Мери за нея
Вж Цветкова, Златина
I 198;
II TG 217;
IV TG 311

Филов, Богдан за него
Вж Ангелов, Станислав
I 175;
II 275-175;
II TG 82;
IV TG 84-85

Фол, Александър за него
Вж Сюлемезов, Илиян
I TG 35;
II TG 35;
IV TG 35;
I 56; II 281

Фунев, Иван за него
Вж Дамяновска, Светла
I 172

Халачева, Татяна
III – ББ – I* I 68;
II TG 208;
IV TG 294

Христов, Георги
IV (15)

Христова, Александра
I TG 63–64;
II TG 70-71, 209;
IV TG 70-71, 295-298;
III – ББ – I* I 76
съавт. III – ББ – I* I 70;
II 213-70; 215-76;
II TG 210;
IV TG 297-298

Христова, Александрина
IV (2)

Христова, Боряна
(проф. д.ф.н.)
IV, с. 83-84

Христова, Василка
IV – ББ – II IV 309

Христова, Евелина
I TG 65–66;
II TG 72-73, 211-212;
IV TG 72-73, 297-301;
III – ББ – I* I 78, 79
съавт. III – ББ – I* I 70;
II 213-70; 217-78;
II TG 210;
IV TG 297-298

Христова, Здравка
III – ББ – III* I 114;
II 225-114;
II TG 74, 213;
IV TG 302-303

Христова, Ива
I TG 39, 67; II TG 39;
IV TG 39, 74

Христова, Надя
III – ББ – II* I 84;
II 250-84; II TG 214;
IV TG 304-305;
IV – ББ – IV* IV 314;
I (32)

Христова, Теодора
III – КИН – III I 203;
II TG 215; IV TG 306

Христозов, Димитър
(проф. д-р) *IV;
IV TG 307-309;
съавт. II 210

Цветанова, Цветелина
II – КИН – II* I 57

- Цветков, Георги
 III – КИН – II I 202;
 II TG 216; IV TG 310
- Цветкова, Денислава
 IV (18)
- Цветкова, Златина
 III – ББ – IV I 198;
 II TG 217;
 IV TG 311
- Цветкова, Кристина
 IV (33)
- Цветкова, Майя
 IV (36)
- Цветкова, Цветелина
 I TG 40; I 57; II 286;
 II TG 40;
 IV TG 40, 313
- Цветкоски, Люпчо
 II – ИБ – I I 39
- Цекова, Гълъбина
 III – ИБ – III I 133;
 II TG 218; IV TG 312;
 I (15)
- Ценкова, Бианка
 I TG 68;
 III – ББ – I* I 69;
 II TG 75, 219;
 IV TG 75, 314
- Ценова, Десислава
 II – ББ – IV* I 33
- Цолова, Илонка
 III – ББ – IV I 191;
 II TG 220;
 IV TG 315
- Цонков, Лъчезар
 I TG 69; II TG 76;
 IV TG 76
- Чернева, Полина
 III – ИБ – III I 199;
 II TG 221; IV TG 316;
 I (37)
- Чимбулева, Жана *за нея*
Вж Панайотова, Биляна
 I TG 30; II TG 30;
 IV TG 30;
 II 283
- Чолакова, Красимира *за нея*
Вж Везирова, К.
 I TG 10; II TG 10;
 IV TG 10; II 285
- Чончев, Георги
 I TG 70-71;
 II TG 77-78, 222-223;
 IV TG 77-78, 317-319;
 III – ББ – I* I 80, 81;
 II 218-80
- Шаламанова, Надя
 IV (41)
- Шапкалова, Светла
 I TG 41, 42, 72;
 II TG 41, 42, 79;
 IV TG 41-42, 79
- Шопова, Анелия
 IV – ББ – I* IV 299;
 IV (5)
- Юго, Виктор (Hugo, V.) *за него*
[епиграф]
Вж Владимирова, Паулина
 I TG 48, 49;
 II TG 50-51;

- IV TG 50-51, 124-125;
II 288
- Яворов, Пейо К.** *за него*
Вж Борисова, Таня IV 301
- Язджиян, Овсанна**
IV – ББ – II IV 307
- Янакиева, Валентина**
I – ББ – II I 6;
II – ББ – IV* I 30;
съавт. I TG 6, 7;
II TG 6, 7;
IV TG 6-7
- Янакиева, Елена** *за нея*
Вж Козарева, Антония
I 94;
II 260-94;
II TG 148;
IV TG 185-186
- Янев, Сергей** *за него*
Вж Георгиев, И. и др.
I TG 18, 19;
II TG 18, 19;
IV TG 18, 19
- Янева, Наталия**
IV – ББ – I* IV 291;
IV (43)
- Янкова, Нина**
IV – ББ – I* IV 293;
IV (45)
- Яръмов, Николай** *за него*
Вж Лазарова, Христина IV 304;
Ценова, Десислава I 33
- Appelbaum, Richard** *de eodem*
See Пашова, Яна I 17; II 248
- Chambliss, William** *de eodem*
See Пашова, Яна I 17; II 248

Т Р У Д О В Е

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

**ПОКАЗАЛЕЦ НА РЕЦЕНЗИРАНИТЕ КНИГИ,
ИЗСЛЕДВАНИТЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ
И ИНСТИТУЦИИ**

Кумулирайки в единство сведенията за двете основни групи информационни обекти (посочени в заглавието тук */вж и:* **бюлетини** и други видове издания – например: описаните в **П ТГ 142; П ТГ 164** и други студентски публикации/, наблюдавани чрез представените в тома изследвания), настоящият свод е изграден в **азбучно-хронологичен порядък**.

Рецензираните книги за справочно-информационни цели са представени с **предельно редуцирано библиографско описание**, като техните **заглавия** (в случаите, когато са дело на обширни авторски колективи) или **автор/автори** (на авторските печатни произведения) са изтъкнати в **bold**.

Изследваните произведения са представени в общия азбучен ред по своите заглавия (дадени в кавички */„...”/*), след което след коса черта (*/*) се привежда името на автора на произведението. Следват препратка (**Вж**) към името на автора на изследването и поредния номер на съответния форум и публикацията.

Изследваните институции са дадени в общия азбучен свод, като са въведени абривиатури за водещите учреждения на информатизацията у нас: **БАН** (Българска академия на науките), **НБКМ** (Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”), **СУ** (Софийски университет „Св. Климент Охридски”, **СВУБИТ** (Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии), във връзка с което

сведенията за тези институции са пропуснати в посочените съответни данни под тях, като това е отразено чрез **многоточие** (...).

Абревиатурите на споменатите институции са включени в общия азбучен ред.

В пределите на всяка институция на информатизацията са изтъкнати специалните (информационни) феномени, което най-обилно е фокусирано в изследванията, посветени на титуляра на изданието – **СВУБИТ**.

Тук, както и навсякъде в показалеца, във вътрешната организация на материала е избран **обратно-хронологичният ред на представяне на материала** (например: **IV Студентска науч. конф.**; **III Студентска науч. конф.**; **II Студентска науч. конф.** и т.н.)

За рубриката „**Студентско научно творчество**” вътрешните градации във вид на допълнителни подрубрики са дадени по **значимост** (относно етапността на научноизследователския акт на творчеството на младите учени) по реда: **научен форум – учебен цикъл – структури на висшето учебно заведение – информационни карти**.

Във всички случаи на съотнасяне на **рецензираните книги и изследваните институции** в пределите на показалеца на първо място е представен материалът по първата (**рецензираните книги**) от отразяваните тук групи обекти, а след това – по втората (изследваните институции).

Рубриките, посветени на периодични издания, са представени в общия азбучен ред на показалеца чрез предшестваща формулировка за вида на публикацията (например: **Списание**).

За общественозначими информационни феномени са въведени специални рубрики (например: **масмедии**).

Във вид на **подрубрика** на материала по съответните институции е изтъкнат – след **дълго тире** (–), **аспектът на третиране**.

Препратките към материалите, публикувани в основния корпус на тома, в настоящия показалец са две групи: **Рец.** (*лат.*: *Rec.*) – за случаите на **рецензия** и **Вж** (*лат.*: *See*) – за такива аспекти на опериране в съответните изследвания като **източник, обект, средство и т.н.**

След изписването на **името на автора** (или **името на първия автор и др.** – за тези работи, които са с повече от един автор), в **bold** се фиксира **поредният номер (NN)** на съответната публикация по **TABULA GRATULATORUM (I TG: NN 1-72; II TG: 1-223; IV TG 1-319)** и **I-IV Студентски научни конференции на СВУБИТ (NN 1-384)**, като и двете посочени групи цифри се дават непосредствено една след друга, разделени с **точка и запетая** (;), а в пределите на всяка от тях – само със **запетая** (,).

За да се избегне излишно натоварване на показалеца и обема на изданието, тук не е въведена служебната информация за публикациите (**специалност, учебен курс на студента, отличени на научните конференции изследвания**), което е предприето и поради факта, че тези сведения са представени детайлно и в **съдържанието** на тома (**публикувано на български, руски и английски език**), и в свода на **Именния показалец**; чрез съответния **пореден номер на цитираните тук публикации (TG: I TG 1-72; II TG 1-223; IV TG 1-319)** посочените данни са лесни за **идентификация**.

Като цяло, настоящият показалец отразява **традиционната форма – печатните издания и институции – на информационното моделиране**, намерила отражение в публикуваните изследвания; електронното ниво на това моделиране и възникващата около него проблематика са фиксирани от специално посветения им **Показалец на изследваните електронни сайтове**.

В областта на представянето на **Академичните интеракции на Студентското научно общество при СВУБИТ** материалът е отразен в редуциран вид – чрез препратка към публикувания на страниците на настоящото издание дедуктивен синтез на емпиричния му свод.

„Азбучна молитва” / Константин Преславски

Вж Димитрова, Елисавета **IV 290**;

Пашева, Ива **I 72**; **II TG 184**; **IV TG 241-242**;

Янева, Наталия **IV 291**

Антонова, Веселина. Потомците на Баба Тонка и Народният съд. – Русе : Държ. архив, 2001. – 168 с. : с ил.

Рец. : Чолакова, Десислава **IV 325**

Бакалов, Тодор Иванов. Нестинарката : Дъщерята на огъня : Новела. – София : Булгарика, 1995. – 63 с. : с ил.

Рец. : Рангелова, Татяна **IV 368**

Б А Н :

Академично издателство „Проф. Марин Дринов”

Вж Стоянова, В. **IV TG 34, 66**

Библиография на българската археология : 1924-1960. – София, 1961.

Велкова, Силвия **I 27**

Библиотековедение, библиографоведение и информатика : Терминологичен путеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева ; Состав. И. Ю. Акифьева и др. – Москва : Либерия-Бибинформ, 2007. – 104 с.]

Рец. : Маджарова, Мария **IV 313**;

Христова, Надя **IV 314**

Българистика = Bulgarica : Информ. бюлетин / Центр. библиот. на ... ; Съвет за чуждестр. българистика. – С., 2006.

Рец. : Минева, Елена **I 96**; **II TG 164**; **IV TG 215-216**; **II 262-96**

Български традиционен календар : Ил. енцикл. / Центр. библ. на ... и др. ; Вера Маринкова и др. ; Ред. Маргарита Василева. – Пловдив, 2004.

Рец.: Цветкова, Цветелина **I TG 40, I 57; II TG 40; IV TG 40, 313; II 286**

Кирило-Методиевска енциклопедия / ... Инст. за лит. ; Глав. ред. П. Динеков ; Ред. Л. Грашева, Св. Николова. – Т. 1 : А-З. – С., 1985.

Вж Ангелова, Северина **I 75; IV TG 89;**
Богданова, Десислава **I 189; IV TG 99;**
Величкова, Лора **I 193; IV TG 114;**
Венкова, Деница **I 190; IV TG 119;**
Власакова, Мая **I 196; IV TG 126;**
Врайков, Юлий **I 71; IV TG 127;**
Георгиева, Нели **I 67; IV TG 133,**
Делева, Николина **I 197; IV TG 145;**
Луканов, Митко **I 195; IV TG 208;**
Найденова, Илияна **I 119; IV TG 228;**
Пашова, Аделина **I 73; IV TG 243;**
Разсолкова, Лиляна **IV 295;**
Риджалска, Поля **I 74; IV TG 259;**
Трифенова, Валентина **I 121; IV TG 283;**
Христова, Ал. и др. **I 70; IV TG 297-298;**
Цветкова, Златина **I 198; IV TG 311;**
Ценкова, Бианка **I 69; IV TG 314;**
Цолова, Илонка **I 191; IV TG 315**

Кирило-Методиевска енциклопедия / ... Инст. за лит. ; Глав. ред. П. Динеков ; Ред. Л. Грашева и др. – Т. 2 : И-О. – С., 1995.

Вж Ангелова, Северина **I 75; IV TG 89;**
Божилков, Даниел **I 117; IV TG 102;**
Драганов, Ивайло **I 118; IV TG 159;**
Пашева, Ива **I 72; IV TG 241-242;**
Халачева, Татяна **I 68; IV TG 294**

Публикации на Института за литература 2005 : Библиогр. бюлетин : N 4 / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – С., 2006.

Рец.: Геннадиева, Даниела **I 92; II TG 112; IV TG 130-131; II 258-92**

Публикации на Института за литература 2000- : Библиогр. бюлетин : N 1-5 / Състав. Йонка Найденова, Диана Ралева, Нелма Вълчева. – С., 2000-2006.

Рец.: Градева, Антоанета **I 93; II TG 120; IV TG 142, 143; II 259-93**

Справочник 2006. – София, 2006.

Рец.: Латовска, Евдокия **I 91; II TG 158; IV TG 205-206; II 257-91**

Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в бълг. кн. :
Нац. науч. конф., 22-23 ноември 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил
и Методий”. Кат. „Библиотекознание и масови комуникации” ; Нар. библ.
„П. Р. Славейков”. – В. Търново, 2006.

Рец.: Матеева, Илиана **I 88; II TG 161; IV TG 210-211; II 254-88**

Биелски, Миечислав. Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444) / Прев.
от пол. ез. от ръкоп. Ина Михайлова. – В. Търново, 2006.

Рец.: Конярска, Ива **I 180; II TG 149; IV TG 187-188; II 277-180**

Божилова, В. Научно-документален филм на СВУБИТ „Ритъмът на времето” :
Информационна карта на нестинарството като отразена в историографията културна
трансмисия

[*Рец. за:*] премиерата на 28.09.2007 г. в село Българи – Странджа на
едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ – идея, концепция, продуцент проф.
Стоян Денчев, режисьор и сценарист Александра Куманова и представяне на продукта
зад граница]. **II TG 43, 94; II 287**

[*Рец. за:* посещението на 3.06.2008 г. на научноизслед. колектив на
едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ по идея и концепция на проф. Стоян
Денчев за нестинарството в село Българи – Странджа] / К. Желязкова, В. Божилова.
II TG 136; IV TG 166

Боров, Тодор. Пътя към книгите : Увод в библиогр. – С., 1942.

Вж Ефтимова Събина **I 19, 181, 182; I TG 24, 50, 51; II TG 24, 53, 54; IV TG
24, 53, 54, 161, 162;**

Никова, Мария **I 111; II TG 176; IV TG 231;**

Пелтекова, Цвета **I 112; II 223-112; II TG 186; IV TG 246-247;**

Симеонова, Севделина **I 115; II 224-113; II TG 199; IV TG 264;**

Стоянова, Светла **I 113; II 224-113; II TG 199; IV TG 276-277;**

Трифорова, Гургана **I 110; II TG 205; IV TG 290;**

Христова, Здравка **I 114; II 225-114; II TG 213; IV TG 302-303**

Боянската църква

Вж Ангелова, Радослава **IV 352**

Българите в световните хроники : 1912-1925 : Т. 1 / Състав. Стоян Райчевски. –
София, 2004.

Рец.: Апостолова, Людмила **I 86; II TG 86; IV TG 92-93; II 252-86**

България XX век : Хроника / Състав. Таня Николова, Милен Куманов. – С.,
2004.

Рец.: Драганов, Ивайло **I TG 2, I 14; II TG 2; IV TG 2, 158; II 238**

Българска книга : Енцикл. / Състав. Ани Гергова. – С., 2004.

Рец.: Димандиева, Севделина **I TG 21; II TG 21; IV TG 21, 149; II 244;**
Иванова, Светла **I TG 52, I 34; II TG 56; IV TG 56, 176; II 245;**
Лозанов, Пламен **I TG 28, I 36; II TG 28; IV TG 207; II 241;**
Пелтекова, Цвета **I TG 31, I 13; II TG 31; IV TG 248; II 246;**
Симеонова, Севделина **I TG 32, 38, 61; II TG 65; IV TG 32, 65, 263; II 243;**
Стоименова, Димитринка **I TG 33, I 33; II TG 33; IV TG 33, 271; II 247;**
Трифорова, Гергана **I TG 37, I 11; II TG 37; IV TG 37, 286; II 242;**
Вж Ангелова, Р. и др. **I TG 5; II TG 5;**
Дукова, Л. *съавт.* **II TG 5; IV 5**
Пешина, К. *съавт.* **II TG 5; IV 5**
Трифорова, Г. и др. **I TG 38; II TG 37; IV 37**
Христова, Ива **I TG 39, 67; II TG 39; IV TG 39**

Българската цивилизация : [Систематиз. хронол. енцикл.] / А. Стаматов и др. ;
Под общ. ред. на Ал. Фол. – С., 2005.

Рец.: Сюлемезов, Илиян **I TG 35, I 56; II TG 35; IV TG 35, 278; II 281**

ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“

Вж Матеева, И. Феноменология на библиотеките **I 88; II 254-88; II TG 161;**
IV TG 210-211

[**Рец. за кн.:** Библиотеки, четене, комуникации : Съвр. аспекти на ист. тема в
бълг. кн. : Нац. науч. конф., 22–23 ноем. 2005 г., В. Търново / Великотърн. унив.
„Св. св. Кирил и Методий“. Кат. Библиотекознание и масови комуникации ; Нар. библ.
„П. Р. Славейков“. – В. Търново, 2006]. (N 88). // Тр. на Студентското научно общество
при СВУБИТ, т. I, 2008, с. 101–104.

Върбанова-Денчева, К. Интелектуални комуникации и съвременни технологии
: Алтернативи пред науч. библ. – С., 2003.

Рец.: Христова, Надя **I 84; II TG 214; IV TG 304-305; II 250-84**

Георгиев, Лъчезар. Композиция на книгата [: Изслед.]. – София : Star way,
2007. – 123 с.]

Рец.: Димитров, Красен **IV 317**

„Гераците“ / Елин Пелин

Вж Иванова, Ирена **IV 300**

Шопова, Анелия **IV 299**

Горман, Майкъл. Нашите непреходни ценности : Библиотеките през XXI век. – С., 2006.

Рец.: Гнафакис, Диляна **I 102; II TG 118; IV TG 139-140; II 268-102**

Градска библиотека „Стоян Дринов”, град Панагюрище

Вж Пиперкова, Цветанка **I 123; II TG 189; IV TG 256-257; II 228-123**

Градска художествена галерия, Мездра – колекцията „Фунев”

Вж Дамяновска, Светла **I 172; II TG 121; IV TG 144**

Димов, Венцислав. Етнопопбуът : Изслед. – С., 2001.

Рец.: Младенова, Марчела **I 171; II TG 169; IV TG 221-222; II 272-171**

Добрев, Иван К. Златното съкровище на българските ханове от Атила до Симеон [: Лингвистико–историогр. изслед.]. – С., 2005.

Рец.: Иванов, Владислав **I 173; II TG 139; IV TG 170-171; II 273-173**

Долината на розите и тракийските владетели = The Valley of Roses and Thracian Rulers / Община Казанлък, Ист. музей „Искра” – Казанлък ; Състав. Косъво Зарев ; Авт. на текста Георги Китов, Косъво Зарев, Евтимка Димитрова. – Пловдив, 2001.

Рец.: Конярска, Ива **I TG 25; I 55; II TG 25; IV TG 25, 189; II 282**

„Епопея на забравените” / Иван Вазов

Вж Иванова, Виолета **IV 297**

Пелова, София **IV 298**

Епоха на строителство : Т. 1 : [Сб. от решения на ОС – Русе] / Състав. Иво Жейнов, Веселина Антонова. – Русе : Държ. архив, 2005. – 512 с. : с ил.]

Рец.: Петрова, Венета **IV 324**

Жейнов, Иво и др. Възрожденското гробище, църквата „Всях Светих” и Пантеонът на възрожденците в Русе / Иво Жейнов, Веселина Антонова. – Русе : Държ. архив, 2006. – 224 с.]

Рец.: Величкова, Марина **IV 362**

Желязкова, К. и др. „Ритъмът на времето” или феноменологията на автентичния танц върху огъня в Българи : Филмът за нестинарството дойде при „извора” след странстване по света **II TG 136; IV TG 166;**

Рец. за: посещението на 3.06.2008 г. на научноизслед. колектив на едноименния научно-докум. филм на СВУБИТ по идея и концепция на проф. Стоян Денчев за нестинарството в село Българи – Странджа / К. Желязкова, В. Божилова.

Иванов, Димитър. Управление на информационните ресурси на историческия музей. – С., 2006.

Рец.: Пантева, Стела **I 99; II TG 182; IV TG 239; II 265-99**

Иванов, Иван и др. Операционни системи : Ч. 3 : UNIX, LINUX, WINDOWS : Учебник / Иван Иванов, Петър Стойков. – С., 2006.

Рец.: Вучкова, Анна **I 157; II TG 111; IV TG 128-129; II 271-157**

Иванов, Теофил и др. Ulria Oescus = Улпия Ескус : Римски и ранновизантийски град : [Моногр.] : Т. 1 / Теофил Иванов, Румен Иванов. – С., 1998.

Рец.: Корчева, Ива **I 174; II TG 150; IV TG 190-191; II 274-174**

Информационные технологии в музее / Состав. Д. Ю. Гук и др. – Санкт-Петербург : Гос. Эрмитаж, 2006. – 98 с.]

Рец.: Халачев, Иван **IV 345**

Искусство западноевропейской рукописной книги V–XVI вв. : Ил. энцикл. сб. – Санкт-Петербург, 2005.

Рец.: Йончовска, Йоана **I 85; II TG 145; IV TG 180-181; II 251-85**

Историята и книгите като приятелство : Сб. в памет на Митко Лачев / Състав. Надя Данова и др. – София : Гутенберг, 2007. – 663 с.]

Рец.: Христова, Здравка **IV 323**

Каталог 2003-2007 / Изд. „З. Стоянов”. – С., 2005.

Рец.: Богданова, Петя **I 98; II TG 92; IV TG 100-101; II 264-98**

Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката : [Моногр.] / Прев. от пол. ез. – София, 2006.

Рец.: Петрова, Лора **I 194; II TG 188; IV TG 251-252; II 279-194**

„Коледари” / Пенчо Славейков

Вж Тервел Стилиянов **IV 302**

Константинов, Никола. Здравеопазването в България 1944-1952 г. : [Моногр.] – С., 2006.

Рец.: Петров, Росен **I 97; II TG 187; IV TG 249-250; II 263-97**

Кортенска, Мирослава. Културен компас. Посока : Балканите – Европа ; Личности, процеси, диалог в края на XX и началото на XXI век [: Фотомоногр.]. – София : Д-р Иван Богоров, 2006. – 348 с. : със сн.]

Рец.: Пелтекова, Цвета **IV 326**

Култова архитектура и изкуство в Североизточна България (XV-XX в.). – С., 2006.

Рец.: Йотова, Поля **I 179; II TG 147; IV TG 183-184; II 276-179**

Културна антропология : Как да разбираме себе си и другите : [Моногр.] / Ричли Х. Крейпо. – С., 2000.

Рец.: Величкова, Лора **I TG 1; II TG 1; IV TG 1, 115; II 237**

Масмедии – новини

Вж Симова, Ралица **I 40**

Миланова, Магдалина. Лъчезар Георгиев : Биобиблиогр. / Състав. М. Миланова. – В. Търново : Фабер, 2006. – 180 с. : с. ил.]

Рец.: Иванова, Ася **IV 318**

Милтенова, М. По следите на изгубеното. – Орхание, 2005.

Рец.: Кенарова, Албена **I 32**

Младенова, Мария. Библиотекознанието в България от Освобождението до средата на 40-те години на XX век : История, теория, практика [: Науч. изслед.]. – София : За буквите – О писменехъ, 2007. – 316 с. : с ил.]

Рец.: Караиванов, Мартин **IV 316**

Модерният музей – модели за адаптация : Докл. и науч. съобщения на Нац. науч. конф., посв. на 120-год. на музейното дело в Габрово, Габрово, 14-15 окт. 2003 г. / М-во на културата ; Нац. ц-р за музеи, галерии и изобраз. изкуства ; Ист. музей – Габрово ; Състав. Красимира Чолакова ; Науч. ред. Евгений Сачев ; Ред. Добромир Търновски. – В. Търново, 2004.

Рец.: Везирова, Камелия **I TG 10; II TG 10; IV TG 113, 10; II 285**

Народен театър „Иван Вазов” – Фонд „Плакати”

Вж Владимирова, Паулина **I TG 48, 49; I 186; II TG 50, 51, 108; IV TG 50-51, 124-125; II 288**

Народна библиотека „Иван Вазов”, Пловдив

Вж Величкова, Р. **IV TG 116-117;**

Дешлиева, Стоилка **I 122; II TG 123; II 227-122; IV TG 146-147**

Язъджиян, Овсанна **IV 307**

Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”

Вж Кърджалийска, С. **IV TG 201**

Трифорова, Валентина **I TG 4; II TG 4; IV TG 4, 284; I 16; II 240**

Национално, балканско и европейско – конвергентност и дивергентност :
[Сб.] / БАН, Инст. за филос. изследвания. – София : ИК ИФИ-БАН, 2008. – 186 с.]

Рец.: Симеонова, Севделина **IV 311**

Научни приноси (Език, литература, история) : Докл. и науч. съобщ., изнесени на I науч. конф. на тема „Славянският свят – вчера, днес и утре”, София, 14-15 април 2006 г. / Слав. д-во в България ; Състав. Михаил Виденов и др. – С., 2006.

Рец.: Тодоров, Васил **I 87; II TG 201; IV TG 280-281; II 253-87**

НБКМ:

България в чуждата литература (Булгарика) 2001 : Год. указ. – С., 2004.

Рец.: Иванова, Силвия **I 95; II TG 142; IV TG 174-175; II 261-95**

Българска възрожденска книжнина : Аналит. репертоар 1806–1878 : Т. 1 / Състав. Маньо Стоянов. – С., 1957.

Вж Савчева, Луиза **I 104; II TG 192; IV TG 260-261; II 220-104**

Руска емиграция в България 1878-2006 : Библиогр. указ. / Състав. Елха Денева, Сергей Рожков ; Библиогр. ред. Елена Янакиева ; Науч. ред. Сергей Рожков. – С., 2006.

Рец.: Козарева, Антония **I 94; II TG 148; IV TG 185-186; II 260-94**

Текуща национална библиография, серия 1/2001-2004; серия 5/1997-2004.

Вж Дешлиева, Стоилка **I TG 122; II TG 123; II 227-122**

Читалня за обществени науки на (...)

Вж Кърджалийска, Стефка **I 105; II TG 155**

„Опълченците на Шипка” / Иван Вазов

Вж Иванова, Виолета **IV 297**

Празникът на Освобождението по страниците на българските вестници 1885-1944 [: Рец. за кн.: ... : Албум] / Състав. Лидия Чолпанова. – София : Акад. изд. Проф. М. Дринов, 2008. – 249 с.]

Рец.: Томов, Александър **IV 319**

Райкински, Иван. Враца между двете световни войни : Икон. и полит. живот / Изв. на музеите в Северозападна България. – Враца, 2007.

Рец.: Баренска, Гергана **I 103; II TG 90; IV TG 97-98; II 269-103;**

Райчевски, Стоян. Паметници на признателност за Освобождението на България = Паметници признателности за Освобождение Болгарии [: Албум]. – София : Бълг. бестселър – Нац. музей на бълг. книга и полиграфия, 2004. – 239 с. : с. ил.]

Рец.: Калинова, Ива **IV 322**

Ранд, Айн. Изворът : Роман. – С., 2006.

Рец.: Алексиев, Огнян **I 83; II TG 81; IV TG 82-83; II 249-83**

Регионален исторически музей, град Враца. Каталог / Състав. Георги Ганецовски и др ; Предг. и общ. ред. Иван Райкински. – Враца, 2004.

Рец.: Георгиева, Цветана **I 100; II TG 11; IV TG 135-136; II 266-100**

„Ритъмът на времето” – информационна карта на културата: Научно-докум. филм / [С. Денчев и др. – 2008.]

Рец.: Божилова, В. **II TG 43, 94; IV TG 43, 103, 104; II 287; IV TG 166;**

Рец.: Димитрова, Елисавета **IV 346;**

Рец.: Желязкова, К. **II TG 136; IV TG 166;**

Рец.: Сотирова, Мария **IV 369**

Сачев, Евгений. Социокомуникативна музеология

Рец.: Стоименов, Стилиян **IV 347**

Сборяново = Sboryanovo : Ист.-археол. резерват = Historical and Archeological Reservation : [Картография] / Община Исперих, Ист. музей – Исперих ; Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев ; Прев. Нели Петрова. – Пловдив, 2002.

Рец.: Витанова, Теодора **I TG 11, I 54; II TG 11; IV TG 11, 121; II 284**

С В У Б И Т :

VI национална конференция „България в културното многообразие на Европа”

Вж Пелова, София **IV TG 245**

V национално научна конференция с международно участие „Кирилицата и духовността на европейската информационна цивилизация”

Вж Ралева, Андрея **II TG 190; IV TG 258**

Нови информационни технологии в образователния процес : Докл. и съобщ. от III науч. семинар на СВУБИТ, проведен в Слънчев бряг на 8-10 май 2008 г. – С., 2009.

Вж. : с. 111-150: Денчев, Стоян и др. Научноизследователското творчество на членовете на Студентското научно общество на СВУБИТ (Стратификация по проведените I-III и подготвяната IV студентска научна конференция, 2005-2008 г.) / Стоян Денчев, Александра Куманова, Иглика Гетова-Златева, Пламена Попова, Светла Шапкалова, Пламена Златкова, Събина Ефтимова, Елена Игнатова, Гергана Трифонова.

Нови информационни технологии в образователния процес : Сб. от науч. докл. и съобщ. на ... : Науч. семинар, проведен в Долна баня на 31 март – 1 април 2006 г. – С., 2006.

Рец. : Костадинова, Нора **I 101; II TG 153; IV TG 194-195; II 267-101**

Кирило-Методиевски вестник „За буквите : О писменехъ” (N 25, май 2007)

Рец. : Панайотова, Биляна **I 188; II TG 181; IV TG 237;**

Вж Христова, Ива **I TG 39, I 67; IV TG 39**

Програма „Книгата и безкнижната” – общофилософска терминологична култура

Рец. : Христова, И. **I TG 39, 67; II TG 39; IV TG 39, 74**

Научно-документален филм „Ритъмът на времето” : Информационна карта на нестинарството като отразена в историографията културна трансмисия (С., 2007; 2008)

Рец. : Божилова, В. **II TG 43, 94; IV TG 43, 103, 104; II 287; IV TG 166;**

Рец. : Димитрова, Елисавета **IV 346**

Рец. : Желязкова, К. **II TG 136; IV TG 166**

Рец. : Сотирова, Мария **IV 369**

Студентско научно общество

- Младежко иновационно и информационно общество АБ

Вж Йоцов, Владимир

съавт. **II, с. 60; II 211;**

Костова, Ива **II, с. 60; II 212;**

Петрова, Пепа

съавт. **II, с. 60; II 211;**

Стилиянов, Тервел **IV TG 270; IV, с. 95-101;**

Стоичков, Светлозар **II, с. 60; II 209;**

Толева-Стоименова, Стефка

съавт. **II, с. 60; II 210;**

Трифонова, Гергана **II, с. 60; II 208; IV TG 38, 287-289;**

Христозов, Димитър
съавт. II, с. 60; II 210

- IV Студентска науч. конф. и изложба – 16.05.2008

Вж Александров, Александър II 289;
Владиминова, Паулина II 288;
Йоцов, Владимир
съавт. II 211;
Костова, Ива II 212;
Петрова, Пепа
съавт. II 211;
Стилиянов, Т. IV TG 270;
Стоичков, Светлозар II 209;
Толева-Стоименова, Стефка
съавт. II 210;
Трифенова, Гергана II 208; IV TG 38, 287-289;
Христозов, Димитър
съавт. II 210

- III Студентска науч. конф. и изложба – 18.05.2007

Вж Бояджиев, Добри I TG 43; IV TG 44;
Бунева, Таня IV TG 67-69;
Владиминова, Надя I TG 45-47, I 178; IV TG 46-49, 67-69, 123;
Градева, А. IV TG 67-69;
Корчева, Ива I TG 54-56; IV TG 58-60;
Корчева, Ива и др. I TG 57-58; IV TG 67-69;
Цонков, Лъчезар I TG 69; IV TG 76;

- II Студентска науч. конф. и изложба – 19.05.2006

Вж Андреева, К. и др. I TG 5, I 6; IV TG 6-7;
Владиминова, Надя I TG 12-15; IV TG 12-15;
Кръстева, Р. и др. I TG 26; IV TG 26, 206;
Полихронова, М. I TG 26; IV TG 26, 206;
Трифенова, В. и др. I TG 36; IV TG 36

Трудове на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : Т. I - /Отг. ред. С. Денчев ; Глав. ред. А. Куманова. – София : За буквите – О писменехъ, 2008- .

Т. I : I-III Студентски науч. конф. / Отг. ред. С. Денчев ; Глав. ред. А. Куманова ; Състав. А. Куманова и др. ; Науч. ред. Н. Казански и др. ; Езикова и граф. ред. Н. Василев. – 612 с. : с ил.

Други състав.: С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова ; Други науч. ред.: Р. Симеонова, Д. Ралева, Т. Дерменджиева,

М. Максимова ; Рец.: **С. Гълъбова, М. Младенова, И. Попов, Д. Христов.** – Именен показалец ; Показалец на рец. книги и изследв. институции ; Показалец на електрон. сайтове ; Анот. съдържание на бълг., рус., англ. ез.

Вж Дикова, Татяна **IV, с. 91-94;**

Христова, Боряна **IV, с. 81-82;**

Рец.: Ралева, Диана **IV, с. 86-90;**

Симова, Полина **IV, с. 83-85;**

Т. II : I-IV Студентски науч. конф. : Избрани произведения / Отг. ред. **С. Денчев** ; Глав. ред. **А. Куманова** ; Състав. **А. Куманова** и др. ; Науч. ред. **Н. Казански** и др. ; Езикова и граф. ред. **Н. Василев**. – 652 с. : с ил.

Други състав.: **С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова, Е. Недева** ; Други науч. ред.: **Р. Симеонова, Д. Ралева, Т. Дерменджиева, М. Максимова** ; Рец.: **С. Гълъбова, М. Младенова, И. Попов, Д. Христов.** – Именен показалец ; Показалец на рец. книги и изследв. институции ; Показалец на електрон. сайтове ; Анот. съдържание на бълг., рус., англ. ез.

Вж Дикова, Татяна **IV, с. 91-94;**

Рец.: Ралева, Диана **IV, с. 86-90**

- Академично посвещение – Акад. церемония по случай връчването на дипломите на студентите, завършили бакалавърска и магистърска степен през учебната 2005/2006 г. – 22.12.2006.

Вж Врайков, Юлий **I TG 17; IV TG 17;**

Георгиев, И. и др. **I TG 18; IV TG 18-19;**

Георгиева, Нели **I TG 20; IV TG 20;**

Луканов, Митко **I TG 29;**

Меродийска, Виолета **I TG 60; IV TG 62**

- Академично Свето интертекстуално представление „В начало беше Словото” (*Homo legens – Четящ човек*) (към III Студентска научна конференция и V Национална научна конференция с международно участие – 1.11.2007 г.: „Кирилицата и духовността на европейската информационна цивилизация”)

Вж Бояджиев, Д. **II, с. 75-76;**

Бунева, Т. **II, с. 75-76;**

Владиминова, Н. **II, с. 75-76;**

Градева, А. **II, с. 75-76;**

Дикова, Т. **II, с. 75-76; IV, с. 91-94;**

Корчева, И. **II, с. 75-76;**

Пелова, С. **II, с. 75-76;**

Цонков, Л. **II, с. 75-76**

- Академична интертекстуална епифания „Да се наречеш българин” (Homo scribens – Пишещ човек) (към IV Студентска научна конференция и VI Национална научна конференция с международно участие – 1.11.2008 г.: „България в културното многообразие на Европа”)

Вж Дикова, Т. II, с. 75-76; IV, с. 91-94;

Димитрова, Е. II, с. 75-76;

Недева, Е. II, с. 75-76;

Пелова, С. II, с. 75-76;

Ралева, А. II, с. 75-76;

Янева, Н. II, с. 75-76

- Библиотечно-информационен център

Вж Игнатова, Елена I TG 53; I 18; IV TG 57, 177-178;

- Методика на научните изследвания

Рец.: Ангелова, Р.

съавт. I TG 5; II TG 5; IV TG 5, 88;

II 207; IV 374-207

Рец.: Дукова, Л.

съавт. I TG 5; II TG 5; IV TG 5, 88;

II 207; IV 374-207

Рец.: Пешина, К.

съавт. I TG 5; II TG 5; IV TG 5, 88;

II 207; IV 374-207

- Музей на съвременната българска духовност : Витрина N 5

Вж Ефтимова, Събина I TG 24, 50-51; I 19, 181-183; IV TG 24, 54, 161-162;

- Информационна панорамна карта на София

Вж Меродийска, Виолета I TG 59; I 77; IV TG 212-213;

Христова, Александра I TG 63-64; I 76; IV TG 70-73, 295-297;

Христова, Евелина I TG 65-66; I 78, 79; IV TG 299-301;

Чончев, Георги I TG 70-71; I 80, 81; IV TG 77-78, 317-319

- Информационна картина на природата: Опит за приближаване на философско-религиозно информационно пространство

Рец.: Ангелова, Я. I 82; II TG 85; IV TG 90-91; II 219-82;

Вж Урманова, Зоя I 107, 168; 221-107; II TG 206-207; IV TG 291-293

Вж Дънов, Петър за него IV TG 90-91;

Кроули, Вивиан за нея IV TG 80-91;

Улф, Силвър Рейван за него IV TG 90-91

- **Национален седмичник за образование и наука**

Вж Дикова, Т. **IV TG 148;**

Пелова, С. **IV TG 148**

- **Програма „Книгата и безкнижната цивилизация”** 1. ноември 2005.

Вж Христова, И. **IV TG 39**

- **Паралелни светове и творци на вселени в „Хрониките на Амбър”** на Роджър

Залазни

Вж Михайлова, Анка

III – КИН – II* I 108;

II TG 168; IV TG 220

- **Фреймова картина на писателя – изследовател Любен Каравелов**

Вж Ненкова, Невелина **III – ББ – IV* I 116;**

II TG 175; IV TG 230

Софийски районен съд, 33 състав – документация

Вж Митрова, Виолета **I 124; IV TG 219**

Списание „Блясък” и „Story” (2007, NN 5)

Рец.: Бунева, Тая **I TG 44; I 109; II TG 99; IV TG 110-111; II 222-109**

Списание „Българска мисъл” (1925-1935)

Рец.: Василева, Гургана **I TG 28; I 28**

Списание „Пламяк” (2007, N 3/4)

Рец.: Заркова, Златка **I 90; II TG 138; IV TG 168-169; II 256-90**

Старият Несебър : Изслед. : Албум / Община Несебър ; Ист. музей – Несебър ; Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев ; Авт. на текста Жана Чимбулева, Димитър Съсилов ; Худож. Ал. Гьошев. – Пловдив, 2004.

Рец.: Панайотова, Биляна **I TG 30, I 58; II TG 30; IV TG 30, 238; II 283**

Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите : Въвед. в медийната психол. – С., 2004.

Рец.: Ефтимова, Събина **I TG 23; II TG 23; IV TG 23, 163; II 280**

Стрелча – април 1876 г. : Сб. с ист. материали / [Състав. Мариета Найденова и др.]. – София : Камея Дизайн, 2006 [2007]. – 216 с. : с ил., к.]

Рец.: Димандиева, Севделина **IV 321**

СУ „Св. Климент Охридски” :

Информационна картина на Библиотеката на Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски”

Рец.: Шапкалова, С. **I TG 41, 42, 72;**

II TG 41, 42, 79; IV TG 41

Museum : Изд. на Музея на ... / Авт. и състав. Цвета Тодорова ; Компютърен дизайн Мирослав Богданов. – С., 2006, N 5.

Рец.: Николова, Ромина **I 89; II TG 179; IV TG 234-235; II 255-89**

[**Тодорова, Цвета.**] Музей на ... : Пътеводител = Muzeum of the St. Kliment Ohridski University of Sofia : A guide. – С., 2006.

Рец.: Ангелова, Радка **I TG 106; II TG 83; IV TG 87; II 270-106**

Училищна библиотека „Съзнание”, с. Синитево

Вж Стефанова, Деяна **I 126; II TG 197; IV TG 268-269; II 230-126**

Филов, Богдан. Софийската църква „Света София”. Софийската църква „Свети Георги”. – С., 2004.

Рец.: Ангелов, Станислав **I TG 175; II TG 82; IV TG 84-85; II 275-175**

Царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Състав. Цветана Къосева. – С., 2004.

Рец.: Вladoва, Силвия **I TG 16; II TG 16; IV TG 16;**

Найденова, Илияна **I TG 3, I 15; II TG 3; II 239; IV TG 3, 229;**

Трифопова, Валентина **I TG 4; I 16; II TG 4; IV TG 285; II 240**

Читалище „Развитие”, гр. Белоградчик

Вж Миткова, Валя **IV 308**

Читалищна библиотека „Васил Левски”, с. Горна Малина, Софийска обл.

Вж Найденова, Цветанка **I 37**

Annual bibliography of the history of the printed book and libraries : ABHB :
Vol. 1. – The Hague, 1973- .

Rec.: Найденова, Илияна **I 192; II TG 63, 172; IV TG 63, 225-227; II 278-192**

Appelbaum, Richard et al. Sociology / R. Appelbaum, William Chambliss. –
New York, 1995.

Rec.: Пашова, Яна **I 17; II 248; IV TG 64, 244**

APPLE COMPUTER, INC. (NASDAQ: AAPL, LSE: ACP) Американска
корпорация за компютърни технологии

Вж Чернева, Полина **I 199; II TG 221; IV TG 316**

Т Р У Д О В Е

на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

ПОКАЗАЛЕЦ НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ ЕЛЕКТРОННИ САЙТОВЕ

В единен азбучен ред – последователно на кирилица и латиница, са представени уебстраниците на изследваните електронни продукти – библиотеки, каталози, библиографски указатели, електронни списания; фирми на информатизацията, предназначени за електронни услуги.

Сайтовете на институциите на управление и фирмите на електронно обслужване на населението, както и изследвания по различни проблеми на електронното информационно моделиране, са включени в единния ред – чрез съответни рубрики.

Аналогично на предходния показалец (*срв.*: Показалец на рецензираните книги и изследваните институции), и тук са изведени обобщаващи рубрики за наблюдаваните институции на информатизацията.

Чрез *препратки* (*Рец.* – *Rec.*; *Вж* – *See*) са посочени имената на авторите и номерата на съответните им работи (последните фиксирани в bold).

Когато рубриката или самият електронен източник (който тук се явява рубрика) са представени на кирилица, *препратката* е предшествана от аналогична сигнификация (*Рец.*; *Вж*); когато за основа е взето изписването на латиница, *препратката* е съответстваща (*Rec.*; *See*).

Като цяло, настоящият показалец отразява електронното ниво на информационното моделиране и възникващата по и около него проблематика (на традиционната форма – печатните издания и институциите на това моделиране, намерила отражение в публикуваните в изданието изследвания, е посветен предходният показалец – *вж по-горе*).

БАН:

Акад. издателство „Марин Дринов” към ...

<<http://www.cl.bas.bg>>

Рец.: Стоянова, В. **I TG 34, 62; IV TG 34, 66;**

<<http://www.svubit.org>>;

<<http://192.168.1.210/>>

Държавно управление – България – Италия

<<http://www.capital.bg/show.php?storyid=209638>>

Рец.: Владимирова, Кирил **I 50**

Електронна търговия на българския пазар – системен обхват

<<http://visionforweb.com/read/88.html>>

Рец.: Нешева, Елена **I 45**

Интернет доставки за масовия потребител – културно-ценностен портрет

<<http://www.econ.bg/companies2420/?page=3>>;

<<http://www.psit35.net/history.htm>>

Рец.: Жабова, Галя **I 156; II TG 135**

Информационно-комуникационна сфера – електронни сайтове

Вж Стоичков, Светлозар **IV 328**

Кредитни карти – плащания

<http://money.ibox.bg/news/id_1512101129>

Рец.: Гонев, Георги **I 155; II TG 119**

Народната библиотека „Иван Вазов” – електронен каталог

<<http://www.libplovdiv.com/catalogue/>>;

<<http://www.libplovdiv.com/>>

Вж Величкова, Ралица **I 125; II TG 102;**

Дешлиева, Стоилка **I 122; II TG 123**

НБКМ:

Онлайн каталог

<<http://www.nationallibrary.bg>>

Вж Захариева, Весела **I 21;**

Полихронова, Мария **I 29**

Новая литература по социальным и гуманитарным наукам : [Тек.] библиогр.
указ. / РАН. ИНИОН: Сер.: ... . – 1993- : NN 1-12. – Москва, 1993- .
<<http://www.inion.ru/index.php>>

Вж Кръстева, Росица **I 23**

Новая иностранная литература по общественным наукам : [Тек.] библиогр.
указ. / АН СССР. ИНИОН: Сер.: ... . – Разн. гг.-1992 : NN 1-12. – Москва, разн. гг.-1992.
<<http://www.inion.ru/index.php>>;
<info@inion.ru>

<info@inion.ru>

Вж Кръстева, Росица **I 23**

С У „Св. Климент Охридски“ :

Онлайн каталог на Библиотеката на ...

<<http://www.libsu.uni-sofia.bg>>

Вж Метанова, Красимира **I 26**;

Янакиева, Валентина **I 30**

Фирми на информатизацията в България – електронен регистър

<<http://www.cio.bg/?call=USE~home;&page=paper&n=861>>

Вж Гетова-Златева, Иглика **I 127**; **ПТГ 117**;

Стоичков, Светлозар **II 209**

American humanities index (AHI) : Vol. 1- . – New York : Wilson Co., 1975- .

<<http://www.whitston.com/contactus/>>

See Андреева, Кремена **I 25**

Arts & Humanities citation index (AHCI) : Vol. 1-3 / Inst. for sci. inform. – Philadelphia (Pa.), 1976- . <<http://scientific.thomson.com/forms/emeainfo/>>

See Метанова, Красимира **I 26**;

Панова, Десислава **I 20**;

Полихронова, Мария **I 29**

<http://www.aig.com/home_255_85721.html>

Rec.: Маргарова, Яна **I 51**

<<http://www.asknet-bg.com/>>

Rec.: Цветкоски, Люпчо **I 39**

<<http://www.apple.bg>>
Rec.: Чернева, Полина I 199; II TG 221

<<http://www.bait.bg>>
Rec.: Павлова, Ралица I 135; II TG 180; IV TG 236

<<http://www.bitex.com>>
Rec.: Георгиева, Радостина I 130; II TG 115; IV TG 134

<<http://www.bol.bg>>
Rec.: Соколов, Виктор I 146; II TG 195; IV TG 265

<<http://www.book-bg.com>>
Rec.: Савова, Силвия IV 337;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.btc.bg>>
Rec.: Драков, Мирослав I 129; II TG 131;
Иванов, Теодор IV 336;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.cio.bg>>
Rec.: Момироски, Ненад I 153; II TG 171; IV TG 224

<<http://www.comelsoft.com>>
Rec.: Крушев, Тодор I 152; II TG 154; IV TG 199

<<http://www.delin.org>>
Rec.: Веселинова, Ваня I 132; II TG 105; IV TG 120

<<http://www.deltaplus.net>>
Rec.: Димитров, Захари I 150; II TG 126; IV TG 153

<<http://www.dolphin-3.bg>>
Rec.: Георгиев, Георги I 142; II TG 113; IV TG 132

<<http://www.ecb.int>>
Rec.: Николов, Христо I 144; II TG 177; IV TG 232

<<http://www.eic.sousse.bg>>
Rec.: Афура, Яна I 128; II TG 88; IV TG 95

<<http://www.eurosport.com>>
Rec.: Стоичков, Светлозар II 209; IV 340

<<http://www.fiber-lan.com>>

Rec.: Димитров, Васил IV 334;
Стоичков, Светлозар II 209

<http://www.fbf.bg/English/aig_bulgaria.htm>

Rec.: Маргарова, Яна I 51

<<http://www.gbg.bg>>

Rec.: Йонов, Цветомир I 140; II TG 144; IV TG 179;
Михайлова, Людмила IV 332;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.germanos.bg>>

Rec.: Динева, Ирена IV 338;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.globul.bg>>

Rec.: Миленков, Виктор I 141; II TG 163; IV TG 214;
Стоичков, Светлозар II 209;
Томова, Христина IV 330

<<http://www.intertelecom.bg>>

Rec.: Бошнаков, Божан I 145; II TG 97; IV TG 108

<<http://www.irc.bg>>

Rec.: Милева, Калина IV 335
Младеноска, Биляна I 154; II TG 170; IV TG 223;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.jarcomputers.com>>

Rec.: Минчева, Яница I 148; II TG 165; IV TG 217;
Стоичков, Светлозар II 209; IV 331

<<http://www.kaldata.com>>

Rec.: Вълчев, Калин IV 329;
Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.kuzelnet.org>>

Rec.: Живков, Иван I 151; II TG 137; IV TG 167

<<http://www.lirex.com>>

Rec.: Цекова, Гълъбина I 133; II TG 218; IV TG 312

<<http://www.megalan.bg>>

Rec.: Галова, Андриана IV 333;

Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.microsoft.com/bulgaria/partners/cities.aspx?city=sofia>>

Rec.: Цветкоски, Люпчо I 39

<<http://www.nexcom.bg>>

Rec.: Иванова, Полина I 131; II TG 141; IV TG 173

<<http://www.orbitel.bg>>

Rec.: Дичева, Десислава I 136; II TG 129; IV TG 157

<<http://www.petzl.com>>

Rec.: Дечев, Ивайло IV 339;

Стоичков, Светлозар II 209

<<http://www.prestige-bg.com/About/prestig.pdf>>

Rec.: Йорданова, Таня I 24

<<http://www.probg.net/ru/about.html>>

Rec.: Йорданова, Таня I 24

<<http://www.sap.com/bulgaria>>

Rec.: Симеонов, Бранимир I 147; II TG 193; IV TG 262

<<http://www.slavica.com>>

Rec.: Василева, Славица I 149; II TG 100; IV TG 112

<<http://www.sluntse.com>>

Rec.: Владимиров, Венцеслав I 138; II TG 106; IV TG 122

<<http://www.soft-press.com>>

Rec.: Тодорски, Коста I 137; II TG 202; IV TG 282

<<http://www.stemo.bg>>

Rec.: Бакалска, Анастасия I 139; II TG 89; IV TG 96

<<http://www.thelotuseater.com>>

Rec.: Димитров, Богомил I 134; II TG 124; IV TG 150

<<http://www.unitednet.bg>>

Rec.: Йорданова, Милена I 143; II TG 146; IV TG 182

Humanities index (HI). – Bronx (New York) : Wilson Co., 1974- .
<<http://www.hwwilson.com/Databases/humani.htm>>
See Полихронова, Мария **I 29**

<<http://www.icn.state.ia.us/>>
Rec.: Куцеков, Мариан **I 38**

Index to social science & Humanities proceedings (ISS HP) : Category ind.;
Contents of proc. auth.: Ed. ind. : Meeting location ind.; Permuterm sub. ind. ; Corporate
ind. / Inst. for sci. inform. – Philadelphia (Pa.), 1976- .
<<http://scientific.thomson.com/products/isshp/>>;
<<http://scientific.thomson.com/forms/emeainfo/>>
See Полихронова, Мария **I 29**

Informing Science : The International Journal of an Emerging Discipline : L&SITE :
Vol. 1, N 1. – Santa Rosa, 1997- .
<<http://inform.nu/>>
See Минчева, Гергана **I 22**

Journal of Information Technology Education : JITE : Vol. 1, N 1. – Santa Rosa,
2002-
<<http://jite.org/>>
See Минчева, Гергана **I 22**

MBMD – Bulgaria
<http://directory.esomar.org/Bulgaria/r900_MBMD-Consulting.php>
Rec.: Серкеджиева, Калина **I 53**

Net-info.bg
<<http://www.netinfo.bg/>>;
<http://adv.netinfo.bg/?adv_pos=about>
Rec.: Айнаджиев, Свилен **I 49**

On line обучението по български език и литература
<<http://mysilistra.net/classifieds/8/1876/.html>>
Вж Ерменкова, Магдалена **I 46**

Social sciences (SS). – Bronx (New York) : Wilson Co., 1974- .
<<http://www.hwwilson.com/Databases/humani.htm>>
See Полихронова, Мария **I 29**

Social sciences citation index (SSCI) : An intern. multidisciplinary ind. to the lit. of the soc., behavioral and related sci.: Iss. in parts : Corporate address ind., Source ind., Permuterm sub. ind. / Inst. for sci inform. – Philadelphia (Pa.), 1974- .

<<http://scientific.thomson.com/forms/emeainfo/>>

See Андреева, Кремена **I 25**

Thorn spring-Bulgaria

<<http://bg.bgp.bg/>>;

<<http://www.brandsoftheworld.com/history/2006/08/150436.html>>

Rec.: Иванова, Мариела **I 42**

Уикипедия

Рец.: Желев, Николай **IV 344**

ТРУДОВЕ

*на Студентското научно общество при Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии*

Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция

PROCEEDINGS

*of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies
and Information Technologies*

Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference

ПОКАЗАЛЕЦ НА КЛЮЧОВИТЕ ДУМИ

Настоящият показалец представя свода от ключови думи в Том I-II, IV на изданието.

Структурата му е изградена от две (I-II) части, в които систематизацията на ключовите думи е поднесена:

- I. ПО НОМЕРА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ;

- II. ПО АЗБУЧЕН РЕД: ТЕЗАУРУС.

Първата (I) част е огледален образ на ключовите думи, представени от авторите в края на всяка публикация.

Втората (II) част представя поднасяния масив от ключови думи по азбучен ред.

Тук е направен опит да се изгради тезаурус на изданието (*гр.*: изубхсът – *букв.*: съкровище).

За целта се изхожда от позицията, че в съвременната лингвистика тезаурусът е особен вид речник с обща или специална лексика, в който се посочват семантични отношения (синоними, антоними, пароними, хипоними, хипероними и т.н.) между лексикалните единици. По този начин тезаурусът, особено в електронен формат, е ефективен инструмент за описание на сложни и постоянно трансформиращи се сфери на живота – каквато е информационно-комуникативната.

За разлика от тълковния речник, тезаурусът позволява да се поясни смисълът на понятия и изрази не само с помощта на определение, но и чрез съотнасяне на думата с други понятия и техни групи, благодарение на което осъществената (в лоното на тезауруса) работа може да се използва в системите за създаване на изкуствен интелект на информационно-комуникативната сфера.

Така втората част на настоящия показалец се явява и като плод на търсенето

от редакционния екип на изданието на **форма на адекватно естествено концептуално изражение на самата информационно-комуникативна сфера.**

Описваната и самоописващата се **форма на информационно моделиране**, възприета чрез настоящия показалец, се характеризира със следните **черти**:

- предлага **палитра от стратегии за търсене на термини и понятия, свързани по смисъл и лингвистична структура с една или друга информационна реалия, в чието семантично поле рефлектира многомерната и постоянно трансформиращата се информационна реалност;**

- изгражда **дърво на търсене на информация, което се визуализира чрез термините и връзките между тях като естествено разклоняващо се семантично цяло, чиито клонове се преплитат;**

- позволява да бъдат избирани отделни клонове на дървото на търсене на информация, които са актуални в една или друга – различни! – информационно-търсещи културолого-феноменологични в основата си задачи, които зависят принципно от гледната точка не на архитектите на информационния масив, а на ползвателите му.

I. ПО НОМЕРА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ

1 национална сигурност – културно-историческо наследство

2 библиотекар – професия

3 писмено слово – книги

4 професионална реализация

5 културно-историческо наследство – културология

6 оптимизъм – бъдеще

7 професионалната реализация

8 културно-историческото наследство – национална и международна защита

9 „Избери своето училище“: проект

10 Любен Каравелов – концептуален анализ: фреймова картина

11 книговедско-библиоковедски контекст / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия

- 12 библиотековедски контекст / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 13 personalia – хуманитаристика с книговедски аспект / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 14 България XX век – хроника / Тая Николава, Милен Куманов: рецензия
- 15 царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки: издателска култура / Цветана Къосева и др.: рецензия
- 16 царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки: научна култура / Цветана Къосева и др.: рецензия
- 17 социология – разбиране на себе си и другия / Appelbaum, Richard P. et al. *Sociology* (New York, 1995): рецензия
- 18 художествена литература – читателският интерес – читателската аудитория: препоръки
- 19 Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Музей на съвременната българска духовност: персоналии: проф. Тодор Боров (1901-1993 г.)
- 20 социология: информационна картина на библиографското моделиране по темата: „Arts and Humanities”
- 21 възпитание на детето: панорама по проблема: онлайнвият каталог на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”
- 22 електронни публикации: периодичен печат: *Journal of Information Technology Education*. – 2006; *Informing Science*. – 2006.
- 23 приказки: библиографското моделиране по темата
- 24 търговската фирма за офис-продукти и услуги по каталог „Престиж”: електронна продукция
- 25 информационни технологии: библиографско изследване
- 26 социология: моментна компактна картина по международната универсална библиография и онлайнвия каталог на Библиотеката на Софийския университет „Св. Климент Охридски”

- 27 Библиография на българската археология. 1924-1960. – София, 1961: вторичнодокументално моделиране
- 28 списание „Българска мисъл” (1925-1935 г.): рубрики: библиографска картина
- 29 геология: международно и национално трасе на вторичнодокументалната структура на инфосферата
- 30 резерватите в България: по онлайнския каталог на библиотеката на Софийския университет „Св. Климент Охридски”: вторичнодокументално отражение
- 31 пътеводител за селище (Голяма Раковица, Софийска област): методология
- 32 рецензиране: информационно моделиране (Милтенова, М. По следите на изгубеното. – Орхание, 2005.)
- 33 колопроктология: информационна картина (по концепцията на проф. д.м.н. д-р Николай Яръмов)
- 34 издателски форми / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 35 визуални пространства на информацията / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 36 книгознанието в България / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 37 книжен каталог – читалищна библиотека „Васил Левски” (Горна Малина, Софийска област): библиографско системно-структурно измерение
- 38 интернет-агенцията в сферата на информационните технологии и услуги ICN – Information Communications Networks: информационна картина
- 39 информационно осигуряване: Ask-Net Sofia (Private Company) (Компютри, локални мрежи, интернет): електронно моделиране
- 40 средства за масова комуникация в България – новинарски рубрики: типологична картина
- 41 публична сфера, публична дейност, публична администрация: същност, изисквания, управление

- 42 минерална вода „Thorn spring”: системна картина на производството
- 43 бяла и черна техника: търговия: социопсихология
- 44 мода и моден грим в България: феноменология
- 45 електронна търговия – българският пазар: системен обхват
- 46 on line обучението по български език и литература: класификация на българските електронни сайтове
- 47 екология: глобални и национални аспекти
- 48 информационно разнообразие на света: феноменология
- 49 „Нет Инфо Бг Ад”: цялостни онлайн стратегии за интегрирано комуникационно присъствие на клиенти в сайтовете
- 50 Президентството; Министерството на вътрешните работи: България; Италия: електронни сайтове
- 51 „Ей Ай Джи Лайф (България)” – информационно трасе за България: животозастрахователна компания
- 52 калкулирането на месечните цени за храна на домашен социален патронаж: технологични аспекти
- 53 социологически проучвания, маркетинг и анализ в областта на електронната информационна индустрия: продукция на българската фирма-представител на компанията „MBMD”
- 54 Сборяново – картография / Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев (Пловдив, 2002): рецензия
- 55 Долината на розите; тракийски владетели / Състав. Косьо Зарев; Авт. на текста Георги Китов и др. (Пловдив, 2001): рецензия
- 56 българска цивилизация – енциклопедии / А. Стаматов и др.; Под общ. ред. на Александър Фол (София, 2005): рецензия
- 57 български традиционен календар – енциклопедии / БАН, Център. библ. и др.; Вера Маринкова и др. (Пловдив, 2004): рецензия

- 58 Несебър – стар град / Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев (Пловдив, 2004): рецензия
- 59 медийното пространство – насилие: социално-психологически аспекти
- 60 висше образование: учебен процес – диагностика картина: социални пречки
- 61 жената в България – професионалното израстване: социален портрет
- 62 хранене – култура на обществото
- 63 спортните облекла – култура на обществото
- 64 бензиностанция – социалните типове хора: класификация
- 65 куриерската култура – информационната култура на обществото
- 66 универсален хранителен магазин „Мерси”: информационна картина на типовете клиенти
- 67 абецедар – фреймово моделиране: изследване
- 68 буква „и” – фреймово моделиране: изследване
- 69 апокрифи – феноменология: анализ
- 70 старобългарски азбуки (глаголица – кирилица) – византийско културно влияние – европейска (християнска) историческа памет: анализ
- 71 авари – културологичен дискурс: анализ
- 72 „Азбучна молитва” / Константин Преславски – акростих: анализ
- 73 богомилска книжнина – интерпретация: изследване
- 74 Кирило-Методиевска книжнина – историко-географска карта; Аквилейска патриаршия: изследване
- 75 антифони – класификационни построения: изследване
- 76 София – информационна карта; ротонда „Св. Георги”
- 77 Сердика – Средец – София – информационна карта

- 78 София след 1878 г. – информационна карта
- 79 София – панорама – съвременен маршрут
- 80 София – историческа скица
- 81 София – информационна карта
- 82 Природа – информационна картина; Петър Дънов – картина на природата; Вивиан Кроули; Силвър Рейвън Улф: изследване
- 83 художествена литература – „Изворът” / Айн Ранд: рецензия
- 84 интелектуални комуникации; информационни технологии - „Интелектуални комуникации и съвременни технологии” / К. Върбанова-Денчева: рецензия
- 85 ръкописна книга – енциклопедия: „Искусство западноевропейской рукописной книги V-XVI вв.” (Санкт-Петербург, 2005): рецензия
- 86 световен периодичен печат – хроника за България (1912-1925 г.): рецензия
- 87 славистика – научна конференция (София, 14-15.04.2006 г.): рецензия
- 88 библиотеки; четене; комуникации – научна конференция: IV национална (В. Търново, 22-23.11.2005 г.): рецензия
- 89 музеология – Софийски университет „Св. Климент Охридски” – периодични издания: „Museum”: рецензия
- 90 литературознание; културология; критика – периодични издания: „Пламяк”: рецензия
- 91 Българска академия на науките – справочно-информационни издания: рецензия
- 92 Българска академия на науките. Институт за литература – текуща регистрационна библиография (2005 г.): рецензия
- 93 Българска академия на науките. Институт за литература – текуща регистрационна библиография (2000-2006 г.): рецензия
- 94 руска емиграция – ретроспективна библиография: рецензия

- 95 Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“. Информационен център – булгарика; „България в чуждестранната литература“: рецензия
- 96 Българска академия на науките – „Българистика (Bulgaria)“ – информационен бюлетин: рецензия
- 97 здравеопазване в България – история (1944-1952 г.): рецензия
- 98 ретроспективна рекламна библиография на търговията с книги: рецензия
- 99 музеология – исторически музей – информационни ресурси: рецензия
- 100 музеология – регионален исторически музей (Враца) – каталог: рецензия
- 101 информационни технологии – образование – научни форуми – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Долна баня, 31.03 – 1.04.2006 г.): рецензия
- 102 библиотекознание (САЩ) – ценности – равен достъп до записаното знание и информация: рецензия
- 103 икономика – политика – справочни издания – краезнание (Враца): рецензия
- 104 народен календар – празници – Българско възраждане – аналитичен репертоар: изследване
- 105 Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ – читатели – библиотечен фонд: емпирично наблюдение
- 106 Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – музей – пътеводител: рецензия
- 107 Петър Дънов – философско-религиозна система – паневритмия: информационен план: философски; религиозен; космически; лечебен: изследване
- 108 паралелни светове – художествена литература – фантастика – жанрова структура: изследване
- 109 масови универсални периодични издания (списание „Блясък“ и списание „Story“): анализ
- 110 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – справочно-библиографски институции: фреймова структура: анализ

- 111 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – текуща национална библиография – фреймова структура: анализ
- 112 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиография на библиографията – фреймова структура: анализ
- 113 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиографски пътеводител – фреймова структура: анализ
- 114 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиография на библиографията – фреймова структура: анализ
- 115 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) универсален библиографски пътеводител от втора степен с международен обхват – планировка – фреймова структура: анализ
- 116 Любен Каравелов – фреймова картина – гражданско обществено съзнание: анализ
- 117 Св. Константин-Кирил Философ – феноменология: анализ
- 118 Св. Св. Кирил и Методий – феноменология: анализ
- 119 Рудолф Абихт – философска картина: анализ
- 120 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Библиотечно-информационен център – читателска аудитория: изследване
- 121 Георги Баласчев – медиевистика – археология – метод: анализ
- 122 Екология – образование – библиографско моделиране: изследване
- 123 международна икономика – вторичнодокументално информационно моделиране – Градска библиотека „Стоян Дринов“, Панагюрище: Генерален каталог (1964-2003 г.)
- 124 граждански дела – вторичнодокументално информационно моделиране – Софийски районен съд: 33. състав, м. август 2006 г.
- 125 хирургия – вторичнодокументално информационно моделиране – препоръчителен библиографски списък за студенти по хирургия – Народна библиотека „Иван Вазов“: Електронен каталог на книги

- 126 история за ученици – вторичнодокументално информационно моделиране – училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево: Систематичен каталог
- 127 фирми на информатизацията – електронни сайтове: електронен регистър (електронна библиотека)
- 128 европейски информационни бизнес центрове – електронни сайтове: рецензия
- 129 фирми за телекомуникационни услуги – електронни сайтове: рецензия
- 130 компании за интернет услуги – електронни сайтове: рецензия
- 131 телекомуникационни оператори – електронни сайтове: рецензия
- 132 консултиране на фирми клиенти за реализацията на вътрешния и международния пазар – електронни сайтове: рецензия
- 133 компании доставчици на информационни технологии – електронни сайтове: рецензия
- 134 изобразително изкуство – електронни сайтове: рецензия
- 135 Българска асоциация по информационни технологии – електронен сайт: рецензия
- 136 телекомуникационни оператори – електронни сайтове: рецензия
- 137 издателски електронни фирми – електронни сайтове: рецензия
- 138 издателски къщи – електронни сайтове: рецензия
- 139 фирми за комплексни информационни системи – електронни сайтове: рецензия
- 140 фирми за информационни комуникационни услуги – електронни сайтове: рецензия
- 141 фирми за мобилни оператори – електронни сайтове: рецензия
- 142 фирми за компютърни, софтуерни и охранителни системи – електронни сайтове: рецензия
- 143 фирми за интернет доставки – електронни сайтове: рецензия

- 144 Европейска централна банка – електронен сайт: рецензия
- 145 фирми за телекомуникации – електронни сайтове: рецензия
- 146 фирми за информационни и комуникационни услуги – електронни сайтове: рецензия
- 147 фирми за планиране на маркетингови кампании и управление на логистичните процеси – електронни сайтове: рецензия
- 148 фирми за внос и услуги в сферата на информационните технологии – електронни сайтове: рецензия
- 149 издателски електронни къщи: „Slavica publishers” – електронни сайтове: рецензия
- 150 издателски електронни къщи: „Делта Плюс” – електронни сайтове: рецензия
- 151 фирми за доставяне на интернет – електронни сайтове: рецензия
- 152 фирми за индустриални продукти в сферата на информационните технологии – електронни сайтове: рецензия
- 153 фирми за информационни технологии в сферата на мениджмънта – електронни сайтове: рецензия
- 154 фирми за консултантски услуги: Европейски иновационен център – електронни сайтове: рецензия
- 155 кредитни карти – разплащания – електронни сайтове: анализ
- 156 интернет доставки за масовия потребител: анализ
- 157 операционни системи: UNIX, LINUX, WINDOWS – учебна литература / Иван Иванов; Петър Стойков: рецензия
- 158 информация – знание: феноменология: анализ
- 159 културно-историческо наследство: полифункционалност: анализ
- 160 фототехника – техносфера: анализ

- 161 видеонаблюдателни охранителни системи – предотвратяване и разкриване на престъпления; охрана на обществения ред: изследване
- 162 кинология в Европа: информационна карта
- 163 диабетно болни: разделно хранене: месечно почасово разписание
- 164 детски игри – информационни картини
- 165 тютюнопушене: феноменология: анализ
- 166 София – архитектурен облик: анализ
- 167 Великденска традиция: честване: анализ
- 168 Петър Дънов – философско-религиозна система – паневритмия: онтологичен и историографски дискурс: изследване
- 169 археологически обекти (тракийски; късноантични; късносредновековни) – Кюстендилска област: културология: анализ
- 170 музикална култура – съвременен българско общество: информационна картина
- 171 попфолк – изследване: рецензия
- 172 колекция дарение „Фунев” (Градска художествена галерия – Мездра): анализ
- 173 съкровище на българските ханове – изследване: рецензия
- 174 римски – ранновизантийски град – Улпия Ескус – Ulpia Oescus / Иван Теофилов; Румен Иванов: рецензия
- 175 църква „Св. София” – София; църква „Св. Георги” – София / Богдан Филев: рецензия
- 176 диалог – комуникация – профили: изследване
- 177 изобразително изкуство – художествено творчество: каталог / Александър Александров
- 178 [Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знания” / СВУБИТ – културология; технологично осигуряване: анализ

- 179 култова архитектура и изкуство (XV-XX в.) – Североизточна България – сборници: рецензия
- 180 крал Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444 г.) / Миечислав Биелски: рецензия
- 181 Библиотечно-информационен център / Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Музей на съвременната българска духовност: Витрина N 5 / акад. Никола В. Михов; проф. Тодор Боров: изследване
- 182 Библиотечно-информационен център / Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Музей на съвременната българска духовност: Витрина N 5 / акад. Никола В. Михов; проф. Тодор Боров: изследване
- 183 приказки – интериоризация: изследване
- 184 християнска архитектура – Първо българско царство: изследване
- 185 рокмузика – група „Гранулом”: репертоар
- 186 плакати / Народен театър „Иван Вазов” – информационен фонд: изследване
- 187 Източно православие – културен комплекс Солун – Метеора – Охрид „Пътят на светлината”: маршрут
- 188 Кирило-Методиевски вестник „За буквите – О писменехъ” / СВУБИТ (бр. 25, май 2007) – информационна скица: синтез
- 189 Светомир Тодоров Иванчев (1920-1991 г.) – биобиблиографска скица – сравнително славянско езикознание: проспект
- 190 Хенрих Бирнбаум (род. 1925 г.) – биобиблиографска скица – медиевистика: проспект
- 191 Св. Ангеларий – биобиблиографска скица: проспект
- 192 Международна ретроспективна библиография – Annual bibliography of the history of the printed book and libraries: АВНВ (Hague, 1973): рецензия
- 193 княз Болеслав II (967-999 г.) – биобиблиографска скица – Г. Сотиров: проспект

- 194 комуникации в библиотеката – Малгожата Кишиловска. Комуникации в библиотеката (София, 2006): рецензия
- 195 Багдадски халифат: културологичен дискурс
- 196 папа Адриан II: културологичен дискурс
- 197 арианство: културология
- 198 Роже Бернар – библиографска скица: проспект
- 199 корпорация за компютърни технологии Apple computer, inc. за България – електронни сайтове: рецензия
- 200 български народни танци – въздействие върху човешкия организъм: изследване
- 201 археология: културологичен дискурс
- 202 културен туризъм – Врачанска област: планировка
- 203 културно-историческо наследство – възпитателен дискурс: есе
- 204 тракологични изложби – проектиране: постановка
- 205 религиозни секти в България: феноменология
- 206 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Студентско научно общество – първичнодокументален инструментариум – библиографска рефлексия – символни конотации: историография (19.05.2006 г.)
- 207 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – учебно-педагогически процес – извънаудиторна работа със студентите: „Методика на научните изследвания”: феноменология (интерактивност); методология (кадастър); историография (6.01.2006 г.)
- 208 Студентско научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – стратификация: изследване
- 209 фирми на информатизацията – електронни сайтове: методология, системно-структурна картина (естествена класификация, електронен регистър): анализ
- 210 информация: информационни системи, системи за информиране: анализ

- 211 информационен агент: защита, информация – java
- 212 цифров сертификат, автентификация, дистанционно обучение, учебни материали: анализ
- 213-70 старобългарски азбуки (глаголица – кирилица) – византийско културно влияние – европейска (християнска) историческа памет: анализ
- 214-72 „Азбучна молитва” / Константин Преславски – акростих: анализ
- 215-76 София – информационна карта; ротонда „Св. Георги”
- 216-77 Сердика – Средец – София – информационна карта
- 217-78 София след 1878 г. – информационна карта
- 218-80 София – историческа скица
- 219-82 природа – информационна картина; Петър Дънов – картина на природата; Вивиан Кроули; Силвър Рейвън Улф: изследване
- 220-104 народен календар – празници – Българско възраждане – аналитичен репертоар: изследване
- 221-107 Петър Дънов – философско-религиозна система – паневритмия: информационен план: философски; религиозен; космически; лечебен: изследване
- 222-109 масови универсални периодични издания (сп. „Блясък” и сп. „Story”): анализ
- 223-112 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиография на библиографията – фреймова структура: анализ
- 224-113 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиографски пътеводител – фреймова структура: анализ
- 225-114 Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиография на библиографията – фреймова структура: анализ
- 226-120 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Библиотечно-информационен център – читателска аудитория: изследване

- 227-122 екология – образование – библиографско моделиране: изследване
- 228-123 международна икономика – вторичнодокументално информационно моделиране – Градска библиотека „Стоян Дринов”, Панагюрище: Генерален каталог (1964-2003 г.)
- 229-125 хирургия – вторичнодокументално информационно моделиране – препоръчителен библиографски списък за студенти по хирургия – Народна библиотека „Иван Вазов”: Електронен каталог на книги
- 230-126 история за ученици – вторичнодокументално информационно моделиране – училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево: Систематичен каталог
- 231-127 фирми на информатизацията – електронни сайтове: електронен регистър (електронна библиотека)
- 232-158 информация – знание: феноменология: анализ
- 233-160 фототехника – техносфера: анализ
- 234-161 видеонаблюдателни охранителни системи – предотвратяване и разкриване на престъпления; охрана на обществения ред: изследване
- 235-170 музикална култура – съвременно българско общество: информационна картина
- 236-176 диалог – комуникация – профили: изследване
- 237 културна антропология – Ричли Х. Крейпо: рецензия
- 238 България XX век – хроника / Таня Николова, Милен Куманов: рецензия
- 239 царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Цветана Къосева и др.: рецензия
- 240 царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Цветана Къосева и др.: рецензия
- 241 книгознанието в България – Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 242 книговедско-библиотекосведски контекст – Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия

- 243 библиотековедски контекст – Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 244 библиографоведски контекст – Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 245 издателски форми – Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 246 personalia – хуманитаристика с книговедски аспект – Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 247 визуални пространства на информацията – Българска книга : Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия
- 248 социология – разбиране на себе си и другия / Appelbaum, Richard P. et al. *Sociology* (New York, 1995): рецензия
- 249-83 художествена литература – „Изворът” / Айн Ранд: рецензия
- 250-84? интелектуални комуникации; информационни технологии – „Интелектуални комуникации и съвременни технологии” / К. Върбанова-Денчева: рецензия
- 251-85 ръкописна книга – енциклопедия: „Искусство западноевропейской рукописной книги V – XVI вв.” (Санкт-Петербург, 2005): рецензия
- 252-86 световен периодичен печат – хроника за България (1912-1925 г.): рецензия
- 253-87 славистика – научна конференция (София, 14-15.04.2006 г.): рецензия
- 254-88 библиотеки; четене; комуникации – научна конференция: IV национална (В. Търново, 22-23.11.2005 г.): рецензия
- 255-89 музеология – СУ „Св. Климент Охридски” – периодични издания: „Museum”: рецензия
- 256-90 литературознание; културология; критика – периодични издания: „Пламяк”: рецензия
- 257-91 Българска академия на науките – справочно-информационни издания: рецензия
- 258-92 Българска академия на науките. Институт за литература – текуща регистрационна библиография (2005 г.): рецензия

- 259-93 Българска академия на науките. Институт за литература – текуща регистрационна библиография (2000-2006 г.): рецензия
- 260-94 руска емиграция – ретроспективна библиография: рецензия
- 261-95 Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“. Информационен център – булгарика; „България в чуждестранната литература“: рецензия
- 262-96 Българска академия на науките – „Българистика (Bulgarica)“ – информационен бюлетин: рецензия
- 263-97 здравеопазване в България – история (1944-1952 г.): рецензия
- 264-98 ретроспективна рекламна библиография на търговията с книги: рецензия
- 265-99 музеология – исторически музей – информационни ресурси: рецензия
- 266-100 музеология – регионален исторически музей (Враца) – каталог: рецензия
- 267-101 информационни технологии – образование – научни форуми – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Долна баня, 31.03. – 1.04.2006 г.): рецензия
- 268-102 библиотекознание (САЩ) – ценности – равен достъп до записаното знание и информация: рецензия
- 269-103 икономика – политика – справочни издания - краезнание
- 270-106 Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – музей – пътеводител: рецензия
- 271-157 операционни системи: UNIX, LINUX, WINDOWS – учебна литература / Иван Иванов; Петър Стойков: рецензия
- 272-171 попфолк – изследване: рецензия
- 273-173 съкровище на българските ханове – изследване: рецензия
- 274-174 римски – ранновизантийски град – Улпия Ескус – Ulpia Oescus / Иван Теофилов; Румен Иванов: рецензия
- 275-175 църква „Св. София“ – София; църква „Св. Георги“ – София / Богдан Филов: рецензия

- 276-179 култова архитектура и изкуство (XV-XXв.) – Североизточна България – сборници: рецензия
- 277-180 крал Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444 г.) / Миечислав Биелски: рецензия
- 278-192 международна ретроспективна библиография – Annual bibliography of the history of the printed book and libraries: АВНВ (Hague, 1973): рецензия
- 279-194 комуникации в библиотеката – Малгожата Кишиловска. Комуникации в библиотеката (София, 2006): рецензия
- 280 медийна психология – масова комуникация / Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите (София, 2004): рецензия
- 281 българска цивилизация – енциклопедии / А. Стаматов и др.; общ. ред.: Александър Фол (София, 2005): рецензия
- 282 Долината на розите; тракийски владетели / Състав. Косьо Зарев; Авт. на текста Георги Китов и др. (Пловдив, 2001): рецензия
- 283 Несебър – стар град / Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев (Пловдив, 2004): рецензия
- 284 Сборяново – картография / Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев (Пловдив, 2002): рецензия
- 285 музеология – постмодерност / Нац. науч. конф., посветена на 120 г. музейно дело – Габрово, 14-15.10.2003 г.: рецензия
- 286 български традиционен календар – енциклопедии / БАН, Центр. библ. и др.; Вера Маринкова и др. (Пловдив, 2004): рецензия
- 287 Ритъмът на времето (Нестинарство: Информ. карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режисура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков (София, 2008) – DVD – синтезиран вариант на бълг. и англ. ез., 2007; разширен вариант на бълг., рус., англ. ез., 2008. – премиери: 28.09.2007 г. – село Българи – Странджа, България; 15.10.2007 г. – Анже, Франция; 1.11.2007 г. – София, България; 4.12.2007 г. – Москва, Русия; 22.02.2008 г. – Тапаханокс, щат Вирджиния, САЩ; 22.05.2008 г. – Нант, Франция; 10.06.2008 г. – Крим, Украйна; 22.06.2008 г. – Варна, България; 28.07.2008 г. – Санкт-Петербург, Русия; 1.11.2008 г. – София, България

- 288 Владимирова, Паулина. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов“ (на основата на фонда от неговите плакати) / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; III Студентска научна конференция (София, 2007)
- 289 Александров, Александър. Александър Александров: Авторски азбучен каталог на картини върху платно / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; IV Студентска научна конференция (София, 2008)
- 290 „Азбучна молитва“ / Константин Преславски – християнска философия: анализ
- 291 „Азбучна молитва“ / Константин Преславски – концепция: анализ
- 292 Иван Дуйчев – Международна научна конференция „Сто години от рождението на ...“, Варна, 5-7 октомври 2007 г. – доклади: информационно моделиране на проблематиката
- 293 Гаврил Кацаров – фреймова картина – историография: анализ
- 294 Петър Мутафчиев (1883-1943 г.) – биографична скица – концепция: анализ
- 295 Александър Теодоров-Балан – фреймова картина – живот и творчество: анализ
- 296 Христо Ботев – личност; литературен анализ
- 297 „Епопея на забравените“ / Иван Вазов: естетика на героизма
- 298 „Епопея на забравените“ / Иван Вазов: българска история – лирически историзъм: лирически код: анализ
- 299 „Гераците“ / Елин Пелин: анализ; Елин Пелин – биографична скица
- 300 „Гераците“ / Елин Пелин: мироглед на българския селянин – феноменология на патриархалния дух
- 301 Пейо Яворов: творчески профил – философска картина
- 302 Пенчо Славейков – портрет на личността; „Коледари“ / Пенчо Славейков – естетика на поемата
- 303 Николай Вранчев – личност и дело
- 304 проф. д.м.н. д-р Николай Яръмов – биографична скица; информационна картина: феноменология

- 305 туризъм – тенденции и перспективи за развитие в България
- 306 Св. Кирил и Св. Методий – отражение в славянските печатни книги от XV-XVII в.
- 307 Иван Добровски – дарителство; Народна библиотека „Иван Вазов“ – Пловдив: история
- 308 Народно читалище „Развитие“, Белоградчик – история; Никола Савчев – създател на Народно читалище „Развитие“, Белоградчик
- 309 български певчески фолклор: Кремена Станчева – народна певица
- 310 Христо Ботев – живот; творчество: фреймово моделиране
- 311 конвергентност; дивергентност – „Национално, балканско и европейско: Сб.“ (София, 2008): рецензия
- 312 транслитериране – Руско-английско-българска версия на терминологичния „Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности“ (Санкт-Петербург, 2005)
- 313 Библиотековедение, библиографоведение и информатика: Терминол. Путеводитель / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007) – библиографоведски измерения: кадастър
- 314 Библиотековедение, библиографоведение и информатика: Терминол. Путеводитель / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007) – информационно-технологични проблеми: информационна скица
- 315 нестинарство – библиографски дискурс; историографски дискурс
- 316 библиотекознанието в България: история; теория; практика – „Библиотекознанието в България от Освобождението до 40-те години на XX в.“ / Мария Младенова (София, 2007): рецензия
- 317 книгоиздаване – „Композиция на книгата“ / Лъчезар Георгиев (София, 2007): рецензия
- 318 Лъчезар Георгиев: Библиография / Състав. Магдалина Миланова (В. Търново, 2006): рецензия
- 319 български периодичен печат: албуми – „Празникът на Освобождението по страниците на българските вестници 1885-1944“ (София, 2008): рецензия

- 320 Отец Паисий – кръгла маса (Перник, 17.03.2007 г.): библиографски дискурс
- 321 Априлското въстание 1876 г. – Стрелча – април 1876 г. : Сб. с ист. материали за участието на Стрелча и стрелчани в Априлското въстание 1876 г. / [Състав. Мариета Найденова и др.] (София, 2006 [2007]): рецензия
- 322 Освобождението на България от османско робство 1878 г. – Стоян Райчевски. Паметници на признателност за Освобождението на България [: Албум] (София, 2004): рецензия
- 323 книгознание – история на книгата – Историята и книгите като приятелство: Сб. в памет на Митко Лачев / Състав. Надя Данова и др. (София, 2007): рецензия
- 324 община Русе: сборници от решения / Състав. Иво Жейнов, Веселина Антонова (Русе, 2005): рецензия
- 325 родословие: Баба Тонка Обретенова – Потомците на Баба Тонка и Народният съд / Веселина Антонова (Русе, 2001): рецензия
- 326 театър: културология: Балкани – Европа / Мирослава Кортенска (София, 2006): рецензия
- 327 текуща национална библиография на България (1996-1999 г.) – системно-структурна картина на произведенията на Петър Дънов; дъновизъм
- 328 фирми на информатизацията – електронни сайтове: методология, системно-структурна картина (естествена класификация, електронен регистър): анализ
- 329 компании доставчици на информационни технологии – електронни сайтове: рецензия
- 330 фирми за мобилни оператори – електронни сайтове: рецензия
- 331 компании доставчици на информационни технологии – електронни сайтове: рецензия
- 332 фирми за телекомуникационни услуги – електронни сайтове: рецензия
- 333 фирми за интернет услуги – електронни сайтове: рецензия
- 334 фирми за интернет услуги – електронни сайтове: рецензия
- 335 фирми за консултантски услуги в сферата на информационните технологии; Европейски иновационен център – електронни сайтове: рецензия

- 336 фирми за телекомуникационни услуги – БТК – електронни сайтове: рецензия
- 337 електронна книжарница – електронен сайт: рецензия
- 338 фирми за телекомуникационни технологии – електронни сайтове: рецензия
- 339 височинни спортове; екстремни спортове; алпинизъм; спелеология – електронни сайтове: рецензия
- 340 спортна сфера – електронни сайтове: рецензия
- 341 Джон Атанасов – идеи: изобретяването на компютъра
- 342 Джордж Сорос – световна финансова система
- 343 дезоксирибонуклеинова киселина (ДНК) – модел – откриване: изследване
- 344 електронни енциклопедии – Уикипедия: рецензия
- 345 информационни технологии в музеите – Информационные технологии в музеях / Состав. Д. Ю. Гук и др. (Санкт-Петербург, 2006): рецензия
- 346 Ритъмът на времето (Нестинарството: Информ. карта) – Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режисура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков (София, 2008) – DVD – нестинарство: информационна карта – научно-документален филм: рецензия
- 347 музеология; култура – социокомуникативен подход – Сачев, Евгений. Социокомуникативна музеология (София, 2004): рецензия
- 348 история – Златен век; цар Симеон Велики – политика; култура: културологичен дискурс
- 349 древногръцка философия: идеална държава / Платон: културологичен дискурс
- 350 околна среда – устойчиво развитие; фотографска изложба – методология / Ян Артюс-Бертран: феноменология
- 351 тракийска култура – извори; древногръцка литература: феноменология
- 352 българска средновековна стенопис и архитектура – Боянска църква: феноменология

- 353 Боян Арсенков – персоналия; личен архив: изследване
- 354 културно-историческо наследство – проблеми; виртуални музеи: изследване
- 355 исторически мемориални паметници – бюстове: Борисова градина – София: изследване
- 356 църковна живопис – образи на Св. Кирил и Св. Методий: културологичен дискурс
- 357 читалищно дело; образование – Цветко Панев: персоналия: изследване
- 358 приказки – „Пиноккио” / Карло Колоди; анимация – Уолт Дисни: културологичен аспект
- 359 детска литература – „Антон и Точица” / Ерих Кестнер: социално-психологически дискурс
- 360 съветска художествена литература – „Доктор Живаго” / Борис Пастернак: анализ
- 361 наркотици – зависимост; известни личности – Елвис Пресли: социокултурен дискурс
- 362 църквата „Всях Светих”; Пантеон на възрожденците – Русе / Иво Жейнов; Веселина Антонова (Русе, 2006): рецензия
- 363 Българско възраждане – музей; Стоян Заимов – идея: анализ
- 364 училищно образование – история; с. Сапарево, Кюстендилска област: анализ
- 365 краезнание – история на с. Сапарево, Кюстендилска област – Спас Вуков / Сапарево през близката и далечна древност. (Сапарево, 2007); ръкопис: рецензия
- 366 нестинарство – поетическа рефлексия (Робърт Грейвс; Живко Ковачев; Невена Стефанова): историографско изследване; философски анализ
- 367 нестинарство – концепции: интерпретация; историографски дискурс
- 368 нестинарство – философия; художествена литература – Нестинарката / Тодор Бакалов (София, 1995): рецензия
- 369 нестинарство – философия; научно-документални филми: Ритъмът на времето / Стоян Денчев; Александра Куманова (София, 2008): информационна среда; информационна карта: рецензия

370 нестинарство – традиционна библиотека; електронна библиотека: библиография; централен периодичен печат – 30-те г. на XX в.; регионален периодичен печат – 30-те г. на XX в.; историография; информационна карта

371 музейно дело; Исторически музей – Велинград: изследване

372 културно-историческо наследство: практика – Старозагорска област: Проект „Тракия – кръстопът на цивилизации“

373 културно-историческо наследство: практика – Старозагорска област: Проект „Тракия – кръстопът на цивилизации“

374-207 Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – учебно-педагогически процес – извънаудиторна работа със студентите: „Методика на научните изследвания“: феноменология (интерактивност); методология (кадастър); историография (6.01.2006 г.)

II. ПО АЗБУЧЕН РЕД: ТЕЗАУРУС

абecedар – фреймово моделиране: изследване 67

Абихт, Рудолф – философска картина: анализ 119

авари – културологичен дискурс: анализ 71

Адриан II, папа: културологичен дискурс 196

„Азбучна молитва“ / Константин Преславски – акростих: анализ 72, 214-72

„Азбучна молитва“ / Константин Преславски – концепция: анализ 291

„Азбучна молитва“ / Константин Преславски – християнска философия: анализ 290

Аквилейска патриаршия – Кирило-Методиевска книжнина – историко-географска карта: изследване 74

акростих – „Азбучна молитва“ / Константин Преславски – анализ 72, 214-72

албуми: български периодичен печат – „Празникът на Освобождението по страниците на българските вестници 1885-1944” (София, 2008): рецензия 319

Александров, Александър. Александър Александров: Авторски азбучен каталог на картини върху платно / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; IV Студентска научна конференция (София, 2008) 289

аналитичен репертоар – народен календар – празници – Българско възраждане: изследване 104.

„Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности” (Санкт-Петербург, 2005) – транслитериране – Руско-английско-българска версия 312

антифони – класификационни построения: изследване 75

„Антон и Тоцица” / Ерих Кестнер – детска литература: социално-психологически дискурс 359

апокрифи – феноменология: анализ 69

Априлското въстание 1876 г. – Стрелча – април 1876 г. : Сб. с ист. материали за участието на Стрелча и стрелчани в Априлското въстание 1876 г. / [Състав. Мариета Найденова и др.] (София, 2006 [2007]): рецензия 321

арианство: културология 197

Арсенков, Боян – персоналия – личен архив: изследване 353

Артюс-Бертран, Ян: феноменология – околна среда – устойчиво развитие – фотографска изложба: методология 350

археологически обекти (тракийски; късноантични; късносредновековни) – Кюстендилска област: културология: анализ 169

археология: културологичен дискурс 201

археология – медиевистика – Георги Баласчев – метод: анализ 121

архитектурен облик – София 166

Атанасов, Джон – идеи: изобретяването на компютъра 341

Багдадски халифат: културологичен дискурс 195

- Бакалов, Тодор / Нестинарката (София, 1995): рецензия 368
- Баласчев, Георги – медиевистика – археология – метод: анализ 121
- Балкани – Европа / Мирослава Кортенска (София, 2006) – културология – театър: рецензия 326
- бензиностанция – класификация на социалните типове хора 64
- Бернар, Роже – биобиблиографска скица: проспект 198
- библиографоведски измерения – Библиотековедение, библиографоведение и информатика: Терминол. путеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007): кадастър 313
- библиография на библиографията – фреймова структура – Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942): анализ 112, 114, 225-114
- Библиография на българската археология. 1924-1960. – София, 1961 – вторичнодокументално моделиране 27
- библиографоведски контекст / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова – рецензия 244
- библиографска картина – рубрики – списание „Българска мисъл“ (1925-1935 г.) 28
- библиографски дискурс; историографски дискурс – нестинарство 315
- библиографски пътеводител – фреймова структура – Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942): анализ 113, 224-113
- библиографско изследване – информационни технологии 25
- библиографско моделиране – образование – екология: изследване 122, 227-122
- библиотекар – професия 2
- библиотеки; четене; комуникации – научна конференция: IV национална (В. Търново, 22-23.11.2005 г.): рецензия 88, 254-88
- Библиотековедение, библиографоведение и информатика: Терминол. путеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007) – библиографоведски измерения: кадастър 313

Библиотековедение, библиографоведение и информатика: Терминологичен Путеводител /
Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007) –
информационно-технологични проблеми: информационна скица 314

библиотековедски контекст / Българска книга: Енциклопедия / Състав.
А. Гергова: рецензия 12, 243

библиотекознание (САЩ) – ценности – равен достъп до записаното знание и
информация: рецензия 102, 268-102

библиотекознанието в България: история; теория; практика – „Библиотекознанието в
България от Освобождението до 40-те години на XX в.“ / Мария Младенова (София,
2007): рецензия 316

„Библиотекознанието в България от Освобождението до 40-те години на XX в.“ /
Мария Младенова (София, 2007) – библиотекознанието в България: история; теория;
практика: рецензия 316

библиотечен фонд – Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ – читатели:
емпирично наблюдение 105

Библиотечно-информационен център / Специализирано висше училище по
библиотекознание и информационни технологии – читателска аудитория: изследване
120, 226-120

Биелски, Миечислав – Крал Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444 г.):
рецензия 180, 277-180

биобиблиографска скица – княз Болеслав II (967-999 г.) – Г. Сотиров: проспект 193

биобиблиографска скица – Роже Бернар: проспект 198

биобиблиографска скица – Св. Ангеларий: проспект 191

биобиблиографска скица – Светомир Тодоров Иванчев (1920-1991 г.) – сравнително
славянско езикознание: проспект 189

биобиблиографска скица – Хенрих Бирнбаум (род. 1925 г.) – медиевистика:
проспект 190

биобиблиографски дискурс – Отец Паисий – кръгла маса (Перник, 17.03.2007 г.) 320

биографична скица – Петър Мутафчиев (1883-1943 г.) – концепция: анализ 294

- Бирнбаум, Хенрих (род. 1925 г.) – биобиблиографска скица – медавистика:
проспект 190
- богомилска книжнина – интерпретация: изследване 73
- Болеслав II, княз (967-999 г.) – биобиблиографска скица – Г. Сотиров: проспект 193
- Борисова градина – София – исторически мемориални паметници – бюстове:
изследване 355
- Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942): анализ 115
- Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – библиография на библиографията –
фреймова структура: анализ 112-114, 223-112 – 225-114
- Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – справочно-библиографски
институции - фреймова структура: анализ 110
- Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – текуща национална библиография –
фреймова структура: анализ 111
- Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942) – универсален библиографски
пътеводител от втора степен с международен обхват – планировка – фреймова
структура: анализ 115
- Боров, Тодор, проф., акад. Никола В. Михов / Витрина N 5 – Библиотечно-
информационен център / Специализирано висше училище по библиотекознание и
информационни технологии – Музей на съвременната българска духовност:
изследване 181, 182
- Ботев, Христо – живот; творчество: фреймово моделиране 310
- Ботев, Христо – литературен анализ; личност 296
- Ботев, Христо – личност; литературен анализ 296
- Боянска църква – българска средновековна стенопис и архитектура:
феноменология 352
- БТК – фирми за телекомуникационни услуги – електронни сайтове: рецензия 336
- буква „и” – фреймово моделиране: изследване 68

булгарика – „България в чуждестранната литература” – Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”. Информационен център: рецензия 95, 261-95

бъдеще – оптимизъм 6

„Българистика (Bulgarica)” – информационен бюлетин – Българска академия на науките: рецензия 96, 262-96

България XX век – хроника / Таня Николова, Милен Куманов: рецензия 14, 238

„България в чуждестранната литература” – Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”. Информационен център – булгарика: рецензия 95, 261-95

„България в чуждестранната литература”: рецензия 95, 261-95

България – Президентството – Министерството на вътрешните работи – Италия – електронни сайтове 50

Българска академия на науките – „Българистика (Bulgarica)” – информационен бюлетин: рецензия 96, 262-96

Българска академия на науките. Институт за литература – текуща регистрационна библиография (2005 г.): рецензия 92, 258-92

Българска академия на науките. Институт за литература – текуща регистрационна библиография (2000-2006 г.): рецензия 93, 259-93

Българска академия на науките – справочно-информационни издания: рецензия 91, 257-91

Българска асоциация по информационни технологии – електронен сайт: рецензия 135

българска история – „Епопея на забравените” / Иван Вазов – лирически историзъм – лирически код: анализ 298

Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия 11-13, 34-36, 241-247

българска средновековна стенопис и архитектура – Боянска църква: феноменология 352

българска цивилизация – енциклопедии / А. Стаматов и др.; Под общ. ред. на Александър Фол (София, 2005): рецензия 56, 281

български народни танци – въздействие върху човешкия организъм: изследване 200

български певчески фолклор – Кремена Станчева – народна певица 309

български периодичен печат: албуми – „Празникът на Освобождението по страниците на български традиционен календар – енциклопедии / БАН, Център. библиотек. и др.; Вера Маринкова и др. (Пловдив, 2004): рецензия 57

български традиционен календар – енциклопедии / БАН, Център. библиотек. и др.; Вера Маринкова и др. (Пловдив, 2004): рецензия 286

българските вестници 1885-1944 (София, 2008): рецензия 319

българският пазар: системен обхват – електронна търговия 45

Българско възраждане – аналитичен репертоар – народен календар – празници: изследване 104

Българско възраждане – музей; Стоян Заимов – идея: анализ 363

бяла и черна техника: търговия: социопсихология 43

Вазов, Иван / „Епопея на забравените” – българска история – лирически историзъм – лирически код: анализ 298

Вазов, Иван / „Епопея на забравените” – естетика на героизма 297

Великденска традиция: честване: анализ 167

видеонаблюдателни охранителни системи – предотвратяване и разкриване на престъпления; охрана на обществения ред: изследване 161, 234-161

византийско културно влияние – старобългарски азбуки (глаголица – кирилица) – европейска (християнска) историческа памет: анализ 70

визуални пространства на информацията / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова – рецензия 35, 247

виртуални музеи – културно-историческо наследство – проблеми: изследване 354

височинни спортове – екстремни спортове – алпинизъм – спелеология – електронни сайтове: рецензия 339

висше образование: учебен процес – диагностика картина: социални пречки 60

Владимирова, Паулина. Многоаспектна информационна картина на Народен театър „Иван Вазов“ (на основата на фонда от неговите плакати) / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; III Студентска научна конференция (София, 2007) 288

Вранчев, Николай – личност и дело 303

Врачанска област – културен туризъм: планировка 202

вторичнодокументално информационно моделиране – история за ученици – училищна библиотека „Съзнание“ – с. Синитево: Систематичен каталог 126, 230-126

вторичнодокументално моделиране – Библиография на българската археология. 1924-1960. – София, 1961 27

вторичнодокументално отражение – резерватите в България – по онлайнвия каталог на библиотеката на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ 30

Вуков, Спас / Сапарево през близката и далечна древност. (Сапарево, 2007); ръкопис – краезнание – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – учебно-педагогически процес – извънаудиторна работа със студентите: „Методика на научните изследвания“: феноменология (интерактивност); методология (кадастър); историография (6.01.2006 г.) 374-207

въздействие върху човешкия организъм – български народни танци: изследване 200

възпитание на детето – панорама по проблема – онлайнвият каталог на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ 21

геология: международно и национално трасе на вторичнодокументалната структура на инфосферата 29

Георгиев, Лъчезар: Биобиблиография / Състав. Магдалина Миланова (В. Търново, 2006): рецензия 318

„Гераците“ / Елин Пелин – биографична скица: анализ 299

„Гераците“ / Елин Пелин – феноменология на патриархалния дух: мироглед на българския селянин 300

глобални и национални аспекти – екология 47

Градска библиотека „Стоян Дринов”, Панагюрище: Генерален каталог (1964-2003 г.) – международна икономика – вторичнодокументално информационно моделиране 123, 228-123

Градска художествена галерия – Мездра – колекция дарение „Фунев”: анализ 172

граждански дела – вторичнодокументално информационно моделиране – Софийски районен съд: 33. състав, м. август 2006 г. 124

гражданско обществено съзнание – Любен Каравелов – фреймова картина: анализ 116

Грейвс, Робърт – нестинарство – поетическа рефлексия: историографско изследване; философски анализ 366

група „Гранулом” – рокмузика: репертоар 185

(ДНК) дезоксирибонуклеинова киселина – модел – откриване: изследване 343

дезоксирибонуклеинова киселина (ДНК) – модел – откриване: изследване 343

детска литература – „Антон и Точица” / Ерих Кестнер: социално-психологически дискурс 359

детски игри – информационни картини 164

диабетно болни: разделно хранене: месечно почасово разписание 163

диагностика картина: социални пречки – висше образование: учебен процес 60

диалог – комуникация – профили: изследване 176, 236-176

дивергентност; конвергентност – „Национално, балканско и европейско : Сб.” (София, 2008): рецензия 311

Дисни, Уолт – анимация; приказки – „Пинокио” / Карло Колоди: културологичен аспект 358

Добровски, Иван – дарителство – Народна библиотека „Иван Вазов” – Пловдив: история 307

„Доктор Живаго” / Борис Пастернак – съветска художествена литература:
анализ 360

Долината на розите; тракийски владетели / Състав. Косьо Зарев; Авт. на текста
Георги Китов и др. (Пловдив, 2001): рецензия 55, 282

древногръцка литература – тракийска култура – извори: феноменология 351

древногръцка философия: идеална държава / Платон: културологичен дискурс 349

дъновизъм – системно-структурна картина на произведенията на Петър Дънов –
текуща национална библиография на България (1996-1999 г.) 327

Дуйчев, Иван – Международна научна конференция „Сто години от рождението
на ...”, Варна, 5-7 октомври 2007 г. – доклади: информационно моделиране на
проблематиката 292

Дънов, Петър – картина на природата; Вивиан Кроули; Силвър Рейвън Улф –
природа – информационна картина: изследване 82

Дънов, Петър – системно-структурна картина на произведенията – текуща
национална библиография на България (1996-1999 г.) 327

Дънов, Петър – философско-религиозна система – паневритмия: информационен
план: философски; религиозен; космически; лечебен: изследване 107, 221-107

Дънов, Петър – философско-религиозна система – паневритмия: онтологичен и
историографски дискурс: изследване 168

европейска (християнска) историческа памет: анализ – старобългарски азбуки
(глаголица – кирилица) – византийско културно влияние 70

Европейска централна банка – електронен сайт: рецензия 144

Европейски иновационен център – фирми за консултантски услуги в сферата на
информационните технологии – електронни сайтове: рецензия 154, 335

европейски информационни бизнес центрове – електронни сайтове: рецензия 128

„Ей Ай Джи Лайф (България)” – информационно трасе за България –
животозастрахователна компания 51

екология: глобални и национални аспекти 47

екология – образование – библиографско моделиране: изследване 122, 227-122

електронен регистър, естествена класификация – електронни сайтове – фирми на информатизацията – методология, системно-структурна картина: анализ 328

електронен сайт – Българска асоциация по информационни технологии: рецензия 135

електронен сайт – Европейска централна банка: рецензия 144

електронен сайт – електронна книжарница: рецензия 337

електронна книжарница – електронен сайт: рецензия 337

електронна продукция – търговската фирма за офис-продукти и услуги по каталог „Престиж” 24

електронна търговия – българският пазар: системен обхват 45

електронни енциклопедии – Уикипедия: рецензия 344

електронни публикации – периодичен печат - Journal of Information Technology Education. – 2006; Informing Science. – 2006. 22

електронни сайтове – БТК – фирми за телекомуникационни услуги: рецензия 336

електронни сайтове – височинни спортове – екстремни спортове – алпинизъм – спелеология: рецензия 339

електронни сайтове – Европейски иновационен център – фирми за консултантски услуги в сферата на информационните технологии: рецензия 154, 335

електронни сайтове – европейски информационни бизнес центрове: рецензия 128

електронни сайтове: електронен регистър (електронна библиотека) – фирми на информатизацията 127, 231-127

електронни сайтове – издателски електронни къщи: „Slavica publishers”: рецензия 149

електронни сайтове – издателски електронни къщи: „Делта Плюс: рецензия 150

електронни сайтове – издателски електронни фирми: рецензия 137

електронни сайтове – издателски къщи: рецензия 138

електронни сайтове – изобразително изкуство: рецензия 134

електронни сайтове – интернет доставки за масовия потребител: анализ 156

електронни сайтове – компании доставчици на информационни технологии: рецензия 133, 331, 329

електронни сайтове – компании за интернет услуги: рецензия 130

електронни сайтове – консултиране на фирми клиенти за реализацията на вътрешния и международния пазар: рецензия 132

електронни сайтове – корпорация за компютърни технологии Apple computer, inc. за България: рецензия 199

електронни сайтове – кредитни карти – разплащания: анализ 155

електронни сайтове – Президентство – Министерство на вътрешните работи – България – Италия 50

електронни сайтове – спортна сфера: рецензия 340

електронни сайтове – телекомуникационни оператори: рецензия 131, 136

електронни сайтове – фирми за внос и услуги в сферата на информационните технологии: рецензия 148

електронни сайтове – фирми за доставяне на интернет: рецензия 151

електронни сайтове – фирми за индустриални продукти в сферата на информационните технологии: рецензия 152

електронни сайтове – фирми за интернет доставки: рецензия 143

електронни сайтове – фирми за интернет услуги – рецензия 333, 334

електронни сайтове – фирми за информационни и комуникационни услуги: рецензия 140, 146

електронни сайтове – фирми за информационни технологии в сферата на мениджмънта: рецензия 153

- електронни сайтове – фирми за комплексни информационни системи:
рецензия 139
- електронни сайтове – фирми за компютърни, софтуерни и охранителни системи:
рецензия 142
- електронни сайтове – фирми за мобилни оператори: рецензия 141, 330
- електронни сайтове – фирми за планиране на маркетингови кампании и
управление на логистичните процеси: рецензия 147
- електронни сайтове – фирми за телекомуникации: рецензия 145
- електронни сайтове – фирми за телекомуникационни технологии: рецензия 338
- електронни сайтове – фирми за телекомуникационни услуги: рецензия 129, 332
- електронни сайтове – фирми на информатизацията – методология, системно-
структурна картина (естествена класификация, електронен регистър): анализ 328
- електронно моделиране – Ask-Net Sofia (Private Company) (Компютри, локални
мрежи, интернет): информационно осигуряване 39
- Елин Пелин – биографична скица – „Гераците”: анализ 299
- Елин Пелин / „Гераците” – феноменология на патриархалния дух: мироглед на
българския селянин 300
- енциклопедии – българска цивилизация / А. Стаматов и др.; Под общ. ред. на
Александър Фол (София, 2005): рецензия 56
- енциклопедии – български традиционен календар / БАН, Център. библиотек. и др.; Вера
Маринкова и др. (Пловдив, 2004): рецензия 57, 286
- енциклопедия – ръкописна книга: „Искусство западноевропейской рукописной
книги V-XVI вв.” (Санкт-Петербург, 2005): рецензия 85, 251-85
- „Епопея на забравените” / Иван Вазов – българска история – лирически историзъм –
лирически код: анализ 298
- „Епопея на забравените” / Иван Вазов – естетика на героизма 297
- есе: културно-историческо наследство: възпитателен дискурс 203

естетика на героизма – „Епопея на забравените” / Иван Вазов 297

жената в България – професионалното израстване: социален портрет 61

животозастрахователна компания – „Ей Ай Джи Лайф (България)” – информационно трасе за България 51

Заимов, Стоян – Българско възраждане – музей – идея: анализ 363

Заимов, Стоян – идея – Българско възраждане – музей: анализ 363

здравеопазване в България – история (1944-1952 г.): рецензия 97, 263-97

Златен век; цар Симеон Велики – политика; култура; история: културологичен дискурс 348

знание – информация: феноменология: анализ 158, 232-158

Иванчев, Светомир Тодоров (1920-1991 г.) – биобиблиографска скица – сравнително славянско езикознание: проспект 189

идеална държава / Платон – древногръцка философия: културологичен дискурс 349

„Избери своето училище”: проект 9

известни личности – Елвис Пресли – наркотици – зависимост: социокултурен дискурс 361

извори – древногръцка литература – тракийска култура: феноменология 351

„Изворът” / Айн Ранд – художествена литература: рецензия 83, 249-83

извънаудиторна работа със студентите / Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии: „Методика на научните изследвания (6.01.2006 г.) – учебно-педагогически процес”: феноменология (интерактивност); методология (кадастър); историография 207, 374-207

издателска култура – царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Цветана Къосева и др.: рецензия 15, 239

издателски електронни къщи: „Делта Плюс – електронни сайтове: рецензия 150

издателски електронни къщи: „Slavica publishers” – електронни сайтове: рецензия 149

издателски електронни фирми – електронни сайтове: рецензия 137

издателски къщи – електронни сайтове: рецензия 138

издателски форми – Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова:
рецензия 34, 245

изобразително изкуство – електронни сайтове: рецензия 134

изобразително изкуство – художествено творчество: каталог / Александър
Александров 177

изобретяването на компютъра – Джон Атанасов – идеи 341

Източно православие – културен комплекс Солун – Метеора – Охрид „Пътят на
светлината”: маршрут 187

икономика – политика – справочни издания – краезнание (Враца):
рецензия 103, 269-103

Институт за литература – Българска академия на науките – текуща регистрационна
библиография (2005 г.): рецензия 92, 258-92

Институт за литература – Българска академия на науките – текуща регистрационна
библиография (2000-2006 г.): рецензия 93, 259-93

интелектуални комуникации; информационни технологии – „Интелектуални
комуникации и съвременни технологии” / К. Върбанова-Денчева:
рецензия 84, 250-84

„Интелектуални комуникации и съвременни технологии” / К. Върбанова-Денчева –
информационни технологии – интелектуални комуникации: рецензия 84, 250-84

интернет агенцията в сферата на информационните технологии и услуги ICN –
Information Communications Networks : информационна картина 38

интернет доставки за масовия потребител – електронни сайтове: анализ 156

информационен агент: защита, информация – java 211

информационен бюлетин – Българска академия на науките – „Българистика
(Vulgarica)”: рецензия 96, 262-96

Информационен център – булгарика – „България в чуждестранната литература”
– Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”: рецензия 95, 261-95

информационна карта – научно-документален филм – Ритъмът на времето (Нестинарството: Информ. карта) – Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режикура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков (София, 2008) – DVD – нестинарство: рецензия 346

информационна карта – нестинарство – традиционна библиотека – електронна библиотека – библиография – централен периодичен печат – 30-те г. на XX в. – регионален периодичен печат – 30-те г. на XX в.: историография 370

информационна карта – нестинарство – философия; научно-документални филми: Ритъмът на времето / Стоян Денчев; Александра Куманова (София, 2008): информационна среда: рецензия 369

информационна карта – Сердика – Средец – София 77, 216-77

информационна карта – София 81

информационна карта – София – ротонда „Св. Георги” 76, 215-76

информационна карта – София след 1878 г. 78, 217-78

информационна картина – ICN – Information Communications Networks – интернет-агенцията в сферата на информационните технологии и услуги 38

информационна картина – колопроктология (по концепцията на проф. д.м.н. д-р Николай Яръмов) 33

информационна картина – проф. д.м.н. д-р Николай Яръмов – биографична скица: феноменология 304

информационна картина на библиографското моделиране по темата: „Arts and Humanities” – социология 20

информационна картина на типовете клиенти – универсален хранителен магазин „Мерси” 66

информационна скица – информационно-технологични проблеми – Библиотекостроение, библиографостроение и информатика: Терминологичен путеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007) 314

информационната култура на обществото – куриерската култура 65

- информационни картини – детски игри 164
- информационни ресурси – исторически музей – музеология: рецензия 99, 265-99
- информационни технологии: библиографско изследване 25
- информационни технологии – интелектуални комуникации – „Интелектуални комуникации и съвременни технологии” / К. Върбанова-Денчева: рецензия 84, 250-84
- информационни технологии – образование – научни форуми – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Долна баня, 31.03. – 1.04.2006 г.): рецензия 101, 267-101
- информационни технологии в музеите – Информационные технологии в музеи / Состав. Д. Ю. Гук и др. (Санкт-Петербург, 2006): рецензия 345
- информационно моделиране – рецензиране (Милтенова, М. По следите на изгубеното. – Орхание, 2005.) 32
- информационно осигуряване – Ask-Net Sofia (Private Company) (Компютри, локални мрежи, интернет): електронно моделиране 39
- информационно разнообразие на света: феноменология 48
- информационно-технологични проблеми – Библиотекостроение, библиографостроение и информатика: Терминологический путеводитель / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007): информационна скица 314
- Информационные технологии в музеи / Состав. Д. Ю. Гук и др. (Санкт-Петербург, 2006) информационни технологии в музеите: рецензия 345
- информация – знание: феноменология: анализ 158, 232-158
- информация: информационни системи, системи за информиране: анализ 210
- „Искусство западноевропейской рукописной книги V-XVI вв.” (Санкт-Петербург, 2005) – ръкописна книга – енциклопедия: рецензия 85, 251-85
- историографски дискурс; библиографски дискурс – нестинарство 31
- историографски дискурс – нестинарство – концепции: интерпретация 367

историографско изследване – нестинарство – поетическа рефлексия (Робърт Грейвс; Живко Ковачев; Невена Стефанова): философски анализ 366

историческа скица – София 80

исторически мемориални паметници – бюстове: Борисова градина – София: изследване 355

Исторически музей – Велинград – музейно дело: изследване 371

исторически музей – информационни ресурси – музеология: рецензия 99, 265-99

история на книгата – книгознание – Историята и книгите като приятелство: Сб. в памет на Митко Лачев / Състав. Надя Данова и др. (София, 2007): рецензия 323

история – Златен век; цар Симеон Велики – политика; култура: културологичен дискурс 348

история за ученици – вторичнодокументално информационно моделиране – училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево: Систематичен каталог 126, 230-126

история – училищно образование – с. Сапарево, Кюстендилска област: анализ 364

Историята и книгите като приятелство: Сб. в памет на Митко Лачев / Състав. Надя Данова и др. (София, 2007) – история на книгата – книгознание: рецензия 323

Италия – електронни сайтове – Президентството – Министерството на вътрешните работи – България 50

кадастър – библиографоведски измерения – Библиотековедение, библиографоведение и информатика: Терминол. путеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева; Состав. И. Ю. Акифьева и др. (Москва, 2007) 313

калкулирането на месечните цени за храна на домашен социален патронаж: технологични аспекти 52

Каравелов, Любен – концептуален анализ: фреймова картина 10

Каравелов, Любен – фреймова картина – гражданско обществено съзнание: анализ 116

картография – Сборяново / Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев (Пловдив, 2002): рецензия 54, 284

каталог / Александър Александров – изобразително изкуство – художествено творчество 177

каталог – регионален исторически музей (Враца) – музеология: рецензия 100, 266-100

Кацаров, Гаврил– историография – фреймова картина: анализ 293

кинология в Европа: информационна карта 162

Кирило-Методиевска книжнина – историко-географска карта – Аквилейска патриаршия: изследване 74

Кирило-Методиевски вестник „За буквите – О писменехъ” / СВУБИТ (бр. 25, май 2007) – информационна скица: синтез 188

Кишиловска, Малгожата. Комуникации в библиотеката (София, 2006): рецензия 194, 279-194

класификация на българските електронни сайтове – on line обучението по български език и литература 46

класификация на социалните типове хора – бензиностанция 64

книги – писмено слово 3

книговедско-библиотековедски контекст / Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия 242

книгознание – история на книгата – Историята и книгите като приятелство: Сб. в памет на Митко Лачев / Състав. Надя Данова и др. (София, 2007): рецензия 323

книгознанието в България – Българска книга: Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия 36, 241

книгоиздаване – „Композиция на книгата” / Лъчезар Георгиев (София, 2007): рецензия 317

книжен каталог – читалищна библиотека „Васил Левски” (Горна Малина, Софийска област): библиографско системно-структурно измерение 37

Ковачев, Живко – нестинарство – поетическа рефлексия: историографско изследване; философски анализ 366

„Коледари”/ Пенчо Славейков – естетика на поемата – портрет на личността 302

колекция дарение „Фунев” (Градска художествена галерия – Мездра): анализ 172

колопроктология (по концепцията на проф. д.м.н. д-р Николай Яръмов): информационна картина 33

компани доставчици на информационни технологии – електронни сайтове: рецензия 133, 329, 331

компани за интернет услуги – електронни сайтове: рецензия 130

„Композиция на книгата” / Лъчезар Георгиев (София, 2007) – книгоиздаване: рецензия 317

комуникации в библиотеката – Малгожата Кишиловска. Комуникации в библиотеката (София, 2006): рецензия 194, 279-194

комуникация – диалог – профили: изследване 176, 236-176

конвергентност; дивергентност – „Национално, балканско и европейско : Сб.” (София, 2008): рецензия 311

Константин Преславски / „Азбучна молитва”: анализ 290

Константин Преславски / „Азбучна молитва” – концепция: анализ 291

консултиране на фирми клиенти за реализацията на вътрешния и международния пазар – електронни сайтове: рецензия 132

концептуален анализ – фреймова картина – Любен Каравелов 10

концепции – нестинарство: интерпретация: историографски дискурс 367

корпорация за компютърни технологии Apple computer, inc. за България – електронни сайтове: рецензия 199

краезнание (Враца) – икономика – политика – справочни издания: рецензия 103, 269-103

краезнание – история на с. Сапарево, Кюстендилска област – Спас Вуков / Сапарево през близката и далечна древност. (Сапарево, 2007); ръкопис: рецензия 365

Крал Владислав III Варненчик на Балканите (1443-1444 г.) / Миечислав Биелски:
рецензия 180, 277-180

кредитни карти – разплащания – електронни сайтове: анализ 155

Крейпо, Ричли Х. – културна антропология: рецензия 237

Кроули, Вивиан; Силвър Рейвън Улф – природа – информационна картина;
Петър Дънов – картина на природата: изследване 82

култова архитектура и изкуство (XV-XXв.) – Североизточна България –
сборници: рецензия 179, 276-179

култура на обществото – спортните облекла 63

култура на обществото – хранене 62

културен комплекс Солун – Метеора – Охрид „Пътят на светлината” – Източно
православие – маршрут 187

културен туризъм – Врачанска област: планировка 202

културна антропология – Ричли Х. Крейпо: рецензия 237

културно-историческо наследство – възпитателен дискурс: есе 203

културно-историческо наследство – културология 5

културно-историческо наследство – национална сигурност 1

културно-историческо наследство – проблеми – виртуални музеи: изследване 354

културно-историческо наследство: полифункционалност: анализ 159

културно-историческо наследство: практика – Старозагорска област: Проект „Тракия
– кръстопът на цивилизации” 372, 373

културно-историческото наследство – национална и международна защита 8

културология – културно-историческо наследство 5

културология – театър – Балкани – Европа / Мирослава Кортенска (София, 2006):
рецензия 326

културология; критика; литературознание – периодични издания: „Пламяк“:
рецензия 90, 256-90

куриерска култура – информационната култура на обществото 65

Кюстендилска област: културология – археологически обекти (тракийски;
късноантични; късносредновековни): анализ 169

лирически историзъм – „Епопея на забравените“ / Иван Вазов – българска история –
лирически код: анализ 298

лирически код – „Епопея на забравените“ / Иван Вазов – българска история –
лирически историзъм: анализ 298

литературознание; културология; критика – периодични издания: „Пламяк“:
рецензия 90, 256-90

маршрут – културен комплекс Солун – Метеора – Охрид „Пътят на светлината“ –
Източно православие 187

масова комуникация – медийна психология / Стоицова, Толя. Лице в лице с
медиите (София, 2004): рецензия 280

масови универсални периодични издания (списание „Бляськ“ и списание „Story“):
анализ 109, 222-109

медиевистика – библиографска скица – Хенрих Бирнбаум (род. 1925 г.):
проспект 190

медиевистика – Георги Баласчев – археология – метод: анализ 121

медийна психология – масова комуникация / Стоицова, Толя. Лице в лице с
медиите (София, 2004): рецензия 280

медийното пространство – насилие: социално-психологически аспекти 59

международна икономика – вторичнодокументално информационно моделиране
– Градска библиотека „Стоян Дринов“, Панагюрище: Генерален каталог
(1964-2003 г.) 123, 228-123

Международна научна конференция „Сто години от рождението на ...“, Варна,
5-7 октомври 2007 г. – доклади – информационно моделиране на проблематиката –
Иван Дуйчев 292

международна ретроспективна библиография – Annual bibliography of the history of the printed book and libraries: ABNB (Hague, 1973): рецензия 192, 278-192

международно и национално трасе на вторичнодокументалната структура на инфосферата – геология 29

месечно почасово разписание: диабетно болни: разделно хранене 163

„Методика на научните изследвания” (6.01.2006 г.) – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – учебно-педагогически процес – извънаудиторна работа със студентите: феноменология (интерактивност); методология (кадастър); историография 207, 374-207

минерална вода „Thorn spring”: системна картина на производството 42

Михов, Никола В., акад.; проф. Тодор Боров / Витрина N 5 – Библиотечно-информационен център / Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Музей на съвременната българска духовност: изследване 181, 182

мода и моден грим в България: феноменология 44

момента компактна картина по международната универсална библиография и онлайн каталог на Библиотеката на Софийския университет „Св. Климент Охридски” – социология 26

музей – пътеводител – Софийски университет „Св. Климент Охридски”: рецензия 106, 270-106

Музей на съвременната българска духовност: Витрина N 5 / акад. Никола В. Михов; проф. Тодор Боров – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Библиотечно-информационен център: изследване 181, 182

Музей на съвременната българска духовност – Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – персоналии: проф. Тодор Боров (1901-1993 г.): изследване 19

музейно дело – Исторически музей – Велинград: изследване 371

музеология – исторически музей – информационни ресурси: рецензия 99, 265-99

музеология – култура – социокомуникативен подход – Сачев, Евгений. Социокомуникативна музеология (София, 2004): рецензия 347

музеология – постмодерност / Нац. науч. конф., посветена на 120 г. музейно дело – Габрово, 14-15.10.2003 г.: рецензия 285

музеология – регионален исторически музей (Враца) – каталог: рецензия 100, 266-100

музеология – СУ „Св. Климент Охридски” – периодични издания: „Museum”: рецензия 89, 255-89

музикална култура – съвременно българско общество: информационна картина 170, 235-170

Мутафчиев, Петър (1883-1943 г.) – биографична скица – концепция: анализ 294
писмено слово – книги 3

наркотици – зависимост; известни личности – Елвис Пресли: социокултурен дискурс 361

народен календар – празници – Българско възраждане – аналитичен репертоар: изследване 104, 220-104

Народен театър „Иван Вазов” – информационен фонд – плакати: изследване 186

Народна библиотека „Иван Вазов” – Пловдив – Иван Добровски – дарителство: история 307

Народна библиотека „Иван Вазов”: Електронен каталог на книги – препоръчителен библиографски списък за студенти по хирургия – хирургия: вторичнодокументално информационно моделиране 125, 229-125

Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” – читатели – библиотечен фонд: емпирично наблюдение 105

Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”. Информационен център – булгарика: рецензия 95, 261-95

Народно читалище „Развитие”, Белоградчик; Никола Савчев – създател на Народно читалище „Развитие”, Белоградчик: история 308

насилие – медийното пространство: социално-психологически аспекти 59

научна конференция (София, 14-15.04.2006 г.) – славистика: рецензия 87, 253-87

научна конференция: IV национална (В. Търново, 22-23.11.2005 г.) – библиотеки; четене; комуникации: рецензия 88, 254-88

научна култура – царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки / Цветана Къосева и др.: рецензия 16

научни форуми – образование – информационни технологии – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Долна баня, 31.03. – 1.04.2006 г.): рецензия 101, 267-101

научно-документален филм – рецензия – Ритъмът на времето (Нестинарството: Информ. карта) – Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режисура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков (София, 2008) – DVD – нестинарство: информационна карта: рецензия 346

национална и международна защита – културно-историческото наследство 8

национална сигурност – културно-историческо наследство 1

„Национално, балканско и европейско : Сб.“ (София, 2008) – конвергентност; дивергентност: рецензия 311

Несебър – стар град / Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев (Пловдив, 2004): рецензия 58, 283

Нестинарката / Тодор Бакалов (София, 1995): рецензия 368

нестинарство – библиографски дискурс; историографски дискурс 315

нестинарство – концепции: интерпретация: историографски дискурс 367

нестинарство – поетическа рефлексия (Робърт Грейвс; Живко Ковачев; Невена Стефанова): историографско изследване; философски анализ 366

нестинарство – философия; научно-документални филми: Ритъмът на времето / Стоян Денчев; Александра Куманова (София, 2008): информационна среда; информационна карта: рецензия 369

нестинарство – философия; художествена литература – Нестинарката / Тодор Бакалов (София, 1995): рецензия 368

„Нет Инфо Бг Ад” – цялостни онлайн стратегии за интегрирано комуникационно присъствие на клиенти в сайтовете 49

новинарски рубрики – средства за масова комуникация в България: типологична картина 40

образи на Св. Кирил и Св. Методий – църковна живопис: културологичен дискурс 356

образование – екология – библиографско моделиране: изследване 122, 227-122

образование – информационни технологии – научни форуми – Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Долна баня, 31.03. – 1.04.2006 г.): рецензия 101, 267-101

община Русе: сборници от решения / Състав. Иво Жейнов, Веселина Антонова (Русе, 2005): рецензия 324

околна среда – устойчиво развитие – фотографска изложба: методология / Ян Артюс-Бертран: феноменология 350

онлайнския каталог на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” – възпитание на детето: панорама по проблема 21

операционни системи: UNIX, LINUX, WINDOWS – учебна литература / Иван Иванов; Петър Стойков: рецензия 157, 271-157

оптимизъм – бъдеще 6

Освобождението на България от османско робство 1878 г. – Стоян Райчевски. Паметници на признателност за Освобождението на България [: Албум] (София, 2004): рецензия 322

„От информация към знания” / СВУБИТ – III Студентска научна конференция и изложба: културология; технологично осигуряване: анализ 178

охрана на обществения ред – видеонаблюдателни охранителни системи – предотвратяване и разкриване на престъпления: изследване 161, 234-161

Паисий Хилендарски, отец – кръгла маса (Перник, 17.03.2007 г.): библиографски дискурс 320

Панев, Цветко: персоналия – читалищно дело – образование: изследване 357

паневритмия: информационен план: философски; религиозен; космически; лечебен – Петър Дънов – философско-религиозна система: изследване 107, 221-107

паневритмия: онтологичен и историографски дискурс – Петър Дънов – философско-религиозна система: изследване 168

панорама – София – съвременен маршрут 79

Пантеон на възрожденците; църквата „Всях Светих” – Русе / Иво Жейнов; Веселина Антонова (Русе, 2006): рецензия 362

паралелни светове – художествена литература – фантастика – жанрова структура: изследване 108

Пастернак, Борис / „Доктор Живаго” – съветска художествена литература: анализ 360

патриархалният дух: феноменология – „Гераците” / Елин Пелин: мироглед на българския селянин 300

периодичен печат – 30-те г. на XX в. – регионален периодичен печат – 30-те г. на XX в. – историография: информационна карта 370

периодичен печат – електронни публикации – Journal of Information Technology Education. – 2006; Informing Science. – 2006. 22

периодични издания: „Пламяк” – литературознание; културология; критика: рецензия 90, 256-90

периодични издания: „Museum” – СУ „Св. Климент Охридски” – музеология: рецензия 89, 255-89

персоналии: проф. Тодор Боров (1901-1993 г.) – Музей на съвременната българска духовност: изследване – 181, 182

персоналия – Боян Арсенков – личен архив: изследване 353

плакати / Народен театър „Иван Вазов” – информационен фонд: изследване 186

политика – икономика – справочни издания – краезнание (Враца): рецензия 103, 269-103

полифункционалност: културно-историческо наследство: анализ 159
попфолк – изследване: рецензия 171, 272-171

постмодерност – музеология / Нац. науч. конф., посветена на 120 г. музейно дело – Габрово, 14-15.10.2003 г.: рецензия 285

Потомците на Баба Тонка и Народният съд / Веселина Антонова (Русе, 2001) – родословие – Баба Тонка Обретенова: рецензия 325

„Празникът на Освобождението по страниците на българските вестници 1885-1944” (София, 2008): рецензия – албуми: български периодичен печат 319

празници – народен календар – Българско възраждане – аналитичен репертоар: изследване 104

практика – културно-историческо наследство – Проект „Тракия – кръстопът на цивилизации” – Старозагорска област 372, 373

предотвратяване и разкриване на престъпления – охрана на обществения ред – видеонаблюдателни охранителни системи: изследване 161, 234-161

предпочитани типове – художествена литература – читателският интерес – читателската аудитория: препоръки 18

Президентство – Министерство на вътрешните работи – България – Италия – електронни сайтове 50

препоръчителен библиографски списък за студенти по хирургия – хирургия – вторичнодокументално информационно моделиране – Народна библиотека „Иван Вазов”: Електронен каталог на книги 125, 229-125

Пресли, Елвис – известни личности – наркотици – зависимост: социокултурен дискурс 361

приказки: библиографското моделиране по темата 23

приказки – интериоризация: изследване 183

приказки – „Пиноккио” / Карло Колоди; анимация – Уолт Дисни: културологичен аспект 358

природа – информационна картина; Петър Дънов – картина на природата; Вивиан Кроули; Силвър Рейвън Улф: изследване 82, 219-82

продукция на българската фирма – представител на компанията „MBMD” – социологически проучвания, маркетинг и анализ в областта на електронната информационна индустрия 53

проект – „Избери своето училище” 9

проект „Тракия – кръстопът на цивилизации” – културно-историческо наследство:
практика – Старозагорска област 372, 373

проектиране – тракологични изложби: постановка 204

професионална реализация 4, 7

професионално израстване – жената в България: социален портрет 61

професия – библиотекар 2

профили – комуникация – диалог: изследване 176

публична дейност, публична администрация, публична сфера: същност,
изисквания, управление 41

Първо българско царство – християнска архитектура: изследване 184

пътеводител – музей – Софийски университет „Св. Климент Охридски”:
рецензия 106, 270-106

пътеводител за селище (Голяма Раковица, Софийска област) – методология 31

равен достъп до записаното знание и информация – ценности – библиотекознание
(САЩ): рецензия 102, 268-102

разделно хранене: диабетно болни: месечно почасово разписание 163

разплащания – електронни сайтове – кредитни карти: анализ 155

Райчевски, Стоян. Паметници на признателност за Освобождението на България
[: Албум] (София, 2004) – Освобождението на България от османско робство 1878 г.:
рецензия 322

регионален исторически музей (Враца) – каталог – музеология:
рецензия 100, 266-100

резерватите в България – по онлайнвия каталог на библиотеката на Софийския
университет „Св. Климент Охридски”: вторичнодокументално отражение 30

религиозни секти в България: феноменология 205

ретроспективна библиография – руска емиграция: рецензия 94, 260-94

ретроспективна рекламна библиография на търговията с книги: рецензия 98, 264-98

рецензиране – информационно моделиране (Милтенова, М. По следите на изгубеното. – Орхание, 2005.) 32

римски – ранновизантийски град – Улпия Ескус – Ulpia Oescus / Иван Теофилов; Румен Иванов: рецензия 174, 274-174

Ритъмът на времето (Нестинарство: Информ. карта): Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режикура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков (София, 2008) – DVD – синтезиран вариант на бълг. и англ. ез., 2007; разширен вариант на бълг., рус., англ. ез., 2008. – 28.09.2007 г. – село Българи – Странджа, България; 15.10.2007 г. – Анже, Франция; 1.11.2007 г. – София, България; 4.12.2007 г. – Москва, Русия; 22.02.2008 г. – Тапаханокс, щат Вирджиния, САЩ; 22.05.2008 г. – Нант, Франция; 10.06.2008 г. – Крим, Украйна; 22.06.2008 г. – Варна, България; 28.07.2008 г. – Санкт-Петербург, Русия; 1.11.2008 г. – София, България: премиери 287

Ритъмът на времето (Нестинарството: Информ. карта) – Науч.-докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режикура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков (София, 2008) – DVD – нестинарство: информационна карта – научно-документален филм: рецензия 346

родословие – Баба Тонка Обретенова – Потомците на Баба Тонка и Народният съд / Веселина Антонова (Русе, 2001): рецензия 325

рокмузика – група „Гранулом“: репертоар 185

ротонда „Св. Георги“ – София – информационна карта 76, 215-76

руска емиграция – ретроспективна библиография: рецензия 94, 260-94

Руско-английско-българска версия на терминологичния „Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности“ (Санкт-Петербург, 2005) – транслитериране 312

ръкописна книга – енциклопедия: „Искусство западноевропейской рукописной книги V-XVI вв.“ (Санкт-Петербург, 2005): рецензия 85, 251-85

- Савчев, Никола – създател на Народно читалище „Развитие”, Белградчик – Народно читалище „Развитие”, Белградчик: история 308
- с. Сапарево, Кюстендилска област – история – Спас Вуков / Сапарево през близката и далечна древност. (Сапарево, 2007); ръкопис – краезнание: рецензия 365
- с. Сапарево, Кюстендилска област – училищно образование – история: анализ 364
- Сачев, Евгений. Социокомуникативна музеология (София, 2004) – музеология – култура – социокомуникативен подход: рецензия 347
- Сборяново – картография / Състав. Боряна Матева, Живка Михайлова, Валентин Минев (Пловдив, 2002): рецензия 54, 284
- Св. Ангеларий – биобиблиографска скица: проспект 191
- Св. Кирил и Св. Методий – отражение в славянските печатни книги от XV-XVII в. 306
- Св. Константин-Кирил Философ – феноменология: анализ 117
- Св. Св. Кирил и Методий – феноменология: анализ 118
- световен периодичен печат – хроника за България (1912-1925 г.): рецензия 86, 252-86
- световна финансова система – Джордж Сорос 342
- Североизточна България – сборници – култова архитектура и изкуство (XV-XXв.): рецензия 179, 276-179
- Сердика – Средец – София – информационна карта 77, 216-77
- Симеон Велики, цар – политика; култура – Златен век – история: културологичен дискурс 348
- системна картина на производството – минерална вода „Thorn spring” 42
- системно-структурна картина на произведенията на Петър Дънов – текуща национална библиография на България (1996-1999 г.); дъновизъм 327
- Славейков, Пенчо / „Коледари” – естетика на поемата – портрет на личността 302
- славистика – научна конференция (София, 14-15.04.2006 г.): рецензия 87, 253-87

- Сорос, Джордж – световна финансова система 342
- Сотиров, Г. – библиографска скица – княз Болеслав II (967-999 г.): проспект 193
- Софийски районен съд: 33. състав, м. август 2006 г. – граждански дела – вторичнодокументално информационно моделиране 124
- Софийски университет „Св. Климент Охридски” – музей – пътеводител: рецензия 106, 270-106
- София – архитектурен облик: анализ 166
- София – информационна карта 81
- София – информационна карта; ротонда „Св. Георги” 76, 215-76
- София – историческа скица 80, 218-80
- София – панорама – съвременен маршрут 79
- София след 1878 г. – информационна карта 78, 217-78
- социално-психологически аспекти – медийното пространство – насилие 59
- социално-психологически дискурс – детска литература – „Антон и Точица” / Ерих Кестнер 359
- социологически проучвания, маркетинг и анализ в областта на електронната информационна индустрия – продукция на българската фирма-представител на компанията „MBMD” 53
- социология – информационна картина на библиографското моделиране по темата: „Arts and Humanities” 20
- социология – моментна компактна картина по международната универсална библиография и онлайнвия каталог на Библиотеката на Софийския университет „Св. Климент Охридски” 26
- социология – разбиране на себе си и другия / Appelbaum, Richard P. et al. Sociology (New York, 1995): рецензия 17, 248
- социопсихология – търговия: бяла и черна техника 43

Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии 19

Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Библиотечно-информационен център / Музей на съвременната българска духовност: Витрина N 5 / акад. Никола В. Михов; проф. Тодор Боров: изследване 181, 182

Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Библиотечно-информационен център – читателска аудитория: изследване 120, 226-120

Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Музей на съвременната българска духовност: персоналии: проф. Тодор Боров (1901-1993 г.) 19

Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Долна баня, 31.03. – 1.04.2006 г.) – научни форуми – образование – информационни технологии: рецензия 101, 267-101

Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – Студентско научно общество – първичнодокументален инструментариум – библиографска рефлексия – символни конотации: историография (19.05.2006 г.) 206

Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии – учебно-педагогически процес – извънаудиторна работа със студентите: „Методика на научните изследвания” (6.01.2006 г.): феноменология (интерактивност); методология (кадастър); историография 207, 374-207

списание „Блясък” и списание „Story” – масови универсални периодични издания: анализ 109, 222-109

списание „Българска мисъл” (1925-1935 г.) – рубрики: библиографска картина 28

спортна сфера – електронни сайтове: рецензия 340

спортните облекла – култура на обществото 63

справочни издания – краезнание (Враца) – икономика – политика: рецензия 103, 269-103

справочно-библиографски институции – фреймова структура – Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942): анализ 110

справочно-информационни издания – Българска академия на науките:
рецензия 91, 257-91

сравнително славянско езикознание – Светомир Тодоров Иванчев (1920-1991 г.) –
проспект - библиографска скица 189

средства за масова комуникация в България – новинарски рубрики –
типологична картина 40

Станчева, Кремена – народна певица – български певчески фолклор 309

стар град – Несебър / Състав. Димо Кожухаров, Валентин Минев (Пловдив,
2004): рецензия 58

старобългарски азбуки (глаголица – кирилица) – византийско културно влияние –
европейска (християнска) историческа памет: анализ 70

Стефанова, Невена – нестинарство – поетическа рефлексия: историографско
изследване; философски анализ 366

Стоицова, Толя. Лице в лице с медиите (София, 2004): рецензия 280

Стрелча – април 1876 г. : Сб. с ист. материали за участието на Стрелча и стрелчани в
Априлското въстание 1876 г. / [Състав. Мариета Найденова и др.] (София, 2006
[2007]) – Априлското въстание 1876 г.: рецензия 321

Студентско научно общество – първичнодокументален инструментариум –
библиографска рефлексия – символни конотации – Специализирано висше училище
по библиотекознание и информационни технологии (19.05.2006 г.):
историография 206

Студентско научно общество при Специализираното висше училище по
библиотекознание и информационни технологии – стратификация: изследване 208
СУ „Св. Климент Охридски” – музеология – периодични издания: „Museum”:
рецензия 89, 255-89

съветска художествена литература – „Доктор Живаго” / Борис Пастернак:
анализ 360

съвременен маршрут – София – панорама 79

съвременно българско общество – музикална култура: информационна
картина 170, 235-170

съкровище на българските ханове – изследване: рецензия 173, 273-173

[Трета] III Студентска научна конференция и изложба „От информация към знания” / СВУБИТ – културология; технологично осигуряване: анализ 178

театър – културология – Балкани – Европа / Мирослава Кортенска (София, 2006): рецензия 326

текуща национална библиография – фреймова структура – Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942): анализ 111

текуща национална библиография на България (1996-1999 г.) – системно-структурна картина на произведенията на Петър Дънов; дъновизъм 327

текуща регистрационна библиография (2000-2006 г.) – Българска академия на науките. Институт за литература: рецензия 93, 259-93

текуща регистрационна библиография (2005 г.) Българска академия на науките. Институт за литература: рецензия 92, 258-92

телекомуникационни оператори – електронни сайтове: рецензия 131, 136

Теодоров-Балан, Александър – живот и творчество – фреймова картина: анализ 295

технологични аспекти – калкулирането на месечните цени за храна на домашен социален патронаж 52

техносфера – фототехника: анализ 160, 233-160

традиционна библиотека – електронна библиотека – библиография – централен периодичен печат – 30-те г. на XX в. – регионален периодичен печат – 30-те г. на XX в. – историография – информационна карта – нестинарство 370

тракийска култура – извори – древногръцка литература: феноменология 351

тракийски владетели; Долината на розите; / Състав. Косьо Зарев; Авт. на текста Георги Китов и др. (Пловдив, 2001): рецензия 282

тракийски владетели; Долината на розите / Състав. Косьо Зарев; Авт. на текста Георги Китов и др. (Пловдив, 2001): рецензия 55

„Тракия – кръстопът на цивилизации” – проект – практика – културно-историческо наследство – Старозагорска област 372, 373

- тракологични изложби – проектиране: постановка 204
- транслитериране – Руско-английско-българска версия на терминологичния „Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности” (Санкт-Петербург, 2005) 312
- транслитериране на терминологичния „Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности” (Санкт-Петербург, 2005) – Руско-английско-българска версия 312
- туризъм – тенденции и перспективи за развитие в България 305
- търговската фирма за офис-продукти и услуги по каталог „Престиж” – електронна продукция 24
- тютюнопушене: феноменология: анализ 165
- Уикипедия – електронни енциклопедии: рецензия 344
- Улпия Ескус – Ulpia Oescus / Иван Теофилов; Румен Иванов – римски – ранновизантийски град: рецензия 174, 274-174
- Улф, Силвър Рейвън, Вивиан Кроули – природа – информационна картина; Петър Дънов – картина на природата: изследване 82
- универсален библиографски пътеводител от втора степен с международен обхват – планировка – Боров, Тодор. Пътя към книгите (София, 1942): анализ 115
- универсален хранителен магазин „Мерси” – информационна картина на типовете клиенти 66
- учебна литература / Иван Иванов; Петър Стойков – UNIX, LINUX, WINDOWS операционни системи: рецензия 157, 271-157
- училищна библиотека „Съзнание” – с. Синитево: Систематичен каталог – история за ученици – вторичнодокументално информационно моделиране 126, 230-126
- училищно образование – история – с. Сапарево, Кюстендилска област: анализ 364
- феноменология на патриархалния дух – „Гераците” / Елин Пелин: мироглед на българския селянин 300
- философска картина – Пейо Яворов: творчески профил 301

философско-религиозна система – паневритмия: информационен план:
философски; религиозен; космически; лечебен – Петър Дънов:
изследване 107, 221-107

фирми за внос и услуги в сферата на информационните технологии – електронни
сайтове: рецензия 148

фирми за доставяне на интернет – електронни сайтове: рецензия 151

фирми за индустриални продукти в сферата на информационните технологии –
електронни сайтове: рецензия 152

фирми за интернет доставки – електронни сайтове: рецензия 143

фирми за интернет услуги – електронни сайтове: рецензия 333, 334

фирми за информационни и комуникационни услуги – електронни сайтове:
рецензия 140, 146

фирми за информационни технологии в сферата на мениджмънта – електронни
сайтове: рецензия 153

фирми за комплексни информационни системи – електронни сайтове:
рецензия 139

фирми за компютърни, софтуерни и охранителни системи – електронни сайтове:
рецензия 142

фирми за консултантски услуги в сферата на информационните технологии –
Европейски иновационен център – електронни сайтове: рецензия 154, 335

фирми за мобилни оператори – електронни сайтове: рецензия 141, 330

фирми за планиране на маркетингови кампании и управление на логистичните
процеси – електронни сайтове: рецензия 147

фирми за телекомуникации – електронни сайтове: рецензия 145

фирми за телекомуникационни технологии – електронни сайтове: рецензия 338

фирми за телекомуникационни услуги – БТК – електронни сайтове: рецензия 336

фирми за телекомуникационни услуги – електронни сайтове: рецензия 129, 332

фирми на информатизацията – електронни сайтове – методология, системно-структурна картина (естествена класификация, електронен регистър): анализ 328

фирми на информатизацията – електронни сайтове: електронен регистър (електронна библиотека) 127, 231-127

фирми на информатизацията – електронни сайтове: методология, системно-структурна картина (естествена класификация, електронен регистър): анализ 209

фотографска изложба – околна среда – устойчиво развитие: методология / Ян Артюс-Бертран: феноменология 350

фототехника – техносфера: анализ 160, 233-160

хирургия – вторичнодокументално информационно моделиране – препоръчителен библиографски списък за студенти по хирургия – Народна библиотека „Иван Вазов“: Електронен каталог на книги 125, 229-125

хранене – култура на обществото 62

християнска архитектура – Първо българско царство: изследване 184

християнска философия – „Азбучна молитва“ / Константин Преславски: анализ 290

хроника за България (1912-1925 г.) – световен периодичен печат: рецензия 86,252-86

художествена литература – „Изворът“ / Айн Ранд: рецензия 83, 249-83

художествена литература – фантастика – паралелни светове – жанрова структура: изследване 108

царските колекции в българските музеи, архиви и библиотеки – издателска култура / Цветана Кьосева и др.: рецензия 15, 16, 239, 240

ценности – библиотекознание (САЩ) – равен достъп до записаното знание и информация: рецензия 102, 268-102

цифров сертификат, автентификация, дистанционно обучение, учебни материали: анализ 212

църква „Св. Георги“ – София; църква „Св. София“ – София / Богдан Филов: рецензия 175, 275-175

църква „Св. София” – София; църква „Св. Георги” – София / Богдан Филев:
рецензия 175, 275-175

църква „Всях Светих”; Пантеон на възрожденците – Русе / Иво Жейнов; Веселина
Антонова (Русе, 2006): рецензия 362

църковна живопис – образи на Св. Кирил и Св. Методий: културологичен
дискурс 356

цялостни онлайн стратегии за интегрирано комуникационно присъствие на
клиенти в сайтовете – „Нет Инфо Бг Ад” 49

честване: Великденска традиция: анализ 167

четене; комуникации; библиотеки – научна конференция: IV национална (В. Търново,
22-23.11.2005 г.): рецензия 88, 254-88

читалищна библиотека „Васил Левски” (Горна Малина, Софийска област) –
книжен каталог: библиографско системно-структурно измерение 37

читалищно дело – образование – Цветко Панев: персоналия: изследване 357

читатели – библиотечен фонд – Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий”:
емпирично наблюдение 105

читателска аудитория – Библиотечно-информационен център – Специализирано
висше училище по библиотекознание и информационни технологии:
изследване 120, 226-120

читателски интерес – читателска аудитория – предпочитани типове –
художествена литература: препоръки 18

Яворов, Пейо – философска картина: творчески профил 301

Яръмов, Николай проф. д.м.н. д-р – биографична скица; информационна картина:
феноменология 304

Annual bibliography of the history of the printed book and libraries: ABHB (Hague, 1973)
– международна ретроспективна библиография: рецензия 192, 278-192

Appelbaum, Richard P. et al. Sociology (New York, 1995) – социология – разбиране на
себе си и другия: рецензия 17, 248

**Apple computer, inc. за България – корпорация за компютърни технологии –
електронни сайтове: рецензия 199**

**DVD – нестинарство – Ритъмът на времето (Нестинарството: Информ. карта) – Науч.-
докум. филм / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.;
Продуцент, идея и концепция: Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова,
Милен Куманов; Режикура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор:
Стефан Алтъпармаков (София, 2008) – информационна карта – научно-документален
филм: рецензия; премиери 287, 346, 369**

**ICN – Information Communications Networks – интернет-агенцията в сферата на
информационните технологии и услуги: информационна картина 38**

java – информационен агент: защита, информация 211

**„Museum” – СУ „Св. Климент Охридски” – периодични издания – музеология:
рецензия 89, 255-89**

**on line обучението по български език и литература – класификация на
българските електронни сайтове 46**

**personalia – хуманитаристика с книговедски аспект / Българска книга:
Енциклопедия / Състав. А. Гергова: рецензия 13, 246**

**UNIX, LINUX, WINDOWS операционни системи – учебна литература / Иван Иванов;
Петър Стойков: рецензия 157, 271-157**

<p>ТРУДОВЕ <i>на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии</i> Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция ∞ PROCEEDINGS <i>of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies and Information Technologies</i> Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference</p>	
---	--

СЪДЪРЖАНИЕ

TABULA GRATULATORUM	
СИСТЕМАТИЗИРАН ХРОНОЛОГИЧНО-АЗБУЧЕН БИБЛИОГРАФСКИ СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО	7
ПОСВЕЩЕНИЕ	7
Проф. д.ик.н. Стоян Денчев	
ИНФОРМАЦИЯТА КАТО ОБЩЕСТВЕНА ЦЕННОСТ	
(Уводни думи на отговорния редактор)	49
ЗА ТОМ IV НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО	
ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ	
ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ	
И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ	
(Вместо предговор от съставителите)	51
СТРАТИФИКАЦИЯ НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА	
НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО (СНО)	
ПРИ СВУБИТ (2005-2008 г.): Таблица	53

СИНТЕЗ	63
Проф. д.ик.н. Стоян Денчев, проф. д.п.н. Александра Куманова, ас. Пламена Златкова, ас. Елена Игнатова, Мария Никова ИНФОРМАЦИОННА КАРТИНА НА ФЕНОМЕНА „ЛИЧНОСТ“: СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИ И ОНТОЛОГИЧЕН ДИСКУРС (Емпирично изследване и теоретично обобщение на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии)	63
Таблица 1. Ключови думи	67
Таблица 2. Разпределение на използваните ключови думи по граматически категории	70
Графика към Таблица 2	70
Таблица 3. Разпределение на използваните ключови думи по граматически категории и характеристики (общественозначими и индивидуалнозначими)	71
Графика към Таблица 3	71
Таблица 4. Честота на ключовите думи в масив	72
Таблица 5. Честота на използваните понятия	76
Графика към Таблица 5	76
Ст.н.с. д-р Никола Р. Казански ИНТЕЛЕКТУАЛЕЦ И МОРАЛ (Размисли на един библиотекар след аутодафе)	77
ОКОЛО ТРУДОВЕТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ	83
Проф. д.ф.н. Боряна Христова УВАЖАЕМИ ПРОФЕСОР ДЕНЧЕВ	83
Полина Симова НАУЧЕН ФОРУМ НА МЛАДИТЕ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ НА ИНФОСФЕРАТА (Енциклопедично-справочно издание с интердисциплинарен характер, насочено към широк кръг читатели) [: Рец. за кн.:] Трудове на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии: Т. I: I-III Студентски научни конференции	85

<p>Н.с. Диана Ралева ТРАСЕТА ЗА КИРИЛИЦАТА В СЪВРЕМЕННОТО ИНФОРМАЦИОННО ПРОСТРАНСТВО (Т. I-II на Трудовете на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии) .....</p>	88
<p>Татяна Дикова НЕ СЪД ЗА ЗНАНИЯ, А ПЛАМТЯЩ ФАКЕЛ: Академична епифания „Да се наречеш българин”, представена на 1.11.2008 г. в Националния дворец на културата .....</p>	93
<p>Тервел Стилианов СВЕТЪТ ПРИНАДЛЕЖИ НА НАЙ-ДОБРИТЕ (Интелектуално събитие в живота на Младежко иновационно и информационно общество АБ и Студентското научно общество при СВУБИТ) .....</p>	97
<p>ОКОЛО ОФОРМЛЕНИЕТО НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО ПРИ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ .....</p>	104
<p>ЗАЯВКА ЗА УЧАСТИЕ НА ... СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА НА СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ .....</p>	104
<p>РЕГЛАМЕНТ ЗА УЧАСТИЕ НА ... СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА НА СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ .....</p>	106
<p>Проф. д.п.н. Александра Куманова, Марияна Максимова БЕЛЕЖКИ КЪМ ИЗИСКВАНИЯТА ЗА БИБЛИОГРАФСКОТО ОФОРМЛЕНИЕ НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ПРЕДСТАВЯНИ В „ТРУДОВЕТЕ НА СТУДЕНТСКОТО НАУЧНО ОБЩЕСТВО” НА СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ .....</p>	110

<p>Проф. д.ик.н. Стоян Денчев, проф. д.педаг.н. Александра Куманова АЗБУЧЕН СПИСЪК НА ЗАГЛАВИЯТА (И ТЕХНИТЕ ИНТЕРНЕТ АДРЕСИ И ЕЛЕКТРОННА ПОЩА) НА АКТУАЛНИ ЗА БЪЛГАРИЯ ПЕРИОДИЧНИ И ПРОДЪЛЖАВАЩИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИЗДАНИЯ (По сродните интердисциплинарни области библиография – библиографознание – кногознание – архивно дело – библиотекознание – информатика – информационни технологии) .....</p>	121
<p>IV СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ И ИЗЛОЖБА „ИНФОРМАЦИЯ – ЛИЧНОСТ – ЗНАНИЕ” – „INFORMATION – PERSON – KNOWLEDGE” .....</p>	137
<p>• Елисавета Димитрова (I курс, ред. – спец. ББ) * Историческа скица на „Азбучна молитва” от епископ Константин Преславски и философска картина на актуалността ѝ днес .....</p>	137
<p>290</p>	
<p>• Наталия Янева (I курс, ред. – спец. ББ) * Концепцията на епископ Константин Преславски (Коментар на произведението „Азбучна молитва”) .....</p>	142
<p>291</p>	
<p>• Елизабет Недева (I курс, ред. – спец. ББ) * Влиянието на научното дело на професор Иван Дуйчев: (По въпроса за информационното моделиране на проблематиката на докладите, посветени на учения на Международната научна конференция „Сто години от рождението на проф. Иван Дуйчев”) .....</p>	152
<p>292</p>	
<p>• Нина Янкова (I курс, ред. – спец. ББ) * Историографска панорама на делото на професор Гаврил Кацаров: По енциклопедия „България” (Т. 3. – С., 1982.) .....</p>	157
<p>293</p>	
<p>• Стефка Стефанова (I курс, ред. – спец. ББ) * Професор Петър Мутафчиев (1883-1943 г.): Биографична скица и черти на неговата концепция .....</p>	160
<p>294</p>	

- **Лиляна Разсолкова** (I курс, зад. – спец. ББ) *
 Академик Александър Теодоров-Балан:
 Профил по „Кирило-Методиевска енциклопедия”
 (Т. I : А-З. – С., 1985.) 163
     295

- **Десислава Рагьова** (I курс, ред. – спец. ББ) *
 Личността на Христо Ботев: Към въпроса за веруюто на поета 167
     296

- **Виолета Иванова** (I курс, ред. – спец. ББ) *
 Идеино-художествени измерения на „Епопея на забравените”
 от Иван Вазов: Към въпроса за естетиката на героизма
 в „Опълченците на Шипка” 171
     297

- **София Пелова** (I курс, ред. – спец. ББ) *
 Лирическият код на „Епопея на забравените” от Иван Вазов
 (Към въпроса за гражданския смисъл на понятията „трагизъм” и
 величие в българската история) 174
     298

- **Анелия Шопова** (I курс, ред. – спец. ББ) *
 Биографична скица на Елин Пелин и основни черти на творчеството:
 През призмата на повестта „Гераците” 177
     299

- **Ирена Иванова** (I курс, ред. – спец. ББ) *
 Черти на духа в творчеството на Елин Пелин:
 Към мирогледа на българския селянин в повестта „Гераците” 180
     300

- **Таня Борисова** (I курс, ред. – спец. ББ)
 Опит за докосване до света на Пейо Яворов 183
     301

- **Тервел Стилиянов** (I курс, ред. – спец. ББ) *
 Щрихи към личността на Пенчо Славейков:
 По въпроса за естетиката на битовата поема „Коледари” 185
     302

- **Гергана Йорданова** (I курс, ред. – спец. ББ) *
 Личност и дело на писателя Николай Вранчев:
 По статията на Ангел Добриков „Европеецът от Устово” 189
303
- **Христина Лазарова** (I курс, ред. – спец. ББ) *
 Поглед към дейността на проф. д-р д.м.н. Николай Яръмов:
 На база на сп. „Хирургия”, Приложение на бр. 6, 2004 г. 193
304
- **Иван Караиванов** (I курс, ред. – спец. ББ)
 Водещи тенденции и перспективи за развитие на туризма у нас 197
305
- **Ралица Михова** (II курс – спец. ББ) *
 Трансмисии на значението на личностите на
 Св. Св. Кирил и Методий
 в славянските печатни книги от XV-XVII в. 200
306
- **Овсанна Язджиян** (II курс, зад. – спец. ББ)
 Дарителят Иван Добровски и неговото дело – част
 от историята на Народна библиотека „Иван Вазов” –
 Пловдив 203
307
- **Валя Миткова** (II курс, зад. – спец. ББ)
 Личността на Никола Савчев в създаването и
 утвърждаването на читалище „Развитие”, гр. Белоградчик:
 На база на читалищната библиотека 208
308
- **Василка Христова** (II курс, зад. – спец. ББ)
 Личността на фолклорната певица Кремена Станчева
 през призмата на нейния репертоар 213
309
- **Надежда Кордова** (III курс, зад. – спец. ББ)
 Христо Ботев – черти на личността и делото му 219
310

- **Севделина Симеонова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Комплексен анализ на проблемите на сближаването и раздалечаването в национален, балкански и европейски аспект [: Рец. за кн.: Национално, балканско и европейско – конвергентност и дивергентност : [Сб.] / БАН, Инст. за филос. изследвания. – София : ИК ИФИ-БАН, 2008. – 186 с.] 225

311

- **Мария Никова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Ключови моменти при транслитерирането на руско-английско-българската версия на терминологичния „Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност” (Санкт Петербург, 2005) 228

312

- **Мария Маджарова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Библиотекоеведски измерения на терминологичния пътеводител „Библиотекоеведение, библиографоведение и информатика” (Москва, 2007) [: Рец. за кн.: Библиотекоеведение, библиографоведение и информатика : Терминол. пътеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева ; Состав. И. Ю. Акифьева и др. – Москва : Либерея-Бибинформ, 2007. – 104 с.] 230

313

- **Надя Христова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Информационно-технологични проблеми на терминологичния пътеводител „Библиотекоеведение, библиографоведение и информатика” (Москва, 2007) [: Рец. за кн.: Библиотекоеведение, библиографоведение и информатика : Терминол. пътеводител / Науч. ред. М. Г. Вохрышева ; Состав. И. Ю. Акифьева и др. – (Москва : Либерея-Бибинформ, 2007. – 104 с.)] 234

314

- **Гергана Трифонова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Библиографско измерение на публикациите на статиите по проблематика „нестинарство” за периода 1875-2008 г.: Историографски дискурс 240

315

- **Мартин Караиванов** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Библиотекоевдска енциклопедия [: Рец. за кн. : Младенова, Мария.
Библиотекознанието в България от Освобождението до средата
на 40-те години на XX век : История, теория, практика
[: Науч. изслед.]. – София : За буквите – О писменехъ, 2007. –
316 с. : с ил.] 246

316

- **Красен Димитров** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Процеси на оформяне на книгите и периодичните списания
[: Рец. за кн. : Георгиев, Лъчезар. Композиция на книгата
[: Изслед.]. – София : Star way, 2007. – 123 с.] 249

317

- **Ася Иванова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Анотирана персоналия – една миниатюрна енциклопедия
в областта на книгознанието [: Рец. за кн. : Миланова,
Магдалина. Лъчезар Георгиев : Биобиблиогр. /
Състав. М. Миланова. – В. Търново : Фабер, 2006. –
180 с. : с ил.] 251

318

- **Александър Томов** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Празникът на Освобождението по страниците на българските
вестници 1885-1944 [: Рец. за кн. : ... : Албум / Състав. Лидия
Чолпанова. – София : Акад. изд. Проф. М. Дринов, 2008. –
249 с.] 254

319

- **Борис Борисов** (IV курс, ред. – спец. ББ)

За родното място на Отец Паисий 256

320

- **Севделина Димандиева** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Настолно четиво за всеки буден българин:
Универсално и местно измерение на Априлската епопея 1876 г.
в Стрелча [: Рец. за кн. : Стрелча – април 1876 г. : Сб. с ист.
материали / [Състав. Мариета Найденова и др.]. – София :
Камея Дизайн, 2006 [2007]. – 216 с. : с ил., к.] 260

321

- **Ива Калинова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Енциклопедия за признателността [: Рец за кн.: Райчевски, Стоян. Паметници на признателност за Освобождението на България = Памятники признателности за Освобождение Болгарии [: Албум]. – София : Бълг. бестселър – Нац. музей на бълг. книга и полиграфия, 2004. – 239 с. : с. ил.] 263

322

- **Здравка Христова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Мемоаристика за приятелството на книгите [: Рец. за кн. : Историята и книгите като приятелство : Сб. в памет на Митко Лачев / Състав. Надя Данова и др. – София : Гутенберг, 2007. – 663 с.] 265

323

- **Венета Петрова** (IV курс, ред. – спец. ББ)

Врата на България към Европа [: Рец. за кн.: Епоха на строителство : Т. 1 : [Сб. от решения на ОС – Русе] / Състав. Иво Жейнов, Веселина Антонова. – Русе : Държ. архив, 2005. – 512 с. : с ил.] 268

324

- **Десислава Чолакова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Книга за родословието на Баба Тонка Обретенова [: Рец. за кн.: Антонова, Веселина. Потомците на Баба Тонка и Народният съд. – Русе : Държ. архив, 2001. – 168 с. : с ил.] 271

325

- **Цвета Пелтекова** (IV курс, ред. – спец. ББ) *

Енциклопедия на театъра като дух на времето [: Рец. за кн. : Кортенска, Мирослава. Културен компас. Посока : Балканите – Европа ; Личности, процеси, диалог в края на ХХ и началото на ХХІ век [: Фотомоногр.]. – София : Д-р Иван Богоров, 2006. – 348 с. : със сн.] 273

326

- **Цецка Врачева** (IV курс, зад. – спец. ББ) *

Системно-структурна картина на литературата по тема „дъновизъм” (На база на Серия 1 на Текущата национална библиография за периода 1996-1999 г.) 276

327

<p>•• Светлозар Стоичков (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Методология за изграждане на системно-структурна картина на информатизацията у нас: Панорама на електронните сайтове в широк спектър от областта на информационно-комуникативната сфера (Емпирично изследване) .....</p>	280
328	
<p>•• Калин Вълчев (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Информационна картина на популярния електронен портал за новини и ревюта в областта на софтуера и хардуера (www.kaldata.com) .....</p>	288
329	
<p>•• Христина Томова (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Системна картина на най-бързо развиващия се мобилен оператор в областта на комуникациите (www.globul.bg) .....</p>	291
330	
<p>•• Станислав Станков (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Поглед върху електронния сайт на фирма за предлагане на услуги в сферата на информационните технологии (www.jarcomputers.bg) .....</p>	294
331	
<p>•• Людмила Михайлова (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Панорама на електронния сайт на фирмата за телекомуникационни услуги „Гювеч“ (www.gbg.bg) .....</p>	296
332	
<p>•• Андриана Галова (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Системен анализ на сайта на фирмата за интернет услуги „Мегалан“ (www.megalan.bg) .....</p>	298
333	
<p>•• Васил Димитров (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Преглед на сайта на интернет доставчика FiberLAN (www.fiber-lan.com) .....</p>	300
334	

<p>•• Калина Милева (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Профил-анализ на електронния сайт на фирмата за консултантски услуги на Европейския иновационен център за България (www.irc.bg) .....</p>	302
<p>335</p>	
<p>•• Теодор Иванов (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Системен анализ на сайта на фирмата за телекомуникационни услуги „Българска телекомуникационна компания” (www.btc.bg) .....</p>	304
<p>336</p>	
<p>•• Силвия Савова (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Общ поглед върху електронния сайт на българската online книжарница „books-bg.com” (www.books-bg.com) .....</p>	306
<p>337</p>	
<p>•• Ирена Динева (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Скица на електронния сайт за мобилни технологии „Германос” (www.germanos.bg) .....</p>	308
<p>338</p>	
<p>•• Ивайло Дечев (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Синтезиран поглед върху сайта за височинни спортове, алпинизъм и спелеология, спортове на открито, както и за спасителни акции при тези условия (www.petzl.com) .....</p>	310
<p>339</p>	
<p>•• Светлозар Стоичков (I курс, ред. – спец. ИТ) *</p> <p>Феноменологична картина на електронния сайт за най-актуалните спортни новини (www.eurosport.com) .....</p>	312
<p>340</p>	
<p>•• Петър Гюров (I курс, зад. – спец. ИТ) *</p> <p>Джон Атанасов – изобретяването на компютъра .....</p>	314
<p>341</p>	
<p>•• Живко Коев (I курс, зад. – спец. ИТ) *</p> <p>Джордж Сорос – човекът, който разби Банк ъф Ингленд .....</p>	320
<p>342</p>	

<p>•• Росица Тодорова (I курс, зад. – спец. ИТ) *</p> <p>Откриване на модела на ДНК (Дезоксирибонуклеиновата киселина) от Джеймс Уотсън и Франсис Крик и значението му за човечеството ..... 323</p> <p>343</p>	
<p>•• Николай Желев (II курс, зад. – спец. ИТ)</p> <p>„Уикипедия” – светът на свободното познание ..... 327</p> <p>344</p>	
<p>•• Иван Халачев (IV курс, ред. – спец. ББ) *</p> <p>Информационните технологии и музеите [: Рец. за кн.: Информационные технологии в музее / Состав. Д. Ю. Гук и др. – Санкт-Петербург : Гос. Эрмитаж, 2006. – 98 с.] ..... 330</p> <p>345</p>	
<p>••• Елисавета Димитрова (I курс, ред. – спец. ББ) *</p> <p>Научно-документалният филм „Ритъмът на времето” – информационна карта на културата [: Рец. за филм... / С. Денчев и др. – 2008.] ..... 332</p> <p>346</p>	
<p>••• Стилиян Стоименов (I курс, ред. спец. КИН) *</p> <p>Вселената на културата: Размисли за книгата на Евгений Сачев „Социокомуникативна музеология” ..... 335</p> <p>347</p>	
<p>••• Николай Ников (I курс, зад. – спец. ИТ)</p> <p>Политическо могъщество и културен разцвет на България при цар Симеон Велики ..... 338</p> <p>348</p>	
<p>••• Любка Димитрова (I курс, зад. – спец. ИТ)</p> <p>Платон – идеи и форма на държавата ..... 342</p> <p>349</p>	
<p>••• Мая Сапунджиева (I курс, зад. – спец. ИТ) *</p> <p>Земята отвисоко – през погледа на фотографа Ян Артюс-Бертран ..... 348</p> <p>350</p>	

<p>••• Ива Георгиева (II курс, ред. – спец. КИН) *</p> <p>Тракийската култура в античната литература ..... 353</p> <p>351</p>
<p>••• Радослава Ангелова (II курс, ред. – спец. КИН)</p> <p>Боянската църква – архитектура и стенописна украса ..... 355</p> <p>352</p>
<p>••• Жулиета Арсенкова (II курс ред. – спец. КИН) *</p> <p>Биографичният разказ като памет и наследство (Социалната история на България 20-те – 80-те години на XX век: Реконструкция по материали от личния архив на Боян Арсенков) ..... 358</p> <p>353</p>
<p>••• Христо Тутунаров (II курс, ред. – спец. КИН)</p> <p>Значение и състояние на културно-историческото наследство на България днес ..... 361</p> <p>354</p>
<p>••• Марина Минева (II курс, ред. спец. КИН) *</p> <p>Бюстове-паметници в Борисовата градина в София ..... 365</p> <p>355</p>
<p>••• Костадинка Дойчева (II курс, ред. – спец. ББ) *</p> <p>Образите на Св. Св. Кирил и Методий в изобразителното изкуство ..... 371</p> <p>356</p>
<p>••• Наташка Генинпанева (II курс, зад. – спец. ББ) *</p> <p>Личността Цветко Панев ..... 375</p> <p>357</p>
<p>••• Йоанна Паунова (II курс, зад. – спец. ББ) *</p> <p>Универсалност на художествения продукт в текстовете на Карло Колоди и екранизацията на Уолт Дисни ..... 378</p> <p>358</p>
<p>••• Юлия Недева (II курс, зад. – спец. ББ)</p> <p>Взаимоотношенията между неравнопоставените в обществото деца в романа на Ерих Кестнер „Антон и Точица” ..... 385</p> <p>359</p>

<p>••• Лилия Кулевска (III курс, ред. – спец. КК) *</p> <p>Интелигентът и революционерът Доктор Живаго (Опит за научно изследване по едноименния роман на Борис Пастернак) .....</p>	389
<p>360</p>	
<p>••• Елена Димитрова (III курс, зад. – спец. ББ)</p> <p>Вредата от наркотиците и трагичният край на Елвис Пресли .....</p>	397
<p>361</p>	
<p>••• Марина Величкова (IV курс, ред. – спец. ББ) *</p> <p>Църквата „Всях Светих” и проклятието над Русе [: Рец. за кн.: Жейнов, Иво и др. Възрожденското гробище, църквата „Всях Светих” и Пантеонът на възрожденците в Русе / Иво Жейнов, Веселина Антонова. – Русе : Държ. архив, 2006. – 224 с.] .....</p>	404
<p>362</p>	
<p>••• Цветелина Николова (IV курс, зад. – спец. КИН) *</p> <p>Идеята на Стоян Заимов за създаване на музей на Българското възраждане .....</p>	407
<p>363</p>	
<p>••• Милена Къосева-Китова (маг. КИН)</p> <p>Училището в с. Сапарево, Кюстендилска област .....</p>	411
<p>364</p>	
<p>••• Милена Къосева-Китова (маг. КИН)</p> <p>Рецензия върху краеведското изследване на Спас Вуков за историята на село Сапарево .....</p>	414
<p>365</p>	
<p>••• Соня Груданска (маг. КИН) *</p> <p>Поетичен дискурс на нестинарския феномен: Опит за философски прочит на стихотворения по темата .....</p>	417
<p>366</p>	
<p>••• Йорданка Илиева (маг. КИН)</p> <p>Нестинарство: Концепции (Сравнително изследване на гледища на участник в обряда, изследовател в тази област и представител на Българската православна църква) .....</p>	423
<p>367</p>	

••• Татяна Рангелова (маг. КИН) *	
Новелата на музиковеда и педагога Тодор Бакалов „Нестинарката” : [Рец. за: Бакалов, Тодор Иванов. Нестинарката : Дъщерята на огъня : Новела. – София : Булгарика, 1995. – 63 с. : с ил.]	426
	368
••• Мария Сотирова (маг. КИН) *	
Нестинарство – информационна карта на културата (Поглед към научно-документалния филм „Ритъмът на времето”) [Авт. С. Денчев и др. – 2008.]	429
	369
••• Даниела Бояджиева (маг. КИН) *	
Статии за нестинарството (Из централния и регионалния периодичен печат от 30-те г. на ХХ в. до днес и свързани с наблюдавания документален поток електронни публикации)	431
	370
••• Димитър Байраков (маг. КИН)	
История на музея във Велинград и връзките му с музеите в Пловдив (Едно пътешествие през последните сто години)	436
	371
••• Диана Стоянова, Иван Костадинов, Виктор Пискулев (маг. КИН)	
Лятна студентска практика – реалният достъп до културното наследство	446
	372
••• Милена Къосева-Китова (маг. КИН), Емилиян Грозданов (маг. право, СУ) *	
Културни маршрути с учебна цел, организирани по проект „Тракия – кръстопът на цивилизации”	449
	373
IN MEMORIAM	453
НА 65-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ПЕТЪР ПАРИЖКОВ (10.02.1944 – 13.03.2007)	453
АВETИК ИСААКЯН (1875-1957). БОРИС ПАСТЕРНАК (1890-1960) / Превод: А. К.	453

• Ралица Ангелова, Кристина Пешина, Лидия Дукова *	
За живите и безсмъртните (Учебен час по „Методика на научните изследвания”)	454
374-207	
ЛИЧНОСТ:	
ТОЧНО – КРАТКО – ИЗЧЕРПАТЕЛНО ОПРЕДЕЛЕНИЕ.	
РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНКУРСА НА	
IV СТУДЕНТСКА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ	457
ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ	479
ПОКАЗАЛЕЦ НА РЕЦЕНЗИРАНИТЕ КНИГИ, ИЗСЛЕДВАНИТЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ И ИНСТИТУЦИИ	509
ПОКАЗАЛЕЦ НА ИЗСЛЕДВАНИТЕ ЕЛЕКТРОННИ САЙТОВЕ	527
ПОКАЗАЛЕЦ НА КЛЮЧОВИТЕ ДУМИ	535
I. ПО НОМЕРА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ	536
II. ПО АЗБУЧЕН РЕД: ТЕЗАУРУС	559
СЪДЪРЖАНИЕ	599
СОДЕРЖАНИЕ	615
CONTENTS	631

<p>ТРУДОВЕ <i>на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии</i> Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция</p> <p>∞</p> <p>PROCEEDINGS <i>of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies and Information Technologies</i> Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference</p>	
---	--

СОДЕРЖАНИЕ

TABULA GRATULATORUM СИСТЕМАТИЗИРОВАННЫЙ, ХРОНОЛОГИЧЕСКО-АЛФАВИТНЫЙ И БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ СПИСОК ПУБЛИКАЦИЙ ЧЛЕНОВ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА	7
ПОСВЯЩЕНИЕ	7
Проф. д.экон.н. Стоян Денчев ИНФОРМАЦИЯ КАК ОБЩЕСТВЕННАЯ ЦЕННОСТЬ (Вступление ответственного редактора)	49
О ЧЕТВЕРТОМ ТОМЕ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЯ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ (Вместо предисловия от составителей)	51
СТРАТИФИКАЦИЯ ИССЛЕДОВАНИЙ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА (СНО) ПРИ СВУБИТ (2005-2008 г.): Таблица	53
СИНТЕЗ	63

Проф. д.экон.н. Стоян Денчев, проф. д.п.н. Александра Куманова, ас. Пламена Златкова, ас. Елена Игнатова, Мария Никова ИНФОРМАЦИОННАЯ КАРТИНА ФЕНОМЕНА „ЛИЧНОСТЬ”: СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ И ОНТОЛОГИЧЕСКИЙ ДИСКУРС (Эмпирическое исследование и теоретическое обобщение Студенческого научного общества Государственного университета библиотековедения и информационных технологий)	63
Таблица 1. Узловые слова	67
Таблица 2. Распределение использованных узловых слов по грамматическим категориям	70
Графика к Таблице 2	70
Таблица 3. Распределение использованных узловых слов по грамматическим категориям и характеристикам (общественной и индивидуальной значимостью)	71
Графика к Таблице 3	71
Таблица 4. Частотное употребление узловых слов	72
Таблица 5. Частотное употребление понятий	76
Графика к Таблице 5.	76
Ст.н.с. д-р Никола Р. Казански ИНТЕЛЛЕКТУАЛ И МОРАЛЬ (Раздумья библиотекаря после аутодафе)	77
В СВЯЗИ С РАБОТАМИ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЯ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	83
Проф. д.ф.н. Боряна Христова ГЛУБОКОУВАЖАЕМЫЙ ПРОФЕССОР ДЕНЧЕВ	83
Полина Симова НАУЧНЫЙ ФОРУМ МОЛОДЫХ ИССЛЕДОВАТЕЛЕЙ ИНФОСФЕРЫ (Энциклопедично-справочное издание междисциплинарного характера, адресованное широкому кругу читателей) [: Рец. на кн.:] Труды Студенческого научного общества Государственного университета библиотековедения и информационных технологий : Т. I : I-III Студенческие научные конференции	85
Н.с. Диана Ралева ПОЛЯ ПРИЛОЖЕНИЙ ДЛЯ КИРИЛЛИЦЫ В СОВРЕМЕННОМ ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ (Труды Студенческого научного общества Государственного университета библиотековедения и информационных технологий Т. I-II)	88

Татьяна Дикова НЕ СОСУД ДЛЯ ЗНАНИЯМИ, А СВЕТЯЩИЙСЯ ФАКЕЛ: Академическая эпифания „Назвать себя болгаринoм”, представленная 1-ого ноября 2008 г. в Национальном дворце культуры	93
Тервель Стилиянов МИРОМ ВЛАДЕЮТ ЛУЧШИЕ (Интеллектуальное событие в жизни Молодежного инновационного и информационного общества АБ и Студенческого научного общества Государственного университета библиотековедения и информационных технологий)	97
ОФОРМЛЕНИЕ ПУБЛИКАЦИЙ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЯ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	104
ЗАЯВКА НА УЧАСТИЕ В ... СТУДЕНЧЕСКОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ И НА ВЫСТАВКЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЯ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	104
РЕГЛАМЕНТ УЧАСТИЯ В ... СТУДЕНЧЕСКОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ И НА ВЫСТАВКЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЯ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	106
Проф. д.п.н. Александра Куманова, Марияна Максимова ЗАМЕТКИ ОТНОСИТЕЛЬНО НОРМ БИБЛИОГРАФСКОГО ОФОРМЛЕНИЯ ПУБЛИКАЦИЙ, ПРЕДОСТАВЛЯЕМЫХ ДЛЯ „ТРУДОВ СТУДЕНЧЕСКОГО НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА” ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЯ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	110
Проф. д.экон.н. Стоян Денчев, проф. д.п.н. Александра Куманова АЛФАВИТНЫЙ СПИСОК НАЗВАНИЙ (С ИХ ИНТЕРНЕТ АДРЕСАМИ ЭЛЕКТРОННОЙ ПОЧТЫ) АКТУАЛЬНЫХ ДЛЯ БОЛГАРИИ ПЕРИОДИЧНЫХ И СЕРИЙНЫХ ИНОСТРАННЫХ ИЗДАНИЙ (Относительно родственных междисциплинарных областей библиографии – библиографоведения – книговедения – архивного дела – библиотековедения – информатики – информационных технологий)	121

IV СТУДЕНЧЕСКАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ И ВЫСТАВКА „ИНФОРМАЦИЯ – ЛИЧНОСТЬ – ЗНАНИЕ” – „INFORMATION – PERSON – KNOWLEDGE”	137
• Елисавета Димитрова (I курс, очн. – спец. ББ) * Историческое описание „Азбучной молитвы” епископа Константина Преславского и философская картина ее сегодняшней актуальности	137
290	
• Наталия Янева (I курс, очн. – спец. ББ) * Концепция епископа Константина Преславского (Комментарий его произведения „Азбучная молитва”)	142
291	
• Елизабет Недева (I курс, очн. – спец. ББ) * Влияние научного дела профессора Ивана Дуйчева: (К вопросу информационного моделирования проблематики докладов, посвященных ученому в рамках Международной научной конференции „Сто лет со дня рождения проф. Ивана Дуйчева”)	152
292	
• Нина Янкова (I курс, очн. – спец. ББ) * Историографская панорама дела профессора Гаврила Кацарова: На материале энциклопедии „Болгария” (Т. 3. – С., 1982.)	157
293	
• Стефка Стефанова (I курс, очн. – спец. ББ) * Профессор Петр Мутафчиев (1883-1943 г.): Краткая биография и сущность его концепции	160
294	
• Лиляна Разсолкова (I курс, заочн. – спец. ББ) * Академик Александр Теодоров-Балан: Профиль из „Кирилло-Мефодиевской энциклопедии” (Т. I : А-З. – С., 1985.)	163
295	
• Десислава Рагева (I курс, очн. – спец. ББ) * Личность Христо Ботева: К вопросу о символе веры поэта	167
296	

- **Виолета Иванова** (I курс, очн. – спец. ББ) *
 Идеино-художественные измерения „Эпопеи забытых”
 Ивана Вазова (Эстетика героического в „Ополченцы Шипки”) 171
297
- **София Пелова** (I курс, очн. – спец. ББ) *
 Лирический код „Эпопеи забытых” Ивана Вазова
 (К вопросу о гражданском смысле в понятиях „трагизм и
 величие” в болгарской истории) 174
298
- **Анелия Шопова** (I курс, очн. – спец. ББ) *
 Биографический профиль Елина Пелина и основные
 особенности его творчества:
 Сквозь призму его повести „Гераки” 177
299
- **Ирена Иванова** (I курс, очн. – спец. ББ) *
 Особенности духа в творчестве Елина Пелина:
 О мировоззрении болгарского крестьянина в повести „Гераки” 180
300
- **Таня Борисова** (I курс, очн. – спец. ББ)
 Опыт соприкосновения с миром Пейо Яворова 183
301
- **Тервель Стилиянов** (I курс, очн. – спец. ББ) *
 Некоторые черты в личности Пенчо Славейкова:
 Эстетика его бытовой поэмы „Коледары” 185
302
- **Гергана Йорданова** (I курс, очн. – спец. ББ) *
 Личность и дело писателя Николая Вранчева:
 На примере статьи Ангела Добрикова „Европеец из Устова” 189
303
- **Христина Лазарова** (I курс, очн. – спец. ББ) *
 О деятельности проф. д-р д.м.н. Николая Ярымова:
 На примере журнала „Хирургия”, Приложение к N 6, 2004 г. 193
304

- **Иван Караиванов** (II курс, очн. – спец. ББ)
 Основные тенденции и перспективы для развития
 туризма в Болгарии 197
305
- **Ралица Михова** (II курс – спец. ББ) *
 Трансмиссии значения личностей
 Св. Св. Кирилла и Мефодия
 в славянских печатных книгах XV-XVII веков 200
306
- **Овсання Язиджиян** (II курс, заочн. – спец. ББ)
 Даритель Иван Добровски и его дело – часть истории
 Народной библиотеки им. Ивана Вазова в Пловдиве 203
307
- **Валя Миткова** (II курс, заочн. – спец. ББ)
 Личность Николы Савчева в создании и утверждении
 читалища „Развитие”, города Белоградчик:
 На материале читалищной библиотеки 208
308
- **Василка Христова** (II курс, заочн. – спец. ББ)
 Личность народной певицы Кременой Станчевой сквозь призму ее
 репертуара 213
309
- **Надежда Кордова** (III курс, заочн. – спец. ББ)
 Христо Ботев – личность и дела 219
310
- **Севделина Симеонова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *
 Комплексный анализ проблем сближения и отмежевания
 в национальном, балканском и европейском аспекте
 [: Рец. на кн.: Национальное, балканское и европейское –
 конвергентность и дивергентность :
 [Сб.] / БАН, Инст. филос. исследований. –
 София : ИК ИФИ-БАН, 2008. – 186 с.] 225
311

- **Мария Никова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Основные моменты транслитерации русско-английско-болгарской версии словаря терминов: „Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности” (Санкт-Петербург, 2005) 228

312

- **Мария Маджарова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Библиотечные измерения терминологического путеводителя „Библиотековедение, библиографоведение и информатика” (Москва, 2007) [: Рец. на кн.: Библиотековедение, библиографоведение и информатика : Терминол. путеводитель / Науч. ред. М. Г. Вохрышева ; Состав. И. Ю. Акифьева и др. – Москва : Либерей-Бибинформ, 2007. – 104 с.] 230

313

- **Надя Христова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Информационно-технологические проблемы терминологического путеводителя „Библиотековедение, библиографоведение и информатика” (Москва, 2007) [: Рец. на кн.: Библиотековедение, библиографоведение и информатика : Терминол. путеводитель / Науч. ред. М. Г. Вохрышева ; Состав. И. Ю. Акифьева и др. – Москва : Либерей-Бибинформ, 2007. – 104 с.] 234

314

- **Гергана Трифонова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Библиографическое измерение публикаций статей по проблемам „нестинарства” за период 1875 по 2008 г.: Историографический дискурс 240

315

- **Мартин Караиванов** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Библиотечная энциклопедия [: Рец. на кн.: Младенова, М. Библиотековедение в Болгарии со времени Освобождения до середины XX-ого века : История, теория, практика [: Науч. исслед.]. – София : За буквите – О писменехъ, 2007. – 316 с. : с ил.] 246

316

- **Красен Димитров** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Процессы в оформлении книг и периодических журналов
 [: Рец. на кн.: Георгиев, Л. Композиция книги
 [: Исслед.]. – София : Star way, 2007. – 123 с.] 249

317

- **Ася Иванова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Аннотированная персоналия – об одной миниатюрной
 энциклопедии в области книговедения [: Рец. на кн.:
 Миланова, М. Лычезар Георгиев : Биобиблиогр. /
 Состав. М. Миланова. – В. Тырново : Фабер, 2006. –
 180 с. : с ил.] 251

318

- **Александр Томов** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Празднование Освобождения на страницах болгарских
 газет 1885-1944 [: Рец. на кн.: ... : Альбом] / Состав. Лидия
 Чолпанова. – София : Акад. изд. им. Проф. М. Дринова,
 2008. – 249 с.] 254

319

- **Борис Борисов** (IV курс, очн. – спец. ББ)

Еще о месте рождения Отца Паисия 256

320

- **Севделина Димандиева** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Настольная книга для всякого настоящего болгарина:
 Всеобщее и региональное измерение Апрельской эпопеи
 1876 г. в Стрельче [: Рец. на кн.: Стрельча – апрель 1876 г. :
 Сб. с ист. материалами / Состав. Мариета Найденова и др. –
 София : Камея Дизайн, 2006 [2007]. – 216 с. : с ил., к.] 260

321

- **Ива Калинова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Энциклопедия признательности [: Рец на кн.:
 Райчевски, Стоян. Памятники признательности
 за Освобождение Болгарии [: Альбом]. –
 София : Бълг. бестселър – Нац. музей
 на бълг. книга и полиграфия, 2004. –
 239 с. : с ил.] 263

322

- **Здравка Христова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Мемуары о приятельстве книг. [: Рец. на кн. :
 Историята и книгите като приятелство : Сб. в память о
 Митко Лачеве / Состав. Надя Данова и др. – София :
 Гутенберг, 2007. – 663 с.] 265

323

- **Венета Петрова** (IV курс, очн. – спец. ББ)

Врата Болгарии в Европу [: Рец. на кн. : Эпоха строительства :
 Т. 1 : [Сб. с решениями Окружного Совета – Русе] / Состав.
 Иво Жейнов, Веселина Антонова. – Русе : Гос. архив, 2005. –
 512 с. : с ил.] 268

324

- **Десислава Чолакова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Книга о родословии Бабушки Тонки Обретеновой
 [: Рец. на кн. : Антонова, Веселина. Потомки Бабушки
 Тонки и Народный суд. – Русе : Гос. архив, 2001. –
 168 с. : с ил.] 271

325

- **Цвета Пелтекова** (IV курс, очн. – спец. ББ) *

Энциклопедия театра как свидетельство духа времени
 [: Рец. на кн. : Кортенска, Мирослава. Культурный компас.
 Направление : Балканы – Европа : Личности, процессы,
 диалог в конце XX-ого и начала XXI-ого веков
 [: Фотомоногр.]. – София : Д-р Иван Богоров, 2006. –
 348 с. : с фотогр.] 273

326

- **Цецка Врачева** (IV курс, заочн. – спец. ББ) *

Системно-структурная картина литературы по теме „дановизм”.
 По материалам в Серии 1 Национальной библиографии в периоде
 1996-1999 г. 276

327

- **Светлозар Стоичков** (I курс, очн. – спец. ИТ) *

Методология составления системно-структурной картины
 информатизации в Болгарии: Панорама электронных сайтов
 широкого спектра в информационно-коммуникативной сфере
 (Эмпирическое исследование) 280

328

<p>•• Калин Вълчев (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Информационная картина популярного электронного портала с новостями и презентациями в области софтуэра и хардуэра (www.kaldata.com) .....</p>	288
<p>329</p>	
<p>•• Христина Томова (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Системная картина самого быстро развивающегося мобильного оператора в области коммуникаций (www.globul.bg) .....</p>	291
<p>330</p>	
<p>•• Станислав Станков (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Электронный сайт фирмы услуг в сфере информационных технологий (www.jarcomputers.bg) .....</p>	294
<p>331</p>	
<p>•• Людмила Михайлова (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Панорама электронного сайта фирмы телекоммуникационных услуг „Гювеч“ (www.gbg.bg) .....</p>	296
<p>332</p>	
<p>•• Андреана Галова (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Системный анализ сайта фирмы для доставки Интернет „Мегалан“ (www.megalan.bg) .....</p>	298
<p>333</p>	
<p>•• Васил Димитров (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Анализ сайта фирмы для доставки Интернет FiberLAN (www.fiber-lan.com) .....</p>	300
<p>334</p>	
<p>•• Калина Милева (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Профиль-анализ электронного сайта фирмы для консультантских услуг Европейского инновационного центра для Болгарии (www.irc.bg) .....</p>	302
<p>335</p>	
<p>•• Теодор Иванов (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Системный анализ сайта фирмы для телекоммуникационных услуг „Болгарская телекоммуникационная компания“ (www.btc.bg) .....</p>	304
<p>336</p>	

<p>•• Сильвия Савова (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Общий взгляд на электронный сайт болгарского online магазина для книг „books-bg.com” (www.books-bg.com).....</p>	306
<p>337</p>	
<p>•• Ирена Динева (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>О электронном сайте для мобильных технологий „Германос” (www.germanos.bg) .....</p>	308
<p>338</p>	
<p>•• Ивайло Дечев (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Синтезированный анализ сайта о занятиях спортом на высоте, альпинизмом и спелеологией, спортом на чистом воздухе, а также и акциями спасения в таких обстоятельствах (www.petzl.com) .....</p>	310
<p>339</p>	
<p>•• Светлозар Стоичков (I курс, очн. – спец. ИТ) *</p> <p>Феноменологическая картина электронного сайта для актуальных спортивных известий (www.eurosport.com) .....</p>	312
<p>340</p>	
<p>•• Петр Гюров (I курс, заочн. – спец. ИТ) *</p> <p>Джон Атанасов – изобретение компьютера .....</p>	314
<p>341</p>	
<p>•• Живко Коев (I курс, заочн. – спец. ИТ) *</p> <p>Джордж Сорос – человек, который разрушил Бэнк оф Ингланд .....</p>	320
<p>342</p>	
<p>•• Росица Тодорова (I курс, заочн. – спец. ИТ) *</p> <p>Открытие модели ДНК Джеймсом Уотсоном и Фрэнсисом Криком и его значение для человечества .....</p>	323
<p>343</p>	
<p>•• Николай Желев (II курс, заочн. – спец. ИТ)</p> <p>„Уикипедия” – вселенная свободного познания .....</p>	327
<p>344</p>	

- Иван Халачев** (IV курс, очн. – спец. ББ) *
 Информационные технологии и музеи [: Рец. на кн.:
 Информационные технологии в музее / Состав. Д. Ю. Гук
 и др. – Санкт-Петербург : Гос. Эрмитаж, 2006. – 98 с.] 330
345
- Елисавета Димитрова** (I курс, очн. – спец. ББ) *
 Научно-документальный фильм
 „Ритм времени” („Ритъмът на времето”) –
 информационная карта культуры
 [: Рец. на фильм... / С. Денчев и др. – 2008.] 332
346
- Стилиян Стоименов** (I курс, очн. спец. КИН) *
 Вселенная культуры: Размышления о книге Евгения Сачева
 „Социокоммуникативная музеология” 335
347
- Николай Ников** (I курс, заочн. – спец. ИТ)
 Политическое могущество и культурное
 процветание Болгарии
 при царе Симеоне Великом 338
348
- Любка Димитрова** (I курс, заочн. – спец. ИТ)
 Платон – идеи и формы государства 342
349
- Мая Дойчинова-Сапунджиева** (I курс, заочн. – спец. ИТ) *
 Земля с птичьего полета – взгляд
 фотографа Яна Артюс-Бертрана 348
350
- Ива Георгиева** (II курс, очн. – спец. КИН) *
 Культура фракийцев в античной литературе 353
351
- Радослава Ангелова** (II курс, очн. – спец. КИН)
 Боянская церковь – архитектура и
 храмовая живопись 355
352

<p>••• Жулиета Арсенкова (II курс очн. – спец. КИН) * Биографичный рассказ – память и наследие (Социальная история Болгарии 20-ые – 80-ые годы XX века. Реконструкция по материалам из личного архива Бояна Арсенкова) .....</p>	358
353	
<p>••• Христо Тутунаров (II курс, очн. – спец. КИН) Значение и состояние культурно-исторического наследства Болгарии сегодня .....</p>	361
354	
<p>••• Марина Минева (II курс, очн. спец. КИН) * Бюсты-памятники в Борисовом саду в Софии .....</p>	365
355	
<p>••• Костадинка Дойчева (II курс, очн. – спец. ББ) * Образы Св. Св. Кирилла и Мефодия в изобразительном искусстве .....</p>	371
356	
<p>••• Наташка Генинпанева (II курс, заочн. – спец. ББ) * Личность Цветко Панева .....</p>	375
357	
<p>••• Йоанна Паунова (II курс, заочн. – спец. ББ) * Универсальность художественного продукта в текстах Карло Коллоди и экранизациях Уолта Дисни .....</p>	378
358	
<p>••• Юлия Недева (II курс, заочн. – спец. ББ) Взаимоотношения общественно неравных детей в романе Эриха Кестнера „Антон и Кнопка” .....</p>	385
359	
<p>••• Лилия Кулевска (III курс, очн. – спец. КК) * Интеллигент и революционер Доктор Живаго: Опыт научного исследования одноименного романа Бориса Пастернака .....</p>	389
360	

<p>••• Елена Димитрова (III курс, заочн. – спец. ББ) Вред от наркотиков и трагическая кончина Ельвиса Пресли .....</p>	397
361	
<p>••• Марина Величкова (IV курс, очн. – спец. ББ) * Церковь „Всех Святых” и проклятие над городом Русе [: Рец. на кн.: Жейнов, Иво и др. Кладбище возродителей, церковь „Всех Святых” и Пантеон возродителей в городе Русе / Иво Жейнов, Веселина Антонова. – Русе : Гос. архив, 2006. – 224 с.] .....</p>	404
362	
<p>••• Цветелина Николова (IV курс, заочн. – спец. КИН) * Идея Стояна Заимова для создания музея Болгарского возрождения .....</p>	407
363	
<p>••• Милена Кесева-Китова (маг. КИН) Школа в деревне Сапарево, Кюстендильская область .....</p>	411
364	
<p>••• Милена Кесева-Китова (маг. КИН) Рецензия на краеведческое исследование Спаса Вукова истории деревни Сапарево .....</p>	414
365	
<p>••• Соня Груданска (маг. КИН) * Поэтический дискурс о феномене нестинарства: Опыт философского истолкования стихотворений по теме .....</p>	417
366	
<p>••• Йорданка Илиева (маг. КИН) Нестинарство: Концепции (Сравнительное исследование взглядов участника в обряде, исследователя этого феномена и представителя Болгарской православной церкви) .....</p>	423
367	
<p>••• Татьяна Рангелова (маг. КИН) * Новелла музыковеда и педагога Тодора Бакалова „Нестинарка” : [Рец. на: Бакалов, Тодор Иванов. Нестинарка : Дочь огня : Новелла. – София : Булгарика, 1995. – 63 с. : с ил.] .....</p>	426
368	

<p>••• Мария Сотирова (маг. КИН) *</p> <p>Нестинарство как информационная карта культуры (О научно-документальном фильме „Ритм времени”) [Авт. С. Денчев и др. – 2008.] .....</p>	429
<p>369</p>	
<p>••• Даниела Бояджиева (маг. КИН) *</p> <p>Статьи о нестинарстве (Из центральной и региональной периодики с 30-ых г. XX-ого в. и поныне, электронные публикации о документальном потоке на эту тему) .....</p>	431
<p>370</p>	
<p>••• Димитр Байраков (маг. КИН)</p> <p>История музея в Велинграде и его связи с музеями в Пловдиве (Путешествие сквозь последние сто лет) .....</p>	436
<p>371</p>	
<p>••• Диана Стоянова, Иван Костадинов, Виктор Пискюлев (маг. КИН)</p> <p>Летняя студенческая практика – реальный доступ к культурному наследию .....</p>	446
<p>372</p>	
<p>••• Милена Кесева-Китова (маг. КИН), Емилиян Грозданов (маг. право, СУ) *</p> <p>Культурные маршруты с учебной целью, организованные по проекту „Фракия – перекресток цивилизаций” .....</p>	449
<p>373</p>	
<p>IN MEMORIAM .....</p>	453
<p>К 65-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ ПЕТРА ПАРИЖКОВА (10.02.1944 – 13.03.2007) .....</p>	453
<p>АВЕТИК ИСААКЯН (1875-1957). БОРИС ПАСТЕРНАК (1890-1960) / Перевод: А. К. .....</p>	453
<p>• Ралица Ангелова, Кристина Пешина, Лидия Дукова *</p> <p>О живых и бессмертных (Учебное занятие по „Методике научных исследований”) .....</p>	454
<p>374-207</p>	

ЛИЧНОСТЬ: ТОЧНОЕ – КРАТКОЕ – ИСЧЕРПЫВАЮЩЕЕ ОПРЕДЕЛЕНИЕ. РЕЗУЛЬТАТЫ КОНКУРСА IV СТУДЕНЧЕСКОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ	457
ИМЕННОЙ ИНДЕКС	479
ИНДЕКС РЕЦЕНЗИРОВАННЫХ КНИГ, ОБСЛЕДОВАННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ И ИНСТИТУЦИЙ	509
ИНДЕКС ОБСЛЕДОВАННЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ САЙТОВ	527
ИНДЕКС КЛЮЧЕВЫХ СЛОВ	535
I. ПО НОМЕРАМ ПУБЛИКАЦИЙ	536
II. ПО АЛФАВИТНОМУ ПОРЯДКУ: ТЕЗАУРУС	559
СЪДЪРЖАНИЕ	599
СОДЕРЖАНИЕ	615
CONTENTS	631

<p>Т Р У Д О В Е на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии Том IV, 2009. IV Студентска научна конференция ∞ PROCEEDINGS of the Student Scientific Society of the State University of Library Studies and Information Technologies Volume IV, 2009. IV Student Scientific Conference</p>

CONTENTS

TABULA GRATULATORUM SYSTEMATIZED CHRONOLOGICAL, ALPHABETICAL AND BIBLIOGRAPHICAL LIST OF PUBLICATIONS OF MEMBERS OF THE STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY	7
DEDICATION	7
Prof. Dr. Sc. Stoyan Denchev INFORMATION AS PUBLIC VALUE (Introductory Words of the Editor-in-Chief)	49
ABOUT VOLUME IV OF THE STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY AT THE STATE UNIVERSITY OF LIBRARY STUDIES AND INFORMATION TECHNOLOGIES (Instead of Preface by the Compilers)	51
STRATIFICATION OF RESEARCHES OF THE STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY (SSS) AT SULSIT (2005-2008): Table	53

SYNTHESIS

Prof. Dr. Sc. Stoyan Denchev, Prof. Dr. Sc. Alexandra Kumanova, Assist. Prof. Plamena Zlatkova, Assist. Prof. Elena Ignatova, Mariya Nikova INFORMATION PICTURE OF THE PHENOMENON 'PERSON'; SOCIAL, PSYCHOLOGICAL AND ONTOLOGICAL DISCOURSE (Empirical Research and theoretical summary of The Student Scientific Society at the State University of Library Studies and Information Technologies)	63
Table1. Key words	67
Table2. Distribution of used key words according to grammatical categories	70
Graphs for Table2	70
Table3. Distribution of used key words according to grammatical categories and characteristics (socially significant and individually significant)	71
Graphs for Table3	71
Table4. Frequency of key words in the data pile	72
Table5. Frequency of used terms	76
Graphs for Table 5	76

Senior Res. Assoc. PhD Nikola R. Kazanski INTELLECTUAL PERSON AND MORALS (Reflections of a Librarian after an Autodafe)	77
--	----

ABOUT THE PROCEEDINGS OF THE STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY AT THE STATE UNIVERSITY OF LIBRARY STUDIES AND INFORMATION TECHNOLOGIES	83
--	----

Prof. Dr. Sc. Boryana Hristova DEAR PROFESSOR DENCHEV	83
--	----

Polina Simova SCIENTIFIC FORUM OF YOUNG RESEARCHERS OF THE INFOSPHERE (Encyclopedia and reference edition with interdisciplinary character, directed at a wide circle of readers) [: Rec. ad op.:] Proceedings of Student Scientific Society at The State University of Library Studies and Information Technologies : Vol. I: I – III Student Scientific Conferences	85
--	----

Res. Assist. Diana Raleva ROUTES FOR THE CYRRILIC SCRIPT IN CONTEMPORARY INFORMATION SPACE (Vol. I-II of the Proceedings of the Student Scientific Society at the State University of Library Studies and Information Technologies)	88
Tatyana Dikova Not a Knowledge Vessel but a Blazing Torch: Academic Epiphany ‘To Call Yourself Bulgarian’, Presented on 1/11/2008 at the National Palace of Culture	93
Tervel Stiliyanov The World Belongs to the Best People (Intellectual Event in the Life of Youth Innovation and Information Society AB and Student Scientific Society at SULSIT)	97
ABOUT THE LAY-OUT OF THE PUBLICATIONS OF STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY AT THE STATE UNIVERSITY OF LIBRARY STUDIES AND INFORMATION TECHNOLOGIES	104
APPLICATION FORM FOR PARTICIPATION IN STUDENT SCIENTIFIC CONFERENCE AND EXHIBITION OF THE STATE UNIVERSITY OF LIBRARY STUDIES AND INFORMATION TECHNOLOGIES	104
REGULATIONS FOR PARTICIPATION IN STUDENT SCIENTIFIC CONFERENCE AND EXHIBITION OF THE STATE UNIVERSITY OF LIBRARY STUDIES AND INFORMATION TECHNOLOGIES	106
Prof. Dr. Sc. Alexandra Kumanova, Mariana Maximova NOTES TO THE REQUIREMENTS ABOUT THE BIBLIOGRAPHIC LAY-OUT OF THE PUBLICATIONS, PRESENTED IN ‘PROCEEDINGS OF THE STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY’ AT THE STATE UNIVERSITY OF LIBRARY STUDIES AND INFORMATION TECHNOLOGIES	110

Prof. Dr. Sc. Stoyan Denchev, Prof. Dr. Sc. Alexandra Kumanova
ALPHABETICAL LIST OF THE TITLES (AND THEIR INTERNET
ADDRESSES AND E-MAILS) OF CURRENT (FOR BULGARIA)
PERIODICALS AND CONTINUOUS FOREIGN EDITIONS
(Based on the similar interdisciplinary areas bibliography –
bibliographical knowledge – book knowledge – archival works –
library studies – informatics – information technologies) 121

4th STUDENT SCIENTIFIC CONFERENCE AND EXHIBITION
‘INFORMATION – PERSON – KNOWLEDGE’ 137

• **Elisaveta Dimitrova** (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Historical Sketch of ‘Alphabet Prayer’ by
 Archbishop Constantine Preslavsky
 and a Philosophical Picture of its Actuality Today 137
290

• **Natalia Yaneva** (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 The Concept of Archbishop Constantine Preslavsky
 (Commentary on ‘Alphabet Prayer’) 142
291

• **Elizabet Nedeva** (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 The Impact of Prof. Ivan Duichev’s Scientific Work:
 (On the issue of information modelling
 of the problems in the reports dedicated to the scientist
 at the International Scientific Conference
 ‘100 years since Prof. Ivan Duichev birth’) 152
292

• **Nina Yankova** (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Historiographical Panorama of Prof.
 Gavril Katsarov’s Work: After Encyclopedia ‘Bulgaria’
 (Vol. 3. – S., 1982 157
293

• **Stefka Stefanova** (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Prof. Petar Mutafchiev (1883-1943):
 Biographical Sketch and Features of His Concept 160
294

<ul style="list-style-type: none"> • Lilyana Razsolkova (1st year part-time student in Library Studies and Bibliography)* Acad. Alexander Teodorov-Balan: Profile after ‘Cyril and Methodius Encyclopedia’ (Vol. I: A-H. – S., 1985) 163 	163
295	
<ul style="list-style-type: none"> • Desislava Ragyova (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)* Hristo Botev’s Personality: On the Issue of the Poet’s Creed 167 	167
296	
<ul style="list-style-type: none"> • Violeta Ivanova (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)* Dimensions of the Ideas and Artistic Value in ‘Epic of the Forgotten’ by Ivan Vazov: On the Issue of the Aesthetics of Heroism in ‘The Volunteers at Shipka’ 171 	171
297	
<ul style="list-style-type: none"> • Sofia Pelova (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)* The Code of Lyrics in ‘Epic of the Forgotten’ by Ivan Vazov (On the Issue of the Civic Meaning of the Terms ‘Tragedy’ and ‘Grandeur’ in Bulgarian History) 174 	174
298	
<ul style="list-style-type: none"> • Anelia Shopova (1st year part-time student in Library Studies and Bibliography)* Biographical Sketch of Elin Pelin and Basic Features of the Creative Work: Through the Prism of the Short Novel ‘Geratzite’ 177 	177
299	
<ul style="list-style-type: none"> • Irena Ivanova (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography) Traits of the Moral in the Creative Work of Elin Pelin: 180 	180
300	
<ul style="list-style-type: none"> • Tania Borisova (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)* An Attempt At Touching Peyo Yavorov’s Poetic World 183 	183
301	
<ul style="list-style-type: none"> • Tervel Stiliyanov (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)* Outlines to the Personality of Pencho Slaveykov: On the Issue of Aesthetics in the Folk-Style Poem ‘Koledari’ 302 	302
302	
<ul style="list-style-type: none"> • Gergana Yordanova (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)* Personality and Work of the Writer Nikolai Vranchev: After Anguel Dobrikov’s Article ‘The European from Ustovo’ 189 	189
303	

- **Hristina Lazarova** (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 A Glance at Prof. Dr Nikolay Yaramov's Work:
 Based on Journal 'Hirurgiya', Supplement to Issue 6, 2004 193
304
- **Ivan Karaivanov** (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Leading Tendencies and Prospects for the Development of Tourism in Bulgaria 197
305
- **Ralitsa Mihova** (2nd year student in Library Studies and Bibliography)*
 Transmissions of the Significance of
 St. St. Cyril and Methodius Personalities
 in Slavonic Printed Books from XV-XVII century 200
306
- **Ovsanna Yazadzhian** (2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)*
 The Benefactor Ivan Dobrovski and His Work – Part
 of the History of 'Ivan Vazov' National Library – Plovdiv 203
307
- **Valya Mitkova** (2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)*
 The Personality of Nilkola Savchev in Founding and
 Establishing 'Razvitie' Community Centre, town of Belogradchik:
 On the Basis of the Community Centre Library 208
308
- **Vasilka Hristova** (2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)*
 The Personality of the Folk Singer Kremena Stancheva:
 Through the Prism of Her Repertoire 213
309
- **Nadezhda Kordova** (3rd year part-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Hristo Botev – Traits of His Personality and Work 219
310
- **Sevdelina Simeonova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Complex Analysis of the Issues of Drawing Closer and
 Drawing Apart in National, Balkan and European Aspect
 [: Rec.ad op.: National, Balkan and European – Convergence
 and Divergence : [Coll.] / BAS, Philosoph. Res. Inst. –
 Sofia : RT PhRI-BAS, 2008. – p. 186] 225
311

- **Maria Nikova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Key Moments in Transliterating of the
 Russian-English-Bulgarian Version of the
 English-Russian Dictionary of Library and
 Information Terminology (Saint Petersburg, 2005) 228
312
- **Maria Madzharova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Library Dimensions of the Terminological
 Reference Book „Librarianship, Bibliographic Studies
 and Information Science” (Moscow, 2007)
 [: Rec.ad op.: Librarianship,
 Bibliographic Studies and Information Science :
 Terminological Guide /
 Scien. Ed. M.G. Vohrysheva ; Comp.
 I. Yu. Akifeva. – Moscow : Liberea-Bibinform, 2007. – p. 104] 230
313
- **Nadia Hristova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Information and Technological Issues of the Terminological
 Reference Book „Librarianship, Bibliographic Studies
 and Information Science” (Moscow, 2007) [: Rec.ad op.:
 Librarianship, Bibliographic Studies
 and Information Science : Terminological Guide /
 Scien. Ed. M.G. Vohrysheva ; Comp.
 I. Yu. Akifeva. – Moscow : Liberea-Bibinform, 2007. – p. 104] 234
314
- **Gergana Trifonova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Bibliographical Dimension of the Publications
 of the Articles on the Problems
 of ‘Fire-dancing’ in the period 1875-2008:
 Historiographical Discourse 240
315
- **Martin Karaivanov** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Library Encyclopedia [: Rec.ad op.: Mladenova, Mariya.
 Library Studies in Bulgaria from the Liberation to the
 Middle of the 1940s: History, Theory, Practice
 [: Scient. Res.]. – Sofia: Za Bukvite – O Pismeneh, 2007. –
 p. 316: with ill.] 246
316

- **Krasen Dimitrov** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Processes of Laying-out Books
 and Magazine Periodicals
 [: Rec.ad op.: Georgiev, Lachezar. Book Composition
 [: Res.]. – Sofia: Star Way, 2007. – p. 123] 249
317
- **Asia Ivanova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Annotated Personalia – a Miniature Encyclopedia
 In the field of Book Knowledge [: Rec.ad op.: Milanova,
 Magdalena. Lachezar Georgiev : Bibliogr. /
 Comp. M.Milanopva. – V Tarnovo : Faber, 2006. –
 p. 180 : with ill.] 251
318
- **Alexander Tomov** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 The Liberation Celebration on the Pages of Bulgarian
 Newspapers 1885-1944 [: Rec.ad op.: : Album /
 Comp. Lidya Cholpanova. – Sofia : Acad. Publ. Prof. M. Drinov,
 2008. – p. 249] 254
319
- **Boris Borissov** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 About Father Paisiy's Birthplace 256
320
- **Sevdalina Dimandieva** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 A Reference Book for Every Bright Bulgarian:
 Universal and Local Dimension of the April Epic of 1876
 in Strelcha [: Rec.ad op.: Strelcha – April 1876: Coll. of hist.
 materials / [Comp. Marieta Naydenova et al.]. – Sofia :
 Camea Design, 2006 [2007]. – p. 216 : with ill., b..] 260
321
- **Iva Kalinova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Encyclopedia about Gratitude [: Rec. ad op.: Raichevski,
 Stoyan. Monuments of Gratitude for the Liberation
 of Bulgaria= Памятники признательности за Освобождение
 Болгарии [: Album]. – Sofia: Bulgarian Bestseller – Nat. Museum
 of Bulg. Book and Polygraphy, 2004. – p. 239 : with ill.] 263
322

- **Zdravka Hristova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Memoiristics about the Friendship of Books [: Rec.ad op.:
 History and Books As Friendship: Lit. Coll. in memory of Mitko
 Lachev / Comp. Nadya Danova et al. – Sofia: Gutenberg,
 2007. – p. 663] 265
323
- **Veneta Petrova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 A Door of Bulgaria to Europe [: Rec.ad op.: An Epoch of Construction :
 Vol.1 : [A Collect. Of Decisions of MC –Russe] / Comp. Ivo Zheinov,
 Vesselina Antonova. – Russe : State Archives, 2005. – p. 512 : with ill.] 268
324
- **Desislava Tcholakova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 A Book about Grandmother Tonka’s Geneology
 [: Rec. ad op.: Antonova, Vesselina. The Descendants of
 Grandmother Tonka and the People’s Court. – Russe :
 State Archives, 2001. – p. 168 : with ill.] 271
325
- **Tsveta Peltekova** (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Encyclopedia of the Theatre as a Spirit of Time [: Rec. ad op.:
 Kortenska, Miroslava. Cultural Compass. Direction : The Balkans –
 Europe ; Personalities, Processes, Dialogue at the end of the
 20th and the Beginning of the 21st Century [: Photomonogr.]. –
 Sofia : Dr. Ivan Bogorov, 2006. – p. 348 : with ill.] 273
326
- **Tsetska Vracheva** (4th year part-time student in Library Studies and Bibliography)*
 Systematic and Structural Picture of the
 Literature on the Subject of ‘Danovisam’
 (Based on Series 1 of the Current National
 Bibliography in the period 1996-1999) 276
327
- **Svetlozar Stoichkov** (1st year full-time student in Information Technologies)*
 Methodology for Working Out a Systematic and Structural Picture
 Of Informatization in Bulgaria: Panorama of the Electronic Sites
 on Wide Range in the Field of Information and Communicative Sphere
 (Empirical Research) 280
328

<p>•• Kalin Valchev (1st year full-time student in Information Technologies)* Information Picture of the Popular Electronic Gateway for News and Reviews in the Field of Software and Hardware (www.kaldata.com) .....</p>	288
<p>329</p>	
<p>•• Hristina Tomova (1st year full-time student in Information Technologies)* Systematic Picture of the Fastest Developing Mobile Operator In the Field of Communications (www.globul.bg) .....</p>	291
<p>330</p>	
<p>•• Stanislav Stankov (1st year full-time student in Information Technologies)* A Glance at the Electronic Site of a Company for Supplying Services in the Sphere of Information Technologies (www.jarcomputers.bg) .....</p>	294
<p>331</p>	
<p>•• Lyudmila Mihailova (1st year full-time student in Information Technologies)* Panorama of the Electronic Site of the Company for Telecommunication Services ‘Gyuvech’ (www.gbg.bg) .....</p>	296
<p>332</p>	
<p>•• Andriana Galova (1st year full-time student in Information Technologies)* System Analysis of the Site of the Internet Services Company ‘Megalan’ (www.megalan.bg) .....</p>	298
<p>333</p>	
<p>•• Vasil Dimitrov (1st year full-time student in Information Technologies)* Site Review of Internet Provider FiberLAN (www.fiber-lan.com) .....</p>	300
<p>334</p>	
<p>•• Kalina Mileva (1st year full-time student in Information Technologies)* Profile Analysis of the Electronic Site of the European Innovations Consulting Services Company for Bulgaria (www.irc.bg) .....</p>	302
<p>335</p>	
<p>•• Teodor Ivanov (1st year full-time student in Information Technologies)* System Analysis of the Electronic Site of the Telecommunications Services Company ‘Bulgarian Telecommunications Company’ (www.btc.bg) .....</p>	304
<p>336</p>	

<p>•• Silvia Savova (1st year full-time student in Information Technologies)* Overview on the Electronic Site of the Bulgarian online Bookshop 'books-bg.com' (www.books-bg.com) .....</p>	306
<p>337</p>	
<p>•• Irena Dineva (1st year full-time student in Information Technologies)* Lay-out of the Electronic Site for Mobile Technologies 'Germanos' (www.germanos.bg) .....</p>	308
<p>338</p>	
<p>•• Ivaylo Dechev (1st year full-time student in Information Technologies)* Synthesized Review of the Electronic Site for Mountain Sports, Climbing and Speleology, Outdoor Sports, as Well as Rescue Actions under These Conditions (www.petzl.com) .....</p>	310
<p>339</p>	
<p>•• Svetlozar Stoichkov (1st year full-time student in Information Technologies)* Phenomenological Picture of the Electronic Site of the Most Current Sports News (www.eurosport.com) .....</p>	312
<p>340</p>	
<p>•• Petar Gyurov (1st year part-time student in Information Technologies)* John Atanassov – The Invention of the Computer .....</p>	314
<p>341</p>	
<p>•• Zhivko Koev (1st year part-time student in Information Technologies)* George Soros – the Man Who Broke the Bank of England .....</p>	320
<p>342</p>	
<p>•• Rositsa Todorova (1st year part-time student in Information Technologies)* Discovering the model of DNA (Deoxyribonucleic acid) by James Watson and Francis Crick and its Significance for Mankind .....</p>	323
<p>343</p>	
<p>•• Nikolai Zhelev (2nd year part-time student in Information Technologies)* 'Wikipedia' – the World of Free Knowledge .....</p>	327
<p>344</p>	
<p>•• Ivan Halachev (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)* Information Technologies and the Museums [: Rec. ad op.: Information Technologies in the Museum / Comp. D.U.Guk et al. – Saint Petersburg: The National Ermitage, 2006. – p.98] .....</p>	330
<p>345</p>	

<p>●●● Elisaveta Dimitrova (1st year full-time student in Library Studies and Bibliography)* The Scientific Documentary ‘Rhythm of the Time’ – Information Map of Culture [: Film Review / S. Denchev et al. – 2008] .....</p>	332
<p>346</p>	
<p>●●● Stilian Stoimenov (1st year full-time student in Cultural and Historical Heritage)* The Universe of Culture: Contemplations on a the Book ‘Socio Communicative Museology’ by Evgenii Sachev .....</p>	335
<p>347</p>	
<p>●●● Nikolai Nikov (1st year part-time student in Information Technologies)* Political Power and Cultural Prosperity of Bulgaria under Tsar Simeon the Great .....</p>	338
<p>348</p>	
<p>●●● Lyubka Dimitrova (1st year part-time student in Information Technologies)* Plato – Ideas and State Form .....</p>	342
<p>349</p>	
<p>●●● Maya Sapundzhieva (1st year part-time student in Information Technologies)* Earth from Above – through the Eyes of the Photographer Yann Arthus-Bertrand ....</p>	348
<p>350</p>	
<p>●●● Iva Georgieva (2nd year full-time student in Cultural and Historical Heritage)* Thracian Culture in Ancient Literature .....</p>	353
<p>351</p>	
<p>●●● Radoslava Angelova (2nd year full-time student in Cultural and Historical Heritage)* The Church of Boyana – Architecture and Frescoes .....</p>	355
<p>352</p>	
<p>●●● Zhulieta Arsenkova (2nd year full-time student in Cultural and Historical Heritage)* Biographical Story As a Memory and Heritage (Social History of Bulgaria in the 1920s-1980s: Reconstruction Based on Materials from the Private Archives of Boyan Arsenkov .....</p>	358
<p>353</p>	
<p>●●● Hristo Tutunarov (2nd year full-time student in Cultural and Historical Heritage)* Significance and Status of the Cultural and Historical Heritage of Bulgaria Today .....</p>	361
<p>354</p>	

<p>••• Marina Mineva (2nd year full-time student in Cultural and Historical Heritage)* Bust Monuments in Borisova Garden in Sofia ..... 365 355</p>
<p>••• Kostadinka Doytcheva (2nd year full-time student in Library Studies and Bibliography)* The Images of St. St.Cyril and Methodius in Fine Arts. .... 371 356</p>
<p>••• Natashka Geninpaneva (2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)* Tsvetko Panev – The Personality ..... 375 357</p>
<p>••• Yoanna Paunova (2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)* Universality of the Artistic Product in the Texts of Carlo Collodi and the Screen version of Walt Disney ..... 378 358</p>
<p>••• Yulia Nedeva (2nd year part-time student in Library Studies and Bibliography)* Relationships between Socially Unequal Children in Erich Kästner’s Novel ‘Annaluise and Anton’ ..... 383 359</p>
<p>••• Lilia Kulevska (3rd year full-time student in Book Knowledge and Book Distribution)* Doctor Zhivago – The Intelligent Man and the Revolutionary (An attempt for a scientific research after Boris Pasternak’s novel of the same name) ..... 389 360</p>
<p>••• Elena Dimitrova (3rd year part-time student in Library Studies and Bibliography)* The Harm Caused by Drugs and Elvis Presley’s Tragic End ..... 397 361</p>
<p>••• Marina Velichkova (4th year full-time student in Library Studies and Bibliography)* ‘All Saints’ Church and the Curse over Russe [: Rec. ad op.: Zheinov, Ivo et al. The Revival Heroes Cemetery, The All Saints Church and the National Revival Heroes Pantheon in Russe / Ivo Zheinov, Vesselina Antonova. – Russe : State Archives, 2006. – p. 224] ..... 404 362</p>
<p>••• Tsvetelina Nikolova (4th year part-time student in Cultural and Historical Heritage)* Stoyan Zaimov’s Idea of Founding a Museum of the Bulgarian National Revival ..... 407 363</p>

<p>●●● Milena Kyoseva-Kitova (Master in Cultural and Historical Heritage) The School in the Village of Saparevo, Kyustendil District ..... 411 364</p>	
<p>●●● Milena Kyoseva-Kitova (Master in Cultural and Historical Heritage) A Review on the Countryside Studies of Spass Vukov into the History of the Village of Saparevo ..... 414 365</p>	
<p>●●● Sonia Grudanska (Master in Cultural and Historical Heritage)* Poetic Discourse on the Fire-Dancing Phenomenon: An Attempt at a Philosophical Reading of Poems on the Subject of Fire-Dancing ..... 417 366</p>	
<p>●●● Yordanka Ilieva (Master in Cultural and Historical Heritage) Fire-Dancing: Concepts (A Comparative Research of the Viewpoints of a Participant in the Ritual, a Researcher in this Field and a Representative of the Bulgarian Orthodox Church) ..... 423 367</p>	
<p>●●● Tatiana Rangelova (Master in Cultural and Historical Heritage)* The Short Novel of the Musicologist and the Teacher Todor Bakalov 'The Lady Fire-Dancer' 'The Fire-Dancing Woman': The Daughter of the Fire: A short novel. – Sofia : Bulgarica, 1995. – p. 63 : with ill.] ..... 428 368</p>	
<p>●●● Maria Sotirova (Master in Cultural and Historical Heritage)* Fire-Dancing – Information Map of Culture (A View on the Scientific Documentary 'Rhythm of the Time') [Prod. S. Denchev et al. – 2008] ..... 429 369</p>	
<p>●●● Daniela Boyadzhieva (Master in Cultural and Historical Heritage)* Articles on Fire-Dancing (From the central and regional periodical press from the 1930s to the present day and related to the monitored documentary flow of electronic publications) ..... 431 370</p>	

<p>••• Dimitar Bairakov (Master in Cultural and Historical Heritage) History of Velingrad Museum and its Relations to the Museums in Plovdiv (A Journey Across the Last 100 years) .....</p>	436
371	
<p>••• Diana Stoyanova, Ivan Kostadinov, Victor Piskyulev (Master in Cultural and Historical Heritage) Student Summer Practice – A Real Access to the Cultural Heritage .....</p>	446
372	
<p>••• Milena Kyoseva-Kitova (Master in Cultural and Historical Heritage), Emilian Grozdanov (Master in Law, Sofia University)* Cultural Routes with an Educational Objective, Organized along the ‘Thracia – Crossroad of Civilizations’ Project .....</p>	449
373	
IN MEMORIAM	453
ON THE 65TH BIRTH ANNIVERSARY OF PETAR PARIZHKOV (10.02.1994–13.03.2007)	453
AVETIK ISAAKYAN (1875-1957). BORIS PASTERNAK (1890-1960) / Translation: A. K.	453
<p>• Ralitza Anguelova, Kristina Peshina, Lydia Dukova * About the Living and the Immortals (An Academic Class in ‘Methodology of Scientific Researches’) .....</p>	454
374-207	
PERSONALITY: ACCURATE – SHORT–COMPREHENSIVE DEFINITION. RESULTS FROM THE COMPETITION OF THE 4th STUDENT SCIENTIFIC CONFERENCE	457

INDEX OF NAMES	679
INDEX OF REVIEWED BOOKS, STUDIED WORKS AND INSTITUTIONS	509
INDEX OF STUDIED ELECTRONIC SITES	527
INDEX OF KEY WORDS	535
I. AFTER PUBLICATIONS NUMBERS	536
II. IN ALPHABETICAL ORDER: THESAURUS	559
СЪДЪРЖАНИЕ	599
СОДЕРЖАНИЕ	615
CONTENTS	631

Т Р У Д О В Е

**на Студентското научно общество при
Специализираното висше училище
по библиотекознание
и информационни технологии**

Том IV, 2009

IV Студентска научна конференция

Първо издание
Българска

Редакция,
предпечатна подготовка
и компютърна графика:
Николай Василев
Василка Стефанова
Боряна Апостолова

Коректори:
Цветана Найденова
Маламка Щерева-Стойчева

WINI-1837
Печатни коли 40.50
Формат 70/100/32

ISSN 1313-4566

Специализираното висше училище
по библиотекознание и информационни технологии

1784 София, бул. „Цариградско шосе” N 119

Тел.: 970-85-90

e-mail: kbd_college@yahoo.com

URL: www.kbd-bg.org